OLÁH GYÖRGY

Biennálé Békéscsaba

2002

Az 2000.évi Opus mirabile

Történelem - kép. Szemelvények a múlt és művész
és annak katalógusa kapja, melyet a Magyar N
díjjal a kiállítás és a katalógus valame

A 2000-es év tanulmányai közül a legtöbb szav

Markója Csilla: „Egy másik Mednyánszky (A
tanulmánya kapta, amely a Művészettörténeti

Őket, s mellettük a legtöbb szavazatot kapo
díjátadáson, melyre a Művészettörténeti Biz

Budapest, 2001. március 30.

KOLOZSVÁRI PAPP LÁSZLÓ:

Film

A művészet cselvetése

Lehet, hogy végül semmilyen módon nem tudok Jancsó Miklós *Magánbűnök, közerkölcsök* glóriakerekítő kálváriát járt alkotása közelébe férkőzni; de abban egészen biztos vagyok, hogy mely utak nem vezetnek a műnek még a tájékára sem. Jelesül, Rudolf főherceg és kedvese alakjának művelt felidézgetése; a Monarchia utolsó időszakának aprólékos dolgozatban való bemutatása. A történelmi valóságnak nincs sok köze Jancsó Miklós filmjéhez. Egy kivételes alkotóművész érzett — nem csupán ebben a munkájában — sokat magyarázott és megmagyarázhatatlan vonzalmat az Osztrák—Magyar Monarchia atmoszférája, rekvizítumai, enteriőrjei és exteriőrjei iránt, s nyugtalanította valamely onnan, de bárhonnan eredeztethető tartalom. Voltaképpen egy igen egyszerű és természetes vágy: az ember amúgy gyerek módra köphesse szembe azokat, akik önnön szobrukba merevülten nehezednek rá, fedik el előle a láthatárt.

Távolítana a filmtől, ha értelmezgetni próbálnánk különböző részeit. Igen, a népviseletben pompázó kisebbségi tánc- és énekkarok jelentik azt, hogy a Habsburgok olyannak szerették volna látni birodalmukat, illetve nem jelentik, illetve mindegy. Igen, a kor arisztokráciája valamiféle őszinteségpor hatására épp olyan fesletté válik, s ennek nem szab gátat, amilyennek a filmben látjuk; de ez is mindegy. Ha volna ilyen por, s mi bevennénk, mind ilyenekké válnánk.

Ennek a filmnek az az értelme, ahogyan ezt Jancsó Miklós elmeséli, olyan képvilágot választva hozzá, melyben otthonosan mozog, melyet nagyon jól ismer. Mely dús dekandenciájában a legteljesebben kínálja magát magyar művésznek.

Hagyjuk hát Rudolfot és Vetsera Máriát, a birodalmat és főtisztjeit, illetve jezsuitáit. Ha említjük őket, csak azért tesszük, mert valahogy mégiscsak el kell igazodnunk a filmben.

Jancsó megkísérti és beteljesíti a lehetetlent: ember és gondolat ábrázolását a maga szabad csecsemőállapotában. Rudolf — Balázsovits Lajos nemesen szép és pontos alakításában — úgy rugdalózik a szénában, a film első képein, mint kisded, hogy aztán Jancsó megtanítsa járni, játszani, szoknya alá lesni, hogy végül kezébe adván felesége monogramos bugyiját, trónörökössé emelje. Innen vezet aztán tovább a film labirintusában, tovább a gyerekes lázadáson át az érett férfi szembeszegüléséig, a tudatosan vállalt végzetig.

Nagyon szeretnék olyan szépen és emelkedetten, mondhatni artisztikusan írni, ahogyan meztelen fiúkat, lányokat mozgat, táncoltat, tobzódtat Jancsó, ahogyan mozgásukkal elmesél, ha akarom, szörnyű vállalást, ha akarom, kamaszos csínyt, annak minden — mivel a mese mégsem mese — tragikus következményével. Vagy akár csak felhívni a figyelmet néhány szóval arra az időtlen, gyönyörű, nemes-verejtékes szeretkezésre — a végső búcsúra, az élet utolsó nagy, szent fogadalmára, hogy élni fog, mielőtt, paradox módon, örökre kihuny. Mert gyerekes kihívás, pimaszkodás — a filmben fenséges orgia — után, a vállalt vég küszöbén az ember megtorpan egy utolsó és legőszintébb ölelkezésre. Az szívja ki, itassa fel életét, ne golyó ütötte lyukakon folyjék el testéből.

Mit tud még a képek nagy varázslómestere?! Megmutatja például Mária apró kis phalloszát, ami aztán megalázó módon fúródik (pokróc alatt) az ezredesből lett tábornok hátsó felébe, megfarolva ezzel az egész Monarchiát; hogy aztán ugyanez az asszonyon nőtt férfitag szeresse Rudolfot, ölelkezésük csúcspontján, ugyanazon testtájékon. Tökéletes drámai egység: azzal verni, amivel áldani.

Néztem a filmet nem először (viszont azzal a tudattal, hogy írnom kell róla), s tán ettől támadt olyan érzésem, hogy összecsapnak fölöttem a hullámok. Hogyan is lehetne az adott terjedelemben értelmezni a művet, amikor snittjei, először vagy sokadszor kifeslő motívumai tanulmányba kívánkoznak. Vajon kiterjed-e az egészre az a részészrevétel, miszerint a jó egyórás fergeteges tobzódás, a kamera szakadatlan mozgása után, a búcsú fürdőszobájában mintha megalvadna a kép, örök mozdulatlanságba dermedne a kamera. Ezzel (is) szemben a győztesek, dolguk végeztével trappban, szájuknál trombitával loholnak a gyászkocsi mögött: gyorsan, gyorsan, eltüntetni, elkaparni mielőbb, elfújni még neki a végső dicsőséget, s el vele! Ezen elgondolkozva jutott eszembe, ha valamit ebben a remekműben Jancsó szemére lehet vetni, az az, hogy minden pillanatban szinte befogadhatatlanul sokat ad, a film ömlik, árad, nincs pihenő. Mindig minden, az egész film-mese-gondolat-kép egyszerre történik. Mozog vagy áll. Állása mozgás és viszont.

Jancsó 1976-ban forgatta a filmet, s azóta beállt ez alkotásról egy kép: haláltánc, a szépség végvonaglása, dekadencia, elfajultság, s innen tovább: magát túlélt, pusztuló birodalom, a szétesésre megérett, a reves, melynek kiválasztottjai édenkerti gyönyörökben fetrengve... Elnézést: hülyeség. Hogy Jancsó mit gondolt és gondol, azt ő tudja, a filmje azonban csalafintán kibújt az ítészi kelepcéből. Ez a mű az élet igenlésének, a fiatalságnak, a szerelemnek, a dogmák tagadásának gyönyörű-tragikus megfogalmazása. És a történelem a művet igazolja. Akár úgy is — bár ezt nem lehet közvetlenül levezetni belőle —, ahogyan a valóságos történelemben történtek a dolgok: valami fontos omlott szét az Osztrák—Magyar Monarchiával, s nem a hedonizmus miatt. És irdatlan kerülővel, soha be nem pótolható, de tán feledhető veszteségekkel ott folytathatjuk — végre! — ahol abbahagyatták velünk.

Jancsó Miklós 1976 után több magyar filmet is csinált. Jó filmeket, Jancsó nem tud rosszat csinálni; ezek azonban nem érik el a *Magánbűnök, közerkölcsök* szintjét. Hogy milyen cselvetésekre is képes a művészet...!

★

Kék ég, amilyet csak amerikai filmekben látni; színpompás virágágyás, vakítóan fehér kerítés; vidám tűzoltókocsi, idilli faházak (ah, Amerika!); bácsika locsolja a gyepet... váratlan agyvérzés, a világot immár csak a magatehetetlen úr szemével látjuk, fűszálak közt furakszunk előre, viszi szemünket Frederick Elmes kamerája, egyre távolabbra, de jaj, egyre mélyebbre, oda ahol már a tévény van, ahol szörnyű, őslény-küllemű fekete rovarok nyüzsögnek... Idillből az iszonyatba.

Késve (naná, mert nem) érkezik meg hozzánk (szerencsére) a nyolcvanas évek derekának nagy amerikai sikere, a *Kék bársony*, az üzenő rém- és kalandfilm. David Lynch műve hajszálhatárt feltételez, néhol egyterűséget és -idejűséget állít, a valamiféle kispolgári jóléti szenderben leledző amerikai polgárélet és az alvilági elállatiasodás, vagy tán magának az állati mélységekbe merültség között. E két világ együtt van, fejezi ki Lynch filmje: Lehet nem találkozni vele egy életen át, van mégis, mint betokosodott, néha iszonyú bűzzel és mocsokgejzírrel kifakadó kelevény.

És hogy tud közben történetet építeni, cselekményt bonyolítani, szituációkat valószínűsíteni, pszichológiai valóságalapra helyezni nehezen elhitethető mozzanatokat; mert miért annyira kíváncsi a fiú, hogy egyre mélyebben sodródjék bele az életveszélyes ügybe; vagy miért lehetséges — szinte a külső kényszer elvételével is — Dorothy és Frank szadomazochizmussal, kisdedszereppel, kellékkel rakott perverz játéka?

Miközben megismétlem: remek, sodró erejű, a legjobb értelemben véve a frászt ránk hozó filmet látunk, szólnék továbbra is a mű más természetű értékeiről. A perverz, kábítós, gyilkos, gyerekrabló, füllemetélő Frankról, aki (végre értelme van a rendezői forgatókönyvnek) voltaképpen egyetlen szóval beszél, s ezzel mintegy elénk állítja az ezredvég nagyvárosi állatemberét (nálunk is megjelent már, ebben nincs lemaradás). Sajnos, a *fuck* szónak és változatainak hasonlóképpen egyetlen magyar szóval való visszaadásától a fordító eltekintett, s a nem könnyű, de megoldható feladat elmulasztásával nagyot csorbít-hamisít a rendezői törekvésen, amerikai tucatfilmek tucatbűnözőihez közelíti Lynch megtestesített felismerését: teázgató, krimit, tévénéző nénikék, békés vaskereskedések, a törvényesség (!) világát még nem is al-, hanem állatvilág ólálkodja körül.

Még egyszer: nincs olyan, amit Lynch a filmkészítésről, az izgalomkeltésről ne tudna; mégis, pedig már azt hittem, elmarad: az ő művében is javíthatatlanul megjavul mindenki és jóra fordul minden. A javíthatatlanok, hullahegyek formájában, már előbb balra el... Úgyhogy orgazmusát csak ökölcsapások árán elérő anyuka boldogan babázik a játszótéren, rab-fiúcska is boldogan szalad (aput, akinek a levágott füle indítja el a bonyodalmat, ügyesen elfelejtettük), agyvérzéses papa szépen javul... Pedig, ha következetes akar maradni Lynch! De így is, ilyen remekül egyesíteni történést és jelentést, amerikai filmképleten belül... ajándék.

KOVÁCS ZOLTÁN:

Televízió

Bobby Walker

Hazai tévénéző azért várja T. J. Hookert (magyar hangja Szersén Gyula), mert úgyszólván ez az egyetlen esélye arra, hogy intézkedő rendőrt láthasson. Hooker ráadásul a keményebb fajtából való, puszta megjelenése tiszteletet parancsol, hangja erőt sugároz, nem csoda, ha a nők — kurvák, unatkozó milliomosfeleségek, egyszerű kétkezi háziasszonyok — az őrmester fölbukkanásától számított harmadik percben gombolkozni kezdenek.

Genetikailag is, politológiailag igen érdekes, hogy felénk, a rendőrállami rendőrevolúció keretében az istennek sem fejlődtek ki ilyen példányok, bár a nagy számok törvénye alapján az föltétlen indokolt lett volna.

A pártállam polgárának rendőrképe ugyanis teljesen más, minden, amit Hooker tesz, a reveláció erejével hat rá. Ha nyomoz. Amikor telefonál. Nyomot rögzít. Amikor gondolkodik. De mégis leginkább az, amikor Hooker bűnöző után *fut*.

Egyáltalán az a tény, hogy egy rendőr egyenes irányú egyenletesen gyorsuló mozgásra képes, csodálattal tölti el a hazai tévénézőt, ami nem véletlen, hiszen rendőr-képébe egyszer s mindenkorra kitörülhetetlenül a *sétáló* rendőr alakja ivódott. Ezzel összefüggésben megállapítható továbbá az is, hogy a rendőri séta eleganciája és a föl nem derített brutális gyilkosságok száma közötti arány fordított; peckesen lépdelő rendőr láttán az emberben máris megtelepszik a gyanú — környéken valahol ölnek, vagy ölni fognak.

Persze az sem jobb, ha a magyar rendőr futásnak ered.

Sőt.

A magyar rendőr futásának immanens eleme a gondjaira bízott technika (egyéni szerelvény) hiánytalan megőrzése, az előrehaladás közbeni állandó felügyelet: megvan-e minden? Bilincs, válltáska, töltőtoll, gumibot, nyakkendőcsíptető, mandzsettagomb, zsebkés, télen: kesztyű — a rendőr hadrafoghatóságának szükségszerű kellékei. Hogy ezek nem hullanak-e futás közben szét. A megtartva-megőrzés belügyi értelmezése, ezt szolgálja a futómozgás megannyi mozzanata. Jól látható, amint a mozdulat beindítása előtt a rendőr bal tenyerével középerősen, hogy ne fájjon, fejéhez szorítja a tányérsapkát (le ne röpüljön), majd jobbjával úgy szorítja melléhez a vóki-tókit, hogy mindeközben testét kissé megrogyasztva jobb könyökével leszorítsa a futás közben derékszíján folyvást leffegő gázsprét.

Csakis eztán ered futásnak. Gyakorlottabb rendőrök — pl. tiszthelyettesek — a szerelvénymegőrzésnek olyan tökéletes technikáját fejlesztették ki, hogy jobb kezük egyetlen mozdulatával nemcsak a vóki-tókit, a gázsprét, de még a járőrtáskát, sőt a gumibotot is sikerrel szorítják a testhez, ám ez a felső végtagok megnyúlásának antropológiailag már-már alig magyarázható eseteiben lehetséges csupán. Megjegyzendő azonban, hogy ilyen esetben a test olyan mértékben hajlik (vö. hétrét görnyed), hogy a futás elveszti értelmét, a fosztogató már árkon-bokron túl jár.

Igaz viszont, hogy a rendőr nyugodtan tekinthet rovancs elébe, megvan mindene.

A tányérsapkáról azért kell szólni külön is, mert az a rendőri szerelvény leglényegesebb kelléke, nem véletlen, hogy tegyen a hazai rendőr bármit, első dolga a *sapka biztosítása*, technikailag tehát, mint már tudjuk, ez annyit jelent, hogy bal tenyerével a fejére szorítja; le ne röpüljön. Láttuk már, mi a teendő a sapkával futás esetén, lám, szolgálatban történő stampedli-fölhajtásnál is hasonló. Stampedlit úgy hajt föl a rendőr, hogy miután körültekintett, nem figyelik-e, baljával fejéhez szorítja a tányérsapkát, a következő pillanatban fejét hátravágja, s már ki is itta a stampedlit úgy, hogy a sapka a fején maradt.

Csakis eztán igazít szerelvényt, majd megköszörüli a torkát. Újult erővel, újabb sétára indul a magyar rendőr.

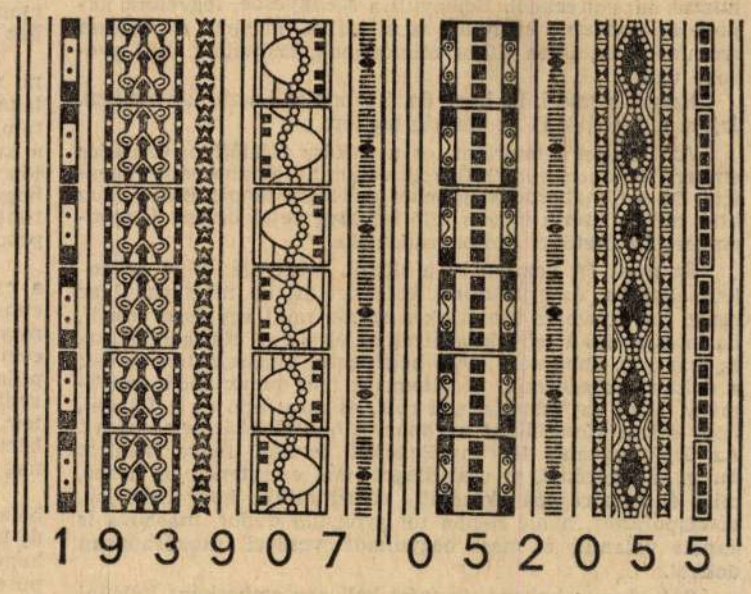

1 193907 052055

C. Oláh György grafikája

ART MOZI

DIADAL

Aprószentek (szin. spanyol)* IM 7-én 4, h6, f8.
A rádió aranykora (mb. szin. amerikai)* IM 8-án f3, 6, f8.
Hegedűs a háztetőn I—II. (amerikai) 9—10-én n4, f7.
Andrej Rubljov I—II. (mb. szin. szovjet)* 11-én IM 4, h7.
Brazil (szin. angol)* IM 12-én 4, f7.
Taxisofőr (amerikai)*** 13-án f4, f6, f8.
Dumbo (mb. szin. amerikai rajzfilm) 9—10-én h11, 12.

HONVÉD

Huhogók I—II. (szin. francia)* IM 10, h1.
A bűn szépsége (szin. jugoszláv)** f4.
Vérrel és kötéllel (szin. magyar)* IM f6.
Aszex (szin. magyar)** h8.

KAMARATEREM

Betty Blue (szin. francia)*** 7—8., 11—13. h10, n1.
Gondos bocsok (mb. szin. amerikai rajzfilm) 9—10-én IM h10, f12, n2.
Kicsi de nagyon erős (szin. magyar)* IM n4.
A halálraítélt (szin. magyar)* IM n6.
Tutajosok (szin. magyar—francia)** IM n8.

KINIZSI

Az amerikai birodalom hanyatlása (szin. kanadai)*** du. 4.
A dolgok állása (NSZK)* 6.
A parafenomén (magyar) 7—8., 10—13-ig 8.
Macskafogó (szin. magyar—kanadai—NSZK rajzfilm) 9—10-én de. 10.

MÁTRA

ÖRÖKMOZGÓ

A vihar kapujában (r. Kurosawa Akira) 7-én du. 6.
Klementina kedvesem (r. J. Ford) 7-én este 8.
Hatosfogat (r. J. Ford) 8-án du. 6.
Nem bánunk meg semmit (r. Kurosawa Akira) 8-án este 8.
Ran I—II. (r. Kurosawa Akira) 9-én du. 6.
Rio Grande (r. J. Ford) 10-én du. 6.
Hét szamuráj (r. Kurosawa Akira) 10-én este 8.
A véres trón (r. Kurosawa Akira) 11-én du. 6.
Hét mesterlövész (r. J. Sturges) 11-én este 8.
Részeg angyal (r. Kurosawa Akira) 12-én du. 6.
Berlin fölött az ég (r. W. Wenders) 12-én este 8.
Apacserőd (r. J. Ford) 13-án du. 6.
Dodes'ka-den (r. Kurosawa Akira) 13-án este 8.

MŰVÉSZ

CHAPLIN TEREM

Rózsák háborúja (mb. szin. amerikai)* f4, h6, 8.
Metro (szin. francia)* 8-án este 10.
Törvénytől sújtva (amerikai)* 9-én este 10. IM.

HUSZÁRIK TEREM

Harmadik típusú találkozások I—II. (szin. amerikai)* 10, 1.
Városbújócska (szin. magyar)* du. 4. IM.
Meteo (szin. magyar)** 7—11., 13-án 6. IM.
Jégkrémbalett (BBS) 7—11., 13-án 8. 12.: f9.
Nagypofájúak (francia filmklub, eredeti nyelven) 12-én 6.

BÓDY TEREM

Yves de Peretti: Budapest, köztes föld 4, n6, f7, 9. 8—9-én este 10-kor is.
A szép fogolynő (szin. francia)** f8, 8—10.: f3 is.

TOLDI

Nagy zűr Kis-Kínában (mb. szin. amerikai)* 7-én 4, 6.
A velencei nő (szin. olasz)*** 8-án 4, 6.
Volt egyszer egy amerikai I—II. (szin. amerikai)* 9-én 4.
Harmadik típusú találkozások (szin. amerikai)* 10-én 5.
Távol Afrikától I—II. (szin. amerikai)* IM 11-én 5.
Az eastwicki boszorkányok (mb. szin. amerikai)* 12—13-án 4, 6.
Holt költők társasága (mb. szin. amerikai)* IM. 8.
Végzetes vonzerő (mb. szin. amerikai)** 8—9-én éjjel 10.

VÖRÖSMARTY

Jákob rabbi kalandjai (mb. szin. francia) n5, 6.
Berlin fölött az ég (NSZK—francia)* h8.
A vadnyugat fiai (szin. amerikai)* 8—9-én éjjel 10.
Drágám, a kölykök összementek (mb. szin. amerikai) 7, 10—13-ig éjjel 10.

ZRÍNYI

Becéző szavak (mb. szin. amerikai* f6.
A hegylakó (szin. angol)* 8.
Szenvedély és hajsza (szin. ausztrál)** minden éjjel 10.

— A Budapest Film a műsorváltoztatás jogát fenntartja —

RADVÁNYI ERVIN:

DIADALMAS NEMZEDÉK

Hogy az én történetem, kedves uram? Új fiú vagyok itt, nem könnyű beleszokni, mégiscsak egy életen át a magam ura voltam, tisztes állás, lakótelepi öröklakás, jó feleség, három gyereket neveltünk fel... Itt meg kolompolásra kell reggelizni, ebédelni, és az egyik szobatársam, a Pepi bácsi úgy horkol, hogy felváltva rázogatjuk föl éjszaka... Nem könnyű beleszokni, dehát az élet akkorákat dobott rajtam, hogy ennek is örülni kell.

Itt az udvaron a legjobb. Elüldögélünk a falnál a napsütésben, igaz, hogy a kukák is itt sorakoznak a közelben, de azért mégiscsak szabad levegő.

Ma se tudnám megmagyarázni, hogyan jutottunk idáig. A családunk alapvetően a becsület talaján állt, a gyerekeket tisztességgel neveltük, ahogy akkoriban bárki más. Mindenki teljesítette a kötelességét, jómagam hites számlaellenőr voltam. Kisember, nem ártottam magam a nagyok dolgába, csináljon a felső tízezer, amit akar. Elvégzem, ami rám tartozik, aztán pecálok a Kis-Duna-ágban, akadt hozzá ladik meg faház is. A cégnél bátornak emlegettek, én voltam az ügyeletes bátor, a termelési értekezleteken kinyitottam a szám, persze nem vetettem magam az oroszlán karjaiba, csak ameddig a józan ész engedi. Semmi felelőtlenség: Korbonics a szelep, mondták, és ezt a főnökség is helyeselte. Mindösszesze annyit kértek, a spontán kritikát előzőleg beszéljük meg.

Elmondhatom magának, uram, a közérzetem kielégítő volt. Nyugodt ember voltam, és az ilyen-olyan családi gondokat leszámítva, kiegyensúlyozott. Ahogy visszaemlékszem, talán egyszer pörögtem be, amikor egy azsán provokátor ingoványos talajra próbált terelni. Régen volt, jó pár éve, még a Kádár-idők kellős közepén, fiatal ember, harminc körüli, bemutatkozott, doktor ez és ez, emberjogi szervezet, egy ívet hozott, hogy írjam alá. Hogy követeljem én is. Hogy egy vidéki újságírót zaklatnak, mert belekotort a szennyesbe, feltárt valamit. Házkutatást tartottak nála, rendőri megfigyelés, kihallgatások. Holott csak az igazat írta, a színtiszta igazat.

Ez tűnt fel, ez a *színtiszta*. Ez a maximalista kivagyiság. A történelem számtalanszor bebizonyította, hogy az ilyesminek kudarc a vége. Jusson a leleplezésből, maradjon is. Ötven százalék sokkal több, mint semmi. Minőségi különbség. Ez alaptétel.

Hetvenhatot írtunk, Onkel Franci, a feleségem bácsikája itt volt tavasszal a nejével, húsz éve nem jártak itthon, csodálkozott, mi mindent beszélnek a kabarében. Mi magyarok erről voltunk híresek, és megmondom magának, én erre büszke voltam.

„Színtiszta". Na szóval, ez a vidéki hírlapíró zaklatásnak van kitéve, mert leleplezett. És most fogjunk össze, és húzzuk ki a dreckből. Belenyúlt a szennyesbe, fegyelmit kapott, föllebbezett, kirúgták az állásából, megírta az egészet szamizdatnak, ilyen titkos micsodának, lesittelték. Két gyereke van.

Szép kis sztori. És hogy én, Korbonics László követeljem. Írjam alá, álljak ki az igazság mellett.

Azt rögtön felmértem, ez a firkász felelőtlen. Családos ember. Rendben van, kifigyelt valamit, fölháborodott, megírta. De a fölháborodást is lehet mérlegre tenni! Minek húsz kiló, mikor létezik három kiló is? Meg kettő ötven? Ösztönember. Az ösztönei dróton rángatják.

És most én hozzam ki a sittről. Írjak alá. Mert ha sokan aláírjuk, és eljuttatjuk külföldre is, ha megmozdul az egész, ha egyszerre kinyitjuk a szánk, mint egy fogorvosnál, ha intésre, adott jelre kiborítjuk az éjjelit... Na, gondoltam, ez már sok, ebbe nem lehet belemenni. Megmondtam ennek a doktor ezmegaznak, közöltem, ez már büntetendő cselekmény. Mire azt mondta, tud róla, és most épp az a feladat, hogy sokan kövessük el ugyanazt a büntetendő cselekményt. Az ürgét ugyanis törvényellenesen tartják fogva, vádirat nuku, se ügyvédet, se családtagot nem eresztenek be hozzá, mire éhségsztrájkba kezdett, ráordítottak, hogy zabáljon, visszapofázott, nyolc napon túl gyógyuló dudor, máshova is kapott valamit, és most begyulladt vesével rabkórházban dekkol.

Szóval ez a helyzet, és ezért kell egy emberként föllépni százezren, hogy ez a manipulált, moslék igazságszolgáltatás föleszméljen. Így az illető.

No, erre lépett be a Manci, Korbonics Lászlóné Sós Margit. Amikor a manipuláltat meg a moslékot, szóval *a jelzőket meghallotta*, engem azonnal kikapcsolt a párbeszédből (okos asszony volt, slágfertig), *férfikéz kell, dugulás van a toaletten*, mondta, én meg felálltam, kezet nyújtottam az illetőnek, *vis maior*, népes család, a toalett nem várhat. És csak a klozetből hallottam, amint Manci kikíséri a vendéget: „Vigye innét a listáját, mert eleresztem a kutyát!" Mondom, vágott az esze, nem is volt kutyánk.

Kritikus helyzetben dönteni kell. Tartoztam ennyivel. Törzsgárdatag voltam, kiváló dolgozó. És szelep.

Kedves uram, a gyerekekről még nem is meséltem, pedig az ő sorsuk is... A két fiú, a Gyuszi meg a Dodó után nyolc-tíz évre jött a harmadik, a Klárika. Persze ő lett a kedvenc, mindenki kényeztette, a tenyerünkből etettük, de ez a lány valahogy más lett, már gyerekkorában olyan furcsa kis vonások ütköztek ki rajta. Emlékszem, a játszótéren is óvó nénit szeretett játszani, megtörülte a kisebbek orrát, ha elestek, fölemelte őket Szaladtak az évek, én egyik tanfolyamot a másik után végeztem, volt bennük politikai is, szakmai is, kellett az előmenetelhez, ahogy ma mondják, megfelelni az elvárásnak. Az asszony is dolgozott, gyártotta a présgépen a kitüntetéseket egy bizalmas szövetkezetben, munka vörös zászló érdemrend, ilyesmi, a gyerekek meg felnőttek, szinte észre sem vettük, a Klárika leérettségizett, a két fiú meg már rég a maga lábán állt.

A kislánynak valami belevaló munkakör kellett, tisztes keresettel. Tájékozódtunk, bedobtunk apait-anyait, és fölfedeztük, hogy príma helyen, a Belváros közepén üresedés van egy kozmetikai szalonban, azonnal betölthető. Elegancia, külföldi vendégek, aranybánya, egy tízes összejön tisztán, konvertibilis jattal! Villámgyorsan léptünk, elrendeztük a dolgot a főnökkel. Pezsgőt vittem haza aznap este, feldobott hangulat, Manci is boldog volt, ám a mi gyerekünk, a szemünk fénye, mivel fogad minket? Csak bátran bontsuk fel a pezsgőt, ma nagy öröm érte, munkatárs lett a Karitász Egyesületben. Micsoda? Miben?... Azt mondja, ez egy ilyen humanitárius akármi, segítőszolgálat, kallódók, tengődők, útfélreszorultak, ilyesmi. Képzelheti, uram, csak bámultunk egymásra az anyjával, mit kell megérni, mint egy jéghideg zuhany. Karitász. Kire ütött ez a gyerek? Nálam ilyesmit nem láthatott. Már Mancit kezdtem *visszamenőleg* gyanúsítani... No, elég az hozzá, a pezső felbontatlan maradt, a Klári meg munkába állt, hajnalban kel, este jött haza. Őszintén szólva erről nem is beszéltünk kifelé, tartoztunk annyival a család jóhírének. Megkérdik: és hol helyezkedett el a kis Klárika? Tessék? Hogy mi? Hát ezért taníttatta azt a gyereket?... A nagyapja azt mondta, flugja van, a Hermin néni volt gyagyás a családban. Ugrással örökölte, atavizmus... Az egyik bátyja fizetőpincér, a másik zsoké, versenylovas, mindenki fölnéz ránk, érzem a megbecsülést, csak ez a Klári... szóval, uram, érti.

Így éreztünk mi akkor, kár is volna most tagadni, sok minden történt azóta, Dodó, a kisebbik fiú Grünefeldből küld néha lapot, lóápoló odakinn, a lányom pedig... mondtam, uram, milyen kiszámíthatatlan a sors, nos, éppen a Klárika segített hozzá, hogy most fedél van a fejem fölött, és itt üldögélek magával a napsütésben a padon...

Kiről nem beszéltem még?... Az Olga. Az édes húgom. Hogy úgy mondjam, ő is főszereplő a történetben. Meglehet, már hallotta is a nevét, szociológus, az egyetlen diplomás a családban, doktor Korbonics Olga. Volt egyszer egy eset... Sok víz lefolyt a Dunán, de azóta se vagyunk jóban. Amúgy igazán rendes nő, nem hordja fönn az orrát, csak hát egyszer csúnyán összevesztünk. És nevetni fog, uram, épp egy nyugati turistaúton. Olaszban voltunk, ő a Zsigulijával, mi a Wartburggal, a nagyobbik fiú volt velünk, a Gyuszi, prímán indult az egész, egyik városból ki, másikba be, néztük a nézni valókat, bazilika bazilika hátán, ilyen templom, olyan templom, ásatás, múzeum, festmény dögivel, egyik híresebb, mint a másik, már nem éreztem a lábam.

Olga viszont, a húgom, teljesen bepörgött a nagy büdös művészettől. Fel volt dobva, és amint az ötszázadik bazilika után ott ülünk valami téren és esszük szatyorból a csabai kolbászt, előadja, hogy ez a Sancta Trinitas a legszebb, a csúcs, ebben a klasszicista, ilyen ista, olyan ista, székesegyházban benne tükröződik a Szentháromság lényege. Mire a fiam megjegyezte, tudod, mi a lényeg, Olgica, ugyanaz háromszor, elölről meg hátulról. Ezen jót nevettünk, van humora a gyereknek, a beköpéseit már az iskolában is emlegették. Tudod, Olga, mondom, a freskó is olyan, mint az abált szalonna, egy pontig jó, de nem szabad túlzásba vinni. És megsimogattam ott a talján ég alatt: de azért nincs harag?

Már mért volna, feleli erre, és mosolyog: mert te, Lacus, nem tehetsz róla, hogy analfabéta vagy. Ha mondjuk tiszta ötösre végezted el minden iskolád meg szentséges tanfolyamod, akkor is analfabéta lett belőled. Nem tehetsz semmiről, termék vagy. Egy bejgli, amelyikbe töltelék helyett fűrészport raktak. Ne izgasd magad, még tízmillió ilyen bejgli van otthon. Ez az előirányzat, a cukrászat egységes receptje. Ami benned esetleg megtapadt, a fiadba bele se töltötték, mondja a húgom, a szociológus. Áltudomány, álbölcsesség, szedettvedett ócskaság, ez a tanmenet. A fiad ásítva nézi az Utolsó vacsorát, vakaródzik a Kánai menyegzőnél, és élcelődik a Szeplőtelen fogantatáson. Ez a húszéves gyerek is ordenáré, akár az apja, de ő se tehet róla, hogy szellemi vizesnyolcas, hogy seggfej. Ő is termék. Lacusom, mint te, ez kell nekik, ilyen állampolgár. Erről szólnak az ötéves tervek, modelljük az elkötelezett bunkó.

Képzelheti, ezt a gyalázkodó szöveget én se hagytam szó nélkül, akár az édes húgom, akár nem, elküldtem a jó kurva anyukájába ott a sziénai vagy páduai vagy mit tudom én, melyik piazzán. Úgy ordítottam, mint egy jótorkú olasz, csapkodtam a Wartburg tetejét, már körülálltak minket, többen bravóztak, de a becsületet nem hagyom annyiban.

Olga fölkapta a szatyrát és elment tőlünk a Zsigájával, mi meg elballagtunk az üzleti negyedbe. Az asszonyt a leértékelt szandálok érdekelték, én a pecafölszereléseket bámultam, a fiú meg lecövekelt a szexshopban. Kicsit feloldódtunk a kellemetlen epizód után. A gyerek is meg volt elégedve, jön ám a szexboltból, csillog a szeme, liheg: óriási, fater, hogy itt mit ki nem találnak! Felfújható nő, méret szerint. Illatosítva van. Ha beállítod, szuszog vagy sikít. Hundert procent illúzió. És megspórolod a mozit meg a dumát!

Istenem, a Gyuszi. De szép idők voltak... Mi lett ebből a családból. Azóta is azon emésztem magam, mért kellett ennek ide jutni... Az asszony szegény... vajon ki látogatja most? Dehát az ő helyzetében nincs is sok értelme. A Dodó csinálta a legjobban, volt benne egy hatodik érzék, az utolsó pillanatban kocsiba ült, kiment egy turistaútra és kint maradt. Versenylovasnak nem sikerült elhelyezkednie, említettem, lóápoló Grünefeldben, dehát első a szabadság. Ott hál' istennek nem verik az asztalt, hogy egy *tisztességes* zsokénak honnét lehet ennyi pénze.

Hogy is kezdjek bele, keserves egy história, de ha már belefogtam, végigmondom. Mikor eljött ez a legújabb éra, új lehetőségekkel, a két fiú összedugta a fejét, elhatározták, hogy kiemelkednek a szürkeségből, mért legyenek olyan típusemberek, mint az ősök. Sokszor éjfélig tárgyaltak, számoltak. A vége az lett, hogy Dodó meg Gyuszi közösen megnyitotta az ügető környékén a Búfelejtő borozót. Márpedig úgy, hogy mind a kettő fél-félmilliót feccölt az indulásba. A bíróság később azt firtatta, honnét lehetett egy lóversenyhajtónak illetőleg egy éttermi alkalmazottnak bármiféle OTP-kölcsön nélkül egymillió forintja, ami manapság egy vállalkozáshoz szinte elhanyagolható összeg. A nyomozás csúnyán beleturkált mindenbe, intim magánügyekbe, úgy szaglásztak, mint a kopók.

Gyuszi egy exkluzív hotel Piroska-éttermében dolgozott, kitüntetéssel végzett, kiváló munkaerő, harmincéves korára fizető főúr, ami önmagáért beszél. A vádirat szerint — ma is akad koholt per, uram, nemcsak az átkos Rákosi-korszakban —, Korbonics Gyula kimerítette az egyszemélyes valutabank fogalmát, mint külföldi vendégekkel közvetlen kapcsolatban álló személy, rendszeres *exchange, geldwechsel, cambio* forgalmat bonyolított le, az általa megállapított kurzus nem pontosan egyezett az államival, a bürokráciától, félnapos rostokolástól, sorban állástól. A kopóknak még ez sem volt elég, bizonyíték nélkül rásütötték Gyuszira, hogy taxisokkal is tart kapcsolatot, azzal a csoporttal, amelyik ferihegyi maffia néven került be a történelembe.

No de, még nem tartunk a bíróságnál. Egyelőre minden rendben, élünk, dolgozunk, hétvégén pecálok, bizakodunk. Tudja, uram, mikor ide bekerültem, a szobatársak nemigen értették, hogyan jutottam én egy öröklakásból, egy öt keresővel rendelkező családból egy peremvárosi szociális barakkba. Nahát, erre csak annyit tudok mondani, az élet húzásaival szemben tehetetlenek vagyunk. Azt kell mondjam, romantikusan kezdődött az egész — igen, a szerelem játszott döntő, és milyen döntő! szerepet —, mégpedig úgy, hogy a Gyuszi belegabalyodott egy elvált nőbe, de végzetesen. Férfiszemmel magam is megértettem, mert ez a bronzvörös Lia ritka dögös egy nőszemély volt, olyan rengő didkókkal, hogy hetven alatt minden hímre tutajos hatást gyakorolt. Eddig még rendben is lett volna a dolog. Gyuszi annyit mondott, ilyen extrafenomenális élményt ágyban ő még nem élt meg, lúdbőr és téboly keveréke, csakhogy Lia a lúdbőr plusz tébolyért cserébe némi légköbmétert is igényelt, lakrészt, és a gyerekével, a hatéves Fercsikével együtt beköltözött az én ingatlanomba. Illetőleg, ha rideg jogi szempontból vesszük, a Gyuszi ingatlanába, mert a lakást már hosszú évekkel előbb ráírattuk a legidősebb utódunkra, haszonélvezet nélkül.

Képzelheti, uram, a társbérlet milyen helyzetet teremtett, az asszonyon, a Mancin mértem le a leglátványosabban, gyanús tünetek ütköztek ki rajta, nem afféle sima, hétköznapi dilinó, ami mindannyiunknak van, de ennél speciálisabb. Lia ugyanis nemcsak a gyerekét, de a bútorait is hozta, Gyuszi meg a mi garnitúránk elvitette a handléval, aztán beköltözött a nőhöz (az övé a tulajdon!), a Fercsikét meg kirakták a gardrobszobába.

Így éldegéltünk, kedves uram, a részletekkel nem traktálom, elég annyi, hogy otthonülő létemre kezdtem kimaradozni, esténként inkább kocsmában ültem, mint hogy a *volt* lakásomba betegyem a lábam. Isten tudja, meddig maradt volna fönn ez a *lúdbőr és téboly* (nekem ez jutott belőle), ha nem következik be az a bizonyos váratlan fordulat. Valaki a Piroska-étteremből levelet írt a belügybe, egy ocsmány, névtelen szemétláda!, hogy Gyuszi mint fizetőfőúr valutaügyletekkel is foglalkozik. Két nyomozó még aznap kint volt, és a Gyuszit a placcról vitték el zsakettben.

És itt jön bele a sztoriba a húgom, Olga, akivel egyszer Olaszországban összevesztünk. Emlékszik, uram, ő a szociológus, aki kioktatta a családot a kultúrára. No de az rég volt, talán igaz se volt. Közben Olga férjhez ment egy menő ügyvédhez, a pasas újságba is ír, szuperjogász, rádióban szerepel, az egyik lapban fényképes riport volt róla „Aki minden perét megnyeri" címmel. Képzelheti. Egészen kézenfekvő volt, hogy a família őt kéri fel a Gyuszi védelmére (Dodó szerencsére már a szabad világból követte az eseményeket), elvégre vérrokonság, Olga a fiú édes nagynénje. Na, össze is jöttünk egy családi paláverre, megadtuk a módját, a Manci szegény olyan libasültet rakott az asztalra, hogy hét nyelven beszélt, és az elegancia persze azt is sugallta: *egyébként se leszünk hálátlanok.*

És akkor következett be a grandiózus pofáraesés. Kiderült, hogy a híres jogász egy agybajos, egy szakmai nulla. Igen, uram, akár hiszi, akár nem. Képzelje el, ez után az exkluzív ebéd, bólé, Eszterházi-béles meg fityfranc után végre előadjuk a tényállást, — és a mi védőnk erre mit csinál? Uram, van rá tizenkét havi nyugdíjam, hogy nem fogja kitalálni. Ez a zseni meghallgatja, és ahelyett, hogy előkapna a gyűjteményéből öt-hat hatásos emberi szempontot — ami minden védőügyvédnek tucatjával kell hogy legyen! —, megoldhatatlan magánéleti tragédiák, szívbeteg élettárs, asztmás gyerek, mit tudom én, ma tíz darab ezresért bármilyen orvosi bizonyítványt be lehet szerezni, szóval ez a fiskális ehelyett valami egészen másról kezdi nyomni a sódert. Tíz perccel a libasült után! Azt kezdte mesélni, hogy a két fiam katasztrofálisan félreértette ezt az új érát. Ő nagyrabecsül minden vállalkozást, a Búfelejtő is kifogástalan ötlet, de létezik egy társadalmi alaptörvény: a kapitalizmust nem csupán disznóságokkal lehet fölépíteni. Ez egy keserű fölismerés, amivel itt még kevesen vannak tisztában — így ő. — Van némi ismerethiány, azt mondja, mintha óvodásokat ültetnénk a buszvolán mellé. Ez egy sajátos magyar út. Az analfabéták kapitalizmusa!

Nahát, azt hiszem kitalálja, uram, mi lett az exkluzív ebéd vége. Jobban bepörögtem, mint mikor az édes húgom a sziénai piazzán a Szentháromságot magyarázta. Összepaszszolnak ezek ketten. Zsák meg a foltja. Lila lettem tetőtől talpig, magas vérnyomás, kikaptam az ezüst merőkanalat a bóléból, és ha a Manci nem fog le, nem állok jót magamért...

Szegény Mancim... akkor még erős volt, de utána kiderült, az eset kicsinálta az idegeit. Úgynevezett fekete depresszióba esett, mozdulatlanul feküdt a befüggönyözött szobában és sípolva sóhajtozott, képzelheti, uram, ezt a sípolást naphosszat hallgatni...

És még mindig nem volt vége. Még tartogatott egy utolsó csavart az élet. Hogy mi történt? Pontosan akkor, amikor a családunk tragikus állapotba került, Gyuszi szabadságvesztésben, az anyja idegileg kiborulva — nos akkor ez a Lia, akit mi befogadtunk, a zabigyerekét mint unokánkat szerettük, a névnapjára tortát rendeltünk Fercsike felirattal!, ez a hétmérföldes kurva elénk tett egy papírt, egy telekkönyvi végzést, hogy a lakásingatlan az övé, mert a Korbonincs Gyula, *mikor megérzett valamit*, szóval a lebukása előtt, az ő nevére íratta! És ezt ő kénytelen volt elvállalni, az élettársa helyzetét emberileg akceptálni! Mert aki sitten van, attól könnyedén elveszik az utolsó gatyáját is...

Uram, erre maga se kapott volna levegőt. A Mancin, szegényen akkor tört ki a vész. A dermedtség átcsapott hisztériába. A fekete depressziót mintha elvágták volna, nekem esett tíz körömmel, mire nevelted a kölyköd, kitúrnak a saját nyomorult odunkból, satöbbi. A tünetek teljesen elharapóztak, én meg tehetetlen voltam: naphosszat elcsavargott, hol beült egy moziba, de randalírozásért kivezették, hol meg a piacról vittem haza, mert hullott almát kunyerált. Rákapott a pálinkára, ilyenkor aztán rajtam, az egyetlen céltábláján töltötte ki az indulatát: tudod, mi vagy te?, hadonászott, megmondta a diplomás húgod. Egy senki vagy, egy gatyamadzag, egy analfabéta, és kis fehér habok röpködtek a szájából. *Termék vagy*, mondta diadallal, egy bejgli, egy elkötelezett bunkó...

Ilyeneket vagdosott a fejemhez, remek memória egy tébolyult agyban, hiszen szóról szóra köpte a húgom régi szövegét... Mindent ráhagytam, emberek vagyunk, hogyan is vitatkozhatnék egy beteggel...

Klárika, a lányom jelent meg, mint hivatalos mentőangyal. Fölmérte, mit lehet, mit kell tenni (Karitász Segítőszolgálat), az anyját sikerült elhelyeznie egy ilyen szakintézetben (pedig nagy a túljelentkezés!), ott megvan minden, ami kell, nyugtatás, gyógykezelés, társasjáték, hinta a kertben. Szegény Mancim... neki legalább ingyenes ellátása van, koszt, kvártély, igaz, hidegvízkúra is jár hozzá.

Klárika rendezte el az én sorsom is, hisz egyik napról a másikra az utcára kerültem volna. Itt megvan, ami a fönnmaradáshoz kell, kicsit egyhangú, meg a kollektív élet se főnyeremény, de én már mást nem tehetek, elfogadom, ami jön.

Mit mondjak még, kedves uram?... Kolompolnak vacsorához, no jöjjön, fölsegítem. Kisember voltam, állampolgár. A lelkiismeretem tiszta. Hogy miért jutottam idáig? A sors forgandó. Azt hiszem, ennél többet a nálam bölcsebbek sem tudnának kiokoskodni...

C. Olah Gyorgy

Oláh György

Oláh György, szobrász, Debrecenből, 26 éves korában, 1870 nov.-ben iratkozott be és 1873 júl.-ig a szobrászati szakosztályon Blaas és Mayer tanítványa volt.

Fleischer Bécs 72. l.

Magy

F. hó 6-

hogy Önök csokássy

66c - 9-t

folyószámlánk javára

Olah György

szobrász

1872 a körökt muste-
rimtól 300 fr öztön-
dig

Vas. Tys 1872. 433 l.

Oláh György

naplója

I.

Arch. Ért 1915.

123. l.

Oláh György

szobrász és keramikus

Perjámos

l.

Ezredéveskiáll

XIII. csop. 20. l.

Oláh György

Nobrán Perjamos

Közlezrkiáll

1395. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 495418

Oláh György és

Szabó István

mint
céd
r

a miskolci vá-
góhid és hűtőház
terop. IV. díj

MMÉEKözl.

1941. 104. l.

K.

Oláh György szobrászművész.

Archaeologiai Értesítő

1915., 115–134.

Zoltai Lajos: Debrecen város
muzeuma.

M.D.K.

Oláh György, építész

és Szabó István közös terve a két negedik díj egyzét nyerte el a miskolci vágóhíd pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

jun. 11. sz. 5. old.

MDK

Oláh György, grafikus

I. díjat nyert.

– : Dezédes plakátok A bezélő köntöshöz 8

Népszabadság, Bp. 1969. márc. 12.

MDK

Bláh György, grafikus.

I. díjat nyert.

— : Filmplakát – pályázat 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 15.

Oláh György szobrász

Szepeden élt a mult század vegén

Tiszatáj 1967 VIII. hátsó borító

1021

Oláh György: Embléma

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM
...5 MÁJ 8.

Líra-féle.

írok május 9
első évfordulón, még a
mok közül, mert az élmén
oly közeli volt, s olyan fontos, hogy feltört belőlem. Irtam az ötödik évfordulón, mert a kezdődő hidegháború ellen ön- és közbiztatásban kerestem menedéket. Irtam a hetedik évfordulón is, mert kötelező volt. Irtam a tizediken is, mert a hidegháború végének ezüstcsíkjai a horizonton láthatóbban fénylettek az igazi háborúvég emlékénél. Irtam talán az utóbbi két-három évben is, mert minden eddiginél nyugodtabban mondhattam ki a béke szót. Mindezt mentegetőzésképpen adom elő azoknak a ritka olvasóknak, akik el szokták olvasni az ilyesfajta cikkeket.

Hogy most újra írok, annak nemcsak az évforduló tiszteletreméltóan magas száma, és e lap jóleső felszólítása az oka, hanem egy belső és egy külső nyomaték. A külsőre csak uta-

bi fordulón is, hogy a feg
verszünet aláírásának hí
az akkori rossz hírközl
viszonyok és a korai tal
rodó miatt csak regge
került nyilvánosságra.
lapok különkiadást csin
tak, de a rikkancsokat n
lehetett értesíteni. Telef
autó — hol volt az még a
kor! A Szabad Szónál d
goztam: egy köteg friss
pot csaptam a hónom
és kiszaladtam vele a Na
mező utcai nyomdából
Körút felé. Mire odaérte
már szétkapkodták, de e
jó szimatú rikkancs-suha
utolért, nagyobb köteg
a kezében. Felét a m
komba nyomta, és szal
tovább. Újra lobogtattam
lapot és kiáltoztam: „Bék
„Béke!" És hallom a r
kancsot, már messzir

Oláh György

Szeged képzőművészete a múlt század végén.
Kelecsi Zoltán

Tiszakaj
1958. jún.

Oláh György

szobrász

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1884-1888.

70.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
pécs. 1959.

MDK

Oláh György és Szabó István, építészek.

a miskolci vágóhid és hütöház tervpályázaton tervükkel a IV.dijat nyerték el.

MMÉEKözl. 1941. 1o4.1.

MDK

Oláh György, szobrászm.

1884-töl a Zsolnay gyárban dolgozott 4 éven át.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi. Pécs. 1949ápr.12.

Oláh György

Debrecen nobrász. Nepmintázta Révész Györgyöt és mázokat

A képzőművészetek Debrecenben

1961 92 oldal

MDK

Oláh György szobrász

A múlt század végén Szegeden élt. (Más adat nincs.)

Szelesi Zoltán: Szeged képzőművészete a múlt század végén.

Tiszatáj, Szeged, 1958. június. 3. l.

MDK

Oláh György

keramikus szobrász

Petrides János után /1888- /a Zsolnay gyár mintázója. Jelzett müve nem maradt ránk.

27.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Vlák György
grafikus

M.D.K.

Kaktuszok

Élet és Irodalom, 1964. okt. 10. - 7. lap

Oláh György
grafikus

M.D.K.

„Emblémа"

Élet és Irodalom, 1965. máj 8 – 2 kap.

Oláh György

Révész Bálintról és másokról szob-
rot mintázott.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen 92. l.

M.D.4

Oláh György
grafikus

Dürrenmatt-illusztráció
(repro)

Élet és Irodalom, 1968. május 25 - 12 lap.

Oláh György, szobrász MDK

Igazolásra érdemes képzőművészeti tevékenységet fejtett ki 1957 óta

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX. századi képzőművészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum évkönyve. Szeged. 1957. Szegedi Nyomda Váll. 1958

Oláh György

X. Pártkongresszus a plakátja szerepel a politikai plakátkiállításon Salgótarjánban (ewl.)

Lakos György: Politizáló plakátok

Nógrád 1971 VIII. 24

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Középfokú
Szakoktatás
1969 jan.

1021

Oláh György

Oláh György: (IV. o.)
Filmplakát (tempera-collage)

va a konc
ségügyi al
ánytan, k
rmek fejl
gia, a neg
os laborat
természete
csolódnak,
tályban a
k a heti k
zben szakmai jellegű, hanem azért is,
szinte az egész szakterületen.

szakmai szintet, a szakmai ismeretkö-
nyrendszerét nemcsak globálisan, ha-
s. Ezzel, valamint az oktatási-nevelési
grehajtására vonatkozó utasításokkal,
valamint a felszerelés és a szemléltető-
bet nyújt az eredményes munka meg-

rmtantervről a területen eddig kedve-
k el, hogy nem mindenki ért egyet a
szakmára képzés bizonyos vitathatat-
kapcsolatos távlati igények, az iskolai
natos elhelyezésével kapcsolatos prob-
képzés felé billenti a mérleg nyelvét.

n még nem oldja meg a korszerű szak-
nélyi feltételeinek megteremtése jelenti

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Oláh György

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 OKT 10.

1021

Oláh György: Kaktuszok

ÉSZET
ŐJE

egymásért tetszik két dolog".

Arra, hogy Sinkó Károly mesterségbeli tudásáról, közismert kitűnő — s itt tusrajzain bőségesen élvezhető — rajzművészetéről, szín- és fényérzékenységéről, vagy akár — mint tudós ismertetésekben szokás — „ecsetkezeléséről", vagy a grafikusnak a festői látásra gyakorolt hatásáról beszéljek: erre semmiképp sem érzem magam hivatottnak. Magam is csak egy vagyok

látta onnan
gyan tanulo
hamis hang
s tudom-e
hátrafele.
büntetett, a
a budapes
mennyország
egyetlen mozdulat el nem kerüli a játékvezető s a zsüriben helyet foglaló szakangyalok figyelmét. S a budapesti, az egri, vagy a veszprémi jó és rossz tettekért megkapja mindenki, a maga érdeme szerint, a nullától tízig terjedő pontjait.

rieknek. (Igaz, hogy jobb is volt a gyakorlatuk)... S mindez teljesen összehangolva: zökkenők, kihagyások nélkül. A hatalmas technikai apparátus egy pillanatra sem éreztette jelenlétét: ez tette a műsort olyan természetessé. Valóban, a szavalóknak, a zenekaroknak, a tornászlá-

A kritikus a reprezentatív nagy műsorokra van „belőve", és rendre mellőzi a kevésbé sztárolt adáso-

Átlag-hét a

OLÁH György

Neutrombomba, plakát, - 91.2.62

Új Müvészet

Új Művészet

OLAH György

91 2. 62

Cikk plakátjairól

Új Művészet

OLÁH György

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 346-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 SEP 10

1021

C. Oláh György: Házaspár

, mert lőnek

rándozik, művészetet szeretne csinálni, ami érthető is, hiszen ceruzának lenni egy riportban, nem ad rangot a szellemi életben. Attól, hogy a kamerával végigpásztázza az őrtornyokat, a szögesdrót kerítést, a koncentrációs

lemi tulajdonjog semmiképp sem tulajdonítható neki".

Csak akkor volt művésznek tekinthető az a másik elkötelezetten politizáló riporter, amikor a Svejk szerzőjével társulva „Lanna 8" címen dramatizálta egyik életveszélyes útját, melyet a tengeren tett meg egy ócska folyami hajóval. Nem ő, hanem a társszerző, Hasek humorát jelzi az a szöveg, amit a darabbeli Kisch

OLASZ M

Római bes

egy könyv

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 DEC 13.

DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

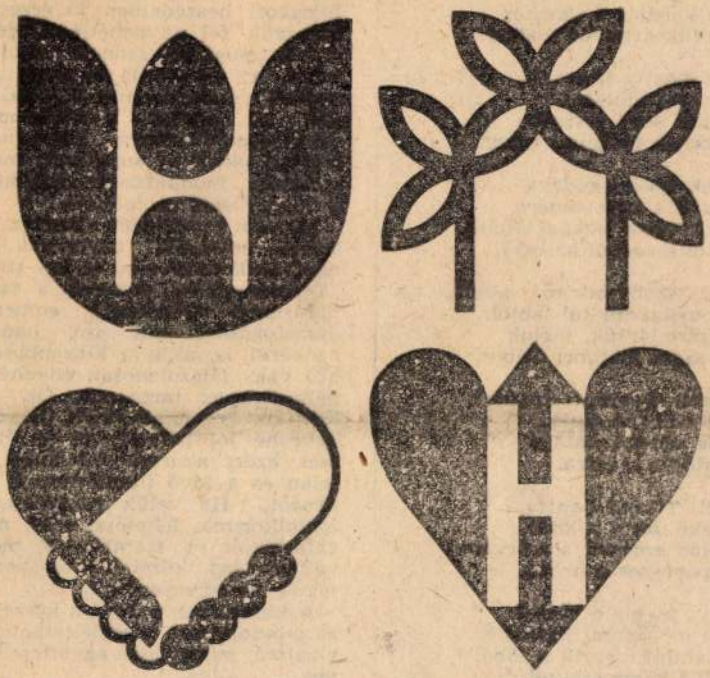

OLÁH GYÖRGY GRAFIKÁI

Oláh György

...e nota

ja kardját a tánchoz
porlik aranyos tokban.

je most a táncnak,
je van mulatni.
aink Sebő testvér
tlopják tyúkólat rakni.

juk összefogódzva
ogjunk csontzenére,
rt kurjant kakaskiáltást,
mbita sárgul az égre,

nyasszonyunk már alszik,
zonyanyánkkal lábtól,
azért járjuk, járjuk
gyságos Báthori Gábor,

kolra mentünk dudáért,
eti szánk a sípja,
dög szarva, patája
tatóján a cifra.

rölj Tinódi Lantos,
geké úgyis a konc,
stköd emészti a márvány
dpenészes a bronz.

égis, mégis e táncot
ni mi űz, mi hajszol?
Lábunk vérzik a fűből
növő kardvasaktól.

be
ni
Ist
ha
fe
do
tol
ny
jál
eg
log
isn
e

za
né
„T
ha
összefogásáról van szó, hanem azokéról is, akik a közömbösekhöz vagy látszólagosan világnézet nélküliekhez tartoznak. Ők is köztünk és velünk élnek, jól vagy kevésbé jól helytállnak az életben, azért akarva-akaratlanul, a jelen és a jövő formálásának tényezői. Ha velük rendszeresen foglalkozunk, lehetővé válik magatartásuk és szemléletük megváltoztatása, közéleti tevékenységük megszervezése."

A kötet címére akár a következő gondolatsort is rímeltethetjük: bizalom, meggyőzés, együttcselekvés.

M. L.

OLÁH György grafikus

Snuki még élhet három napig

Snuki, elmegyünk – mondta az öregasszony, és megmutatta a pórázt a kutyának. A tacskó rohant két boldogságkört az udvarban, aztán odatartotta a nyakát a csatos bőrszíjnak. Az „elmegyünk" varázsszó volt, önfeledt futkosást jelentett a patakparton foxik, spánielek, szetterek társaságában.

De most meghalni mentek.

Az állatkórház kapuját vidám farkcsóválással lépte át. Rossz emlék nem fűzte ide élete makkegészséges öt esztendeje alatt, s félnie sem kellett soha semmitől az öregasszony mellett. Snuki nyolchetes kora óta él az öregasszonnyal, amikor az fél év alatt eltemette az évekig ápolt apósát, a nagybetegen magukhoz vett lánytestvérét, aztán az urát is.

Amikor az angyalföldi kis családi házból önálló otthonba költöztek a fiatalok, az öregasszony fia, menye, két unokája, akkor fogadta oda Snukit.

A tacskó árnyékává lett az öregasszonynak. Ha az vásárolni ment, a tacskó orrán rácsmintát nyomott a kerítés; a drótháló tapadva leste, mikor tűnik fel az öregasszony.

❑

A múlt nyáron az öregasszony arra ébredt, hogy nem engedelmeskedik a lába. A keze sem. Aztán valahogy legurult az ágyról, kicsúszott a telefonig és feltárcsázta az orvost. Leállt mind a két veséje, a szervezetében elhatalmasodott a felgyűlt méreganyag.

Kétnaponta jött érte a mentő, vitte a dializáló állomásra, hozta. Három hónap után azt mondta az öregasszony a kórházban, hogy már megerősödött, ne küldjék érte a mentőt.

Elfogyott a bőre alól a hús, a ruhái kétszer körbeérték. De az öregasszony nem adta át magát a gyengeségnek. Panaszkodni senki nem hallotta, lassított film gyanánt tett-vett a ház körül. Csütörtöktől péntekre mindig kevesebbet – gyűjtötte az erőt a hétvégékre.

Mert akkor sütött, főzött, pakolt és négyszeri átszállással kibuszozott vele Békásmegyerre, a fiáékhoz, az unokákhoz. Fánkot, barackos gombócot, töltött húst készített – csupa olyat, amit szeretnek az övéi, de a menyének nincs türelme bíbelődni vele.

Ez a mostani, korán jött tél majdnem elvitte. Még októberben sem kapcsolta be a konvektort, hogy ne pörögjön a gázóra – és tüdőgyulladást kapott. Amikor a fia meglátogatta a kórházban, az orvos azt mondta, lehet, hogy többé nem megy haza az öregasszony.

A menye azt mondta, azonnal oda kell költözni a házba, különben még kicsúszik a kezükből. Meghirdették a békási kétszobást, áron alul eladták az első vevőnek. Mire az öregasszonyt mégis hazaengedték, a fiatalok már belakták a családi házat.

A mamának csak ócska holmijai vannak, mondta a menye, ezeket elvitettük. És minek annyi ruha egy öregasszonynak, abból is csak egy váltás télit és nyárit tartott meg, amúgy sem lett volna hová tenni, kellett a hely az övéiknek.

Először a nagyszobából tették ki – osztozzon a kicsin az unokáival. Aztán a kicsiből pakolták ki, hogy önálló szobája lehessen az unokáknak. De mert harmadik szoba nem volt a házban, az előszobába préseltek be egy heverőt az öregasszonynak. A tévéjének már nem jutott hely, berakták hát az unokák szobájába. Nézhette volna az unokáknál a műsort, de a fiúk azt mondták, akkor ez olyan, mintha nekik nem is lenne külön szobájuk. A fiáék nagyszobájában pedig csak két fotel volt, s azon a fia meg a menye ültek. Az egyik este az öregasszony bevitt egy széket hozzájuk a konyhából, de a menye azt mondta, hogy meg kell fulladni ebben a házban, egymás hegyén-hátán élnek, hozzá még a kutya.

Az előszobát nem lehetett fűteni, és az öregasszony csúful megfázott. A hólyagja, a belei is. Bármennyire próbálta visszatartani, egyszer olyan hirtelen tört rá a szükség, hogy nem ért el a vécéig. Ez este történt, és otthon volt a menye.

A kórházban, a műveseállomáson nem hitték el neki, hogy a fagyalbokor tépte fel az arcát. A nyakán lévő véraláfutásokat végképp nem lehetett a bokorra fogni. Az osztályos orvos azt mondta, hogy addig benn tartják, amíg nem tudják elhelyezni az öregek otthonában. Az öregasszony azt mondta, hogy az bizony jó lenne, de neki most haza kell mennie Snukit megetetni.

Ha ő nem adott a kutyának, senki másnak eszébe sem jutott a családban. A betegtársak ebédmaradékát gyűjtötte össze, amióta a fiatalok odaköltöztek, mert a menye nem engedte, hogy a magukéból adjon a tacskónak.

Megpróbált nesztelenül besurranni a fürdőszobába, mert a hosszú úton hazafelé megint baj történt. De a menye éber volt és vizslaorrú – és már a múltkor is megmondta, hogy ez volt az utolsó ilyen eset ebben a házban.

A kórházba visszamehetett volna, de oda nem vihette Snukit. Kérte a menyét, legalább a kutya hadd maradjon, de a kutyának is mennie kellett.

❑

Akkor mondta az öregasszony, hogy Snuki, elmegyünk.

Az állatkórház kapuját Snuki vidám farkcsóválással lépte át. Az öregasszony megkérdezte az ügyeletes orvost, mennyibe kerül, hogy Snuki ne ébredjen fel többé. Azt is megkérdezte, mennyiért tartanák benn, rendesen ellátva, egy napra.

Csakhogy az öregasszonynak nem volt pénze, mert a nyugdíját a menye vette fel, s csak a bérletre kapott belőle vissza 285 forintot. Február harmadika volt, az új bérlet már ott volt az öregasszony zsebében, de még nem töltötte ki. Vegye meg, kérem, kétszázért odaadom, kínálta az állatkórház előtti villamosmegállóban a várakozóknak.

Már elmúlt este tíz, és senki nem akart nyugdíjasbérletet venni. Aztán egy férfi a zsebébe nyúlt, és odaadott néhány bankjegyet. Tartsa csak meg, néni, a bérletet – mondta, és felugrott az induló villamosra.

Az öregasszony visszament a kórházba, és vásárolt Snukinak még háromnapi életet.

Antal Anikó

Vigyázat, másolva!

Korszerű végtagok

„Most, amikor valamilyen tényleges szolgáltatást kérnénk, tartják a markukat, mégpedig a nagyobb markukat." (Maholnap – I. 28.)

Számfejés előtt

„A közvélekedés szerint bankhitelhez jutni tíz százalék körüli összeg tejelése nélkül szinte lehetetlen." (HVG – II. 5.)

Multiparti

„... ma Magyarországon tizennégymillió kártyája van a tízmillió magyarnak, amely csak a betegeknek, csak az orvosnak és csak a biztosítónak rossz." (Juventus rádió – I. 27.)

Bliccfang

„Az ellenőr kinézetre általában FKGP-választó, és mindenkiből előhozza az állatot." (Magyar Narancs – II. 3.)

Házilagos eretnek

„A férje mit szól a boszorkánykodásához? – A legnagyobb ellenségem. Nem hiszi el; pedig a csodák a szeme láttára történnek. (HDS Délmadár – I. 27.)

Leányos zavar

„Ugyanis egy lányon nem látszik, hogy szűz, de az igen, ha nem..." (Magyar Narancs – II. 3.)

Bűnmegelőző turizmus

„De állítólag a haszonélvező felső tízezer szívesebben utazik a Távol-Keletre a szükségletek beszerzése végett, vagyis a szervezett bűnözésnek egyelőre nincs megfelelő piaca." (Magyar Hírlap – I. 31.)

Fából fakarika

„A szerzőkként aposztrofálható urak... vitathatatlan üzleti tehetsége igazodik ahhoz az alacsony igényhez, amelyet darabjaikkal maguk szállítottak le." (ÉS – I. 21.)

Andersen örül

„Például az esti mese abszolút szabad." (Nyitott száj–Tallózó – I. 20.)

I. Z.

DIURNUS Dudor Pál

Boldogságcsekk

Be jó lenne, ha ki lehetne utalni érdem szerint egy kis fejfájást, örömet, rosszkedvet, derűt. Kinek mi jár. Arra a csirkefogóra, rosszmájú angyalként, fogfájást küldenék; a két fiatalembernek pedig, aki civil kezdeményből most barátilag pénzt gyűjt, hogy Hegedüs Gyulának bronz emléktáblát állítsanak a nevét viselő utcában (merthogy – úgymond – puszta utcanév maradt) nos, nekik ajándékba bronzot küldenék. Meg némi kártérítést. Egyikükre, aki D.-t, a jeles színészt régi címén, a Ferenc körúton kereste, harapós kutyát uszított egy szőke némber (föltehetőleg színészünk lakáscseretársa), a dühös állat beletépett a fiatalember vászoniszákjába, kabátjába is. Az iszákban a bronzplakett tervrajza volt, meg azok aláírása, akik már belépek az emlékállítók bizalmas összeesküvésébe. Jobbára nagy nevek, köztük a nyolcvan fölötti, kényszerű világjárásából nem először hazatérő költőé meg többé-kevésbé a nemzedékéhez tartozó nagy színésznőké... Érdekes: nemcsak a nagykörúti bérház udvaráról tessékelték ki első ránézésre a kezdeményező ifjút; az Andrássy úton a klubnevet viselő, üres presszóból is, ahol – nem alaptalanul – ugyanazt a színészt kereste. A bérházi némbernek és a klub (formaruhás) személyzetének nyilván egyforma az eleganciaösztöne: a szakállas önkéntesből, aki hat hete járja a várost szellemi missziótudattal, nem nézték ki a bőkezű klienst. Okkal.

Gyerekkoromból emlékszem néhány feliratra. „Koldulni tilos". Meg: „Vorbiti numai românește" (vagyis beszélni csak románul szabad – 1940, Temesvár). Most újabb feliratok kora következik. Talán láthatatlan írással. Például: Az önzetlenség gyanús. Vagy: A durvaság *hitelesít*. Esetleg: Az adakozás *kompromittál*. Ugyanis, bármily hihetetlen, akadt kispénzű nagy művész, aki a hozzájárulást vállalta – az aláírást nem. Neki talán már meggyűlt a baja kutyákkal, némberekkel, formaruhásokkal. Ahányszor „aláírt", pórul járt. Ad ő a Hegedüs Gyula-emléktáblához egy ezrest, csak a neve maradjon titokban... Egy kis biztonságérzetet utalnék át neki, de tán nekem sincs elég: félek a kutyáktól.

A kampány plakáthelyháború lesz?

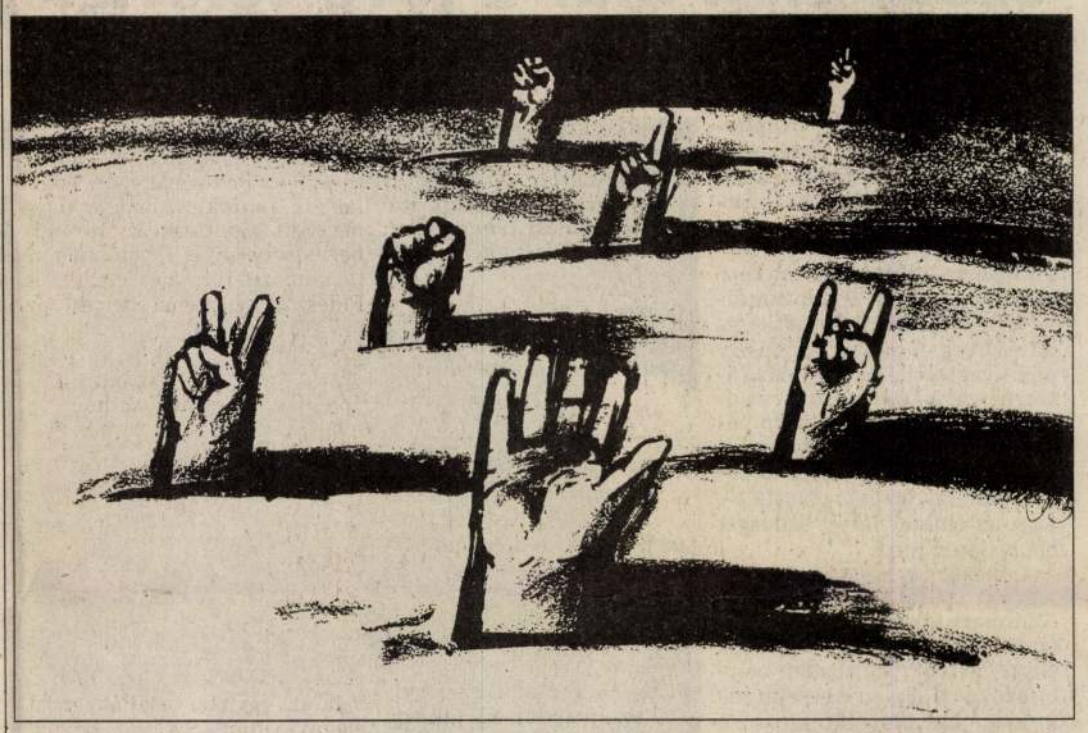

Oláh György: Atlantisz

„Veszek két közhelyet, és azt valamilyen meglepő módon összeillesztem. Ezt nevezik ötletnek, gegnek, aminek akarja. Például fagylaltot úgy adok el, hogy egy epret egy jégkockába helyezek. Valahogy így kellene eladni az eszméket, gondolatokat, politikát" – mondja Oláh György, a Képzőművészeti Főiskola docense. A grafikusművész attól tart, hogy a következő hetekben falainkat az ötlettelen közhelyek árasztják el.

A politikai plakát a legdemokratikusabb műfaj, mert mindenkihez szól. Amit kitesznek majd a falra, annak az egyetemi tanárhoz és a segédmunkáshoz egyaránt el kellene juttatnia a párt, a hirdető üzenetét. Oláh György nem lát alapvető különbséget aközött, hogy eszméket vagy pedig árukat hirdetnek, a reklám egyféleképpen működik. „Minden magyar politikai erő arculatot akar teremteni magának, de ez mit sem ér, ha nincsenek mögötte *olyan arcok*, amelyekben megbízik az egyes ember, venne tőlük akár használt kocsit is." Óvakodni kell a közhelyek grafikai feldolgozásától, a jelképek mértéktelen ismétlésétől. A grafikus azt mondja, a nemzeti szimbólumok használatával is óvatosnak kell lenni. A reklám ugyanis az ismétlésre épül. „Ha valaki egyszer lát valamit, nem veszi észre, ha tízszer mutatják neki, már emlékezik az ábrára, de a huszadik alkalommal már csömöre van tőle."

A kampányban mindenki olyan dolgokkal kíván hatni az emberekre, mint *boldogság, jólét, magyarság, erény*. Ezeket grafikai módon feldolgozni, esetleg emblémává tenni nagyon nehéz lesz. Oláh György szerint hibáznak azok a pártok, amelyek külföldi arculattervezőkhöz fordulnak. „Magyarországon több tucat világszínvonalú grafikus képes elvégezni ezt a munkát" – állítja. Megszabadulhatnak-e a pártok négy éve használt jelképeiktől? A grafikus szerint ezt már nem kockáztathatják a politikai veszteség kockázata nélkül. A meglevő pártjelvények szerinte így is problematikusak. A Fidesz narancsának üzenetét például aligha fogja fel, aki nem látta Bacsó Péter Tanú című filmjét. A szocialisták szekfűje őt Carmen vasárnapi legyezőjére emlékezteti, míg az MDF tulipánját, ezt a szűrmotívumot – mondja – bárki kimásolhatta valamely népművészeti képeskönyvből.

Baj van akkor is, amikor egyes pártok imázst kölcsönöznek, illetve elfelejtett szimbólumokat porolnak le. Így tettek négy éve a szociáldemokraták, amikor elővették – bár igen szemérmesen – a történelmi kalapácsos embert és fölérakták a nyugat-európai szociáldemokrácia rózsáját. (De jórészt imázskölcsönzés volt Petrasovits Anna személyének „rájátszása" Kéthly Annáéra, valamint a Thatcher asszonytól átvett kampánybevásárlásuk.) Oláh legsikerültebbnek a szabaddemokraták piros-fehér-zöld madarait tartja, megjegyezve, hogy ez a motívum is előfordult már. Egyébként – mondja – a plakátgrafikában dolgozók ismerik ezt a jelenséget, amikor egy-egy motívumot akarva-akaratlanul újraalkot egy másik művész.

„Most több mint száz párt készül a választásban való részvételre. Megjósolom, hogy szimbólumaik, jelvényeik alig különböznek majd egymástól. Úgy fognak egymáshoz hasonlítani, mint az egykori Szovjetunió tizenöt tagköztársaságának és a szocialista országok egy részének a címerei. Ugyanaz az unalom, sematizmus. Ennek az lesz a következménye, hogy a választók nem tudják majd a jelvényeket maguk elé idézni, azonosítani a programmal. A jó politikai jelvénynek is olyannak kell lennie, mint amilyen a Mercedes vagy az Opel jele. Aki látja, azonnal az autóra, a minőségre, a tartalomra gondol." Jó példának mondja erre Oláh György a horogkeresztet, ezt az ősi szerencsejelet. „Ha a nácik a négylevelű lóherét választották volna jelképül, most az váltana ki iszonyatot az emberekből."

Arról, hogy a kampányban vallási szimbólumok is szerepet kapnak majd, Oláh György azt mondja: ez kétféle hatást kelthet. Az azonosság érzését a hívőkben, ám kellemetlen benyomást azokban, akikkel ez a jel azt közli: ők kívül rekedtek a nyájon. „Olyan korban élünk, amikor a jelkép már helyettesíti az eszmét" – sajnálkozik a grafikus.

Azonosulnak-e a művészek az ilyen politikai-szakmai feladatokkal? A grafikus szerint erre nincs szükség, profiként azonosulás nélkül is jó minőségben lehet tükrözni egy párt arculatát – feltéve, ha van neki. Ő csak a szélsőséges erőktől nem fogadna el megbízást. Tart attól is, hogy a választási kampányt ismét eluralja a dilettantizmus. Erre példa szerinte az, amikor négy éve a testes Pozsgay Imrét beleszorították egy versenyautóba, így jelezve, hogy „kiváló vezető". A politikust inkább diófa alá kellett volna ültetni, hogy ott szalonnázzon komótosan a parasztokkal.

Nem számít arra sem, hogy a plakátművész olyan teljesítményeket produkáljon, mint például 1919-ben. Oka ennek, hogy elvált egymástól az alkalmazott grafika és a „magas művészet", ha valódi művész műveli. A különbség talán az – mondja –, hogy a magas művészet inkább sejtet, míg az alkalmazott grafika *közöl*. Közrejátszik az is, hogy a televízió lett az első számú vizuális eszköze az emberek megnyerésének.

Vár-e grafikai háborút a tavaszi választási kampányban? Oláh György szerint a harcot a plakáthelyekért vívják majd, s nem a művészi és szakmai teljesítményekkel.

M. G.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem gazdasági igazgatósága
(4012 Debrecen, Nagyerdei krt. 98.)
nemzetközi, nyilvános versenytárgyalást hirdet 21 csatornás EEG készülék szállítására

A készülék műszaki paramétereit is tartalmazó tenderfüzet 1994. február 16-tól, munkanapokon 10-től 12 óráig Bakos Annamária ügyintézőnél vehető át a DOTE gazdasági igazgatósága épületében (II. em. 208., tel.: (52) 417-962 vagy (52) 411-600/5875) a DOTE MNB 349-90149-2869 számú egyszámlájára a tenderdokumentáció ellenértékeként 10 000 Ft befizetésének igazolásával.

A befizetésen vagy átutaláson kérjük megjelölni: „EEG tender" A befizetett összeget nem térítjük vissza.

Szállítási határidő: 1994. június 30.

Az ajánlatok benyújtási határideje: 1994. április 19., 10 óra

A tendernyitás időpontja: 1994. április 19., 11 óra

Eredményhirdetés időpontja: 1994. április 28., 11 óra.
A versenytárgyaláson való indulás feltétele a versenykiírási dokumentáció átvétele és az előírt formájú és tartalmú ajánlat.

66493 KJ

PEPSI
Jöjjön dolgozni a **Pepsi-Cola** soroksári gyárába!

KERESÜNK:

- **Gépbeállító műszerész** (karbantartó) elektronikai, vezérléstechnikai jártasság, felsőfokú végzettség előny,
- **Targoncavezető** (gázüzemű),
- **MEOS** (élelmiszeripari szakiskola),
- **Szállítás szervező – diszpécser** (közép vagy felsőfokú végzettséggel)

munkatársakat.

Ha **Ön** már többéves gyakorlattal rendelkezik szakmájában, különösen ha már dolgozott palackozó üzemben, ha kész folyamatos műszakban dolgozni és megfelelő egészségi állapottal rendelkezik ahhoz, hogy az élelmiszeripari előírásoknak megfeleljen, akkor

JELENTKEZZEN:

a 2676488-as telefonon a 220/221 melléken,
vagy személyesen a következő címen:
XIV. kerület Mogyoródi út 32. II. emelet munkaügyi osztály.

PEPSI PANTONE

Szolnokon már a jövő televíziója dolgozik

Az új stúdiótechnika már nem használ videoszalagot

Amikor Rupert Murdoch sajtóbirodalmának Sky Television nevű műhelyében jártam, megcsapott a korszerű tévés informatika előszele.

A híreket vagy hatvan számítógépen, kétfelé osztott képernyőn fogadták, a monitor alsó területére került a szerkesztett szöveg. A hírszerkesztő egy pici üvegteremben, az adás főszerkesztője mellett ült, válogatott, engedte rá a stúdió bemondójának súgógépére az elfogadott szöveget. Az illető bemondóhölgy pedig „blattolt", azaz az először látott szöveget beolvasta. Ennyi.

A képek archiválása hasonlóképp „pofonegyszerű" volt. A hírcsere keretében érkező tudósításokat egy hölgy nézte, az előtte levő billentyűzeten beírta azokat a leglényegesebb információkat, ami alapján – az ő véleménye szerint – ezt a tudósítást valamikor majd keresni fogják. A videoszalagra azonosító jelek kerülnek, a beírt információk szövege pedig egy számítógépes adatbázisba. Ha pedig az adásvezető (egyetlen ember, egy 22 éves fiú!) adásba akart adni egy illusztráló képsort, például a Jelcin a harckocsi tetején címűt, csak beírta: „Jelcin és harckocsi", és az ezernyi videoszalag közül egy automata kikereste, betöltötte a magnóba, és ráállt arra a kockára, ahol a keresett képsor kezdődik. Kész.

Az olvasónak ugyan nem nagyon van rálátása, hogy mindez hogyan megy végbe a Magyar Televízióban. De azt tudja: valami négyezer ember szorgoskodik ott. Az Eurosportot is készítő Skynál – nem egészen kettőszáz.

Szolnok: egér megy a kép után

Ez idáig azt hittem, mindez – meghaladhatatlan. Aztán vendégségben jártam Szolnokon, a városi televíziónál, ahol ez már kőkorszaki technológiának minősül. *Fekete László*, egykori fotós, ma igazgató, maga ül az AVID-rendszer csodagépeihez: az Apple Quadra pótolja itt a keverőpultot. „Egerész", és magyaráz:

– A beérkező videoszalagból a számítógép képernyőjére hívjuk be a képsorokat, amelyen kijelöljük azon részletek elejét és végét, amelyeket a valóban adásba kerülő anyagban fel akarunk használni. E részletek képeit már nem videoszalagon tároljuk el, hanem magának a számítógépnek a merevlemezes tárolójában. E részletek legjellemzőbb képei kis ablakokban a képernyőn láthatók (és archiválás után is megmaradnak, tehát nem csak szöveg alapján lehet keresni), ami segíti az azonosítást. Ezután a sorrendet adom meg, valamint azt, hogy az egyes változásoknál kérek-e valami sajátságosat: áttűnést, lapozást. Ezeket egérrel kijelölöm – és ezzel kész. Az adásba kerülő kép tehát már a számítógépből származik – nincs vágás, szalagfelhasználás, igen gyors a végeredmény.

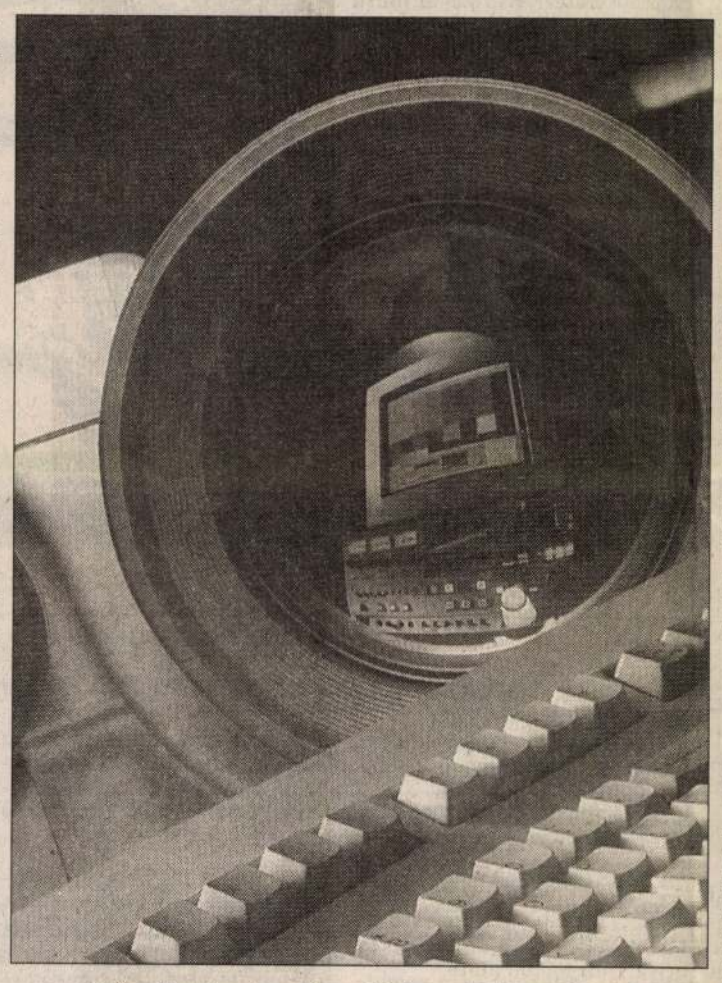

Közös objektumkezelés – eltérő operációs rendszerek

– És hogyan lehet archiválni?

– Egy merevlemezre a tapasztalatok szerint úgy hatvan-hetven percnyi adás fér. A városi műsor napi tudósításai, hírei tehát egy héten át elférnek rajta. A hét végi összefoglalót úgy készítem, hogy ezekből kijelölöm a szükséges snitteket, sorrendet határozok meg – nekem két perc a „vágás" munkája, ami eddig, szalaggal, vágónővel kettesben öt órát is igényelt. A heti termésből – hosszabb időre – archiválni pedig optikai lemezre, vagy DAT-kazettára lehet. Szöveggel, képpel.

– Költségek?

– A nálunk telepített AVID-rendszer (ami egy Quadra–950, három gigabájtos merevlemez, négy kártya és a szoftver) 4,5 millió forint. Egy olyan kis televízió, mint a miénk, évente 600 ezer forintért vett videoszalagot a vágás alatt tönkrementek helyett, és csak a videomagnók elkopó lejátszófejeire évi egymilliót kellett költeni. Egy vágásra alkalmas komolyabb stúdió három darab, szalagos Beta magnója, keverője, feliratozója már 15 milliónál kezdődik – ez tud annyit, mint a mi 4,5 milliós berendezésünk. Kiskunhalason szalagos vágásra már be sem rendezkedtek, csak komputerrel vágnak. Nem telne rá, hogy konzerválják az elmaradást.

A nagyágyúk nagyon sokat tudnak

– A látottak igazán meggyőzőek: nem is fogok városi televíziót indítani AVID nélkül. De hát mi van akkor, ha nem 40 másodperces tudósítást szeretnék készíteni az önkormányzat döntési procedúrájáról a csatornadíjak ügyében, hanem önmegvalósítani kívánok egy mozifilm száz percében?

– Az AVID-rendszer négyszintű; vannak olyan megoldásai, amelyek a „mozi" kiszolgálására készültek – mondja az AVID-rendszerek „tudora" Koscsó Ferenc, a Vektor Kft. ügyvezetője. – Nem kisebb egyéniségek, mint *Jancsó Miklós*, *Bacsó Péter* kóstoltak bele ebbe a – *Zsombolyai János* úttörő munkájaként – Magyarországon is elérhető technológiába. Ugyanaz a logika, mint itt. A filmről a képek a számítógép által „emészthetőbb" videoszalagra kerülnek, onnan a Quadrán lehet vágni. Majd a vágási jeleket egy vágóautomata kapja meg, floppyn. A filmszalagot tehát egy valódi automatizált gép rakja össze. Hetek munkája rövidül egy-két napra – igaz, hogy iszonyatosan felgyorsult, koncentrált munka folyik ezalatt. Viszont az is igaz, hogy idáig mondjuk a Szerelmesfilm „kifehéredett" záró képsorait egyszer megcsinálta a labor, és – az úgy is maradt! Akár le kellett volna rövidíteni *Halász Judit* monológját alatta, akár nem, az anyag sérült a technológia következtében, ismételni nem lehetett. A Media Composer szisztéma akárhány próbálkozást kibír: a számítógép igen szorgos.

Öt másodperc alatt döntenek

– Ez amerikai megoldás. Európa mit szól ehhez?

– Tényleg az a fontos – üzletileg –, hogy Amerika mit szól hozzá. A CNN hírtévénél mostanában 11 perc alatt faragnak tudósítást a beérkező anyagból. Ha ez már nem a tv-hírláncokon érkezik – hiszen már a kép is csak számítógépes adat, hát miért ne érkezne optikai kábelen? –, ez az idő négy percre rövidülhet. Ennyi idő – egy világ. De Európára visszatérve: igen szép a belgák teljesítménye. A FOCUS nevű tévéállomás összes reklámanyaga mind egyszerre elérhető egy 20 gigabájt háttértárolón. A hirdetető 5, azaz öt másodperccel (!) az adásba kerülés előtt dönthet úgy, hogy megrendeli előkészített reklámjának sugárzását – és az idő nagyon nagy pénz. Kizárt dolog, hogy a magyar tévének ezt meghaladó reklámmennyisége lenne – nemrégiben mégis újra tíznél több hagyományos keverőt vett, sokszoros költségért. De a franciák is beleszóltak a rájuk jellemző szellemességgel. Több gigabájt memóriával készítenek animációs filmeket, valós időben – egyedül a világon.

– Mi, magyarok?

– Arany Oroszlánt nyert Cannes-ban a BMW reklámjával egy győri fiú – aki most már Los Angeles-i. Itthon nem kellett. Pedig ez a technológia ihletett művészt kiszolgálni született.

Amit látunk, azt mind a számítógép készíti. Két éven belül e technológia okán a nagy tehetetlenségű televíziók „rendszerváltáson" kell átessenek. Aki jobb, azt nézik – és ez a filmszemlén is bemutatott AVID termékeire is igaz.

Kőhidi Imre

MAGYAR FEJLESZTÉS

Óránként negyven vérminta a kémhatásmérőben

Négyszáz hazai és külföldi kiállítóval ma kezdődik a Magyar Medica–Magyar Pharma–Magyar Regula szakkiállítás, ahol az orvosi műszergyártás új termékeit, a gyógyszervegyészeti, a méréstechnikai és az automatizálási fejlesztések legújabb eredményeit mutatják be. A hazai fejlesztőipar jelenlegi helyzetét jelzi, hogy elvétve találni olyan céget, mely új eredményekkel állt volna elő. A kevesek egyike a Radelkis.

A cég egy olyan műszerrel jelentkezett, amely a teljes vér mérésére alkalmas. A vér kémhatását mérő készülék óránként legalább negyven minta elemzésére képes, már 70 mikroliter térfogat alapján. A mikroprocesszoros analizátor folyamatosan ellenőrzi a mérőrendszer állapotát, így előzve meg az esetleges mérési pontatlanságot.

A készülék újdonsága, hogy nemcsak a pH-értéket jelzi, hanem azt is, hogy a mérés mennyire megbízható, így téve szükségtelenné a további ellenőrzéseket. A nemzetközi mezőnyben is újdonságnak számít, hogy a berendezés állandóan ellenőrzi a mérőelektród által leadott elektromos jelek változását. Amikor ez a változás elér egy adott küszöbértéket, a készülék jelzi a mérés befejeződését.

Ö. Z.

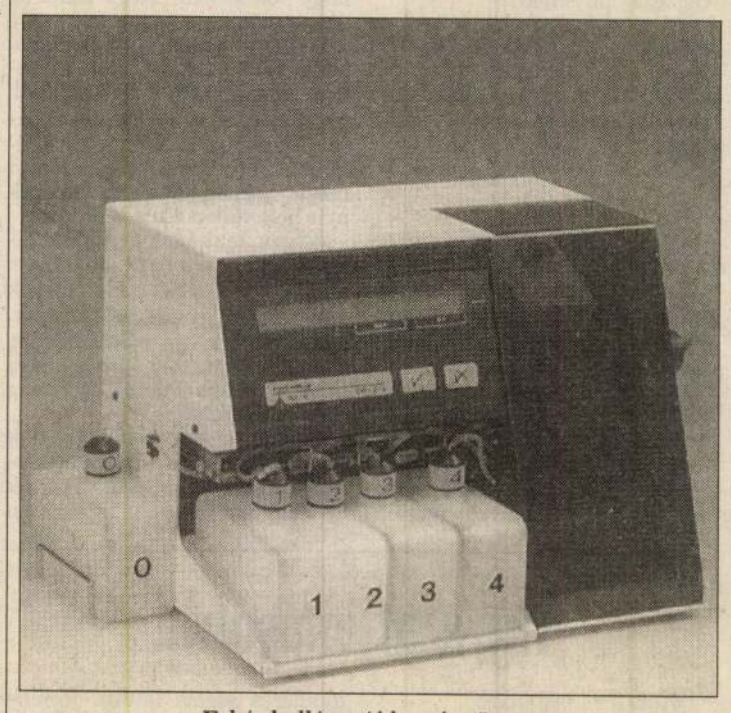

Fehér holló az új hazai műszer

SZÁMÍTÓGÉPSARKOK

Integrál a Digital

Február 8-án új termékcsaládok piaci bevezetését jelentette be szerte a világon a Digital Equipment Corporation, s tette ezt Magyarországon a DEC Hungary Kft. is.

A DEC új bejelentései pontos összhangban vannak a számítástechnika minden területén kialakuló egységesítő, rendszerbe integráló, standardizáló felfogással. Az új eszközök a ző hálózati eszközöket, mint a DECnet, a TCP/IP vagy az AppleTalk.

Ezen túlmenően kiterjesztették az OSF/1 operációs rendszer biztonsági szolgáltatásait, hogy megfeleljenek az üzleti és kormányzati adatvédelem igényeinek és az USA-ban kormányzati követelményként előírt C2-es szintnek.

Az Unix-világban eddig ez

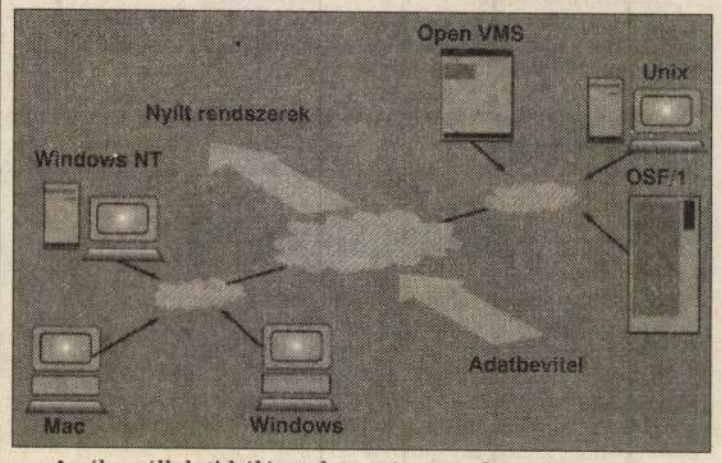

A cél a vállalati hálózatok egységes rendszerré szervezése

kliens/szerver típusú – tehát a hálózatban „ügyfélként vagy kliensként" funkcionáló kisgépek (PC-k) és az őket kiszolgáló „szerver" nagy számítógépek kapcsolatán alapuló – rendszerek megújítását, egységes keretrendszerbe foglalását szolgálják.

Az újdonságok hosszú listájából a legfontosabbak közé tartozik, hogy a Digital lett az első számú nagykereskedője a Forté cég azonos nevű szoftverének, amely a kliens/szerver környezetben való fejlesztések egyik legújabb szoftvertermé-ke.

A hardver típusától független Forté úgy támogatja a Windows-, a Macintosh- és a Motif-felületek használatát, hogy kiszolgáló gépeik (DEC, IBM, SUN, HP, Data General) olyan operációs rendszerek alatt futnak, mint az OSF/1, az Unix vagy az OpenVMS, s azok egyaránt használhatnak különbö-az első ilyen rendszer. Az új termékek között szerepel a LinkWorks groupware – egy továbbfejlesztett hálózati csoportos munkát támogató rendszer –, de vannak új szolgáltatások az Unixhoz és az OpenVMS operációs rendszerekhez is.

A DEC célja az integráció, a vállalati hálózati számítógépes alkalmazások egységes rendszerbe fűzése.

A keretrendszerek alapját az eltérő objektumtípusokat (adat, kép, hang stb.) kezelő Common Object Model adja, amely egyesíti magában a Microsoft és a Digital korábbi hasonló célú szoftvereit. Általuk a különböző gép- és szoftverrendszerek eltérő típusú programjainak adatai egymásba illeszthetők és közösen felhasználhatók. Mindez egyszerűsíti a heterogén rendszerek üzemeltetését.

D. G.

Mikrogőzgép

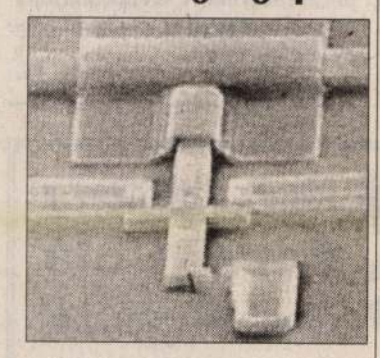

Régi elv – modern technológia: a világ legkisebb gőzgépe

A New Mexico állambeli Sandia National Laboratories kutatói megépítették a világ legkisebb gőzgépét. A minigépezet teljes egészében szilíciumból készült, a dugattyú keresztmetszete 12 négyzetmikrométer, lökete 20 mikron Akárcsak a 300 éve készült első gőzgép, ez a liliputi szerkentyű is vízgőzzel működik, amit egy mini fűtőelem állít elő a hengerben. A feltalálók véleménye szerint a minigépet jól lehetne használni a mikrosebészetben, illetve a nagy pontosságú optikai mérőberendezésekben használt apró tükrök beszabályozására. *(Bild der Wissenschaft)*

Térhatású tv – szemüveg nélkül

A japán megoldás: egyet jobbról, egyet balról

A japán Sanyo cég egy olyan tv-készüléket fejlesztett ki, amellyel mindenféle segédeszköz nélkül térhatású filmeket lehet nézni.

Az agyban a tárgyak háromdimenziós észlelése a két szem által látott képek kombinációjából jön létre. Ugyanennek a hatásnak az eléréséhez a televíziónál két, egymástól kissé eltérő szemszögből készített felvételeket kell ugyanarra a képernyőre vetíteni. Ehhez ugyanannyi idő alatt két képet kell a vevőhöz továbbítani, ami ezt jelenti, hogy a felbontás feleakkora lesz. Most már csak az a kérdés, hogy honnan tudja az agy, hogy melyik kép melyik szem látószögének felel meg?

A japánok úgy oldották meg a problémát, hogy egy pontsort közvetítenek az egyik képből, azután egyet a másikból. A képernyő előtt egy olyan lencseelrendezést alakítottak ki, amellyel a két kép kb. öt méterre a készüléktől, egymástól 65 mm-re látszik (egy átlagos ember két szeme közötti távolság).

Ezek után nincs más hátra, mint az embernek a megfelelő helyen kell ülnie, a megfelelő irányba kell néznie, és főleg a szemeinek kell megfelelő távolságra lenniük egymástól és már létre is jött a térhatás élménye. A gyártók úgy konstruálták a lencséket, hogy egyszerre három személy látja térhatásúnak a képernyőt. *(Süddeutsche Zeitung)*

Nagyobb frekvencián fárasztóbb a képcső

Egyre gyakrabban alkalmaznak kevésbé villódzó, 100 Hz képfrekvenciájú tévé-képernyőket és számítógép-monitorokat különlegesen jó minőségű készülékekben. A 100 Hz-es kép kellemesen nyugodt, nem vibrál, ennek ellenére jobban fárasztja a szemet, mint az olcsóbb 50 Hz-es képernyő. Erre a következtetésre a skót Dundee Egyetem kutatói jutottak egy kísérletsorozat elvégzése után. A résztvevőknek egy tévémonitoron különböző szavakat vetítettek egymás után. Gombnyomással kellett jelezniük, hogy mely szavakat találják hasonló értelműnek és melyeket azonos jelentésűnek. A kísérlet vezetői közben észrevétlenül növelték a képfrekvenciát a 50–70–100–125 Hz-es fokozatoknak megfelelően. Már 100 Hz-nél a kísérlet alanyai nem kevesebb, hanem több akaratlan szemmozgást végeztek azért, hogy a szavakat jól kibetűzzék és egymáshoz rendeljék. Megnőtt a hibajavításhoz szükséges szemizom-összehúzódások száma is. A kutatók következtetése: ha a másodpercenkénti képszám nő, akkor nagyobb figyelemre és több szemmozgásra van szükség. Ez pedig azt jelenti, hogy a drágább képernyő hamarabb kifárasztja a felhasználót.

(Süddeutsche Zeitung)

VIGADÓ GALÉRIA
MT REKLÁMIRODA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

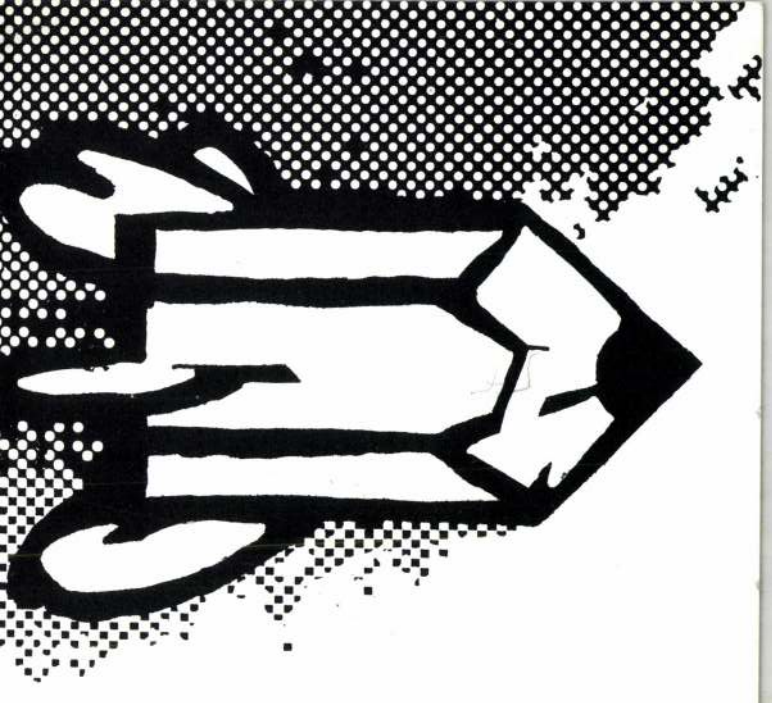

A VIGADÓ GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt
1998. június 11-én 17 órára

OLÁH GYÖRGY

grafikusművész
kiállításának megnyitására.

Megnyitja:
VÍGH ANNAMÁRIA
főmuzeológus

Megtekinthető: 1998. június 11-től június 28-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Oláh György

Új Pest megyei Hírlap

Az utca művészete, avagy:

Amikor a plakátok megszólítanak

Magyar Plakát címmel két grafikusművész – *Gál Mátyás* életmű-kiállítása és *Oláh György* önálló tárlata nyílt meg a közelmúltban a Vigadó Galériában. Az egymástól korban és témakezelésben eltérő két művész munkáiban egy dolog mindenképp közös: és ez maga a „műnem" – a plakát.

A plakát az utca művészete – a magyar plakát világérték. Gál Mátyás a képi tőmondat sűrűségével érvel, fogalmazása megszólító erejű, világos okfejtés. Plakátjai összetett emblémák. Egy gesztussal, harsány színnel – sárgával, vörössel – kiált ránk a mozdulat, hogy mindent azonnal értsünk. Szellemes is: az 1948-as Nemzetközi Vásáron részt vevő országok zászlóit fogaskerekeken örökíti meg; méltóságteljes az 1948-as londoni olimpia magyar plakátja is azáltal, hogy Praxiteles halhatatlan Hermes-szobrának profilját villantja fel, s a mirtuszkoszorú ezúttal is a nemzetek zászlóival fonódik egybe, a magyar nemzeti színek szalagjával. Kakas-emblémája is emlékezetes, Fabulon-plakátja nemkülönben.

Gál Mátyás 1909-ben született Hajdúnánáson. Ő a magyar plakátművészet nesztora. Neve ismert az egész világon.

Gál Mátyás grafikája

Oláh György plakátja

A Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Elnyerte az I. Békéscsabai Grafikai Biennálé nagydíját és az ENSZ első díjában részesült környezetvédelmi lapjáért. Rendkívül mozgékony a képzelete, ötletesen, alapos rajzi felkészültséggel oldja meg feladatait. Grafikai portyáin „bekopogtat" *Verdi* és *Golding* világába. Szigorú képi eszközeivel tökéletesíti a művet: a fölöslegesnek tűnő kellékeket elhagyja, csak az egyetlen, a legfőbb vizuális mondanivalóra-sugallatra törekszik. Az optimum az álma, ezt sokszor el is éri. Elmélkedik például a XX. századvég autóba gyömöszölt hangulatáról. Színes lánggal idézi március 15-e örök ünnepét. Szűkszavúsággal indít ellentámadást a „Neutronbomba" ellen, méltó módon emlékezik a Honfoglalás 1100. évfordulójáról. Oláh György munkái a magyar plakát jó hírét öregbítik a nagyvilágban.

(A közös tárlat június 28-áig tekinthető meg.)

(-oso-)

Cegléd és Környéke
HÍRLAP
II. évfolyam 24. szám Az Új Pest Megyei Hírlap különkiadása 1998. június 18., csütörtök

Huszonnégy évesen a parlamentben

Pályakezdő országgyűlési képviselő

A mai napon alakul meg az új Országgyűlés. A képviselők soraiban a második legfiatalabb *Vidoven Árpád,* aki a Fidesz – MPP megyei listáján jutott be a parlamentbe. A ceglédi fiatalember életében emlékezetes marad az 1998-as esztendő. Gyorsan zajlottak körülötte az események: holnap az utolsó államvizsgája lesz a szegedi jogtudományi egyetemen, ami azt jelentheti, hogy amikor az Országgyűlés megkezdi munkáját, a fiatal képviselő neve előtt már ott szerepel a „doktori" titulus. Vidoven Árpád elmondta, hogy „derült égből a villámcsapás" volt számára a hír, amikor megtudta, hogy négy évig az országgyűlési képviselőség lesz a pályakezdő foglalkozása. A szülei sem akarták először elhinni a nagyfiúk május 29-i bejelentését.

Az ifjú politikust Cegléden kérdeztük terveiről.

– Mennyiben lehet tudatos egy 24 éves fiatalember politikai hátországa?

– Elsős gimnazista voltam a ceglédi Kossuth Gimnáziumban, amikor elhatároztam, hogy a jogi pályát választom élethivatásnak. Ezzel együtt tudatosult bennem az ösztönös, filozófiai kényszer a világ dolgainak jobb megismerése iránt. Nem tudtam még akkor, hogy ez politikai indíttatású. Később barátaim invitálására a Fideszben találtam

– Hogy képzeli el a pályáját, hiszen ahogy elmondta, nem így tervezte. Az egyetemi évek után a szakmai karrierjét visszaveti-e a képviselői kötelezettség vállalása?

– Ügyvédjelöltként kívánom gyakorolni a tanultakat. A szükséges szakvizsgákat is szeretném letenni a képviselői munka gyakorlása mellett, hiszen 2002-ben nincs biztosíték arra, hogy ismét bekerülök a parlamentbe. Úgy érzem, van bennem annyi energia, hogy mindkét kihívásnak eleget tudjak tenni.

Vidoven Árpád és dr. Csáky András, aki a választók akaratából jutott be a parlamentbe

– Egy, már a választások előtt ismertté vált visszalépés miatt léptem egyet előre a megyei listán. Ahhoz, hogy bekerüljek az Országgyűlés tagjai közé, úgy kellett alakulnia a választások eredményének, ahogy azok alakultak. Listás képviselőként a Fidesz – MPP és az egész megye érdekeit kell társaimmal együtt szem előtt tartanunk. A megye déli régiójában két Fidesz – MPP-beli

zetünk, míg a legfiatalabb az Albertirsán most megalakult csoportunk.

– Az Országgyűlésben, mint fiatal demokrata, milyen speciális feladatokhoz húz majd a szíve? Gondol-e a közelgő bizottsági megbízatására?

– A frakciónk alakuló ülése megtörtént és a következőn már kialakulhat, hogy ki milyen területen fog dolgozni. Én a honvédelmi, az ifjúsági és sport kérdésekhez érzek affinitást, talán ott tudok majd eredményes munkát kifejteni...

– Úgy tűnik, hogy kevés lesz a szabad ideje, de ha mégis marad, azt mivel tölti e javakorabeli fiatalemberként?

– Szeretek olvasni és sportolni. Fogékony vagyok én is az ifjúkor dolgai iránt, mint a társaim. Szeretem a sportot, versenyszerűen kézilabdáztam, most pedig, ha tehetem, futballozom majd a barátaimmal.

– Ön a ceglédi Fidesz – MPP szervezet elnöke. Mint

TEMPLOMUNK TÖRTÉNETÉRŐL

Templomunk építése

Egy évi karancssági működésem alatt megérlelődött az Istentől sugallt gondolat: Ságújfalu leány-egyház híveinek templomot kell építeni. Mindig gyérebben jöttek vasár- és ünnepnap az eső, sár, hideg miatt a plébániatemplomba a világháború után meggyengült hitű bányász és földműves híveim egy része. Ha helyben lesz templomuk, fellendül a világháborúban meggyengült hitélet.

Zelus Domus Tuae comedit me. Somoskői József, Dénes József gondnok, Ondrék, Hajdara, Petik lelkesen igérték: mindenben plébános úr mellett leszünk a boldog megvalósulásig. Sorozatos iskolaszéki, tanács és képviselőtestületi gyüléseken sokan leselkedtek, csüggedeztek: Nem bírjuk mi azt, szégyent vallunk. Coepit aedificare et non potuit cosummare. Az Isteni Magvető érlelete lelkeinkben elhintett magvakat erősítő kegyelmével. Si potuerunt hi et hae, quare non tu Augustine? (Ha annyi férfi és nő meg tudta tenni, te miért ne tudnád Ágoston?)

Hisz az építő alkotó művészet örök szép csodáit: Dómokat, Bazilikákat, az Istentől segített emberi ész és akarat hozta létre összetartással, kitartással, áldozattal, munkavállalással. Ha Isten velünk ki ellenünk. Segíts magadon, Isten is megsegít. Páli Szent Vince, Don Bosco, s az égbe jutott milliók példáján buzduljunk kik kevés pénzzel, nagy hittel, nagy alkotásokat hoztak létre. Templomban, iskolákban, legényegyletekben, jámbor társulatokban folyt a lelkesítés opportune inportume, in omni patientie et doctrina. A templomépítő bizottság megalakulása után 1935, Szent László napján és következőleg sikerült többször nagy népgyüléseket összehívni. A lelkészek közelebb kerültek, a kishitűek elszéledtek. A templom helyét hosszú tárgyalások után a falu közepőn lévő gidres-gödrös hegyoldalba terveztük, amelyen egy ütött-kopott csárda düledező romjai állottak. Azonban a tulajdonos nagybirtokos Prónai Bárók addig a romok eltakarítását sem engedték meg, míg a teljes vételárat ki nem fizetjük. Megindult tehát a harc és küzdelem a templomért, akadályok titkos ellenségek, kishitűség elhárítására, kettős vonalon:

I. Az imahadjárat, rózsafűzér-mondás, szentmise, litánia az égi segítségért.

II. Az anyagiak összegyűjtése, minden erő összefogásával.

Az egyházi, világi hatóságok, a Salgótarjáni bányamedence igazgatóságának. bánya-mestereinek, bányászainak segítségül hívása tárnákban, aknákban, leszállva, földalatt és földfelett, meggyőződéssel, kéréssel, mire sok ezer föld alatt dolgozó hívő bányász két évig havi 50 fillér, egy-két pengős hozzájárulást vállalt templomépítés céljaira. Az így gyüjtött vételár lefizetése után léphettünk csak a kiszemelt templom helyére a romok eltakarítására, a hegyoldal lehordására, az árkok, gödrök betöltésére. Ebben a nagy munkában bányászok és földműves hivek százai álltak önkéntes munkába és dolgoztunk lankadatlanul. Dr Géczy János káplán, később Sasvári István káplán, kicsinyek és nagyok lelkesen közreműködtek.

Alapkőletétel – előtérben Dr. Horváth József plébános

Az alapkőletétel is nagy lelkesedéssel történt Szent László ünnepén, és szinte rohammunkával ment a falak kiemelkedése a földből, ami azután Oláh Ferenc templomépítész és az önkéntes segédmunkások segítségével hamarosan a fal magasságáig érkezett 1938-ban.

A templomterveket az építőbizottság megalakulása után részint a budapesti Műegyetemi építésztanárok, barátaim, ismerőseim, részint a salgótarjáni építészmérnökök készítették. Legtöbben nem kértek honoráriumot, vagy szükség esetén az én vásáron eladott teheneim ára ment fizetségbe, miután még sem költségvetés, sem tervrajzok jóváhagyása, sem a világi, sem az egyházi hatóságoknál nem történt meg, és a belügyminiszteri, megyei, főispáni, alispáni, járási gyűjtési engedélyek sem születhettek meg a sokszor talán túlzásba vitt bürokratikus nehézségek miatt. Azonban sem

a templomépítő bizottság, sem alulírt plébános, sem dr. Géczi János első káplánom nem csüggedtünk, hanem felvettük a lelkes harcot és küzdelmet a nehézségek legyőzésére, ami egy év alatt sikerült is égi segéllyel, csüggedetlen kitartással, némi leleményes ügyességgel. A mohorai, cserháthalápi, szalmatercsi, karancsségi új iskolák építésénél szerzett tapasztalataim alapján nekifogtunk a templomépítés megkezdéséhez. Somoskői József, Dénes József templombíró és a hívek nagy serege mellénk állt. A planírozás, földegyengetés nagy munkájában az egész hívősereg résztvett, kicsinyek és nagyok egyaránt. Az anyag összehordásában is megható lelkesedést mutattak. 3-4 éves pici gyermekek kis kosarakban hozták az udvarokon, szántóföldeken összeszedett köveket a templom aljához, szólván: "hoztunk a Jézuszkának tempjomba". Másrészt öregek is sokszor naphosszat ástak, fúrták, kapálták, a földet egyengették.

A templom helyén álló kocsmaromokat jó káplánommal kezdtük el bontani, zúzni, eltakarítani, amelyben délben már 20-30-an segítettek úgy, hogy néhány nap alatt elhordtuk a törmelékeket. Az alapok ásásánál megindító jelenet volt. Mikor a bányászok 30-as csapata jött a bányatárnából, aknákból, késő este a bányász karbidlámpa kísérteties fénye mellett a hegyoldalon leereszkedve, rögtönzött röpgyűlésszerű beszélgetésemre és beszédemre, fáradtságukkal nem törődve, nekiállt a bányászsereg gyakorlott csákányütésekkel és fél éjszakán kiástuk a torony alatti 4 méteres alapokat.

Az alapkő szentelésén 1938. Szent László napján nagy sokaság gyűlt községünkbe, az építkezést bámulni és a nagy sürgés-forgásban tevékenyen résztvenni, hogy a Budapesten oly nagyszerűen sikerült Eucharistikus Világkongresszus és Szent István jubileumi évének emlékére építendő templom munkájában érdemében részesülhessenek.

Míg ezek a munkálatok itthon folytak, én időközben sok utánjárással megszerzett megyei, járási, sőt megyeközi gyűjtési engedélyekkel évekig jártam és a többi gyűjtő hívekkel együtt jártuk a falvakat és a városokat, Budapestet és a megyéket, hogy a templomépítéshez szükséges összegeket előteremtsük. Öröm volt látni, hogy milyen sokan, birtokosok és gyárosok is megmozdultak a szent cél érdekében és megfelelő összegeket juttattak a templom építéséhez. Voltak ellenkező példák, és sokszor úgy jártunk mint az ádventi zarándoklásban Názáretből Betlehembe a Szent Szűz Szent Józseffel, akiket a hidegszívű betlehemiek nem fogadtak be, elutasítottak. A legnagyobb összeget Serédi hercegprímásunk adta, mintegy 5000 pengőt, nem sokkal kevesebbet Klébersberg kultuszminiszter. De ezekből sem lett volna templom, ha az ezer és ezer kis ember az ő 50 filléres, 1 - 2 - 10 pengős hozzájárulásával nem tette volna lehetővé a sok anyagbeszerzést: cementet, gerendát, téglát, követ, mészt, stb., amelyet Oláh Ferenc szécsényi építész becsületes, lelkiismeretes kőműveseivel, ácsokkal lelkesen beépített a templomba. A salgótarjáni bányaigazgatóság szép összegen kívül sok autófuvarral kisegítette a templom gyorsabb építését. Szívbemarkoló volt látni egy-egy nagy cement, tégla, cserép fuvart: iskolások, lányok, legények, asszonyok hosszú sorban láncba állva, mintegy Isten házáért lelkesedő élő eleven emelődarut, rövid idő alatt a sok tonnányi anyagot a magas tetőig, toronyig továbbítottak, mint egy élő gépesített futószalag. Az alapkőbe elhelyeztük az adakozó egyházközség tagjainak, polgári és egyházi hatóságok neveit, az 1938-ban használt pénznemekből a kisebb címleteket, mert a nagyobbak az építéshez kellettek.

A templomépítő bizottság és az egyháztanács képviselőtestülete együtt lelkesen járultak hozzá indítványomhoz, hogy az új, szép templomunk patrónusa a nagy-mint Arany János írja: " Fejjel magasabb valamennyi seregnél..." – Szent László királyunk legyen, aki nemcsak védte és megvédte szép magyar hazánkat a kun-besenyő támadások ellen, de szent élete, hős vitézsége miatt európai keresztény nemzetek a Szentföld felszabadítására induló keresztes hadak fővezérévé választották. Ekkor azonban már közeledtek a második világháború "apokaliptikus lovasai ", a belföldön anyagzárlat állt be, mindig nehezebb és nehezebb volt templomunk továbbépítése. Vihar közeledett minden irányból, ezért siettem és siettettem: mindent a fedélzetre, a templom fedélzetére, annak gyors befejezésére. Ezért az eredetileg 30 méterre tervezett tornyot alacsonyabbra kellett építeni anyag, pénz és időhiány miatt. A bokrétaünnepet a szomszédos községgel, együttérző híveivel együtt tartottuk meg. Lelkesen bámulták és örvendeztek a még inkább szépülő templom kibontakozásának.

Nemsokára megérkeztek a budapesti Szlezák cégnél elkészített harangok, valamint vitéz Máriahegyi János szobrászművész hatalmas Szent László szobra, amely általános örömet és lelkesedést keltett. Azután költségvetés és a tervek jóváhagyása sok kiigazítással megérkezett, azonban a kiigazításokra, javításokra idő nem volt a fenti háborús nehézségek, anyagzárlat miatt, és így építésszel azt építtettük és azt készíttettük el, amit lehetett ilyen nehézségek közepette.

Már állnak a falak – a kereszt szentelése

Fő szempontom volt, hogy szép, tágas, világos, nagy ablakos templom álljék a jó hívek, köztük az öregek és gyengénlátók lelkiigényének kielégítésére. Ha betartottam volna a sokszor nehézséget okozó akadékos bürokratikus építési szabályokat, akkor talán templomunk sose épül fel, és még mindig a templomépítési, terveknél, költségvetéseknél tartanánk.

Egy másik kép a kereszt szenteléséről

A bokréta ünnep 1939. Szent László napján történt. Röviden rá a megáldott harangok elhelyezése és felhúzása nagy látványosság volt a mindinkább örvendező és Istennek hálát adó hívek előtt.

A szép templom felszentelése 1939. október 8-án, a Magyarok Nagyasszonyának ünnepén készült, amelyet a bíboros hercegprímás gyengélkedése miatt dr. Meszlényi Zoltán püspök úr végzett a legmagasabb hatóságok és a környékbeli papság részvétele mellett, amelyen a bánya fúvószenekara is kivonult, emelte az egész napra kiterjedő ünnepségek fényét. A nagy sokaság miatt a templomban végzett ünnepélyes püspöki misén, prédikáción kívül ünnepélyes tábori misét végeztem a templomon kívül, amelyen a szentbeszédet a megyeszerte híres ferences hitszónok, Réz Marián tartotta. A püspöki és a tábori szentmisén egyaránt hálát adtak a szónokok a templomépítés nagy áldozatvállalásáért és sikeres befejezéséért úgy a plébánosnak, mint a buzgó káplánjának, mint a híveknek, bányászoknak és mindazoknak az adakozóknak, dolgozóknak, akik imádsággal, pénzadománnyal, igás és kézi napszám teljesítésével hozzájárultak, hogy ez a szép Szent László templom a megyének és a ságújfalusi egyházközségnek látványosan szép temploma lett, amely templom harangja hívja a híveket a szentségek vételére, hitben való megerősödésre, a magyar keresztény élet mind tökéletesebb kiteljesedésére. Azért adott az egyházi főhatóság a fáradhatatlan és templomra való gyűjtésben szinte a fél országot bejáró plébánosuk segítségére egy káplánt, hogy míg az itthon végzi a lelkipásztori teendőket, addig a plébános ennek az új templomnak és a templom felépítésének mielőbbi befejezésére szentelhesse minden idejét és buzgalmát. Vállaltam a káplántartás elég nehéz terhét is a szent cél érdekében, hogy az építési anyagzárlat és a keletről rohamosan közeledő háború kitörése előtt tető alá hozhassam a templom építését, nehogy bekövetkezzék a Budapesten és peremén megkezdett és csonkán maradt templom sorsa, amelyet azóta is pusztít az idő vasfoga. A templomszentelés ünnepélye egész nap tartott Ságújfalu és a környező falvak nagy számmal megjelent sokasága között (a bányászzenekar egyházi majd vidám hangjai mellett).

Az 1939. évi október 22-i egyházközségi tanács és képviselőtestületi gyűlés a lelkipásztor és hívei örömujjongásának gyűlése volt. Szinte lelki szent ölelkezésben adtunk hálát Istennek, hogy a négyöt éves összetartó fáradozást teljes siker koronázta a nagy nehézségek közepette is. Örültem, hogy a templomot, amelyet évszázadokon át nem tudtak elődeink megépíteni, ide varázsolhattuk Ságújfalu központjába a legszebb kiemelkedő helyen mindenki örömére és csodálkozására, akik Balassagyarmat és Salgótarján között a forgalmas országúton keresztül robognak autón, szekéren, hintón vagy gyalog a szép templom áldása alatt.

Dr. Horváth József temetése Ságújfaluban 1965 januárjában

Sokszor hallottunk gáncsoskodást még az alapok lerakásánál is egyházi és világi hatalmaktól, hogy hagyjátok abba, nem bírjátok befejezni: se pénz, se kellő anyag nincsen, de viszont hallottuk az égi szózatot: mit féltek kicsiny hitűek? "bízzatok bennem: én meggyőztem a világot:" Ora et labora. (Imádkozzatok és dolgozzatok.) Ilyenkor: a csüggedés és az építkezésben való fennakadás napjaiban fokozottab imahadjáratba és rohammunkába kezdtünk: hittünk, bíztunk és nem csalatkoztunk. Ezen az örömgyűlésen egyhangúan megszavaztunk 200 pengőt (rendkívüli fenntartási díjat) a templomra a rendes költségvetésen kívül, és 300 P fuvardíjat az istentiszteletek tartására a mindenkori plébánosnak, mert sokkal könnyebb őt idehozni a szép új templomba, mint ezer hívőnek Karancságra zarándokolni vásár és ünnepnapon. Ugyancsak tudomásul vettük a templomépítési zárszámadást, amely 75.000 P. tett ki a két éven át tartó földegyengetési munkával, többezer igás, kézi napszámgyűjtés stb.-vel együtt, amelyben köszönetet mondtak a plébános 7.000 Pengős áldozathozataláért. Egyúttal a plébános két szentmisét ajánlott fel, egyet az élő jótevőkért és dolgozókért, egyet a megholtakért, akik már a jutalmazó

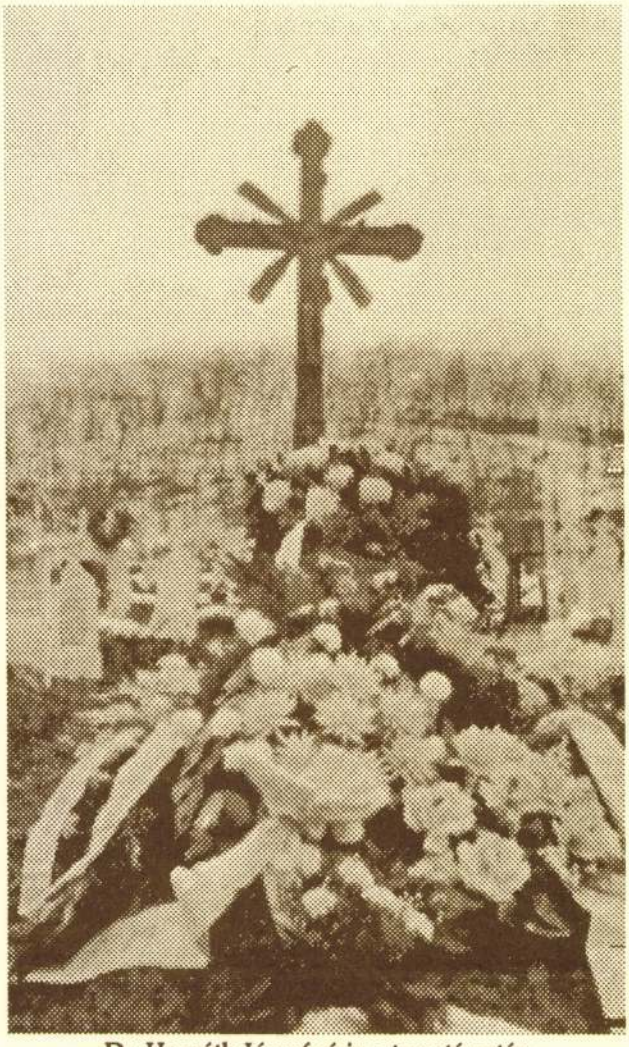

Dr. Horváth József sírja a temetés után

Isten színelátásának örvendeznek és Ságújfalu szép új templomának. Ezt a jegyzőkönyvet az egyházi főhatóság 1939. évi 8.084 és 8.166 sz. alatt köszönettel tudomásul vette. A templom cca. 30 m hosszú, 14 m széles, 30 m magas toronnyal, három vasbeton koszorúval, közel ezer hívő befogadásával rendelkezik a tágas kórust is beleszámítva.

A belső berendzés és az oltárok, a gyóntatószék, orgona, harangok, padok, egyházi ruhák, kelyhek, szentségtartó folyamatosan a templomszentelés után is buzgó adományok útján folyik.

A háború vihara előtt, boldogan jöttek bányász és földműves híveim az új templomba, hálaadásra, veszélyek, bombázások idejében védelemre, vigasztalásra attól az Istentől, akinek hajlékot építettünk, aki mondá: "szent fia által: jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagy-

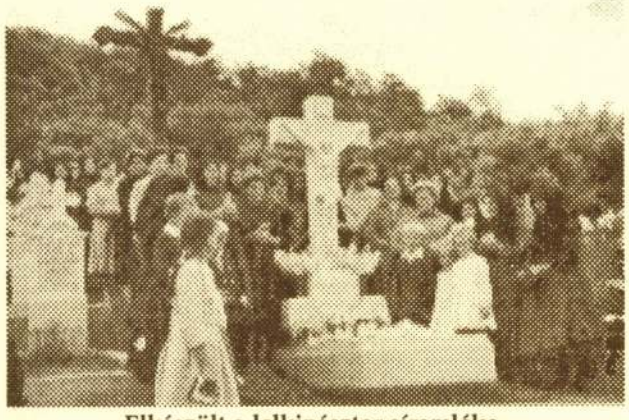

Elkészült a lelkipásztor síremléke.
Felirata: "Dr. Horváth József esperes plébános
1884-1965
A ságújfalusi templom építője.
Imádkoznak érted híveid. Nyugodj békében."

tok...." A változott viszonyok között is a szívtelen és önző feudális rendszer elmúlásával, a békéért könyörögtünk az új Szent László templomban egyházunk, vallásszabadságot biztosító új alkotmányunk értelmében és énekeljük buzgón: Isten áldd meg a magyart, jó kedvvel, békével ...
Karancsság-Ságújfalu, 1946. március 19.

Dr. Horváth József
plébános, esperes

Így épült a ságújfalui templom

Dr. Horváth József esperes plébános úr az 1930-as évek elején jött Karancságra. A fogadására Ságújfaluból búcsú ment a karancsági parókiára köszönteni, fúvós-trombitás zenekar kíséretében. Mikor megérkeztünk a zenekar egy szép nótát fújt és nagy örömmel jött a Főtisztelendő úr a tömeg elé, és nagyon köszönte a tiszteletére rendezett felvonulást. Az esperes úrnak az volt a gondolata, hogy ilyen vallásos népnek mindenképpen építünk egy templomot.

Egyik alkalommal az egyházközségi gyűlésen az esperes úr felvetette, hogy építünk templomot Ságújfalunak. A tagság jóváhagyta úgy, hogy a báró telkén volt egy cselédlakás, azt megvennék a bárótól és oda építenénk a templomot. Föl is vették a kapcsolatot Prónay báróval. A báró azt mondta, ha a község áttér az ő vallására, akkor ő felépíti a templomot a falunak, ha nem, akkor 400 pengő az ára. A falu a pénz kifizetését választotta.

Mindenki örült a tervnek, és elkezdődött a mozgás. A falu apraja-nagyja, mindenki dolgozott, mint a hangyák, mikor a hangyabolyt építik. Kivetették a hozzájárulást, páronként 50 pengőt – ezt mindenki befizette. A bányászok részéről alakult egy intézőbizottság, a vezetőjük id. Somoskői József volt. A parasztság részéről a vezető

Dénes József maklári volt és a községi bíró Dénes János Gyurka.

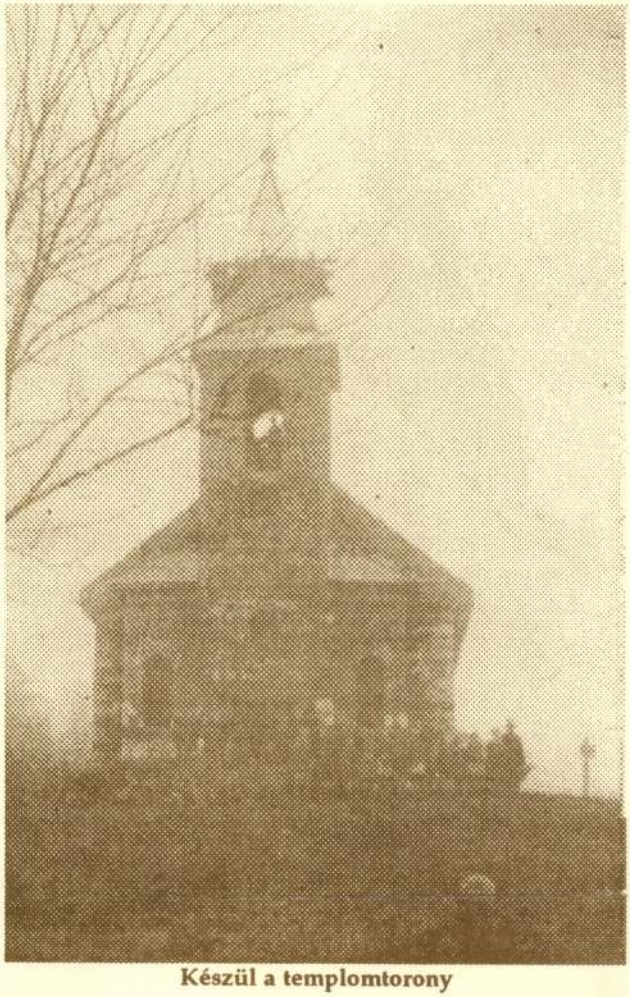

Készül a templomtorony

További pénzszerzésekhez elsősorban a plébános ment üzemekhez, vállalatokhoz. Üzemi dolgozók felajánlottak egy munkanapot, vagy egy felet, és négy ember: kettő nő, kettő férfi mentek gyűjteni a megyébe faluról falura: hétfőtől csak szombaton tértek haza. A gyűjtők Godó Gáspár és Dénes András Gábor voltak. Így jött össze a templom ára. Az etesi bányatelepen volt egy nagy irodaház és gépház, azt a ságújfalui bányászok elkérték. Mivel ez a bánya már megszűnt, meg is kapták és a bányászok lebontották, a kocsisemberek pedig beszállították az anyagot. A követ Oláh Ferenc szécsényi építőmester intézte, mivel Ő volt a templom építője. A tetőhöz való faanyag az akkori úrbérességi erdőből lett kitermelve, az etesi kocsis parasztemberek szállították a templom helyére.Nagy munka volt a tereprendezéssel, a falu apraja-nagyja, mindenki kivette részét a munkából. Ezután kimérték a templom alapját. Az alapot a bányászok ásták, a torony alatt kb. 3 és fél méter mélyre ásták. Amikor az első alapkövet elhelyezték egy kis emlékeztető urnát is tettek oda, melyre az akkori idők emlékei és a munkában résztvevők nevei voltak írva. A templom kivitelezője Oláh Ferenc építész, a tető készítője Hábel János ácsmester – mindketten szécsényi mesterek voltak. Az asztalosmunkát jómagam készítettem, ajtók, ablakok, szószék, a kórus padolatának, a lépcsőfeljárónak a készítése, és az oltárátalakítás volt a feladatom.

Ondrék András nyugdíjas asztalosmester még ma is dolgozik. A képen látható kezet, Jézus kezét 1991-92. telén faragta.
A salgótarjáni nagytemplom falán van elhelyezve.

Nagy segítségemre voltak Godó Károly, Godó István matyó, sokat dolgoztak a templom építésénél. Mikor a kórus padlózatát csináltuk, elhelyeztünk egy levelet emlékeztetőül az utókornak.

A templomszentelés 1939 októberében a Magyarok Nagyasszonya ünnepén történt. Az első esküvő Józsa Ferencé volt Takács Magdolnával.

Ságujfalu, 1992. március 14.

Ondrék András

Rövid kimutatás a templomhoz kapcsolódó nagyobb adományokról

Id. Somoskői József neve többször felvetődik a templom építése során. Az építkezés befejezése után ő is papírra vetette a legfontosabbnak tartott adatokat. Újdonság az ő leírásában, hogy névszerint is említ embereket, akik nagyobb adományokat adtak a templom berendezéséhez, környezetének alakításához. A következő sorok az ő feljegyzéseiből valók.

Voltak akik nagyobb áldozatot is hoztak. Győri Benedekné és Bocsó Ferencné testvérek, akik a templom előtt keresztet állítottak örök emlékül. Két testvérük hősi halált halt az 1914. évi világháborúban és a község többi hősi halottja is fel van bele írva. Béke hamvaikra.

Godó István géci Szent László szobrát vette.
Idős Dénes István csengettyűt és több tárgyat vett.
Idős Somoskői József misemondó könyvet és Prágai Kis Jézust.
Idős Józsa Ferenc a lusztert (az egykor középen lévő nagy lámpást) vette és a villanyvezetéshez adott pénzt.
Özvegy Dénes Jánosné Szent Antal szobrát Ondrék Pál a halva fekvő Jézus szobrát vette és sok napi munkát adott.

Többen vannak még akik adományt adtak a templomba, pontosan nem tudom, tehát nem akarok valótlant leírni. Soha meg nem szűnő hálával tartozok én és az egész Ságújfalu lakossága Horváth plébános Úrnak. Isten fizesse meg azt a sok utazást és fáradtságát.

Somoskői József

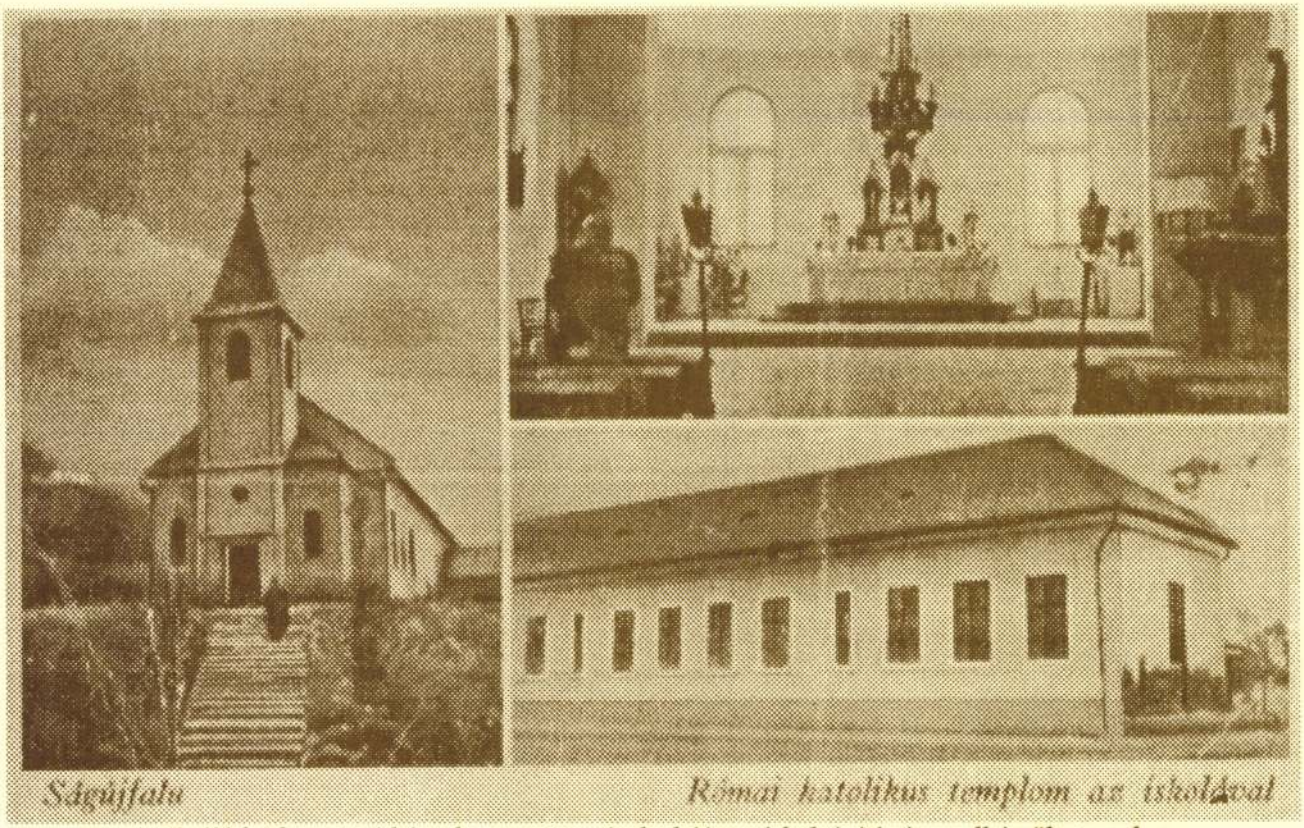

A Ságújfalut bemutató képeslapon a 40-es évek elején az iskolaépítés és az elkészült templom látható kívülről-belülről

MDK

Oláh Ildikó

Kiállitási hir

· Zalai Hirlap 196/ okt.3.

Oláh Ildikó

Asszonyok (repr.)

Valóság. X. (1967.) 3. sz. 114. l.

Oláh Ildikó

Liska Lajos: Áthatások
Beszélgetés Schmal Károllyal

Művészet, 1982. április

Oláh Ildikó iparművész

Nov. 19-én nyílik meg Nyíregyházán a Szabolcs-szálló, melynek dingbárjában lévő rézdomborítását készítette.

Marik Sándor: Háztűz nézőben az új Hotel Szabolcsban.

Keletmagyarország, 1971. nov. 17.

MK

Oláh Imre

Vendéglátóként jelen volt a telep megnyitásán.

--: Kapunyitás a böszörményi művésztelepen.

Hajdúbiharmegyei Népujság. 1964. jul. 28.

dr. Oláh Imre kat.

Repülőgépet nézō lány,
gipsz, 1958

— · —

Hajdúböszörményi képzőművészek Társata,
Debrecen, 1958. kat. Manjai Márton és
Dr. Tóth Ervin.

18 l.

Olát Nuro
zobrázy [illegible]

Szerepelt a kisz-bizott ság által
rendezett kiállitason,
[illegible] 1963 nov 17 é
nyilt meg

— Fiatal tép zőművészek
kiállitása Hajdu bőjör mény-
ben.

Hajdu kitor megyei Nipszy ság
1963 nov. 20.

Oláh Imre

MDK

szerepelt az aug 20-án Hajdúböszörményben, a bányásznapon Salgótarjánban, és szept. 29-én a balassagyarmati Palóc Muzeumban megnyílt kiállításon.

B.T. :Hajdúböszörményi képzőművészek sikere Nógrádban.

HAJDÚBIHARMEGYEI NÉPÚJSÁG 1963 okt. 9.

Olát Mure

szerepelt a kiállítóban

Dr. K.S. és Dr P.S. képmásai

„Futó"

„Kisfiú bikával"

Zajár István: Fiatalok

kiállítása Hajdú bőjtör mé-

nyen.

Hajdu-Bihar megyei Napló 1963 okt. 8.

M.D.K.

Oláh Imre
szobrász

A Hajdúböszörményben a városi KISZ
által rendezett kiállításon bemutatták
műveit.

—: Hírek
Művészet, 1964. január – 47 kep.

Oláh tunc szabászmüvész önlöndjá-
ról

Fővárosi Lapok 1867. IX. 3. 804.

Kir

Oláh Imre nebrásmüvesi ön-
Löndi járól

Fővárosi Lapok 1867. IX. 3. 804.

Hír

Oláh tanre debreceni nebrász-
műrész önlöndijáról

Fővárosi tapok 1867. IX. 3. 804.

Dr

Dr. Oláh Imre MK

szobrász

Szerepelt a hajdúböszörményi képzőművészek Debreceni kiállitásán, mely 1958 dec. 14-én nyilt meg a Déri Muzeumban.

Hajdú-Biharmegyei Napló. 1958. dec 12.

MDK

Oláh Imre, dr. (szobrász)

Részt vett a hajdúböszörményi művészek az elmúlt év decemberében megnyílt tárlatán. Agyagból és plasztilinból mintát, állatorvosi munkája mellett.

Tóth Ervin: Hajdúböszörmény képzőművészeti múltja és jelene. Alföld, Debrecen, 1959. 1. sz. 106., 111. l.

Oláh Imre

szobrász. Még annyi jogcímem sincs, hogy véleményt mondjak, mint a képekről. Hat elfogadott, zsürizett szobrot komoly eredménynek tartok, s tisztára csak a szobrok látása közben támadt érzéseimről adhatok számot. A portrészobroknál nem ismertem a modelleket, de a gondos megmunkálásból arra következtettem, hogy karakteresek lehetnek. A közönség szereti, ha ráismer a szoborra, a többi követelmény a szobrászok dolga. A *Békés kisfiú* bájos, üde jelenség, szeretetteljes mintázás nyomait éreztem a felületről, de legtöbb egyénit a pompásan egyszerűsített *Futó*ban láttam.

Benyomásaimat a katalógus befejező soraival zárom: a kiállítás „ösztönzés is (volt), hogy előrébb s feljebb lépjenek".

Koncz Zoltán

Fiatal művészek kiállítása Hajdúböszörményben
Hajdúhatár Népei
Népszava 1964 Jan 4

Már összecsomagoltam
s várok az állomáson

Anyám kezét még érzem
Búcsúzkodik a város

Már nincs kedvem játszani
a távozó fölényét

NYUG

„Megpihentem
mint a fény a
rám feszült a
mint csillag a

Bieliczk

MEGNYU

Szétszórta és betakarta
órékban, padláson szur
bólogató nyulak már me
párás szemembe terem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JÚL – 9

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Oláh Imréné, a Népmű-
vészet Ifjú Mestere
népi iparművész

Iparművész a toronyházban

Tatabánya. Mártírok útja. Tízemeletes toronyház. A kapubejárat mellett kis üzlet, cégtábla és név megjelölése nélkül.

Oláh Imréné, a Népművészet Ifjú Mestere, népi iparművész dolgozik itt nap mint nap, magányosan, beletemetkezve munkáiba. Arra a kérdésre, hogy a népművészet mely ágát műveli, felei az otthonos kis kuckó díszlete: a falakat szűrrátétes faliképek ékesítik. A rajzasztalon futó félig kész terve, a varrógépen pedig piros-fekete színösszeállítású terítő virágmintái formálódnak.

Marika művészetével egyedül áll a Dunántúlon. Debrecenből hozta magával a cifraszűrök készítésének a módját.

Zongoratanárnőnek készült, nem sikerült. Folytatta hát az édesanyjától tanultakat, sógornőjével együtt. A technikát otthonról hozta, és a kedvhez jó kézügyesség, teremtő fantázia párosult. Így aztán sokasodtak a keze alól kikerülő szebbnél-szebb, filcalapanyagra dolgozott remekek.

Tizenkét esztendeje, hogy felvételét kérte a fővárosba, a Népművészek Szövetkezetébe.

— Mit is jelent ez? — kérdezősködöm.

— Nagyon leegyszerűsítve: bedolgozó lettem. Havonta kapom a munkákat, s annak alapján teljesítem a megrendelést. Ez az egyhangú munka azonban nem elégített ki. A szegfű, a tulipán és a rozmaring — e három virágminta variálásával — önálló tervek alapján készítettem egyedi darabokat. A modern és a népi elemek harmóniáját keresem, amikor egy modern bútorhoz ötlök ki faliképet, terítőt. Különböző méretű darabokat készítettem, s azt felküldtem Budapestre, zsürizésre. A legjobbakat időről-időre elfogadják, lefotózzák, s a bedolgozók ezeket készítik el.

— Előfordult már, hogy az általad tervezett darabbal üzletben találkoztál?

— Hogyne, sőt olyan munkákkal is, amelyeket nem én terveztem, de a kivitelezésből ráismertem a kezem munkájára.

Marika mindent áttanulmányoz, amiből tanulhat, de a szűrrátét készítésének igen szegényes a szakirodalma. Amilyen kézimunkakönyv csak forgalomba került, azt megvásárolja, s azon töpreng, hogyan lehetne például egy kalocsai párnát az ő motívumai felhasználásával átültetni. Tervei eredetiségét jelzi, hogy 1970-ben a Népművészet Ifjú Mestere címmel tüntették ki, többek között egy nagyméretű falvédőjéért, és egy szögletes terítőért. A műhelyében féltve őrzi, az emlékplakettet, s az átvételt megörökítő fényképet. A cím mellé tíznapos jutalomtáborba szóló beutalót is kapott Fadd-Domboriba, ahol a népművészet többi ágát művelő kollégáival cserélhette ki a tapasztalatait.

Az elnyert cím szárnyakat adott Marikának, úgy érezte, sok, még megvalósításra váró ötlet van benne. Az egyedüllétet azonban nem tartja kedvezőnek az alkotás szempontjából. Gondolt már arra, hogy olyan érettségizett fiataloknak, akiknek kézügyességük van, szívesen átadná a mesterségét, amely kihalófélben van, de nem talált jelentkezőre, és a munkaadója is elvetette ezt az elképzelést. A népművészetben az elérhető következő fokozat a Népi Iparművész cím. Legalább húsz, zsürizett darab után pályázható meg.

Oláh Imrénének ez 1974-ben sikerült. Azóta nem csak mások elképzelésének a kivitelezése, de az önálló tervezés is feladata. Az igazi öröm számára az lenne, ha megismertethetné munkáival a megye lakosságát egy kiállításon. Ígéretet már kapott, hogy a Népházban bemutatkozhat, így a népművészeti boltokban, s a külföldön kapható munkák készítője előléphetne a névtelenségből.

A kötelezettségek teljesítése után, éjszaka készítette el legutóbb a Kiss Jankó Bori hímzőpályázatra zöld alapon drapp színű futóját. Az augusztus 20-i mezőkövesdi kiállításon dől el, milyen sikerrel.

Az idő sürget, félő, hogy Marika nem lesz kész a napi feladatával. Előkerülnek a színes filcek, fotó után előrajzol, felvág, a mintát rágépeli, majd kimetszi. A keze alól máris szép kis terítő kerül ki.

Így telnek Marika tíz-tizenkét órás munkanapjai, a néma darabok között, s közben arról álmodik, hogy elnyeri a Népművészet Mestere megtisztelő címet.

V. Román Marian

A KPM tatabányai üzemigazgatóságához tartozó területen több olyan út van, amelyen a nagy meleg miatt olvad az aszfalt. Ezért fehér kőporral és homokkal szórják be ezeket a részeket, hogy a közlekedésben zavar emiatt ne keletkezzen. Képünkön Naszály főutcáján az olvadt útra kerül a kőpor.

(Jusztin felv.)

Lakóterületen is dolgozik szakszervezet

Tanács vb Tokodon

Tokodon, — akárcsak más nagyközségben, községben, — a szakmaközi szervezet egyesíti a helyi üzemek, intézmények dolgozóit, ha munkahelyükön nincs alapszervezet. A nagyközségi tanács végrehajtó bizottsága csütörtöki ülé-

szervezeti vezetőség tagjai pedig nagy akarással igyekeznek hivatásuknak megfelelni.

A szakmaközi szervezet kiveszi részét a nagyközség fejlődését szolgáló minden jelentős megmozdulásból, az időszerű tennivalóinak megoldásából. Népszerűek voltak például a diavetítéssel színesített élménybeszámolók.

A szakszervezeti tagok mindig kivették részüket a nagyközség szépítését szolgáló társadalmi munkából. Az elkövetkezendő hónapokban a családi ünnepek társadalmi megrendezését kívánják népszerűsíteni a tokodi szakmaközi szervezet tagjai.

amely a folytonos ismétlésből következik?

— Fél éve, hogy a normákat a feltételek változása, fejlődése szerint korrigáltuk. Ennyi idő múltán immár jól látszik, hogy milyen további lehetőségeink vannak a műveleti idő egy részének megtakarítására. A műhelynek az a szándéka, hogy a normaidő megtakarítható részét visszaadja — magyarázta *Huszárik Pál* üzemvezető, az esztergomi Látszerészeti Eszközök Gyárában. Majd így folytatta.

— Az embereket a munkafolyamatok alkotó részesévé kell tenni. Legyen bármi a feladata, végezze mindenkor megfelelő szakmai kritikával, tehát keresse a megoldások tökéletesítésének lehetőségét. A kis dolgok összeadódnak.

Ismétlődő mozdulatok, ki tudja hányszor egy műszakban. Ezerszer? Ötezerszer? Egy forrasztás az egész. De mögötte, a mechanikussá, gépiessé vált mozdulat mögött, az izmokat terelő idegparancs mellett ott az alkotó, a továbbfejlesztő gondolat is. Lehet-e másképpen? Az embernek ez éppúgy szükséglete, mint ahogy levegő nélkül sem létezhet. És ebben a szalagszerű munkában ez az igény a szakmai kritikával végzett tevékenységben elégül ki. Ezt az igényt természetesen tudatosítani és fejleszteni kell.

A Látszerészeti Eszközök Gyárában a termelésben dol-

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Női szűr drapszínű teveszőrből, színes filzrátéttel és alátéttel. Tervezte és készítette Oláh Irma. — Schäfermantel („Szűr") für Damen, aus drappfarbigem Kamelhaartuch, mit farbigem Filzaufsatz und Untersatz. Entworfen und verfertigt von Irma Oláh. — Shepherd's mantle („Szűr") for ladies, of drabcoloured camelhair, with coloured felt application and underlay. Designed and made by Miss Irma Oláh Debrecen.

Magyaros alkalmi ruha. Készült a bácsalmási Nőipariskolában. — Gelegenheitskleid in ungarischem Styl. Verfertigt in der Frauen-Gewerbeschule in Bácsalmás. — Occasional dress in Hungarian style. Made in the Women's Tradeschool at Bácsalmás.

Oláh Imréné, hímző

A Népművészet ifjú mestere.

– : Népművelők, népművészek kitüntetése

12.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 17.

Oláh Imréné, hímző

A Népművészet ifjú mestere lett.

– : Kiváló népművelők kiküntetése

7.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 18.

Oláh Irma

ruhatervező

l. –

Muskátli

1939. 112. C.

(Hagy. Iparm

1939. 11. 17

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KIR. MINISTER

166.615-1914. szám.

III.

A nyitramegyei Komjé
helyreállitása ügyében múlt év
üléséből 607. szám alatt kelt
tem a tisztelt Országos Bizott
helyreállitási munkálatokat u
festését, s az oltárok és a s
kiadásnak, amely halasztást n
kiutalása iránt előterjesztet

Két irányban szállott reánk a nemzetfentartó történelmi hagyomány. Egyik,
gy a «történ
ai és kulturai
ány ápolása n
A másik, h
rorizmusává.
at, az eszköz
lra. A korsz
meneti korsza
ők végtelense
kban állítja el
A material
reneszánsz i
ácció, mely vis
izdelem. A fr
lmat, más szir
ereszténység,
rsát kézbenta
Lehet, ho
merik. Néha koruk jelentőségét túlbecsülik, néha alászállítják. Hogy azonban a mi

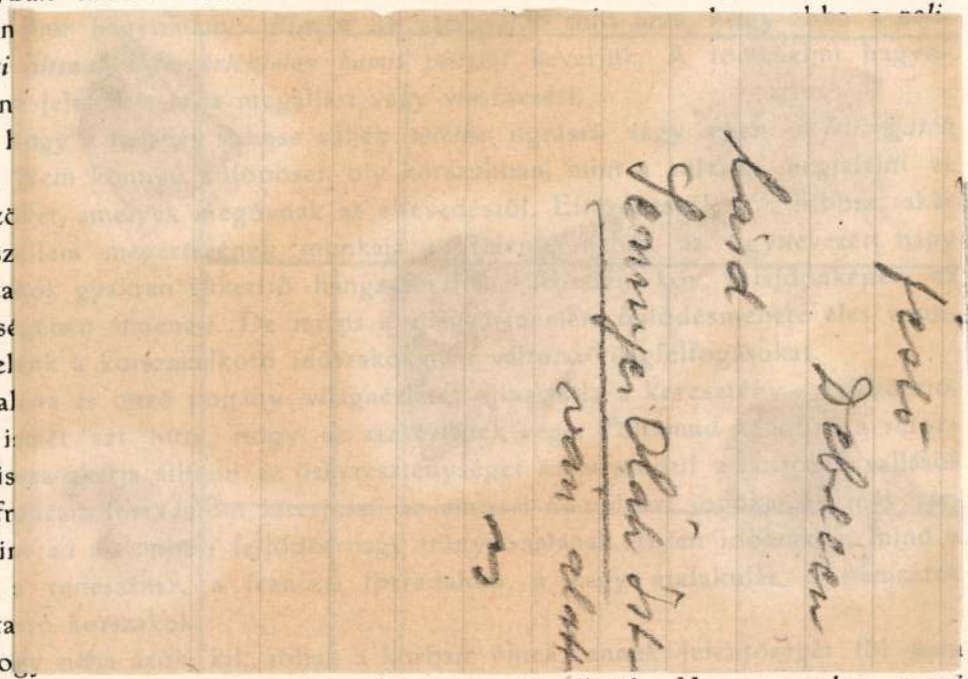

keivel ihletett és a korszerű haladás követelményeit átértő modern váro
lép, önkéntelenül azokhoz a vezérlő gondolatokhoz emelkedik, melyekhez m
a magyar állam és nemzeti lét fönnállásának biztosítékaihoz szoktunk föltekinte
A történeti tudat, a történeti folytonosság eleven hatalmának kapcsolatát a kor sz
lemével és követelményeinek megértésével, a megértett követelményeknek cselekvé
váltásával talán sehol sem nyujtja oly egyenletes rithmusokban a «Genius loci» felé
mint Szent László városában.

A nagy király emléke maga oly közművelődési érték, melynek fénye századok
szabta meg a magyar bel- és külpolitika útjait és mely még ma is világít és meleg
A legenda azt hirdeti, hogy «Magyarország törvényben, szabadságban, vagyonossá
ban soha oly jelesen nem ragyogott», mint az ő uralkodása befejeztekor. A legen
szines rajzát megközelíti a történelmi valóság is. A történelem ma már megállapít
hogy nem hadvezéri sikereiben, nem hódításaiban kell nagyságának alkotó elem
keresni, hanem az államférfiak legbecsesebb és, fájdalom, a mai államférfiakban is ig
ritkán feltalálható tulajdonságában, a szervező-tehetség és kormányzó-talentum ere
ben, melylyel a középkori keresztény Magyarországban életre keltette az igazi föl
rajzi Magyarországot.

«Árpád nemzetté egyesítette a magyarok nyolcz törzsét, szent István megalap
totta a keresztény magyar államot, szent László pedig megteremtette a földra
Magyarországot, ami egyértelmű az egységes magyar állammal» — mondja egy tö

Oláh István

rajztanár

a debreceni magy-
kir. állami fa- és
feinipari szakiskolában

Az intézet 1936/37-évi
értesítőjében fenti
fametszetei az iskolai
cserkészéletből és a
kovács műhely munkájá-
ból.

Rajzoktatás

1937. 4-6. sz.
60. l.

a.

zeget mint a Müemlékek Országos Bizott-
lmerült 5 heti dijamnak előlegképen a
eslap actió pénztárából-elszámolás kö-
lvettem.

Polakovits Adrienne

Oláh István

debreceni festő

l.

Szabad Művészet

1957. 32. l.

nem azonos

Sennyei Oláh István

debreceni festővel

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA

KÖZALAPÍTVÁNYI
KIR. ÜGYIGAZGATÓSÁG.
IX. ker., Csillag-utca 2.

16931. szám.
191 2.

A válaszban szíveskedjék
e számra hivatkozni.

A müemlékek ors

Czajhán János ép
ránt indított sommás perben, a
kozással, a közalapitványi kir
tetes bizottságot, hogy a felv
hivatal,- a sérelmesnek jelzet
lebbezést benyujtotta.-

Tekintettel arr
nak adott megbizatás terjedelm
a 899/1912. számu átiratban fe

D. Oláh István

Laird

Magyar Exlibris

1936. II. évf. 4. sz.

58. l. – 61. l.

67. l.

zottságot, jelölje meg mindazon
lyreállitási munkálatok céljaira
lanak, amely munkálatok már befe-
tok a békeszerződés folytán el-
lőreláthető időn belül befejez-
arról, hogy az ilykép megjelölt
ok Kiss Zoltán volt bizottsági
K továbbá a Meiszner féle sik-
szeg levonásával az állampénz-
essenek s a felmerült tulkiadá-
iumhoz azonnal előterjesztés té-

f.évi április hó 12-én 21.sz.
sém értesiteni, hogy a jelen ész-
táridejéül f. évi junius hó

Oláh István,

festő

lásd

Tennyei Oláh

István alatt

is

Angol Magyar Bank

Kis Szabó

Oláh István
szerzői

Thieme Becker

XXV. 588. l.

(Lyka)

Oláh István

grafikus

l.

Erik Deri 1939-40

48, 49. l.

68.

Oláh István 167

dobi

grafikus

d.

Évk Déri 1942

67. l.

Oláh István

grafikus ~~185~~

l.

Évk Déri 1941

64.P

2 zsl

Oláh István, Senyei

kiáll.

Nemzeti Szalon

1941. szept – okt.

Fův. képt.

Oláh István

festő

Műcs. kiáll, 1927 tól
Pipics 118. l.

NYÉK

ademikus felvétele

Oláh

911

O. 2. *István*, festő, Debrecenben. Budapesten tanult, s 1920 óta táj- és csendéletképeket állít ki a Nemzeti Szalónban és a Műcsarnokban.

E. G. II 218. l

Római törvénykezés VIII. 227

Oláh István

grafikus

Kut. Tiszadob 1890

Bő részl. életr.

lásd okv.

Soódebr graf. 8. l.

SCHILLER

BUDAPEST

VII., Erzsébet-körút 42.

Telefon: 45-3-51.

Női vagy **férfi kézzel** vagy **géppel varrott**

BŐRKEZTYŰK 4.90

az összes különleges divat fazonokban.

Minden pár keztyűért teljes szavatosságot vállalunk.

Oláh István, senyei

debreceni festő.

Nem aronos Oláh István debreceni grafikussal?? A szövegből úgy tünik ki, mintha 2 külön művész volna.

Soodebrgraf 22.l.

GÁBOR
GYÁR LERAKATA
PEST

Oláh István

1910/11 - 1913/14

Ferkèpzomfoiskèvk

718.1.

Oláh István

felhasváltan

Oláh István

szül. Tiszadobon
1890 márc. 5
tanár Réti István

BUDAPEST, VIII. BAROSS-UTCA 23.

BUDAPEST

Oláh István 1800. Egyike a Budai E. féle „Oskolai Uj Atlás" metszőinek Két táblát metszett, megeken Pannonia és Vendelicia, Rhaetia, Noricum vannak. Aláírás: sc. Steph. Oláh 1)

Szilágyi István: Adalék. Tört Tár 1880. 164. l.

LŐCSEI M. K. ADÓHIVATAL
ÉRK: 1904 JUL 14

8837

I

Hadik

Oláh István

Láid

2

Dr Ecsedi István: A rézmetszés művészete a debreceni református kollégiumban. A rézmetsző deákok. Debrecen, 1931.

20, 21. l.

9.

5.

Oláh István festő

szül. 1890. Tiszadob.

l.

Sörverető 312. l.

Egyenlő társ legyen, kivel szövetkezünk,
Vagy az egyik fazék sorára majd mink ~~következünk~~.

~~VIKÁR BÉLA.~~

Oláh István
debreceni rézmetsző deák
Sör Vezető 204. l

visszaverni.

Mesterségesen előidézett válságok, az osztrák szövetséges állandó csels vakmerő és arcátlan orvtámadásai, — ezek azok az akadályok, melyek arr szeritenek bennünket, hogy ugy tegyünk, mint a zsidók, akik egyik kezükber tartva, épitették Salamon templomát, hogy a minden oldalról előtörő el visszatartsák, s ha kell, visszaverjék.

Az ország nyomoruságban tengődik ; gazdasági önállóságát Ausztria ben a közösség tartja békóban.

A földeinkben termelt magnak kalászait Ausztria aratja le.

Iparunk az osztrák versennyel szemben, az osztrák tőke ellenére, n lődhetik.

Kereskedelmünk nagy része tisztességtelen alapokra, a fogyasztó mányolására van berendezve.

Sem jogunk, sem önállóságunk, sem hadseregünk. S mindez azér teljesen Ausztria rablánczán vagyunk.

Oláh István, Semmyei

festő, szül. 1893. Debrecen

l.

Sörvezető 3/2. l.

Oláh István

debreceni grafikus

Irod

2

B. Soó Rezső

modern magyar kisgrafika

MAGYAR MUVESZET

1938. 348. l.

Oláh István

láid

Ecsedi 1912. 29. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Oláh István

Munkanok, festő
1927/28. tél. kiáll. 359
1928. tav. kiáll. 366.
Debrecen, Hajó u. 9
1929. tav. kiáll. 235

Konstantinápoly gémusza.

VIII. 186.

Oláh István

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

A debreceni egyetem környé-
kén, olaj. 4000.–

Wentzl, Maria Barbara V. 160.

Oláh István

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Napraforgók, olaj. 5500.—

Országút az erdő alatt,

tempera, 10.000.—

Zichy Nep. János gróf V. 200.

GRAFIKAI MŰHELY I.

Bánszky Tamás

Menyhárt József

Nagy Ferenc

(dobi) Oláh István

OLÁH István

Debreceni Grafikai Műhely
(1926—1944)
emlékkiállítása a Déri Múzeum kiállítóhelyén
(Hámán Kató út 17.)

1979. augusztus 28.—szeptember 15.

GM

I.

A GRAFIKAI MŰHELY sorozat első kiállítását a Déri Múzeum
és Debrecen megyei Városi Tanács Művelődésügyi Osztálya rendezi

A sorozat szerkesztője, a katalógus írója, a kiállítás rendezője:
SZ. KÜRTI KATALIN

Fotó: Fekete Gáborné

Tipográfia: Molnár László
Alföldi Nyomda, Debrecen

Debreceni Grafikai Műhely (1926—1944)

„Műhely" címmel indít egy kamarakiállítás-sorozatot a Déri Múzeum azzal a céllal, hogy megismertesse a látogatókat a „műhelytitkokkal". A három részből álló grafikai tárlat első kiállítása az 1926—44 közt működő Debreceni Grafikai Műhelyre emlékeztet, második a magasnyomású technikák jelenlegi debreceni művelőit, harmadik része pedig a mély- és síknyomású grafikákat mutatja be, ugyancsak kortárs debreceni alkotóktól.

A Debreceni Grafikai Műhely elnevezés egy művészkört és egy helyiséget jelöl egyszerre. E művészkör a debreceni grafikai élet fénykorában jött létre és végigkísérte az egész korszakot, a két világháború közti intenzív művészeti életet egészen 1944-ig. Debrecenben ebben az időszakban, 1924—27 között működött az országos érdeklődésre számot tartó Művészház. 1935-ben alakult a Debreceni Ajtósi Dürer Céh, amely a Magyar Ex libris gyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete (MEGE) és a szegedi Grafikabarátok Köre mellett az ország legfontosabb grafikai szervezete volt. A Debreceni Grafikai Műhely valamennyi tagja egyúttal részt vett a Művészház és az Ajtósi Dürer Céh tevékenységében is, s valamennyien képviselték a magyar sokszorosító grafikát a külföldi, nemzetközi grafikai, kisgrafikai kiállításokon, pályázatokon.

1926-ban vált ki a debreceni Művészházból *Dobi Oláh István* festőművész és grafikus vezetésével az a négytagú művészcsoport, amely 1944-ig együtt maradt és közös rézkarc-levonó gépen dolgozott az egykori Fém- és Faipari Iskolában. A grafikai műhely nagyméretű, tágas, jól felszerelt tanterem volt, amely lehetővé tette a közös munkát, a technikai kivitel magas színvonalát. Az itt levont alkotások egy példányát *Dobi Oláh István* összegyűjtötte egy nagyméretű mappában, így maradt meg az 1926—1944 közt készült alkotások teljessége: *Dobi Oláh, Bánszky Tamás, Nagy Ferenc, Menyhárt József* rézkarcainak egész sorozata, valamint a műhelyhez hosszabb-rövidebb ideig csatlakozó fiatal alkotók pár műve. A műhelyt 1944. szeptember 1-én bombatalála érte, csak az album és a rézkarc-levonó gép maradt meg. A műhely vezetője *Dobi Oláh István* (1890—1944) volt. A sokszorosító grafikai technikákat igen magas szinten művelte, emellett állandó kísérletekkel gazdagította. Minden mélynyomású technikát ismert és alkalmazott: aquatintát, a vernis-mou-t (lágy alapot), a hidegtű karcot, a mezzotintót. Emellett készített egypár fa- és linómetszetet is. Élete, sorsa összeforrott a grafikai műhellyel. Halála is itt következett be: 1944. szeptember 1-én, a nagy debreceni bombázáskor, a műhelybe menet érte a halál az iskola pincéjében, óvóhelyén. Legjobb műveit a család és a Déri Múzeum őrzi: maradandó értékűek debreceni vedutái, tiszai, Hernád-parti tájképei, finom tónusokra épített portréi, jelenetei, finom könyvjegyei és alkalmi grafikái.

Barátja, *Bánszky Tamás* (1892—1971) egyaránt készített mély- és magasnyomású grafikákat. 1936-ban a varsói nemzetközi kiállításon például díjat nyert Madonna című lapjával, az 1939-es chicagói kiállításon „Aratók" című fametszetével. 1937-ben önálló album is jelent meg fametszeteiből. A grafikai műhelyben elsősorban rézkarcokat készített, azokat mezzotintós, aquatintás részletekkel gazdagította.

Nagy Ferenc (1892—1970) 1915-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskola rajztanár szakát. 1924—25-ben, kiegészítve tanulmányait, elvégezte a főiskola ötödik évét, a frissen szerzett grafikai tudását a debreceni grafikai élet fejlesztésében kamatoztatta. Elsősorban rézkarcokat készített a debreceni Nagyerdőről, s a híres proletárnegyedről, az Olajütőről. A grafikai műhely legfiatalabb tagja volt a nemrég elhunyt *Menyhárt József* (1901—1976). Mint fametsző vált ismertté a harmincas évek végén hazánk határain túl. Részt vett a varsói, a clevelandi, oslói nemzetközi kiállítá-

Felelős kiadó: Dr. Dankó Imre

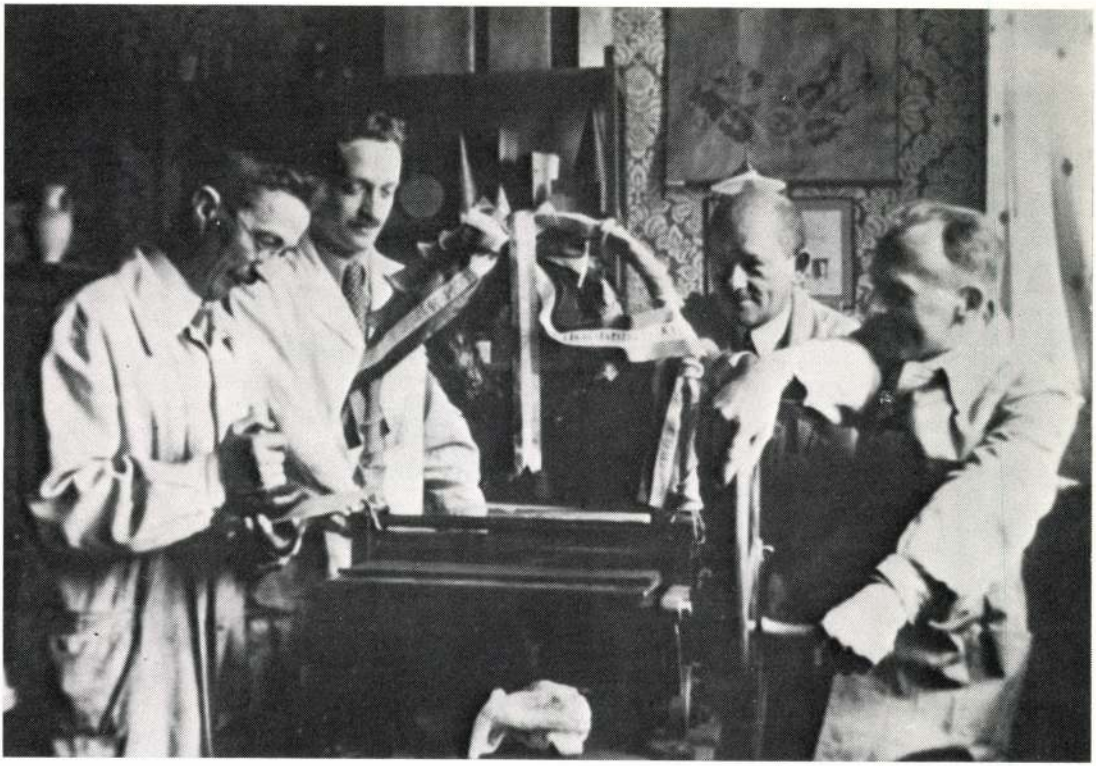

Bánszky, Menyhárt, Nagy, Oláh megkoszorúzza a rézkarc-levonó gépet 1936-ban

sokon, önálló tárlata volt Amsterdamban, az Akos kiállítóhelyen. A grafikai műhelyben gyakran készített rézkarcokat, hidegtű karcokat is a 30-as évek végén. Szép tanulmányt írt a debreceni grafikáról.

Hosszabb-rövidebb ideig csatlakozott a Grafikai Műhelyhez a ma is élő Dely István, Aczél Viktor, 1936—37-ben pedig a műhelyben készítette szép rézkarcsorozatát Balla László (1906—1975). Balla 1936—37-ben készült karcaiból is bemutatunk egy válogatást Bánszky, Oláh, Menyhárt és Nagy Ferenc munkái mellett.

Köszönet illeti özv. Menyhárt Józsefnét, özv. Oláh Istvánnét és két leányát. Értékes ajándékokkal, adatszolgáltatással segítették gyűjtőmunkánkat, amely révén lehetővé vált a Grafikai Műhely emlékkiállításának megrendezése.

SZ. KÜRTI KATALIN

Kiállított művek jegyzéke

BALLA LÁSZLÓ

Erdőrészlet, 1936
Bécs, Károly templom, 1936
Hegyes táj, 1936
Cséplés, 1936
Fürdőzők, 1936
Temetőrészlet, 1936
Fény és árnyék, 1937

BÁNSZKY TAMÁS

Debreceni róm. kat. templom, 1927
Szántás, 1930
A kis kéregető, 1935
Grósz töröl, 1935
Házsor, 1935
Füzér I. és II., 1935
Nagycserei tanya, 1935
Hála („első ünnepi nyomat"), 1936
Menyhárt József rajzol, 1936 (akvarell)
Nagyerdő, 1937
Tanyaudvar, 1937
Gólyafészkes kútgém, 1937
Velemi gesztenyefák, 1937
Csikós, 1938
Kapoli bácsi, 1939
Cséplés, 1939
Szénásszekér, 1944
Fa alatt, 1944
Árnyékban, 1944
Pihenő, é. n.
Ex libris Bánszky Tamás, é. n.
Dobi Oláh István portréja é. n.
Pipázó magyar, 1938
Krasznahorka, 1939
Aratók, 1939 (fametszet)

MENYHÁRT JÓZSEF

Favágók, 1925
Fürdőzők, 1927
Favágók II., 1935
Favágók, 1936
Forgó („első ünnepi nyomat"), 1936
Önarckép, 1936
Tavasz, 1939 (fametszet)
Szegények fája, 1939 (fametszet)
Mezei munkások, é. n.
Ásó parasztok, é. n.

NAGY FERENC

Olasz falu, 1935
Hazafelé, 1935
Önarckép („első ünnepi nyomat"), 1936
Nagyerdő, é. n.
Kiszáradt vízimalom, é. n.
Esztergom, é. n.
Faluvége, é. n.

DOBI OLÁH ISTVÁN

Erdőrészlet, 1924
Vihar, 1931
Dürnsteini halászházak, 1931
A Széchenyi utca, 1935
A Fűvészkert utca este, 1935
Déri téri részlet, 1935
Libakerti részlet, 1935
Téli vásár („első ünnepi nyomat"), 1936
Lombok között, 1936
Ónod, 1937
Érdekes olvasmány, 1938
Kölcsey diákkori lakóháza, 1939
Utcarészlet, 1939
Rozsnyói világos utca, 1941
Rozsnyói részlet, 1944

94. CSOPORTKIÁLLITÁS

(debreceni festőművészek)

Berki Irma
Félegyházi László
Gáborjáni Szabó Kálmán
Holló László
K. Kalmár Anna
Senyei Oláh István

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1941. SZEPTEMBER 28. — OKTÓBER 12.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVCH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

A kiállitott műtárgyak jegyzéke:

NAGYTEREM:

GÁBORJÁNI SZABÓ KÁLMÁN:

1.	Margaréták, temp.	250.—
2.	Ablaknál, olajf.	600.—
3.	Öregasszony, fiatalasszony, olajf.	500.—
4.	Tavasz, pasztell	300.—
5.	Szenteltviz, olajf.	700.—
6.	Tiszapart, olajf.	500.—
7.	Gulyásfiú, olajf.	600.—
8.	Pusztai jelenet I., olajf.	400.—
9.	Tüz van, olajf.	650.—
10.	Pusztai jelenet II., olajf.	400.—
11.	Borozó legény, olajf.	700.—
12.	Fiú csikóval, olajf.	400.—
13.	Kun asszony ,olajf.	600.—
14.	Kalászszedő, olajf.	1000.—
15.	Paraszt, olajf.	1000.—
16.	Búcsúzás, olajf.	800.—
17.	Almaszedő, olajf.	800.—
18.	Vízhordó asszony, olajf.	500.—

19. Lerici, temp. 500.—
20. Asszony tehenekkel, temp. 500.—
21. Vízhordó asszonyok, olajf. 350.—
22. Szektások, olajf. 2000.—
23. Vízmerítő asszony, olajf. 300.—
24. Szerelmesek, olajf. 1000.—
25. Ujságárus, olajf. 500.—
26. Mosónő, olajf. 1000.—
27. Szomorúság, olajf. 500.—
28. Nyomorúság, olajf. 1000.—

JOBB I. TEREM:

BERKI IRMA:

29. A fájdalmak ködében, olajf. 450.—
30. Szent István, olajf. mgt.
31. Tyúkudvar, olajf. 550.—
32. Napraforgók, olajf. 240.—
33. Elkárhozás, olajf. 650.—
34. Tanyai zárdaudvar, olajf. 350.—
35. Jézus születése, olajf. 1600.—
36. Délelőtt a külsőségen, olajf. 400.—
37. Kereszt tövében, olajf. 450.—
38. Misi, olajf. 130.—
39. Drótostót, olajf. 260.—
40. Őrtüzek, olajf. 1000.—
41. A béke, olajf. 180.—

SENYEI OLÁH ISTVÁN:

42. Tékozló fiú, olajf. 500.—
43. Szőlőmunkás, olajf. 700.—

44. Don Kihote, olajf. 600.—
45. Búzaföld, olajf. 360.—
46. Aratás eső előtt, olajf. 650.—
47. Futó atléta, olajf. 400.—
48. Magyar cirkusz, olajf. 900.—
49. Idill (tanulmány), olajf. 450.—
50. Ritmikus tavaszi táj, olajf. 600.—
51. Késő ősz, pasztell 160.—
52. Szél az erdőben, pasztell 180.—
53. Meleg szél, vízf. 180.—
54. Boglyarakók, olajf. 650.—
55. Szőlőtőkék, pasztell 180.—
56. Horgászó, vízf. 200.—

JOBB II. TEREM:

GÁBORJÁNI SZABÓ KÁLMÁN:

57. Kapáló asszonyok, fametszet 15.—
58. Tavaszi szántás, fametszet 15.—
59. Tűz, fametszet 15.—
60. Sulykoló asszonyok, fametszet 15.—
61. Vasárnap, fametszet 15.—
62. Illusztráció »Faust«-ból, fametszet 20.—
63. Róma éjjel, fametszet 20.—
64. Könyvjegyek, fametszet mgt.
65. Amalfi, fametszet 20.—
66. Erzsébet-híd, fametszet 30.—
67. Amelfi, fametszet 30.—
68. San Vitó Chietinó, fametszet 30.—
69. Assisi, fametszet 20.—
70. Roma, Ponte Nomentano, fametszet 20.—

71. Csónakos, vízf. 160.—
72. Vízmerítő I., vízf. 200.—
73. Szénagyűjtők, vízf. 200.—
74. Parasztasszony, vízf. 160.—
75. Vízmerítő II., vízf. 200.—
76. Tehenek, vízf. 150.—
77. Nettuno, temp. 300.—
78. Fürdőzők, témp. 200.—
79. Halász, temp. 250.—
80. Erdélyi falu, temp. 250.—
81. Asszonyok batyuval, temp. 250.—
82. Vízmerítő III., temp. 200.—
83. Vízhordó asszonyok, temp. 250.—
84. Asszonyok a parton, temp. 200.—
85. Lányok, szénrajz 250.—
86. Asszony a parton, vízf. 200.—
87. Fiú csikóval, szénrajz mgt.
88. Vasárnap, vízf. 160.—
89. Kompozició vázlat, vízf. 150.—
90. Boldog Margit, vízf. 200.—
91. Leány a parton, vízf. mgt.
92. Csendélet, vízf. 160.—

BAL I. TEREM:

HOLLÓ LÁSZLÓ:

93. Lovak, olajf. 700.—
94. Öreg Tiszáné, olajf. ?
95. Puszta, olajf. 600.—
96. Önarckép, olajf. 600.—
97. Öregasszony, olajf. 600.—

98. Legelő, olajf. 600.—
99. Aratók, olajf. 1500.—
100. Vihar előtti csend, olajf. 500.—
101. Vak ember, olajf. 2000.—
102. Önarckép, olajf. 1000.—
103. Krumplikapálás ideje, olajf. 500.—
104. Önarckép, olajf. 500.—
105. Árok szélén, olajf. 800.—

FÉLEGYHÁZI LÁSZLÓ:

106. Ablaknál, olajf. mgt.
107. Vörös blúzos nő, olajf. mgt.
108. Olvasó nő, paszt. 400.—
109. Vasalónő, olajf. 600.—
110. Hegyek között, olajf. mgt.
111. Ablak előtt, olajf. 500.—
112. Reggel, olajf. 600.—
113. Napsütés, paszt. 250.—
114. Nő vázával, olajf. 600.—
115. Kislány akt, paszt. 500.—
116. Önarcékp, olajf. 600.—

BAL II. TEREM:

HOLLÓ LÁSZLÓ:

117—122-ig Tusrajzok á 40.—
123. Csendélet, olajf. 800.—
124. Kaszafenő, olajf. 1.200.—
125. Csendélet, olajf. 800.—

K. KALMÁR ANNA:

126. Tulipán, vízf.	200.—
127. Andrea, vízf.	100.—
128. Ica és Jolánka, olajf.	150.—
129. Bandi, paszt.	200.—
130. Mosónő, paszt.	300.—
131. Fekvő nő, temp.	300.—
132. Jolánka naranccsal, olajf.	150.—
133. Kislány, temp.	150.—
134. Ica, vízf.	mgt.
135. Serbán Ivánné úrnő arcképe, paszt.	200.—
136. Bögrés Lidi, paszt.	200.—
137. Heverő nők, vízf.	150.—
138. Fekvő kisfiú, paszt.	200.—
139. Répakapálók, paszt.	80.—
140. Kárászi mosónők, paszt.	80.—

FÉLEGYHÁZI LÁSZLÓ:

141. Önarckép, szénrajz	150.—
142. Tanulmányfej, I., paszt.	mgt.
143. Tanulmányfej, II., paszt.	200.—
144. Oláh leány, paszt.	250.—
145. Oláh cigány, paszt.	250.—
146. Napsütés, paszt.	200.—

HEREND 100 ÉVES

Felelős kiadó: Lehei Béla. Ábrahám József, Budapest

Oláh István
Tájkép

Debreceni Müpártoló Egyesület kiáll. 1926.

Oláh István

Tokaji pedagógus - müvész.
Részt vett a Szadáról Dunaujvárosba települt müvésztelep Müvelődési házban rendezett 50 müvet bemutató tárlatán. 1962.

Juhász Antal: A Székely Bertalan nyári müvésztelep munkabemutatója
Rajztanitás 1962. V. sz. 31.l.

MDK

Oláh István

ipari formaterv

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

Oláh István, ip.formaterv

MDK

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

Burgkmair /1473--1531/ gozott, akár tanitványa, /1500 k.--1561 k./. Az u -1528/ és M. Schaffner / nierista festészet főkér eredményeként terjedt el

(dobi) Oláh István
(1890 - 1944)

Debrecenben a Művészház megalapitására összeállitott albumhoz 1 grafikai lapját adta.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen 55.1

(Dobi) Oláh István

1934-35. ex libris felé fordul / fametszetek, tollrajzok /

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bögel József/
1961. Debrecen 67. l.

Oláh István

Debrecenben az Ajtosi Dürer Céh megalapitásában részt vett. A debreceni ipari szakiskola „üter„ének rézkarc levonó gépén dolgozott.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/ 1961. Debrecen. 68.l.

/dobi/Oláh István

Pallagpuszta /repr,/
A Pásti köz este /graf./ repr.
Téli délelőtt /graf,/ repr.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961. Debrecen Képjegyzék. 72. 101, 102.

/dobi/ Oláh István

1890-1944

Debréceni gépipari technikumban rézkarcnyomó gépet szerkesztett.

Két szinben vernis mou-t készitett.

Bal kézzel rajzolt. Gépipari techn. müveinek pontossága müalkotásain érezhető.

Viaszlapba zsákvásznat hengerekt, amelyek életlenségi nyomot hagyott.

Olgyainál szerette meg a grafikai technikák festői változatát. Szolnoki müvésztelepen sokat dolgozott.

Háboruban jobb keze megcsonkult.

Novellisztikus.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/ 1961. Debr. 73.1

Oláh István MDK

Téli hangulat

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállítás

MDK

Oláh István
Alföldi tanya

KM Téra 1929/3c. téli kiáll. 23 l.

MDK

Oláh István gépkocsivezető

Beszkárt művészeinek kiáll. Pesti Napló, 1936. dec. 22. 17 l.

Oláh István, főgépkocsivez.
Tájkép, pasztell
Tájkép, pasztell
Tájkép, pasztell
Tájkép, pasztell
Női fejtanulmány, pasztell

IV. Képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállítás. Bp. 1956. december, 3,11 l.

Brüsszel, XVI. század.

Oláh István MDK

Alföldi tanya, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Олаф Гаствен

Агробаза Сатурн, олг.

Oláh István

MDK

Borus hangulat, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

(Dobi) Oláh István

A 30-as évek közepén exlibrisekkel is foglalkozik Debrecenben. Alkalmi grafikákat, s tehrajz exlibriseket készít.

A képzőművészetek Debrecenben, 1961.

67 oldal

Oláh István MDK

Decemberi hangulat, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Oláh István

szerepelt a kiállitáson.

Hegyi József: Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek. Képzőművészeti kiállitás Sárospatakon.

Borsodi Szemle 1963. 5.sz. 88-89. l.

MNK

Oláh István

debreceni művész alkotásai az 1930.febr.-ban
Békéscsabán rend. városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll.Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 103.l.

MDK

Oláh István

Oláh István / ipari formaterv/ résztvett a IV. Orszg.Iparm.Kiall.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiallitas.Műcsarnok.
Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31. Kat.

MDK

Oláh István

Művével résztvett a kiállitason.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiall.
Kiállitó művészek névsora. 28.lap

MDK

Oláh István

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

MDK

Oláh István

Városközi kiállitás Békéscsabán. Képzőművészet 1930. IV. évf. 29. sz. 103.l.

MDK

Oláh István

Pallagpuszta ősszel.

Debrecen festőművészetének 200 éve.
Kiállitás a Debreceni Déri Múzeumban 1950-ben.

Oláh István, festöm. MDK

az uj nevek közül - egy jó képpel szerepel.

Chroniqueur:
Mücsarnok. - Téli tárlat.
Képzömüvészet. IV.évf. 26.sz. 28.1.

(Dobi) Oláh István (1890-1944)

Két szinben vernis mon-t
kénitett, a debreceni hüvészház
grafikai műhelyében. Kerü-
lőtte ki csoport alakult ki
(Menyhárt, Nagy Ferenc, Balla L.)
Sokat dolgozott a nalunki művén-
telepen. A háborban megrokkant.
jobb kéze csonkolett

A képrőművészetek
Debrecenben, 1961 73 oldal

dobi Oláh István (1890–1944) festő

A debreceni „Művészház" (1924) alapító tagja

A képzőművészeted Debrecenben. 1961.

55 oldal

(dobi) Oláh István

Pallagpuszta (rapsz)

A Képzőművészeti Debrecen Gen. 1961

72 Kčs

(dobi) Oláh István

A Pósti Kőr asta (szepro)

Téli délelőtt "

A kép zöhüvészetet Debrecenben

1961

101, 102 kép

MDK

Oláh István

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

Oláh István, festöm. MDK

Olf.-k, vizf.-k, pastellek.

319. Csutkaboglya.

Képzöm. Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 19.1.

MDK

Oláh István

Hernádparti hangulat. Vf.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 24.l.
Mics.

Olah Istvan

Hermédparti hengulat. VI.

MDK

Oláh István

a debreceni Müvészház alapitó müvészeinek csop. képe fénykép után

Szinházi Élet 1925. 5.sz.

MDK

MN. 1956. ápr. 4. Kiosztották 1956. irod. és müv. díjakat. Munkácsy díj

MDK

Oláh István

A debreceni egyetem környékén, of.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N. Szal. 1922. máj.

17. l.

MDK

Oláh István

Csikós bojtár, vf.

KMTárs. 1943. tav.kiáll. 21. o.

MDK

Oláh István

Havas kazlak, vf.

KMTárs 1943. tav. kiáll. 21. o.

Oláh István

MDK

iparmüvész

A debreceni "Bunda"
Képzőmüvészet 1930. 139-141.o.

Oláh István

MDK

Utcarészlet, aquatinta

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Oláh István MDK

Őszi hangulat

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Oláh István MDK

Erdőszéle, Vernis mou

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Oláh István

MDK

Októberi reggel

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Ojáh Ísbvém

Októberi reggel

Oláh István MDK

Faluszéle

Mücsarnok 194o Tavaszi tárlat

Olèh Ievèm

Talusèle

Mloesxnok 1940 Tavaesi tèrlak

Oláh István MDK

Erdőszéle, Vernis mou.

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Oláh István

gépkocsivezető

Kalauzok és villamosvezetők Beszkárt kiállítás - a Közművelődési Egyesület Akácfa utcai székházában - képével szerepel.

Ujság
1935.XII.15.

Oláh István

Szerepelt a Beszkárt képzőművészeti kiáll.-án.

M.U.936.XII.23.

Oláh István MDK

Téli táj, olf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

MDK

Oláh István

Októberi reggel

Tavaszi Tárlat 1940. ápr.-máj. 1o.l.
Mics.

MDK

Oláh István

Faluszéle, vf.

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 9.1.

Mücs.

MDK

Oláh István, festö

Téli hangulat. Olf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. -1934.szept.-27.-okt.2
Kat.MA.14. 1

Oláh István festőművész

Téli hangulat

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

MOK

Oláh István

Napraforgók, of.

Országut az erdő alatt, xf.temp.

N.Szel. őszi tárl. 1920. szept. 21.1.

MDK

Oláh István

Képzőművészet 1928. II. évf. 6.sz. 12.l.

Oláh István festőművész

A magyar képzőművészek Egyesülete kiállításokat rendez az ország nagyobb városaiban. (A szövegből kivehetőleg 1939 táján.) Debrecen város rendező-bizottságának egyik tagja Oláh István.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.
Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 201. l.

MDex

Oláh István (grafikus)

Tragikus körülmények között halt meg (a II. világháború után?)

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 202. l.

MDK

Oláh István, Dobi

l.: Dobi Oláh István

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 198. l.

MDK

Oláh István, Senyei

l.: Senyei Oláh István

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 202.
l.

MDK

Oláh István, Sennyei

l.: Sennyei Oláh István

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 200. l.

MDK

Oláh István, Senyei

l.: Senyei Oláh István

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 181. l.

MDK

Oláh István, Senyei

l.: Senyei Oláh István.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 151. l.

Oláh István

MDK

Őszi hangulat

Műcsarnok 1943 Téli tárlat

Oláh István

MDK

Utcarészlet, aquatinta

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Oláh István

Berzéki utca, vizf.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Oláh István MDK

Vásárfia, mezzotinta

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Oláh István

A debreceni Széchenyi-utca télen, vernis-mou.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Oláh István

Csikós bojtár

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállítás

Oláh István

Havas kazlak

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállítás

Oláh István

MDK

A debreceni Déri-tér, vernis mou.

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Oláh István MDK

A debreceni Déri-tér, vernis mou.

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Oláh István MDK

Csutkaboglya, olf.

Mlcsarnok 1927/28. téli kiállitás

muzsikája, az ötletesen összeválogatott témák sikerült kompozicióiban.

Makarti erő, könnyedség és szín van a „*Dámák diadala*" című tempera képben, finoman illusztrálva a női lélek örök bizonytalansága, mikor „kettő közül az igazit" kell választania.

Viziószerű lehelet kéklik a legbájosabb vers illusztrációja felett, melyben *szegény Zsuzsi* szive fájdalmát okozza a violaszínű pecsét alatt érkezett parancsolat.

Viszont bachusi derü ömlik szét a söntés feletti temperán, melyen a borkedvelő, szomorú *Csokonai* egyetlen hűséges kincséhez, a *csikóbőrös kulacsocskákoz* irt páratlan verseinek csodaszép gyöngysorai peregnek át.

Amit szóval itt elmondtam, az csak az itt közölt illusztrációkkal kap életet. Azt mondja *Wilde*, hogy a művészet haszontalan (art is quite useless), talán nincs igaza, szerintem a beszéd az, mely haszontalan. A művészet egyenesen vagy közvetve mindig örömet, gyönyörűséget, tanulságot jelent, a művelt ember philozóphiája pedig ezt haszonnak, nyereségnek mondja, mi így is érezzük.

A DEBRECENI MŰPÁRTOLÓ EGYESÜLET JUBILÁRIS KIÁLLITÁSA. Alapitásának 25 éves fordulója alkalmából a Déri-muzeum megnyitásával kapcsolatosan a *Debreceni Müpártoló Egyesület* jubiláris kiállitást rendezett. Részt vettek azon mindazok a debreceni művé-

HARANGHY JENŐ: A DÁMÁK DIADALA (A CSOKONAI-SOROZATBÓL)

A Bunda falfestménye

Eleven élet és öröm forrása a költő számára a bor születése, a *szüret*, mely a negyedik kép tárgya. Lesz vigság, amig a hegy leve tart, amig az élet fiatalsága hevit, s a lány mosolya bátorit.

A negyedik fal temperái nagy dekorativ medaillonokban magát a szomorú költőt és az ő halhatatlanná tett „alvó" Lilláját ábrázolják, Lillát, aki nem lett az övé és most ime egymás mellé tette a művész ecsetje, akiket a mostoha sors nem tudott egyesiteni.

Haranghy Jenő temperái nemcsak mint szines és artisztikus eredmények, mint képek, mint művészmunkák jönnek szóba, hanem mint korrajzoló, jellem- és lélekmagyarázó kritikai alkotások maradnak a néző emlékezetében és kérnek helyet Debrecen kultúrtörténetében.

A temperák mellett a *Haranghy* kartonjai után *készült üvegablakok* is elsőrangúak. A debreceni jellegzetes iparok és foglalkozások ábrázolásával a már kivesző ősi szokások történetének tett szolgálatot a *tervező művész*, a nagyon kiváló munkát végzett *Palka* József üvegfestő és *Németh* Nándor gasztronomus.

szek, akik az egyesület alapitása óta kötelékébe tartoztak. Igy ott látjuk mindjárt *Bosznay* Istvánnak egy reprezentativ olajképét, *Balczer* György finom tonusu vásznait, *Bánszky* Tamás technikai bravurral készült vízfestményét, *Csürös* Béla sötétbe ágyalt világitó színeit, *Debreceni* Tivadar egy szép aktját, *Dienes* János áhitatos naturalizmusát, *Haranghy* Jenő három olaj és három tempera képét legjava müvei közül, *Holló* László tehetséges tanulmányait, *Király* Jenő szép vízfestményeit, *ifj. Kovács* János bravuros előadásu, a hangulatot finoman kihozó olajképeit, *Medgyessy* Ferenc ouvre-jét jól képviselő 7 szobrát, *Nagy* Ferenc becsületesen megcsinált olajképeit, *Némethy* László erőteljesen mintázott szobrait, *Orsós* Ferenc egységes tónusu zöld harmóniáit, *Oláh* István finoman színezett képeit, *Toroczkay* Oszvald monumentális hatásu természetkivágásait és egy-egy jó képet *Berky* Irma, *Hegedüs* Teodóra, *Hratény* Ernő, *Káplár* Miklós, *Kokas* Klára, *Nagy* Sándor, *Pálffy* József, *G. Szabó* Kálmán, *Tőkés* Sándor, *Vadász* Endre és *Vincze* István ecsetje alól.

INTERIEURÖK A BUNDÁBÓL

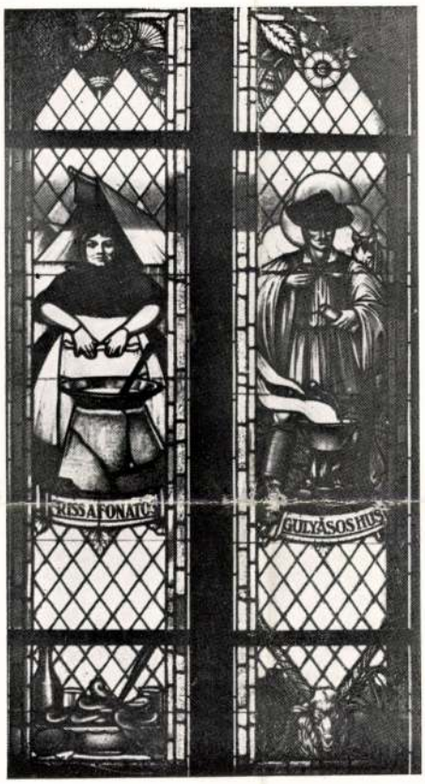

HARANGHY JENÖ ÜVEGFESTMÉNYEI A BUNDÁBAN

Képzőművészet
1930. 31. 17.

A DEBRECENI „BUNDA“

Irta: KISZELY ÁRPÁD, FA- ÉS FÉMIPARI SZAKISKOLAI IGAZGATÓ

Az nem olyan közönséges bunda, mely a szűrből és szőrből készítve, a tanyai magyart védi kifordítva a nap és befordítva a szél ellen. Az a debreceni *Angol Királynő szálloda* egyik vendéglői helyisége, melyben debreceni évei alatt, az uj magyar költészet zseniális megteremtője *Ady* Endre talált enyhülést, hogy paradoxonnal éljek, egyensúlyt az ő állandó lelki tusájában.

Ő volt keresztapja ennek a helyiségnek, s azóta Bunda a „Bunda“. Most azonban látványossága Debrecennek, melyet három tényező szerencsés találkozás hozott létre, az megoldása igen jó ötlet, mely eredetiségével nem téveszti el a hatást. Igen jó rajzuk van a széles, faragott támlájú magyar székeknek, s a kényelmes, fal mellé és sarokba állított padoknak. *Oláh* István gondossága, részletszeretete elhatolt a bútorok és berendezések minden izébe, s a készítő mesterek becsületes munkával jól és szépen valósították meg gondolatát.

Érdemes megemlíteni a régi falámpás stílusában készült hatalmas villanycsillárokat, melyeknek szines üvegablakai igen jellegzetes szépséget adnak és a mennyezetet, mely

HARANGHY JENŐ: SZÜRET (A CSOKONAI-SOROZATBÓL)

A Bunda falfestménye

„Angol Királynő“ hires debreceni vendéglős dinasztiából származó *Németh* Nándor szerencsés ötletének, hogy a Debrecenben járó idegenek lássanak valami eredeti, debreceni, magyaros hazai fogadót, ha már idáig eljönnek. Talált is hozzá munkatársakat, egy tudóst, *Ecsedi* István dr., a Déri múzeum igazgatója, egy képző és egy iparművészt, az előbbit *Oláh* István, a többit *Haranghy* Jenő személyében.

Ők megteremtették az uj „Bundát“.

Az egész terem installátiója, iparművészeti megoldása, *Oláh* István debreceni fa- és fémipari szakiskolai tanár műve. Pompás arányú ablakos ajtón át jutunk a terembe, mely körül mintegy 2.30 m. magas falborítással van fedve. Az anyag válogatott, szép rajzú tölgy, a saját színében, gyengén fényezve. Szerkezetileg igen korrekt megoldás, diszítő vonal vezetése diszkrét, igen szép ékrovásos faragással, nem a konvencionális magyar motivumokkal, hanem az egyszerű, népies és anyagszerű megoldásokkal és részletekkel adja a magyaros hatást. A bejárattal szemben levő fal mélyedésének söntésszerű, kétoldalt tálalással ellátott mestergerendájával és festett deszkáival hamisítatlan magyar szoba hangulatát ébreszti. A mennyezetet diszítő motivumok *Haranghy* Jenő tervei szerint készültek.

Igen szép és okos megoldású a kályhafülke vas- és rézfüggönye, valamint a vasfogasok a faburkolaton.

A „Bunda“ mint látványosság persze nem nélkülözheti a vendégkönyvet sem, amely magában is pompásan megrajzolt és szépen kivitelezett, domborított, szines bőrtáblájával külön iparművészeti remek. Ennek a tervét is *Oláh* István készítette, az anyagban való kivitelezést *Nagy* Ferenc polgári iskolai rajztanár végezte kiváló technikai készséggel és művészi érzékkel.

A terem monumentális és ünnepélyes jellegét a nagyszabású falképek és az ötletes szinesablakok teszik teljessé. Ezek *Haranghy* Jenő festő- és iparművész nagyszerű alkotásai. A falképek, melyeket temperával vászonra festett és úgy illesztettek be a nekik szánt falterületre, Debrecen egyik nagy fiának, a magyar költészet derüs költője szellemének ünnepi házává avatják a termet. Itt leng körülöttünk *Csokonai* verseinek édes-keserű, bájos és pajkos

Oláh Istvánné festő

Szabad Művészet. 1951 V. 1. 31

(Szegő) Miskolci és debreceni műrészek
szerekiállítása

Oláh István festö.

Katol.Szemle.1941.409-11.l.

Oláh István 1

OLÁH ISTVÁN, az Alföld faragója. Munkáira leginkább a Hortobágy művészete nyomta rá bélyegét, a síkvidéki pásztorkodás és a szilaj állattartás tradíciói. 1962 óta farag. Mint mindenki ő is fával kezdte de mivel a Hortobágyon jobbára csontra és szarura dolgoznak a „keményebb" anyag őt is elcsábította. A faragás művészetére a „tőlem" és a „hozzád"-vágás fortélyára „gróf" Czinege János számadó tanította

Ukrajnai Hirlap 1977/89/10

Vinkó: Két fafaragóművész

Olách István 1

— *Mitol „gróf" ez a számadó?*

— Állítólag, egyszer régen, mikor még megvolt a csárda, na nem a mai, hanem az, amelyikbe lóval is berúgtattak, ott mulattak az urak. A cigányok azonban rögtön felugráltak, hogy belépett a számadó, s abbahagyták a muzsikát. „Ez meg kicsoda?" — kérdezték a bárók. „Nagy úr" — tódítottak a cigányok — „övé az egész Hortobágy!" Nosza elkezdtek az urak kalapolni. Így lett gróf a számadó juhász.

— *De volt az életében egy igazi gróf is; gróf Zichy Mária. Az apja — úgy hallottam — ennél a grófnál volt vadőr.*

Magyar Kistap 1977/89/10

Oláh István 3

— Igen. Vászonedényben, így ivtuk a cserépedényt, vittem apámnak mindig az ételt. Egyszer elbámészkodtam, s valaki elemelte a sótartót. „Ne bőgj" — csitított az apám — „faragok másikat". Sose faragott. Hát én most megcsináltam szaruból. Nézzé! Ez a bűvös kör a nap. Ez meg itt a hold. Az egyik jelenti az életet, a férfiembert, a másik a változót, a nőt. A sótartó kupakja egy pásztorfej, a szakálla az életfa ágai. Megerősítettem két madárral is, s hogy termő, ezt jelzi a két makk. Itt semmi sincs véletlenül! Azt mondják, keverem a

Utazás Kiadó 1977 | 89/10

Oláh István

jelentésüket, a lóporszarúból virágváza, az ivóbögréből cigarettatartó lett. Erről mi a véleménye?

— Némelyek elfelejtik, hogy a a képző- és iparművészetbe sok minden belefér, de a népművészetbe nem. Az anyagot nem lehet büntetlenül megsérteni! Az anyag él, ha megvágom, ki kell békíteni, meg kell gyógyítani. Valami szépet kell faragni rá.

Magyar Hírlap 1977/89/10

Oláh Gábor 4

motívumokat. Mindig előre kigondolom, s csak azt faragom, ami a fejemben van.

— *Régebben kanászkürtöt is faragott.*

— Nem tudok szarut szerezni. Nincs ridegmarha. De jobb is! Egy-egy kürttel mennyit bajlódtam! Mennyit csontoztuk, főztük, ráspolyoztuk, áztattuk, nehogy visszakeményedjen. Aztán faragás után mennyit csiszoltuk, színeztük kristályvízzel, meg fagygyúval! Némelyik pásztornak olyan kalapja volt, hogy agyon lehetett csapni vele egy embert; annyi zsír rakódott rá. A pásztor csak felnyúlt, levett egy ujjnyit, s bekente a kürtöt.

— *A pusztán megváltozott az élet. A régi tárgyak elvesztették*

Magyar Hirlap 1977/89/10

Oláh János

szobrász,

a bécsi akadémián

tanult

Vas. Lajos. 1871.

605 l.

(Magyar festők

és szobrászok Bécsben)

roospataki Kolléqiumi

Oláh János

Hálasm.

Hódmvasárhel

l.

Ladányi II.

III. 152. l.

Oláh János, vitéz

festő Székesfehérvár

Berzenyi 1933. dec. hó

Szeptember, olaj.

Cirkusz, olaj

17.40
20.80
68.20 105
315
63.50

v. Oláh Jólus festő"

Kiállit a Vitézi Rend képző- és iparművész tagjainak müveiből rendzett kiállitáson a Technológia termeiben.

Ujság 1935.V.12.

M.D.K.

Oláh János, kovácsinas

1856-ban tanuló Prujman Jánosnál. Szül: Miskolc, 16 éves, 8 hónapos tanuló.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh. 315.o.

A Herman Ottó Máz. Évkönyve. V. Miskolc, 1965

MDK

Vitéz Oláh János, festö

Szeptember. Olajf.
Cirkusz. "

Turul-szálló. Kaposvár.- Berzsenyi Irodalmi és müvészeti Társaság dunántuli téli tárlata. 1933. dec. Kat.

OLÁH JÁNOS, fazekasmester

Lőcse városa 1845-ben két Debrecenben dolgozó fazekas mestert, Major Bálintot és Oláh Jánost fogadta be, akik eredetileg tégla-és cserépvető mesterek voltak. 150.old 12.jegyz.

KOMORÓCZY GYÖRGY

~~KOMORÓCZY GYÖRGY~~: A debreceni céhipar reformkori helyzete/1820-1848/ 145.old

A Debreceni Déri Muz.Évkönyve, 1971. Debrecen, 1972

OLÁH JÁNOS, szijgyártómester

Egerben Tucsárdi György,mint a legfiatalabbnak,a sorban utolsóként kellett volna árúlnia,de ő Oláh János és Kevicszky János előtt felállitott sátrát meg akarta tartani.A céh a tanácstól kért segitséget. 168.old.51.jeg

LÉHART ANDOR: Az egri céhek és a magistrátus a 18-19.század fordulóján 155.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, XIII. 1975.-Eger,1975

MDK

Oláh Jolán

1907-1o. textil szaktanitónő

Az Ipm.Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

Oláh Jolán

csipkenadtanítónő

Eötvösmisk 1908/9.

17 l.

Pozsonyi nők által a diétán használt

selyemlobogók VI. 137

Olah Jolan, iparmüvész

--

Az Orsz.m.Kir.Iparmüvészeti Iskola tanárai,tanársegé
dek,/segédtanarok/,-Textil szaktanitónő: Olah Jolan
1907-1910 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és ~~xxxxxx~~ 37.old
forrásai

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Oláh Gálán, cigány festőművész

a cigány képzőművészek kiállítását Kőbányán rendezték meg. – Szerepelnek művei Oláh Gálánnak, aki gyermeknevelés közben szabad idejét rajzolással, festéssel tölti.

Molnár Zsolt: Cigány képzőművészek országos kiállítása.
Pest Megyei Hírlap, 1979. jún. 24.

Oláh Jolán, cigány festőművész

A székesfehérvári Ikarus Gárdonyi Géza Műv. Házban megnyílt az autodidakta cigányművésznek kiállása. A nairnak mondott magyar parasztfestőkével leginkább Oláh Jolán és Orsós Teréz festményeinek ábrázolásmódja rokonítható. – Oláh Jolán figurái a primitív népek apró bálványaihoz, amulettre karcolt démonaihoz hasonlítanak. Tágra nyílt szemű, egymáshoz bújó, szeretetre vágyó, védtelen alakok, a cigánytemperamentumra oly jellemző élénk tüzes színekben. – A művész több gyermekes anya, közel van az ötven évhez. (említve)

A. Szabó János: Cigány festők az Ikarus gyárban. Fejér Megyei Hírlap, 1979. dec. 11.

Oláh Jolán, cigány festőművész

Az Országos Cigányfestők kiállítása Szolnokon látható e hóban. Lakatos Menyhért katalóguselőszavában a cigányfestőkről részletesen ír. – Oláh Jolán művei szerepelnek a kiállításon.

Losonci Miklós: Cigányművészek.
Pest Megyei Hírlap, 1979. okt. 16.

Jolán Oláh

„Am Feuer" |repr.|
von Jolán Oláh.

Julia Koch: Landesausstellung von Amateur–
Zigeunerkünstlern.
Daily News, 1979. jún. 26.

Oláh István festőművész /Beszkárt alkalmazott/

Öt pasztell képpel szerepel a Műcsarnok kiállitásán a művész. Diszoklevelet kapott és aranyérmet nyert munkáival.

A fenti tárlattal kapcsolatos bővebb magyarázatot lásd: Tihanyi János Lajos festőművész nevénél.

Délibáb, Bp. 1937. febr. 6. XI. évf. 6. sz. 14-16. lap.

Oláh István
festő

A debreceni művészkár anyagi alapját a 12 alapító művész egy-egy grafikáját tartalmazó 50 példányban kiadott albuma teremtete meg.

Sümegi György: A művészkár.
Művészet, 1974. október - 45 lap.

Oláh István

A Petőfi téri klubkönyvtárban nov. 5-én nyílt meg a vasutas képzőművészeti kör V. jubileumi kiállítása, melyen szerepelnek Nagy Barna és Oláh István falitálai. E munkák a Prím Koltán vezette vagongyári műhelymunka állandó fejlődésére vallanak.

dr. Tóth Ervin: Az V. vasutas képzőművészeti kiállításról.

Hajdu-Bihari Napló, 1946. nov. 13.

dobi Oláh István

Sz. Kürti Katalin: A debreceni művészcsalád történetéből

Művészet, 1982. június

Olah István

A debreceni Grafikai Mű-
hely egyik alapítója Olah
István.

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti kiállításaink...
Művészet, 1981. június – 57. lap.

C. Oláh János, grafikus

ngerben kínál egy
a lakosság szemé-
ek. Az akárhány-
fenyőt és — jó
apíripar, e nagy
eltűnő erdőket is
dálkodás keretében
nos, számos ország,
hazánk is elkövet
ünöket némely er-
ával. Ha igen, *ezt*
karácsonyi fenyő
nyira, hogy fa- és
éseink hitelét ássa
gok és termelőszö-
rácsonyi piacra jó-

nagy barokk templomkupoláknak; az egyébként „nem-humánus" soklakásos nagypanel-épületeket népies-szecessziós homlokzati dekorációkkal lehet humánussá varázsolni, stb., stb. Az említett, egyik legújabb ilyen kinyilatkoztatása így hangzik:

„E század végén most már mindenkinek tudnia kellene azt, hogy *a tájban megjelenő minden egyenes vonal merénylet a környezet szépsége ellen.* Lehet úgy építeni, hogy ne lássuk az építészet jelenlétét, csak ez egy kicsit több fá-

C. Oláh János: Emlékezés

10

Élet és Irodalom; Bp. 1985. ápr. 19. XXIX/16

Szerelem, gyerekek, álmok

Oláh Jolán naiv festőművész kiállítása

Az első képet nyugdíjasként festette meg a hetvenes évek elején, amikor szívbetegsége miatt leszázalékolták. Első önálló kiállítása 1985-ben a Kecskeméti Naiv Művészeti Múzeumban volt. Oláh Jolán naiv festőművésznek most a Dorottya Galéria (V., Dorottya utca 8.) rendezett kiállítást. A portrékat, tájképeket és álomszerű jeleneteket bemutató tárlat április 2-ig látható.

Madarak

Egyes művészek már egészen fiatalon alkotókká válnak, mások csak később fedezik fel magukban a tehetséget, vagy életpályájuk csak hosszú kerülő után ad lehetőséget a bizonyításra. *Oláh Jolán* roma festőművész az utóbbiak közé tartozik. A kiállításra készített önéletírásban olvasható, hogy az alkotásra csak festő férje mellett, rokkantnyugdíjasként adódott lehetősége. Először csak rajzolt, aztán olajfestékkel készített képeket. Legújabb kiállítását a Dorottya Galéria többek között a RomArt Alapítvány, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Néprajzi Múzeum támogatásával rendezte meg.

Oláh Jolán Salgótarjánban született, tízgyermekes családban. Testvérei néhány évig jártak iskolába, ő azonban otthon maradt dadának, beteges édesanyjának segíteni. Gyerekkorában cirkuszművész vagy balerina szeretett volna lenni, de a rajzolás is foglalkoztatta. Az álmoktól hosszú út vezetett a kiállítótermekig, illetve a Kecskeméti Naiv Művészeti Múzeumig, ahol festményei az állandó kiállításon láthatók.

A Dorottya Galéria tárlatán elsősorban nők, szeretők és családok jelennek meg az alkotásokon. A művész négy gyermeke és két unokája gyakran szerepel a festményeken. Az Álom című olajképen egy fekvő nőalak jelenik meg drapériák között, a Szerelmi háromszög című festményen egészen közel egymáshoz két női és egy férfiarc. Az emberábrázolások mellett tájképek is láthatók, a Puszta című alkotáson a tanyavilág, a széles horizontú síkság apró házakkal és állatokkal. A Vágta című képen egy szarvasagancsba kapaszkodó nő látható. A vágta közben a nőalak és a szarvas teste összefonódik. A Madarak című olajképen fehér, fekete és szürke madarak lebegnek egymás felett. A kiállításon a festmények mellett helyet kapott két nőalakot ábrázoló festett gipszszobor is. Ezekhez a babaszerű alkotásokhoz hasonló szobrokat készített gyerekkorában is, amelyekről írásában megemlékezik. „Állandóan babáztam, a saját hajamat varrtam a fejükre, később agyagból készítettem szobrokat, de összetörtek." Ez a veszély most már nem fenyegeti a művészt, akinek a Kecskeméti Naiv Művészeti Múzeum mellett a Néprajzi Múzeumban is megtalálhatók munkái.

R. Gy. Zs.

Népszabadság 2002 marc 29

POLITIKAI HIRDETÉS

Szavazz rám!

INFO RADIO 95.8

Választási vitaműsor az InfoRádióban minden este 21.00 és 22.00 óra között.

A ma esti vendégek:

Összefoglaló az elmúlt 4 hét vitaműsoraiból.

InfoRádió – Hírek minden időben

Építőipari részvénytársaság felvételt hirdet

az alábbi munkakörökben, Budapesten és környékén folyó munkákra:

– területi főmérnök
– építésvezető
– munkahelyi mérnök
– műszaki előkészítő

A jelentkezéseket kézzel írt önéletrajzzal, a fizetési igény megjelölésével, végzettséget igazoló okiratmásolattal, „Építőipar" jeligére a kiadóba kérjük 2002. április 6-ig.

GORDON & WEBSTER

NEMZETKÖZI INGATLAN TANÁCSADÓ ÉS BEFEKTETÉSI RT

XIV., Amerikai úton
épült társasházban

MÁR CSAK 3 LAKÁS ELADÓ!

Méretek:
44, 63 és 118 nm.

Érdeklődni lehet:
1052 Budapest, Váci utca 19–21.,
Millennium Center
Telefon: 268-9100
Fax: 268-9168
Mobil: 06-20/935-0578
E-mail:
evelkei@gordon-webster.hu

A Tetra Pak világszerte vezető szerepet foglal el a fejlesztésében, gyártásában és marketingtevéke anyagot, és 78 értékesítő vállalattal rendelkezü millió Tetra Pak csomagolóanyagot forgalmazna

A Tetra Pak Csomag

ELEKTROMOS K
pozíció betöltésére hirdet felvé

Felada
• csomagolóanyag-gyártó gépso

Elvárás
• érettségi,
• katonai szolgálat letöltése,
• Siemens S5 PLC-tapasztalat,
• műszerész tapasztalat,

Lelkiismeretes munkáját vállalatunk ver Budapestről bejáró dolgozóinkn

Ha hirdetésünk felkeltette érdeklődését, kér 2002. április 5-ig küldje

Tetra Pak Csomagolóanyag Gyártó Rt.
Faxon a 23/418-027-es számra, illet

Tetr
More than th

erészet-történeti munkákban úgy emkeztek meg róla, hogy a „királlyal táryalt", ami így nem felel meg a valóságak. Az biztos, hogy jelentős tekintélyek örvendett a hazai gyógyszerész-társadalomban, és amikor enyhült az önkényuralom szigora, a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók éves vándorgyűléseinek állandó résztvevője, szervező vezetője volt. E kongresszusi formában szervezett találkozókon nemcsak szakmai szemben képviseli a szakmai és érdekvédelmi ügyeket, szempontokat. 1863-ban a pesti vándorgyűlésen Ráth Péter, a vándorgyűlés gyógyszerészeti szakosztályának elnöke tett javaslatot erre, és többéves szervezési-egyeztetési munkát indított el. Ennek befejezéseként alakult meg 1872. május 6-án az Országos Gyógyszerész Egylet, amely őt választotta meg első elnökének.

erdekeit, pedig időnként áthidalhatatlan ellentétek lassították az ügy előbbre vitelét. A hazai orvos-gyógyszerész társasági életben betöltött szerepének köszönhető, hogy az 1868-ban megalakult és a hazai közegészségügyben meghatározó szerepet játszó Országos Közegészségügyi Tanács tagja lett, beválasztották az első Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztőbizottságába. 1860-tól Buda képviselő-testületének, 1868-tól

városházák

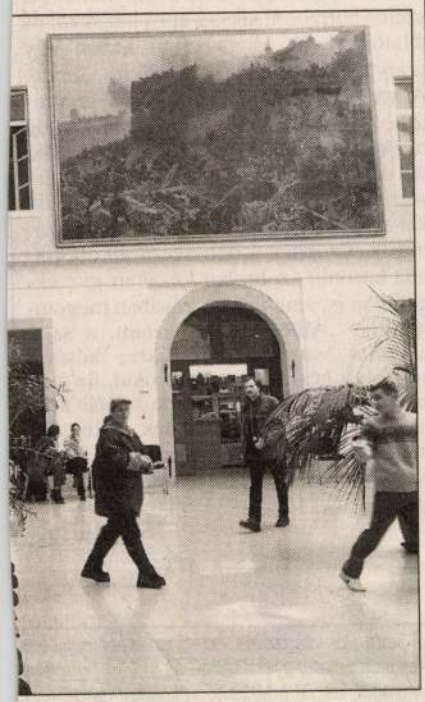

FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

Mindkettő Uhrl Ferenc munkája, aki korának egyik keresett szobrásza volt Pesten. Ő faragta például a Ferenciek terén a Nereidák kútjának figuráit is. Nem kevésbé ismert Bauer Mihály, a vesszőnyalábos Igazságszolgáltatás és a karddal, pajzzsal felfegyverzett Közbiztonság alkotója. Egyéb munkái közül említhetnénk az oroszlános kutat a Terézvárosi templom mögött. Városházi szobraikat 1844-ben készítették. Azóta álltak az erények ott fenn a pártázaton, s látták onnan nemcsak a forradalmat csináló Petőfiéket, de az egész dualizmus kori várost is kifejlődni. A huszadik századot aztán raktárhomályban töltötték, miután 1900-ban a régi pesti városházát lebontották alóluk, őket pedig múzeumba küldték. Végül 1998-ban, amikor a budavári polgármesteri hivatala a szépen felújított Kapisztrán téri épületbe költözött, valakinek eszébe jutottak az elfekvő szobrok, s kikérte őket a Kiscelli Múzeumból. Így jutottak el százhatvan év alatt a pesti városházától a budai városházáig.

Csordás Lajos

LELŐHELY

Afrik helyett tenge

Talán már említettem önöknek, hogy életem egy szakaszában nyelvőr voltam. Még az alsó tagozaton történt, hogy a tanító néni kijelölt néhányunkat erre a nemes feladatra: köpenyünkön házilag készített jelvényt viseltünk, és mást se tettünk egész nap, csak hegyeztük a fülünket, nem kezdi-e valaki éssel a mondatot, vagy nem hagyja-e el a száját egy rosszul ragozott ige.

Arra sajnos nem emlékszem, nyelvőr koromban az idegen szavakra is vadásznom kellett-e. Egyáltalán: milyen idegen szavakat használ egy elemista? Akárhogy töröm a fejem, legfeljebb a matrica, a matchbox és a bubble gum jut eszembe. Igaz, ajánlhattam volna helyettük a levonó, a kisautó és a felfújható rágógumi kifejezéseket, de ahogy magamat ismerem, eszem ágában se lett volna.

Ne higgyék azonban, hogy én most aktualizálni próbálok, és a kormány szigorú nyelvtörvényéből igyekszem gúnyt űzni. Egyáltalán nem. Inkább csak arra akarom felhívni a figyelmet: a magyar nyelv tisztaságának keménykezű védelme a legkevésbé sem új jelenség. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a kis füzet, amely itt van előttem. A magyar kereskedők nyelvvédő könyvét Pintér Jenő írta, és a szerző költségén Regényi Sándor adta ki. Pintér Jenő irodalomtörténész volt és akadémiai tag, nem utolsósorban budapesti tankerületi főigazgató. Regényi Sándorban a Barcsay utcai Madách Imre Gimnázium tanárát tisztelhették a kortársak – a kiadó is az iskola címén volt bejegyezve.

Pintér tanár úr a következő szavakkal indokolta a könyvecske megírását: „Ha a külföldi kereskedő mindent megtesz beszédének és írásának tisztaságáért, a magyar kereskedők is bizonyára átérzik, mi a kötelességük nyelvünk szókincse és kifejezéskészlete iránt." Nos, kötelességük volt például csak szükség esetén írni hosszabb mondatokat, mert „a magyar nyelv jobban szereti a rövid mondatot, mint a hosszút"; csak akkor írni aki-t és amely-et, ha helyénvaló, és ami a legfontosabb, mellőzni az idegen és helytelen szavakat.

A magyar kereskedő lőfegyver helyett lövőfegyvert, kötszer helyett kötözőszert, kettő pengő helyett két pengőt, szemétláda helyett szemetesládát mondott. Ha dugárura gondolt, csempészárut írt, ha

Király utca, 1929. október (Kinszki Imre felvétel

FORRÁS: BUDAPEST A DUNA

Oláh István, örtéz

tálasm.

Hunvásárhely

l. Ladányi II.

III. 151, 152. l.

Olah István

Cimbalom, pedálos
csikós mahagóni
tokban, citrom, ebenfa és puszpáng bé-
rakással, fenti
keresztmenye

XXVII. aukc.

Postatakarékp

1925. febr.

V á r o s i M u z e u m
Kecskemét

Dr. S z e n t i

Igazgató ur sza
festőművész gyüjtemén
dányban azonban megkü

Kecskemét, 1949

Oláh István

hangszerkeszítő

Cimbalom, pedalos citromfatokban, rózsafa, palisander és amarant betettel

fenti kézitménye

XXVII. aukc.

Postatakarék

1925. febr.

i m. kir. Minisztertől.

: Országos Egyesülete" felhivást
tisztviselőihez, a melyben havonta
iselői kart a hadbaindultak hozzá-
hozzácsatolt aláirási ivvel együtt
zimnek.
nemes és közérdekű czélzatait, fel-
mán önként aláirt összegeket ha-
küldje be legkésőbben minden hó
A hadbavonultak családtagjainak
ára a „Magyar Általános Hitelbank"

l egyidejüleg az aláirási iveket

1021

MÁGIKUS KÉPEK

OLÁH JOLÁN ÉS ORSÓS TERÉZ FESTMÉNYEI

Mágikus képek: cigány festőasszonyok műalkotásai. Kétfelé ágazik útjuk – hasonlóvá a gondolatiság rokonítja őket. Kifejezni önmagukat, megörökíteni környezetüket, vallani létezésükről a festészet eszközeivel. Képzőművészeti iskolában nem tanultak, eredendő vonásuk az őszinteség, a megjelenítés erőteljessége.

Az egyik út Oláh Joláné. A cigányság belső létéhez, a semmiben lebegő sorshoz, az átokhoz vezet. Mintha védtelen, kiszolgáltatott alakjaiba akarná sűríteni évszázadok minden keserűségét.

A másik út Orsós Terézé. Népének természetes vágyaihoz, az idő megragyogó kapujába, eddig csak az álmokban létező jövőbe tart. Képei úgy hatnak ránk, mintha költeményeket olvasnánk.

A festmények nézésekor mintha ugyanezen a kétféle úton lennék otthon Mohácson, a Dankó István utcában, ahol még laknak, és a Duna mellett a Cigányzátonynál, ahol 1972-ig laktak cigányok. Ugyanazok az arcok, mozdulatok és helyzetek, ugyanazok a tanácstalanul világrariadt szemek a képeken és a valóságban is.

Műveiket legutóbb Kecskeméten, a Naiv Művészek Múzeumában megrendezett kiállításon láthattuk. Alkotásaik egy sokáig mellőzött etnikum kultúrájának drámai és lírai üzenetét rejtik.

Oláh Jolán 1939-ben Salgótarjánban született, itt is él. Iskolába nem járhatott, írni-olvasni férje tanította meg. Ő szabad idejében rajzol és fest.

Orsós Teréz általános iskolai tanárnőjének biztatására és segítségével kezdett el festeni. Komlón született 1955-ben, szülővárosában alkot. Ahogy mondja: a festés tölti be az életét.

KOVÁCS JÓZSEF

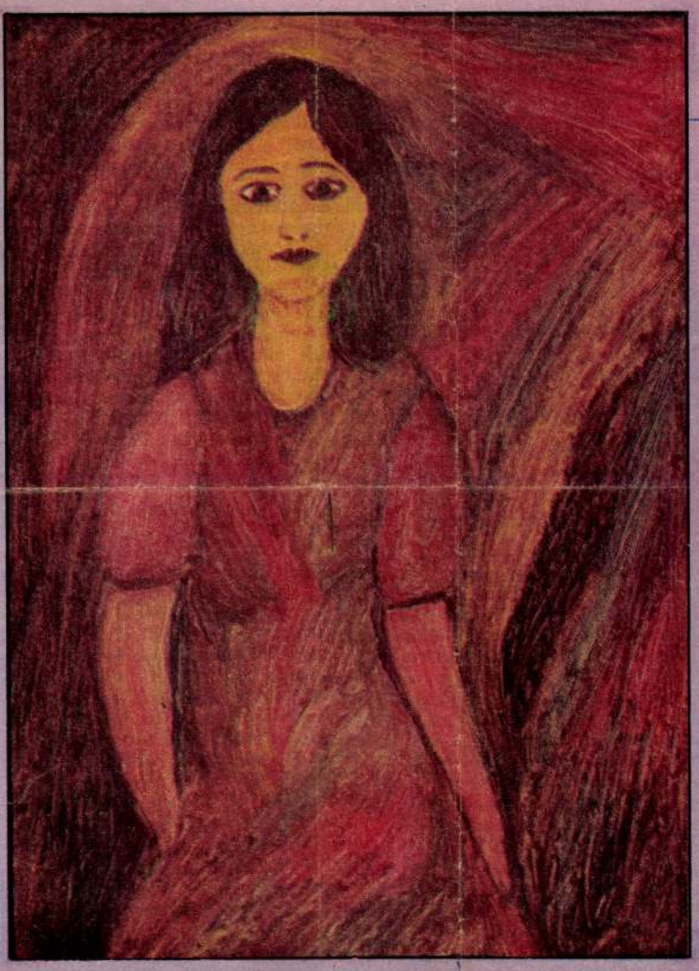

Oláh Jolán: Szivárványban

Fiatalkori önarckép

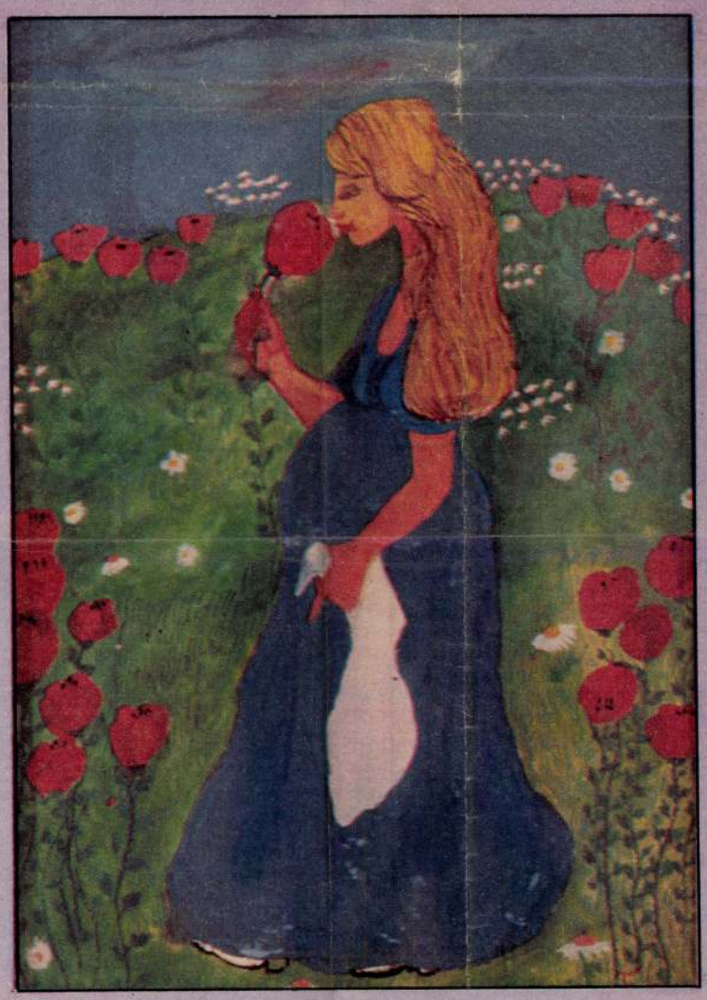

Orsós Teréz: Menyasszony

KÉKESDY KÁROLY REPRODUKCIÓI

Nő pipacsal

Kultúránk a világban

Madách portugálul

„Végre portugál nyelven a világirodalom egyik mesterműve" — így köszönti a *Jornal do Brasil* április 12-i száma Madách Imre remekművét, abból az alkalomból, hogy sikerült egy újabb nagy nyelvterületre belépnie.

A Salamandra kiadó, a Rió de Janeirói Egyetem kiadói társulással közösen 234 oldalon 250 cruzeirós áron jelentette meg Madách *Tragédiáját* Rónai Pál fordításában.

A műfordító Rónai Pál személye biztosíték arra, hogy a portugál olvasó valóban azt olvassa, amit Madách megírt *Az ember tragédiájában*. Rónai több évtizedes irodalmi munkássága nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a magyar és a világirodalom klasszikusait portugál nyelven is olvashassák. Legsikeresebb fordítása a *Pál utcai fiúk* volt, többször kiadták, sőt a brazil iskolákban kötelező olvasmány! Rónai tíz évig dolgozott Balzac *Emberi színjátékának* kritikai kiadásán. Írt francia nyelvkönyvet, valamint eszszéköteteket, és összeállított egy francia—portugál szótárt is. Rónai Pál, a nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanár, a Brazil Fordítók Szövetségének elnöke két év verejtékes munkájával ültette át portugálra a *Tragédiát*, s a művet még Geir Campos, a jó nevű brazil költő is átnézte, szinte emlékeztetve arra, hogy annak idején Madách sem bízott önmagában és Arany Jánost kérte meg a színmű átfésülésére.

A végzett munkáról így írt Rónai az egyik brazil lap hasábjain: „Belső parancs hajtott, hogy a *Tragédiát* eredetiből portugálra átültessem. Ha a világirodalom valamennyi nemzet legfontosabb művének összessége, akkor Magyarország legfontosabb

hozzájárulása e gyűjteményhez *Az ember tragédiája*. A magyarok számára olyan sokat jelent, mint Camoes, Dante, Cervantes és Goethe honfitársainak a *Lusiadák*, az *Isteni színjáték*, a *Don Quijote*, vagy a *Faust*. Magyarországon születtem és nevelkedtem. Életem során sokszor újraolvastam Madách remekét, majdnem kívülről tudom az egészet, sokat alakított rajtam, vérembe ivódott, neki köszönhetem világlátásomat, történelmi szemléletemet, életérzésemet... A civilizált világ szinte minden nyelvére lefordították már, portugál változata azonban még hiányzott. 1941 óta, Portugáliába érkezésem óta szerettem volna lefordítani, de csak miután nyugdíjba vonultam, nyílt módom, hogy nekilássak e nagy munkának és sikerrel bevégezzem..."

A kiadó minden dicséretet megérdemel, magán a kiadás tényén kívül a szép és tiszta nyomásért, a kitűnő papírért és az eredeti díszkiadás részére készült Zichy Mihályféle, szép rajzok felhasználásáért. A beharangozó ismertetések után az *O Estado de Sao Paulo*, Brazília legnagyobb súlyú napilapjának irodalmi melléklete júniusban bő terjedelemben méltatta a *Tragédia* portugál fordítását.

Az ember tragédiája harmincnégy eddigi fordítás után — kissé megkésve — Brazíliában is elindult hódító útjára.

VÖRÖS TAMÁS

A magyar ani... és az ASIFA

Annak idején, az
mesei körében eg
rephez jutott az
szakított a Disne
Az alkotókat nen
bé, hogy a jól b
mesés állatfigurál
közönségüket; m
tak, s a legkorsz
rásokat alkalmaz
hető legegyénibb
don. Többek között ezeknek a művészi törekvéseknek a támogatására alakult meg 1960-ban az ASIFA, az animációs filmesek nemzetközi szövetsége. A magyar animáció sikerei is hozzájárultak ahhoz, hogy az ASIFA 1973-ban dr. Matolcsy Györgyöt, a Pannónia Rajzfilmstúdió vezetőjét választotta főtitkárává.

— *Milyen változások történtek az elmúlt években az ASIFA-nál?* — kérdezem dr. Matolcsy Györgytől.

— Megduplázódott a tagországok száma, azonkívül kilenc munkabizottság alakult. Elsőnek a *kutatásfejlesztési* csoportot említeném, mert az animáció különleges technikai eljárásokat, „trükköket" alkalmaz, s ezeket szüntelenül újakkal kell bővíteni. A *koprodukciós* bizottság közös alkotásokat szervez; az ASIFA eddigi legnagyobb vállalkozása az európai népmese sorozata volt, magyar darabjait Macskássy Kati, Szoboszlay Péter és Cseh András készítette. Megemlíteném még az információs bizottságot, amely egy nemzetközi animációs folyóirat, illetve rajzfilmes szakkönyvek kiadásával foglalkozik.

— *Milyen új vonások jellemzik napjaink animációs filmjeit?*

— Amíg az animáció első hetven évében mindössze kétszáz hosszabb film készült, mostanra megszaporodott az egész estét betöltő alkotások száma. Évente mintegy harminc-ötven ilyen produkció kerül a mozikba. Másrészt megszaporodtak a mammutszériák. A százötven-kétszáz folytatásból álló sorozatokat nyeli a televízió.

— *Milyen a magyar animációs film?*

— 1951-ben készült az első magyar rajzos mesefilm, Macskássy Gyula alkotása: *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*. Az 50-es évek végére, a 60-as évek elejére olyan animációs filmjeinkkel mint a *Párbaj*, a *Ceruza és radír*, a *Pirospöttyös labda*, va-

Dargay Attila: Lúdas Matyi

Varga Géza Pál: Fair-play

SOMFAI ISTVÁN FELVÉTELE

ezüstserlegét nyerte el, Varga Géza Pál alkotása, a *Fair-play* pedig thesszaloniki fesztivál nagydíját hozta haza. Legutóbb Hernádi Tibor *Animália* című filmje aratott sikert Krakkóban, elhódítván az Ezüst Sárkány-díjat, Zágrábban pedig a legjobb sorozatfilm díjával jutalmazták.

— *Van-e a magyar animációnak stílusteremtő, befolyásoló szerepe világban?*

— Animációs grafikánk — Jankovics Marcell, Reisenbüchler Sándor, Kovásznai György és Dargay Attila keze nyomán — valamint az úgynevezett tárgymozgatásos technika szerte Európában érezteti a hatását. A tárgymozgatásos technika szempontjából különösen a Nepp József—Foky Ottó—Tóth János művészcsoport filmjei, az *Ellopták a vitamint*, a *Bizonyos jóslatok* és a *Bab film* mondható sikeresnek.

— *Készül-e valamilyen nagyobb szabású koprodukciós film a Pannóniában?*

— Igen. René Laloux francia rendező, akinek *Vad bolygó* című filmjét már láthatták a hazai nézők most egy nyolcvanperces, színes tudományos-fantasztikus rajzfilmet forgat Kovács István és Hernádi Tibor társrendezők segítségével. Ennek a filmnek *A Perdide-bolygó árvája* a címe, felvételei most folynak a Pannóniában, a hangfelvételeket pedig Franciaországban készítik el.

HORVÁTH TAMÁS

Egy párizsi Bartók-tanulmány

Az 1920-ban alapított *Revue Musicale*, Európa egyik legtekintélyesebb zenei folyóirata áprilisban különszámot adott ki, mely Gergely Jánosnak, a francia fővárosban élő kiváló magyar származású zenetudósnak és nyelvésznek, a kinti Liszt Ferenc Társaság egyik vezetőjének és a francia Bartók-centenáriumi bizottság elnökének *Bartók Béla magyar zeneszerző* című tanulmányát tartalmazza.

Az előszót Marc Honegger, a strasbourgi egyetem tudós professzora írta, aki megjegyzi, hogy „Gergely János révén a magyar muzsikust ezentúl nagy európainak tekintjük, a szintézis emberének, aki a nemzeti géniuszt egészen az egyetemes tudatig emeli". Gergely elmélyült tanulmánya, mely nemcsak a nagy magyar lángész, nemcsak a magyar zene, hanem az egész magyar művészet, művelődés és történelem magas szintű ismeretéről és biztos ítéletű értékeléséről tanúskodik, beleilleszti a muzsikus munkásságát a korabeli hazai társadalmi szerkezetbe, s igyekszik felderíteni, milyen okokból alakult ki az a helyzet, hogy Magyarország századunk első felében sokkal jelentősebb szerepet játszott zenei térben Európa művelődésében, mint egyéb, kulturális, politikai vagy gazdasági téren.

Különös figyelmet érdemel az a tény, hogy a hetvenéves Gergely professzor, akit a harmincas évek elején antifasiszta tevékenysége miatt kizártak a budapesti bölcsészkarról és aki most a párizsi Keleti Nyelvek Főiskolájának tiszteletbeli tanára, tudományos alapossággal megírt munkájában, hosszan vizsgálja a magyarság szellemi sajátságait, mindenütt ugyanabban a harcos humanista szellemben, amelyről kora ifjúságától kezdve mindig tanúságot tett. A szaktudomány feladata, hogy zenei szempontból elbírálja a tanulmányt, de a nagyközönségnek is tudnia kell — hiszen népünk oly érzékeny a *Kultúránk a világban*-ra! — hogy a párizsi folyóirat eme különszáma hírnevünket a legmagasabb szinten gyarapítja.

B. L. E.

Oláh Jolán: *Párválasztás /olaj/*

Oláh Jolán: *Összesúgnak /olaj/*

— Megengedem! – vihogott a Sátán.– Ezért hívtalak! De azt megmondom, hogy ettől a pillanattól kezdve feltételek nélkül engedelmeskedned kell nekem!

— Rendelkezz velem! – hajlongott a kobra.

— Szükségem van a gonosz lelkedre! Csak egy hónapra. Túlságosan nagy most a nyugalom, és sok a jóság az emberek között. Igazán kellene már egy kis felfordulás! Jó tervem van!

— A le...hel...kem? – hebegte a kobra.– De hogy képzeled?

— Nem kell berezelni! Nem a halálodat akarom! Hozok én a te lelked helyett egy emberit. A tiédet meg egy emberi testbe helyezem.

— Én...? Engem? – hüledezett a kobra. – De hogyan tudnék én úgy élni, mint egy ember? Túl szokat kérsz tőlem!

— Elhallgass, átkozott! Ne merészelj ellenkezni! – üvöltötte a Sátán.

— Eltaposlak! Egyébként jobb sorod lesz, mint most, ezt garantálom!

A kobra jobbnak látta, ha nem makacskodik. Úgy gondolta, valahogy majd csak elviseli azt a néhány hetet, és ha mindent megtesz, a Sátán bizonyára gazdagon megjutalmazza... – A Sátán gúnyos röhögése térítette vissza a valóságba.

— Látod! Ezt már szeretem! No, várj itt egy csöppet! – szólt le nyájasan és a következő pillanatban hűlt helye volt.

A kobra még néhány percig ágaskodva állt és csak azután ereszkedett a talajra. Ha nem fárad el oly nagyon, azt hitte volna, az egész csak egy rossz álom. Nem képzelte, hogy a Sátán ilyen óriási dolgot követel majd tőle. Mert ugyebár az is más, ha azt parancsolja, hogy törje össze a kígyók tojásait, vagy gyilkoljon állatokat, esetleg méreggel fröcsköljön le embereket! De hogy a lelkét cserélje ki!...? És mit fog szólni az asszony, ha észreveszi? És mi lesz, ha az emberek jönnek rá? Nem töprenghetett tovább, mert a Sátán visszatért. Száz kezet növesztett, mert csak így tudta biztosan tartani a kétségbeesetten hadakozó emberi lelket.

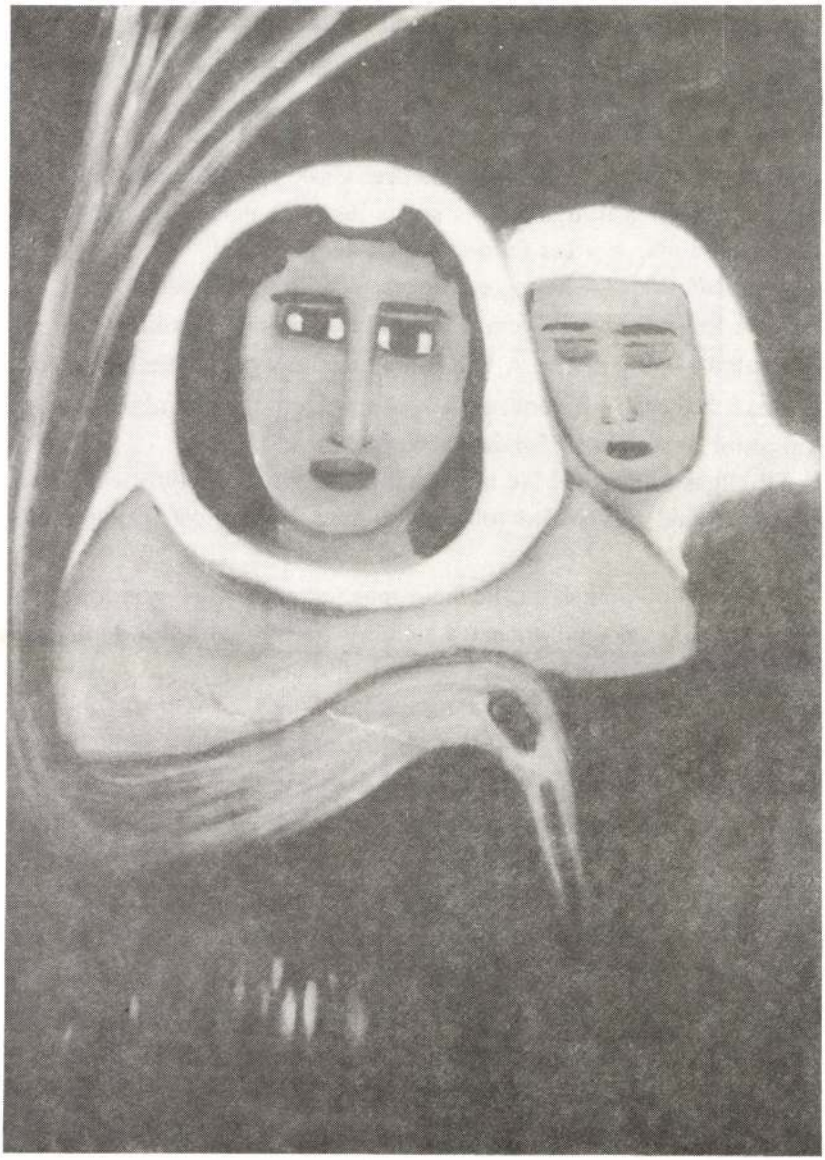

Oláh Jolán: *Ha szárnyam lenne, repülnék /olaj/*

rohanunk dolgunk után és térünk holtfáradtan haza ugyanúgy, mint eddig is és hányan nem vagyunk tudatában annak, hogy látszólag változatlan sorsunkat már egészen más erők irányítják? Hányan nem tartjuk szem előtt az ördögi törvényt, ha szeretünk, hiszen: "az első látásra beleszeretnek azok, akik után vágyakozik?" Számunkra misztikus, számukra konkrét és használható Erők birtokosai ők, s boldog az, akit csupán fenyegetnek vele.

Modern Spartacusaim, íme az ellenerő!

"A hétköznapi életben is Ő az, aki a döntéseket hozza és akinek feltétel nélkül ...stb." Ne legyenek hát hétköznapjaink, legyen minden napunk ünnep. Szép ünnepeken állítólag az ördög is pihen.

Ilyen egyszerű ez. Higgyék el nekem, beválik.

Oláh Jolán: *Búcsú /olaj/*

Egyenjogúság

Gyöngébbnek, szelídebbnek szeretlek,
mint én vagyok, – mert én más vagyok.
Szeretlek anyának, feleségnek,
szeretlek egyetlennek,
szeretlek mindenemnek,
s hiszem, hogy én is
ez vagyok neked.
Szeretlek prózának, versnek,
hétköznapnak és ünnepeknek.
Szeretlek tavasznak, ősznek,
szeretlek nyárnak,
és hófehér, hideg télnek.
Múltnak, jelennek, jövőnek
nézlek nézegetlek,
foglak és érintelek.

Hiszekegy feleségben,
a vajúdó nőben,
a Férfi megmentőjében!

A BALASSI BÁLINT ASZTALTÁRSASÁG KIADVÁNYA
SALGÓTARJÁN
1994

OLÁH Jolán

Kiadványunk szerzői:	Bajzafi Ferenc: Lelki bombáink (Debrecen)
	Bódi Ildikó: A köpködő kobra (Salgótarján)
	Etesi Deák László: "Zaklatottan"c. kötetéből (Etes) Egyenjogúság, Estézés, Téli vers
	Marschalkó Zsolt: Kaméleonidász (Salgótarján)
	Maruzs Éva: Nagyanyó mesél... (Salgótarján)
	Oláh Jolán: Búcsú, Ha szárnyam lenne, (Salgótarján) Párválasztás, Összesúgnak /olajfestmények/
Borítórajz:	Orbán György

Szerkesztette: Orbán György

Megjelenik a Nógrádi Mecénás Alapítvány és a Karácsony Sándor Emlékére Szakalapítvány támogatásával negyedévenként.

Felelős kiadó: Bódi Ildikó
Felelős vezető: Józsa Sándorné ügyvezető igazgató
94.3980 Lexikon Kft. Salgótarján 300 db

1979.X.12.Televizió 18.15
Dél-Alföldi krónika

1021

- Hirösszeállitásu nk következik. Szerkesztette és elmondja H onti Katalin.

- Embedröltönyi idővel ez előtt kezdődött meg Szegeden a levegő meghóditása. A város szervezett repülő élete is már félszáz esztendős. A Csongrád megyei Repülő Klub az elmult héten ünnepelte fennállásának 5o.évfordulóját.A h agyományokhoz hiven repülés- ú sel. A napsütéses ősz i vasárnapon egymás után emelkedtek a magasba és értek földet a vitorlázó gépek. A botkormányt fiatalok markolták, akik tovább folytatják jeles elődeik népsz erü sportját a repülést.

- Következő filmünkben divatról leszó szó. . De ez ne tévesszen meg senkit, mert a bemutató kivételesen nem a divat legujabb vál-

tozásairól tájékoztatott. H anem z áró eseménye volt a Szegeden tartott orsz ágos szövetkez eti sz abászversenynek. A sz akmai továbbképzésnek is beillő rendezvényen fény derült arra, hogy a mesterek tudják e i gazán jól akalmazni tu dásukat és használni eszközüket az ollót. A verseny ünnepélyes eredményhirdetéssel z áru lt. Ám a fő dij az arany olló nem talált gaz dára. Mi vásárlók, akik talán a sz egedi bemutatón bemutatott ru hákat is megvehetjük bizunk benne, hogy a következő versenyen olyan mestermunkát is bemutatnak majd, amely joggal nyeri el készitőinek a mesterségbeli cimerét, az ollót.

- Ugyan hüvősre fordult az idő, de az edezettebb kirándulókat nem riasztja el attól, hogy hét végeken a szabadban keressék a kikapcsolódást. Nekik ajánljuk Ópusztasz ert, a Csongrád megye határain is tul is jól ismert kiránduló és emlékhelyet. A Nemzeti Emlékparkban alig egy hónapja kész ült el a skanzen első épület együttese, amely egy Szeged környéki tanyát, Ásotth almi és Dunaszéki melléképületeket őriz meg az utókornak. A tervek szerint még az idén makói un.ő hagymás házzal is bővül a z emlékpark.

- A mu z eumi hónap programjai közül most két kiállitásról adunk hirt. Kecskeméten a Gólyás ház ban hivatalos nevén a Magyar Naivművész ek muzeumában az ujrarendezett állandó kiállitás mellett különleges élményt igérő tárlat nyilt. A kamaraterem ben két festőassz ony, a salgótarjáni Oláh Jolán és a komlói Orsos Teréz alkotásait mu tatják be. A megnyitón Lakatos Menyhért arról besz élt, hogy az utóbbi évtizedekben kinevelődött cigány értelmiségiekkel, művészekkel együtt a két festőasszony is érz i, ki kell törtni abból az évszázados - zártságból, amelyben a cigányság él. Ez a törekvés emelte alkotásaikat a mai művészet maradandó értékei közé, amint erről a tárlat látogatói is meggyőződh etnek.

- Ma már egyre gyakrabban találkozunk ezz el a fogalommal, alkotó pedagógu s. A napokban Csongárd megye rajztanárainak pedagógu s kéz őművészeinek teremtettek lehetőséget a bemutatkozásra, a makói kiállitóteremben. Festmények, grafikák bizonyitják a tanárok alkotókedvét, teh etségét, a képz őművészet iránti elkötelezettségüket. A zsüri elismerve a művészetet oktató pedagógu sok munkáját a legjobb műveket jutalmazta.

OLÁH JOLÁN 1932-ben született Salgótarjánban. Autodidakta festőművész, 1979 óta vesz részt kiállításokon.

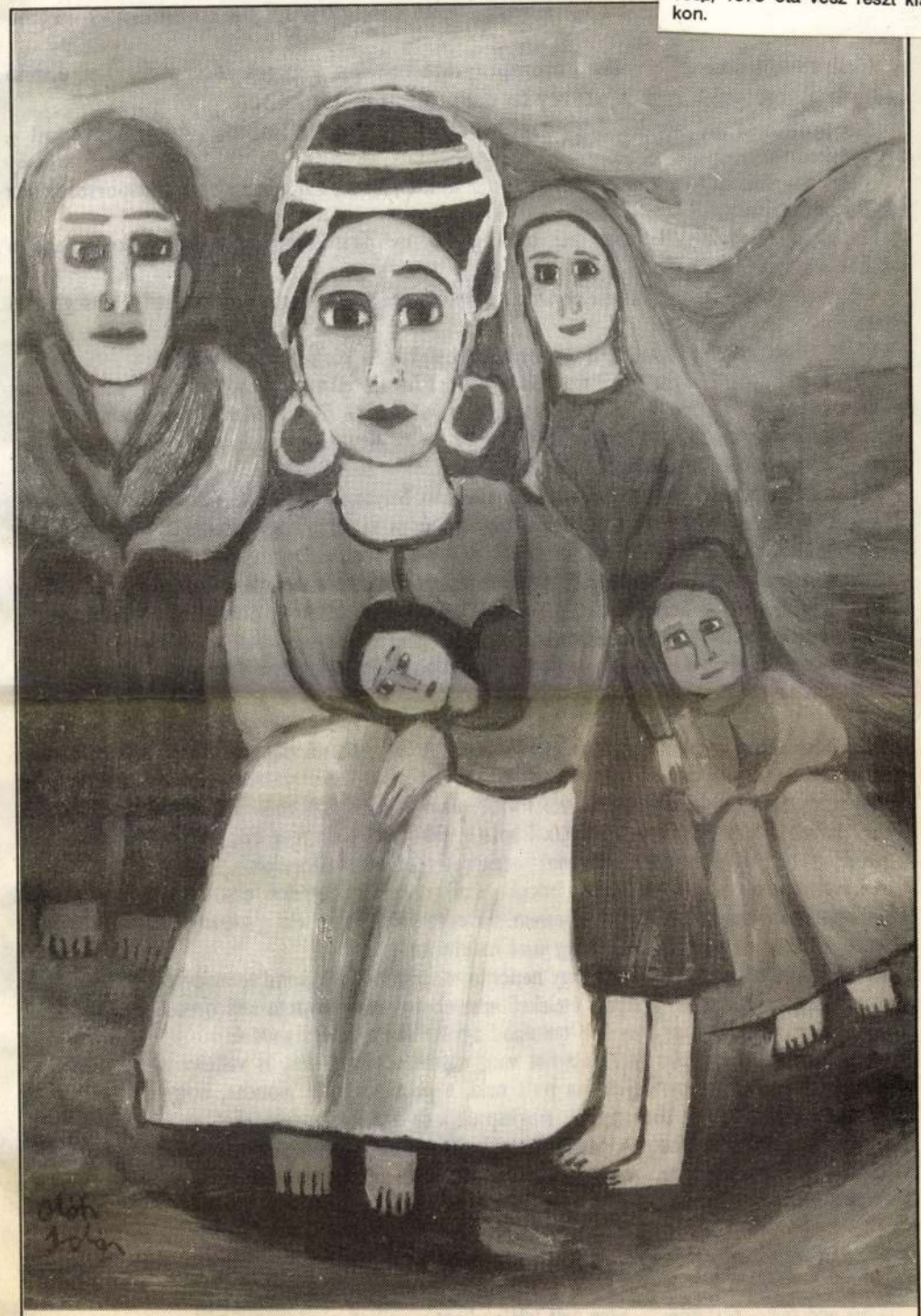

Oláh Jolán: Gyermekem

– Nem akarom a családomat a létbizonytalanságnak kiszolgáltatni, újból tanítani fogok – közölted.

Gimnáziumba kerültél, délután a másnapi órákra készültél, a gyerek körül segítkeztél, éjszaka pedig az új regényedet írtad hajnali egy-két óráig, reggel hatkor keltél.

– A professzor azt mondta, hogy napi hat-nyolc órát kellene aludnod a betegséged miatt – aggályoskodtam.

– Nem csaphatom be az embereket, várják az új könyvemet, különben meg a kezelőorvosomhoz rendszerint eljárok...

Láttam, hogy egyre gyakrabban meg kell fogózkodnod járás közben, gyakran meg kell állnod, a székből is nehezebben kelsz fel.

– Egy kis fáradtság, te mindent egyszerre a betegségre akarsz fogni – csitítottad a kétségbeesésemet.

Végül mégis sikerült rászedni, hogy két hétre befeküdj a kórházba szteroidkúrára.

– En fogok győzni – szorítottál magadhoz, amikor hazajöttél a kórházból, és másnap már mentél tanítani. – Akkor győzne le ez a betegség, ha feladnám az írást mellette. Önmagamat kellene megtagadnom, ha mindennap csak azzal törődnék, hogy mennyire fáj a lábam, hű, de nagy beteg vagyok, akkor tényleg azzá lennék.

Akkor értettem meg, hogy mit élsz át nap mint nap. Szívszorongva néztem az ablakon át: minden lépésedet vigyázva, hogy érsz a buszmegállóig. Aggódva vártam, hogy hazatérj. A betegségedről sosem beszéltél, csak a terveidről: az érettségi, meg a könyveddel hogy állsz.

Mit adhattam én neked segítséget? A szerelmemet, feloldást a szeretkezésben, megtartó erőnek
48 kellett lennem, amikor gyakran sírtam volna érted, de nem lehetett, olvastál a gondolataimban, érzéseimben. Melletted csak szerelemmel, szeretettel lehet élni, a sajnálatot megalázónak érezted.

Így vállaltalak, ezért a második gyereket is, téged hordoztalak ki így a szívem alatt, óvtalak, saját véremmel tápláltalak, szívdobbanásaimmal vigyáztalak..."

Azt hittem, hogy ez a betegség csak egy rossz szerető lesz, aki mindig akkor kíván engem, amikor nekem nem kell, de olyan feleség lett belőle, aki egy percre sem szakadt el tőlem, mert minden percemre féltékeny volt, amit nem vele töltök, nem vele foglalkozom. Küzdelem kezdődött, de olyan, amiben ő csak dühöngő harmadik lehetett. Akkor értettem meg ezt, amikor rájöttem, hogy ami tevékenység egy egészséges embernek természetes, én attól elfáradok.

A kövek, amiket ki kell kerülnöm, buckák, amikre ha nem figyelek, eltaszítanak, és nincs elég erőm megtartani magam, hogy el ne essem. Az egyensúlyi helyzetem gyakran labilissá válik járás közben, ilyenkor meg kell állnom, hogy újra indulni tudjak.

Ezt megtanultad, miként azt is, hogy naponta tornásznod kell, kondicionáló-kerékpározni, csak langyos vízben fürödhetsz, fűszeres ételeket nem ehetsz, már havonta kell orvoshoz ellenőrzésre járnod. Ez azt jelenti, hogy meg kell tanulnod együtt élni a betegségeddel.

De nekem ez kevés! Nekem feladatom van, anyám a nélkülözést is vállalva azért küldött az egyetemre, hogy ne cigány legyek, na puff neki, a professzor azt mondta, hogy így van ez, így járunk, akik kilépünk egy közösségből, megkapjuk a civilizációs betegségeket.

Rokkantnyugdíjas is lehetnék, üldögélhetnék otthon egy székben, emészthetném magam, hogy miért nem maradtam meg annak, aminek születtem, akkor most nem lennék beteg. Hát nem, akkor is vállalom!

A neonlámpa burájában egy éjszakai lepke küzd kétségbeesetten, szárnycsapkodása nagy zajt csap.

– Ne add fel! – biztatom. – Meg kell találnod azt a nyílást, ahol berepültél!

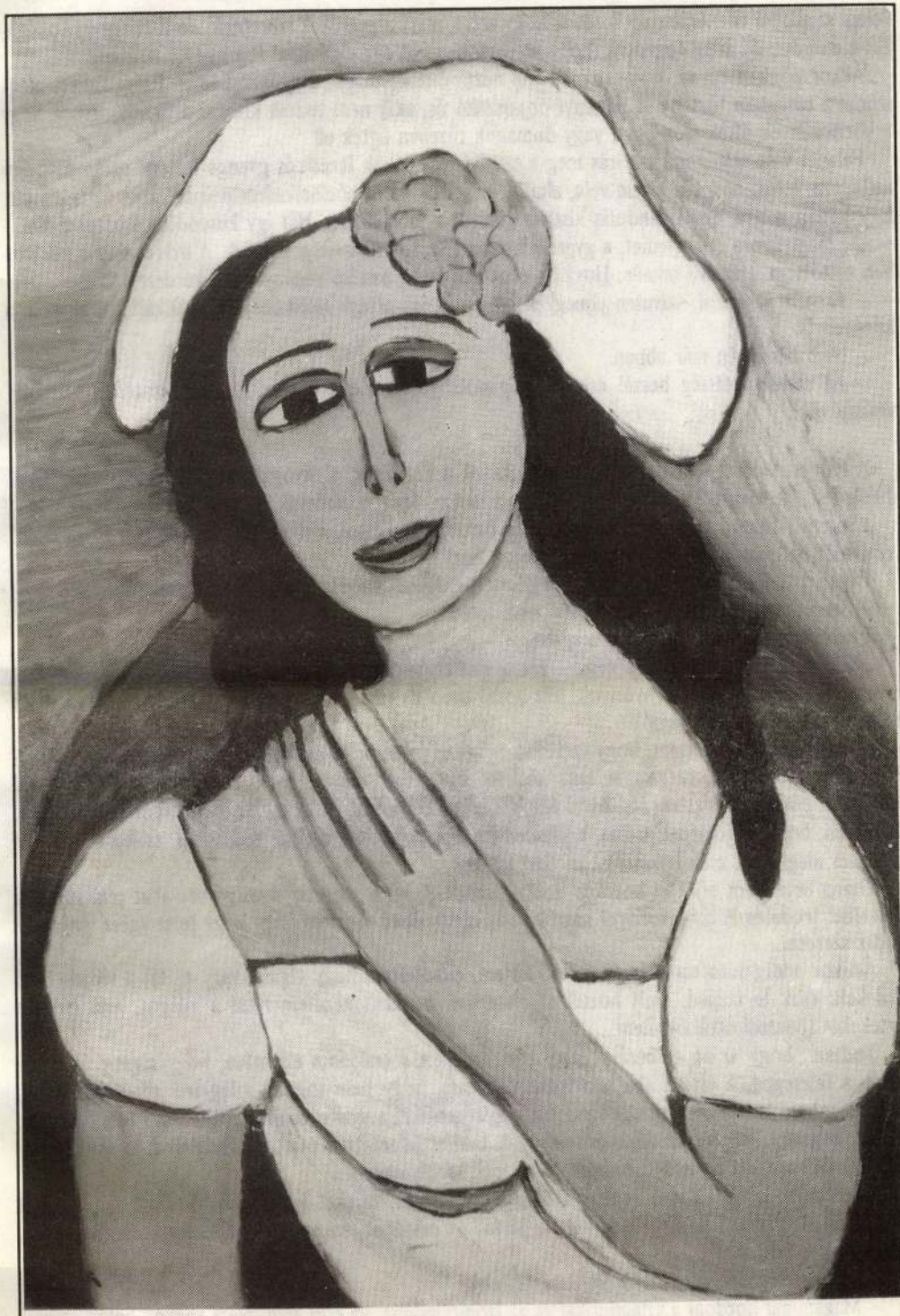

Oláh Jolán: A báj

velem szembeni ellenérzés, azt hittem, hogy azért, mert a gyerekek szeretnek, de jött egy új kolléga, aki elmondta: őt azzal fogadták, hogy vigyázzon, mert egy cigánnyal fog együtt tanítani!

Akkor döbbentem rá, hogy szembe kell nézni önmagammal, a gyökereimmel. Ezért kellett megírnom a családom történetét. Mennyi önpusztító ős, akik nem tudtak kitörni a cigánysorsból, vagy a körülmények ölték meg őket, vagy önmaguk tüzében égtek el!

Feladat volt számomra: az írás meg a tanítványok. Csak fáradt és gyenge lettem, aztán jött egy influenza, a láz, nem törődtem vele, elmúlt, még egy hétig hőemelkedésem volt, aztán az is elmúlt. Egy hónap múlva, egy kirándulás közben elakadt a jobb lábam. Hát így kezdődött a betegségem.

De megírtam a regényemet, a gyerekek sikeres szakmunkásvizsgát tettek. A nyarat már a kórházban töltöttem. Hét éve immár. Hová is jutottam, látja, az első regényemről kérdezett.

– Jó volt hallgatni, szívesen elmegyek majd egy író-olvasó találkozójára, dedikáltatni akarom a könyveit is.

– Nem hiszek én már abban...

– Az elkeseredettség beszél csupán magából. Volt ereje a hét évhez, lesz ezután is. Később visszajövök!

A tenger, valószínűtlenül kék, mozdulatlanok a hullámok, a hívogató zúgást hallom csak. Elindulok felé, de meg-meg kell állnom, merev a lábam. Idegen emberek vesznek körül:

„Sosem láthatod te már a tengert, nem fürödhetsz benne, nyomorék vagy, minek él az ilyen? Vonszold bele magadat, koporsónak fenséges lesz!"

Olyan a tenger, mint egy mélyen megásott sír, lassan elnyel. A parton szép fiatal lány áll.

– Szeretlek! – kiabál. – Gyereket akarok tőled!

Fut felém, mint kisfiút szorít magához.

„Megmentettél – suttogom neki. – Ha te mellettem állsz, könnyebb lesz napról napra legyőzni a bennem megszületett szörnyűséget, lesz hozzá erőm és emberarcom, amire nem ül ki a legyőzöttek reményvesztett szomorúsága!"

„Már akkor megéreztem, hogy szeretlek – beszél hozzám –, amikor megláttalak azon az iskolabálon. Folyton hátranézegettem tánc közben, hogy észrevegyél, de te csak ültél a tanítványaid között. A nővéremet vettem rá, akivel egy iskolában tanítottál, hogy hívjon el hozzánk szilveszterre. Izgultam, hogy ne jöjjenek sokan, a közeledben akartam lenni, csak te érdekeltél, csak a te kezedet akartam megfogni, csak hozzád bújni tánc közben.

Utána hetenként eljöttél hozzám. Sosem mondtad, hogy szeretsz, hízelgő szavakat sem súgtál a fülembe. Irodalomról, filozófiáról beszéltél, az ölelésedben éreztem meg, hogy te az egész lényeddel tudsz szeretni...

Amikor addig jutottunk, hogy a tiéd lettem, elmondtad, hogy cigány vagy és fáj a lábad. Nem érdekelt, csak te magad, amit hoztál az életembe: másként kezdtem látni a világot, más morális értékeket tudatosítottál bennem...

Tudtam, hogy az én emberem vagy, nem érdekelt a családom ellenzése, hogy cigány és beteg vagy, a feleséged, a társad akartam lenne. Tudtam, hogy nem fogunk világjáró körutakat tenni, szórakozóhelyekre járni, hajnalig táncolni, a gyerekeinket a nyakadban hurcolva sem fogsz futkosni.

Így kellettél, minden ízeddel, porcikáddal, többet jelentettél, mint a handabandázó senki üresfejűek, akik mellett én nyomorodtam volna meg szellemileg!

Sikerember lettél az első regényed megjelenése után, díjakat kaptál, ösztöndíjat, nem kellett tanítanod. Író-olvasó találkozókra hívtak, jártad az országot, szervezetek választottak tagjaik közé, hogy tégy a fajtádért...

– Az egészségedre vigyázz! – figyelmeztettelek.

– Magammal hordom a vitaminokat és az izomrelaxánst, az épp elég. Nem vagyok beteg ember! Megszületett Dániel fiunk.

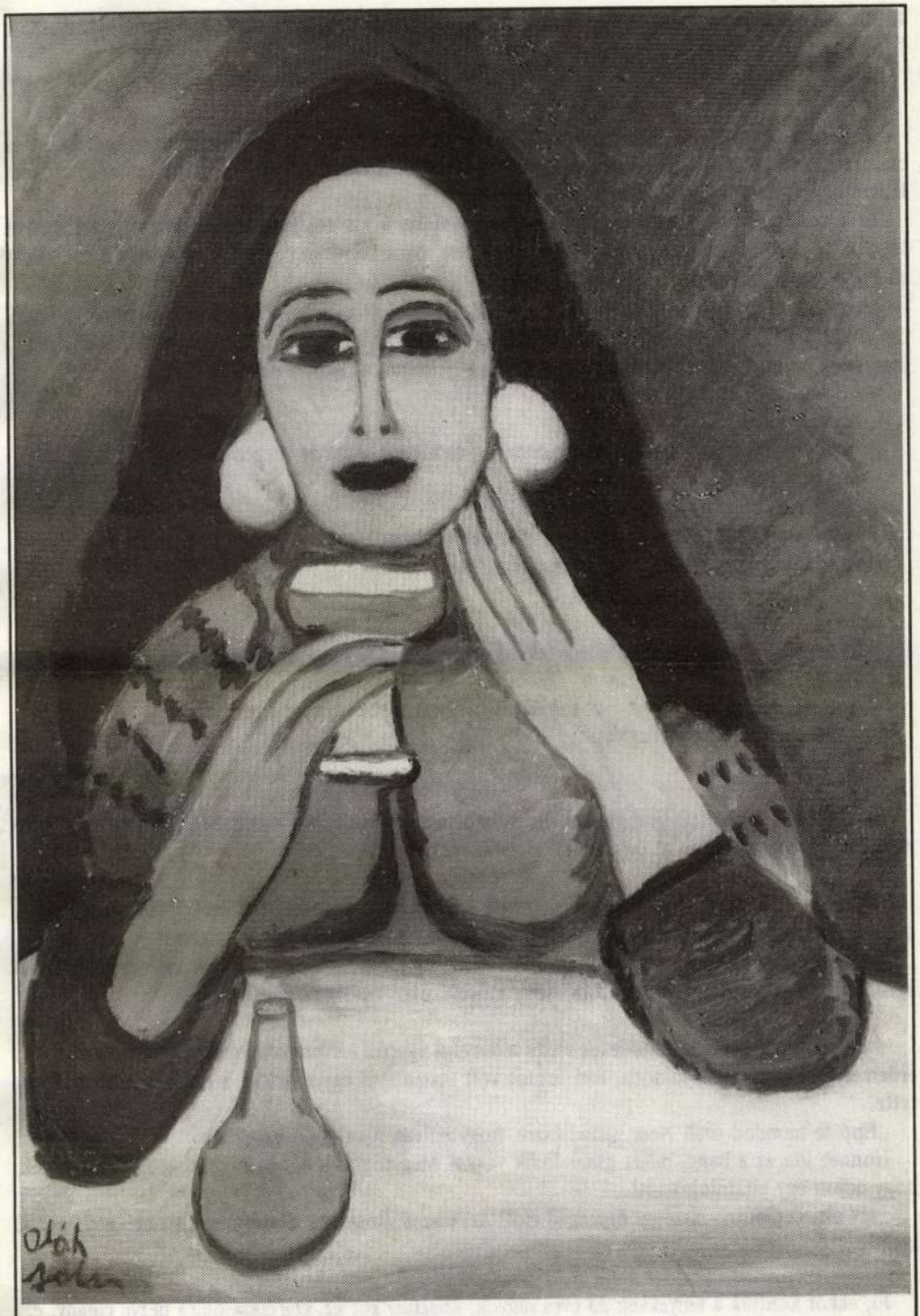

Oláh Jolán: Csalódás

tudok valamennyire segíteni, de csak az ágy széléig tudom elnyomni őket, így maradok keresztbe fekve, mozdulatlanságra kárhoztatva.

Segítség! Kit hívsz?

Vajon kinek kiáltottak a szülőfaludban gyermekkorodban látott, a kapualjakba reggel kitett és csak este bevitt megnyomorodott emberek? A csúfolódó szélnek, a hasukig hatoló esőnek, a kíméletlenül égető napnak, vagy magának az Istennek?

Ki törődött velük, a feleségüknek terhükre voltak, a kis rokkantnyugdíjukért egyszer valami löttyöt is ehettek, más költözött a hitvesi ágyukba, ők a konyhán egy fapriccsen vagy a kamrában várták a szabadító halált!

Most más a helyzet, kapsz egy rokkantkocsit... Nem! Nem akarok így élni... Feladom, inkább öngyilkos leszek... ez a betegség rám telepszik, lám mennyien vesznek körül, fekete kendős öregasszonyok, mint a halálba készülőt. Tearózsát szagoltatnak először velem:

– Milyen illata van?

– Nem érzem...

Próbálják leplezni, de tudom, hogy sírnak. Kendőt lobogtatnak meg a szemem előtt:

– Milyen színe van?

– Miért mutattok nekem kettőt, és szürkét?

– Egy kendő az, és piros – már nem is leplezik, ahogy sírnak.

Hosszú tűkkel szurkálják az egész testemet.

– Mit csináltok velem, nem érzem...

Felerősödik a sírás.

A feleségem jön mezítelenül, fölém fekszik, de nem érzek semmi vágyat.

– Más férfit kell akkor keresnem – mondja. – Fiatal vagyok még, szükségem van az életre!

– Akkor búcsúzni kell tőled – zokogják az öregasszonyok –, meg fogsz halni.

Fiam, Dániel áll meg mellettem:

– Apa, ne hagyj itt!

Felé nyúlok, hogy megsimogassam, de a látomásnak vége, csak a szomorú arcú kisfiam képe marad meg, épp olyan, mint én voltam apám halálakor.

– Apád a betongerendákkal a halált emelte a gerincébe, de nem viselte el a betegségét, amíg dolgoztam, a kocsmát búj ta, részegen támogatták haza a barátai – hallom anyámat.

– Gyenge volt – magyarázza nekem, a nyolcéves kisfiúnak. – Neked másnak kell lenned, ki kell kerülnöd a cigányutcából, azt akarom, hogy művelt, okos ember legyél!

– Ezt akartad, anyám? – kérdezek vissza a kórházi ágyról. – Nézz rám, megnyomorodtam! Ezért érdemes volt küzdenem, minden, ami fontos volt számomra, egyik óráról a másikra értékét veszítette.

„Épp te mondod ezt?! Nem veszed észre, hogy milyen nevetséges vagy?"

Honnét jön ez a hang, miért gúnyolódik velem? Meg fogok bolondulni, csengetek a nővérnek, hogy adjon egy altatóinjekciót!

„Így akarsz elbújni, elszökni önmagad elől? Azt hiszed, hogy egy altató megoldja azt, amit neked kell!"

Jó, akkor kezdjük a tényekkel: 33 éves vagyok, krisztusi kor ez, származásomra nézve cigány, ezt is el kell mondanom, onnét jöttem, meglehetős szegénységből. Apám segédmunkás volt, harmincévesen meghalt, a betegségével nem mert szembenézni, az alkoholba menekült inkább. Az ital a beteg

OLÁH Julcsi

Húsvéti készülődés Bujákon

Szarvas Juditot Gulyásné öltözteti népviseletbe

A kút előtt várják a locsoló fiúkat a lányok

Jaskó Ildikó és Pálok Tímea festi a tojásokat

Bujákon a Szent-Györgyi Albert Általános Iskola alsó tagozatos diákjai a héten már javában készülődtek a húsvétra. Technika órán dekorálták és festették a tojásokat, amelyeket a locsolkodó fiúknak adnak ajándékba, és asztali díszt készítettek belőle. A lányok, messze földön ismert szép viseletüket az ünnep alkalmával felveszik, és így fogadják a vendégeket. A húsvéti locsolkodásnál a fiúk a víz helyett már a szagos kölnit használják. RIGÓ TIBOR KÉPRIPORTJA

Vödör tört fejet – Leányt szöktetett a romalegény

Húsvéti emlékek Sóshartyánból

A kicsi, fekete asszony egészen jól bírja magát. Két fiút és két lányt nevelt fel. Amikor ünnepelnek, tíz unoka és két dédunoka sertepertél körülötte. Oláh Andorné 59 éves nyugdíjas, özvegyasszony, Sóshartyánban él. A nyakunkon lévő húsvétről beszélgetünk.

– Mostanában szerényebbek az ünnepeink, a drágaság miatt – mondja csűrés-csavarás nélkül. – Nagyon meg kell gondolnunk, mire adjuk ki a pénzt. De hát ünnepelni csak kell! Főzök töltött káposztát, füstölt csülköt, tojást, sütök túrós lepényt, diós kalácsot, krémest. Szeretik a gyerekek nagyon. Főleg a krémest, talán azért is, mert ezt szeretem csinálni a legjobban.

A jelek szerint Oláhéknál figyelemre méltó ez a szerényebb ünneplés is. A ház körül csirkék kapirgálnak. Nem kell ma már az itteniek-nek összekunyerálni a húsvéti ajándéknak szánt tojásokat. Mert, mesélik, hogy volt idő, amikor ünnep előtt a lányok a falut járták, hogy begyűjtsenek ezt-azt, amit aztán majd a locsolkodóknak visszaadnak.

Oláh Jolán: A hovatartozásom nem tudom

Oláh Jolán salgótarjáni cigányfestő Cím nélkül című alkotása

– Most kölnivel jönnek locsolkodni. Lánykoromban vödörrel meg bögrével. Elkapták a lányokat, és vitték őket a kútra. Egyszer még a fejemet is betörték a vödörrel a nagy igyekezetben. Irma apja meg lavórral hozta rám a vizet.

A fiatalasszony, Adorján Antalné harmadik gyermekével van gyesen.

– Az én legemlékezetesebb húsvétom akkor volt, amikor az uram megszöktetett. Húsvét vasárnapján. Majdnem két éve jártunk már együtt. Tóni aztán elvitt a házukba. Senki nem tudta, hol vagyok, mert otthon nem szóltam senkinek. Az új helyen jól fogadtak, ott is maradtam.

A húsvét igazi családi ünnep. Mint a karácsony, mégis egészen különbözik annál. Itt a vigalom, a közös mulatozás is fontos, nemcsak a szeretet, a kereszténvi gondolkodás. E kettős jegyben ünnepelnek a cigányság körében Sóshartyánban is. **(ok)**

Fábián Gyöngyvér a „kis" dolgok békéjéről — Alíz és Dorán körében

Aki az ember arcát festi

Fábián Gyöngyvér Művészportrék című kiállítása március végén zárult Budapesten, a VSZM Galériában. Aki az ember arcát festi, az egész világot festi. Hiszen egyetlen arcban is egyidejüleg él a múlt és a jövő, a mindenkori átmeneti pillanat suhan át rajta, mint szálló felhő a táj fölött. Így minden ember arca egyszerre szomorú és vidám, ifjú és öreg.

Fábián Gyöngyvér portréfestő elsősorban szép arcokat fest. A néző azonban úgy vélheti, inkább a magány honol a derűs vagy éppen töprengő arcokon. Maga múló idő.

Ez önmagában is elég szörnyű. Ugyanakkor megnyugtató, hogy – miként egy költő mondotta – „szörny csak az embertől és az emberből van", az embernélküli világ szörnytelen, vagyis nem szép és csúnya, nem jó és rossz, hanem csak olyan, amilyen. Önmagával azonos.

A salgótarjáni születésű Fábián Gyöngyvér azonban nemcsak portréfestő. Egyaránt festi ő a külső és a belső világot, a létezés földi és égi tereit. A Bibliát és az ember mítoszait a maga valóságában. A halált és a föltámadást, a szenvedést és a szerelmet. Legutóbbi salgótarjáni találkozásunkkor azt kérdeztük tőle, most éppen mit fest?

– *Az én békém*című sorozatot – hangzott a tömör válasz. – Ezek nagyméretű pasztellek, illetve vegyes technikával készült munkák.

– *A béke fogalma meglehetősen változatos tartalmakat takar. Éppen ezért – legtöbb szavunkhoz hasonlóan – le is járatódott. Jelen esetben mit takar ez a kifejezés?*

- Semmiképpen sem politikai tartalmat. Inkább az ember békéjéről, vagy inkább békességéről van szó, ami körülveszi, s egyuttal benne honol. Ez a „kis" dolgok békéje, távol a mesterségesen keltett hisztériáktól, erőszakosan reánk törő befolyásolási kísérletektől. Az én békémhez tartozik az is, hogy például van két kutyám, *Alíz* és *Dorán*, az egyik snaucer, a másik hegyi pásztorkutya. Ők nagyon tudják, kivel mit engedhetnek meg maguknak. Velem sokat megengednek. Ha leülök közéjük, egy perc múlva már hurkot alkotnak körülöttem, és nekem ez a béke, ez a kedves, eleven játék.

Fábián Gyöngyvér rajza

Fábián Gyöngyvér: Az én békém a belső békességről szól

– *Újabban összefonódó, s egymástól eltávolodó emberi, férfi és női testek tűnnek föl rajzain. Erotikus sorozat készül?*

– A szerelem világegyetemében az erotika is hozzátartozik. A szerelmes emberpár, a férfi és a nő egybefonódása és eltávolodása árapályhoz hasonlóan végig kíséri az életet. Ezek a gomolygó rajzok az összegabalyodással, elválással mégsem csupán a testiség örömeről és kínjáról szólnak, inkább ennek szellemi vetületéről. A szerelem a létezés legnagyobb ajándéka. Azt jelenti, hogy az ember nincs bezárva a térbe és időbe. Legalább átmenetileg fölszabadulhat a tér-idő kötöttségéből, a pillanatban átélheti a végtelenséget. Amikor két ember egymásba kapaszkodik, két világ nyújtózik az elérhetetlen felé. **–mér**

A fénykép megőrzi életünk történetét

Palaticzkyné Gócs Éva fotókiállítása

Palaticzkyné Gócs Éva fotókiállítása április közepéig várja az

OLÁH Jolán 46

. évfolyam 156. szám, 1994. SZEPTEMBER 2., PÉNTEK

ÁRA: 12,60 FORINT

Nógrádi Krónika

MEGYEI POLGÁRI NAPILAP

Szombati lapszámunkban négyoldalas összeállítást közlünk a fatimai kegyszobor történetéről, pásztói, szécsényi és balassagyarmati zarándoklatáról

Felejthetetlenül szép esemény volt és marad örökre Nógrád megye katolikusainak életében a fatimai Szűzanya kegyszobrának pásztói, szécsényi és balassagyarmati látogatása. A három város hívő katolikusai és a környező települések zarándokainak tízezrei imádságos, megerősödött lélekkel vettek részt a temlomi szentmisék, csendes áhitatok, imák és körmenetek összetartozást sugárzó folyamában. Munkatársaink végigkísérték a kegyeletes eseményeket. Úgy gondoltuk: nemes célt szolgálunk azáltal, ha emléket állítunk a fatimai jelenések csodás történetének és a vándorszobor augusztus 19-22 közötti Palóc földi dicsőséges zarándoklatának.

BOROSS PÉTER SZÉCSÉNYBE LÁTOGATOTT

„Nekünk veszíteni kellett”

Csütörtökön este Szécsénybe látogatott Boross Péter, az MDF ügyvezető elnöke. A helyi MDF szervezet meghívására fórumok, és kereszténydemokraták baráti beszélgetésen látták vendégül a volt miniszterelnököt, aki még belügyminiszter korában járt legutóbb a városban.

Fisch Oszkár, az országos választmány tagja köszöntötte Boross Pétert. Ismertette Szécsény helyzetét, mely „a faluvilág közepén két égitest vonzásában keresi a helyét” - utalva ezzel Salgótarján és Balassagyarmat városára. Nógrád megyében egyedül a szécsényi szervezet működtet városi lapot. A választásokon ugyan nem jutott be képviselőjelöltjük a parlamentbe, de a városban sok tennivalót találtak maguknak, elsőként a pártház egészségházzá alakítását. A mostani találkozótól azt remélik, hogy az országgyűlési képviselők választásában elszenvedett vereségük után, a tagságba lelket önt a pártelnök. Boross Péter emlékeztetett arra, hogy az első választások után az MSZP és az SZDSZ igen hamar talpra tudott állni. A miért veszítettünk önkínzó analízise helyett, helyzetfelmérést és programot kell készítenünk. „Nekünk veszítenünk, kellett a százalékok komoly hibákra mutatnak,” bevezető mondatokat hosszantaró beszélgetés követte, ami a késő esti órákban zárult. A pártelnök lapunknak adott interjúját a későbbiekben közöljük.

Kodály „gólyácskái” között

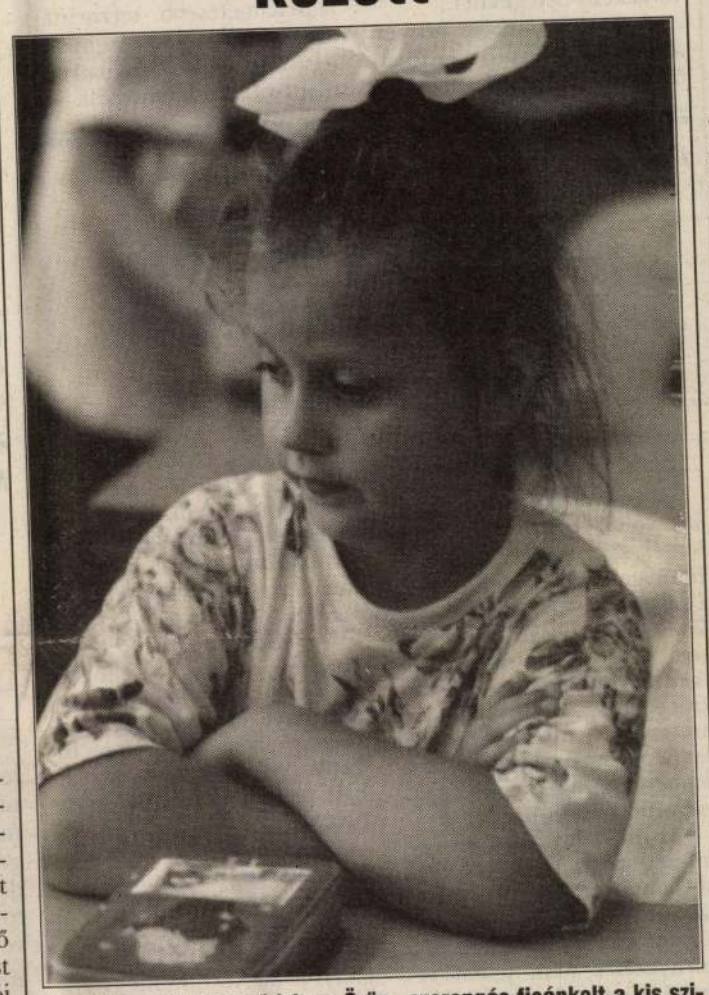

Mentünk velük kéz a kézben. Öröm, szorongás ficánkolt a kis szivekben. Szükség volt a halk, bátorító szóra, biztatásra. Kezünk a vállán, találkoznak a tekintetek, ahogy mondjuk a kissé elkoptatott, de igazán emberi szavakat: menjél kislányom, kisfiam, légy jó, okos és bátor, vigyázz magadra! Tegnap megkezdődött a tanév. Azoknak volt ez torokszorító élmény, akik ezen a napon lépték át először az iskola tágas kapuját, az elsősöknek. Salgótarjánban a Kodály Zoltán Zenei Általános Iskola „gólyácskái” között járt, róluk készített képes riportot munkatársunk Gyurkó Péter a 3. oldalon

ÜLÉSEZETT AZ IFJÚSÁGI TANÁCS

Hogyan szerezhetünk barátokat

A Nógrád Megyei Ifjúsági Tanács elnöksége, amely 35 ifjúsági civil szervezetet fog össze, tegnap ülés tartott. Áttekinetette azokat az eseményeket amelyek ez évben a nemzetközi kapcsolatokban történtek.

A *Tolnai Sándor* elnök és *Kovács Erika* titkár vezetésével zajló megbeszélésen a Hagyománytisztelők Társaságának elnöke a spanyol, francia és német kapcsolataik alakulásáról, a Téry cserkészcsapat képviselője a bajorországi cseretáborról számoltak be. Szó esett többek között a hagyományőrző és környezetvédő táborról is, amelyben magyar és bolgár gyermekek közösen fedezhették fel a Mátra szépségeit, és ismerkedhettek Salgótarjánnal és környékével.

Tátrai Emese beszámolt skóciai útjáról, ahol egy skót és egy amerikai cserekapcsolat előkészítésének az egyik megfigyelőjeként lehetett jelen.

Az elnökség ezt követően megtárgyalta a kapcsolatok során felmerült problémák mellett a teendőket, és egy olyan kiadvány tervezete is felmerült, amelyben összefoglalni kívánják tapasztalataikat. Mindazokat az ismereteket, amelyek segíthetnék a civil szervezeteket eligazodni a hivatalok, jogszabályok és tennivalók útvesztőiben akkor, amikor külföldi kapcsolatokat kívánnak teremteni és ápolni.

SZLOVÁK-MAGYAR KAPCSOLATOK

Restaurálják az ipolyvarbói templom oltárképét

BEDEGI

Csütörtökön a Nógrád Megyei Közművelődési Központ vezetőjének az irodájában találkoztunk *Z. Urbán Aladárral* a felvidéki Palóc Társaság elnökével, *Richter Andrással* ipolyvarbói Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom elnökével és *Pálfi György* müncheni lakossal. Jelen volt *Brunda Gusztáv* a közművelődési központ vezetője is.

A felvidékről jötteket kérdeztük látogatásuk céljáról?

Kapcsolataink voltak és vannak szerencsére magyarországi intézményekkel, ezen belül Nógrád megye művelődési intézményeivel is. Jelenleg a kapcsolatok további fejlesztéséről tárgyalunk, gondolok itt a Balassi évfordulóra, Madách tábla avatására is készülünk meghozzá egy kis faluban - válaszolta Z.Urbán Árpád, majd folytatta:

- Szerepel a programunkban a „Palócföld” folyóirat szerkesztőségének a meglátogatása. Jövőre szeretnénk megvalósítani egy népiskolai tábort, ahol a magyarság őstörténetét ismerhetnék meg a résztvevők, készülve a Honfoglalás 1100. évfordulójára. Ebben az egyhetes táborban együtt lehetnének az olyan emberek, akiket megpróbálunk közelebb vinni a magyarság múltjához.

Richter András a kinti és szécsényi közös rendezvénytervekről beszélt.

– Ipolyvarbón belül különböző rendezvényeket szeretnénk megvalósítani és ehhez szeretnénk kapcsolatokat találni. Voltunk a szécsényi Ferences Kolostorban szeretnénk, ha a kolostor szerzetesei ellátogatnának hozzánk és részt vennének az általunk szervezett ünnepségeken. Emlékművet avatunk, a mellettem ülő Pálfi György jóvoltából most restaurálják az Ipolyvarbói templom oltárát. Azt szeretnénk többek között felavatni. Az oltár gyönyörű, várjuk Magyarországról is, hogy meglátogassanak bennünket. Ezeket a rendezvényeket is szeretnénk kihasználni a választások előtt. Megmozgatni egy kicsit a

3. oldal

ÖNKORMÁNYZATI ÜLÉS BÁTONYTERENYÉN

Szeretnék megújítani az elavult településszerkezetet

NK-INFORMÁCIÓ

Kisterenyén a házasságkötő teremben ülésezett tegnap délután Bátonyterenye Önkormányzati Képviselőtestülete.

Elsők között a város új általános rendezési tervének az előterjesztése is szerepelt, melyet *Bálint István*, a városfejlesztési és műszaki osztály vezetője tárt a testület tagjai elé.

Beszámolójában hangsúlyozta: a lakóterületi vizsgálatnál fő szempont volt, hogy az eddig érvényes ART-ben és RRT-ben elfogadott és tovább használható egységek változatlanul megmaradjanak; szükségszerűen elkészüljenek viszont az elavult településszerkezeti módosítások. Az ipari terület vonatkozásában elsődleges cél a már használt vagy felhagyott területek további hasznosítása mellett a távlati fejlesztés feltételét kielégítő területek biztosítása a hasznosítás ütemeinek betartása mellett.

A közlekedéssel kapcsolatos elképzelés biztosítja a 21-es számú út négysávos kiépítése esetén egy külön

Oláh Jolán kiállítás-megnyitója - cigányzenével

Gabora Károly és zenekara

Tegnap a bátonyterenyei Ady Endre Művelődési Központ Iványi Ödön Művészeti Kisgalériajában, Földi Péter Munkácsy-díjas festőművész nyitotta meg Oláh Jolán kiállítását. A megnyitón közremüködött Gabora Károly és cigányzenekara. A tárlat anyagát három hétig tekinthetik meg az érdeklődők.

Holland rendőrök jártak Salgótarjánban

KÁROLYI MIHÁLY

Az elmúlt hét szombatján a hollandiai Gelderland Zuid tartományból ötfős rendőrdelegáció érkezett Salgótarjánba. A közlekedési és közbiztonsági szakemberekből álló küldöttség az 1994-re szóló együttműködési megállapodás keretén belül látogatott ide. *Sándor Béla* rendőr őrnagy a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság szóvivője elmondta:

– A holland kollégák egyik fő feladata közé tartozott, hogy a náluk alkalmazott közlekedésbiztonsági technikák és ellenőrzési módszerek Magyarországon hogyan hasznosíthatók. A szakmai tárgyalásokba bevonták, a megyei önkormányzat, a közlekedési felügyelet és a közúti igazgatóság szakembereit is. Egyebek között egy közös közlekedésbiztonsági akciót is végrehajtottak a vendég holland rendőrtisztekkel. A módszertani elemzéseken túl, az intézkedésekre alárendelt személyek körében közvéleménykutatást végeztek a magyar rendőrök ilyenkor alkalmazott módszereiről. A végzett felmérésről a holland belügyisek átfogó írásos értékelést készítenek, melyet összehasonlíthatnak a saját tevékenységükkel, és ha lehet az itteni módszerek közül hasznosítanak, amit tudnak. A vendégek délelőtt fejezték be hatnapos látogatásukat és visszautaztak Hollandiába.

HÍREK

Jeruzsálem - Tizenhatszoros életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték szerdán a Fatahnak, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet fegyveres szárnyának egy vezetőjét 16 palesztin meggyilkolása miatt, akiket a palesztin fegyveres csoport izraeliekkel való együttműködéssel gyanúsított - jelentette az AFP katonai forrásokra hivatkozva. Ahmed Kamilt, a Fatah ciszjordániai fegyveres csoportjának, a Fekete Párducoknak a vezetőjét egy izraeli katonai bíróság ezen kívül még 20 évi fegyházra ítélte az izraeli hadsereg ellen elkövetett merényletek miatt. New York - A New York-i metróban akár fedetlen keblekkel is utazhatnak a hölgyek - a város hatóságainak legutóbbi döntése értelmében -, feltéve, hogy például nem dohányoznak. New York város közlekedési hatóságai úgy döntöttek, hogy a kebleiket közszemlére tevő nőket csak abban az esetben kell a rendfenntartó szerveknek őrizetbe venniük, ha viselkedésükkel „megbotránkoztató vagy veszélyes helyzetet idéznek elő a metrókocsikban„. Mint a rendőrség szóvivője elmondta, akkor is fel kell lépni az ilyen hölgyekkel szemben, ha tiltott tevékenységet folytatnak a földalattin, például dohányoznak. (A New York-i metró szerelvényeiben a dohányzás mellett a rágógumizás és a kéregetés is tilos.)

Moszkva - Kilencven évvel ezelőtt kezdte meg működését a világ egyik legnagyobb hírügynökségének, az ITAR-TASZSZ-nak az elődje. A Szentpétervári Távirati Iroda 1904. szeptember 1-én kezdte meg tájékoztató tevékenységét a Néva-parti városban. A hírügynökséget II. Miklós cár alapította az akkori orosz külügy-, belügy-, illetve a pénzügyminisztérium kezdeményezésére. Az ITAR-TASZSZ rövidítés által jelzett Orosz Távirati Iroda ma a világ öt vezető hírügynökségének egyike. Naponta 3 ezer jelentést közöl mintegy 3 millió szó terjedelemben orosz, angol, francia, német, spanyol és arab nyelven. Oroszországban és a Független Államok Közösségében 74, a világ 59 más országában 62 irodája működik. A hírügynökség, amely a Szovjetunió megszűntével nevet változtatott, de megtartotta az elmúlt évtizedekben világszerte ismertté vált TASZSZ rövidítést.

Tripoli - A Moamer el-Kadhafi líbiai államfő hatalomátvételének 25. évfordulóján rendezett ünnepségek egyik programjaként megtapsták az Egyesült Államok, Franciaország és Nagy-Britannia zászlóit. A főváros legnagyobb stadionjában szerdán este lezajlott rendezvényen líbiai ifjak néptáncokat jártak és harci indulók zenéjétől kísért tornagyakorlatokat végeztek a földre terített zászlókon. Egy másik bemutató során az említett három nemzet színeit viselő fiatalok halálos sérülést színleltek és összerogytak a nemzeti viseletbe öltözött líbiaiak „támadásai„ következtében. Kadhafi ezredes rendkívül hevesen bírálja a nyugati államokat. Azzal vádolja a Nyugatot - főleg az Egyesült Államokat, Nagy-Britanniát és Franciaországot -, hogy az iszlám megsemmisítésére törekszik.

CARLOS NAPJAI A BÖRTÖNBEN

Nagy hidegvérrel megáldott ember

MTI - Carlost, a párizsi Santé börtön legújabb „sztárfoglyát„, három börtönőr felügyeli állandóan. Magánzárkájának nyitását és zárását négyen ellenőrzik. Ha a fogadószobába megy, hogy ügyvédeivel találkozzon, öt-hat börtönőr kíséri.

Illich Ramirez Sanchez a Santé börtön öreg falai között, a különösen őrzött raboknak fenntartott 3-as számú részlegben, a földszinten kapott elhelyezést egy magánzárkában, a 258187/P szám alatt. Zárkája éppen Michel Garrettáé, a francia Vértranszfúziós Intézet volt vezetőjéé alatt van. (Garettát, akinek az ügye annak idején nagy port vert fel, négy évre ítélték amiatt, hogy fertőzött vért használt átömlesztésre vérzékeny betegeknél.)

A Carlost mozgás közben állandóan követő erősített őrizeten felül (négy csendőr), a börtön külső védelmét is megerősítették különleges biztonsági erőkkel. A terrorista napi két sétáját reggel és este egyedül teszi meg egy rácsokkal teljesen körbevett belső udvaron. Egyedüli látogatói az ügyvédei. Bruguiere vizsgálóbíró által elrendelt további óvintézkedés, hogy amikor Carlos ügyvédeivel tárgyal, a két másik fogadószobát is kiürítik. A vizsgálóbíró különös óvatossággal intézkedett Carlos fogvatartásának körülményeit illetően, tekintve, hogy a börtönben még a közelmúltban is elfordult egy szökés.

Carlost az őt körülvevő őrök „nyugodtnak„ , sőt egyenesen nagy hidegvérrel megáldott embernek tartják. A nyolcvanas évek egykori legfélelmetesebb terroristája azonban érthetően leginkább ügyvédei előtt nyilatkozik meg. Mourad Oussedik szerint Carlos fokozatosan ébredt rá, mi is történt vele. Miután engedélyezték számára, hogy tévét és rádiót béreljen, sokat néz televíziót, a legkülönbözőbb csatornákon, a legkülönbözőbb műsorokat, és sűrűn olvassa a francia lapokat is - számolt be az ügyvéd védence börtönbeli napjairól. Carlos egy listát is összeállított azokról a könyvekről, amelyeket olvasni szeretne. Ezen főként politikai és filozófiai tárgyú művek szerepelnek, de köztük van Liszkai László magyar újságíró „Carlos a vasfüggöny védelmében„ címmel franciául is megjelent könyve.

Carlos ügyvédei szerint nem kifogásolt semmit fogvatartásának körülményeivel kapcsolatban. Különösen elégedett az orvosi ellátással. Közvetlenül letartóztatása előtt ugyanis kisebb műtéten esett át, sebe viszont nem gyógyult megfelelően, ezért antibiotikumos kezelést kapott. (A terroristát normál esetben hetente kétszer látja orvos.) Carlos a napi menü függvényében eszik vagy nem eszik, de nem tart igényt semmiféle különleges étrendre. Carlos dohányzik, de keveset. Gitanes-t szív.

AMERIKAI FIGYELMEZTETÉS

Mondjon le a hatalomról!

MTI - Az amerikai kormány képviselői szerdán ismételten figyelmeztették a haiti katonai vezetőket: távozzanak a hatalomból, mert máskülönben számolnuk kell egy nemzetközi intervenciós erő fellépésével. Leszögezték, hogy ellenszegülés esetén elfogás vár a katonai rezsim tagjaira, akiket az inváziós csapatok át fognak majd adni az új haiti polgári kormányzatnak.

Strobe Talbott külügy- és John Deutch védelmi miniszterhelyettes közös sajtóértekezletükön egyúttal jelezték, hogy a veszteségek csökkentésére a tervezett inváziót igen ütőképes erővel hajtanák végre, és a csapatok amerikai parancsnokság alatt állnának, jóllehet a beavatkozás az ENSZ Biztonsági Tanácsának a határozata alapján történne. Mindketten részt vettek a jamaicai fővárosban rendezett tanácskozáson, amelyen az esetleges intervenció nemzetközi előkészítéséről esett szó. Négy karibi ország kilátásba helyezte, hogy kis számú erővel - jobbára csak jelképesen - hozzájárul a mintegy 10-12 ezer fős kontingens kitöltéséhez.

Az amerikai hivatalos személyiségek hangoztatták, hogy az idő rohamosan fogyatkozik a Raoul Cedras altábornagy vezette katonai rezsim számára.

Nem zárják be az Eurodisney-t

MTI A Párizs melletti Eurodisney park elnök-vezérigazgatója szerdán cáfolta a park esetleges bezárásával kapcsolatos híreszteléseket. A vállalkozás veszteségeivel kapcsolatban ugyanis az utóbbi időben számos találgatás röppent fel a bezárásról.

Philippe Bourguignon a France 2 tv-csatornának nyilatkozva nevetségesnek nevezte az ilyen találgatásokat és közölte, hogy a vállalkozás éppen most kapott egy 14 milliárd frankos tőkeinjekciót, amelyet 63 bank, a Walt Disney Társaság és a részvényesek bocsátottak a rendelkezésére.

PUSZTÍTÓ TŰZ CSELJABINSZKBAN

„Komoly esetnek" minősítették a szakemberek

KÓTI LÓRÁNT, MTI

Moszkva - Ellentmondásosak voltak csütörtökön a jelentések a kiégett nukleáris fűtőelemeket feldolgozó, Cseljabinszk közelében lévő kombinátban előző nap történt tűz következményeiről. Az Interfax beszámolója szerint egyes izotópok esetében a szennyezés mértéke meghaladta az éves szintet, a szakemberek „komoly esetnek„ nevezték a balesetet.

Az orosz hivatalos hírügynökség az üzem vezetésének közleményét idézte, amely szerint a Majak kombinátban történt eset a lakosságra és a környezetre nem jelent veszélyt és nem érte sugárterhelés a személyzetet. Az üzem vezetésének beszámolója szerint a tűz abban az üzemrészben keletkezett, ahol a kiégett fűtőelemeket tartalmazó kazettákat szétszerelik. Az Interfax szerint valószínűleg rövidzárlat volt a tűz oka. - A baleset következtében radioaktív anyagok kerültek a légkörbe, a maximálisan megengedett szennyezőanyag-kibocsátási érték 4,36 százalékának megfelelő mennyiség jutott a levegőbe - közölte az üzem. Az Interfax „illetékes forrásokra„ hivatkozó jelentése szerint viszont egyes izotópok esetében a szennyezőanyag-kibocsátás meghaladta az éves szintet.

Ugyancsak az Interfax jelentése szerint - közelebbről meg nem nevezett - szakemberek „komoly esetnek„ minősítették a tüzet, amely az előzetes értékelés szerint a nukleáris üzemzavarok és balesetek súlyosságát jelző hétfokozatú nemzetközi skálán elérte a harmadik fokozatot.

A rendőrök a szibériai Krasznojarszkban elfogták azt a férfit, aki a hét elején azzal fenyegetőzött, hogy naponta három kilogramm higanyt önt szét a város iskoláiban, ha nem kap 60 millió rubelt.

A tettes az egyik kerületi kapitányság bejáratánál helyezett el egy táskát, amelyben az ultimátumot tartalmazó levélen kívül egy üveg higanyt is hagyott, mintegy követeléseit nyomatékosítandó.

A levélben az állt, hogy a fenyegetőzőnek nincs mit vesztenie, mivel két-három hónap van hátra az életéből. A rendőrök a követelt összeg átadásakor elfogták a férfit, akiről kiderült: 29 éves és semmi baja, azon kívül, hogy hitelezői szorongatják. A rendőrök a fiatalember lakásának átkutatásakor állítólag negyven kilogramm higanyt találtak. A krasznojarszki iskolákban mindezek után rendben megkezdődhetett a tanítás.

Ugyancsak Szibériában, Novokuznyeck városában egy másik veszélyes anyag esetében a hatóságok nem tudták elhárítani a mérgezést. Nagy mennyiségű klór került a városi ivóvízbe, tizenhat ember mérgezést szenvedett.

II. János Pál - Szarajevóba készül

MTI - II. János Pál pápa Ivo Komsiccsal, a boszniai kollektív államfői testület horvát tagjával a Vatikánban folytatott szerdai megbeszélésén megerősítette, hogy a tervnek megfelelően elutazik Szarajevóba - jelentette be szerda este a szarajevói rádió. (A római katolikus egyházfőt szeptember 8-ára várják a boszniai fővárosba.) Rómában egy jól értesült forrás közölte, hogy a katolikus egyházfő kijelentette tárgyalópartnerének: „A jövő héten Szarajevóban találkozunk.„ II. János Pál szerdán magánkihallgatáson fogadta a boszniai politikust.

Az AFP jelentése szerint elöző leg a szarajevói érseki hivatal meggyőződését fejezte ki, hogy a pápa a boszniai fővárosba látogat. Szerdán folytatódtak a pápai látogatás előkészületei Szarajevóban.

Az ENSZ Oltalmi Erők (UNPROFOR) francia katonái megkezdték az egyik katolikus templomhoz vezető út helyreállítását, ahol a tervek szerint a II. János Pál a szarajevói papsággal találkozik majd.

MELESCANU A ROMÁN–MAGYAR ALAPSZERZŐDÉSRŐL

Aláírása javíthatná a román parlament légkörét

BARACS DÉNES,MTI

Bukarest - Teodor Melescanu román külügyminiszter szerint a román és magyar szakértők az év végéig kidolgozhatják a kétoldalú szerződésben még nyitott kérdések megoldására vonatkozó formulákat vagy szövegváltozatokat és a miniszter reméli, hogy a jövő év elején véglegesíthető lesz a dokumentum. Melescanu úgy vélekedik, hogy az RNEP belépése a román kormányba segíti a román-magyar kapcsolatok javítását, viszont az RMDSZ által felvetett problémák többségének megoldására nem ez a szerződés, hanem a román parlament nyújthat megfelelő keretet, bár a szerződés aláírása hozzájárulhat ahhoz, hogy a parlamentben megfelelő légkör alakuljon ki.

A román külügyminiszter az Adevarul csütörtöki számában válaszolt a hétfőn esedékes budapesti látogatásával kapcsolatban feltett kérdésekre. A lap „A szövegezés - az utolsó akadály a román-magyar szerződés útjában„ címmel közli a válaszokat.

Melescanu hangsúlyozza, hogy a szerződés nagyrészt készen áll, csak a területi követelések hiányára és „a nemzeti kisebbségekhez tartozó személye jogainak védelme és előmozdítása„ tekintetében vannak még szövegezési nehézségek. Egyik fél sem vitatja annak szükségességét, hogy ezeket a kérdéseket bele kell foglalni a szerződésbe.

„Ami a határok kérdését illeti, annyi állásfoglalásra került sor az új magyar kormány részéről, beleértve a miniszterelnököt, hogy - figyelembe véve egy bizonyos európai gyakorlatot is - mindez nagyon meg fogja könnyíteni a dolgunkat. A kisebbségek terén is olyan jelentős javulás tapasztalható európai szinten, hogy azt gondolom, nem lesz nagyon nehéz (a megoldás)„ - mondotta a miniszter, utalva arra, hogy miközben a román-magyar tárgyalások stagnáltak, Románia tagjává vált az Európa Tanácsnak, ratifikálta az emberi jogok európai egyezményét és ‚igen szigorú ellenőrzési rendszert fogadott el ezen a téren.

Az RNEP-nek (Funar pártjának) a kormányba való belépése számos feltevésre adott okot bel- és főleg külföldön, ismeri el Melescanu. Szerinte azonban a belépés előny a román-magyar kapcsolatok szempontjából. Ezt a miniszter azzal indokolja, hogy más dolog, amikor egy partner szabadon fejti ki véleményét másokkal szemben külpolitikai kérdésekben, és megint más, amikor a kormánynak a Szociális Demokrácia Romániai Pártja programján alapuló és a parlamentben jóváhagyott politikája érdekében kell cselekednie. Az RNEP közleményében, emeli ki Melescanu, nemcsak a kétoldalú szerződés mihamarabbi megkötése, hanem általában a román-magyar kapcsolatok normalizálása és fejlesztése mellett szálltak síkra.

Ami a Romániai Magyar Demokrata Szövetséget illeti, Melescanu szerint az RMDSZ „etnikai pártként„ lép fel, amely, mint ilyen, meg akar felelni választói előtt tett ígéreteinek. „Amikor kedvező pillanat jelentkezik, természetesen maximálisan ki akarja használni aduit, nemcsak a román, de a magyar kormány irányában is„.

Melescanu, aki a tervek szerint pénteken fogadja az RMDSZ vezetőit, elmondta, hogy partnereinek ki óhajtja fejteni: „Ebben a szerződésben azt tehetjük, hogy keretet teremtünk a kétoldalú együttműködéshez, beleértve a kisebbségi kérdéseket. Az RMDSZ által felvetett problémák többségét azonban nem a Budapesttel kötendő szerződés révén, hanem a román parlamentben lehet megoldani. A szerződés aláírása azonban nem lenne elhanyagolandó tényező, mivel kedvező légkört teremtene e problémák megvitatásához a román parlamentben, az oktatási törvény, a kisebbségi törvény és sok más, az összes romániai kisebbséget érintő törvény esetében„.

Arra a kérdésre, hogy mikorra várható az aláírás, a miniszter kijelentette: nem hiszi, hogy az év vége előtt erre sor kerülhet, viszont a jövő év elején lát rá esélyt. „Az év végéig szakértőinknek vagy meg kell egyezniök bizonyos formulákban, vagy alternatív szövegváltozatokat kell elfogadniok a két kérdésben„. Melescanu hozzáfűzte: előrejelzését arra is alapozza, hogy az Európai Unió, amint annak a Balladur-tervben is hangot adott, igen erőteljesen ösztönzi a társult országokat arra, hogy kétoldalú szerződéseket kössenek egymással.

Oláh Jolán, festő asszony

□ OLÁH JOLÁN és Orsós Teréz festőasszonyok kamarakiállítását, valamint az újjárendezett állandó tárlatot Lakatos Menyhért író nyitotta meg Kecskeméten, a Magyar Naiv Művészek Múzeumában.

-: □ Oláh Jolán

2.

Esti Hírlap Bp. 1979. okt. 4

02

Oláh Jolán, nocio festő

AUTODIDAKTA CIGÁNY FESTŐK munkáiból rendeztek kiállítást Komáromban, a művelődési központ galériájában. A Népművelési Intézet kezdeményezésére rendezett tárlaton Oláh Jolán, Balogh-Balázs András, Kalányos Lajos és Kiss József alkotásait láthatják az érdeklődők.

-: Hl

8.

Népszabadság, Bp. 1980. febr. 2.

Oláh Jolán

Autodidakta cigány festők tárlata nyilt meg Komáromban, melyen a művész is résztvett.

Magyar Hirlap 1980/2/2/lo

Oláh Jolán, cigány festő

„Rémület"

S. Gy. F.: Alban az utcában.

Képes Újság. 1980. júl. 19.

OLÁH JOLÁN: Rémület

Oláh JOLÁN

Körtvélyessy Magda és Pálffy Katalin: "Természet a képzőművészetben" c. kiállítása a Csepel Galériában febr. 17.-ig,
Féner Tamás kiállítása a Marcali Galériában febr. 28-ig, Vécsy Attila fotókiállítása febr. 15.-től látható a Fiatal Művészek Klubjában.
Makovecz Imre a Zalaszentgróti Művelődési Központban Erdős János a Pécsi Galéria Széchenyi téri termében március 3.-ig,
Szemadám György a Fényes Adolf Teremben febr. 14-től Horváth Gábor, K. Kovács Imre, és Zana Sándor a Ferencvárosi Pincetárlaton február 13.-ig,
Oláh Jolán, Balogh Balázs András, Kalányos Lajos és Kiss József a Komáromi Csokonai Művelődési Központban mutatja be alkotásait.

Élet és Irodalom, Bp. 1980. febr. 9. XXIV. évf. 6. sz. 8. lap.

OLÁH Jolán (festő)

OLÁH JOLÁN naiv festő alkotásaiból rendeztek időszaki kiállítást a kecskeméti Magyar Naiv Művészek Múzeumában. A kiállítás megnyitóját Dóroczi Ágnes, a Népművelési Intézet munkatár-

Forrás, 1985/3.sz. Borító 3.p.

Oláh Jolán

festő

lásd: Balázs János

Népszabadság, 1988. márc. 28.

[Cigány expresszionizmus]

nyének kihirdetése.

etettel várja a

Vezetőség

Oláh Jolán, naiv cigány festő

„A magyar naiv művészet" a címe Bánszky Pál most megjelent könyvének, melyben Sámuel Pál, – Balázs János, – Oláh Jolán-aki még ma is alkot – szerepelnek, életrajzuk mellett képükből is láthatók.

Jó reggel!

1984. XI. 24. Kossuth 4. 25

Oláh Jolán

— **Oláh Jolán** festményeiből nyílt kiállítás szombaton Kecskeméten, a magyar naiv művészek múzeumában. Az 53 éves naiv festő dekoratív, meleg színvilágával és képeinek tematikájával a cigányság világát, érzéseit jeleníti meg, zömmel portrékon és életképeken.

Népszava 1985. 1. 21.

MÁGIKUS KÉPEK

OLÁH JOLÁN ÉS ORSÓS TERÉZ FESTMÉNYEI

Mágikus képek: cigány festőasszonyok műalkotásai. Kétfelé ágazik útjuk – hasonlóvá a gondolatiság rokonítja őket. Kifejezni önmagukat, megörökíteni környezetüket, vallani létezésükről a festészet eszközeivel. Képzőművészeti iskolában nem tanultak, eredendő vonásuk az őszinteség, a megjelenítés erőteljessége.

Az egyik út Oláh Joláné. A cigányság belső létéhez, a semmiben lebegő sorshoz, az átokhoz vezet. Mintha védtelen, kiszolgáltatott alakjaiba akarná sűríteni évszázadok minden keserűségét.

A másik út Orsós Terézé. Népének természetes vágyaihoz, az idő megragyogó kapujába, eddig csak az álmokban létező jövőbe tart. Képei úgy hatnak ránk, mintha költeményeket olvasnánk.

A festmények nézésekor mintha ugyanezen a kétféle úton lennék otthon Mohácson, a Dankó István utcában, ahol még laknak, és a Duna mellett a Cigányzátonynál, ahol 1972-ig laktak cigányok. Ugyanazok az arcok, mozdulatok és helyzetek, ugyanazok a tanácstalanul világrariadt szemek a képeken és a valóságban is.

Műveiket legutóbb Kecskeméten, a Naiv Művészek Múzeumában megrendezett kiállításon láthattuk. Alkotásaik egy sokáig mellőzött etnikum kultúrájának drámai és lírai üzenetét rejtik.

Oláh Jolán 1939-ben Salgótarjánban született, itt is él. Iskolába nem járhatott, írni-olvasni férje tanította meg. Ő szabad idejében rajzol és fest.

Orsós Teréz általános iskolai tanárnőjének biztatására és segítségével kezdett el festeni. Komlón született 1955-ben, szülővárosában alkot. Ahogy mondja: a festés tölti be az életét.

KOVÁCS JÓZSEF

Oláh Jolán: Szivárványban

Fiatalkori önarckép

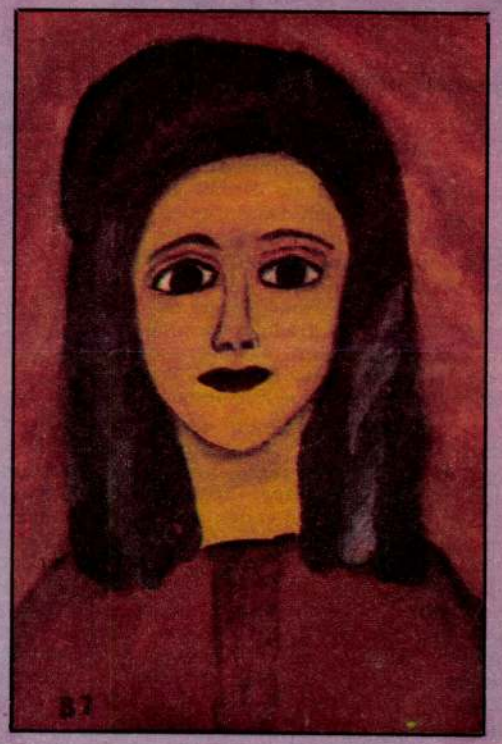

Orsós Teréz: Menyasszony

KÉKESDY KÁROLY REPRODUKCIÓI

Nő pipacsal

Kultúránk a világban

Madách portugálul

„Végre portugál nyelven a világirodalom egyik mesterműve" — így köszönti a *Jornal do Brasil* április 12-i száma Madách Imre remekművét, abból az alkalomból, hogy sikerült egy újabb nagy nyelvterületre belépnie.

A Salamandra kiadó, a Rió de Janeirói Egyetem kiadói társulással közösen 234 oldalon 250 cruzeirós áron jelentette meg Madách *Tragédiáját* Rónai Pál fordításában.

A műfordító Rónai Pál személye biztosíték arra, hogy a portugál olvasó valóban azt olvassa, amit Madách megírt *Az ember tragédiájában*. Rónai több évtizedes irodalmi munkássága nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a magyar és a világirodalom klasszikusait portugál nyelven is olvashassák. Legsikeresebb fordítása a *Pál utcai fiúk* volt, többször kiadták, sőt a brazil iskolákban kötelező olvasmány! Rónai tíz évig dolgozott Balzac *Emberi színjátékának* kritikai kiadásán. Írt francia nyelvkönyvet, valamint eszszéköteteket, és összeállított egy francia—portugál szótárt is. Rónai Pál, a nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanár, a Brazil Fordítók Szövetségének elnöke két év verejtékes munkájával ültette át portugálra a *Tragédiát*, s a művet még Geir Campos, a jó nevű brazil költő is átnézte, szinte emlékeztetve arra, hogy annak idején Madách sem bízott önmagában és Arany Jánost kérte meg a színmű átfésülésére.

A végzett munkáról így írt Rónai az egyik brazil lap hasábjain: „Belső parancs hajtott, hogy a *Tragédiát* eredetiből portugálra átültessem. Ha a világirodalom valamennyi nemzet legfontosabb művének összessége, akkor Magyarország legfontosabb

hozzájárulása e gyűjteményhez *Az ember tragédiája*. A magyarok számára olyan sokat jelent, mint Camoes, Dante, Cervantes és Goethe honfitársainak a *Lusiadák*, az *Isteni színjáték*, a *Don Quijote*, vagy a *Faust*. Magyarországon születtem és nevelkedtem. Életem során sokszor újraolvastam Madách remekét, majdnem kívülről tudom az egészet, sokat alakított rajtam, vérembe ivódott, neki köszönhetem világlátásomat, történelmi szemléletemet, életérzésemet... A civilizált világ szinte minden nyelvére lefordították már, portugál változata azonban még hiányzott. 1941 óta, Portugáliába érkezésem óta szerettem volna lefordítani, de csak miután nyugdíjba vonultam, nyílt módom, hogy nekilássak e nagy munkának és sikerrel bevégezzem..."

A kiadó minden dicséretet megérdemel, magán a kiadás tényén kívül a szép és tiszta nyomásért, a kitűnő papírért és az eredeti díszkiadás részére készült Zichy Mihályféle, szép rajzok felhasználásáért. A beharangozó ismertetések után az *O Estado de Sao Paulo*, Brazília legnagyobb súlyú napilapjának irodalmi melléklete júniusban bő terjedelemben méltatta a *Tragédia* portugál fordítását.

Az ember tragédiája harmincnégy eddigi fordítás után — kissé megkésve — Brazíliában is elindult hódító útjára.

VÖRÖS TAMÁS

A magyar animáció és az ASIFA

Annak idején, az 50-es évek rajzfilmesei körében egyre fontosabb szerephez jutott az az irányzat, amely szakított a Disney-hagyományokkal. Az alkotókat nem elégítette ki többé, hogy a jól bevált recept szerint mesés állatfigurákkal szórakoztassák közönségüket; mai témákhoz nyúltak, s a legkorszerűbb grafikai eljárásokat alkalmazták; mindezt a lehető legegyénibb, legeredetibb módon. Többek között ezeknek a művészi törekvéseknek a támogatására alakult meg 1960-ban az ASIFA, az animációs filmesek nemzetközi szövetsége. A magyar animáció sikerei is hozzájárultak ahhoz, hogy az ASIFA 1973-ban dr. Matolcsy Györgyöt, a Pannónia Rajzfilmstúdió vezetőjét választotta főtitkárává.

— *Milyen változások történtek az elmúlt években az ASIFA-nál?* — kérdezem dr. Matolcsy Györgytől.

— Megduplázódott a tagországok száma, azonkívül kilenc munkabizottság alakult. Elsőnek a *kutatás-fejlesztési* csoportot említeném, mert az animáció különleges technikai eljárásokat, „trükköket" alkalmaz, s ezeket szüntelenül újakkal kell bővíteni. A *koprodukciós* bizottság közös alkotásokat szervez; az ASIFA eddigi legnagyobb vállalkozása az európai népmese sorozata volt, magyar darabjait Macskássy Kati, Szoboszlay Péter és Cseh András készítette. Megemlíteném még az információs bizottságot, amely egy nemzetközi animációs folyóirat, illetve rajzfilmes szakkönyvek kiadásával foglalkozik.

— *Milyen új vonások jellemzik napjaink animációs filmjeit?*

— Amíg az animáció első hetven évében mindössze kétszáz hosszabb film készült, mostanra megszaporodott az egész estét betöltő alkotások száma. Évente mintegy harminc-ötven ilyen produkció kerül a mozikba. Másrészt megszaporodtak a mammutszériák. A százötven-kétszáz folytatásból álló sorozatokat nyeli a televízió.

— *Milyen a magyar animációs film?*

— 1951-ben készült az első magyar rajzos mesefilm, Macskássy Gyula alkotása: *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*. Az 50-es évek végére, a 60-as évek elejére olyan animációs filmjeinkkel mint a *Párbaj*, a *Ceruza és radír*, a *Pirospöttyös labda*, valamint a *Gusztáv*- és a *Peti*-sorozat, a magyar rajzfilm kivívta a nemzetközi szakma elismerését. Ma — nyugodtan mondhatom — az élmezőnyben tartanak bennünket számon. A *Jánost vitézt* az idén mutatták be az USA-ban. A *Lúdas Matyit* minden baráti ország átvette, a BBC pedig 1978 karácsonyán vetítette. Jacques Dercour, az egyik legnagyobb francia filmforgalmazási vállalat igazgatója nagy elismeréssel nyilatkozott a *Habfürdőről*. Régi gond, hogy világszerte hiányzik az animációs kritika, idehaza sokkal jobb a helyzet, mint külföldön. Zavarban lennék, ha most azt kérdezné, hogy mit írnak filmjeinkről a külföldi lapok. Ezért inkább csak felsorolnám a legutóbbi sikereket. A *Lúdas Matyi* a várnai filmfesztivál II. díját és a salernói fesztivál

Dargay Attila: Lúdas Matyi

Varga Géza Pál: Fair-play

SOMFAI ISTVÁN FELVÉTELEI

ezüstserlegét nyerte el, Varga Géza Pál alkotása, a *Fair-play* pedig a thesszaloniki fesztivál nagydíját hozta haza. Legutóbb Hernádi Tibor *Animália* című filmje aratott sikert Krakkóban, elhódítván az Ezüst Sárkány-díjat, Zágrábban pedig a legjobb sorozatfilm díjával jutalmazták.

— *Van-e a magyar animációnak stílusteremtő, befolyásoló szerepe a világban?*

— Animációs grafikánk — Jankovics Marcell, Reisenbüchler Sándor, Kovásznai György és Dargay Attila keze nyomán — valamint az úgynevezett tárgymozgatásos technika szerte Európában érezteti a hatását. A tárgymozgatásos technika szempontjából különösen a Nepp József—Foky Ottó—Tóth János művészcsoport filmjei, az *Ellopták a vitamint*, a *Bizonyos jóslatok* és a *Babfilm* mondható sikeresnek.

— *Készül-e valamilyen nagyobb szabású koprodukciós film a Pannóniában?*

— Igen. René Laloux francia rendező, akinek *Vad bolygó* című filmjét már láthatták a hazai nézők, most egy nyolcvanperces, színes tudományos-fantasztikus rajzfilmet forgat Kovács István és Hernádi Tibor társrendezők segítségével. Ennek a filmnek *A Perdide-bolygó árvája* a címe, felvételei most folynak a Pannóniában, a hangfelvételeket pedig Franciaországban készítik el.

HORVÁTH TAMÁS

Egy párizsi Bartók-tanulmány

Az 1920-ban alapított *Revue Musicale*, Európa egyik legtekintélyesebb zenei folyóirata áprilisban különszámot adott ki, mely Gergely Jánosnak, a francia fővárosban élő kiváló magyar származású zenetudósnak és nyelvésznek, a kinti Liszt Ferenc Társaság egyik vezetőjének és a francia Bartók-centenáriumi bizottság elnökének *Bartók Béla magyar zeneszerző* című tanulmányát tartalmazza.

Az előszót Marc Honegger, a strasbourgi egyetem tudós professzora írta, aki megjegyzi, hogy „Gergely János révén a magyar muzsikust ezentúl nagy európainak tekintjük, a szintézis emberének, aki a nemzeti géniuszt egészen az egyetemes tudatig emeli". Gergely elmélyült tanulmánya, mely nemcsak a nagy magyar lángész, nemcsak a magyar zene, hanem az egész magyar művészet, művelődés és történelem magas szintű ismeretéről és biztos ítéletű értékeléséről tanúskodik, beleilleszti a muzsikus munkásságát a korabeli hazai társadalmi szerkezetbe, s igyekszik felderíteni, milyen okokból alakult ki az a helyzet, hogy Magyarország századunk első felében sokkal jelentősebb szerepet játszott zenei térben Európa művelődésében, mint egyéb, kulturális, politikai vagy gazdasági téren.

Különös figyelmet érdemel az a tény, hogy a hetvenéves Gergely professzor, akit a harmincas évek elején antifasiszta tevékenysége miatt kizártak a budapesti bölcsészkarról és aki most a párizsi Keleti Nyelvek Főiskolájának tiszteletbeli tanára, tudományos alapossággal megírt munkájában, hosszan vizsgálja a magyarság szellemi sajátságait, mindenütt ugyanabban a harcos humanista szellemben, amelyről kora ifjúságától kezdve mindig tanúságot tett. A szaktudomány feladata, hogy zenei szempontból elbírálja a tanulmányt, de a nagyközönségnek is tudnia kell — hiszen népünk oly érzékeny a *Kultúránk a világban*-ra! — hogy a párizsi folyóirat eme különszáma hírnevünket a legmagasabb szinten gyarapítja.

B. L. E.

ÚJ TÜKÖR 1980/XVII/34. sz.

OLÁH JOLÁN

említve

ld. Csordás Ferenc

Bánszky Pál: Magyar naiv művészet

. . . .

UJ TÜKÖR 1980./XVII/ 6.sz.24.o.

Oláh Jolán, naiv ágány festőművész

A londoni Royal Festival Hall-ban 1984. júl. 20-aug. 22. között nemzetközi kiállításon láthatók a ma és a közelmúlt naiv művészeket Magyarországról is; 17 magyar naiv művész munkája látható a kiállítás magyar szekciójában.

Szerepel Oláh Jolán műve.

Sheldon Williams: Naiv művészek kiállítás Londonban.
Petőfi Népe, 1984. 19. aug.

OLÁH Jolán szobrász

A kecskeméti Magyar Naiv Művészek Múzeumában Ráczné Kalányos Gyöngyi festményeiből és Oláh Jolán szobraiból nyílt kiállítás május 2-ig látható.

Magyar Nemzet 1990. ápr.4. 4.p.

...zettörténet problémáiról

lenne a mai vita során
...oblematikáját egyáltalán nem
...ázadok~~ak a kérdésfeltevés~~
...bb és sokkal bonyolultabb
...leve hamis megvilágitásba
...extustól, amelybe a magyar
...k kérdései a 19. század ötvenes
...ion működésének idején kerültek.
...maga szempontjából joggal
...erzalizmusnak azt az emelkedet-
...an, sajnos, az Észak-Itáliától
...hia földrajzi régiójában
...anusitott a magáéhoz nagyon
...gáinak nemzeti „partikularizmusa",
...rása ra vallott ~~xxxxx~~ kötelezettsége iránt.

Oláh Jolár festő

l. Gábor Imre festőnél

(P. Szücs J.: „Hejettes nomjarák" - igazi ékerők.)

Népszabadság, 1989. aug. 12.

Mariazellben magyar zászló is lo

Habsb

Mariazell – ez az otthon oly méltán népszerű zarándokhely – vasárnap reggelre benépesült. A kisváros lakói már szombaton zászlódíszbe öltöztették a házakat és az utcákat, s a város bazilikájának oszlopán ott lobogtatta a friss januári szél a mi trikolórunkat is. Nyolc órakor tiroli népviseletbe öltözött zenészek ébresztették a lakosságot, nem véletlen, hiszen történelmi esküvőre voltunk hivatalosak. Habsburg Ottó Károly fia, Hans Heinrich Thyssen Bornemisza lányát, a gyönyörű Franciskát vezette oltár elé.

Burkovits Ferenc

Sajnos ám szükségszerű, de az ilyen alkalmakhoz hozzátartoznak a napszemüveges, fülhallgatós, kezüket gyanúsan zsebükben tartó figurák is, s ez így volt tegnap Mariazellben is. A kora reggeli szentmisére igyekezőket tetőtől talpig megmotozták, majd a szentmise végeztével nem volt zug a templomban, amelyet ne néztek volna át tüzetesen.

Kilenc óra után néhány perccel a bazilika szomszédságában található plébániahivatal előtt ácsorogtam néhány olasz, japán, francia kollégámmal, amikor csak úgy, egyszerűen az utcáról széles mosollyal arcán megérkezett *Walburga Habsburg* és férje. Walburga semmit nem bízhat a véletlenre, mert rögtön a templomba sietett, ahol testvérével, *György* főherceggel ellenőrizték az utolsó simításokat.

Nem lehetett kifogásuk, mert hozzáértő kezek rendezték el a virágkölteményeket, amelyeket, mint sikerült megtudnunk, egyenesen San Remo városából hozattak. Míg a Habsburg gyerekek szorgoskodtak, úgy tíz óra előtt néhány perccel egy koromfekete Audi 100-as típusú autó gördült a be. A kocsi ajtaját két hatalm tőr védte, nyitotta ki, s a háts foglaló *Habsburg Ottóval* zöltük egymást, amitől egy személy lettem kollégáim Habsburg Ottó olyan lelk mintha minimum tíz éve s fűzne össze bennünket. Ner diskurálni, ám az örömapa le a szertartás végén feltétlen

Azután megérkezett a B lád. Nem volt fotóriporter és akart volna legalább egy fén mondatot kicsikarni a Lugan dos üzletembertől. Dúsga cseppnyi túlzás sincs, de vagy talán éppen ezért Thyssen Bornemisza talpig harcidíszbe öltözve jelent m és két fiával. Nem lehetett n hogy Bornemisza szíve nagyságú magyar címer dí mindenki ugyanazt kérdezte misban van, s az örömapa úgy válaszolt: ungarische. S sodort a tömeg, s közvetle kerültem. A magyar egyenr volt túl nagy bátorság meg beszél-e magyarul. „Nem, gyon pici beszélek", volt a v

Sorba jöttek a meghívotta ha- és bundabemutatót, mi mariazelli bazilika kertjében nincs olyan divatvilágcég, a te volna meg. Ott lépdelt a zött *Herbert von Karajan Terézia* kései leszármazott

Habsburg Ottó üdvözlete olvasóinknak

OLÁH Zoltán felv.

Műholdas revü és diplomácia

Jacques Martin, a párizsi France 2. televízió testes, jó kedélyű, sokoldalú műsorvezetője (készíti is a programokat amellett, hogy kellemes hangú énekes, színpadi szerző, rendező, színész stb.) igen népszerű személyiség hazájában, de a nálunk is fogható TV5 nemzetközi műholdadó révén már másutt is. Annyira kedvelik Franciaországban, hogy vasárnap délelőttönként három egymás utáni saját kivitelezésű adásban úgyszólván lefoglalhatja magának a kettes csatornát. Az egyik műsor az Empire Színházból közvetített Önöké a világ című pazar kiállítású revüvel kombinált vetélkedő, melynek versenyzői – amennyiben a nem túl nehéz kérdésekre adott három válaszlehetőség közül a helyeset jelölik meg – világ körüli utat, külföldi nyaralást s egyéb hasonló ajándékot nyerhetnek.

Az egyik kérdés, amit a múltkoriban kaptak, így szólt: „Erdély (franciául: Transsylvanie) melyik ország tartománya? A Ukrajnáé, B Romániáé, C Bulgáriáé?"

A versenyző Romániára szavazott. „Hát persze!" – kiáltott fel mösző Martin a maga patetikusan sodró lendületével. „Erdély hosszú-hosszú évszázadok óta Románia tartománya..."

Arra gondoltam először, hogy levelet írok Martin úrnak, üssön fel néhány idevágó, megbízható történelemkönyvet, de inkább a vetélkedőjében egyébként szokatlan kérdésfeltevés körülményeiről szólnék. A mindig „nemzetközi" jellegű revüben helyet kap a pop-rock és sanzon mellett az opera és a kamaramuzsika is (olykor neves előadókkal). Ebben a konkrét műsorban fellépett a Román Rádió Gyermekkórusa is. Jacques Martin meghatott, meleg szavakkal konferálta be, majd a háromperces (egyébként üdítő) produkció után ünnepélyesen közölte, hogy az előadást megtekintette a román nagykövet is, és hogy ez milyen megtiszteltetés. Reflektorfény: jóvágású, elegáns úriember áll föl, hajlong, taps. Majd leül, folytatódik a műsor, következik a vetélkedő, és abban elsőnek az említett kérdés.

A követ úr tudja, hogy a műhold, parabolaantenna és kábeltelevízió révén, a TV5 jóvoltából húsz-harminc millióny ian hallhatták szerte a világon múlt vasárnap, hová is tartozik, s tartozott évszázadokon át Erdély. Ügyes felismerés. Még ügyesebb kivitelezés.

Nekünk biztosan nem jutott volna eszünkbe ilyen hatásos forgatókönyv. Vagy tőlünk el sem fogadták volna?

Hegedűs Tibor

Sylvie visszatér

Új CD-lemez, moziszerep, fellépés az Olympiában egy éven belül: Sylvie Vartan visszatérése nagyobb szelet kavart Franciaországban, mint valaha.

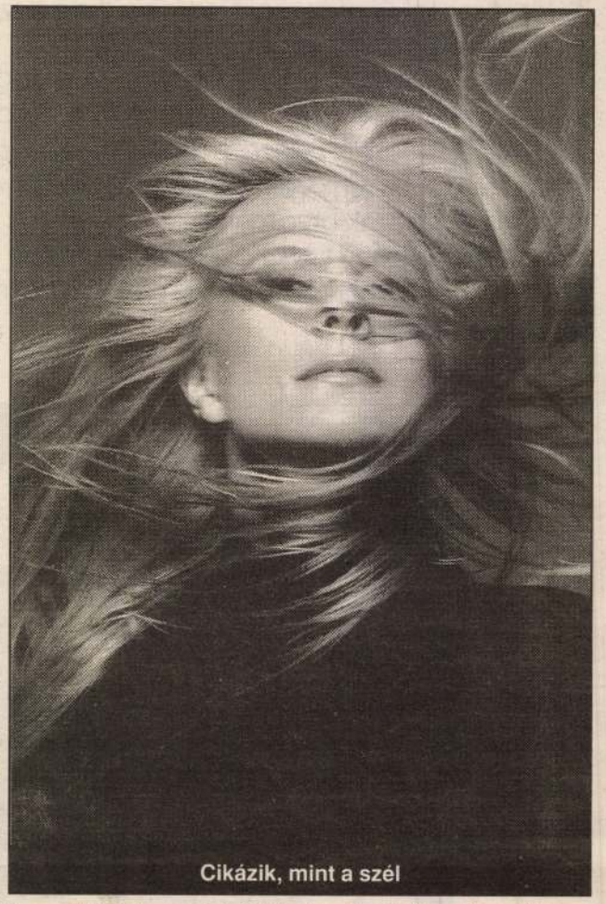

Cikázik, mint a szél

Máté Péter Elmegyek című dalát ő „énekelte világslágerré", a hazai közönség többek között innen ismerheti. Ez idáig nyolcszáz dalt fémjelez nevével, jó néhány lemezét már számon sem tartja, ezt az utolsót – a Nyugati Szelet – azonban a legszebbnek, a legmágikusabbnak minősíti. Szerelmes balladák és rock'n roll az emlékek felidézésével. Ahogy azt megszoktuk Sylvie Vartantól. „A hatvanas évek sodrása olyan lelkesedést oltott belénk Johnyval (Johnny Holyday), hogy a mai napig nem hagytuk abba az éneklést, a színpadi fellépéseket" – mondja.

Sylvie–Johnny mítosza ma is él. „Erősebb, mint mi vagyunk, állandóan felidézzük ezeket az emlékeinket. Nem lehet csak úgy elfelejteni tizenhét év együttlétet és Davidot, a gyermekünket." Egyébként az énekescsemete dalt írt édesanyja új lemezére. „Meglepő, de David ugyanúgy él, mint én. Állandóan országról országra utazik a koncertek és lemezfelvételek miatt. Első dalát tizenhét évesen rögzítették lemezre – ahogy nekem is –, és nagyon fiatalon házasodott. Mindketten ösztönözve érezzük magunkat új dolgok létrehozására (David riportkészítéssel próbálkozott legutóbb). Néha úgy érzem, óvnom kell a túlhajszoltságtól."

Sylvie szélfuvallatként cikázik Los Angeles-i lakása és Párizs között, ahova mindig szívesen tér vissza. Legutolsó lemezének azért adta a Nyugati Szél címet, hogy legközelebb a *keleti* változattal is előrukkolhasson. „Szeretnék visszatérni Bulgáriába... Párizsban létrehoztam egy alapítványt a hazámért." De ez még nem minden. Elhatározta, hogy egy-két éven belül fellép a híres párizsi Olympia színpadán. És újra énekelni fog. „Csak a színpadon tudok felejteni. Erre pedig most nagy szükségem van."

Sylvie, aki eredetileg színésznőként kezdte pályafutását, nagy mozikarrierről álmodott. Úgy tervezi, hogy a filmvászonra is visszatér Jean-Claude Brisseau rendezésében. Méghozzá elég szokatlan szerepben, ugyanis gyilkost fog alakítani.

(ea)

Oláh Jolán festménye

Oláh Jolán és Rácz László a Noéban

CIGÁNY SZEMEK, MÍVES SZOBROK

Két kitűnő művész kiállítása nyílik ma délután öt órakor a Noé Galériában (IX., Ráday utca 14.). *Oláh Jolán* cigány nemzetiségű festőművész olajképein egy veszedelmekkel és megpróbáltatásokkal sújtott emberi sors tapasztalatait, látomásait csodálhatjuk. A kompozíciókon a naiv festészetre jellemző ábrázolásmód, a hagyományos európai formarend és az ősi, mitikus világérzékelés ötvöződik. Menekülő család, férfi- és női arcok, a szemekben az áhítat fénye vagy a rémület villanása. Oláh Jolán hatvanesztendős, iskolába soha nem járt, a betűvetést szüleitől tanulta. Kisgyermekként kőműves mellett, később bányában dolgozott. A maga örömére kezdett el festeni – s talán a férje, *Balogh Balázs* hatására, aki maga is jeles naiv művész. Képeik külföldön sem ismeretlenek, volt már kiállításuk Prágában, Bécsben, Párizsban és Delhiben.

Rácz László szobrászművész 1952-ben született Nagyváradon, tíz éve települt Magyarországra. Főképpen fával dolgozik, az anyag természetes adottságai ihletik alkotásait, például az évgyűrűk rajzolatai, melyeket ő a vésővel finoman, rétegről rétegre haladva formál térszerűvé. Plasztikái mívesek, olykor bonyolult szerkezetűek, ám minden esetben látható, hogy Rácz Lászlónak maga a természet „diktál".

cyprian

OLÁH JOLÁN festő 1998. 08. 22-23.

HÉTVÉGI MA

A NÓGRÁD MEGYEI HÍRLAP MELLÉKLETE

Két nógrádi alkotó a Magyarországi Roma Parlament gyűjteményes albumában

Katalógus lesz – Külföldi kiállítás idén sem?

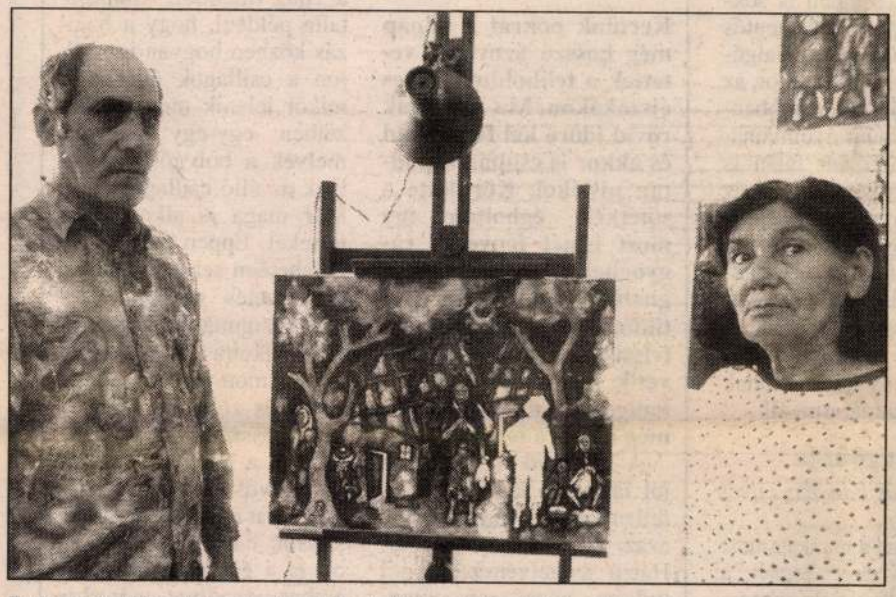

Balogh Balázs András és Oláh Jolán salgótarjáni otthonukban FOTÓ: R. T.

Talán kevés szó esett róla, hogy a tavalyi évet az Európai Unió tagállamaiban roma-évként jegyezték. Ebből az alkalomból magyarországi naiv cigány festőművészeknek is biztosított – volna – bemutatkozási lehetőséget kétszáz négyzetméteres kiállítóhely formájában egy németországi város. A tárlat tavaly elmaradt, az ok megszokott: pénzhiány.

Akkor kettőszázötvenezer forint kellett volna még, mely a képek szállításának költségét jelentette, idén – többek között a forint-márka azóta romló árfolyamának következményeként – mintegy hatszázötvenezerre lenne szükség.

Nógrád megyéből két művész kapott meghívást: a salgótarjáni *Oláh Jolán* és *Balogh Balázs András*. A tárlat hazai szervezője a budapesti székhelyű Star'? Hits Agentur Kft.

– Az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzattal, *Farkas Flóriánnal* is tartjuk a kapcsolatot, most már ők jelentik az utolsó reményünket arra, hogy talán összejön a pénz – mondta *Jankovics Beáta*, a kft. ügyvezetője.

Elmondása szerint a legváltozatosabb formájú elutasításokat kapta, mialatt a lehetséges támogatókat kereste. Jelenleg is szponzorok után kutat, bár akadtak vállalkozások, intézmények, ahol meg sem hallgatták. Tervei szerint most helyi mecénásoknak próbálja meg fölhívni a figyelmét, mivel bankoknál és multinacionális cégeknél nem járt szerencsével, de elutasította a Nemzeti Kulturális Alap is.

– Külön probléma az is – tudtuk meg a szervezőtől, hogy a minisztérium, mivel tavaly nem jött létre a tárlat, visszakéri a keretezésekre nyújtott támogatást, ez pedig azért sem egyszerű, mert egy év alatt az alkotók már ad(ha)tak el azokból a művekből, amiket az intézmény is támogatott.

– A reményt természetesen nem adjuk föl, az esetleges támogatóknak reklám-lehetőségeket biztosítunk, a szponzorokat megneveznénk minden olyan médiában, melyek hírt adnának a rendezvényről – fejezte be Jankovics Beáta.

Ennek kapcsán természetesen megkerestük a Salgótarjánban élő párt, *Oláh Jolánt* és *Balogh Balázs Andrást* is. – Én nem is annyira magunkat, inkább a szervezőket sajnálom – mondta Balogh Balázs András, akit most is munka közben értünk otthonában –, de azért nagyon bízunk benne, hogy ha idén nem is, akkor talán jövőre . . .

A két nógrádi festő ettől függetlenül bizakodva néz előre, hiszen, ha ezen a kiállításon talán nem, a Magyarországi Roma Parlament és az Amaro Drom Alapítvány közös gondozásában megjelenő albumban ott lesz a nevük.

– Kértek tőlünk újságcikket, videokazettákat, s hogy mondjuk el azokat a dolgokat, amiket fontosnak tartunk magunkról. A levelet a Roma Parlament elnökétől, *Zsigó Jenőtől* kaptuk – fűzte hozzá Oláh Jolán.

A pénz miatt meghiúsulni látszó kiállítás történetét, valamelyest tehát „szépíti", hogy a készülő albumban szűkebb tájhazánk két alkotóját üdvözölhetjük. (Az intézménynek egyébiránt az összes művész ajándékba adta az alkotásokat.) Szintén jó hallani, hogy a kiadványt egy – a Magyarországi Roma Parlament épületében megtartandó – tárlat keretében mutatják majd be, s a festmények reprodukcióit összegyűjtő füzetet Európa számos országában fogja terjeszteni a kiadó.

*

Különböző következtetések természetesen levonhatók ezen eset kapcsán is, abban az összefüggésben, hogyan is áll ma hazánkban a művészet, valamint a hatalomnak és annak a felnövekvő – vagy már fölnőtt – mecénásrétegnek a kapcsolata, amely hajlandó lenne a kultúrába pénzt visszaáramoltatni. Esetünkben ugyanis kizárólag a pénz hiányának következménye lehet az, hogy a németországi tárlat nem jön létre. A kiállítást természetesen a rendező ország is támogatja, bár e munka – mint minden ilyen vállalás – kétoldalú, így kétségkívül szükség volna a hazai anyagi támogatásra. Az alkotók és a szervezők mindenesetre reménykednek, hiszen még nem dőlt el minden, s ha idén nem is, a jövőben talán változik a helyzet.

t – Vájár a várfalon

erencséről és félelmekről

tisztességes pénzzel engedtek el nyugdíjba.

Azt hiszem, nemcsak az életben, lenn a bányában is szerencsém volt. Soha nem szenvedtem balesetet. Ha csak nem számítom annak, hogy az ujjam a lánc közé szorult és eltörött. Egyetlen napig sem voltam betegállományban. Bányamentőként 28 bányához riasztottak. Tűznél, vízbetörésnél, omlásnál segítettem a rám bízott csapattal, de halálos balesetünk nem volt. Mert leírhatatlan az a döbbenet, az a fájdalom, ha társunkat, aki az életét bízta ránk, élettelenül kell felhoznunk.

Rablók a bányában

– Egy nap aztán arra ébredt, hogy nem vájár és nem is bányamentő többé.

– Igen, a bányákat bezárták. Akkor lettem nyugtalan, akkor kezdtem el szorongani, amikor kiderült, hogy bizony a bányának, a bányászatnak itt a szénmedencében sincs többé jövője. Mert én soha meg nem untam a bányamunkát. Ugyanazzal az intenzitással dolgoztam az utolsó napon is, mint amikor elkezdtem. A fejemben, a két karomban, a lábamban is benne volt már, hogy itt nem lehet lazítani. A szénfalnál, a mentésnél is emberélet bánhatja a figyelmetlenséget, a felelőtlenséget. Az utolsó időszakban keserves munkánk volt. Kiraboltuk a bányákat. A gépeket leszereltük, kiszállítottuk. A készet tönkretettük, hogy majd jön az olcsó olaj, meg a gáz, s ezek megoldják minden gondunkat. Jött is, de bizony drágán fizettünk érte, munkahelyekkel, munkanélküliséggel.

A mi sorsunk az lett, hogy az idősebbeket – így engem is – nyugállományba küldték. Aki tudott elhelyezkedett más munkaterületen. Mert a bányászok soha nem riadtak meg semmiféle munkától. Magam is sokfelé dolgoztam bányamentős koromban is. Csináltuk Salgótarjánban a bányamúzeumot, az 1970-es évek közepén robbantottuk a 21-es műút nyomvonalát. Még az egri vár falán is dolgoztam, amikor vagy száz méter hosszan megszakadt. A boltívek megroppantak a nagy súly alatt és a fal a szűk kis utcasor felé dőlt. Balesetveszélyessé vált, meg kellett bontani. Két év múlva visszavitt a kíváncsiság, hogy mire jutottak az építők. A fal már újra állt.

Öt falu gondja

– A nyugdíjas bányász mivel tölti napjait?

– Megszoktam a munkát, most is van dolgom elég. Segítek a gyerekeknek, elfoglalom magam az unokákkal. S ha megélem az ezredfordulót, éppen ötven éve lesz, hogy tagja vagyok a bányász-szakszervezetnek. Voltam szakszervezeti bizalmi, s hogy véletlenül se unatkozzam, megválasztottak titkárnak. Öt település – Dorogháza, Nemti, Szuha, Mátramindszent és Mátraalmás – szakszervezeti tagjainak ügyes-bajos dolgát intézem. Nap mint nap tapasztalom, hogy a kisnyugdíjasok bizony nehezen élnek. Nehezebb új tagokat is toborozni. Azért vagyunk százhetvenen. S akik itt vannak, azok hűségesek a bányász múlthoz meg a mozgalomhoz is. Többnyire akkor marad ránk a szakszervezeti könyvük, amikor gazdájuk eltávozott az életből.

V. G.

Jelentés a hegyről

Csillaghullás évadja

„Ámulni még . . .
a csillagon, ha végtelen terek
hajítják át a késő-nyári égen"

(Áprily Lajos)

Kertünk bokrai a minap még hosszú árnyékot vetettek a teliholdtól fényes éjszakákon. Ma már csak rövid időre kel fel a Hold és akkor is csupán sápadtan pislákol. Körülötte a sötétkék égbolton így most ismét fényesen ragyognak a csillagok. Augusztus vége felé járva a tikkasztó nappalokat felfrissült, csendes esték követik, az esti hírek meghallgatása után érdemes még kiülni a teraszra.

A lucfenyő csúcsa felett jól látszik a laikus által is felismerhető Nagy-Medve, azaz a Göncöl-szekér. Hátsó tengelyének, ha jól tudom, négyszeres meghosszabbításánál fénylik az északi sarkcsillag. Közvetlen felettünk az égbolt zenitjén, a kert hossztengelyére ferdén jól kirajzolódik a Tejút széles, szürkés-fehér sávja, aprócska fénypont megszámlálhatatlan sokasága. E picinyke fények, amelyek most itt látszanak, talán több száz, vagy ezer éve indultak el irdatlan hosszú útjukon.

S kibocsátójuk esetleg sokszorosa a mi Napunknak? Vagy egy egész naprendszer fénye e parányi pont? Egyszer vajon felfoghatja-e majd az ember a tér és az idő végtelenségét?

Milyen porszemek vagyunk egész bolygónkkal együtt is e hatalmas világmindenségben. És mégis: ez az aprócska ember már megismert jó néhány dolgot a világ titkaiból. Kitapasztalta például, hogy a hajózás közben hogyan igazodjon a csillagok állásához, mikor jelenik meg földközelben egy-egy üstökös, melyek a bolygók és melyek az álló csillagok. Sőt! Már maga is alkotott égi testeket. Éppen most is jól kivehetően sebesen halad a természetes csillagok között hasonmásuk, egy ember alkotta mesterséges hold. Amott pedig a villogó vörös és zöld szúrófények egy utasszállító repülőgép jelzései a felettünk húzódó légi folyosón.

S most hirtelen felvillanó szikrák hasítanak át itt is, ott is a égbolton. Mire az ember odapillant, már el is tűntek a semmiben. Hulló csillagok. Azaz hogy nem is csillagok, hanem Földünk légkörébe hatoló és felizzva, hirtelen elégő meteoritok. Mi lenne, ha közülünk egy hatalmas, éppen nekünk ütközne? S így gőzzé foszolva mi lesz velünk? Földünk anyagát gyarapítják?

A teraszról szemlélődve a megborzongtató kozmikus távlatok helyett inkább gyönyörködjünk, azon, hogy valaki milyen szépen kifeszítette Salgó felett az égbolt kupoláját és teleaggasztotta csillagokkal.

Fancsik János

ések nvertes

Templomaink története

1797-es alapon – SOMOSKŐÚJFALU

Oláh Jolán: Madarak, olaj, karton, 70 x 100 cm
fotó: Neumann Ildikó

Az Ernst Múzeum Dorottya Galériája tisztelettel meghívja Önt

OLÁH JOLÁN

naiv roma festő kiállítására.

2002. március 18. – április 2.

A kiállítást megnyitja **2002. március 18-án 18 órakor**
dr. Dávid Ibolya, Igazságügy-miniszter és
Földi Péter, festőművész,
közreműködik a **Romano Glaszo** együttes.
A kiállítás kurátora El Kazovszkij és Nagy T. Katalin.

Támogatók: Budapesti Tavaszi Fesztivál, RomArt Alapítvány, Magyar Kulturális Örökség Minisztériuma, Néprajzi Múzeum, Népművészeti Egyesület Magyar Művészeti Intézete, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal

Dorottya Galéria

Budapest, Dorottya u. 8., telefon/fax: (36-1) 266 08 77

Nyitva tartás: hétfőtől csütörtökig 13-19 óráig, péntektől vasárnapig 11-19 óráig.

OLÁH Talán fent

Magyarázzuk a bizonyítványt?

HEGEDŰS ERZSÉBET

Hát elérték, amit akartak. 1300 „kemény" magyar forint, ha valaki kényelmesen, gyorsan szeretne utazni az autópályán. Tudom, Európa felé menetelünk, de ennyire talán mégsem kellene sietnünk! Az árakkal már úgyis utolértük, sőt, helyenként magunk mögött is hagytuk őket; a bérekről viszont most inkább ne ejtsünk szót, mert akkor inkább Afrikát kellene emlegetnünk.

Lehet, hogy az újabb autós „úticél" megint csak az irigyelt Nyugat? Hála „szakértőinknek", most már nem csak a magyar ember sokallja az autósok ki tudja hányadik bőrének lenyúzását. Ausztriában – ahol mellesleg jó pár kilométerrel hosszabb autópálya áll az autósok rendelkezésére – az egész éves autópálya-használatot biztosító matrica 550 schilling. Ugyanezért a pénzért az osztrák sógorok nálunk legfeljebb háromszor suhanhatnak át az autópályán – elvégre vissza is kell menniük, nem igaz?...

Persze, a szakértők mindent meg tudnak magyarázni. Lehet, hogy azért fizetik őket? Többek között azzal indokolják a magas díjat, hogy hazánkban ez az első olyan autópálya, amelyet koncesszióban építettek. Azt mondják, meg kellene nézni, fel tudta volna-e építeni az állam. Az ellenérvet, mely szerint az autósok a benzin árában jócskán megfizetik a különböző díjakat, lesöprik az asztalról, mondván, hogy a benzin árának tekintélyes részét képezik a különféle adók, és az egyébként is az állam zsebébe vándorol. Különben meg mindenki vegye tudomásul, hogy ez is egyfajta szolgáltatás, nem kötelező senkinek igénybe venni. Ezzel az erővel persze azt is mondhatnák, akinek nem tetszik, autózzon a kertek alatt.

Hát, furcsa logika ez. Mert mi lesz annak a szolgáltatásnak a sorsa, amelyikre nincsen elegendő fizetőképes kereslet? Nos, egyre magasabbra emeli veszteségének ellentételezésére a fizetendő díjat, míg aztán a végére teljességgel irreális ár alakul ki, amelynek újfent csak belátahatatlan következményei lesznek.

Mert a józan paraszti ész azt diktálná, hogy alacsonyabb díj esetén talán sokkal többen vennék igénybe ezt az autópályát, és ha hosszabb idő alatt is, de biztosabbnak tűnne a befektetés megtérülése.

Persze, mi nem vagyunk szakértők, de a régi magyar mondást elég sokan megtanultuk: amit nyerhetünk a vámon, azt elveszíthetjük a réven, ha nem vigyázunk.

Ezt talán nem ártana szem előtt tartani a szakértőknek sem, mert lehet indokolni, lehet harmatgyenge érveket felvonultatni; amíg egy-egy tény nem igazolja saját magát, addig csak a bizonyítványt magyarázgathatjuk.

Sztrájkol a közigazgatás?

Folytatás az 1. oldalról

A kormány augusztusban vizsgálja felül a köztisztviselők béremelési lehetőségeit, de nem kizárt, hogy újabb egyeztetésekre lesz szükség. A kabinet képviselői ugyanis korábban arra hivatkoztak, hogy nincs forrás a béremelésre, mert nem történtek meg a szükséges létszámcsökkentések.

A Nógrád Megyei Közigazgatási Hivatalban kérdésünkre nem kívánták kommentálni a petícióban megfogalmazott sztrájk lehetőségét, de még arra sem kaptunk választ, hogyan vesszük észre, ha a hivatal beszünteti a munkát. A szakszervezet képviselője mindössze annyit mondott, hogy ez majd egy későbbi megbeszélés témája lesz.

Információnk szerint elsősorban a lakosság venné észre, ha leállítaná tevékenységét a közigazgatási hivatal. Az önkormányzatok jegyzői által hozott elsőfokú határozatok döntő többsége a közigazgatási hivatalhoz tartozik másodfokon. Nógrád megyében is legalább ezres nagyságrendű fellebbezésekről van szó. Az államigazgatási eljárási törvény értelmében a hatóságnak 30 napon belül intézkednie kell. Tehát ha az ügyfél fellebbez, és 30 napon belül nem kap választ, érdemi elbírálást, illetve nem is jelzik neki, hogy az eljárást meghosszabbítják újabb 30 nappal, akkor az ügyfélnek ebből komoly kára is keletkezhet. Ha például egy építési hatósági ügynél az államigazgatási szerv késedelme miatt nem kapja meg időben a házépítési engedélyt, kártérítéssel is élhet a hivatallal szemben. Az építőanyag-, energiaárak ugyanis időközben emelkedhetnek.

Más a helyzet az önkormányzatoknál, akik feltehetően örülnének annak, ha nem működne a közigazgatási hivatal, hiszen ezzel a határozataik, rendeleteik fölött nem lenne törvényességi kontroll. Ám a későbbiekben ez náluk is bonyodalmat okozhatna, mert súlyos következményekkel jár, ha határidőn belül nem derül ki, hogy törvénysértő a rendeletük, és abból bárkinek kára származik.

A közigazgatási hivataloknak határidős feladatokat kell ellátniuk, így saját maguknak is ártanának egy esetleges sztrájkkal. A fellebbezések nagy száma miatt időre van szükségük a hivatal munkatársainak, nehezen érnék utol magukat az összetorlódott munkákkal. A döntés a kormány kezében van, de a teljes képhez még hozzátartozik, hogy a megyei közigazgatási hivataloknál nagyobb nyomást gyakorolhatnak a hatalomra a minisztériumok munkatársai, akik éppen így érintettek az ügyben.

Nehezedik a megélhetés

Folytatás az 1. oldalról

A létminimumon élőknek ruházkodásra hozzávetőleg 800 forint jutott; oktatásra, művelődésre és szórakozásra pedig 637 forintot költöttek.

A statisztikusok egyébként összehasonlították a létminimumon élők kiadásait a népesség legszegényebb és legtehetősebb tizedével. Eszerint a legalacsonyabb jövedelműek havonta a 8000 forintnál alig valamivel több pénzből kényszerültek megélni, s kiadásaik fele élelemre ment el. A legmagasabb jövedelműek megélhetési kiadásai 26 ezer forint körüli összeget tettek ki, s tudtak tartós fogyasztási cikkekre is költeni. Ezzel együtt kiadásaik meghaladták a havi 29 ezer forintot.

A létminimum újfajta számításon alapuló adatai szerint a kétgyermekes családok létminimuma több, mint kétezer forinttal nőtt személyenként a '94. évihez képest, az egyszemélyes háztartásoké pedig háromezerrel. Az idei évre szóló előrejelzés viszont – a statisztikusok előzetes becslése alapján – azt mutatja, hogy a különböző háztartástípusokban már az év közepétől kezdve is 16–18 százalékkal több pénz kell a legalacsonyabb szintű megélhetéshez, mint az elmúlt évben.

Rongálják az élő környezetet

Folytatás az 1. oldalról

A sok probléma miatt, idén a Környezetvédelmi Felügyelőség elrendelte a terület részleges helyreállítását, miközben az üzemeltetés folyhat tovább. Az ott több mint két évtizede felhalmozott szemét mennyiségéről azonban nincs nyilvántartás, és ezt még az is tetézi, hogy a 80-as években során félig-meddig megépített folyékonyhulladék-leeresztő alatt nincsen védőburkolat. A talajvizet nem figyelik, és nincsen műszaki megoldás arra sem, hogy a hulladéknak az élő környezetbe ju-

ENDREFALVÁN IS MEGKEZDŐDÖTT AZ ARATÁS

Aranyló kalászt érlelt a nyár

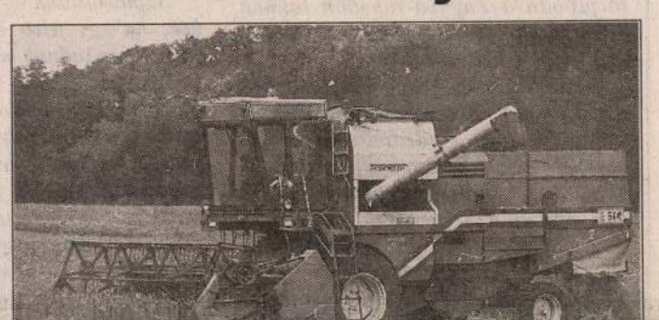

BÁNKON MÁR JAVÁBAN KÉSZÜLŐDNEK A JUBILEUMRA

Pompás műsor a nemzetiségi fesztiválon

NK-INFORMÁCIÓ

Az I. nógrádi folklórfesztivál egyik rangos eseménye lesz az augusztus 3-i megyei nemzetiségi találkozó. Bánkon már 30. alkalommal randevúznak a Nógrádban élő szlovák és német ajkú emberek. A rendezvény ezúttal is alkalmat ad a huszonkét szlovák és két német nemzetiségi településen tevékenykedő hagyományőrző csoportok bemutatkozására, a még élő népi kismesterségek felvonultatására, a más megyékben élő nemzetiségiekkel való találkozásra. A résztvevők idén is megvitatják a hazánkban élő nemzetiségieket leginkább foglalkoztató kérdéseket.

Emeli az augusztus 3-i, jubileumi találkozó rangját, hogy azon a napon, 14 órakor adják át a Ludovít Stúr Szlovák Nemzetiségi Művelődési és Oktatási Központot; az alkalomból Bánk polgármestere mond köszöntőt, minthogy az intézményt a helyi önkormányzat működteti. A nemzetiségi találkozót *Csintalan Sándor* országgyűlési képviselő nyitja meg, majd a vadonatúj intézményben kisebbségi konferenciát rendeznek. *Dr. Gyivicsán Anna* és *István Anna*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem szlovák tanszékének két munkatársa az oktatásnak és a kultúrának a szlovák nemzetiségiek életében betöltött szerepéről tart előadást, *Jakab Róbertné* országgyűlési képviselő pedig a szlovák nemzetiség revitalizációs programját tárja fel, majd a szlovák külügyminisztérium képviselője ad tájékoztatót az anyaország külföldi szlovákságot segítő programjáról.

Az ünnepi találkozó szórakoztató része a 15 órakor kezdődő ökumenikus istentisztelet után 16 órakor a népviseletes felvonulással veszi kezdetét. A hagyományőrző csoportok műsora 16.40-kor kezdődik, majd Visszatekintés címmel olyan csoportok és szólisták bemutatója következik, akik egykori fellépéseikkel színesítették a bánki rendezvényt. Este nyolctól látható a nógrádi és a más megyékből érkezett néptánccsoportok bemutatója, köztük a szlovákiai *Dobroda*, az *Urpin* és a *Podpolanec* vendégegyütteseké.

Szép időben az udvaron...

Oláh Jolán, salgótarjáni naiv festő szép időben lakása udvarán dolgozik alkotásain. Műtermében ezernyi kép tanúskodik munkásságáról, életérzéséről. Szívből, lélekből fest. Munkáit számos kiállításon csodálhatta meg a közönség. Több művét múzeumokban, galériákban őrzik. FOTÓ: VEREBÉLYI ANITA

Zagyva-rakodó másik igazsága

BEDEGI GYŐZŐ

Felháborodott házaspár keresett fel bennünket a szerkesztőségben. Salgótarjánban a Zagyva-rakodón laknak, és mint mondták: minden szó hazugság, amit a helyről írtunk.

– Még a fotók is hazugok – jelentette ki a hölgy, aki rendkívüli vehemenciával bizonygatta, hogy mindenről csak a cigányok tehetnek, mert azonnal elisszák a segélyt, nem tatarozzák a lakásaikat, loptak, egymást is megverik, satöbbi, satöbbi. A legerőteljesebben azt nehezményezte, hogy velük nem beszéltünk és nem „védjük a parasztokat". A rendőrségtől is informá-

és eltüzelték – mondták. – Nem a garázstulajdonosok tették. A cigányok a garázsokat feltörik, és az sem igaz, hogy a bőrfejűek megtámadták őket.

Sajnálkoztunk ugyan, hogy olyan esetben, ha egy telep általános helyzetéről írunk, nem tudunk minden egyes emberrel beszélni, de ez nem nyugtatta meg őket, még akkor sem, amikor példának egy Beszterce-telep nagyságú lakónegyedet emlegettünk. Szerintük kivétel nélkül mindenkivel beszélni kellett volna, de elsősorban velük, meg a rendőrséggel.

Nem hisszük, hogy így van. Azt írtuk le, amit az ott lakók elmondtak, azt igyekeztünk írásunkban visszaadni, amit tapasztaltunk és láttunk. Az

sem hisszük, hogy a cigányok szándékosan tömik el a kanálisokat, hogy ne tudjon elfolyni a fekáliával szennyezett víz, és még sok mindent nem hiszünk, amit a már régóta máshol lakást kereső pár előadott. Javasoltuk, hogy írják le tapasztalataikat. Talán megteszik, de nem nagyon hajlottak a rábeszélésre. Mindenesetre mindenhová elmennek és elmondják az igazságot – hangoztatták. Tehetik. Magyarország szabad ország, és nekik is lehet saját különbejáratú igazságuk. Csak azért írtuk meg ezt a feljegyzést, nehogy zárt falak között maradjon a mondandójuk. A Zagyva-rakodóra bárki elmehet. Körülnézhet, és meggyő-

IDÉN MÁR A SZÜLŐKNEK IS PÓTOLNI KELLETT

Régi helyén nyit a bölcsőde

MUNKATÁRSUNKTÓL

A szécsényi óvoda és bölcsőde igazgatója, *Havasiné Földi Zsuzsanna* újabb öt évre kapta meg a napokban e gyermekintézmények vezetésének lehetőségét. Az igazgatónő nincs könnyű helyzetben, hisz a jelenlegi költségvetés szorításában már pusztán az intézmény fennmaradásáért is sokat kell tenni.

ből biztosítja a működés alapvető feltételeit. Ahhoz viszont, hogy indulhasson bölcsődei csoport legalább tíz gyermeket kell beírassanak. Bízom benne, hogy ezzel nem lesz gond.

– Nagy átalakulások vannak készülőben. Költözik a bölcsőde. Hogyan érinti ez a gyermekek elhelyezését?

– Július 22-én bezár a bölcsőde, s három héttel később

Oláh József, vitéz

festő tiszesfehérvár

Berzsenyi 1973. febr

mindszenti kiáll

A Balaton nyáron, vízf

A vetemenyes Eertben, vízf

Fülbevaló bronzból, római VIII. 126.

Oláh József vitéz

festő

Lajos

Nemesvári 102. l

11 Geräthekammer.

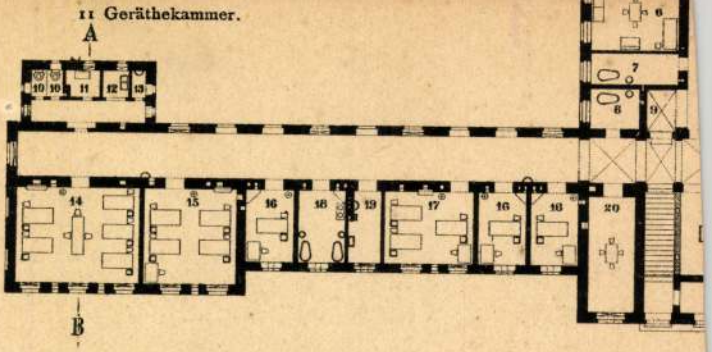

Soute

40 Coaksdepôt.
41 Kesselräume.
42 Badewasserofen.
43 Frischluftkammer.
44 Frischluftzuführungscanäle.

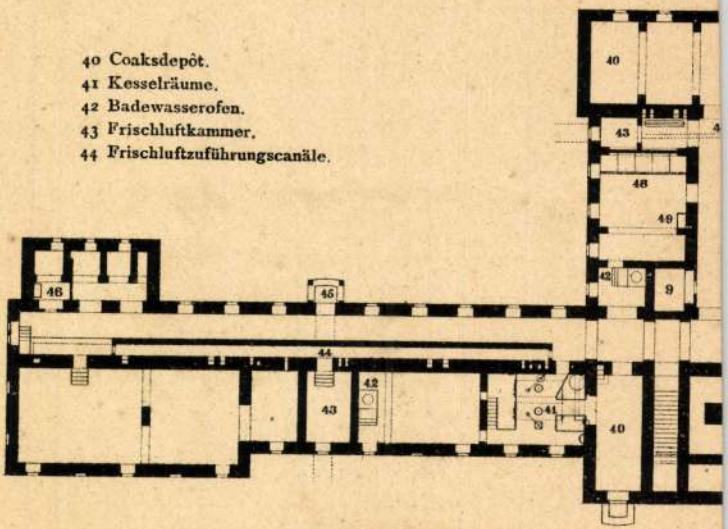

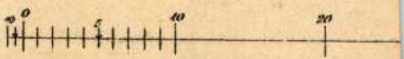

...eim art. Anst. Wien.

Oláh József

cikk

Képzőművészet.

1933. 18. l. (Székesfehérvári művészek kiállítása.)

I. ~~évf. Tárgymutató~~

II. ~~évf. 3 [illegible]~~

62/P

Bibó Próféta utca 9. ½ 10 délelőtt.

~~Ajánlat Schoen Arnoldnak~~

Mihalik Sándor levelével kapcsolatban megbeszélés Luxxal

Olah József

Viktor

festő

Mücs. kiáll. 1939 tél
Pipics 118. l.

CSENDÉLET

FLIEGAUF JÓZSEF akadémikus felvétele

Oláh József

kultuszminisztériumtól
200 K államsegély
Éjmisk 1913–14.

ÓZEST KITESZI ANYJA A NILUSBA
REJKS-MUSEUM, AMSTERDAM

Oláh József

Díszítő festőnak

Kis arany díj.

Gánisk 1913-14.

A DAMASKUSI KAPU

A Bi

Oláh József

festő

1912 – 1923?

Éimisk 1930. 86 l.

Oláh József, vitéz festő

Repr.

Művészet

1937. 160. l.

(k. b.: Dunántuli művészek.)

Táj és állatképeket fest. Körösfői Kriesch, Udvary Géza és Ujváry Ignác vettak mesterétékes fehérvárt műhodok

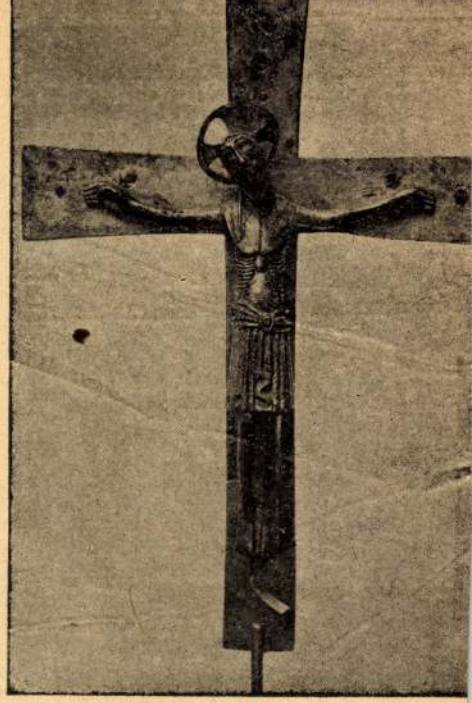

184. kép. *Körmeneti kereszt, XII. szá*

Oláh József, vitéz

iparművén

Székesfehérvárt

a községi iparostanoncis-

kola tanára

Emlitve rajz

Szabó Fejérvm

I. k 37. l.

énytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
ópapír- ap, ruzarajz,		Román stil. 21/34 cm. tatarozási felvétel.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Oláh József, vitéz
festő

Életrajz
lásd
z
Schneguh Fejérvm
333. l.

5 Augusztus

Oláh József

festő és rajztanár

lásd életr

Képző- és Iparmű-
vész Vitézek kiáll-
tárgym. Bp 1933
dec.

A kiállítás katalógusát nyomtatta:
Kner Izidor könyvnyomtatómester, Gyomán.

A meghívókat nyomtatta:
Biró Miklós Nyomdai Műintézet RT.,
Budapest, VII. Rózsa ucca 25.

A kiállítás plakátjait tervezték:
Berény Róbert és Bortnyik Sándor,
nyomtatták:
Seidner plakát- és cimkegyár
Budapest, VII. Szövetség ucca 6. és
Piatnik Nándor és Fiai Magyar Játékkártyagyár RT.
Budapest, VII. Rottenbiller ucca 17.

A kiállító művészek kártyáit nyomtatta:
Hungária Hirlapnyomda RT.
Budapest, V. Vilmos császár út 34.

Ezeknek kliséit készítette:
Jutkovits és Lichtblau műintézete
Budapest, VI. Király ucca 50. I. em.

Oláh József, vitéz

1931. szekesfeh. kiáll. (képrön.)

Szekesfeh. Szemle

1931. 4. n. 5. l.

Szekesfeh. Napló

1931. márc. 31. ápr. 1.

Fejérmegyei Napló

1931. márc. 31.

Oláh József

faragómolnár

Füzesgyarmat 1759

l.

Baloghfatornyok

44. l.

2148.60
~~2056~~
4204 60

2148.60
1552
3700.60

Oláh József

Veghalmi faragó molnár

l.

Balogh fatornyok

Oláh József

szeghalmi malom-
mester

1759. Füzesgyarmat

Bal Hel 130. l.
45. l.

OLÁH József festő

Salgótarján – Új Művészet 1992. 4. 73. p.

lített valamennyi észrevéte-
leginkább kifogásolt istálló-
ük tüzetesebben szemügyre.
est, Heves és Nógrád megyé-

műemlékei. (Magyarország
I. 389–395.
g (a továbbiakban: OMF),
nálási javaslata: Tápiósáp,

I., 639–641.

meg, hogy ezt a kastélyt a
n gr. Károlyi György vette
negye műemlékei. (Magyar-
st 1978, III. 366.
lékei, III. 370–372.; OMF,
Kompolt, Fleischmann u. 2
lékei, III. 268–269.
stély felhasználási javaslaat.

day-kastély. (Műemlékeink)

segítségével összekötötték az

gytétény műemlékei. (Műem-

shatjuk, hogy Grassalkovich
kitelhető szives akarattyát
ez. Uo., 26.

lékei, III. 133.
ország művészeti emlékei.

MNM III. 15. 1991

OLÁH Mátyás

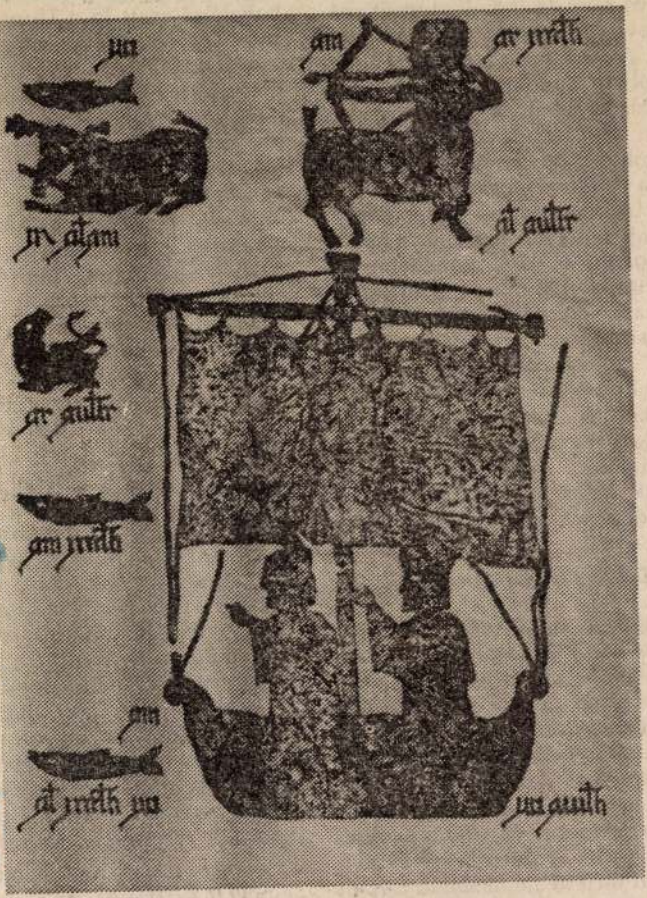

Oláh Mátyás (Franciaország) műve

kezete, úgy gondoltuk, nem alakult és nem is alakulhatott át számottevő mértékben két rövid év alatt. A felszínén azonban működnek olyan, részben még régebbről feltörő, részben a totalitarizmus szülte viselkedési tendenciák, indulatok és érzékenységek, amelyeket a társadalomtudomány még nem térképezett fel. Ezért nehéz, és csak feltételes módban lehetséges, olyan új civil társadalomról beszélni, amely a magánszféra háztüzének őrzésén túl a közélet színpadán is „a nép okos gyülekezetét" alkotja. Amíg az országra erőszakolt idegen rendszerrel állt szemben, a „passzív rezisztencia" bizonyos egységbe tömörítette a társadalmat. Annak eltűntével a mozaik ezernyi darabjából kell működőképes formát kialakítani.

Mélyben élő démonok

E képzelt gyülekezet érettségében és hatékonyságában nem kételkedem. Egy évvel ezelőtt kiadott munkámban éppen arra a következtetésre jutottam, hogy a középeurópai nemzetek önrendelkezésének kivívása korántsem csupán Gorbacsovnak köszönhető, bármennyire fontos és elhanyagolhatatlan legyen is a nemzetközi síkon lezajlott történelmi fordulat. Éppen Közép-Európában a civil társadalom sok tekintetben „láthatatlan

[illegible] vagy a politikai elit. A kettő, természetesen, nem két különböző bolygóról esett le a Duna és a Tisza partjaira. Mégis, amennyire a külső szemlélő betekinthet a dolgok mögé, bárhová nézzen is, gazdasági életbe, bel- és külpolitikába, faluba, városba, könyvpiacra, egyetemre, igazságügybe-, sehol se valami „alulról" feltörő archaizmus és politikai kulturátlanság gikszereit látja, hanem egy, a közéleten változatlanul mértéktelenül elterpeszkedő politikai osztály gyengéit. Az idő, persze, roppant kevés volt ahhoz, hogy az új elit civilizáltabb gyakorlatra tegyen szert. Igaz az is, hogy a civil társadalom közbeeső/közvetítő struktúrái, mint az egyesületek, klubok, ú érdekszövetségek, helyi, vallási kulturális mozgalmak és társulá sok is alig fejlődtek tovább a rend szerváltás óta. Még messze elmaradnak a múlt századvég és a ké háború közti rendszer ezerszínű pezsgő civil-társadalmi tevékenysége mögött. Ez utóbbiak, minde konzervatívizmusuk ellenére, elég behatárolták az államiság hogy a hivatal ne legyen mindenható s hogy a polgári közvélemén fórumai is működjenek az egyéne sokasága és a „hivatásos politika között. Tízezres nagyságrendben

Mit kultivál az új elit

Negyven év „valóságos szocia[illegible] elérni nem cse

MDK

Oláh József festő

Telepy Katalin: A M.Képző- és Iparmüv. Szöv. fejérmegyei munkacsop.-jának képzm. kiáll. Sz.M. 1953. 3e5 l.

MDK

vitéz Oláh József festő, Székesfehérvár 1896.

Cséplés után
Nyári napsütés
Alföldi táj
Hajók a Dunán

Képző- és Ip.művész~~ek~~ kiáll. Budai Vigadó 1933. dec
6 l.

Oláh Vitéz J. Székesfehérvár

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

MDK

v. Oláh József, Székesfehérvár

dicséretet kapott

A Dunántuli Tav. Tárlat kitüntetettjei. Képzőművészet 1928. 10. sz. 137.l.

Oláh József M.D.K.

Hímzéstery, repr.

Koós Judit: A "Nagy károlyi Király Nemzeti Fő Oskola Rajzoló Intézeté-"nek ismeretlen dokumentumai

Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei VI. 1963 97.1.

Oláh József MDK

Kupaktanács, vizf.

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben

vitéz Oláh József

Berzsenyi Társaság dunántuli őszi találkán Szombathelyen szerepelt.

PH.929.X.16.

Oláh József MDK

Virágzó fák, gouache

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Oláh József

festőművész

Hatvanötök csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1939.VI.1.

Gelsh

Festőművész

Képzőművészeti Egyesület tárlata - Szegeden a Kultur palotában - képével szerepel.

Szegedi Uj Nemzedék
1929.V.26.

Oláh József

festőművész

Székesfehérvári képzőművészek kiállitása - Székesfehérvárott a vármegyeház dísztermében - képével szerepel. /Eleven, szines plasztikus képek/

Nemzeti Ujság 1931.IV.1.

Oláh József

festőművész

Képzőművészeti kiállitás - Székesfehérvárott a városház gyűlés dísztermében - képével szerepel. Kiemelkednek eleven szines plasztikus képei/

Magyarság 1931.IV.1.

Oláh József
festőművész

Székesfehérvárott lakó képzőművészek kiállítása - Székesfehérvárott a vármegyeház dísztermében - képével szerepel. /Eleven, színes plasztikus képei/

Pesti Hirlap 1931.IV.1.

Oláh József MDK

Gyötrelmek utja

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Vitéz Oláh József

MDK

Árnyékban, vizf.

Kacsák, vizf.

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Oláh József takács inas M.D.K.

Hímzésminta, iskolai rajz 1843. repr.

Koós Juliit: A "Nagy Károlyi Királyi Nemzeti
és Oskola Rajzoló Intézet-"nek ismeretlen do-
kumentumai
Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei VI. 1968. 96 l

MDK

Oláh József

végbizonyítványt kapott

Simis 1914-15. 84 l.

Oláh József MDK

Gyötrelmek útja

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Oláh Józssf MDK

Kupaktanács, vizf.

Mücsarnok 1939
Derü a müvészetben kiáll.

MDK

vitéz Oláh József festő Székesfehérvár

Dunántuli Rav. Tárl. kitüntetettjei. Képzőművészet, 1928. lo.sz.

vitéz Oláh József

Árnyékban, vf.

Horthy jub. kiáll. Münch. 1939. dec.

24.l.

Oláh József MOK

Részt vett a Fejér megye Képzőművészeinek Tavaszi Kiállításán, mely ..... jún 9-én nyílt meg.

Sz.L.: A Megyei képzőművészeinek Tavaszi Kiállítása. FEJÉRMEGYEI HÍRLAP. .... jún.18.

/A Sajtófigyelő anyagában az évszám hiányzik. valószínűleg 1957-59/.

MDK

vitéz Oláh József

Kacsák, vf.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

24.1.

Oláh Józsefné (Gyula)

Verőcei tinel, gouache, 30x33

Alföldi Tárlat, Gyula 1966

Kat. bev. Csoór István 1966

Oláh Józsefné M.D.K.

A Pedagó gus Szakszervezet által meghirdetett pál
zaton dijat nyert III. dij

Szombaton délután nyilt meg Gyulán a B ékés megy
pedagógusok kézőművészeti kiállitása

Bákásmegyei Népujság 1965. jul. 27.

MDK

Oláh Józsefné

Szerepelt a tárlaton.

K.K.: Gondolatok a VII. Alföldi Képzőművészeti tárlatról.

Békésmegyei Népujság. 1964 ápr. 21.

v. Oláh Józsefné

A Technológia termeiben a Vitézi Rend képző- és iparmüvész tagjainak müveiből rendezett kiállitás iparmüvészeti részének kiállitója.

Ujság 1935.V.12.

Oláh Józs efné M.[illegible].K.

Művei a kiállitáson

[illegible]árlat Békéscsabán

Pedagógusok Lapja 1965. január 20.

Oláh J ózsefné M.N.K.

Müvei a kiállitáson

Akvarellek, pasztellek,

Lépcsős ház, Vizpart.

Sass Ervin: Elgondolkoztató kiállitás

A pedagógusok képzőművészeti tárlata Békés csabán

Békésmegyei Njság Népujság, **január 14.**

Oláh József

Részletek a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965–1974.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest
1973 MÁR 9

Oláh József

1021

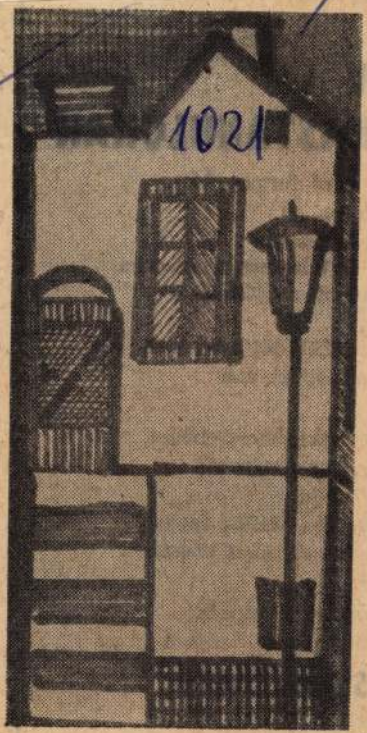

Oláh Józsefné: Ház lámpával

és kőműves szakmába.
nának megfelelő

a BKV jól felszerelt
izemeiben van

kedvezményes ebédet,
nyi eredménytől
töndíjat,
amos-, HÉV-, fogas-
laira díjtalan utazási

yakorlati képzés
tkozat"-ot kiadja a

SI OSZTÁLYA,
tca 15. II. em. 211.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1959 MÁR 20

1021 Oláh Józsefné pedagógus festő

Kiállítás

Kedden este fél 6 órakor Koszta Rozália festőművésznő nyitotta meg Oláh Józsefné pedagógus kiállítását Gyulán, a Jókai Művelődési Ház ifjúsági klubjában. A kiállításon sokan megjelentek és elismeréssel szóltak a bemutatott képekről.

(Fotó: Esztergály)

1969. március 20.

SPORT

Mit hoz a hétvégi labdarúgó-forduló?

Most már végérvényesen megindult a labdarúgó nagyüzem. Az NB I/B-től a megyei bajnokságig 18 mérkőzést játszanak csapataink, a Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulóján, pénteken, illetve szombaton. Az átigazolások, az előkészületi és az eddig lejátszott bajnoki mérkőzéseken látottak alapján a következőket tippeljük a hétvégi bajnoki forduló találkozóira.

Ózdi Kohász—Bcs. Előre. Vasárnap pen ezért jó mérkőzésre van kilátás. Tippünk: 1.

Kiskunhalas—Szarvas SC. A tavaly középcsapatnak számító MEDOSZ súlyos vereséget szenvedett Orosházán. A Spartacus jól kezdett, s Halason elsősorban a hátsó alakzatok helytállásán múlik a pontszerzés. Tippünk: 1, x.

Szalvai SE—Kun Béla SE. Az újjászervezett Szalvai — elsősorban védelme jóvoltából — sikeresen kezdte az évet. A Szalvai kitűnő játékosanyaggal rendelkezik, amely ko-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Oláh Józsefné rajzpedagógus

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest
1972 SEP 16

Nyári mappa

1021

A pedagógus művészeknek kétszeres öröm a nyár: nemcsak az olyannyira szükséges pihenést jelenti nekik, hanem a művészi alkotás „szabad idejét" is. S noha a művészi teremtés jellegzetesen egyéni tevékenység, a többiekhez hasonlóan a pedagógus képzőművészek is szívesen vesznek részt a nyaranta megrendezett kollektív telepeken. Ezek száma évről évre növekszik: a tanácsok s a különféle kulturális szervek szinte egymással versenyezve teremtik meg az üdülés, a továbbképzés és a nyugodt alkotás e komplex alkalmait.

A pedagógus-szakszervezet munkaprogramjának is egyik hagyományos pontja a nyári művésztelepek szervezése. Az elnökség az idei nyáron két helyen szervezett művésztelepet. Az egyik a *Szendrő Miklós* vezette *pécsi telep*, amely már tavaly is működött, s az idén is nagy népszerűségnek örvendett. A részvevőket nemcsak az ősi város és a környék szépsége, alkotásra ihlető motívumgazdagsága ragadta meg, hanem az elhelyezés és az ellátás kulturáltsága is. A műszaki főiskola kollégiumának kétszemélyes szobáiban a zavartalan pihenésre éppúgy megvolt a lehetőség, mint a művészi munkára. A pécsi telep azért is felkeltette az érdeklődést, mert ide művészházaspárok is elmehettek. Többen éltek is ezzel a lehetőséggel, így például a *Szenti* házaspár Kisújszállásról. A telep sikerét bizonyítja az is, hogy az idei részvevők közül tizenheten máris jelentkeztek a jövő nyárra, köztük három házaspár.

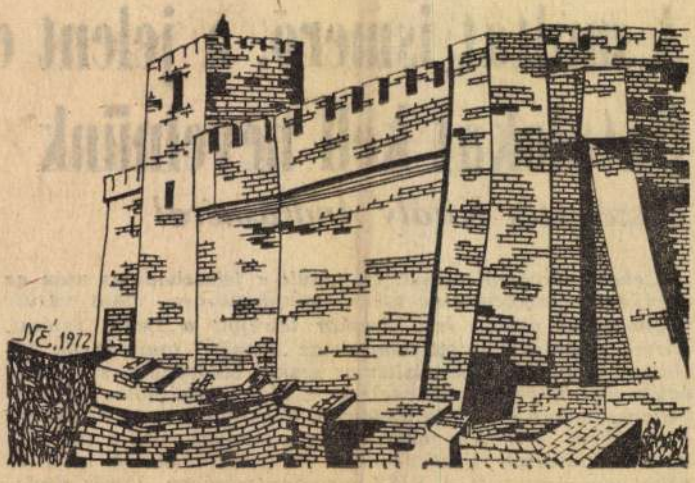

Nemes Éva: A gyulai vár

A másik központi szervezésű művésztelepnek az Alföld egyik leghangulatosabb városa, *Gyula* adott otthont. Az a közösség, amely idén itt vert tanyát, valójában már hosszú múlttal rendelkezik: tíz esztendőn át Balatonfüred volt a „székhelye", majd afféle „helyváltoztató életmódra" kényszerült. A gyulai tapasztalatok azt igérik, hogy talán ismét gyökeret eresztheti a vándorló telep. Ezt Gyula város illetékesei éppúgy szeretnék, mint a pedagógus művészek közösségének éveken át összeforrt törzsgárdája.

A gyulai nyár termését reprezentáló tárlat, melyet a kétszintes, modern kiállítási helyiségben, a Dürer-teremben rendeztek, mind gazdagságával, mind művészi színvonalával azt hirdette, hogy a városban eltöltött három hét rendkívül értékes élményt jelentett a részvevőknek.

Mi a siker titka? *Marsovszky Endre*, aki a nagy hírű telepet alapítása óta vezeti, a többi között a gondos előkészítésben és a szokatlanul szívélyes fogadtatásban jelöli meg azokat a mozzanatokat, amelyek a részvevők jó hangulatát és lendületes alkotómunkáját biztosították. Sokat segített a telep megszervezésében a szakszervezet megyei titkára, *Mayer Andrásné*, s vele együtt az egyik helybeli rajzpedagógus, *Oláh Józsefné*, aki maga is régi telepes. A pedagógus képzőművészek a Pálffy-kollégiumban kaptak kényelmes szállást és nagyszerű ellátást. Nem is fogytak ki a kollégium igazgatójának, *Skultéty Andrásnak* a dicséretéből, aki a figyelmes személyzet élén fáradhatatlanul munkálkodott azon, hogy a vendégek zavartalanul pihenjenek és alkossanak. A város vezetői, valamint *Szerdahelyi István*, a Dürer-terem igazgatója és *Farkas Sándor*, a Várfürdő igazgatója is mindent megtettek a telep lakóiért.

Nem csoda, hogy minden kolléga, akivel csak beszélgettünk, felső fokon dicsérte a telepet. Hadd idézzünk egyet-két nyilatkozatot!

Rendes Béláné, a bajai tanítóképző általános iskolájának rajzpedagógusa: — *Több telepen voltam már, és mindenütt igyekeztem sokat tanulni. A gyulai nyár számos élménnyel ajándékozott meg. Ezeket többnyire vázlatokban rögzítettem, de remélem, tanév közben jut időm a kidolgozásukra. Eddig elsősorban a színek kötötték le érdeklődésemet, s itt kezdtem vonzódni az összetettebb, elvontabb, jelképes kifejezésmódhoz.*

Nógrádi Andor, a jobbágyi általános iskola tanára: — *Az ország egyik legszebb fürdőhelye ez a város. De ezzel a szépséggel vetekszik az itt lakók kedvessége, az a bizalmaskodás nélküli, természetes figyelmesség, amellyel fogadják a vendéget.*

Nemes Éva szombathelyi rajzpedagógus: — *Számomra minden egyes művésztelepi tartózkodás a fejlődés egy-egy állomása. A közös műterem valamennyiünk tanulóiskolája volt; igyekeztünk egymás művészi titkaiba belelátni, egymás megoldásaitól is ihletet kapni.*

F. A.

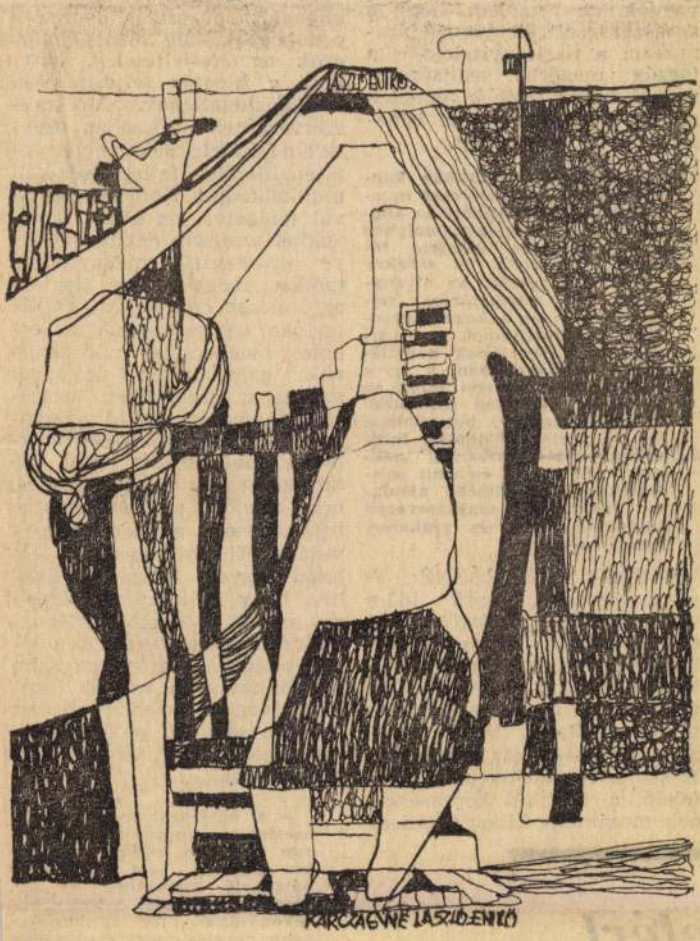

Karczaginé László Enikő: Hazafelé

Szenti Ernő: Kövek

A múltat ismerő, fiatalokat kell ne

Beszélgetés Király András

Székesfehérvárról indult. Itt tanult a felszabadulás után az évenként váltakozó elnevezésű tanítóképzőben, majd városi népművelési előadó lett. Amikor létrejött a Lenin Intézet, Király Andrásnét is ott találjuk az „alapító" tanítványok között: a tudományos szocializmus szakot választotta, s e mellé hamarosan fölvette a történelmet is. Már középiskolás korában bekapcsolódott a diákmozgalomba, s az egyetemen — immár párttagként — tovább folytatta ezt a munkát mint a tudományos diáktársaság ifjúsági elnöke. Az ellenforradalom után tevékenyen részt vett a KISZ megszervezésében. Vörös diplomával fejezte be az egyetemet 1957-ben. Utána egyszerre két munkakört is betöltött: a IX. kerületi KISZ Bizottságon dolgozott, és a Leöwey Klára gimnáziumban tanított. Következő állomása a KISZ Központi Bizottságának középiskolai osztálya, majd 1960-tól kezdve a Budapesti Bizottság titkári tisztét töltötte be. Hat esztendő múltán újabb munkakörbe került: a Fővárosi Tanács Oktatási Főosztályának vezetőhelyettese lett. Idén, február 17-én a szakszervezet központi vezetősége az elnökség tagjává s egyuttal a szakszervezet titkárává választotta.

Munkájának hőfokát az erkölcsi elismerésnek olyan megnyilvánulásai jelzik, mint a Munka Érdemrend ezüst fokozata, a KISZ érdemérem s legutóbb az idei pedagógusnapon kapott Földes Ferenc-díj.

KIRÁLY ANDRÁSNÉ: Eddigi munkahelyeim alakulásában elég nagy szerepe van a „véletleneknek"; árnyaltabban szólva: nem úgy terveztem meg őket, mint a sakkozó a lépéseit. Egyetemi éveim alatt még tudományos kutató akartam lenni. E vágyam, törekvésem előiskolája volt az a munka, amit a Párttörténeti Intézetben végeztem. Azután elkapott a mozgalmi tevékenység sodra, és én szívvel-lélekkel belevetettem magam ennek hullámaiba. Örömmel vállaltam azt a megtisztelő megbízatást is, hogy a pedagógus-szakszervezet titkára legyek, mert úgy éreztem, eddigi tevékenységem tanulságait, eredményeit kamatoztathatom ebben az új munkakörben. Meggyőződésem ugyanis, hogy *a különféle társadalmi területeken végzett munkának megvan a közös nevezője: az a mozgalmi stílus, melynek jegyei közé tartozik a többi között a szoros kapcsolat az emberekkel, a jelenségek kritikus megfigyelése, az összefüggések felismerése és a helyes megoldások, az egyént és a közösséget szolgáló haladás szüntelen keresése.* KISZ-munkám hosszú távú edzőtábort jelentett e stílus elsajátítására, tanácsi megbízatásom pedig arra szoktatott rá, hogy a törekvéseket, elképzeléseket mindig szembesítsem a lehetőségekkel. Ma mégis úgy érzem, hogy új munkakörömben egyelőre csak „tanuló" vagyok, de remélem, hogy a szakszervezeti élet eleven áramában, a tisztségviselők és a tagság megértő segítségével napról napra feljebb léphetek ennek a munkának az ismeretében és végzésében.

— Izgalmas időszakban kapcsolódott a szakszervezet munkájába. Ekkor tetőzött az állami oktatás vizsgálata, melyben a szakszervezet különféle fórumai, képviselői is tevékenyen részt vettek. Az olyannyira várt párthatározat teljes szövege és a hozzákapcsolódó dokumentumok a nyári vakáció idején láttak napvilágot a Köznevelésben, s így a pedagógusok tízezrei most az új tanév küszöbén ismerkednek meg ezekkel behatóbban. Mi az, amire különösen felfigyelt e határozatban a szakszervezeti titkár, és amit nyomatékosan figyelmébe ajánlana valamennyi szakszervezeti tisztségviselőnek és szakszervezeti tagnak?

KIRÁLY ANDRÁSNÉ: A párthatározat hosszú időre megszabja az iskolai oktató-nevelő munka fejlesztésének, korszerűsítésének programját. E határozattal nyilvánvalóan nem az volt a célja a Központi Bizottságnak, hogy látványos újdonságokat sürgessen. A kor követelményeinek megfelelő, a fiatalok képességeinek maximális kibontakozását al-

mazta meg. Úgy vélem, hogy ebből a nézőpontból — a határozat szelleme és szövege szerint is — *központi szerepe van a pedagógusnak.* Senki sem vitathatja, hogy szükség van a megfelelő tárgyi feltételekre, de az is bizonyos, hogy ezeknek pedagógiai értéke a pedagógusok munkája révén valósulhat meg. Olyan pedagógusokra van szükség természetesen, akik a kor igényeinek megfelelő képzettséggel rendelkeznek és akikben szüntelen munkálkodik a fejlődés, a továbblépés hajtóereje. Olyan pedagógusok tudják e határozatot lépésről lépésre megvalósítani, akik még hiányos vagy minimális tárgyi feltételek esetén is *akarnak és tudnak tanítani, nevelni.* De ehhez a helytálláshoz az is szükséges — és ezt talán legelsőként kellett volna említenem, hisz nyomatékosan hangsúlyozza a határozat is —, hogy *megfelelő erkölcsi és anyagi megbecsülés övezze a pedagógust, hogy meglegyenek azok az életfeltételek, amelyek e hivatás teljesítéséhez nélkülözhetetlenek.* A szakszervezetnek elsősorban ezeknek a feltételeknek megteremtésén, illetőleg fejlesztésén kell munkálkodnia. Konkrét példával szolgálva, az állami szervekkel szorosan együttműködve igyekszünk megnyugtató módon megoldáshoz segíteni az óraszám-csökkentést, és kitartóan szorgalmazzuk az erkölcsi megbecsülés módozatainak gazdagítását, kutatjuk azokat az eszközöket, lehetőségeket, amelyekkel a pedagógus pályát vonzóbbá és megbecsültebbé lehetne tenni. Ide tartozik az a törekvésünk is, hogy mielőbb rendeletileg szabályoztassék a pedagógusok munkaköri kötelezettsége. De hadd tegyem hozzá mindehhez, hogy az annyira szükséges anyagi és erkölcsi megbecsülés, munkánk létfeltételeinek biztosítása a legszorosabb kölcsönhatásban van az iskolában végzett tevékenységünk hatékonyságával, példás hivatásszeretetünkkel, emberi magatartásunkkal.

— A határozat megállapítása szerint az elmúlt esztendők során „minden eddigi erőfeszítés ellenére sem növekedett megfelelő mértékben az intézményes iskolai nevelés hatékonysága". Az eredményesebb nevelés megvalósításában milyen szerepe van a sokat emlegetett tanár-diák kapcsolatnak?

KIRÁLY ANDRÁSNÉ: Az ifjúsági mozgalomban szerzett tapasztalataim arról győztek meg, hogy az egészséges és a hatékony nevelést segítő tanár-diák kapcsolat fő feltétele nem a formális elemek mégoly gazdag megléte, hanem az *„együttdolgozás".* Ebben a közös munkában a tanár és diák egyaránt alakul, formálódik. Az idei tanévben különösen fontos feladat a fegyelem és rend fejlesztése, de meggyőződésem, hogy ezt a célt is csak ezzel az együttműködéssel lehet elérni. Az együttdolgozásban, egyáltalán az egész iskolai életben *rendkívül fontos „légköri tényezőnek" tartom a jókedvet, a humort, a játékosságot.* Engedjük, sőt segítsük, hogy a gyerekek az életkoruknak megfelelően valóban gyermekek és fiatalok legyenek, és ne próbáljuk őket koraérett felnőttekké tenni. A közéleti

Egy fiatal életért

Kéréssel fordulunk szakszervezetünk tagságához, minden pályatársunkhoz.

Csohány Jánosné Hajdú megyei, Polgár községbeli óvónő 17 éves kislányának életét csak sürgős veseátültetéssel lehet megmenteni. Erre jelenleg csak külföldi gyógyintézetben van lehetőség. Az édesanya gyermekéért vállalja saját életének kockáztatását — egyik veséjét átültetik —, de a műtéthez szükséges több százezer forintot a szakszervezet és a gyakorló pedagógusok segítsége nélkül nem tudja előteremteni.

Arra kérünk mindenkit, hogy tehetségéhez, anyagi helyzetéhez mérten — ha szükségességét érzi — nyújtson segítséget. Az együttérzőkhöz fordulunk: fogadják megértéssel ezt a felhívást, segítsenek megmenteni egy pedagógus fiatal lányának életét.

A hozzánk érkező felajánlásoknak csekkszámlát nyitottunk. Száma: 218—98086 OTP VIII. Ped. Szakszerv. KV 26276. Az összeg rendeltetéseként sziveskedjenek feltüntetni: „Orvosi költségekre".

Bizonyosak vagyunk abban, hogy a pedagógusok részt vállalnak ennek a nemes ügynek a szolgálatában.

A szakszervezet elnöksége nevében

Péter Ernő
főtitkár

Oláh Józsefné

a Gyulai Őszi Tárlaton műve, esztergomi várkápolna szerepel. (említve.)

Dömötör János: Békés Megyei Őszi Tárlat Gyulán

Békés Megyei Népújság 1971. okt. 29.

Oláh Józsefné, iparművész

Szpalán kiállítása nyílt meg
batik munkáiból.

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 14.

Oláh Józsefné
pedagógus és iparművész batik-
munkának tárlatát tegnap rendez-
ték meg Gyulán.

Magyar Hírlap 1971/347 sold.

Oláh Józsefné
festő

A gyulai jubileumi tárlaton
részt vett a művén.

_. Slirek.
Művészet, 1972. december - 45. oldal,

Oláh Józsefné
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1969 MAR

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Klubtárlat Gyulán

A gyulai Harisnyagyár Jókai kultúrotthonában az idén is több miniatűr tárlatot rendeznek. Ma este fél 6 órakor Oláh Józsefné mutatkozik be képeivel az ifjúsági klubban. A kiállítás megnyitóját Koszta Rozália festőművész mondja el, ismertetve a kiállító munkásságát, törekvéseit.

Legutóbb — mint ismeretes — a Népújság munkatársainak fotókiállítását látta vendégül az ifjúsági klub.

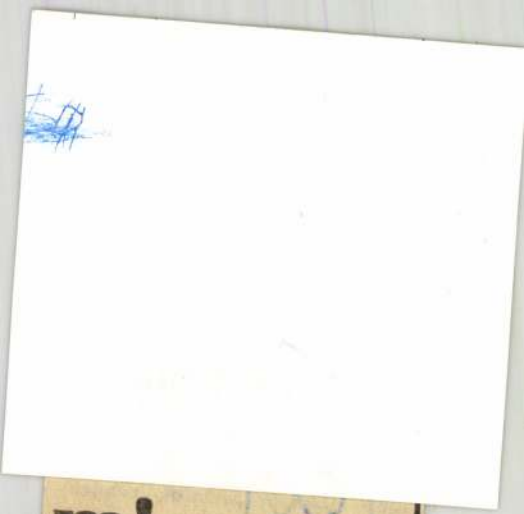

m!

szerekkel ciánozást, zsizsíktele-
s különböző rovarok irtását

esetén árengedményt a d u n k.

Községgazdálkodási Vállalat,
Kecskemét, Műkert 9.
Féregirtó részleg.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Oláh Józsefné iparművész.

1977. DEC 1

tak el hat darab, összesen 400 ezer frank értékű gobelint, valamint egy XV. századi alabástrom szobrot.

HÁROM KIÁLLÍTÁS nyílt a hét elején. A Lengyel Kultúra rendezésében a Zeneművészeti Főiskolán látható mától a Henryk Wieniawski lengyel zeneszerző és hegedűművész életművét illusztráló változatos anyag. Gyulán tegnap rendezték meg Oláh Józsefné pedagógus és iparművész batikmunkáinak tárlatát. Komárnóban pedig Kerti Károly Munkácsy-díjas festőművész 40 linóleum- és papírmetszetét, valamint tusrajzait mutatják be a helybelieknek.

zánkban *az állattenyésztés fejlesztésére és a húsellátás javítására* a húsprogramot. Megvalósulásáról, az állattenyésztés helyzetéről *dr. Gergely* István mezőgaz-

NÉPSZABADSÁG

BUDAPEST

1999. MÁRCIUS 20.

A főváros perli az ÁPV Rt.-t

Jogszerűtlenül emeltette le a végrehajtóval az ÁPV Rt. számlájáról a fővárosi önkormányzat a belterületi földek után járó ellenérték több mint kétmilliárd forintos kamatát – foglalt állást csütörtökön a vagyonkezelő igazgatósága. A főváros ezt cáfolja, és a jó hírnév megsértése miatt polgári peres eljárást indít az ÁPV ellen.

A fővárosi önkormányzat az 1989. évi XIII. törvény alapján jutott hozzá 123 millió forint névértékű Egis Rt.-részvényhez belterületi földjeinek ellentételezéseként. Az összeget azonban kevesellte, és a Fővárosi Bíróság szakértője is 2,7 milliárd forintos jogosultságot állapított meg. A bíróság 1998 márciusában a főváros javára ítélt, az ÁPV pedig júniusig kifizette a pénzt. Az önkormányzat újabb beadványában további, csaknem kétmilliárd forint értékű kamatot követelt, mintha az állami vagyonkezelő a részvények kiadását elrendelő 1996. márciusi ítélet jogerőre emelkedése óta tartozna ezzel az összeggel. A bíróság a követelést jóváhagyta, és – az ÁPV tiltakozása ellenére – kiállította a végrehajtási lapot. A végrehajtó március 5-én emelt le 2,126 milliárd forintot az ÁPV számlájáról.

A nyilatkozatok szerint a vagyonkezelő kérte a jóváhagyás felfüggesztését, de a végrehajtó ezt nem vette figyelembe. *Bőhm András* szabaddemokrata frakcióvezető azonban úgy tudja: mindössze levelet írtak a bíróság helyettes elnökének, ami nem felel meg a polgári peres eljárás szabályainak, a végrehajtás tehát jogszerű volt. (Az ÁPV Rt.-től csak annyi információt kaptuk, hogy keresetet nyújtottak be.) A frakcióvezető szerint ha a kötelezett nem fizet, márpedig az ÁPV ezt két évig halasztotta tizenöt napon túl „ketyeg" a kamat.

Jó hírnév megsértése miatt az önkormányzat polgári peres eljárást indít az ÁPV ellen – közölte Bőhm. A fővárost képviselő 1000. Ügyvédi Iroda vezetője, *Dantesz Péter* úgy nyilatkozott: az inkasszós kérelmet az MNB jogi osztálya is jogszerűnek találta. Az iroda hitelrontás miatt szintén fontolgatja az ÁPV beperlését. A vagyonkezelő szerint ugyanis: „az eseményt a fővárosi önkormányzat jogos igénye kielégítéseként állította be a közvélemény előtt, amellyel a Tocsik-ügy kapcsán elhíresült, de az önkormányzat által ma is foglalkoztatott 1000. Ügyvédi Iroda több tízmillió forintos ügyvédi és végrehajtói díjat is leemelt".

E. N.

Eladó a Gozsdu-udvar

Új pályázatot ír ki áprilisban a Gozsdu-udvar hasznosítására Erzsébetváros önkormányzata – határozta el a képviselő-testület csütörtökön. A nemrég eredménytelennek minősített korábbi pályázat nyertese, az izraeli Heftsiba cég várhatóan pert indít majd. A VII. kerület önkormányzata számol ezzel a lehetőséggel, de miután jogi szakértők szerint a lezárt pályázat győztesének nincs esélye megnyerni az esetleges pert, ezért nem bírálta felül korábbi döntését a testület.

Az áprilisban kiírandó új pályázat nemzetközi és meghívásos lesz. Egy képviselői indítvánnyal ellentétben a kiírás nem tartalmaz majd minimálárat, mert a tapasztalatok szerint annál nem szoktak sokkal többet ajánlani a pályázók. A vételár viszont nem az egyedüli döntő szempont lesz, a kerület ugyanis azt szeretné biztosítani, hogy a Gozsdu-udvart valóban felújítsa és hasznosítsa majd új tulajdonosa. Ennek érdekében a pályázatot megnyerő társaság nem vehet fel hitelt az ingatlanra, amelyet a beruházás meghatározott készültségi fokainál, részenként ad el az önkormányzat.

A testület jelentősen lerövidítette az eredeti határidőket: két hónapra csökkent a pályázat előkészítésének, értékelésének és elbírálásának időtartama. Vagyis az áprilisra tervezett kiírástól számítva optimális esetben már szeptemberben elkezdheti a kiválasztott beruházó a Gozsdu-udvar megújítását. A VII. kerület önkormányzata azonban, az előzetes tervekkel ellentétben, nem vállalkozott arra, hogy a vállalkozásban közös gazdasági társaság formájában részt vegyen.

S. T.

Medencét is kaptak az elefántok

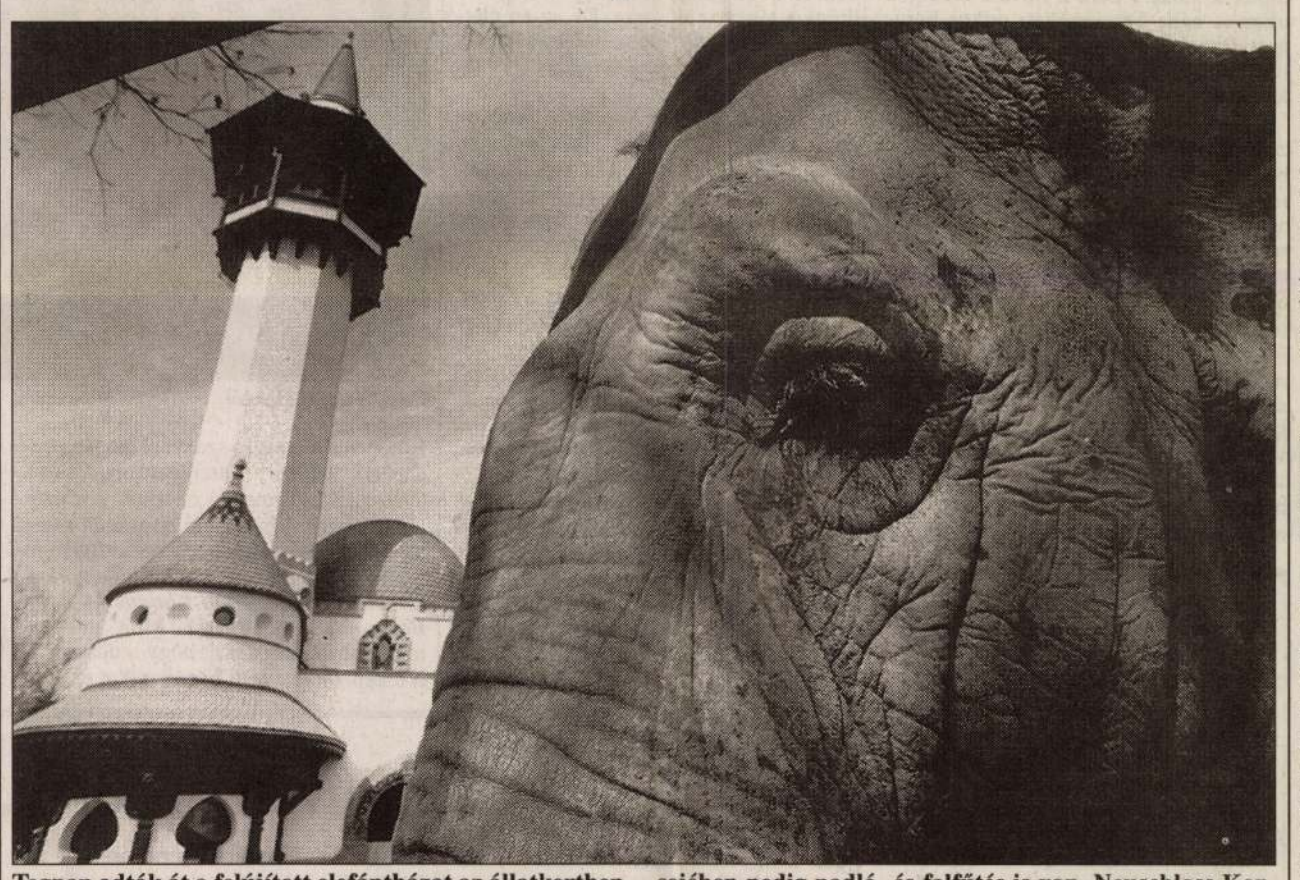

Tegnap adták át a felújított elefántházat az állatkertben. A kétéves rekonstrukció során megnagyobbították az istállókat, duplájára növelték a kifutókat, és építettek egy száztíz négyzetméteres medencét is a jelenleg itt lakó Hellának és Zittának. Az állatok élete ezután sokkal otthonosabb lesz, hiszen a kifutón árnyat adó fa és saját maguk által működtethető zuhany is található, a ház belsejében pedig padló- és falfűtés is van. Neuschloss Kornél eredeti tervei alapján újjáépítették az elefántház kilátótornyát, melyet annak idején a török követség tiltakozása miatt kellett lebontani, mondván, hogy minaretre emlékeztet. A keleties stílusú, Zsolnay-kupolás elefántház felújítása összesen kétszázhatvanmillió forintba került. TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

Ügyvéd vadászta bevándorlók

A letelepülni vágyók kétharmada Budapestre jön

Budapesten akar letelepedni a magyarországi bevándorlók kétharmada: főként határon túli magyarok és kínaiak. Információink szerint olyan sok a fővárosban a kérelmező, hogy a hivatalban várakozókra ügyvédek megbízottjai vadásznak: gyorsabb, de drágább elintézést ígérve.

A múlt évben több mint ötezer-kétszáz bevándorlási kérelem érkezett, hetven százalékkal több, mint tavaly – közölte *Szabó Lajos,* Budapest Főváros Közigazgatási Hivatalának vezetője tegnapi tájékoztatóján. A hivatalnak négyszer ennyi szakemberre volna szüksége, hogy gördülékenyen menjen az ügyintézés. Tavaly ezerkétszáz kérelemre mondtak igent, több mint háromszázat elutasítottak.

Csaknem hatvan országból jönnek Budapestre bevándorlók. Döntő többségük határon túli – főként romániai – magyar, őket követik a kínaiak, az ukránok és a vietnamiak. A hivatal döntéseinek nagy részét az ügyfelek megtámadják, a Menekültügyi és Migrációs Hivatal nagyjából minden második panasznak ad helyt. Szabó szerint ennek az lehet az oka, hogy időközben a bevándorolni vágyók teljesítik a szükséges feltételeket.

Ma az kaphat bevándorlási engedélyt, aki legalább három éven át folyamatosan és jogszerűen hazánkban él, itt van a lakóhelye, és igazolja, hogy meg tud élni. A bevándorlásnak nem lehet közrendvédelmi vagy nemzetbiztonsági akadálya. A bevándorlók általában a megélhetésüket tudják a legnehezebben igazolni. A fővárosi közigazgatási hivatal legalább huszonöt-harmincezer forintos havi nettó jövedelmet tart szükségesnek. Méltányosan döntenek, ha az ügyfélnek bankbetétje van, de munkahelye még nincs – tette hozzá Szabó.

A hivatal tapasztalatai szerint a Budapesten letelepülő kínaiak legtöbbje felsőfokú végzettségű, de nyelvi nehézségek miatt nem tudnak a szakmájukban elhelyezkedni, ezért választják a kereskedelmet és a vendéglátást. Szabó szerint nekik az átlagosnál nagyobb a jövedelmük. A magyar nemzetiségű román állampolgárokat pedig általában minimálbérért foglalkoztatják, később viszont emelik a fizetésüket, mert rájön a munkáltató, hogy alkalmazottja így könnyebben kaphat bevándorlási engedélyt. A hivatalvezető hangsúlyozta: nem tesznek megkülönböztetést nemzetiségek között, de kedvezőbben fogadják a határon túli magyarokat, az egykori magyar állampolgárokat és azokat, akik családegyesítési célból akarnak bevándorolni.

Információink szerint a fővárosi közigazgatási hivatalban olyan sokan állnak sorba bevándorlási engedélyért, hogy a várakozóknak – mint korábban a földhivatalokban – gyakran ügyvédek ajánlják fel szolgálataikat, gyorsabb, de drágább ügyintézést ígérve. A hivatalban hetente kétszer van ügyfélfogadás, ilyenkor egy napon akár háromszázan is jönnek.

S. G.

Magyar–oláh utcatáblákat szeretnének

A XV. kerületi cigány önkormányzat nemrégiben úgy döntött, kéri a kerülettől, hogy a magyar nyelvű utcaneveket és a közhivatalok nevét feltüntető táblákat cserélje kétnyelvűre, cigányul is tüntesse fel az elnevezéseket. Azt is el szeretnék érni, hogy a hivatal a rendeleteit adja ki két nyelven, és foglalkoztasson cigány ügyintézőket – mondta *Gyarmati-Farkas Dezső,* a testület szóvivője.

Követelésük jogalapja a kisebbségi törvény, ennek akarnak most érvényt szerezni. A szóvivő szerint szakítani kell a gyakorlattal, hogy a kisebbségek nem kérik számon a törvény betartását. Kérdésünkre elmondta: a cigány nyelv alatt az oláh nyelvet értik, mivel a kerületi romák többsége nem magyar vagy beás, hanem oláh cigány. A kerület alpolgármestere, *Ambrus János* elismeri az igény megalapozottságát, de keresztülvihetetlennek tartja az elképzelést. Körülbelül hatvanmillióba kerülnének a táblacserék, erre a kerületnek nincsen pénze – közölte. Nem beszélve arról, hogy ezek után a többi kisebbség is ugyanezt kérhetné, azaz mindahányszor lecserélhetnék a táblákat, amikor az egyik nemzetiség hoz egy ilyen határozatot. Cigány nyelvű hivatalos fordítóirodát sem lehet találni. Elmondta: a szociális osztályra évek óta keresnek egy magyarul, cigányul egyaránt tudó, érettségivel és köztisztviselői alapvizsgával is rendelkező roma származású ügyintézőt, de eddig még nem sikerült találniuk.

M. N. T.

Vita a fogyasztóvédő békéltető testületek körül

Budapesten megakadtak a fogyasztóvédelmi békéltető testületek létrehozásával kapcsolatos előkészületek. A legtöbb megyében már működő testületek létrejöttének segítésére Rusznák Imre, a fővárosi kereskedelmi és fogyasztói érdekvédelmi bizottság elnöke tegnapi ülésükön felajánlotta segítségét a kamaráknak és a civil szervezeteknek. Az elnök kész az ügyben a szakminisztériumhoz fordulni.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A Fővárosi Közgyűlés kereskedelmi és fogyasztói érdekvédelmi szakbizottsága tegnapi ülését a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség székházában tartotta. A vendéglátók nevében *Huszay Gábor* főigazgató az eddiginél szorosabb együttműködést szorgalmazott a fogyasztóvédelemmel foglalkozó társadalmi szervezetek és a fővárosi bizottság között. Erre egyébként minden érdekelt készséget mutat. Huszay elmondta: az EU-tagsághoz szükséges jogharmonizáció révén folyamatosan nő azon törvények száma, amelyek e tevékenységet érintik. A felügyelőség jelenleg százhetven jogszabállyal dolgozik.

Rusznák Imre, a bizottság elnöke rámutatott arra, hogy a dinamikus törvénykezéssel ellentétben nem történt előrelépés a fogyasztói oktatás terén, súlyos gondok mutatkoznak a budapesti békéltető testületek megalakítása körül, illetve hiányosak a fogyasztóvédelmi intézményrendszer működési feltételei. A legtöbb gond pedig abból ered, hogy éppen azok nem ismerik a törvényeket, akiknek be kellene tartaniuk.

Az oktatáshoz a főfelügyelőség főigazgatója jól képzett előadóik közreműködését ajánlotta fel. A békéltető testületek ügyében pedig Rusznák a kamarák és az érintett civil szervezetek írásbeli helyzetértékelését kéri. A kamarák ugyanis ragaszkodnak ahhoz, hogy a civilek létszámuk arányában – azaz felerészben – járuljanak hozzá a testületek működési költségeihez. A pályázati pénzekből tevékenykedő civileknek azonban nincs lehetőségük erre – hangzott el. A fővárosi békéltető testület létrehozásának ügyében Rusznák kész bizottsága nevében a gazdasági miniszter segítségét kérni – ajánlotta fel.

Szombat

Engedély

Budapesten akar letelepedni a legtöbb bevándorló. A közigazgatási hivatalban egy-egy ügyfélfogadási napon háromszáz külföldi is megfordul, akikre valósággal vadásznak az ügyvédek megbízottjai: a bevándorlási engedély gyorsabb, de drágább elintézését ígérve.

Ha nem vigyáz a szokásainkban még járatlan külföldi, könnyen rászedhetik. Aggódom: nehogy 1982-es horgászengedélyt vagy heti két alkalomra szóló fitnessbérletet kapjon a pénzéért.

S. G.

UTAK ÉS UTASOK

- A Fővárosi Közterület-fenntartó Részvénytársaság a hét végén az Árpád hidat tisztítja meg. A munkálatokat ma és holnap kilenctől délután két óráig egy-egy forgalmi sáv lezárásával végzik. Az első napon a Budáról Pestre vezető, másnap pedig az ellentétes oldalon dolgoznak.
- A 2-es metró szerelvényeit a hét végén buszokkal pótolják a Deák tér és az Örs vezér tere között pályafelújítás miatt.
- Vasárnap a Műegyetem rakpartot lezárják rendezvény miatt a kora reggeli óráktól kb. 18 óráig. Az ottani parkolást is megtiltották a verseny idejére.
- A Budaörsi úton belefogtak az elválasztó sáv felújításába a BAH-csomópont és a Nagyszőlős utca közötti szakaszon. Mindkét irányban munkaterületet kell kerülgetni 8–17 óráig, ami hosszan tartó torlódásokat okoz tíz napon keresztül.
- A 2-es számú főút fővárosi szakaszán, Újpesten, a Váci úton új jelzőlámpás csomópontot alakítanak ki a Károlyi István utcánál. Ezzel együtt a forgalmi rend is meg fog változni. (A Váci úton a kötelező haladási irányok egyenesek lesznek.)
- A Kelemen László utcát a Hűvösvölgyi út felé egyirányúsították az Ördögárokig. A 29-es autóbuszok a Kolosy tér felé a Budenz út–Hűvösvölgyi út–Riadó utca–Pasaréti út–Pasaréti tér–Kapy utca útvonalon közlekednek.
- A Bimbó utat egyirányúsították a Kapy utcától a Sövény utcáig közműépítés miatt. A Bimbó úton a Fillér utcánál a Gábor Áron utca felé vezető sávot felbontották, mert vízvezetéket javítanak.

Forrás: Fővinform, FKF Rt.

Az M0-ás a bíróságra vezet

Az M0-ás új Duna-hídjával kapcsolatban gyakorlatilag ultimátumot intézett a közlekedési tárca vezetőjéhez Újpest polgármestere. Ha a tárca nem az említett átkelő mellett foglal állást, bíróság elé is kerülhet az autóút ügye. Információink szerint a szaktárca politikai államtitkára az aquincumi híd megépítését támogatja, és ezen a helyszínen április 8-án területbejárást tart az érintett polgármesterekkel.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Heteken belül jogi útra terelődhet az M0-ás autóút északi szektorának további sorsa. Jövő hét közepén jár le ugyanis az a nyolcnapos határidő, amelyet *Derce Tamás,* Újpest polgármestere *Katona Kálmán* közlekedési miniszterhez intézett levelében tüntetett föl. A polgármester arra kéri a szaktárca vezetőjét, hogy a megadott időig jelezze: a kerület által támogatott M0-ás nyomvonalon építik-e meg az új északi Duna-hidat. Ha ugyanis mégsem ott lesz az átkelő, hanem délebbre, a kerület nem járul hozzá az M0-ás helyi szakaszának használatbavételi engedélyezéséhez. A levélhez csatolták Dunakeszi polgármesterének csatlakozó záradékát is.

Derce Tamás elmondta: ha a miniszteri válasz elmarad vagy nemleges lesz, akkor a Közlekedési Főfelügyeletnél kezdeményezik az építkezés felfüggesztését. Ha a kerület ott sem kap jogorvoslatot, az ügyészséghez fordulnak. A polgármester hozzátette: ha nem lesz egyértelmű kormányígéret és garancia az M0-ás hídra, minden jogorvoslati lehetőséget végigjárnak, akár bíróság elé is viszik az ügyet.

Folytatás a 39. oldalon

Akik sosem váltak bérlőkké

Utcára kerülhet egy ötgyermekes belvárosi család. Az önkormányzat kilakoltatni készül a családot, részben a kifizetetlen számlák, részben pedig a ház egyes lakóinak panasza miatt. No meg mert hivatalosan nem is bérlők a lakásban, bár évek óta laknak ott és rendben tartják. A szomszéd szerint semmi gond nincs a roma családdal.

Farkas Erika félszegen üldögélt az V. kerületi cigány önkormányzat irodájában működő roma női jogsegélyszolgálatnál, miközben *Kozma Blanka,* a cigány testület elnöke az ő beadványát diktálta a titkárnőnek: kérik az önkormányzatot, vonja vissza tavalyi – azóta bíróság elé vitt – kilakoltatási határozatát, mert az asszony, öt gyereke, élettársa, nővére, annak élettársa nem tudnak hova költözni.

Kozma Blanka jól ismeri az ügyet. – A lakók nem önkényes lakásfoglalók, a negyven négyzetméteres, komfort nélküli lakást még a nagymama kapta, hozzá jelentkeztek be '86-ban, és azóta is ott élnek, a Steindl Imre utca 11.-ben – meséli. De jogcím nélkül tartózkodnak ott, sosem váltak bérlővé, mert az önkormányzat nem akart velük bérleti szerződést kötni. Ennek ellenére a kerület 1995-ben levelet küldött nekik a lakásbérleti szerződés felbontásáról. A kilakoltatás indoka: a bérlők a felszólítások ellenére sem fizetik a lakbért, az együttélés szabályait megszegik, ami „a lakóközösség többszöri bejelentéséből megállapítható".

Mielőtt az önkormányzat bírósághoz fordult, levelek, fellebbezések követték egymást. Az indokolás mindig ugyanaz volt, de időközben a bérhátralékhoz csatlakoztak a közüzemi díjak, az „együttélés szabályainak áthágása" kifejezés pedig két állandó szókapcsolatra bomlott: folyamatos botrányokozás, a lakók állandó fenyegetésekkel való megfélemlítése.

Volt egy szakasza az ügynek, mikor az önkormányzat is beláthatta, mégsem járja az anyát és öt gyerekét utcára tenni. Farkas Erika harmadik lakáspályázata után felajánlottak neki egy száz négyzetméteres cserelakást a Hold utcában. A Farkas család megnézte, örült. Míg csak nem szóltak nekik, hogy igazolniuk kellene ötszázezer forint készpénzt, melyet a felújításra kell fordítaniuk. Megszerezték ugyan az összeget, és bemutatták a róla szóló papírt is, mégis meghiúsult a csere.

– Máig nem tudom, miért nem kaptuk meg a lakást – mondja az asszony. Hozzáteszi: nem igaz, hogy „félelemben tartották a házat", csak a nővére élettársa okozott néha botrányokat, mikor berúgott. Bizonygatta: néhányan a házból rájuk szálltak, hogy kiebrudalják az épületből az egyetlen cigány családot.

A lakás női gondossággal berendezett, csinos kis garzon. A falakon nagy, bekeretezett nyomatok, szentképek és roma festők vásznainak utánzatai. Az asszony szerint nekik kétszer akkora rendet kell tartaniuk a lakásban, mint másoknak, különben megszólják őket; amit lehet a magyarnak, nem szabad a romának.

– Két dolog miatt szapulnak minket – mondja. – Az egyik, hogy kiteregetem a ruhákat a korlátra, a másik, hogy a gyerekek zajosak. Főleg nyáron, mikor szünet van, kimennek játszani a gangra, az udvarra. Nekem hét emberre kell mosnom, bent nem tudok szárítani, a gyerekeket meg nem tarthatom az egyetlen szobában. Néhány hónapja bejött hozzám a Hip-Hop Boys alattunk lakó énekese, és elmondta, neki ciki, hogy jönnek az ismerősei, és látják, hogy proliházban él, ahol a vizes ruhákat kiteregetik a folyosón. Elmagyaráztam, hogy máshol nincs hely. Megértette, elnézést kért.

– A legnagyobb baj, hogy a *Zoli,* a nővérem élettársa néha berúg, és akkor nem lehet bírni vele. Volt olyan, hogy ledobta a tévét az udvarra. De az én élettársam nem iszik, nem dohányzik, sőt segít a lakóknak a Zoli rendszabályozásában is.

A mellettük lakó *Kapitány Jánosné* átjár hozzájuk kávézni. Azt mondja, nincs különösebb baj ezzel a családdal, viszont akad néhány lakó, aki beköltözésük óta próbálja őket kiszekírozni innen. – Időnként nagy ricsajt csapnak a gyerekek, vagy ha éppen beállítanak a rokonok, és ünnepelnek, akkor nagy a zsivaj. De hát a gyerekeknek ez a dolguk, az ünnepi hangzavarhoz meg kinek mi köze? – kérdi –, ahány náció, annyiféleképp mulat. Csak – mondja – vannak, akiknek örömet okoz másokat beárulni, a cigányokról meg bárki bármit elhisz, nem is kell nagyon bizonygatni. Van két lakótársunk, akik szeretnek jelentéseket fabrikálni. Megírják, aztán viszik körbe a házban, aláíratják olyanokkal is, akik jelen sem voltak, mikor az eset történt.

Erika elvisz az általa „jelentgetőknek" titulált lakókhoz. Az egyikük láthatólag illuminált. – Ünneplünk – mondja, miután bemutatkozom –, most nem alkalmas. De holnap se jöjjön, mert akkor sem lesz jó – teszi hozzá vigyorogva, és rám csapja az ajtót. A másik is úgy dönt, nem nyilatkozik.

Kérdésemre, hogy miért nem fizették a számlákat, Erika azt mondja, azért, mert a nővére és élettársa (néhány hónapja mindketten ismeretlen helyre távoztak) nem járult volna hozzá a rezsihez, és ő nem tartotta igazságosnak, hogy egyedül állja a számlákat. De – állítja – megírta az önkormányzatnak, ha majd kap lakást, annak fizeti a terheit.

Hamarosan ismét a belvárosi önkormányzat elé kerül Farkasék ügye. Májusban pedig a bírósági tárgyalás következik.

Mohos Nádor Tamás

> Lakossági bejelentéseknél nehéz a hivatalnak utánajárnia, pontosan mi az igazság – mondja *Rónaszéki László* jegyző. Nehéz ugyanis egy-egy eset tanúit szóra bírni, akik esetleg tartanak a retorzióktól. Hozzátette, a bonyolult ügyeket azért célszerű jogi útra terelni, mert megnyugtató tisztázásukra leginkább a bíróság alkalmas. A törvényszékek rendelkeznek ugyanis azokkal a jogi eszközökkel, lehetőségekkel, melyek a legmegfelelőbbek az igazság kiderítésére. *Győriné Nagy Julianna,* a lakásosztály vezetője elmondta: Farkas Erika tényleg sikerrel pályázott a Hold utcai lakásra, de végül azért nem kötöttek vele szerződést, mert az ötszázezer forint meglétét két hónapos késéssel igazolta.

Festmények az étteremben

Egy kép a tárlatról

Különös házasságra szánta el magát a budapesti Thököly étterem tulajdonosa, *Sárosi Pál.* Összeadta éttermét a képzőművészettel. A hivatalos aktus múlt héten történt, amikor megrendezte a Balaton-felvidéki óbudavári Képíróműhely festőházaspárjának, *Oláh Katinak* és *Boda Balázsnak* a kiállítását. Mint mondta, megpróbálkozik azzal, hogy rendszeresíti a képzőművészeti bemutatókat az étteremben. A szándék komolyságának alátámasztására a teljes bútorzatot kicserélte az étteremben.

A két művész akkor kezdett a mai nemzeti park településeinek, házainak, portáinak, sajátos kultúrájának ábrázolásához, amikor még nem fedezték fel a külföldiek, a fővárosiak a Balaton-parttól a Bakony aljáig húzódó vidéket.

Sz. A.

Művészpalánták, művészkollégák

Az Óbudai Társaskörben március 22-én, hétfőn *Szakály Ágnes* cimbalomművész és tanítványai lépnek fel. A Kiskorona utcai intézmény 1993 óta Mester és tanítvány címmel olyan koncerteket kínál, amelyeken hazai és nemzetközi hírű művésztanárok lépnek fel növendékeikkel. Szakály Ágnes cimbalomművész három tanítvánnyal – *Farkas Rózsával, Sóvágó Évával* és *Lukács Miklóssal* – lép fel.

Az ifjú művészekről annyit tudni lehet, hogy Farkas Rózsa már másodszorra nyerte el a Fischer Annie-ösztöndíjat, és a kortárs művek bemutatásáért többször részesült a hazai Artisjus-díjban. Sóvágó Éva számára már több művet írtak a magyar zeneszerzők. Az ifjú cimbalomművész, már a tengerentúlon, Chicagóban is nagy sikerrel mutatkozott be. A hangversenyen Lukács Miklós szerzeménye mellett felcsendülnek J. S. Bach, Hollós Máté, Haydn, Legány Dénes, Sztravinszkij, Lendvay Kamilló és Bartók dallamai is.

Nagy Marianna

Oláh György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

grafikusmúvész

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 JAN 10

1021

Oláh György: Van rá keret

. Sopron lev.-ből.

lvasó találkozón az egyik író azt
m *vátesz*, de ezt a szerepet fenn-
ak is. A másik író erre komoly-
te, hogy ő nem tud görögül,
zott az iskolából, amikor a »vá-
k."

kszáth Kálmán: „Az én kor-

ly szabadelvű képviselő szerint:
nagy természettudóssal beszél-
kakas természetéről. Hát ő azt
gy a kakas rendesen éjfélkor és
ol, de nincs kizárva, hogy nap-
or megszólaljon."

Nem kívánok nyelvőrködni, csak a fordulat elharapódzásának okát keresem.

Gondolom, eléggé mindennapos az olyan fecsegő, akit nem lehet leállítani a telefonban, leépíteni az utcasarkon, a tömegközelekedés járművein és egyebütt. Ő az, akit nem merünk felhívni, hogy egészségi állapota felől érdeklődjünk, mert egy hatágyas kórteremre való diagnózist zúdít a kagylóba. Ő az, aki a gyalogosok áradatában megragadja télikabátunk gombját, s az így képzett forgalmi dugót mindaddig meg nem szünteti, míg csak a gomb le nem szakad. Ő az, akivel tovább visz a busz, mint ahol

haborgo kismama, a negyedik budapesti újszülött anyja, aki a fél országgal közölte, hogy az ő Éva lánya nulla óra öt másodperckor látta meg a napvilágot, a társadalom mégis megfeledkezett róla. A panasz, remélem, meglágyítja az állami biztosítók szívét. A szemléletformáló korrekció hatására huszonöt százalékra csökkenthetnék a fővárosi bébik nyerési esélyét.

— zil —

Óbudavári
Képíró Műhely

BODA BALÁZS — OLÁH KATI
H-8272 ÓBUDAVÁR, Fő u. 38.

BODA BALÁZS

OLÁH KATI

Oláh Lőrinc

acsm. 1778

l.

Biográfiai

49. l

II. Ferdinánd.

Mellig, balra, nyolczszegletẽ
lonban, babérkoszorúval, rétege
vértje felett az aranygyapjas r

3
SACRATISSIMVS ET IN
Princeps & Domin

alól: FERDINANDV
ROM. IMPERATOR SEMP
Germ. Hung. Bohem. etc.
Dux Burgundia

Rm., mér. a rl. 10.1: 7.3
Ad. Bracheli: Historia nost

Oláh Kati

Meghívó

Lásd: Boda Balázs

voltak olyan végrendeletek – nem egészen függe
vezeklést igénylő bűnöktől –, amelyek zarándol
kötelezettségének végrehajtását bízzák az utódok
továbbá több Sankt Wolfgangba vezető út me
Bruck, Pirrhing szerepel 15. századi végrendele
rendelkezések önmagukban is bizonyítják a városi
szolgálatában álló nemességgel és arisztokráciáv
kultusz, a jámborság nem állt meg az orszá
zarándokhelyeire is. Ez a középkori viszonyokho
kultusz külföldön megismerhető formáinak és
művészi mintaképek ismeretéhez, sőt – búcsú
metszetek formájában – behozatalához is vezeth

A városi patriciátus látókörének, gazdasági k
művészetben. Jakob Stojan, aki több ízben, 13
Kassán bíróságot, két 14. századi generáción
rokonokkal. Ezt a tényt aligha lehet függetlennek
amelynek ugyanezen évek művészeire voltak j
képviselői akkor már hosszabb ideje foglalkoztatt
hogy 1458-ban, a szentélyépítkezés megkezdé
Spenninggel kezdjenek levelezni. Mindenesetre,
legáltalánosabbnak: a városnak mindenekelőtt
szakértőként elismert bécsi tekintély garanciá
építőmestere, István mester érdekében Kassa vá

Oláh Lajos.

A hannerlik bolatorfüvesti tárlata vásztvesz

Belagh Elemér: A minusvetelőszabájába
Napló, Veszprém 1969. aug. 23.

Oláh Lajos

Oláh Lajos ezüstműves, VII. Károly király-út 9. 423-558

Bptávb 1940 szept.

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF
CALIFORNIA

MDK

Oláh Lénárd győri ácsmester

Őt küldi el a győri ráptalam a ráptalam egy tudai házának megjavítása céljából. (Azonos a 301. lapon említett Lénárd mesterrel?) (Bedy Vince dr: A győri székesráptalam története, Győr 1938.)

Borbíró-Valló: Győr; Bp. 1956. 46. l.

MDK

Oláh Lénárd ácsmester XVI. n.

Győri ácsmester 1520-ban Budán dolgozott.

Bedy Vince: A győri székeskáptalan története. Győr 1938. 32.

Oláh Lenke, ajándékrajzoló MDK

Díjat nyert.

9

– : A kor ajándéka
Könyvjutalom

CSALÁD és ISKOLA, bm. 1966. január XVII/1

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1971 MÁR 7

1021

7

Oláh László

FIATAL NŐ
(Oláh László grafikája)

Opera ion Fro lift

Az Ifjúsági Vadszolgálat jelentette, Angliából eltűnnek a békák, ezért márciusban mentőakciót terveznek. Operation Froglift (Békalift Akció) lesz a neve.

A szolgálatnak 150 000 gyerek a tagja, de a szervezet reméli, hogy az iskolákon keresztül még többen csatlakoznak.

Az Ifjúsági Vadszolgálat azt mondja, a vegyszeres gyomirtás a békapusztulás oka, meg az, hogy szemétlerakó

OLÁH MARA

„Ez a kép is azt bizonyítja, hogy mindig igazak az álmaim, és előre látom a jövőt, hiszen amikor ezt festettem, még nem tudhattam, csak éreztem, hogy a torkomban lévő baj miatt meg fogok némulni, és nem lehet majd telefonon beszélni velem" – mondja Mara.

Ez persze már egy új interpretáció, a kép eredeti címe *Üres a kassza*, és akkor született, amikor kikapcsolták átmenetileg Mara telefonját a kifizetetlen számlák miatt.

Oláh Marának harmincnyolc éves korában vették ki a bal szemét, rettenetes fejgörcsökkel küszködött a műtét után, az egyik ilyen migrénroham alkalmával kezdett el először rajzolni – a kislányától kapott Delon-posztert másolta le –, és azt vette észre, hogy a rajzolástól tökéletesen elmúlt a fejfájása. A terápiának is kitűnő foglalatoskodást nagy szenvedéllyel, de eleinte rengeteg nehézséggel gyakorolta: az olajfestéket bosszúsan vitte vissza a boltba, mert az nem akart feloldódni a vízben, testvérei és a férje úgy gondolták, csak azzal magyarázható a festési „kényszere", hogy megbolondult, ő maga pedig guberált és vásározott, hogy valahogy összegyűjtse a festékre és a tanuláshoz szükségesnek vélt festészeti albumokra való pénzt.

Aztán egy szép napon, minden bátorságát összeszedve, felment a Nemzeti Galériába, ahol a fiatal művészettörténész, aki szemrevételezte a szégyellősen bemutatott képeit, imigyen kiáltott fel: aki így fest, annak a Louvre-ban lesznek kiállítva a képei.

Azóta siker és dicsőség, Mara hívei közt tudhatja a köztársaság elnökétől Für Lajosig mindazokat, akik egyszer is látták a képeit és őt.

Mara képei attól is szépek, hogy kiderül belőlük, mi van Marával.

Az undok nőgyógyászt a rendelője ajtajában ábrázoló kép azt a pillanatot örökíti meg, amikor Marát kiakolbólította az orvos, mondván semmi baja, szimuláns, ezért csak tíz évvel később műtötték meg – méhdaganattal. A *Monori bakterház* című festmény Mara és a helyi rendőr konfliktusát ábrázolja, míg például a *Dik? Miré tészi ez magát?* című alkotás azt a konfliktust jeleníti meg, hogy a középkorú művésznő testvérei és szomszédai nem tudják feldolgozni Mara igényes és kissé kacér öltözködési stílusát.

Marában az a jó, hogy jó dolgokhoz tartja magát jól.

Ha magunknak is egy kis jót akarunk, akkor Kispestre, a Báthory utca 126-ba kell kivándorolnunk, ott tálálható a Mara jóvoltából működő Cigány Naiv Festők Galériája.

- p-l-á -

OLÁH Mara

Magyar Narancs

Vig Monika
1966–1992

Főszerkesztő:
Vágvölgyi B. András
Felelős szerkesztő:
Nádori Péter
Főszerkesztő-helyettesek:
Novák Zsófia, Bojtár B. Endre

POLITIKA
Weyer Balázs (rovatvezető)
Kóczián Péter, Kovács Kristóf, Kovácsy Tibor, Makai József, Seres László, Simó György, Tódor János

ÉLET + MÓD
Csillag János (rovatvezető)
Kerényi György, Para-Kovács Imre, Winkler Róbert

KULTÚRA
Turcsányi Sándor (rovatvezető)
Bakács Tibor Settenkedő, Csejdy András, Marton László Távolodó, Szőnyei Tamás

SNOBLESSE OBLIGE
Pintér Anna (rovatvezető)
Bihari Balázs, Pohly Ferenc

FŐMUNKATÁRSAK
Bozóki András
Eörsi István
György Péter
Hajnóczy Csaba
Kukorelly Endre
Sükösd Miklós
Tamás Gáspár Miklós
Tillmann J. A.

Lapterv:
Tooth Gábor Andor
Fotó:
Lukács Dávid, Pohárnok Gergely
Képszerkesztő:
Déri Miklós
Szerkesztőségi titkár:
Rabecz Éva
Ügyintézők:
Joó Gyula, Koller Gitta
Szedők:
Horváth Sarolta, Molnár Marianna
Tördelők:
Balázs P. Róbert, Szentirmai László
Korrektorok:
Lukács Annabella, Csák Lilla

Kiadja a Kozmopolisz Kiadó Rt.
Elnök:
Vágvölgyi B. András
Felelős kiadó:
György B. Péter
lapigazgató
Reklám és marketing:
Lehoczki Edit
Terjesztés:
Kelemen Zsuzsa
Elektronikus terjesztés:
Umann Kornél
Gazdasági ügyintézők:
Tusán Rita, Borsiné Bori Gabriella

CÍM:
(szerkesztőség és kiadóhivatal)
1113 Budapest XI., Bartók Béla út 156.
Telefon: 203-0871
Fax: 203-0874
E-MAIL: narancs@hungary.com

Hirdetésfelvétel
és terjesztésgondozás:
1113 Budapest XI., Bartók Béla út 156.
Telefon: 203-0872, fax: 203-0874

Ára: 96 Ft
Előfizetési díj: egy évre 3324 Ft,
fél évre 1662 Ft, negyed évre 831 Ft.

ISSN 0865-3437

Nyomás: Semic Interprint
Svéd nyomda és Kiadó Kft.
Felelős vezető: Doktor Ferenc
Nyomdavezető: Csényiné Iszli Magdolna

Címlapfotó:
Urbán Ádám

Terjeszti a Magyar Posta Rt., a HÍRKER Rt., az NH Rt.
és a regionális részvénytársaságok, valamint alternatív terjesztők.
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál,
a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodánál (HELIR):
1990 Bp. XIII., Lehel út 10/A. – közvetlenül vagy postautalványon, valamint
átutalással a HELIR; Postabank Rt.:
219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra.

Feliratkozás az E-Mail változatra:
subs.narancs@hix.com (ékezet nelkuli)
subs.narancs1@hix.com (123 ékezetes kódolással)
World Wide Web Homepage:
http://hix.mit.edu/narancs/
Magyarországi WWW tükör:
http://www.eunet.hu/hix/narancs/

TARTALOM

„Nosztalgia az első titkár után" (Bronislaw Geremek, a Szabadság Unió frakcióvezetője, a szejm külügyi bizottságának elnöke)
Walesa elnökösködésének öt éve arra volt példa, hogy ellentmondás van az alkotmány betűje és a gyakorlat között. Walesa rendszerint élvezte a konfliktusokat, termelte őket. Soha nem volt valódi döntőbíró, inkább veszélyt jelentett a demokráciára, semmint őrizte azt. Ugyanakkor ebben az öt évben a lengyelek őbenne látták az 1989-es átalakulás szimbólumát is, joggal. **8–9. oldal**

MIÉP-tüntetés: Felvonulók kérték
A MIÉP októberi tüntetései immár visszavonhatatlanul a magyar folklórba szervültek. Az időpont, a helyszín, a rituálé és a cél évről évre azonosak: a párt hívei – és a borzongva kíváncsiskodó budapesti értelmiség – a tévé székháza előtt, a Szabadság téren összejönnek, megtekintik az alkalmi műsort (inkluzíve Nagy „Vesszenek a Pufajkások!" Feró), meghallgatják Csurka Istvánt, a párt elnökét, és kölcsönösen felhergelődve arra esküsznek, hogy beveszik a tévét, lemondatják a kormányt, és vallják, hogy boldogan él hazájában majd a magyar. **16–17. oldal**

Szaxofonkvartettek
A kamarazenének kétségtelenül van varázsa, márpedig a Rova kamarazene, akkor is, ha a fúvósnégyes fogalma ismeretlen volt a műfaj fénykorában. Minden egyes hangszer minden apró kis hangja elteveszthetetlenül hallatszik, nincs suskus, nincs elkenés, minden harmónia az, ami, s az elektrosztatika sem szól bele a műélvezetbe (ami egyáltalán nem jelenti azt, hogy a „Bon Jovi Unplugged" típusú vállalkozások mellett foglalok állást). **32. oldal**

Narancsgaléria

6. Oláh Mara

a szerk.

7. A szerk.

interjú

8–9. „Nosztalgia az első titkár után" (Bronislaw Geremek, a Szabadság Unió frakcióvezetője, a szejm külügyi bizottságának elnöke)

POLITIKA

egy hét

10–11. Képes hírösszefoglaló

12. Kulturális hírek

13. Fókusz

publicisztika

14. Nádori Peter: Cruyff, Horn, huhogás

20–21. Vágvölgyi B. András: A törött tükör cserepei

Magyar glóbusz

15. HÖKOSZ-közgyűlés: Majomkenyérfák árnyékában

16–17. MIÉP-tüntetés: Felvonulók kérték

18–19. Egyetemi Színpad, Banán Klub: Ez a ház is ledőlhet

világfalu

22. Algéria: elnökválasztás: Párizsi merénylet

23. Horvátország választások előtt: Az egypártrendszer vonzásában

ÉLET+MÓD

transzban

24. A Red Bull-szagú lehelet
Trance-dance-buli a Patexben: A nárcizmus üldözöttei

25. Jót, de hamar

26. Techno dance (Kislexikon)

27. Partidrogok

28. Tekno a nap alatt
Party világ

KULTÚRA

interjú

29. Hosszú dráma, sok katarzissal (Salamin Ferenc építész)

skót ősz

30–31. Színház: Glasgow–Edinburgh–Budapest

melodig

32. Szaxofonkvartettek

rockfront

33. Iskolapélda (Teenage Fanclub)
Mámoros (Mick Harvey: The Intoxicated Man)

nagyítás

34. Klip-klop: Maxima Nixima Lista

35. Le-vele! (Peter Turrini)

kritika

36. Lapadagoló: Október

kritika

37. Film: Mélyen magunk fölött (Jacques Audiard: Férfiak mélyrepülésben)
Színház: Majd ha kiderül (A gondnok)
Képzőművészet: Borított doboz (Három kiállítás)

A játékom megalapozásában Pet-
an és Paul P. Keres stílusa vegyül.
oszjan – aki 1963 és 1969 között volt
ajnok – a pozícióját
zat nagymestere volt, Keres pedig a
mikus támadójátékot és a pozíciójá-
nagyszerűen kombinálva játszott.

Hol állsz most a világranglistán?

Két ranglista is létezik. A FIDE
listája félévente jelenik meg, így
követi elég gyorsan az eredménye-
Ezen 2600 Élő-ponttal csak a 60. he-
állok. Nemrégiben jött meg a profi-
etség, a PCA hivatalos ranglistája,
yen már 2625 ponttal a 24. vagyok,
egy hellyel megelőzve a 2622 pontos
ár Juditot. Ez alapján a magyar
glistát is vezetem.

Mi érdekel a sakkon kívül?

Sokat foglalkozom a termé-
gyógyászattal és a természetes élet-
ddal. Öt éve vegetáriánus vagyok,
zásaim közben kikapcsolódásként ta-
lmányozom az ezzel kapcsolatos köny-
et.

Hogyan képzeled a pályafutásod?

Most az első tízbe való bekerülés az
dleges célom, amit szeretnék egy
belül elérni. Ez persze rengeteg
dentől függ. Erősségben elérheti az
er ezt a szintet, de a versenyeken is
nyítani kell. Ahhoz pedig idő kell. Az
tízben pedig már szinte csak a sze-
sén múlik, hogy kiből lesz világbaj-

A világbajnoki cím a végső célod?

Természetesen, hiszen csak azért
mes sakkozni! De ezzel a gondolat-
em sokat foglalkozom, inkább pró-
m fejleszteni magam, hogy minél
asabb szinten, minél kevesebb hibá-
átsszak. H

Kamara elnökét.

– Etikáról nehezen beszélek – kezdi dr. Szabó Sándor –, mert ilyen „mélyrepülésben" még nem volt Magyarországon a morál, mint most. A gyógyszerészek is – mint a társadalom más rétegei – új környezetbe kerültek, a vadkapitalizmus következtében gazdaságilag és erkölcsileg is kiszolgáltatottá váltak. A kétezer hazai gyógyszertárban félmillió ember fordul meg naponta, s ez igen nagy befolyásoló erő. Egzisztenciális gondjaik vannak és voltak is az elmúlt pár évben, hiszen negyvenévi méltatlan helyzetük után rájuk szakadt a privatizáció, minden árnyoldalával, a munkahely kényszerű újravásárlásával, amely a gyógyszerész-társadalom részéről több mint 10 millió forint áldozattal járt.

- ***Be tudja-e tartani a gyógyszerész a szakma alapvető követelményeit?***

– A nagy többség ma is abból az alapállásból végzi a munkáját, hogy kötelessége a legjobb tudása szerint a beteg rendelkezésére állni. Az ipar és a nagykereskedő befolyásolja ugyan a 750 éves gyógyszerészetikát, azonban nem kötelező néhány szereplő részéről megnyilvánuló tisztességtelen verseny módszereit átvenni. Nem egy megyei szervezethez tartozó gyógyszertár vásárol az ilyen kereskedőktől.

Nem szeretünk ilyen eszközzel élni, de van a kamara birtokában komoly fegyelmező eszköz is – folytatja az elnök. – Mivel Magyarországon a gyógyszerészi diplomához kötött munkakör kötelező kamarai tagsággal jár, az onnan történő kizárás, a megrovás, a pénzbírság, a tagsági viszony felfüggesztése jelentős visszatartó erő. A presztízse megnőtt a szakmának, de a fele-lőssége is. Továbbképzési programunk segítségével nemcsak nagyobb tudással, de örömteli biztonsággal is kell

OLÁH MARA Kesző 1997. június 7. Vörösmarty

CIGÁNY NAÍV MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

Galéria, nemcsak óvodásoknak

Huszonnégy alkotással, grafikákkal, olajfestményekkel nyílt meg a salgótarjáni Hősök Úti Óvodában az a galéria, amelynek a jövőben rendkívül fontos szerepet szán a vizuális nevelésben. Az óvodások műsorával kezdődő rendezvényt Sarló Béla alpolgármester nyitotta meg. Dr. Tanner Miklósné az intézmény vezetője elmondta, Hranek Ferenc, a cigány kisebbségi önkormányzat elnöke vetette fel a kiállítás ötletét, melynek nyomán Oláh Jolán, Oláh Mara, Oláh Margit, Radics Szilveszter, Túróczi Zoltán és Balogh Balázs András alkotásai kerültek fel a falakra. Az óvodában, ahol a cigánygyermekek aránya közel 60 százalék, eddig is rendszeresen látogattak kiállításokat, és a galérianyitás további, újabb lehetőségeket biztosít a gyermekek nevelése terén.

Döbbenetes jelenség, hogy ha a termelők pénzén létrehoznak valahol egy nagybani piacot, azt ezek a maffiózók egy-két év múlva „kivásárolják" alóluk. S akkor már újra az ő kényük-kedvük szerint történik minden. A Metész éppen ezért olyan megoldáson gondolkodik, amellyel megakadályozható lenne ez a kilátástalan állapot. Például olyan részvénytársaságot kellene létrehozni a nagybani piac működtetésére, amelynek a termelők lennének többségi részvényesei, s a részvénytársaság alapszabályában lefektetnék, hogy a részvény kizárólag őstermelőnek adható el – mondta Kósa Gyula.

és megyei lapokat böngészgetett. Sőt, tanára, *Veres József* tanácsára még tankönyvekbe is bekuk-

Kalocsai Krisztina: bizony nem volt könnyű a rengeteg anyagot sorokba rendezni

dött, amikor megérkezett a levél, mely közölte: a bírálók milyen nagyra értékelték munkáját. Az első helyezés jutalmaként értékes könyvcsomagot kapott, illetve egy meghívást a nyárra, a diákújságírók balinkai táborába.

Kalocsay Krisztinának azonban ezekben a napokban egészen más dolgok járnak a fejében. Szinte minden idejét az irodalom- és történelemkönyvek tanulmányozása köti le, elvégre közeleg a szóbeli érettségi időpontja. S hogy mit hoz a jövő? Nos, nem a magyar nyelv feletti őrködésre adja az életét. Sokkal jobban érdekli őt Shakespeare anyanyelve. Az egyetemen angol szakra jelentkezett...

A PLÁNÉTÁS ASSZONY ÍRÓJA

Visszavágyik a nógrádi dombok közé

MUNKATÁRSUNKTÓL

A szülőföld felejthető(?), de aki itt született Nógrád megyében, és a Palócföld levegőjét szívta magába gyermekkorában, mindig emlékezni fog erre a tájra, az emberekre. *Pálfalvi Nándor* 1931-ben Balassagyarmaton látta meg a napvilágot. Írói eszmélésének Nagyoroszi, a börzsönyi táj a színhelye. Palócország jellegzetes népművészete, nyelvjárása

keltett bennem, ki akartam törni. Akkor még a faluból, mert azt hittem, az az oka a nyomornak. Korán kezdtem írni és anyám pártolta ambícióimat. Sokszor mellém kuporodott a padlásfeljáró grádicsán, és hallgatta jó-rossz firkálmányaimat. Pátorí-

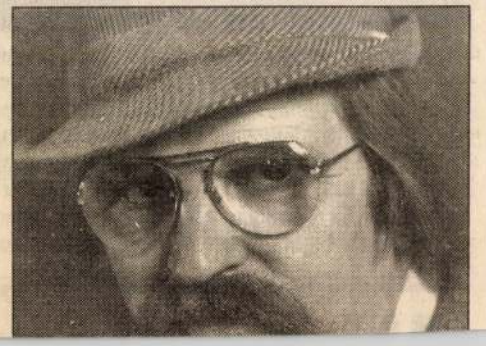

egy olyan mechanizmus, amelynek nincsenek meg az intézményi és a nyilvántartási

te: módosító indítványokkal kívánják javítani a törvényjavaslatot.

LESZNEK, AKIK TÁVOZNAK A KDNP-BŐL

A „másik oldalnak" nincs esélyes jelöltje

Úgy látszik nem kétséges, hogy lesznek, akik mindenképpen távoznak a Kereszténydemokrata Néppárt frakciójából és a pártból. Egyesek ugyanis attól tették függővé maradásukat, hogy kit választanak meg a párt elnökévé a június 21-i tisztújításon, márpedig meggyőződésem, hogy erre a posztra ismét *Giczy György* kerül – mondta *Füzessy Tibor* a KDNP székházában tartott pénteki sajtótájékoztatón. A képviselő a biztos távozók számát öt-hat főre teszi. Az MTI kérdésére kijelentette: nem tart a frakció megszűnésétől, de a független képviselők közül egyébként is többen jelezték, hogy szívesen jönnének át a KDNP képviselőcsoportjába, ha annak létszáma mégis 15 fő alá csökkenne. Füzessy szerint néhány KDNP-s képviselő előrehaladott tárgyalásokat folytat az egyik ellenzéki párttal, amelyik komoly pozíciókat ígér nekik. Giczy György elnök az erre vonatkozó újságírói kérdést megerősítve a KDNP élére. A lehetséges jelölteket sorba véve *Surján Lászlóról* azt állította, hogy amióta megbukott, semmi olyat nem tett, ami alkalmasabbá tette volna az elnökségre. *Semjén Zsolt* teljes támogatottsághoz, tehát lehetetlen feltételhez kötötte indulását, míg az országos politikai életben ismeretlen *Harrach Pétert* egyenesen felelőtlenség lenne a KDNP élére állítani a választások előtt egy évvel.

Giczy György a hét megyei KDNP-elnök közelmúltbeli nyilatkozatával kapcsolatban elmondta: az abban foglaltak a megyei vezetők magánvéleményének tekinthetők, mivel az érintett szervezetek tisztségviselőinek jelzései szerint az elnökök nem is konzultáltak a tagsággal, illetve az elnökséggel. Beszámolt arról is, hogy eddig 13 képviselő juttatta el az átvilágításáról készült dokumentumot a pártközpontba.

Fekete György képviselő kijelentette: a KDNP üdvözli az

mindenképpen sértené nemzeti érdekeinket. Magyarország európai uniós tagságának nem feltétele a földpiac liberalizálása, ellenkezőleg, alkupozícióinkat rontaná a csatlakozási tárgyalások során. A szövetkezeteknek is csak mintegy egyharmada nyerne az új lehetőséggel, kétharmaduk, amely nem rendelkezik megfelelő tőkével ah-

ÚJ MAGYARORSZÁG –

A leendő

Az Új Magyarország című napilap főszerkesztő-váltásával kapcsolatos valamennyi napvilágot látott hír csupán találgatás. A személyi kérdésekről az új tulajdonos hivatott majd dönteni – szögezi le *Kelemen Iván*, a lap többségi tulajdonosa, a felszámolás alatt álló Kordax Rt. elnöke az MTI-hez is eljuttatott pénteki nyilatkozatában.

Mint közli: a szóban forgó (eddig meg nem nevezett) ameri-

Megszűnik a tűzgyújtási tilalom

Megszűnik szombattól az általános tűzgyújtási tilalom az erdőkben és az erdők közelében. A Földművelésügyi Minisztérium a tilalom feloldása mellett arra hívja fel a kirándulók figyelmét, hogy az er-

HÖLGY-VÁLASZ

Vasdiplomás Marosvásárhelyről

Akárcsak Szent Ferenc és a madarak

Az idén szeptember 14-én tartották a tanévnyitót a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. Az intézet szép hagyományai szerint adták át az arany-, gyémánt-, illetve vas okleveleket a fél évszázada, hatvan vagy hatvanöt éve végzett egykori hallgatóknak. Vasdiplomát három hölgy kapott: Halápy Lili, Horváth Magda és Szatmári Margit. Közülük azért ajánlkoztam Margit – kérte, hogy így szólítsam – beszélgetőtársául, mert ő kétszeresen is ünnepelt. Ugyanis éppen egy nappal korábban töltötte be nyolcvanhetedik életévét.

– Marosvásárhelyt jöttem a világra 1905. szeptember 13-án, tehát a vasdiplomát akár születésnapi ajándéknak is tekinthetem.

– *Mikor dőlt el, hogy színésznő lesz?*

– Azt hiszem, már gyermekkoromban. A nagyapám – ahogy mi mondtuk: a nagytata – Nyárádszeredában lakott, ahol a házhoz nagy gazdasági udvar tartozott, s ennek a végében volt egy hinta. Én arra fölültem – lehettem vagy ötesztendős –, s elkezdtem mondani az óvodában tanult versikéket. A lábasjószágok – ki tudja miért? – ezt úgy értelmezték, hogy enni akarok adni nekik, s körém gyűltek. Az első közönségem tehát csirkékből, kacsákból, libákból és pulykákból állt.

– *Akárcsak Szent Ferenc és a madarak...*

– Vállalom a megtisztelő összehasonlítást, hiszen hithű katolikus vagyok. Mielőtt a színpadra léptem, mindig keresztet vetettem.

– *A színpadig és az emberközönségig azonban még hosszú út vezetett...*

– Az édesapám, aki orvos volt, fiatalon meghalt. Ezután Budapestre költöztünk, s az édesanyám varrásból tartott el engem meg öt és fél évvel idősebb nénémet, Editet, aki hála Istennek, most is mellettem van. Szegényen éltünk, s ezért nekem is kenyérkereset után kellett néznem. Egy hirdetésben olvastam, hogy a *Városi Színház* jó hangú fiatal lányokat keres kórusába. Jelentkeztem, fölvettek. – Egy vígjátékban – a címére, sajnos, nem emlékszem már – együtt léptem színpadra *Rózsahegyi Kálmánnal*, aki a főszerepet alakította. Egy este megszólított: „Kislány, nem szeretne maga színésznő lenni?" „Semmi más nem szeretnék lenni, csak színésznő!" – válaszoltam boldogan. Meghívott az iskolájába, s amikor közöltem vele, hogy nincs pénzem tandíjra, szinte ingerült lett: „Ki beszélt itt pénzről?" – méltatlankodott.

– Nála kezdtem tehát színi tanulmányaimat, de hamarosan úgy határoztam, hogy el kell végeznem az akadémiát. Sikeresen felvételiztem, s olyan mesterektől tanulhattam, mint *Csillag Teréz, Fáy Szeréna, Nagy Adorján, Sebestyén Károly*. Egy alkalommal *Hevesi Sándor* olyan növendéket

Sztárfotó 1934-ből

keresett, aki – Nelly grófnő szerepében – szépen elő tud adni egy Schubert-dalt *Herczeg Ferenc Híd* című darabjában. Rám, a másodévesre esett a választása, mivel „bársonyos" alt hangom volt. (*Egyed Zoltán*, a neves ítész – micsoda megtiszteltetés – egy alkalommal *Márkus Emíliához* hasonlított!) Ott is ragadtam a *Nemzeti Színházban*, és – *Németh Antal* direktorsága idején – nyolc boldog esztendőt töltöttem a Blaha Lujza téri épületben. Főképpen karakterszerepeket kaptam – *Bizánc, Feltámadás, A fekete asszony, Új haza, Furulyaszó* –, és olyan nagyságokkal játszhattam együtt, mint *Dajka Margit, Tőkés Anna, Csortos Gyula, Jávor Pál, Szabó Sándor*. Azután a *Major*-érában el kellett hagynom a pályát. Az *Általános Szerelő Vállalatnál* lettem tisztviselő, majd a *Lósport Vállalatnál* – igen szerény tudással – gépírónő *Mensáros* kollégám bátyja jóvoltából, aki főkönyvelő volt a cégnél. Laci akkoriban éppen pincérkedett.

– *Sohasem térhetett vissza a színpadra?*

– A színpadra nem. Az évek elszálltak. Ám 1956 óta *rendszeresen szinkronizálok*. Azt mondják, nagyon szépen beszélek. Mostanság is gyakran hívnak.

– *Legutóbb?*

– Éppen a nevem napján, június 10-én voltam a stúdióban.

Később, amikor az ígért sztárfotóért ismét felkerestem, a művésznő helyett csak egy levélke várt: „Elnézést kérek, dolgozni mentem." Természetesen a kért fénykép is bent lapult a borítékban...

Morvay István

Kékesdy Károly felvétele

Mariska néni

Már elmúlt nyolcvanéves. Lábai fájnak, nehezen jár, kapaszkodva, bottal segíti lépteit. Nagy szerencse, hogy közel lakik a temetőhöz, így ha meg-megállva, lassan, csoszogva is, de a vasárnapi ebéd és mosogatás után, ha az idő engedi, odasétálhat. Virágot visz a kertből, meg egy kis locsolóvizet. Először Józsi bácsit látogatja meg, a második férjét, akit nagyon szeretett, s akit betegségében évekig türelemmel, soha nem perlekedve ápolt, míg megbékélt végleg a halálban. Józsi bácsi nyughelyétől búcsút véve pici lányának sírjához lépdel. Berta Marikának hívták az ártatlant; Isten akaratából mindössze három hónapig aranyozta be édesanyja életét. Több mint ötven esztendő telt el azóta, hogy a kicsi lány a temetőben pihen. Mariska néni pontosan számon tartja az éveket. Magában mindig kiszámolja, hány éves lenne a kis Mariska, ha élne, és bár erről nem beszél, ég felé szálló sóhajában azért benne van, hogy más lenne az élet, ha a jó Isten akkor másként rendelkezik. Már több mint ötven éve gyászol Mariska néni, de a fájdalom, amit a pici pólyás elvesztése okozott az akkor még ragyogóan szép, ereje teljében lévő fiatalasszonynak, itt a sírnál újra és újra a szívébe szúr. Lám, a szomorúság nem tompul az idő múlásával. Pedig a veszteségbe belenyugodott, hiszen hívő ember nem perlekedik Istennel, az Ő akarata, szándéka szent. De a halála kitépett valamit az ő szívéből, s talán az a valami is itt van eltemetve, ebben az aprócska sírban, amelyen angyal őrzi a gyermek álmát. Mariska néni kicsit elálldogál, elrendezgeti a virágokat, megsimogatja a sírkövet és elindul hazafelé. Nincs egyedül, fiával és unokájával él. A nagy Jóskának már nincs asszonya, ő a munka megszállottja, hajnaltól késő estig dolgozik, Józsika meg minden biztatásnak ellenáll, nem akar megnősülni. Mariska néninek a síroktól távolodva már ők ketten járnak az eszében. Megszaporázza lépteit, botja gyorsabban koppan a földön. Siet. Dolga van. Vacsorát kell készítenie a férfiaknak.

– ervé –

A fény felé megyek

Hogy kiből hogyan lesz művész, arra nincs szabály, nincs törvény. Csontváry, a festő, csak élete utolsó éveiben kezdett festeni, addig szürke kis patikus volt. Ám egyszer jött a sugallat, és attól fogva Csontváryt őrültnek tartotta mindenki.

Oláh Mara 45 éves cigányasszony szintén felnőtt fejjel kezdte a piktúrát. Régóta betegeskedett már, talán a halált várta, mikor rádöbbent, festenie kell.

– Valahogy rám jött, hogy szeretnék rajzolni, ecsetet forgatni – mondja.

1983-ban súlyossá vált az állapota, meg kellett műteni, ki kellett operálni a bal szemét. A jobb keze sem tökéletes, részben elhaltak benne az idegek. Az ecsetet nehéz megfognia, vezetnie. Ám ahogy széjjelnézek takaros lakásában, rengeteg képet, rajzot látok, jeléül annak, hogy Oláh Mara akaratereje, művészi ösztöne mégis ép. A cigányok régi és mai életét festi, káprázatos színvilágba öltöztetve a sivár napokat. Emlékek elevenednek meg, s telnek meg szeretettel, nosztalgiával, a művészet varázslatával. Portrék, putrisorok, a szürke gyász, a tarka öröm, a megaláztatás képei – egy érzékeken túli világba emelve. Kevesen látták ezeket a vásznakat, de akik látták, nem felejtik el. A híres cigány festő, *Péli Tamás* is biztatja, bátorítja Marát: csak így tovább, érdemes!

– Naiv festészetnek hívják, amit csinálok. Pedig én nem vagyok naiv ember, ha csak azért nem, mert soha nem adnám pénzért a képeimet, mint a profik. De a jó barátok ingyen, ajándékba kaphatnak belőle. Kiállításom még nem volt, nem értek a szervezéshez, menedzserem sincs. Amit tudok, azt magam eszeltem ki. Rájöttem, hogy a festészet megtanulhatatlan. Nekem kell megfejtenem, mit kezdjek az ecsettel, mit festhetek. Minden kis pénzemet vászonra, festékre költöm. Nincs túl sok, mert rokkantnyugdíjas vagyok.

Marának nincsenek nagy vágyai. Szeretne nyugodtan élni, sokat festeni, néhány szép helyre eljutni még az életben, pusztán a táj kedvéért. Ausztráliába vágyik, de sejti, hogy erre neki nem fog telleni. Mara szereti népét, szeret a cigányok közt lenni. Leghőbb vágya az, hogy egyszer önálló kiállítása lehessen, és hogy a romák is megismerjék a festményeit, amelyek Mara sajátos világát mutatják; ahol, mint ő maga mondja, mindig a fény felé fordul, mindig a fény felé megy.

Ménes Attila

MOGYORÓHÉJBAN

Kutyasétáltatás közben... (3.)

Borka, az öregedő ír szetter kutyalány és én, már csak arra sétálunk, amerre ő akar. Tisztelem a vágyait, az igényeit, mert ő már öregebb, mint én. Amikor egy fedél alá kerültünk mi ketten, mondhatni a legszebb éveiben volt. Én a leszálló ágon gubbasztottam, de telt-múlt az idő, ő hozzám öregedett, én hozzá fiatalodtam, ahogy ez hű társakhoz illik. Ha ő nem lenne, ugyan ki kelne hatkor, hogy két órán át járja a hegyet? És mennyi gyönyörűség maradna messze tőlem... Mennyi csodát látok én veled, kiskutyám! Most is... tavasz sarjad az őszben. Október vége van, és még zölden pompáznak a fák! Csak azok a zsugor levelek hulltak-haltak a porba, melyekben nem volt elég erő, s még a nyáron megadták magukat a kánikula gyilkos forróságának. A többi kapaszkodik, zöldell, élni akar, és valami csoda folytán virulnak, mint nyáron. A földből – fittyet hányva a közelgő télnek – milliónyi kis smaragdzöld kard törekszik az ég, a fény felé. Újra sarjad a fű a kiégett talajból. Elámul a lélek ennyi erő láttán, és tanulni igyekszik. A természet nem adja fel.

Hosszú és tikkasztó volt a nyár, de meleg éjszakáival kegyes volt a hajléktalanokhoz. Borka révén akaratlanul is láttam a szó szoros értelmében szabad életüket. Hálószobájuk a park, ágyuk a pad, vánkosuk a csomag, melyet magukkal hordanak, s mely egyben szekrényként is szolgál, s a fürdőszoba a kis vízcsap, melyből szerencsés esetben ujjnyi víz csordogál. Láttam, amikor egy fiatalember kis, törött tükröt tartott idősebb társa elé, akin látszott, hogy még kezdő e szomorú-víg „szakmában", mert még van ereje – és igénye – a reggeli borotválkozáshoz.

Sosem féltem tőlük. Még nem találkoztam agresszív hajléktalannal. Szelíden üldögélnek a parkokban egymás mellett, beszélgetnek, isznak. Nem csodálkozom. Kíváncsi vagyok. Szeretnék beszélgetni velük, szeretném ismerni a sorsukat. Hiszem, hogy számtalan drámát takar az ápolatlan, sokszor riasztó külső. Tudom, legtöbbje már feladta, már nem is akar dolgozni. Hisz olyasmit nem tud, amitől gyorsan és alapvetően jóra fordulhatna az élete. A pár forinttal pedig, amit megkeresheténe, mire menne? Azért nem érdemes, megszerzi más úton. Kér. Nem kéreget, kér. Enni szeretne, mondja. Tudom, italra költi. Mit is tehet mást? Elbódítja magát. Tehetetlenül szánom őket, de nem merek leülni a padra mellé jük. Hálát adok Istennek, némán, hogy van még egészségem, munkám.

Kutyagolunk... Borka behúz egy bozótba. Évekkel ezelőtt, sétáink kezdetén, kicsinyke, rendezett park volt, kőlépcsők, padok, fák, bokrok, virágok. Ma már felismerhetetlen. Benőtte a gaz, betemette a szemét. Az első ember, aki egy ilyen kies helyre titokban szemetet rak le, nem sejti, mekkora bűnt követ el. Ha már itt ez a kis szemétkupac, mondja a második, miért ne rakhatnám le én is? És lerakja. Aztán jön a harmadik, a századik, s már gátlástalanul ömlesztik a sittet, a saját kertjükből kipucolt lombot, gallyat, maradék cementet, kiselejtezett bútorokat, mindent, ami csak elképzelhető. A kis park – kis parkok – pedig örökre (?) eltűnnek a szem elől, s marad a szeméttelep, amit benőtt a gaz.

A minap elhagyott kertet, olyan játszótérfélét látunk. Besettenkedünk. A felfedező izgalmával indulunk előre. Talán a mi számunkra varázsolta egy titkos kéz ezt a csodát? Volt ott minden! Fák és bokrok, nemes fenyőfajták, köztük betongyűrűvel körülvett homokozó, itt-ott színes gumiabroncsok félig a földbe ásva, vastraverzek hinták számára, mászókák és még ép padok, és homlokig érő fű... Tovább merészkedünk. Tündérvilág tárul a szemünk elé. Egy kis kék medence, víz már nincs benne rég... Kősétányon lépdelünk, a rések közül magasra tört a gaz. Egyszerre ott ágaskodik előttünk egy égig érő fa, hatalmas, védő karjai mögött egy elvarázsolt kastély, sok-sok ablakkal, gyönyörű erkéllyel... Dobogó szívvel járjuk körül, lépcsőkön fel, lépcsőkön le, indák, folyondárok alatt bujkálva. Hátul (vagy elöl, ki tudja?), ha lehet még titokzatosabb, még szebb a csodakert. Felmerészkedünk az erkélyre... Senki. Már nagyon rég ... senki... Mi ketten, akik a világon talán a legjobban szeretjük a természetet és akiknek nem adatott egy tenyérnyi saját kert, mámorosan bolyongunk e titokzatos világban, és egy órán át elhisszük a varázslatot, hogy ez a sok csoda mind a miénk. Járjuk a Csipkerózsika-álmot alvó parkokat, kerteket... Lesz-e királyfi, aki megtalálja, megtisztítja és új életre kelti őket?

Járjuk a hegyet. Mondják, jól tartjuk magunkat. Én büszkén hirdetem, Borka már tizenkettedik éves! Te sem nézel ki hatvannál többnek, mondják. Tééényleg? – mélázok el a hallottakon –, pedig már hatvankettő vagyok, hunyorgok bele az őszi napba. Borka felém fordul és rám mordul. Hagyd a butaságokat, menjünk már... És indulunk tovább.

Tanai Bella

Nem hiszek a nőknek!

A debreceni bölcsészkaron annak idején híre volt annak a hihetetlenül nagy tudású, de nem valami finom modorú nyelvészprofesszornak, akinél vizsgáznunk kellett 1962 késő őszén. Az évfolyam leánytagjait kilelte a hideg. Hatalmas hisztériázás közepette készültek a nagy megmérettetésre, és citerázva bújtak ünneplőbe az erőpróba napján. „Nem tudok semmit, ki fognak rúgni" – ez a sablonos sirám repkedett a levegőben szünet nélkül. Meg a könyörgés, mindenkinek: „Jaj, csak egy-két szót súgjatok, hogy legalább el tudjam kezdeni... Hogy tudjak szólni két szót... Hogy ne maradjak teljesen szégyenben..." meg a többi. És fel-felhangzott a vágyálmok vágyálma: „Csak egy kis kettesig segítene meg a jó isten! Egy proletárjelesig. Csak átcsúsznék valahogy..."

Ilyen előzményeket követően nem éppen csodálni való, hogy feszült érdeklődéssel vártuk az első hölgy érkezését odabentről. Derék jó Icánk könnyes szemmel lépett ki a professzori iroda ajtaján, és két-három lépés megtétele után rázendített a bőgésre. Visszhangozták az egyetem falai a szenvedés messzire hallható hangjait... Zavartan álltuk körül társunkat, némi cirógató vigasztalási kísérletet sem mellőzve... Végre egyikünk halkan meg merte jegyezni:

– Kirúgták szegényt...

S ekkor történt a csoda. Ica felfüggesztette világrekordot javító jajongási teljesítményét és felsandított:

– Nem rúgtak ki. Hármast kaptam...

Elemi erővel tört ki belőlünk a felháborodás:

– Te ilyen-olyan-amolyan! Hát nem azt mondtad, hogy egy kis kettes a boldogság kapuja lenne?!

A derék jó Ilona azonban, úgy látszik, emlékezetkiesésben szenvedett. Rá sem hederített haragos észrevételeinkre, könnyes megindultsággal sútogta maga elé:

– Annyit tanultam! És csak hármas... Brü-hü-hü...

Mondom: harminc éve nem hiszek a nőknek. Eme kis jelenet óta...

(Újházy)

OLÁH Mara festő

TAKARÉK-SZÖVETKEZETEK

Mindenki vállalkozik.
Ha Ön is ezt teszi, ne maradjon egyedül!
A takarékszövetkezetek
az Ön megbízható partnerei.
Biztosak vagyunk abban, hogy az otthonától,
a vállalkozásától pár percnyi
utazással eléri egyik fiókunkat, az Ön fiókját,
ahol vállalják számlájának vezetését.
Ne utazzék tovább, nyisson számlát
a közvetlen környezetében!
Ne fáradjon feleslegesen!
Ha betér fiókunkba, újabb haszon várja:

- magas kamatláb (a számla kamata 8-12%)
- alacsony bankköltség (0,5-2 ezrelék).

Az már csak ráadás,
hogy a számlakezelő is régi ismerőse.
Bízzék benne!

Nem csalódik a takarékszövetkezetekben.
Záhonytól Letenyéig,
1800 helyen várja Önt
a 260 takarékszövetkezet.

A régi barát az új világban

Csani
sportszalon
Budapest XIII.,
Csanády u. 11.
Telefon: 120-0274

Csak nőknek!
Kondicionáló torna,
800 Ft/10 alkalom
Zenés gimnasztika,
950 Ft/10 alkalom
Szolárium,
880 Ft/10 alkalom
Helárium,
1150 Ft/10 alkalom
Elektromos helyi fogyasztás,
1000 Ft/10 alkalom
Dzsesszbalett

Ruházati üzletbe
angolul beszélő
eladót és ügynöki
(ruházati)
tevékenységhez
saját gépkocsival,
sok szabadidővel
rendelkező
munkatársakat
keresünk

Jelentkezni lehet a 138-1215-ös telefonon.

ÁLLAMI VAGYONÜGYNÖKSÉG
ELŐPRIVATIZÁCIÓS PROGRAMIGAZGATÓSÁG

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából

a SZOLNOKI ÉLELMISZER KERESKEDELMI VÁLLALAT

december 8-án

árverésen értékesíti

az 1990. évi LXXIV. tv. hatálya alá eső, következő

kiskereskedelmi egységeit (élelmiszerboltok)

Az üzlet száma, címe:	Kikiáltási ár, E Ft:	Bánatpénz, E Ft:	Privatizációs költség, E Ft:	Tulajdonforma:	Az árverés időpontja:
384., Törökszentmiklós, Lenin u. 1.	590	25	190	tulajdonjog	8 óra
51., Szolnok, Csallóköz u. 33.	250	10	150	bérleti jog	9 óra
14., Szolnok, Nyíl u. 1/A	130	5	80	bérleti jog	10 óra

Az ÁVÜ a vételár kiegyenlítésénél, a privatizációs költség kivételével, a kárpótlási jegyet a kamattal növelt névértékén elfogadja.
A privatizációs költségre - amelyet a kikiáltási ár magában foglal - nem lehet kedvezményes hitelt és részletfizetési kedvezményt igénybe venni.
A meghirdetett üzletek természetes személyek és természetes személyekből álló gazdasági társaságok részére értékesíthetők.
Az árverésre írásos pályázattal lehet jelentkezni - a bánatpénz készpénz formájában történő letétbe helyezésével - **november 30-án 15 óráig,** a vállalat központjában (Szolnok, Baross u. 6. I. emelet, 5000).
További információt és üzleti tájékoztatót ad Kelemenné dr. Szentmiklósi Ágnes, a fenti címen. Telefon: (56)-371-656, 379-804, 341-614, 375-928.
Az árverés, közjegyző jelenlétében, az ÉKV Szolnok, Baross u. 6. szám alatti, I. emeleti tanácskozótermében lesz.
Az árverésen részt vevők anonimok maradnak.

HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT

SZÜLINAPOM AZ ELSŐ LAPON

„Új" BABANAPLÓ

Első 365 napom története

E naptárformában működő segédkönyvet a kismamák a baba egyéves koráig lapozgathatják. Írta: dr. Kovács Zsuzsa gyermekorvos, szakmailag ellenőrizte: Horváth Mónika országos vezető védőnő.
A szerző tömören fogalmazza meg az esedékes teendőket, és tanácsokat ad a szoptatással, a gondozással, a neveléssel, a betegségekkel kapcsolatban.
A Babanapló új kiadásában a Magyarországon évtizedek óta megszokott csecsemőgondozási és -ápolási elveken kívül leírjuk a La Leche Liga ajánlásait is. A La Leche (spanyol szó, jelentése: a tej) Liga 1975-ben alakult meg, Amerikában. Fiatal anyák öntevékeny csoportba szerveződtek, hogy újra divatba hozzák a méltatlanul elhagyott ősi nevelési, táplálási szokásokat.
A liga alapelve is az, hogy a csecsemő számára a legideálisabb táplálék az anyatej. A liga elvei mind jobban elterjedtek, ma már a WHO (az ENSZ Egészségügyi Szervezete) is elfogadja és ajánlja.

EGY ÉVEN ÁT — NAPI SEGÍTSÉG
EGY ÉVEN TÚL — EMLÉKKÖNYV

Ára: 300 Ft

Megrendelhető az OPTIKA KFT-nél,
1106 Budapest, Heves u. 26.
Telefon: 184-0413

Viszonteladóknak kedvezmény!

.....

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem ..... példányban az új Babanaplót.
Ára: 300 Ft + postaköltség. A vételárat kézbesítéskor fizetem.
Név: .....
Cím: .....
Irányítószám: .....

.....
aláírás

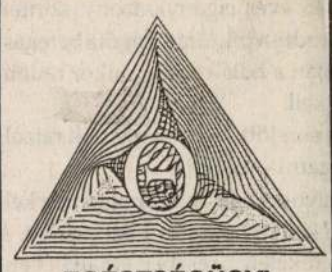

EGÉSZSÉGÜGYI PROBLÉMÁI VANNAK?

VEGYE KÉZBE A SAJÁT EGÉSZSÉGÉT!

A Dr. Arslycus talizmán
évezredek óta
az egészség kulcsa.

A szövetség tagjai számára
ingyenes.

Érdeklődés:
131-5986, 112-6158

A BOLTÍV
Épülettervező és Szolgáltató Gmk., értesíti tisztelt ügyfeleit, hogy bővített tevékenységi körrel, teljes jogutódlással, 1 000 000 Ft alaptőkével, előreláthatólag 1992. december 1-jén

átalakul korlátolt felelősségű társasággá,

BOLTÍV Építészeti Kft. néven

A KREátor Kft.,

az Állami Vagyonügynökség bizományosaként,

nyilvános pályázat útján értékesíti

a MISKOLCI ÚTÉPÍTŐ
KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG
(Miskolc, Győri kapu 23. 3531)

állami tulajdonban levő üzletrészét

A társaság törzstőkéje 311 500 000 Ft.
A törzstőke mintegy 44,5%-át képviselő, 138 500 000 Ft névértékű, ÁVÜ-tulajdonú üzletrész kerül eladásra.
A társaság főbb jellemzőit és az értékesítés feltételeit a privatizációs feltételfüzet tartalmazza, amely október 29-étől, díj ellenében átvehető:

a KREÁTOR Kft. központjában,
cím: Szekszárd, Mikes u. 6. 7100
[Telefon: (74)-11-383, fax: (74)-16-078] és

a KREÁTOR Budapesti Igazgatóságán,
cím: Budapest XIII., Váci út 52/B I. 1.
[Telefon/fax: 149-6381].

A pályázati anyagot - a privatizációs feltételfüzetben megjelölt feltételekkel - december 2-án 12 óráig lehet benyújtani.

is részt vesznek az ítélkezésben. Legutóbb 1995 tavaszán nem érte el. A fiatalkorúak büntetőügyeiben eljáró bíró- néz, valamint a jelölt elfogadó nyilatkozatához szükséges nyomtatványt a polgármesteri 1909 forint a járandóság.

• D. E.

KÜLÖNÖS TÖRTÉNETEK

Nő ecsettel, üvegszemmel

Élt földgunyhóban és több szobás házban. Volt cseléd és sikeres takarító kisiparos. Dobálták kővel s Franciaország jó néhány szállodájába nem engedték be. Pár évvel ezelőtt megalakította a Magyarországi Cigány Naiv Művészek Szervezetét. Egyik festményéről, a Fohászkodóról Párizsban egyetemi disszertációt írtak. A félszemű, gyönyörű lelkű és szabadszájú Oláh Mara ma egy bakterházban gyógyul vagy haldoklik magányosan.

Mara a bakterházban bőg, akár a szamár. Könnyei megáradt patakként zúdulnak az orrcimpákra, onnan a száj sarkába, az állon elidőznek s lehullanak a hatalmas mellekre. Jaj, csak ne most mossák ki a könnyek a bal szemet. A barna üveget. Ha meg mégis, csak el ne guruljon a konyha zugába, onnan ki a ház udvarába, be a fűszálak s a törékeny hóvirágok közé.

Mara már megszokta, hogy műszeme van. Hogy időnként nem hordja, mert nyomja, mert fáj tőle a feje. Olyankor valahová leteszi, polcra, vázába vagy rágyújt s a cigarettás papírral együtt szórakozottan a tűzbe veti. Vagy úgy lép ki a házból, hogy nem rakja be a szemét s olyankor a lányának azt kiáltja, dobja már le. És az is előfordult, hogy csak úgy magától esett ki. A szem. Fürdés előtt a szállodában, bele a lefolyóba, Mara meg azt üvöltötte a portásnak a telefonba: „Vegyétek ki a szememet!"

Marát ott kint, Franciaországban jó néhány szállodába nem engedték be. Nem a műszeme miatt, hanem mert cigány. Amitől Oláh Mara úgy bedühödött, hogy a Louvre-ba már be sem akart menni, pedig hát ezért utazott ki; Mara ugyanis festő. Nem tanult ő annak, nem tanult semminek, csak egy hajnalon, ötvennégy évvel ezelőtt megszületett. Azóta nem szereti a hajnalokat. Mert a fájdalomra emlékeztetik, meg az ő különc, loboncvörös hajú anyjára, akinek azt kiabálták a cigányok, ne játsszad meg magad, menyecske, tudjuk jól, az első gyereked vagy orosztól, vagy a némettől lett. Az anyám meg csak sírt – bőgi Mara. Mert aztán erőszakolták meg, hogy apámmal olyan nagy szerelembe estek. És ezért nem tudom, ki vagyok, szerelem első látásra gyerek vagy mégsem. Jó ronda voltam gyerekkoromban. De az öreg cigányasszonyok ott, a monori Tabánban mind azt mondták, nem baj, nagykorára mint az anyja, olyan gyönyörű lesz.

– Jobb, gyémántom, ha a cigánylány nem olyan szép. Mert a szépet minden férfi magának akarja, s ha nem adod, hát bosszút állnak. Bár ha meg csúnya a cigánylány, akkor azt mondják a férfiak, evvel a csúnyával mindent lehet. Értsd már meg, a nő mindenképp ki van szolgáltatva, kicsi gyerek korától. Akkortól, amikor az anyját akarják. A rendőrök. Mifelénk a rendőr mindig olyan muzsikus cigányt fogadott fel, akinek szép felesége és szép lányai voltak. Jól leitatták a cigányt, aztán állítottak be. Apám részeg volt, már nem is tudott magáról, amikor a rendőr a kiskonyhába hívta az anyámat. Végigfogdosta, leteperte, én meg ütöttem, haraptam, téptem a rendőrt s közben üvöltöttem. Így védtem meg tizennégy évesen az anyámat. Ott, a monori cigány Tabánban egy rendőr megtehetett mindent. Összeverhette a cigányt, annyira, hogy időnként a gerinc is roppant és olyankor hajnalonta mentőautó állt a rendőrőrs elé. Gyűlölöm a hajnalokat.

– A monori cigány Tabánon túl kezdődött a parasztok világa. Ha átlépted, a paraszt rád uszíthatta a kutyát, a hajadat megtéphette, a gyerekei kővel dobálhattak, de a Tabánban sem volt jobb, mert a muzsikusok semmire sem becsülték az oláh cigányokat. Pedig anyám különb volt mindegyiknél. Ruhákat varrt nekünk, ha másból nem, hát lepedőből, a kenyérjegyét szappanra cserélte, a cigányok meg nekiestek, mi jogon mer más lenni, miért nem jó ivásra a kannatető, evésre meg, a középre tett nagy lábashoz az egy kanál és egy villa... Anyám génjeiben lehetett valami. Valami más. Egyszer a dédanyám az egyik nagynénikémnek mesélt az elmúltról. Hát arról, hogy valamikor pont olyan fiatal és szép volt, mint az anyám, s a kúriákban-kastélyokban nem csak cselédként használták. Hidd el – mondja Mara –, a legtöbb cigány családban úri vér is folyik.

– A cigánylánynak a szüzessége az egyetlen kincse. Az öregasszonyok mondták ezt és azt is, csak azé legyél, akit szeretsz. Attól fogva vártam. És tizennyolc éves koromra szép lettem, mint a dédanyám s az anyám. A derekam karcsú, a melleim meg akkorára nőttek, hogy minden fiú azt akarta markolászni. De én ütöttem-vertem-karmoltam őket, mert arról álmodtam, a férjem szőke lesz és kék szemű. Paraszt. Mert azoknak jobb, mert azoknak az éléskamrája mindig sonkával, kolbásszal, liszttel és krumplival van tele. Hát ilyen parasztba szerettem bele, pechemre, mert az anyja nem szívelt és hiába vittem orvosi papírt, hogy még tizennyolc évesen is szűz vagyok, lecigánykurvázott, csak mert időnként kitettem a melleimet, amitől a férfiak meg is zavarodtak. Pedig én csak a filmeket utánoztam, azokért bolondultam s az aprócska bolgárkertész bácsinak is azért könyörögtem térden állva, hadd dolgozhassak, mert akkor el tudok menni a moziba s olyan ruhát varrhatok magamnak, amilyet a vásznon láttam. Mély kivágásút és egészen szűket vagy bővet, röpdösőset, mely alá az alsószoknyát krepp-papírból készítettem.

– Tudtad-e, gyémántom, hogy a cigány hit szerint annak, akinek a mellei nagyok, az anyának való? Arra, hogy gyerekeket szüljön s a nagy melleiből szoptasson. Az én melleim is ilyenek lettek, attól a szép szőke, kék szeműtől mégis csak egyetlen gyermekem született. Mert daganat nőtt a méhemben, aztán a szememben, most meg a gégémben. Amikor a szememet kivették, utána váltunk el. Aztán mikor az anyám is meghalt, akkor kezdtem festeni. 1988 nyarán. Vettem festéket, büdös volt, nem hígult. Vittem vissza, mert még annyit sem tudtam, hogy az olajfestéket vízzel hiába hígítom. Aztán mindig azok lettek a jó képek, amelyek fájdalomból születtek. Mikor anyám halálát festettem meg, a virrasztást, a tabáni tetvészkedést, a szemműtétemet... Akkor vettem észre, hogy baj van, amikor a cigaretta végét már nem láttam s a közepét gyújtottam meg. Nesze neked, Mara! A férjem talált magának mást, a lányom Amerikába ment férjhez; ott ültem a lakásban egyedül s akkor határoztam el, nyitok belőle Cigány Galériát. Egy esperes szentelte föl, jött a Híradó, az amerikai nagykövet, holland meg magyar újságírók. Aztán eladtam, mentem Gönyűre, onnan ide, a városföldi bakterházba. Hurcolkodom, a helyemet sehol sem lelem, mert úgy gyűlölöm azt a szőke kék szeműt. Kimarnám a szemét, amiért annyira szerettem, amiért ilyenné tett, hogy őutána magamba senkit be nem tudok fogadni.

Bőg Oláh Mara a bakterházban. Mutatja a fényképekkel teli falakat. Azok lettek az ő fényképalbumának a lapjai, melyeken száz- meg ezerszámra nyüzsögnek az emberek. Mara velük megy egyik szobából a másikba, az ajtóra időnként saját, embernagyságú festményét szögeli, aztán hogy hangok is legyenek, leül az ócska, hófehér zongorához, a bal szemét kiveszi, a jobbal meg a billentyűkre írt számokat nézi, így játszik. S közben röhög, mert eszébe jut, mit kérdeztek tőle legutóbb: „Mi lesz akkor, ha a szürkehályog elvakítja a jobb szemét? – Ne aggódj, édesem, naiv festőből naiv zongoraművész leszek. – De hát nem is ismeri a kottát! – Egy vaknak? Minek az már."

És Mara előveszi hosszú, üvegszipkáját, beletuszkol egy cigarettát, aztán pöfékel, most már úgyis minden mindegy: méh, szív, szem és torok... Kint esik, hullanak az esőcsöppök a nagy fejű hóvirágokra, vonatok húznak-robognak el, kéznél van hát ez is, ha a fájdalom elviselhetetlen lesz végképp.

SCIPIADES ERZSÉBET

hatöbbrevágysz

az új fordfocus

az év autója **1999**

a kutyaszorítónak vége. itt az új ford**focus** wagon,
kategóriájában a legnagyobb belső térrel.
látogass el egy ford-márkakereskedőhöz és próbáld ki.
próbaúttal kapcsolatos információért hívd
a ford-vonalat: **06-40-200-024.**

Ford Credit

Ford

Jövőbe vezet

– Na jó, erre a szövegre nem vagyok kíváncsi. Elég sok nyomorjampec csúszik-mászik előttem, akinek én munkát adok, igenis munkát adok, mert hiába neveznek vadkapitalistának meg mit tudom én, minek, nélkülem ezek az emberek éhen döglenének. A propos, tud maga lőfegyverrel bánni?

– Hogyne, kérem. Egy Kalasnyikovot vagy Uzit még mindig lehet kapni a KGST-piacon. Szükség esetén kézigránát is van, és ha átalakulhatok őrzővédő kft.-vé, akkor gépfegyver beszerzése se lehetetlen.

– Gyilkosságban otthonos?

– Mit tetszik kérdezni?

– Tud-e embert ölni?

– Nem szoktam ugyan, de végül is egyik munka annyi, mint a másik. Illetve attól függ.

– Mitől?

– Több szempontja van ennek, kérem. Először is a pénz. Meg aztán a körülmény, hogy mi módon jutok hozzá. Habókra nem ölök meg senkit. Harmadszor meg, hogy kit kell megölnöm, merthogy egy komámat vagy rokonomat nem szívesen gyilkolnám le, bár ha muszáj, az más. A családomért mindent.

– Áll az alku?

– Összegről még nem esett szó.

– Ötezer, dollárban.

– És milyen módon jutok a pénzhez?

– Az áldozat szivarzsebében lesz.

– És ha szabad kérdeznem, ki lesz az áldozat? Vagy ahogy újabban az újságban olvasom, ki lenne az úgynevezett célszemély?

– Én.

– Hogyan?

– Világosan megmondtam, én.

– De hát miért?

– Vállalja, vagy nem vállalja?

– Hát vállalni vállalom, csak mégse nagyon értem a dolgot.

– Várd ki a végét. A részleteket pedig ma este megbeszéljük. Legyen este 11-kor a virágos soron, a Fény utcai piacon.

(folyt. köv.)

■■■

Sakk

Az udvarias bajnok

Az ötvenes és a hatvanas években a magyar bajnokság volt a legnagyobb sakkesemény. A 18-20 résztvevős, egy hónapos maratoni versenyre százával voltak kíváncsiak a nézők. A legjobbak is rajthoz álltak – a külföldi versenylehetőség a mainak csak a töredéke volt.

Húsz évvel ezelőtt kezdődött a nemzeti bajnokság romlása. Egyre több éljátékos döntött úgy, hogy (ennyi) forintért nem ül le játszani, aztán a nézők is elfogytak.

A tavalyi bajnokságot idén januárban játszották. Az olimpiai csapat tagjai ezúttal sem álltak rajthoz, a hat tapasztalt nagymesterből és hat tehetséges fiatalból álló mezőny azonban meglepetésre az utóbbi évek legjobb, legváltozatosabb versenyét játszotta. A kevésbé avatott nézőket pedig Adorján András különcségei kötötték le.

A bajnoki címet olyan sakkozó nyerte, aki tapasztalt nagymester és még fiatal tehetség egy személyben. *Horváth Csaba* a sakkvilágban udvariasságáról, korrektségéről, megbízhatóságáról ismert. A megnyitásokat kiválóan ismeri, ritkán követ el nagy hibát, de régebben talán túl óvatos volt. Fejlődése töretlen, bár tehetségét tekintve lehetett volna gyorsabb is. Most mindenesetre meggyőző fölénnyel, egy pont előnnyel nyerte a bajnokságot Grószpéter, másféllel bátyja, Horváth József, a szombathelyi Ruck Róbert, Varga Zoltán és a tavalyi bajnok Adorján előtt. (Polgár Zsófia a 10–11. helyen végzett.) A következő játszmában tanári módon veri vissza a nagy taktikus megalapozatlan támadását:

Horváth Csaba–Adorján András
Budapest, 1995 – Szicíliai védelem
1. e4 c5 2. Hf3 Hc6 3. d4 exd4 4. Hxd4 Vb6 (Nagy meglepetés! Adorján András, aki a magyar sakkozás egyik legjelentősebb alakja: négyszeres magyar bajnok, olimpiai aranyérmes, Kaszparov volt szekundánsa, számos könyv szerzője, közismerten a sötéttel való eredményes játék – „black is OK" avagy „nem is olyan fekete a sötét" elméletének a kidolgozója. Több szicíliai változatot is behatóan ismer, ám most egy újat próbál ki!) **5. Hb3 Hf6 6. Hc3 e6 7. Fd3 d6 8. Fe3 Vc7 9. f4 a6 10. Vf3** (A jó formában levő Horváth az óvatosabb rövidsáncos folytatás helyett a vadabb, kockázatosabb támadás mellett dönt.) **10. – b5 11. g4 h6?** (Ez a lépés csak támadási felületet ad. 11. – Fe7, majd 0–0 kellett volna.) **12. 0–0–0 Bb8 13. Kb1 b4 14. He2** (Horváth szerint talán jobb volt 15. Ha4, 15. – Fd7 válaszra 16. e5 dxe5 17. Hac5 támadótervvel.) **14. – e5** (Most már nem megy 14. – Fe7 15. h4 0–0 16. g5, és világos támadása átüt.) **15. h3?!** (Erélyesebb lett volna 15. f5, majd h4, Hg3 és g5) **15. – a5 16. Hg3 a4 17. Hd2 b3?** (A döntő hiba! A kinyíló c-vonalon éppenséggel világos jut játékhoz. 17. – exf4 helyesebb, majd Hf6–d7–e5 átcsoportosítással betonlovat helyezni e5-re.) **18. cxb3 Hb4 19. Bc1 Va5 20. Hc4 Va8 21. Hb6! Bxb6** (Ez reménytelen. Talán 21. – Va5-öt kellett volna megpróbálni.) **22. Fxb6 exf4** (Egy pillanatra úgy néz ki, sötét összehozott valamit. Ám világos erélyesen mutat rá a középen maradt királyra leselkedő veszélyekre.) **23. Bxc8+! Vxc8 24. Fb5+ Hd7 25. Bc1 Vb8 26. Hf5!** (Most 26. – Vxb6-ra 27. Bc8+ következne.) **26. – g6 27. Bc7! Vxb6 28. Bc8+ Vd8 29. Vc3** („Kész, lehet szappanozni" – mondják az ilyen állásra a snellezők.) Sötét feladta **(1:0)**.

SZABOLCSI JÁNOS ■■■

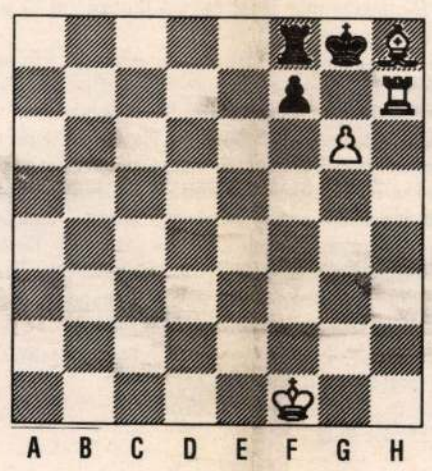

II/4. számú rejtvényünk Kozlowski lengyel szerző feladványa 1929-ből. Világos lép, és nyer. A nyeréshez vezető lépéseket kell beküldeniük címünkre: **BESZÉLŐ SAKK, 1447 Budapest Pf. 573.**

II/2. számú rejtvényünk megoldása (világos: Kc1, Vc4, Hf3, Fg2, gya4, b3, c2, g3, h2; sötét: Kb7, Vc8, Bh8, Fc6, gya5, b6, c7, d6, g6, h7): **1. Vxc6+ Kxc6 2. He5+ Kc5 3. Hd3+ Kd4 4. Kd2,** és a matt védhetetlen.

■■■

OLÁH Mara

A performansz

ELŐADÁS-SOROZAT AZ ARTPOOLBAN

„A performansz, ez az »új« képzőművészeti műfaj már legalább húszéves. Előadás-sorozatunkat azzal az alapkérdéssel indítjuk el, hogy vajon meg lehet-e újítani. (A válasz, nyilvánvalóan: igen.) Megvizsgáljuk a performansz távolabbi és közeli művészeti előzményeit (különösen a happeninget, a Fluxus-eventet, a body-artot) – külföldön és Magyarországon. Bemutatjuk a legfontosabb performerek munkásságát. Áttekintjük a performansz kapcsolatait más műfajokkal és művészeti ágakkal: az installációval, a festészettel és a szobrászattal, a színházzal, a zenével, a költészettel, a videóval, a tánccal stb., illetve a sporttal, a közlekedéssel, az öltözködéssel... Meghívunk alkotókat, akikkel beszélgetünk, és elemezzük műveiket.
Az előadók között – akik már visszajelezték részvételüket – szerepel Földényi F. László, György Péter, Klaniczay Gábor, Radnóti Sándor.
Az első három bevezető előadás témája: a performansz előzményei, kezdetei és általános jellemzői."

(Beke László)

„Én nagyon nem szeretem a performansz műfajt általában. Nem azért, mert valamiféle elméleti vagy más előítéletem vagy kifogásom van, hanem mert nagyon sok rossz performanszt láttam. Nekem az volt a benyomásom a 70-es évek második felében – még a 80-as évek elején is talán, hogy ez lett a neoavantgárd giccse. Mert mi sem egyszerűbb, mint összeszedni mindenféle szerszámokat, anyagokat, és akkor egy ilyen álmisztikus képpel fölvonulni egy dobogóra, és akkor ezeket elhinteni, gyertyákat, csillagszórókat gyújtani, elsütni egy pisztolyt, leejteni egy nagy vasgolyót... (tudniillik a legtöbb ebből áll, ugye?). Irtózatosan titokzatos pofával nagy lepleket lehúzni magamról, másokról – vagy meztelen alatta, vagy nem; és így tovább. (...) Ez egy giccsműfajjá silányult. (Jó, most én is meg vagyok egy kicsit hökkenve, hogy nekem az Abramovic tetszett, és az is performansz, és hát akkor hogyan viselkedjek.)"

Perneczky Géza (Részlet Perneczky Géza és Beke László beszélgetéséből, 1984, Fiatal Művészek Klubja – az Artpool hangfelvétele alapján)

Március 24., péntek, 16 h; március 29., szerda, 16 h
Előadó: Beke László
Artpool Művészetkutató Központ
(Budapest IV., Liszt Ferenc tér 10. I. 1.)

Oláh Mara vándorkiállítása

Oláh Mara negyvenhárom évesen kezdett festeni, öt évvel azután, hogy elvesztette az egyik szeme világát. „Kíváncsiságot és vágyat éreztem, hogy le tudom-e festeni a fájdalmat. Előbb érzéseket, gondolatokat »pingáltam«, és csak később – amikor megjött az önbizalmam – arcokat, cigány szokásokat, cigány történeteket – zsarukról, kurvákról, kórházról. Rájöttem, hogy mindig az első kísérletem a jó, tudatosan már nem bírom ugyanazt létrehozni. Spontán festő vagyok. Az a feladatom, hogy merjek tehetséges lenni. Elgondolkodtam már azon, hogy mi lesz velem, ha megvakulok. Néha azt képzelem, akkor zongorázni fogok. Nem tudok zongorázni, és a kottát se fogom látni. De nekem már lehet nagy a fantáziám! Velem egyszer már megtörtént..."

Oláh Mara kispesti otthonában második éve egy szál maga működteti a Magyarországi Cigány Naiv Művészek Galériáját. A zabari Radics Szilvesztertől az intézetben nevelkedett, hajléktalan Horváth Eleméren át az ózdi kohász Váradi Gáborig mintegy húsz roma autodidakta festő műveit válogatta ki a Hunnia moziban megrendezésre kerülő vándorkiállításra – magángalériájának anyagából. A kiállítás létrejötte Dettre Gábor filmrendező és Treuer József baráti biztatásának és támogatásának köszönhető, és egy hónapon keresztül tekinthető meg a mozi emeleti kávézójában.

TAMÁS AMARYLLIS

Hunnia mozi (Bp. VI., Erzsébet krt. 27.)
Megnyitó: március 24., péntek, 19 óra
Nyitva: április 23-ig

24. péntek

ZENE

MALMÖI KAMARAKÓRUS
Dan-Olof Stenlund vezényletével svéd szerzők művei hangzanak el
Mátyás-templom, 20 h
(Bp. I., Szentháromság tér)

MAGYAR ZONGORÁS TRIÓ
Műsoron Haydn, Mozart és Beethoven művei
Fészek Művészklub, 19.30
(Bp. VII., Kertész u. 36.)

PÓDIUM

SZINDBÁD HAZAMEGY – PÁLFY MARGIT ESTJE
„Ilyenkor szerette legjobban a kocsmát, délután négy és hét között, mikor a hideg zsír- és füstszag lassan szellőzik a nyitott felső ablakon át, az asztalokat már leszedték, a személyzet bóbiskol,... a főpincér nem zaklatja többé a vendéget aggódó és udvariaskodó kérdéseivel, s olyan béke és nyugalom árad el a teremben, mint egy középkori kolostor refektóriumában. Ilyenkor szeretett néhány gondosan megválasztott férfi társaságában hallgatni Szindbád."
(Márai Sándor)
Budapest Székesfőváros Könyvesháza, 18 h
(Bp. VI., Király u. 50.)

RÁDIÓ

SZINDBÁDI UTAZÁSOK
Krúdy Gyula – Huszárik Zoltán – Latinovits Zoltán találkozásai. Szereplők: Fodor Tamás, Nagy Zoltán, Rajhona Ádám. Összeállította és rendezte: Markovits Ferenc
Bartók, 10.05

FILM

KUNG-FU MESTER (francia)
Agnés Varda főhőse egy zabolázhatatlan kamasz, akit nagyanyja nevel. A fiú, Julien legkedvesebb szórakozása a második otthonává lett játékterem Kung-Fu mester nevű játékprogramja. A világ azonban tele vírushordozókkal.
Duna Tv, 22.15

ÉS MÉG

ÉLŐ MŰVÉSZET – a Műcsarnok sorozata
Beszélgetés El Kazovszkij képzőművésszel
Műcsarnok, Törley Terem, 19 h
(Bp. XIV., Hősök tere)

MTV

KARIBI HÉTVÉGE

08.00 Klipstart
10.00 Karibi víkend
10.30 MTV-exkluzív
11.00 Húszas európai slágerlista
Kontinensünk húsz legjobb slágere. Válogatás a legérdekesebb felvételekből. Hírek, újdonságok, kritikák, elemzések. Ismerteti: *Carolyn Lilipaly*
13.00 A nagy kép
John Kearns mozimagazinja. *A legújabb mozifilmek. Kritikák, elemzések, hírek, pletykák. A filmkészítő műhelyek kulisszatitkai. Bepillantás a nagy mozisztárok mindennapi életébe.*
13.30 Első pillantásra
Kimsy műsora
14.00 Karibi víkend
17.00 Táncparkett
18.00 A nagy kép
A filmvilág újdonságai. Részletek, kritikák, hírek, pletykák
18.30 Heti hírmagazin
Az elmúlt hét legérdekesebb popzenei eseményei. Beszámolók, riportok koncertekről, előadókörutakról, nagy sztárok sikeres fellépéseiről. Válogatás a legkiemelkedőbb pillanatokból.
19.00 Karibi víkend
23.00 Le a hangerővel!
Arrested Development
24.00 Yo!
Rapmagazin
02.00 Engedj fel!
Tánczenei klipek
03.30 Éjklipek
Klipek reggelig

RTL 2

05.45 Gyanúsítva
Amerikai játékfilm (1984)
07.20 A közkatona előmenetele
Angol játékfilm (1956, ff)
09.00 Így készült: Zwielicht
09.30 Bravo tv (ism.)
11.30 Hotzpotz (ism.)
12.30 Kojak
Crocker mint túsz
13.25 Knight Rider (ism.)
14.15 A tenger ördögei
Olasz játékfilm (1981). Főszereplők: Ian Sera, Patty Shepard, Frank Brana
15.45 Túl fiatal a szerelemre?
NSZK-játékfilm (1961, ff)
17.30 Gyanúsítva
Amerikai játékfilm (ism.)
19.15 Kérjük nevetni! – Különkiadás
Kandi kamerák és filmes bakik – házi videózás
20.15 12:01
Amerikai játékfilm (1993). Főszereplők: Jonathan Silverman, Helen Slater
22.00 A fehér vonal túloldalán
Amerikai játékfilm (1992)
00.05 Tréfás halál
Amerikai játékfilm (1988)
01.40 Tigrisek harca (1): Barátok
Kétrészes német–cseh film (1987)
03.15 Regal Shop
03.40 Tigrisek harca (2): Ellenfelek
Kétrészes német-cseh film

VOX

07.05 Szafári a csontvázparton (ism.)
08.00 S-Zett
08.40 Péntek éjszaka (ism.)
09.45 Voxtours – utazási magazin (ism.)
10.45 Murder One (ism.)
11.45 Maciste, a spártai hős
Olasz–francia játékfilm (1964)
13.40 G. I. Blues
Amerikai játékfilm (1960)
15.35 Őrült család (ism.)
17.15 Nemzetközi túrakocsi-bajnokság (ITC)
18.00 Hírek
18.15 Túlélők
Mahagónifák az esőerdőben
18.45 Fél óra az állatokkal (ism.)
19.15 Óriások az állatvilágban
Ausztrália – a papagájok hazája
20.15 Üldözés a Sierra Madre-ban
Olasz–spanyol játékfilm (1966). Főszereplők: Lee van Cleef, Thomas Milian, Luisa Rivelli. Rendezte: Sergio Sollima
21.55 A Spiegel tv-különkiadása
23.50 Nemzetközi túrakocsi-bajnokság (ITC)
00.25 Gyengéd unokatestvérek
Német–francia erotikus film
02.00 Maigret felügyelő
Francia krimisorozat

TV5

08.05 Kanadai tv-híradó
08.30 Bibi és pajtásai
09.30 Beszállás az 1-es kijáratnál! (ism.)
10.00 Tévéturizmus
10.35 Interjúsorozat frankofón neves személyekkel
11.30 Afrikai sportmagazin
12.15 AIDS-magazin
12.35 Tv-híradó (France 3)
13.00 Horizontok
13.30 Claire Lamarche
14.15 Ami a könyvborító alatt van!
15.00 Mediterraneo
15.30 Magazin a szabadidőtöltésről
16.00 Kanadai tv-híradó
16.15 Francofolies
16.45 A jövő géniuszai
17.15 Luna Park
17.45 Kérdések egy bajnokhoz
18.15 Hét nap Afrikában
18.30 A TV5 híradója
19.00 Nem vitás! (ism.)
19.30 Belga tv-híradó
20.00 Az Olivier család kastélya
21.30 Riportok
22.00 Tv-híradó (France 2)
22.30 Mulassatok!
00.30 Tv-híradó (Soir 3)
01.00 Svájci tv-híradó
01.30 Kitekintés Amerikából (ism.)
01.45 Afrikai sportmagazin (ism.)

3sat

09.05 Kulturális magazin (ism.)
09.45 Alpok, Duna, Adria
10.15 Haza, idegen haza
10.40 Schilling
11.10 Riport
12.00 Koncerten: Simple Minds – Párizsi koncert, 1. rész
12.45 Koncert az Alabamából: El Vez
13.15 Élő közvetítés az Alabamából – Nyári műsor
14.00 Újdonságok...
14.30 Terra X. Az arabok 500 éve a tengeren
15.15 Smink nélkül
15.45 Illegálisan a tiéd vagyok
Amerikai játékfilm (1988)
17.20 Aktuális mozitipp
17.35 Tippek és trendek
18.00 Szász kocsma Amerikában
18.30 Külföldi jegyzetek
19.00 Híradó
19.20 Mozimagazin
20.15 A három tenor
Szabadtéri klasszikus zene a müncheni olimpiai stadionból, 1996.
21.45 Éljünk mindenütt és vegyünk nőül 4700 kezet – Requiem Feminae
Mechtild Erpenbeck színműve
23.30 Emberek
00.25 Találkozások Böttingernél
01.25 Aktuális sportstúdió

ARD

06.15 Egyszer volt, hol nem volt... a világűr
06.45 Fury
07.10 A bátor herceg
07.35 Pimpa
07.40 Vau – Most kutya vagyok
08.05 Katja és a szellemek
08.30 Percy tornacipője
09.03 Kékmackó kapitány klubja
10.03 Kaméleon
10.30 A túlélés kalandja
11.00 Hófehérke és a hét törpe
11.45 Leo, az oroszlán
12.30 Konrad Kujau, az álkirály
13.05 Európa-magazin
13.30 13 kisszamár és a napudvar
Német játékfilm (1958
15.00 Gyermekcsevej Michaellel
15.30 Tigris-kacsa klub
17.00 Egészségügyi tanácsadó
17.30 Sporthíradó
18.10 Robban!
18.45 A nézők a megadott német bűnügyi filmek közül hármat választhatnak
20.15 A gyerekorvos
Német játékfilm (1971).
21.45 A nap témái
22.05 Vasárnapi ige
22.10 Az igazság törvénye
Amerikai játékfilm (1988)
23.55 Rockpalota

RÁDIÓ TELEVÍZIÓ ÚJSÁG
1996. XLI. évfolyam
Kiadja a Magyar Rádió

Felelős kiadó: Simkó János
Lapigazgató: Buzai Terézia
Főszerkesztő: Ocsovai Gábor
Főszerkesztő-helyettes: Juhász Angéla
Olvasószerkesztő: Ferenczy Ágnes
Művészeti szerkesztő: Gremsperger Nándor
Képszerkesztő: Kiss Gábor Zoltán
Szerkesztők: dr. Aradi Varga Imre (rádió), Grozdits Judit (magazin), Katus Mari (tévé), Nagy Katalin (kereskedelmi és kábeltévék) Jálics Kinga (újságíró)
Tördelés: Princz László, Szikszay Pál, Szmolek Ferenc
Képfeldolgozás: Czakó István
Korrektorok: Ali Erzsébet, Gémes Irén, Kormány Ildikó
Szedés: Molnár Ágnes, Udvardi Ágnes
Külföldi műsorok: MTI Kiadói Kft. Felelős vezető: Kohut Tibor
Titkárság: Váczy Katalin

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1088 Budapest, Bródy S. u. 5–7. Levélcím: Budapest 1801 Telefon: 138-8114. Fax: 138-7349

Hirdetési igazgató: Gyulai Mihály
Marketingvezető: Veszely Ilona

Hirdetésfelvétel: Bárdos Ágnes, Tompa Szilvia 1088 Budapest, Bródy S. u. 5–7. félemelet 6. (bejárat a Pollack Mihály térről) Telefon: 138-7287, 138-8515, 138-7069, fax: 138-8323. Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Egyesülés, a Hírker Rt. és a Kiadói Lapterjesztő Kft. Előfizethető vidéken bármely postahivatalban, Budapesten az Ügyfélszolgálati Irodákban, a hírlapkézbesítőknél, és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodában (Helir, Budapest XIII., Lehel u. 10/A 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Helir 1199-1102-02102799 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egy hónapra 282, negyedévre 846, fél évre 1692, egy évre 3384 forint.

HU ISSN 0481-6048
Nyomás: Révai Nyomda Kft.
HyWay Információ Szolgáltató Bt.
1465 Bp. Pf. 1786
Tel.: 06-30-540-141 Tel./fax: 215-06-89
E-mail: info@mail.hyway.hu WWW:www.hyway.hu

HOROSZKÓP

Augusztus 12–18.

Részletes horoszkópjáért hívja a csillagképéhez tartozó telefonszámot. A hívás díja 88 Ft+áfa/perc

KOS (március 21.–április 19.)
Kivételes becsvágyát igyekszik finom és elegáns formába öltöztetni. Kedveskedik barátaival, szeretné mindenkivel éreztetni, hogy ön a lehető legmegbízhatóbb támasz. Persze csak azokat hajlandó védelmezni, akik mindenben elfogadják álláspontját. Szereti, sőt elvárja, hogy kis és nagy ügyekben egyaránt kikérjék a véleményét. Egyébként különösebb erőlködés nélkül dolgozik, kivált, ha ügyeskedésre van szükség.
06-90-310-721

BIKA (április 20.–május 20.)
Kicsit zavarban van, mert nem mindig találja meg gondolatainak, érzéseinek a megfelelő kifejezési formát. A szavak néha üresen konganak, ezért aztán úgy dönt, inkább nem mond semmit. Hallgatagsága titokzatossá teszi, de nem annyira, hogy érdeklődést váltson ki egy-egy társaságban. Pedig most ez lenne a leghőbb vágya. Borzasztóan irigyli azokat, akiket csodálnak. Megpróbálja utánozni őket.
06-90-310-722

IKREK (május 21.–június 21.)
Szívesen mesél önmagáról, emlékeiről. A mesébe olykor ártalmatlannak tűnő hazugságok is becsúsznak. Fantasztikusan meggyőzőnek érzi magát, pedig többen kinevetik a háta mögött. Amikor ezt észreveszi, megbántódik. Egy ideig duzzog, majd megpróbálja elfelejteni az esetet. Kénytelen így tenni, mivel utálja a magányt. Ezért továbbra is barátkozik azokkal, akik kigúnyolták. Megvigasztalódik, és tovább mesél.
06-90-310-723

RÁK (június 22.–július 22.)
Minden apróságot megfigyel, minden rendelleneset észrevesz. Ez az egyébként remek tulajdonság bizonyos veszélyeket rejt magában. Ismerősei, munkatársai például nem örülnek annak, ha emlékezteti őket arra, hogy nem tökéletesek, nem következetesek. Ha meg akarja őrizni népszerűségét, óvakodjék az elhamarkodott megjegyzésektől! Számoljon legalább háromig, mielőtt megszólal, különösen, ha főnökeivel találkozik!
06-90-310-724

OROSZLÁN (július 23.–aug. 22.)
Néha megfájdul a feje, de nem hajlandó tudomást venni erről az apró kellemetlenségről. Sokkal inkább foglalkoztatják azok a hétköznapi akadályok, amelyekre egyáltalán nem számított. Időnként valahogy kicsúsznak a dolgok a kezéből, pedig mindent aprólékosan megszervezett és előkészített. Fölösleges emiatt bosszankodnia! Az akadályok ezúttal tényleg maguktól el fognak hárulni. Lelkileg pedig sokkal erősebb, mint gondolná.
06-90-310-725

SZŰZ (augusztus 23.–szeptember 22.)
Szüksége lesz némi kitartásra ahhoz, hogy talpon maradjon. A legnagyobb gondot az okozza, hogy nagyon nehezen ismeri fel, mi a valóban kedvező és mi az, ami csak látszólag előnyös. Nincs idő hosszas mérlegelésre, elemzésre, hirtelen kell döntenie. Retteg a rossz választás kockázatától, mivel ez ronthatja munkahelyi esélyeit. Most van igazán szüksége partnere segítségére. Csak közösen oldhatják meg a problémákat.
06-90-310-726

MÉRLEG (szeptember 23.–október 22.)
Jó lenne felfedezni egy titkos pénzforrást, vagy valami olyan lehetőséget, amely könnyű keresetet kínál. Mindez csupán szép ábránd. A valóságban viszont váratlan kiadásai lehetnek. Nem súlyosak, csak éppen bosszantóak. Semmitől sem válik meg szívesen, akár anyagiakról, akár más természetű dolgokról van szó. Ez a ragaszkodás barátai szerint kicsinyességet jelez. Ez túlzás, legfeljebb határozott, sőt meglehetősen akaratos.
06-90-310-727

SKORPIÓ (október 23.–november 22.)
Fontos megbeszélésekre kerülhet sor ezekben a napokban. Igyekszik kedvező eredményeket elérni, az a természetes vágy fűti, hogy előnyös oldalait mutassa meg partnereinek. Nagyon bízik szavai meggyőző erejében, ezért kissé rámenősen alakítja szerepét. Túlbecsüli vonzerejét, vezetői képességeit, mégis sokan elfogadják utasításait, legalábbis úgy tesznek, mintha hívei lennének. Átmenetileg nyugodtan kihasználhatja őket.
06-90-310-728

NYILAS (november 23.–december 21.)
Még mindig nem jött el életébe a béke és a kényelem korszaka. Átmeneti visszaesések figyelmeztetik arra, hogy naponta meg kell küzdenie a sikerért, a fennmaradásért. Családottan tapasztalja, hogy többen ki akarják használni, visszaélnek adakozó hajlamaival. Igazi szeretetre családi körben számíthat. Hozzátartozói nagyon bíznak támogatásában, és nemcsak anyagi téren. Szerettei sokkal több gyöngédségre vágynak.
06-90-310-729

BAK (december 22.–január 20.)
Lassan beletörődik abba, hogy valami – például egy kapcsolat – lassan véget ér. A búcsú kezdetben melankolikussá teszi, majd rájön, hogy nincs is min szomorkodnia. Érzelmileg már régen elszakadt attól a kötéstől, amely most felbomlott. Őrizze meg a szép emlékeket, és ne féljen az új ismeretségektől! Vannak, akik szeretik, csak épp fel kellene fedeznie rajongóit. Nem kell messzire mennie, nagyon közel vannak.
06-90-310-730

VÍZÖNTŐ (január 21.–február 19.)
Kitartó, csendes munkálkodásra lenne alkalmas ez az időszak. Ezzel szemben egyre erősödik kitörési vágya, néha úgy képzeli, hogy az egész világot meg tudná hódítani. Persze okosabb lenne, ha azokra az ellenfeleire figyelne, akik közvetlen környezetében végzik lankadatlan aknamunkájukat. Olykor sebezhetetlennek hiszi magát, és ezért az óvatosság legelemibb szabályait sem tartja be. Éppen ez lesz a sebezhető pontja.
06-90-310-731

HALAK (február 20.–március 20.)
Munkatársai ravaszabbak, mint hiszi. Nagy erőkkel és kitartóan nyomul előre, néha mégis elvész a részletekben. Ezért aztán rosszul választja meg beszélgetőpartnereit. Például azt hiszi, hogy sikerült kifaggatnia valakit, majd kiderül, hogy ön az, akit kikérdeznek legféltettebb titkairól. Ez a játék nem túl szórakoztató, jobb, ha az egészet feladja. Gondolja át újra céljait, ne törjön túl magasra!
06-90-310-732

Ilona 1996

KOSSUTH

6.00: Vasárnapi újság
Vezető riporter: Szöllős István. Szerkesztő: Bozsik József. Zenei szerkesztő: Vass M. Katalin. Bemondó: Pintér Sándor
☎: adás idején 138-7915 és 138-7296
6.00, 7.00, 8.00: Hírek. Időjárás
6.56, 7.55: Reklám

8.24: Édes anyanyelvünk
A Magyar Rádió anyanyelvi ötperce
Szerkeszti: Albert Zsuzsa. A mikrofonnál: Szathmári István

8.30: Énekeljük együtt!
Népdalt tanít: Budai Ilona
Km. a Vikár Béla népdalkör

8.40: Műsorszemle
Kossuth programismertetés
Válogatott ajánlatok
Kulturális programok

9.00: Hírek. Időjárás

9.05: Világóra
A rádió külpolitikai magazinja
Szerkesztő: Narancsik Ágota. Felelős szerkesztő: Barát József
9.57: Reklám

10.00: Hírek. Időjárás. Útközben

10.05: Görög katolikus szentmise közvetítése Máriapócsról
Püspöki liturgia, melyet Roger Etchegaray bíboros, a pápa rendkívüli követe vezet

11.00: Hírek. Időjárás

11.05: Gondolat–jel
A rádió kulturális hetilapja
Alapító főszerkesztő: Bölcs István. Felelős szerkesztő: Győrffy Miklós és Szénási Sándor
11.55: Reklám

12.00: Déli krónika. Sport
Szerkesztő: Bocskay Zsolt
12.20: Reklám

12.23: Közvetítés a Lottósorsolásról
(Eredménykőzlés)

12.25: Harmincöt perc alatt a Föld körül
Nemzetközi magazin
Zenei szerkesztő: Jeney Erzsébet. Szerkesztő: Narancsik Ágota

13.00: Hírek. Időjárás

13.05: Névjegy
Oláh Mara naiv festő
A hazai cigánykultúra messze földön híres alkotója. Képei eljutottak a tengeren túlra, USA-ba, Kanadába. Számos európai nagyvárosban volt kiállítása. Oláh Mara 45 éves korában kezdett festeni, korábban takarítónőként kereste kenyerét.
Zenei szerkesztő: Göczey Zsuzsa. Szerkesztő: Auth Magda és Barát József

13.55: Műsorajánlat

14.00: Hírek. Időjárás

14.05: Szonda
Tudományos magazin
Szerk.-műsorvezető: Elek László (Ism. holnap, K. 8.30)

14.35: Népdalkörök pódiuma
Műsorvezető: Csapó Károly
Km. az Egri Csillagok népdalkör és a kartali asszonykórus

15.00: Hírek. Időjárás

15.05: Művészlemezek
Szerkesztő: Varga Ferenc
1. Bach: III. brandenburgi verseny (Adolf Busch Kamarazenekara, vez. Adolf Busch), 2. Beethoven: g-moll szonáta op. 49. No. 1. (Walter Gieseking – zongora), 3. Schubert: A múzsafi – dal (Elisabeth Schumann – ének, zongorán km. Gerald Moore), 4. Mendelssohn: Tavaszi dal (Berkes Kálmán – klarinét, zongorán km. Kocsis Zoltán), 5. Liszt: a-moll Paganini-etűd (André Watts – zongora), 6. Rimszkij-Korszakov–Kreisler: Himnusz a Naphoz (Fritz Kreisler – hegedű, zongorán km. Franz Rupp), 7. Puccini: Bohémélet – Rodolphe és Marcel kettőse, IV. felv. (Jussi Björling és Robert Merrill), 8. Sibelius: Noktürn (Liana Iszakadze – hegedű, zongorán km. Tatjána Szarkiszova), 9. Albeniz–Barrueco: Katalán tánc (Manuel Barrueco – gitár), 10. Sztravinszkij: Norvég dallamok (CBC szimfonikus zenekara, vez. a szerző)

16.00: Terasz
A Kossuth rádió hétvégi magazinja – aktualitásokkal, újdonságokkal, szolgáltatásokkal, közlekedési információkkal, folyamatos híradással és sok zenével.
Válogatás Kossuth-műsorokból és kabarékból, valamint sport, divat, bűnügyi krónika, állati dolgok.
18.00 Esti krónika
Szerkesztő: Bocskay Zsolt
☎: adás idején 138-8378
Zenei szerkesztő: Varga Péter. Szerkesztő-műsorvezető: Kert Attila. Vezető szerkesztő: Czakó Balázs. Felelős szerkesztő: Vicsek Ferenc

19.00: Hírek. Időjárás

19.05: Sportvilág
Szerkesztő-műsorvezető: Molnár Dániel

19.25: Műsorismertetés

19.30: Jó éjszakát, gyerekek!
Ibrahim vacsorája
Arab mese Gallay Sándor fordításában. Elmondja: Olty Magda

19.40: Réti József operettfelvételeiből
1. Offenbach: A gerolsteini nagyhercegnő – Kórus és Fritz rondója (km. Házy Erzsébet és az MRT Énekkara), 2. Fall: Sztambul rózsája – Ahmed dala, 3. Lehár Ferenc–Innocent Vincze Ernő: A vándordiák – Utam muzsikálva járom, 4. Kerekes János–Erdődy János: A majlandi tornyok – Nápolyi dal

20.00: Hírek. Időjárás

20.05: Egy rádiós naplójából
Sebestyén János műsora
50 esztendeje történt – 1946. augusztus 1–31.
Vendég: dr. Fábián János, dr. Kiss Kálmán, Önody György, Palotás Rezső. Rádiókrónikás: dr. Randé Jenő. Km. Merényi Judit, Benkő Gyula. Munkatárs: Sven Ake Landström. Rendező: Kelemen László
I. Világesemények (A béke előcsatározásai Párizsban – Politikai pánik Olaszországban – A megszállási zónák nyara Németországban – Hírek a változó távolkeletről); II. Idehaza történt (Győzött a forint! – Pesten nyaralunk – Hazatért a magyar arany – Radnóti Miklós temetése – Tóth Aladár az Operaház új igazgatója – Szabadtéri színház és muzsika – Események a Ludas Matyi görbe tükrében); III. A stockholmi rádió archívumából (nyári muzsika északon, a SAS, a skandináv légitársaság alakulásának eseményei a mikrofon előtt) – A Sándor utcai stúdió hírei – Ünnepi közvetítések augusztus 20-án (a Szabadság-híd megnyitása, Sik Sándor István király című tragédiája, hangképek a nap sportjáról)

21.00: Hírek. Időjárás

21.05: Kabarészeparé
Vadászlesen
Beszélgetőtársak: Bodrogi Gyula, Benkő Gyula, Homonnai Zsombor, Haumann Péter, Papp Mária
Szerkesztő-műsorvezető: Fábry Sándor (ism.)

22.00: Késő esti krónika
Szerkesztő: Bocskay Zsolt

22.20: Emlékezetes rádióhangversenyek
A Berlini Szólisták hangversenye
Vez. Dietrich Knothe. Km. Sigurt Brauns – orgona
1. Schütz: 119. zsoltár – a) II. motetta („Tue wohl deinem Knechte"), b) III. motetta („Zeige mir, Herr, den Weg"), 2. Buxtehude: g-moll prelúdium és fúga (Brauns), 3. Schütz: 119. zsoltár – a) IV. motetta („Gedenke deinem Knechte an dein Wort"), b) VII. motetta („Wie habe ich dein Gesetze lieb"), 4. Schütz: 119. zsoltár – a) VIII. motetta („Ich hasse die Flattergeister"), b) XI. motetta („Die Fürsten verfolgen mich ohn Ursach"), 5. Buxtehude: G-dúr prelúdium és fúga (Brauns), 6. Schütz: 100. zsoltár („Jauchzet dem Herren alle Welt"), 7. Schütz: Német Magnificat („Meine Seele erhebt den Herren")
(MTA kongresszusi terem, 1987. április 6.)
23.00–23.05: Hírek. Időjárás

23.44: Chopin: Asz-dúr polonéz-fantázia op. 61.
Vladimir Askenazi – zongora

24.00: Hírek. Időjárás. Totó

0.10: Himnusz

PETŐFI

A PETŐFI ONLINE MAGAZIN AZ INTERNETEN: HTTP: // WWW PETOFI. ENET. HU

6.00: Hírek. Időjárás

6.03: Állomáskereső

6.08: Végre vasárnap!
Zenés szórakoztató műsor
A mikrofonnál: Vass István Zoltán. Felelős szerkesztő: Benedikty Béla. Zenei szerkesztő: Kiss Gyöngyi. Bemondó: Zsámboki Zsolt
☎: adás idején 138-8080, 138-8061
6.28, 7.28: Útközben
6.50, 7.10, 7.20: Reklám
7.00: Hírek. Időjárás
7.30: A hét riportja

7.45: Euro-sportreggel
Szerkesztő: Sipos János

8.00: Jó reggelt, Európa!
A mikrofonnál: Rácz Zsuzsa. Felelős szerkesztő: Hollós János
8.59: Technikai szünet

9.00: Hírek. Időjárás

9.03: Neveletlenek
Zenei szerkesztő: Herczeg László. Riporter: Gáspár Sarolta. Szerkesztő: Horváth Ida (ism.)

10.00: Gordiusz magazin
Szerk.-műsorvezető: Gózon Ákos
A tartalomból: A honfoglalók idegen szemmel, avagy milyennek találták minket 1100 évvel ezelőtt az Európa-házban – Van egy sejtése? 395 éve született Pierre Fermat matematikus – Erdély hadseregei – Hírek, játékok
☎: adás idején 138-7514

11.00: Hírek. Időjárás
11.03: Útközben
11.05: Reklám

11.07: Vasárnapi koktél
Komjáthy György műsora
11.57: Reklám

12.00: Jó ebédhez szól a nóta
Gaál Gabriella, Solti Károly, Madarász Katalin és Szalay László énekel, Vörös Kálmán zenekara játszik
1. Csizmadia Imre–Egerszegi Géza: Szerelemből sosem elég; Lévay Andor–Gát Ferenc: Két vén eperfa; Rigó Gábor–Marcali Frigyes: Fütyülsz rám, azt mondtad (zenekar), 2. Magyari Imre–Farkas Imre: Visszanézek életemre; Kurucz János–Farkas Imre: Balog Örzse keszkenőjét; Áts Tivadar–Radics Jenő: A férfi mind ördögfajzat; Murgács Kálmán: Molnár csárdás; Burka Sándor–Babusa Miklós: Halljátok cigányok (Gaál), 3. Morvay Károly–Kulcsár József: Ásít az ég, vihar készül a pusztán; Hlatky Endre–Molnár Jenő: Az én falumban nincsenek virágok; id. Magyari Imre–Dalos Nagy Károly: Baj van, nagy baj; Buday Dénes–Harmath Imre: Sárgarigó, sárga csikó; Kertész Zsigmond Lajos–Herodek Sándorné: Szélkakas jár fenn a házon (Solti), 4. Vörös Kálmán nótái: –Szántó Ferenc: Kerestem a boldogságot; Nincs más bűnöm, mint hogy züllök; Boriska csárdás (zenekar), 5. Jónás Mátyásné–Pezseky Ádám: Letagadok minden könnyet; Matusik Sándor: Siratgatom boldogságom; Majláth Jenő–Z. Horváth Gyula: Ki tudja, hogy mért mennek el; –: Szeretem a szeretőmet; –: Sió, Sajó, Duna, Tisza (Madarász), 6. Balázs Árpád–Fényes Loránd: Gyere velem akáclombos falumba; Kalmár Tibor: Ne szidjatok soha engem; Petró István: Itt a tavasz, azt álmodtam az éjjel; Kutor Ferenc: Simongáti lányok; Kádas György: Kék a búzavirág (Szalay)
Szerkesztő: Tarnai Kiss László

13.00: Hírek. Időjárás

IRÁNYÍTÓSZÁM: 14–18

13.03: Szuper-nova
A Gordiusz-műhely innovációs pavilonja
Szerkesztő: Gózon Ákos

13.45: Időjárás- és vízállásjelentés

14.00: Forgószínpad
Szubjektív válogatás a múltból és a mából
A mikrofonnál: Neuman Gábor
15.00: Hírek. Időjárás
15.58: Reklám
15.59: Technikai szünet

16.00: Poptarisznya
Műsorvezető: B. Tóth László. Sport: Molnár Dániel
16.55, 17.55, 18.28: Reklám
16.58, 17.58: Útközben
17.00: Hírek. Időjárás
18.30–18.45: Sportösszefoglaló. Totó
19.00: Hírek. Időjárás

20.00: Pontozó
Népzene mindenkinek
Kétasszonyközének napjai
Szerk.-műsorvezető: Dévai János

20.50: Magyarán szólva
Nyelvőrködés. Elbitangolt jelzők. Grétsy László rovata – Ki ne mondja: nem lebbezett fel! – Horváth István: A nyelv csak élve tündököl

21.00: Hírek. Időjárás

21.03: A Rádió Dalszínháza
Párizsi élet
Offenbach operettjének rádióváltozata két részben

HALLGASSA SZTEREÓBAN
FM 66,02 • 66,62 • 66,92 • 67,19 • 67,85 • 69,98 • 70,40

13.05 Kossuth **Névjegy**
Oláh Mara naiv festő festményeivel

Kossuth URH

8.30–10.00: Körzeti magazinok ■ (Budapest és Komádi körzetében a középhullámú műsor)
Nemzetiségi műsorok
18.30: V materinskom jazyku ■ Szlovák – Szegedről. Szerk.: Marga Mária
19.00: În limba materna ■ Román – Szegedről. Szerk.: Petru Cîmpian
19.30: In der Muttersprache ■ Német – Pécsről. Szerk.: Robert Stein
20.00: Na materinjem jeziku ■ Horvát – Pécsről. Szerk.: Marianna Balatinacz
20.30: Na maternjem jeziku ■ Szerb – Pécsről. Szerk.: Branko Čatić
21.00–22.00: Az Amerika Hangja magyar műsora
23.00–23.30: A BBC késő esti magyar műsora

DANUBIUS

6.00–9.00: Danubius reggel – szerk.-műsorvez.: Forgács Gábor
6.45: Születésnapi sorsolás (1800 Budapest, Bródy S. u. 5–7.)
8.45: Sporthírek
9.00–14.00: Batki Zsolt
12.45: Sporthírek
14.00–16.00: Nosztalgia tinédzser party Cseke Lászlóval
16.00–22.00: Úton – Ómolnár Miklós
22.00–24.00: Eurochart – Szabó Tamás
22.05: Sporthírek
Bővebb információk a műsorról a Teletext 471. oldalán olvashatók.

CALYPSO
Calypso rádió 87.7

Tel.: 138-7873
Felvilágosítás reklámokról: 118-1820
8.00–16.00 – Műsorvezető: Dombóvári Gábor
Hírek. Időjárás: minden óra 30-kor
Fővinform: 8.32, 11.32, 14.32; **Útinform:** 9.35, 12.35, 15.35
12.35–13.30: Wurlitzer (ism.)
Postacímünk:
Calypso Rádió 1802 Bp. Bródy Sándor u. 5–7.
Telefon: 138-7387
Az adás száma: 138-7873
A Magyar Rádió Reklámirodájának címe:
Bp. V. ker. Veres Pálné u. 9.
Telefon: 118-1820, Telefax: 266-3866

A festőnő a tököli börtönbe készül

Oláh Mara álmai és tárlatai

Oláh Mara, aki a monori cigánytelepen született, s felnőttkorában ott kezdett el festeni, nem szereti a várost, ahol évtizedekig élt. Csupa rossz emléke fűződik hozzá, meséli mindig, ha szóba kerül. Egy tanító sem akadt, aki pártfogásába vette volna, s megszerettette vele az iskolát, ahol a gyerekek gúnyolódásának céltáblája volt. Megpróbálta kifesteni magából a rossz érzéseket, a megalázó élményeket, s így megszabadulni az orvos emlékétől, aki lecigányozta, a rendőrétől, aki megverte a vasúti átjárónál, mert előtte, elsőként akart átmenni a felnyitott sorompó alatt... De nem tud szabadulni, mondja, mindig történik valami, ami csak erősíti a haragját. Nemrégiben édesapja temetésén járt otthon, s nemcsak a gyász zaklatta fel, hanem családi perpatvarok is. A testvérek, a rokonok a „dilis cigány festőt" látják benne.

Oláh Mara kétségtelenül nem könnyű ember: indulatos, szókimondó, nyersen őszinte. És nagyon sebezhető. Ha választhatott volna, legszívesebben hatgyerekes családanya lenne, aki a háza előtt a kispadon ül a párjával, de magánélete tönkrement. A festés maradt az egyedüli kapaszkodó, nélkülözésekkel, betegséggel, rosszindulattal szemben. A képekből azonban csak akkor lehet úgy-ahogy megélni, ha a művész képes önmagát jól menedzselni, mondja. S bár Oláh Mara nemrégiben éppen azért számolta fel kispesti galériáját, hogy elmenekülhessen a nyüzsgés, az áskálódás elől, s a színekbe, a vászonba fogódzkodva meghosszabbíthassa egy kicsit az életét. A gönyűi új házba költözve rá kellett jönnie: ha bezárkózik, elfelejtik őt. S 9000 forintos rokkantnyugdíjból a fűtésre sem futja. Így hát megint „szervezkedik". Sokat nem kell kilincselnie, hiszen kuriózumnak számít, szívesen készítenek vele interjút, kiállítási alkalmakért sem kell imádkoznia. Most éppen Budapesten, az Üllői úti Omnibusz Hotelben hosszabbították meg egy tárlatának nyitvatartási idejét, hogy a január 16-án a televízió Tízóraijában róla sugárzott műsor után még megtekinthessék az érdeklődők. S Oláh Mara nagyon készül Tökölre, a börtönbe is, bár hogy ott is bemutatkozhasson képeivel, az egyelőre csak remény, konkrétan még nem tárgyaltak róla. Mint ahogyan az is csak az álmai között szerepel, hogy egyszer egy templomban láthassa viszont a festményeit. Pedig, meséli, a Fohászkodó című képe olyan szép lett, hogy a gróf Telekiek családjából származó Isabelle Teleki erről írt disszertációt az egyetemen. Aztán megkereste Oláh Marát egy doboz bonbonnal és egy nagy üveg francia parfümmel, hogy köszönetet mondjon, s meghívja egy párizsi kiállításra. Mehetne akár most is, de kevés hozzá a kép, dolgoznia kellene. Sokat. Hogy alkothasson, ahhoz viszont elmélyült nyugalomra lenne szükség, meg persze pénzre. Pénz azonban csak akkor csurran-cseppen, ha szaladgál, kiállításokat szervez, eladja a meglévő képeit...

Sokat sír, sokszor szomorú, de az álmai segítik. Hisz az álmok erejében, és azok most azt mutatják: mégis eljut Párizsba is.

K. Zs.

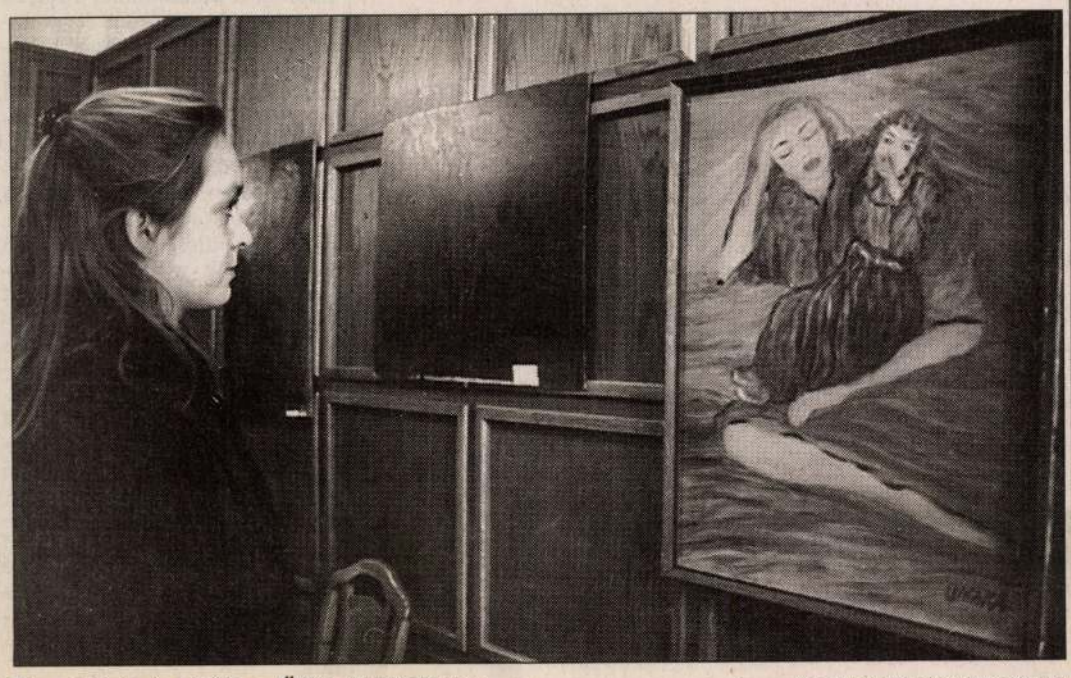

Egy olajkép és nézője az Üllői úti kiállításon HANCSOVSZKI JÁNOS FELVÉTELE

arikádot emelnek az úton

diben 67 százalékkal nőtt a forgalom

— az M5-ösre, és a napokban mért
— adatok szerint már nagyjából
ere megegyezik az 50-es út forgal-
díj mával – mondta munkatár-
lik sunknak *Harmat László*, az
re, AKA Rt. vezérigazgató-helyet-
öb- tese, aki hozzátette, hogy a
án- nyugati tapasztalatok szerint a
pí- fizetős autópályákat legfeljebb
az autósok fizetőképesebb „fel-
kö-ső kétharmada" veszi igénybe.
át- Éppen ezért, a díjkedvezmény a
om mostani 50 százalékos forgalmi részesedésen döntően nem változtatna. Jelentősen csökkentené viszont a bevételt, ezzel lassítaná a koncessziós autópálya továbbépítését. Az érintett településeken áthaladó többletforgalommal kapcsolatosan a vezérigazgató-helyettes rámutatott: információi szerint az 50-esen átlagosan 30 százalékkal nőtt a forgalom, és még így sem éri el a 2-es, a 4-es vagy a 6-os útét.

NEP

'ATÓDIK!

iek. Hagyományos téli akciónk során Ön továbbra is a
t. Látogasson el valamelyik híres olasz, vagy német
ssza bármelyiket a 36 izgalmas úti cél közül a Malév
inttól.
téli akciójának árai január 4. és február 28. között
hozzák.

a 267-4333-as telefonszámon, valamint budapesti és vidéki
Partner–irodákban kapható.

MALÉV Hungarian Airlines

Szállunk rendelkezésére

Szűk esztendő Pencen és Váchartyánban

TUDÓSÍTÓNKTÓL

Bár az önkormányzatoknál az idei költségvetés elkészítése még várat magára, azt már valamennyi településen tudják, hogy mire fogják költeni a pénzt.

Mivel az állami támogatás még a kötelező feladatok ellátására is csak szűkösen elegendő, ráadásul saját bevételeit sem tudja növelni Penc önkormányzata, így nehéz esztendő elé néz a település. Mint azt *Petrik Lajos* polgármestertől megtudtuk, a költségvetés fő tétele az intézmények működtetése lesz.

Ezentúl a lehetőségeikhez mérten szeretnének foglalkozni a szociálisan rászorulók segélyezésével. Jelentősebb fejlesztésre nem is gondolhatnak, hiszen fizetniük kell a gázvezeték építéséhez korábban felvett hitelt. Fontos és sürgős beruházás lenne, ha az iskola és az egészségház hagyományos fűtésrendszerét átalakíthatnák gázüzeműre.

Váchartyán polgármestere, *Juhász István* is tudja már, az idei esztendőben sem lesz könnyű a dolguk.

A működési költségekbe besegít, hogy az idén ezer forinttal emelték a kommunális adót, és a gépjárművek után is ötven forinttal többet fizetnek a tulajdonosok. A község vezetői pluszbevételt a közművesített építési telkek, valamint a gázhálózat értékesítéséből várnak. A társulásban működő általános iskolánál segítséget jelent a megemelt normatív támogatás. Bár a településen a jelentősebb beruházások már megvalósultak, de a szennyvíztisztítást még meg kellene oldaniuk. Juhász István érthetetlennek tartja, hogy a jelenlegi rendelkezések szerint ilyen célú beruházásra a kétezer lélekszám alatti települések nem is pályázhatnak. Pedig ilyen célra elegendő saját tőkéje soha nem lesz a falunak. Az idei tervek között szerepel, hogy a kastélyépületben lévő óvoda kazánját gázfűtésre állítják át. Ez a korszerűsítés több mint hárommillió forintjába kerül majd a váchartyániaknak.

S. J.

MDK.

Oláh Mária

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1966 nov.27.

Oláh Mátyás

Oláh Mátyás munkája

Vigilia, Budapest, 1945. 2. 84. old.

ég nélkül, néha nem
zatmentesen; úgyhogy
t hágék, lőtőt lépék
em legnagyobb) cso-
általán létrejött; hogy
ez a többezer hiteles
ázó gyűjtemény", s
kezdeményező körül
is megjelentek, akik
megértették és mun-
Pais Dezső, aki „igen
népi imádságok, könyörgések e gyűjteményét" (művét
ékének ajánlja); Lékai László püspök, aki egyházi rés
mazta a gyűjtést; az Új Ember, az anyagból is kitetsző
munkába; Kanyar József, aki a Somogyi Almanach
adta hozzá, hogy a szövegek egy részéből könyv legyen
lás fontos munkája; végül, de nem utolsósorban, mint
Gyula, aki mérhetetlen segítséget adott azzal, hogy a
jelentőségét tudományos tekintélyével megpecsételte. A
ogyatékos, nem is lehet teljes, nem is törekszik teljessé
eg Juhász Ferencről és az Új Írásról: ők tették a dolgot
edkezzünk meg Bálint Sándorról, aki nemcsak előtte j
terepen, hanem lektora is volt könyvének. És említen
hatnánk említés nélkül! — a hazai néprajztudomány na
tát, az Ethnographiát, melynek hasábjain először folyt
e szövegekről és gyűjtőmunkáról; de a folyóiratnak err
múgy is elég utalást talál az olvasó különböző tanulmá
imádságok léteznek, az eddig sem volt ismeretlen;
és pontosan fölsorolja előzményeit. Az anyagnak ezt a
ban senki sem gyanította (hacsak talán a maga terül
lándor nem), mindaddig, amíg — Bevezetésében elmo
len Erdélyi Zsuzsát nyomra nem vezette. Kérdés pers
ven véletlenek, s amit mi annak mondunk, nem szükség

Oláh Mária iparművén (Debrecen)

1909. Himzett terítő terve

Debreceni Iparmüv. Kiállitás vezetője. D. 1909. - 16. l.

16

OLÁH Márta szobrász

szobra ld. Valóság, 1991.5.sz. 52,91.p.

Május

H	K	Sz	Cs	P	Sz	V
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Június

H	K	Sz	Cs	P	Sz	V
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Balla András fotója

Oláh Mátyás

Rajza kinyujtott karu nőt ábrázol, mindkét karja madárfejben végződik, mindkét madárfejen ötágu korona. Cime: "Illusztráció"
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. nov. 3.
XVII. évf. 44. sz. 11. lap.

Oláh Mátyás

Az Ernst Muzeumban rendezett Nemzetközi Amatőr Kiállításon szerepelnek képei, miniatúra szerű szürrealista látomásai

Sík Gaba: Az amatőrség változatai. Tükör, 1974. febr. 5.

Oláh Mátyás

Oláh Mátyás munkája

Vigilia, Budapest, 1945. 2.

leges összevég kérdését csak akkor tudnánk tisztázni, ha
a lehetséges változatok és nyomon tudnánk követni a hor
rvén az olasz és a horvát reneszánsz irodalom kölcsönhatás
raktikusabb — rövidebb — olasz előképet feltételezhetünk.
szem elől a bosnyák salvatoriánus ferencesek magyarorszá
hódoltság alatt, amikor is budai rendházuk szellemi közpo
molnunk kell a nagyon mozgékony mindenkori ferences sz
erjesztő szerepével is. Ám nem zárhatjuk ki a német hat
vátság nyugat-dunántúli közösségei német nyelvterülettel szo
etek századokon át a szintén német nyelvű Sopron szelle
ak.

képzelhető, hogy valamelyik *Szentek Élete* kiadás prózai lat
szövege alapján született meg a mi Tenfilius-történetünk,
közkézen forgó rövidített és ezzel közhasznúbbá alakít
fordításaként, mely — ahogy ez szokásos — búcsúkon, keg
gzott, sőt ponyvára is kerülhetett. Innét írhatta le Pókos
atalin, vagy az ő elődje, ha ugyan nem korábban került
mányába.

nfilius mindezen feltevések látszólagos valószínűségében se
A rendelkezésemre álló viszonylag kevés irodalom további s
t. Izgatott a kérdés. Ezért Hadrovics László professzorhoz fo
rmán el sem mondtam, miről van szó, már adta is a válas
an Laurentius Bogovich *ferences* szerzetes egy ima és én
tett meg HISA SLATA (Aranyház) címen.

II. „Jacska" (ének) előszava így hangzik: Od Teofilusa k-divi
Notu horvaczku: Kasze na szhodischi: ali pred kipom, B. D.
filusról Máriához régi horvát nótára, amelyet búcsújáráskc
előtt lehet énekelni). Ezután a könyv 477-480. oldalán hoz
ienktől némileg eltérő, és terjedelmesebb szöveggel. Hadrovi
tete példatárában szerencsénkre éppen Tenfilius-Teofilus tört
5-508. oldalon. Adata igen fontos, s a legenda múltbeli halad
nását jelzi 220 évre visszamenően. Csak a további terepmun
ítás adja majd meg a választ arra, hogy ez az általános egyhá
n örökségből származó téma történeti útja ily megfogalmazásb
é mily irányt vesz és merre tart. Csak annyit tudunk, ho
ve Paulus olyan kezdősebességet adott Theophilos történeténe
módon még a XX. század második feléig is eljuttatta a né
ző-fenntartó erejének ékes példájaként. Akármi is legyen
tára" írt Máriaéneknek (melynek dallama magyar anyagb

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

19/3 NOV 3

Oláh Mátyás

1021

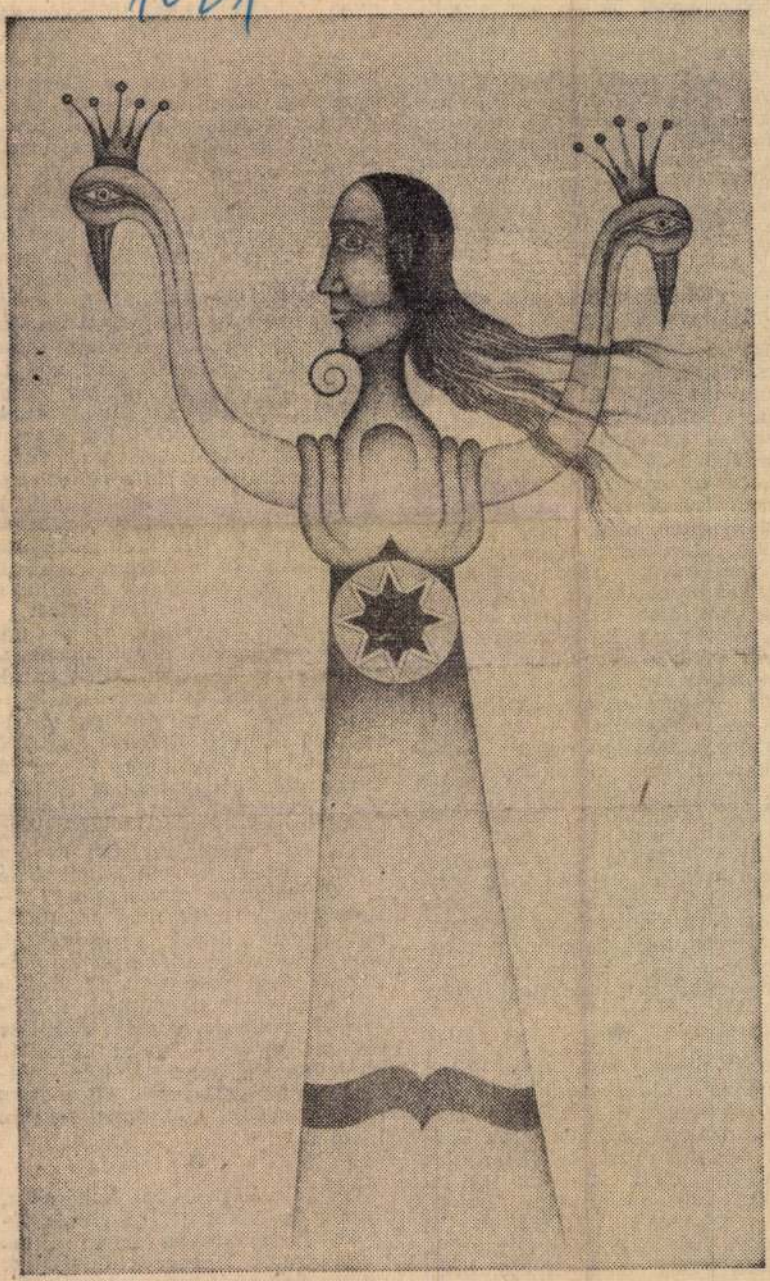

Oláh Mátyás: Illusztráció

...tatnak (nem taktikájának!) erve-
yességéből.

Akkor sem, ha Lukács — maga
s figyelmeztet rá — nem a mű-
észettel, hanem az *absztrakt*
nűvészet elméletével vitatkozik.
Es ez a harmadik gondolat, ami
niatt belebonyolódtam a Lukács-
ikk dolgába, holott itt sem he-
yem, sem igazi alkalmam nem
olt hozzá; a kompetenciámról
em is beszélve. Tudniillik, Lu-
ács nem az Európai Iskola, ha-
em a belőle jó korán kivált absz-
rakt művészcsoport kapcsán
nondja el sarkigazságait, *nem a*
cépek előtt, hanem a leírt ideoló-
giákra figyelve.

Hogyan kerül hát az egész Lu-
kács-kérdés az Európai Iskolához,
miért olvasunk a csoport fejére
olyan „bűnöket", amikhez semmi
köze? — ezt kérdi Passuth Krisz-
tina Vadas Józseftől, látszólag ok-
kal. *De ezt a látszatot nem Vadas*
József teremtette, hanem a fehér-
vári kiállítás, meg annak a kata-
lógusa. Mert azt a bizonyos, Kál-
lai vezetésével 1946-ban kivált
absztraktcsoportot az Európai Is-
kola cím alatt bőségesen *kiállít-*
ják, a vitatott Kállai-könyvet az
iskola kiadványaival egy tárlóban
bemutatják, és Kállai szövegrész-
leteit — épp azokat, amelyekkel
Lukács polemizál — az iskola
szerzőinek írásaival együtt a ka-
talógusban *újra publikálják*. Sze-
rintem *nagyon helyesen*. Mert igaz,
hogy az absztraktok (ha úgy tet-
szik, az „elvont művészet" vagy
a „Négy Világtáj Galéria") *szer-*
vezetileg kivált és 1946 után soha
nem vállalt közösséget az Euró-
pai Iskolával, de *szellemi kapcsola-*
ta minden napi harcon túl meg-
maradt, s ezt a kapcsolatot ma,
művészettörténeti távlatból látjuk.

●

Lehet persze, hogy nem látjuk
— ezt egy majdani szakmai vitának
kell eldöntenie. Lehet, hogy ezen
az elkövetkező szakmai vitán Pas-
suth Krisztina azt az álláspontot
képviseli majd, hogy a Kállai-
csoport nem az Európai Iskola.
De a fehérvári kiállítás szerint
Európai Iskola. A fehérvári kata-
lóguson pedig az olvasható, hogy
„összeállította Körner Éva, Kova-
lovszky Márta, Láncz Sándor,
Passuth Krisztina, Szabadi Judit".

voltak. A kommunista képzőmű-
vészek kongresszusi kiállítása
(1946) szerint kommunista művész
az európai iskolás *Bokros Birman*,
Korniss Dezső, *Schubert Ernő*,
Szántó Piroska, *Lossonczy Tamás*
és *Martyn Ferenc;* a Rippl-Rónai
Társaság kiállítása szerint „rippl-
rónais" az európai iskolás *Egry*,
Bokros Birman; a Szinyei Merse
Társaság tizedik kiállítása szerint
(1948) Szinyei Merse-tag az euró-
pai iskolás *Egry*, *Márffy*, *Doma-*
novszky, *Vilt*, *Barcsay*. És még a
derülve boruló ég alatt, a *Közös-*
ségi művészet felé kiállításon 1948
decemberében is három „európai
iskolás név" található: a *Vilté*, a
Domanovszkyé és a *Bán Béláé*.

Stíluskülönbségekről, *az egy-egy*
életművön belüli ellentmondások-
ról nem is beszélve. A Passuth
Krisztina által említett, és a kiál-
lítás szerint egyértelműen absz-
traktnak bemutatott *Barta Lajosról*,
pontosabban *Parasztlány* és *Író fiú*
szobráról írja ugyanebben az idő-
ben *Oelmacher Anna* a Szabad-
ságban: „Sose fogjuk megérteni,
hogy, ha valaki így tud és így
érez, hogyan bonyolódhatott bele
a szürrealizmus útvesztőibe?" —
Beszéljünk-e most már a kataló-
gus jelezte óriási *szakadékról*,
amely az iskola *művészei* és *mű-*
vészeti írói között volt? Kell-e
„ellen-névsort" benyújtani, a *Kö-*
zösségi művészet felé kiállítást
említeni válaszul Passuth Krisztina
kérdésére, hogy tudniillik *„mi-*
lyen képzőművészeti alternativa
létezett akkor az Európai Iskolán
kívül"?

●

Térjünk hát vissza Lukácshoz,
mert nem valami hívő „lukácsiz-
musból" szóltam az elején a ta-
nulmányáról. Hanem a tanulságok
miatt. Nálunk iskola, irányzat je-
lentkezése és újra felfedezése
mindig félreértésekkel kezdődik

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÓZDI VASAS

Oláh Mária
1966 JAN 1

1021

TÉLI TÁJ

Oláh Mária rajza

SIKER - GOND - CÉL

Vajon sikerekben gazdag óesztendőre emlékezünk? Vajon az elmúlt év aggodalommentesen telt el? A gyárrészlegek dolgozói, vezetői megelégedéssel tekintenek végzett munkájukra? Terveznek-e újat a jövő évre, milyen célkitűzések foglalkoztatják? S mennyi kérdés tolakszik előtérbe az óév estéjén vezetőkben, egyszerű dolgozókban.

Válaszért kerestük fel a vállalat műszaki igazgatóját és a gyárrészlegek vezetőit.

A következő három kérdést tettük fel:

1. Mi volt az év legszebb sikere?
2. Mi volt az év legnagyobb gondja?
3. Mi a célja az új esztendőben?

Temesszentandrási Guidó

Műszaki igazgató

1 — Az irányító munkában azt, hogy a vállalat új szervezeti felépítése a gyakorlatban jól bevált és általa a pártbizottsággal, a szakszervezettel és a KISZ-bizottsággal is az együttműködés tervszerűbbé, szorosabbá vált, eredményesebb lett.

— A termelőmunkában azt, hogy az időszakos hajrá — havi, negyedévi — megszűnt, hajrá nélkül teljesítettük minden termelési feladatunkat; és ami ezzel összefügg, hogy a súlyponti hengersorok főjavításai határidő előtt befejeződtek.

— A minőségi munkában azt, hogy a reklamációs selejt tovább csökkent, a belső selejt egyidejű csökkenésével.

— A műszaki fejlesztésben azt, hogy kialakult és elfogadást nyert a III. ötéves terv fejlesztési programja, amelynek számunkra döntő új vonása, hogy Ózd távlati fejlődését egyértelműen és kedvezően rögzíti: folyamatos öntőművek telepítése, új, 400 000 tonnás

kezés és előírás béklyója, amelyek ellen tehetetlenek voltunk.

— A fenntartás területén a gyári és lakótelepi építménykarbantartás problémái, a létszámhiány és elégtelen teljesítmény miatt.

3 — Minden eddiginél tervszerűbben és szélesebb körben feltárni, realizálni a meglevő, de ma még rejtett lehetőségeket a minden irányú műszaki fejlesztés érdekében és a gazdaságosság fokozására. Ez nemcsak szándék, a most záruló évben tudatosan készültünk rá és az új esztendőben a gazdaságirányítási rendszer reformjából eredő első kedvező változásokat is fel akarjuk használni erre.

— Nehéz, de szép feladatunk lesz az állóeszközfenntartásra vonatkozó új rendelkezések eredményes megvalósítása is.

— A nemesacélgyártás ózdi és diósgyőri fejlesztéséről az LKM-mel közös tanulmányt [illegible] az Országos Műszaki Fejlesztési egyetértésben, ami az ózdi acél-

Toldi Ottó

Közp. Karbantart

1 Vállalatunk ter berendezéseinek ma és bonyolultsága e nő. Azért, hogy a javítá hoz és üzemzavar elhá sokhoz szükséges munka ne növekedjenek, megf lően kell növelni a tartal alkatrészek mennyisé illetve javítani kell azok nőségét. Gyárrészlegünk 19 ben éppen ezen a vona tudott legnagyobb mért ben hozzájárulni a terme eredmények eléréséhez.

Az előző évi 29,6 millió rint értékű tartalékalkatr gyártással szemben mint 34 millió értékűt — rész hőkezeltet — gyártottu Ugyanakkor a karbantart tevékenység is megfel szinten járt.

2 Legnagyobb gondu építőipari tevéke ségünk megszervezése v Reánk hárult a lakóépüle karbantartásával és felúj sával járó feladat is. Bár lakótelep egy részlegét h zánk csatolták, az — szaki ri és segédmunkás létsz hiány miatt — folyam felújítási munkát nem tu végezni. A nehézségeken helybeli ktsz-ekkel való operálással próbáltunk s teni, ami a kapott igér be nem váltásával zá így építőipari tevéken günk nehézkessé, bizon lanná vált.

3 Jövő évi célkitű

Oláh Mátyás

Oláh Mátyás: Áhitat

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13.
XX. évf. 11. sz. 3. lap.

VITA

Termeljünk jobb közérzetet

Két héttel ezelőtt, február 28-i számunkban jelent meg Bertha Bulcsu Kesudió című cikke, amely társadalmunk termelőmunkájának hatékonyságával foglalkozott, felelős szenvedéllyel sorolva a munkaproduktivitás fogyatékait, amelyeket mindennapi életünkben lépten-nyomon tapasztalhatunk; azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy a diagnózis nyomán gyógyjavallat is készüljön.

Nem dicsekedhetünk azzal, hogy mi tettük fel először ezt a kérdést. Párt- és állami szervek sok állásfoglalásban, határozatban, rendeletben, és a sajtó — az Élet és Irodalom is — számtalan cikkben, glosszában, riportban foglalkozott már vele: a kérdés, mint mondani szokás, „a levegőben van". Az előzményeken kívül látványosan bizonyítja ezt a rengeteg levél, hozzászólás, cikk, amely Bertha Bulcsu vitaindítója, majd Lázár István írása után érkezett szerkesztőségünkbe. A szerkesztőség úgy tervezi, hogy minél többet közöl ezekből az egymással gyakran ellentétes reflexiókból, hogy lehetőleg minél több szempontból, írók, gazdasági szakemberek, állampolgárok „okos gyülekezetében" vizsgálja meg munkánk és társadalmi közérzetünk összefüggéseit.

Mert — és ez talán a legfontosabb, amit a vita kezdetekor, az első cikkek után le szeretnénk szögezni — nem akarjuk a Bertha Bulcsu által fölvetetteket kizárólag a gazdaság problémájára egyszerűsíteni. Úgy gondoljuk, hogy a munkaproduktivitás kér-

LOVAS MÁRTON:

BERTHA BUL ELEFÁN

Fiatal írónk szenvedélyesen, felháborodott hangon fejezte ki „Kesudiójá"-ban véleményét gazdasági életünk bizonyos jelenségeiről. Távol áll tőlem, hogy a közgazdászkodó szépírótól tudományos tárgyilagosságot igényeljek. Tessék csak eltúlozni a bajokat, így érdekes.

Nem is azért szólok hozzá cikkéhez, mert általában ellenezném a szubjektív írói hangvételt, a karikatúrát. De Bertha Bulcsu cikke jellemző példája annak, *hogyan esik be egy politizáló író a gazdasági élet csapdáiba*, és gyakran az igazsággal ellentétes szentenciákat harsog. Ez a bűnbeesés igen tanulságos — ha tanulunk belőle.

Legyen az író szenvedélyes, háborodjék fel a visszásságok láttán, de azért vigyázzon arra, hogy *alapjában igazat írjon*. Ez az, ami nem sikerült neki.

Következzék néhány, a cikknek a valósággal ellentétes állításai közül:

„... A parasztok bor helyett cukros vizet adnak el nekem?"

Magyarországon a „parasztok" nem árulnak sem bort, sem cukros vizet. Az állami borpincészetek dolgozzák fel és hozzák forgalomba a bor túlnyomó részét. A szőlőt a téeszek közös gazdaságai, az állami gazdaságok és mindenféle szőlőtulajdonosok — nem csupán parasztok — termelik. (Még író is akad közöttük.) Az országban utaz-

cékbe —
hanem -

Parasz
nem ter
mondat
rasztok
De bántj
is. A va
soha oly
év óta –
annyi jó
évi más
mint az
igazság.

*„Ha meg
vonalak.
fon nélk
vost hív
eltőkat.*

Ha „m
a főváros
a bajunk
gatnak.)
szakadás
önt pinc
de nem
csak nél
és a vor
tak, gyor

*„A gabo
juk, mer
landók
proletárc
hogy a
kek...".*

Gabon

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1976 MÁR 1 3

Oláh Mátyás
1021

Oláh Mátyás: Áhitat

VITA

Termeljünk jobb közérzetet

Két héttel ezelőtt, február 28-i számunkban jelent meg Bertha Bulcsu Kesudió című cikke, amely társadalmunk termelőmunkájának hatékonyságával foglalkozott, felelős szenvedéllyel sorolva a munkaproduktivitás fogyatékait, amelyeket mindennapi életünkben szépten-nyomon tapasztalhatunk; azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy a diagnózis nyomán gyógyavallat is készüljön.

Nem dicsekedhetünk azzal, hogy mi tettük fel először ezt a kérdést. Párt- és állami szervek sok állásfoglalásban, határozatban, rendeletben, és a sajtó — az Élet és Irodalom is — számtalan cikkben, glosszában, riportban foglalkozott már vele: a kérdés, mint mondani szokás, „a levegőben van". Az előzményeken kívül látványosan bizonyítja ezt a rengeteg levél, hozzászólás, cikk, amely Bertha Bulcsu vitaindítója, majd Lázár István írása után érkezett szerkesztőségünkbe. A szerkesztőség úgy tervezi, hogy minél többet közöl ezekből az egymással gyakran ellentétes reflexiókból, hogy lehetőleg minél több szempontból, írók, gazdasági szakemberek, állampolgárok „okos gyülekezetében" vizsgálja meg munkánk és társadalmi közérzetünk összefüggéseit.

Mert — és ez talán a legfontosabb, amit a vita kezdetekor, az első cikkek után le szeretnénk

BERTHA ELE

Fiatal írónk szenvedélyesen, f
háborodott hangon fejezte ki „F
sudiójá"-ban véleményét gazdas
életünk bizonyos jelenségeiről.
vol áll tőlem, hogy a közgazdá
kodó szépírótól tudományos tárg
lagosságot igényeljek. Tessék cs
eltúlozni a bajokat, így érdekes

Nem is azért szólok hozzá cikk
hez, mert általában ellenezném
szubjektív írói hangvételt, a ka
katúrát. De Bertha Bulcsu cik
jellemző példája annak, *hogy esik be egy politizáló író a gazdasági élet csapdáiba*, és gyakran igazsággal ellentétes szentenciák harsog. Ez a bűnbeesés igen tanságos — ha tanulunk belőle.

Legyen az író szenvedélyes, h
borodjék fel a visszásságok látta
de azért vigyázzon arra, hogy *alajában igazat írjon*. Ez az, ami n
sikerült neki.

Következzék néhány, a cikknel
valósággal ellentétes állításai k
zül:

„... A parasztok bor helyett curos vizet adnak el nekem?"

Magyarországon a „paraszto
nem árulnak sem bort, sem cuk
vizet. Az állami borpincészet
dolgozzák fel és hozzák forgalo

Meghívó

Oláh Mátyás szobrász
kiállítására.

Megnyitja Hertelendi Csaba

művészettörténész,

1999. augusztus 27- én 18^{00} órakor

a Hidegkúti Galériában

(1028 Bp., Máriaremetei út 37.)

Megtekinthető: 1999. szeptember 8- ig,
hétköznap 10^{00}-18^{00},
hétvégén 10^{00}-15^{00} óráig.

Oláh Mátyás

Hétfő, 1987. augusztus 10.

A Magyar Nemzet Galériája

Oláh Mátyás: Csodaszarvas
(Kolozsváry Ernő gyűjteményéből)

jövő spontán kezdeményezések kölcsönhatásaként létrejöhet egy komoly reformfolyamat. S nem elég a lakosságot állandóan áldozatvállalásra felhívni, de azt is meg kell mondani, hogy vajon az

Kőszegi Ferenc,
a Hazafias Népfront
Országos Tanácsának tagja,
tudományos ösztöndíjas
(MTA Intézetközi Békekutató
Központ)

Egy tovább nem adható felelősség bűvöletében

Változás kell, reform. De hát mit jelent ez, minek a reformja? Mert igaz az ifjúság súlypontot képező tömegeiben nem tudatosult a reformerdekeltség. De kérdezem, hogyan értse meg a változtatás kényszerét és módjait, aki azt sem tudja, hogyan működik ma ez az ország. Mit tud egy ma érettségiző vagy munkába álló fiatal akárcsak a saját jogairól, vagy arról, hogy az általa termelt társadalmi tiszta jövedelem (ha látszatmunkahelyén nem fogyasztja azt!) hová kerül, és ki dönt a felhasználásáról? Vagy arról, hogy neki mint választópolgárnak, mi a kapcsolata a kormánnyal és az immár rendszeresen „túlteljesített" költségvetési deficittel. Mindez persze nemcsak a közok-

programszerűség — alakításában, de a tőlünk független ifjúsági szerveződések és mozgalmak partner kezeléseben is. Meggyőződésem szerint éppen ez év tavasza is azt bizonyítja, hogy a KISZ mint politikai mozgalom, indítására és végigvitelére képes politikai szervezet „üzemképes"; hogy véleménye nem elhanyagolható, cselekedetei nem függetlenek a tagságtól és a társadalmi légkörtől.

A „Jövőnk a tét!" során készített, az ország ügyeiben megfogalmazott KISZ-es javaslatsort vizsgálva bárki megállapíthatja: *egyaránt támogatjuk* a vállalkozói, s az alternatív-autonóm ifjúsági csoportok érdekeinek képviseletét. Tesszük ezt azért, mert

OLÁH MÁTYÁS

kiállítására meghívjuk Önt
az Óbudai Pincegalériába
(III. Fő tér 1. Zichy-kastély)

Megnyitó: 1983. április 1-én 18 órakor
Megtekinthető: 1983. május 1-ig
Kedd–péntek 14–18;
szombat–vasárnap 10–18 óra között

OLÁH MÁTYÁS

kiállítása

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA

1983. április 1 – május 1.

Túl az absztrakció és a figuráció több évtizedes hazai perpatvarain, a felszínen minden csendes. Lehet geometrikus alakzatokat kiváló ízléssel rajzolni, festeni, absztrakt szobrokat faragni, ezen éppúgy nem akad fenn senki, mint azon, ha valaki a köznapi gondolkodást lázba hozó fantazmagóriákat hallatlan formai bravúrral viszi vászonra. A mennyiség kínálatában hovatovább elmosódnak, régóta elmosódtak a minőségek, a tetszetősség tolakodó áradatában elsikkad a csendes állóvizet megkavarók igyekezete, s miközben az újra, a még-nem-voltra figyelünk (ha van ilyen), vagy az időközben beérkezettek megérdemelt sikerének örvendünk, észrevétlenül haladunk el a hagyományt megújítók igyekezete és eredményei mellett.

Újabb keletű hagyományra gondolok, formaira-stilárisra, olyanra, amely ha elevennek bizonyul s nem üres formalizmus, tartását a mélyén rejlő, sokak által talán figyelembe sem vett szellemi magatartásnak köszönheti. Az eleven hagyományt a szellemi magatartás élteti, s könnyen megtörténhet, hogy egy-egy ilyen hagyomány, kilépve a hazai művészet tekervényes áramlataiból, az időben közeli korszakok fölött átlépve távolabbi korok, sőt kultúrák mába nyomuló jelenlétére utal. Klee és Vajda Lajos nemcsak formai-stiláris hagyományt jelenthet ma, s még csak nem is egy szellemi magatartást csupán, hanem e szellemi magatartás – mondjuk csak így – beláthatatlan távlatait. Ha az egyszerűség kedvéért azt mondom, hogy Oláh Mátyás legújabban a keleti tekercsképekre emlékeztető munkákat készít, nyomban világossá válik, hogy ezek a távlatok a szellemi magatartással mennyiben is függnek össze.

Erre a szellemi magatartásra utalnak azok a bekarcolt és óvatosan megmunkált réteges kövek és kavicsok, amelyek már-már a megtévesztésig leletszerű megjelenést mutatnak, azt a benyomást keltve, hogy egy távol-keleti ásatás során kerültek felszínre, amelynek még az időpontját is meghatározhatná egy lelkes kutató. Ezt a szellemi irányultságot tükrözik azok a szénrajzok, amelyeknek a figurái hol kövületrajznak tűnnek, hol román kori oszlopfejezetek – azoknál különben ősibb eredetű – alakjaira emlékeztetnek, s egy ősi hagyomány jelképes elemeiből formálódnak azok az olajfestmények, amelyek voltaképpen a mának szóló példázatok. De legfőképpen a rendkívüli gonddal megmunkált pasztellképek ennek a „művészeten" túli művészetnek legeredetibb megnyilatkozásai. A művész itt végleg kilép a *natura naturata* bármennyire ősi képzetkörben mozgó, de mégiscsak jobbára „kész" vagy félig kész" konfigurációkat létrehozó bűvköréből s a *natura naturans* dinamikus szférájába lép át.

Itt már eltörlődik a közvetlen fizikai jelenlét, a figura ha jelen van – alig észrevehetően –, egyenrangú elemként olvad bele a változó textúrájú felület vonalszövedékébe, vibráló szövetébe, nincs már külön léte, mint a korábbi rajzokon vagy az olajképeken általában – az egység tökéletes. A szellemi magatartás itt azonosul maradéktalanul egy sajátos formai-stiláris hagyománnyal, áramlattal, de azt egyben meg is újítja, kifejezési lehetőségeit kitágítja. Ezt a formai megújulást, amelynek a kalligrafikus vonalvezetés a legfőbb eszköze, most is az „ősinek", az „időtlennek", a „leletszerűségnek" (sziklarajz) az aurája övezi, a papír megdolgozása, a textúra, az érzékeny, itt-ott fénycsíkot láttató kézvonás nem formális végcél, hanem egy tartalmában kiterjeszkedő, azonos hőfokú szellemi folyamat megjelenítésének segédlete.

Mezei Ottó

OLÁH MÁTYÁS
KIÁLLÍTÁSA
AZ ÓBUDAI PINCEGALÉRIÁBAN

1983. április 1—május 1-ig

A kiállítást rendezte: Andrási Gábor
F.k.: Dr. Merényi Judit

Sportpropaganda

Oláh Mátyás

Hétfő 1987. augusztus 17.

A Magyar Nemzet Galériája

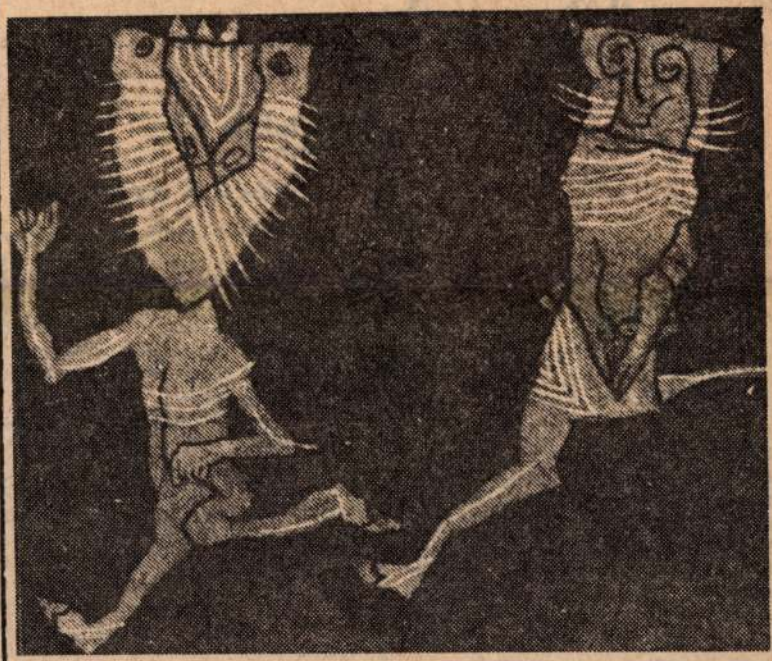

Oláh Mátyás: Démonok kedélyes versenyfutása
(Kolozsváry Ernő gyűjteményéből)

első!

. Fábián

ben? Hogy egy csapat, amely az első szám után az utolsó helyen várja a folytatást, kemény elszánással, fogcsikorgatva haladjon előre, addig, míg a dobogó tetejére nem tornássza fel magát? Ma még ez is óriási dolog, amiért a mieink külön kapják a gratulációt. A csodák azonban csak három napig tartanak...

Az aranyérmünk — s Fábián bronzérme — azonban már sporttörténelem!

szakág közül csak a vízilabdázók és a műugrók voltak érdekeltek, a műúszók és az úszók csak kedden lépnek színre.

Jól sikerült a magyar női vízilabda-válogatott bemutatkozása, az NSZK ellen biztos, 16:5 (6:2, 5:0, 1:1, 4:2) arányú győzelemmel rajtolt. A papírforma már az első két negyedben igazolódott: a magyarok ekkor már kilenc gól különbséggel vezettek, így a mérkőzés második felében tartalékolhatták erejüket a további erőpróbákra.

A férfiak küzdelmének rajtja is a papírformának megfelelően alakult — sajnos... A világbajnok, olimpiai aranyérmes, Világ

Oláh Mátyás

Beszélgetés egy Zámbó Istvánnal

Mozgó Világ 1985/4

elsősorban negatív tulajdonságok hordozói, még akkor is, ha a szerepük végső soron pozitív, hiszen az embereket igyekeznek a rossztól elrettenteni (*Griff*, 1999; *Sárkány*, 1999). A heraldikus, stilizált állatjelképek mellett természetesen emberalakokkal is találkozhatunk a művész archaikus-primitív rajzain (*Nő, Férfi*, 1999). Közülük csak egyet emelnék ki, mely egy esernyőt vagy inkább napernyőt tartó indián nőt ábrázol a lábánál kakassal (*Lány kakassal sétálni megy*, 2000).

Külön tematikát képeznek a művész oeuvre-jében a kódexiniciálékra, illusztrációkra emlékeztető szöveges papírnyomatai. E monotípiák különböző papírsablonok márványos rajzolatú, érzékeny felületű lenyomatai. Ugyancsak sablonnal készülnek az ábrákat keretező, díszítő funkciót ellátó, fiktív, gyakorlatilag olvashatatlan, de igen szép kalligráfiájú szövegek, melyekről *Borges* esszéi, novellái jutottak eszembe. A *Bábeli könyvtár* című elbeszélésében például a következőket írja: „*Felteszik, hogy az írás feltalálói a huszonöt természetes jelet utánozzák, de azt állítják, hogy ezek alkalmazása esetleges, és a könyvek önmagukban semmit sem jelentenek*". E barna, vörös, szálkás írásjelekkel körülvett, az egyiptomi falfestmények sémái alapján készült – oldalról ábrázolt fej, szemből ábrázolt szem, majd ismét oldalról ábrázolt láb – művek hol indonéz bábfigurára emlékeztető trónszéken ülő királyt, hol keresztet vivő görögkeleti szentet ábrázolnak. Lenyűgözők ezek a régmúlt korok szellemét, a középkori szerzetesek díszítő kedvét, hitét, szorgalmát, naivitását idéző nyomatok, tekercsek (*Kódexlapok*-sorozat, 2000).

Befejezésül szólnom kell a művésznek a kilencvenes évek elején készült festményeiről. A *Csend* című (1991) barna tónusú, monokróm kép a korai grafikák zsúfoltabb, narratívabb kompozíciós megoldásait idézi. Kicsit szögletes, elrajzolt motívumaiban némi *Karátson Gábor*tól származó formaátszűrődést is érzek. A képen teliholdnál, romok előtti padon ülő kosztümös figurát látunk, miközben fölötte éppen elrepül egy angyal. A titokzatos téma némiképpen romantikus múltidézés. Míg a kékeslila, ugyancsak monokróm, metafizikus *Madarászok*on (1992) sziklák között álló három figurát és madarakat látunk.

Oláh Mátyás kisméretű szobrai, vésett kövei teljesen egzotikusak. Hangsúlyosan ornamentális síkdomborművei formavilágában felcsillan egyrészt az inka, maja faragványok, másrészt az ázsiai sztyeppék kőbábjainak és az örmény faragványok stílusának visszfénye. Készített ugyan európai kultúrkörbe tartozó, a román művészet formavilágára utaló körplasztikákat is (*Szent István*, 1984), de legtöbb munkája gazdag ornamentikájú síkrelief vagy tojás alakú, kismélységű reliefekkel díszített vésett kő (*Kos*, 1990; *Alapkő*, 1999).

Oláh Mátyás: Halászó griff, 1998
papír, szén, 120×85 cm

„*Oláh Mátyás művészetének múltidézése, fantáziavilága a napjainktól, korszakunktól való eltávolodás és elzárkózás jelenségeként is értelmezhető, olyan művészi magatartásként, mely a letűnt korok vizsgálatát és interpretációját fontosabbnak tekinti, mint a jelenét. Olyannak, mely az idézetet, a fel- és megidézést lényegesebbnek minősíti, mint valamely vadonatúj kreációt*" – jellemzi munkásságát Wehner Tibor. (*ÚM*, 2001/12.) Mindehhez talán annyit tehetnék hozzá, hogy bármennyire is öntörvényű Oláh művészete, megtalálható benne némi posztmodern szemlélet is, amire példa a kereszténység-zsidó kultúrkör, a középkor, illetve különböző egzotikus kultúrák formavilágának jelenléte munkáin. Az avantgárd örök jelenidejével szemben ugyanis a romantika és a historizmus mellett éppen a posztmodern fedezte fel a történelmet, a művészettörténetet, és használja annak formáit akár idézetként, akár interpretációként. „*Az életvilág megértési folyamatai teljes szélességében igénylik a kulturális hagyományt*" – írja Habermas. Oláh Mátyás művészete, annak is elsősorban legutóbbi húsz éve, egyszerre autonóm és múltba tekintő, ugyanakkor mai is; erről győz meg bennünket a Secco Galériában megrendezett tárlat.

Secco Galéria, 2002. VI. 13–VII. 8.

Oláh Mátyás: Állat madárral, 1998
papír, szén, 120×85 cm

KIÁLLÍTÁS

Embervárta

Csorba Simon Múzsák című kiállítása

PLESZNIVY EDIT

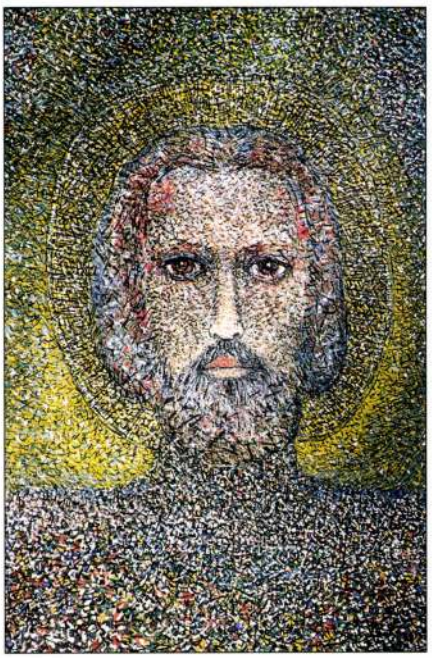

Csorba Simon: Embervárta

„Nem kézzel írok általában, sok dolgomat lábammal írom. Bátran, keményen fut a lábam előttem a mezőn, papíron."

(FRIEDRICH NIETZSCHE: LÁBBAL ÍRNI. KOSZTOLÁNYI DEZSŐ FORDÍTÁSA)

CSORBA SIMON PÁLYÁJA ELEJÉN, a 70-es években ott munkálkodott a legjelesebb hazai avantgárd és alternatív csoportosulások, a Pécsi Műhely és a szentendrei Vajda Stúdió ihlető közegében. A 80-as évek első felében pedig a szenvedély- és elmebetegek részére vezetett MENTONOPON csoportja vívta ki a szakmai elismerést. Kötődéseiben szerteágazó munkásságát változatos stiláris nyelvezet jellemzi. Az immár több mint három évtizedet felölelő oeuvre-ben felbukkannak: figurális kompozíciók, geometrikus és absztrakt táblaképek, archaikus motívumokat idéző nagyméretű pannók, firka- és rétegrajzok, monotípia-sorozatok, cinkmaratásos grafikák és több tízméteres – aprólékos rajzokkal telehímzett – pauszfolyondárok. Mindezek hol csurgatásos technikával kialakított szövedékekben, hol apró festékfoltokból építkező, vibráló felületekben, hol pedig papírkivágással megsokszorozott árnyképalakokban realizálódnak, számos művészettörténeti párhuzamot előhívva. Alkotásainak interpretációja során, a műkritikusok – műfaji kapaszkodókat keresve – az absztrakt expresszionizmust, a gesztusfestészetet, a fluxust, a performanszt említik, és *Kornisst*, *Veszelszkyt*, *Kokoschkát*, *Pollockot*, *Miroslav Mandičot* és *Román Györgyöt* citálják mint formai, szellemi rokonokat. Noha akadémiai értelemben vett oktatásban nem részesült. Maga a művész *Martyn Ferencet*, *Barcsay Jenőt* és *Świerkiewicz Róbertet* tiszteli mestereként, a szó igazi, útmutató, tanító értelmében.

Sajátos művészi és spirituális küldetést teljesítő alkotóként Csorba Simon pályakezdése óta eltérő gyökerű kultúrák szellemi útjain kalandozott. Kreativitásfejlesztő tréningjének ismertetése kapcsán egy helyütt maga sorjázza azokat a kulcsszavakat, melyek műalkotásainak sokszínűségét, szimbiózisra való törekvéseit talán leginkább felmutatják és jellemzik: *„Ecce Homo, Lélegzés... Hogyan, Szépterméseszet, szépművészet, firka, impressziók, inspiráció, tájékozódás, futás... teljesítménytúra, atlétika, grafika, vonal... taj csi járás, jin-jang, ihlet, Homo Ludens, lábjegyzet, kézjegy-*

Képek Csorba Simon Múzsák című kiállításáról

Oláh Tátyás

Új Mír. 2001. 12. p. 42-43

- Sorolja fel a tervezett projekt témájához közvetl szakmaspecifikus alkotásait (összesen legfeljebb

- Sorolja fel az utolsó 5 évben témavezetőként, va lévő K+F pályázatait (forrás, összeg, pályázat az témavezető/közreműködő).

- Vázolja a fent felsorolt pályázatok támogatásáva

Várhatóan átlagosan heti hány órát tud a tervezet

OLÁH MÁTYÁS

ÚJ MŰVÉSZET

1998/nov.

P - 9396

8.o.

A helynév a borítékon feltüntetett f

MTAK Kézirattár Ms 4587/245.

Kézírás postai levelezőlapon.

Címzés: Nagytiszteletű Fülep Lajos 1

Baranya vm.

Feladó: Illyés Gyula, Budapest V. Ná

1. Ld. 865/1. FL és Illyés első szem
   Társaság 1932-es évadzáró ülésén
   is verseivel szerepelt. Utána egy
   péntek éjjeltől VI. 12-ig, vasárn
2. Juvancz Irma Vilma (1908-1945) 19
   A házasság 1937-ben felbomlott,

OLÁH MÁTYÁS

Új művészet

2003. máj.

33.0

OLÁH MÁTYÁS

Új művészet

2003/ máj

33.0.

, hogy Kajditól gyorsan megszabadul-
emélem, beáll a fordulat s apránként
visszahonositásának megvonása és
n területre. Ennek keresztülvitele
oz fordultam, ő el is járt a bel-
precedens és lehetőség, miután
életének elhallgatásával szerezte
kellék/ s itt is gyalázatosan
szerezzem be a n. /agy/váradi
ynek. Éppen ma küldtem föl az ira-
t azonnal vigyék be a belügybe s
hogy az iratok elmentek, most
. Az a fő, hogy az ügy ne a szokásos
mert annak végét én már nem érem

OLÁH MÁTYÁS

Új művészet

1998. nov.

8.o.

OLÁH MÁTYÁS

Új művészet

2002. jún.

18.o.

OLÁH Mátyás

90 3.40

szolnoki művész
Vajda Studió

Új Művészet

Az elnéző mosoly

Oláh Mátyás munkái elé

Oláh Mátyással a 70-es évek második felében ismerkedtem meg Vajda Júliánál, aki néha elővette díványa ágyneműtartójából, és érdeklődőknek megmutatta Vajda Lajos műveit. Mi ámultunk, pattogtunk és szörnyülködtünk, hogy miért kell ezeknek a remekműveknek ilyen méltatlan körülmények között rejtekezniük, ő, Oláh, elnézően mosolygott, és valami olyasmit mondott, hogy ezek a munkák olyan jelentősek, hogy még akkor is *lehalászhatók* volnának, ha ne adj' Isten elpusztulnának. Aha – gondoltam magamban –, szóval valamiféle miszticizmus hívéhez van szerencsém, s az előbb még a „viszonyokra" vonatkozó ingerültséggel fordultam ellene. Máris készen állt az ősélmény, amely ideologikus nemzedékünk oly sok tagját állította egymással szembe. Ám Oláh Mátyás csak nem akart ellenfél lenni, ugyanis az elnéző mosoly nem fagyott le az arcáról. Előbb-utóbb az a bizonytalan – s vitánk tétjétől független – érzés kerített hatalmába, hogy ez a jó fél évtizeddel fiatalabb ember bölcsebb nálam.

Oláh nemsokára emigrált – hosszabb ideig Franciaországban, majd később New Yorkban élt. 2001-ben tért haza. Azóta időnként látom festményeit, rajzait, szobrait. Legutóbb megmutatta egy sorozatát, amelyet úgy is nevezhetnénk, hogy O. M. világa vagy O. M. szerint a világ.

Különböző figurák – adóellenőr, állatbarát, bankár, filmrendező, forradalmár, genetikus, gyáros, gyűjtő, háziasszony, jegyellenőr, jósnő, katona, kurátor, miniszterelnök, orvos, rendőr, színésznő, tanárnő, táncosnő, tengerész. A nagy alakok mellett kisebb léptékben e figurák attribútumai is láthatók a képen, sőt, szövegek is, tükörírással. Az egész keretbe van foglalva.

Mindez első pillantásra – primitív. Az alakok egyszerű geometriai formákból, ornamentikai elemekből állnak. Az ornamens figuralizálódik, vagy a figura ornamentalizálódik. A kisebb alakok vagy tárgyak a foglalkozáshoz, azzal összefüggő szokásokhoz kapcsolódó jelek. S ha kisilabizáljuk a szövegeket, azok is egyszerű utalások, néha az íráshoz nem szokott ember betűkihagyásaival, helyesírási hibáival. Mindez a népművészetre emlékeztet bennünket. Lehet, hogy egy faragott mángorlón, sulykolón, tükrösön vagy – tekintettel a tükörírásra – mézeskalácsformán láthattunk hasonlót?

Persze nem, de a művész akarja, hogy ilyesmi eszünkbe jusson. Azaz a világról alkotott vizuális véleménye megalkotásához egy stilizációs szűrőt vesz igénybe. Ez a szűrő két irányba működik. Ha egy tudatos művész „primitívre" stilizálja a világát, akkor – függetlenül attól, hogy annak, amit stilizál, a parasztművészetnek, meglehetnek a maga nagy drámái – megszabadítja a tragikumtól. Másfelől pedig, noha a stilizáció céliránya naiv, az eredmény mégsem naiv lesz, hanem humoros. A két irány együtt hozza létre a kívánt eredményt, amely már a figurák kiválasztásában is megmutatkozik: az ellenőrzés, a rendezés, a rendfenntartás, a géntechnológia, a miniszterelnöklés, a terror, a jóslás, a képmutatás, a gyűjtés, a pénzvilág, a nyárspolgári élet, a fényűzés válogatott frusztrációi nem tragikus formában jelennek meg, hanem egy humoros panoptikumban.

Aki ilyesmit csinál, nagyon távol áll az úgynevezett modern élettől. Idegenül jár-kel benne, s a maga daimonionjával van elfoglalva. Például az Útmutató Istenszülő képi ábrázolásának tradíciójával vagy Új Teológus Szent Simeon művének illusztrálásával. A modern élet azonban akkora kalap, hogy minden elfér benne: az antimodern is. De akik prófétai átkokat szórnak arra, amiről oly kevés a tapasztalatuk, azok valójában csak közhelyeket dadognak. Oláh Mátyás megfordítja a dolgot: humoros közhelyekkel mond véleményt nem is annyira a modern élet tartalmairól, mint inkább tétjei súlyáról, s ehhez ragyogó vizuális formát talál.

Fölemeli az ujját, és elnézően mosolyog.

Radnóti Sándor

SERES LÁSZLÓ:

A népirtás lezárult, felejtse el

Képzeljük el a következő helyzetet: évtizedekkel a második világháború után Németország a NATO tagja, ám az EU-n kívül van, plusz hivatalosan tagadja a holokausztot. Ám mivel csatlakozni akar Európához, az Unió – számos demokratikus reform megvalósulása mellett – ahhoz is köti a német integrációt, hogy Berlin előbb ismerje el a szisztematikus népirtást, és állami szinten kövesse meg a holokauszt áldozatait. A német vezetés ezt visszautasítja, közli, hogy a II. világháború szomorú és sajnálatos eseményei „mindkét oldalt érintették," és azt javasolja: álljon fel egy történészekből és kutatókból álló német–zsidó vegyesbizottság, nézzék át még egyszer az archívumokban fellelhető dokumentumokat, és tisztázzák ők a vitatott történelmi kérdéseket. Az EU számos vezetője, valamint az amerikai elnök is támogatja az „előremutató" javaslatot, több mint nyolcvan európai képviselő ezt aláírásával is megerősíti.

Elképzelhető egy ilyen szcenárió? Igen. Törökországgal.

A török EU-csatlakozás egy olyan aspektusáról van szó, amely az európai tévécsatornákon alig, a mértékadó lapok hasábjain is csak a kuriózumoknak kijáró futottak még keretesekben bukkan fel – csupán egy-egy francia publicisztika emlékeztetett erre a momentumra. Arról van szó, hogy Ankara máig tagadja: az Oszmán Birodalomban 1915–23 között katonák, szabadcsapatok és egyszerű civilek – a nacionalista „ifjútörök" kormány, elsősorban Mehmed Talat pasa utasítására – szisztematikusan, válogatott kegyetlenkedésekkel tarkítva összegyűjtöttek, áttelepítettek, majd meggyilkoltak 1,5 millió örmény nemzetiségű polgárt (a 2,5 millióból).

A fenti német álanalógiával ellentétben azonban az EU nem követeli meg Ankarától ennek beismerését, e kritérium nem bukkan fel a huszonöt külügyminiszter által jegyzett, a török csatlakozás feltételeit taglaló tizenkilenc oldalas dokumentumban. Az örmény népirtás ügye „nem szerepelt és nem is szerepelhet a csatlakozási feltételek között" – jelentette ki a napokban Budapesten Recep Tayyip Erdogan kormányfő (*Magyar Hírlap,* máj. 13.), ám azt sajnos nem tudtuk meg, hogy Gyurcsány Ferenc hozzátett-e ehhez bármit, azon kívül, hogy „Törökország számíthat ránk", mármint csatlakozásügyben. A török EU-integráció ellen tüntető budapesti feministák is csak az élő török nőkre gondoltak, a halott örményekre nem, és persze hallgatott a teljes magyar véleményformálói kar – üdítő kivétel volt Krajcsir Piroska történész cikke a *Hetek*ben (*Törökország még adósa az örményeknek,* máj. 6.) és Margittai Gábor cikksorozata a *Magyar Nemzet* hétvégi mellékletében. Lobbiképességileg csak a Franciaországban élő négyszázezres örmény közösség tudta átlépni az elhallgatás falát: Chirac elnök és a jobbközép UDF is ígéretet tett arra, hogy a hosszúnak ígérkező török integráció folyamán nem veszik le napirendről a genocídium kérdését. Jobb is.

Kilencven évvel ezelőtt, április 24-én kezdődött meg az örmény lakosság első, főként értelmiségi csoportjainak összegyűjtése és nyilvános kivégzése Konstantinápolyban. Utána jött a lágerekbe koncentrálás, a munkaszolgálatra kényszerítés és megölés. Évekig tartott a módszeres etnikai tisztogatás, öldöklés, megerőszakolás, az akkori törökök a világégést kihasználva, kisebbségek nélküli, egységes nemzetállamot akartak, az elkülönülő, intellektuálisabb, jobb módú és nem mellékesen keresztény örmények nélkül. A börtönökből bűnözők ezreit kellett kiengedni ahhoz, hogy folyamatosan legyen ember az örménykérdés végső megoldásához. „Szemtanúk beszámolóiból kitűnik, hogy egy faji megsemmisítési kampány van folyamatban, egy lázadás leverésének ürügyén" – táviratozta Henry Morgenthau amerikai nagykövet 1915-ben a washingtoni külügybe. E kerek évfordulóra időzítette a számos más szempontból reformer török kormányfő azon bejelentését, hogy nincs értelme addig felvenni a diplomáciai kapcsolatot Jerevánnal és bármit kezdeni az „állítólagos genocídiummal," amíg „meg nem nyílnak az archívumok" a két országban, és egy török–örmény szakértői bizottság nem tisztázza végre, megtörtént-e az, ami megtörtént. Az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének több mint nyolcvan képviselője mondott igent a népek békés egymás mellett élésének eme sajátos feltételére. Annak ellenére is, hogy Robert Kocsarjan örmény elnök közölte, a jereváni archívumok mindig is nyitottak voltak, a népirtás ténye pedig nem vita tárgya.

Törökország az egyetlen állam a világon, amely máig hivatalosan tagadja a genocídiumot, de úgy, hogy már a kérdés felvetése is súlyos szankciókkal járt mostanáig, az örményekkel szolidarizálódó hét európai nemzetnél (a magyarok nincsenek köztük) pedig élesen protestáltak. Török álláspont szerint ugyanis polgárháborús áldozatokról van szó, törökök százezreiről éppúgy, mint „legfeljebb félmillió" örményről (kellett nekik fellázadniuk és az ellenséges oroszokkal tartaniuk), s az „erőltetett áttelepítés" igen sajnálatos, ámde nem minősíthető az 1948-as genfi egyezmény értelmében népirtásnak. Azaz: nem bizonyítható a népirtás *szándéka.* A világ azonban ezt másképp látja, hiszen korabeli dokumentumok, kormányzati utasítások, táviratok, fényképek, a tetteseket elítélő bírósági határozatok tömege egyértelműsíti: a hivatalos török államvezetés parancsára történt meg mindaz, ami az örmény kollektív emlékezetben ugyanazt a helyet tölti be, mint a zsidóéban a holokauszt.

A világ azonban nem igazán emlékszik már örményeire. A napi politika jól ráül a morálra, a törökök kellenek NATO-ilag és Közel-Keletileg, és az EU sem közölte a felvétel iránt érdeklődő Ankarával még az első körben, hogy „holokauszt-tagadókkal nem tárgyalunk, nézzen be esetleg a jövő héten".

A különös az, hogy az Egyesült Államok, de (és ez különösen elképesztő) Izrael is azon országok sorába tartozik, amelyek hivatalosan máig nem nevezték genocídiumnak az örmények kiirtását. Washingtonban és Jeruzsálemben is számos állami vezető számos alkalommal kifejezte szolidaritását az örmény néppel, élesen elítélte a tömeggyilkosságokat – de a legfőbb geostratégiai szövetséges számára irritáló „népirtás" szót a mai napig kerülik. Sőt. A *The Jerusalem Report* írása szerint (*The Jewish Lobby Helped Enormously,* 2005. máj. 2.) befolyásos amerikai–zsidó érdekképviseleti szervezetek a hetvenes-nyolcvanas években kifejezetten azért lobbiztak, nehogy az örmények miatt meginogjon az életfontosságú izraeli–török stratégiai szövetség. Ennél is kínosabb, hogy a lapnak a befolyásos török-zsidó üzletember, Jak Kamhi úgy nyilatkozott: ő amúgy sem híve annak, hogy az örmények „drámáját" a zsidó holokauszthoz mérjék. „Ez nem volt népirtás. A népirtás Európában zajlott." Ezt sok izraeli vezető, köztük Simon Peresz is hasonlóképpen látja. A tettesek cinizmusánál talán csak az áldozatok egymás iránti érzéketlensége elkeserítőbb.

Az EU viszont jól teszi, ha tesz az amnézia ellen, és egy, csak egyetlen egy feltétellel bővíti azt a 19 oldalas török csatlakozási kritériumlistát. Kis követelmény, nem foglal el sok helyet a papíron, mégis. Ennyivel tartozunk magunknak.

Valaki perelni készül

összeállítás

Március 11-én *Tokaji borcsaták II.* címmel folytattuk Rajnai Attila riportsorozatának közlését, az első rész még 2003 őszén jelent meg. Az elmúlt két hónapban az említetten kívül további négy terjedelmes írás jelent meg, amelyek összefüggéseiben tárták fel az Orbán család részvételét egy olyan kft.-ben, amely a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint a 2002-es választások után szándékozott felvásárolni a Tokaj Kereskedőház Rt. tulajdonában álló egyes vagyonrészeket. A kft. tagjai az akkor hivatalban lévő miniszterelnök feleségén kívül két jogász, az akkori párizsi magyar nagykövet és a Postabank igazgatóságának korábbi vezetője. Az első reagálás több mint egy héttel később történt. Az alábbiakban a cikk megjelenésétől egy kft. perindításáig tartó folyamat állomásait vázoljuk sajtónyilatkozatok segítségével.

Népszabadság, március 19. – Orbán Viktor tagadta az *Élet és Irodalom* múlt heti számában megjelent dokumentumriport állítását: – Soha, semmilyen taggyűlésen nem vettem részt, sem miniszterelnök koromban, sem azóta – jelentette ki. Hozzátette: egy taggyűlésen csak a tagok vehetnek részt. A cikket „mulatságosnak tartja". A Fidesz-elnökség előző esti ülése után Révész Máriusz szóvivő lapunknak azt mondta: jogi úton kér elégtételt Lendvai Ildikótól „hazug állításai miatt".

Nap-kelte, március 22. – Répássy Róbert, a Fidesz országgyűlési képviselője: Teljesen logikus, ha a politikus Orbán Viktor a politikus ellenfelétől kér elégtételt, hogyha ővele kapcsolatban ilyen állításokat tesz. Hogy az *Élet és Irodalom* ellen nem adtunk be helyreigazítási kérelmet, annak végül is semmi jelentősége nincsen.

Magyar Nemzet, március 22. – Duda Attila ügyvéd, a Szárhegy-dűlő–Sárazsadány–Tokajhegyalja Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. volt tagja: Az a jegyzőkönyv tekinthető hitelesnek, ami bekerült a cégbíróságra. (…) Meglepetéssel olvastam el ezeket a szövegeket, és természetesen összehasonlítottam őket a birtokomban lévő hivatalos iratokkal. Semmi közük nincs egymáshoz, az idézett részekben egyáltalán nem egyeznek. (…) Csak arra tudok gondolni, hogy a hivatalos jegyzőkönyv anyagát valamilyen okból kiegészítették, megmásították, illetve apokrif részeket illesztettek hozzájuk.

FigyelőNet, március 26. – Révész Máriusz, a párt szóvivője: „Az elmúlt napok rágalmai után a Fidesz jogászai vizsgálják az *Élet és Irodalom*mal szembeni jogi elégtétel lehetőségét." Az még nem dőlt el, hogy milyen formában. Hozzátette: nem elégednek meg egy szimpla sajtó-helyreigazítási kérelemmel, mert itt súlyosabb lépésekre van szükség, így vizsgálják mind a polgári jog, mind a büntetőjog által nyújtott lehetőségeket. Révész bejelentette: az *Élet és Irodalom*mal és azokkal szemben kívánnak fellépni, akik az ott közölt állításokat „visszhangozták".

Vasárnapi Hírek, március 27. – Magyar György ügyvéd: „A Fidesznek mint pártnak az ügyben semmi jogi keresnivalója nincs, mert nincs köze a cikksorozathoz, ebben az ügyben Orbán Viktornak kell helytállnia magáért."

Mokka, tv2, március 29. – Révész Máriusz pártszóvivő: Én pénteken tartottam egy sajtótájékoztatót, ahol elmondtam, hogy jogászok vizsgálják a dolgot, már túl vagyunk az egyszerű helyreigazítási kérelmeken. [Ez a valóságban csak április 8-án történik meg – lásd alább, azt sem a Fidesz kéri. – a szerk.]

Kontra, Klubrádió, március 30. – Turi-Kovács Béla, a Fidesz parlamenti képviselője: Főszerkesztő úr, ne számítson arra, hogy esetleg nem lesz per. És ne számítson arra, hogy föltétlenül olyan per lesz, mint ahogy ön is tudja, amelynek a vége csak az ejnyebejnye lehet. Nagyon sokféle per van. Vannak olyanok, amik nagyon sokba kerülnek, és vannak olyan perek, amelynek a vége az, hogy kérem szépen, a 20. oldalon szíveskedjék a helyreigazítást közzétenni. Én azt gondolom, hogy el kell dönteni, és komolyan el kell dönteni majd az érdekelteknek, én most nem akarok mások nevében beszélni, én így járnék el, meg kell mondanom, mi az, hogy ha itt valótlan állítások történtek, amely a legkeményebb represszió t fogja alkalmazni. Itt ez a kérdés. Gyűjtse a pénzt!

A szólás szabadsága, MTV, április 17. Beszélgetés Orbán Viktorral
Friderikusz Sándor: – Miért nem ön perelt?
Orbán Viktor: – Vissza szeretnék térni még a gondolataim elejére, ha megengedi, ha bárki azt meri állítani, hogy én valaha is törvénytelenséget követtem volna el miniszterelnökként, vagy ilyesmire készültem volna, akkor azt kell mondanom, hogy az egész egyszerűen hazudik, és ha ilyet mond vagy ír valaki, akkor elégtételt is kell majd kérnem. Ami a kérdését illeti, ugyan engem támadtak meg, de egy cégen keresztül. A helyes sorrend az, hogy a cég először rendezze a dolgot, helyreigazítást kértek, majd úgy látom, per is lesz ebből, ezt megvárom, és utána a további jogi lépésekről majd dönteni fogok.
F. S.: – Tehát megvárja, hogy először az tisztázódjon, hogy taggyűlés volt, vagy nem taggyűlés?
O. V.: – Így van. (…) Azt biztosan mondtam, hogy miután a törvény lehetővé teszi, hogy pályázzon a feleségem is ezekre a mezőgazdasági támogatásokra, azt mondtam, hogy ezt bátran tegye meg, de semmiképpen ne ő, illetve az ő cége kapja a legtöbb támogatást. Ezt biztosan mondtam.

Magyar Hírlap, március 25. – Arra a kérdésre, miért csak most perelik be a hetilapot (délután Révész Máriusz Fidesz-szóvivő közölte, hogy jogászok vizsgálják a lap elleni jogi lehetőségeket), Orbán visszakérdezett: *miért, bepereljük?*

Élet és Irodalom, április 8. – A Szárhegy-dűlő–Sárazsadány–Tokajhegyalja Kft.-től érkezett helyreigazítási kérelem az *ÉS* szerkesztőségébe: „Helyreigazítás – Lapunk 2005. március 11-i számának *Tokaji borcsaták II.* című cikkében valótlanul állítottuk – illetőleg híreszteltük –, hogy a Szárhegy-dűlő–Sárazsadány–Tokajhegyalja Kft. 2000. szeptember 6-án, 2001. június 4-én, valamint 2001. december 2-án taggyűlést tartott, ezért ilyen taggyűlésekről jegyzőkönyv sem készülhetett. Kántor Andrea ügyvezető".
A szerkesztőség a helyreigazítási kérelmet elutasította.

Népszava, április 20. – Nem tudja a Szárhegy-dűlő Kft. ügyvezetője, hogy indított-e már pert az *Élet és Irodalom*mal szemben. Kántor Andrea ügyvezető lapunknak azt mondta: „a jogászok kezében van a döntés".

Este, MTV, április 28. – Orbán Viktor: Most úgy tudom, hogy az a vállalat, amelyiket azzal vádolnak, hogy taggyűlésén vettem volna részt, az a jogi lépést már megtette. Úgyhogy várjuk a magyar királyi bíróság ítéletét.

Egyenes beszéd, ATV, május 6. – Révész Máriusz, a Fidesz szóvivője Szabó Zoltán szocialista képviselő kijelentéseire reagálva: „Szabó Zoltánnak, alaptalan vádaskodásiért elképzelhető, hogy bíróság előtt kell majd felelnie."

A március 11-én megjelent írásra május 5-én az *ÉS* szerkesztőségébe megérkezik a május 13-ra szóló idézés. (Az első fokú tárgyalás jegyzőkönyve a 12–13. oldalon.)

SCHIFFER ANDRÁS:

Vegyék komolyan a köztársaságot!

Mádl Ferenc köztársasági elnök mandátuma 2005. augusztus 3-án lejár. A jelenlegi elnök több alkalommal jelezte: nem kíván egy újabb ciklust szolgálni. A magyar Országgyűlésnek tehát június első napjaiban meg kell választania Magyarország hetedik köztársasági elnökét. A hónapok óta húzódó és mára követhetetlenné vált elnökjelölési vitában a parlamenti pártoknak egyetlen dologban sikerült konszenzusra jutniuk. Mindannyian és következetesen félreértik az alaptörvény intencióit az államfő-választási eljárásra, valamint az elnök személyével kapcsolatban támasztott elvárásokra vonatkozóan.

Az I. Köztársaságot (a „Népköztársaságot") 1918. november 16-án egy népgyűlés keretében proklamálta a törvényhozói hatalmat ideiglenesen gyakorló Nemzeti Tanács. Az I. néptörvény az államfői hatalmat a kormányra ruházta, majd 1919. január 11-én gróf Károlyi Mihály kormányfőt ideiglenes köztársasági elnöknek tették meg. A neves arisztokrata család sarja 1916-tól a Függetlenségi és 48-as Károlyi Párt és így az annexiómentes békét követelő parlamenti ellenzék vezére, majd az „őszirózsás" polgári demokratikus forradalom kulcsfigurája volt. Az antant hatalmak szorításában az I. Köztársaság elbukott, Károlyi március 21-én távozni kényszerült. 1945-ben, a II. Köztársaság hajnalán szociáldemokrata és radikális körökben kézenfekvőnek tűnt, hogy az új köztársaság élére Károlyi Mihályt hívják meg. A gróf jelölése azonban az MKP és a Kisgazdapárt ellenállásán hiúsult meg. A koalíciós pártok végül Tildy Zoltán miniszterelnök személyéről kötöttek egyezséget. Fontos szempont volt, hogy a leendő államfő bírja a világháborúban győztes hatalmak bizalmát. A II. Köztársaság az ország államformájáról szóló 1946. évi I. tc. kihirdetésével jött létre. 1946. február 1-jén a nemzetgyűlés Tildy Zoltánt közfelkiáltással köztársasági elnökké választotta, az 1946. évi II. tc.-kel pedig törvénybe iktatta Károlyi Mihály történelmi érdemeit. Az 1945-ös választásokon győztes Kisgazdapárt vezére pályáját tanárként és református lelkipásztorként kezdte. Írországi tanulmányait követően Tildy a református egyház kötelékében jelentős népművelői munkát fejtett ki. 1930-ban a Független Kisgazdapárt egyik alapítója, majd Bajcsy-Zsilinszky Endre oldalán a háborúellenes parlamenti ellenzék, az antifasiszta politikai ellenállás vezetői között tűnt fel. 1944 októberében – későbbi utódja, a szociáldemokrata Szakasits Árpád társaságában – felkereste Horthy kormányzót, hogy rábírja a kiugrásra. A lemondatott Tildy helyébe az – akkor még formálisan többpárti – Országgyűlés 1948. augusztus 3-án – közfelkiáltással – Szakasits Árpádot választotta. Szakasitsot Rákosiék „találták ki" államfőnek: a reprezentatívnak tekintett tisztségbe küldve a korábbi szociáldemokrata politikust kiiktatták a hatalmi játszmákból. Szakasits tipikus munkásmozgalmi karriert futott be. A huszadik század első éveitől fogva végigjárta a szamárlétrát a szakszervezetben, majd az ország legrégebbi pártjában, a Magyarországi Szociáldemokrata Pártban. Jelentős kulturális missziót is teljesítve, hosszú időn át szerkesztette a *Népszavát*. 1939-től az MSZDP első embere, az antifasiszta népfrontpolitika élharcosa (nevéhez fűződik az 1943-as karácsonyi *Népszava),* 1944-ben a Magyar Front elnöke. 1945 után az újjáépítés, a II. Köztársaság egyik legismertebb politikusa volt, aki önnön ábrándjainak foglyaként próbált kitérni a bolsevik térfoglalás elől, míg végül 1948-ban nevét adta az MSZDP beolvasztásához. Szakasits elnöksége az 1949. évi XX. tv.-nyel (továbbiakban: alkotmány) ért véget. Fél évig még viselte a szovjet mintára létrehozott kollektív államfői testület, az Elnöki Tanács elnöki címét (1950. április 24-én Rákosi személyesen tartóztatta le a hivatalban lévő államfőt). Érdekesség, hogy Szakasits 1956. október 28-án a Nagy Imre-nyilatkozathoz és a KV-határozathoz fűzött – máig publikálatlan – széljegyzeteiben a köztársasági elnöki intézmény visszaállítása mellett foglalt állást: „Az Elnöki Tanácsot (…) fel kell váltania az 1946. évi törvénynek megfelelő köztársasági elnökségnek. Ez jobban megfelel nemzeti hagyományainknak."

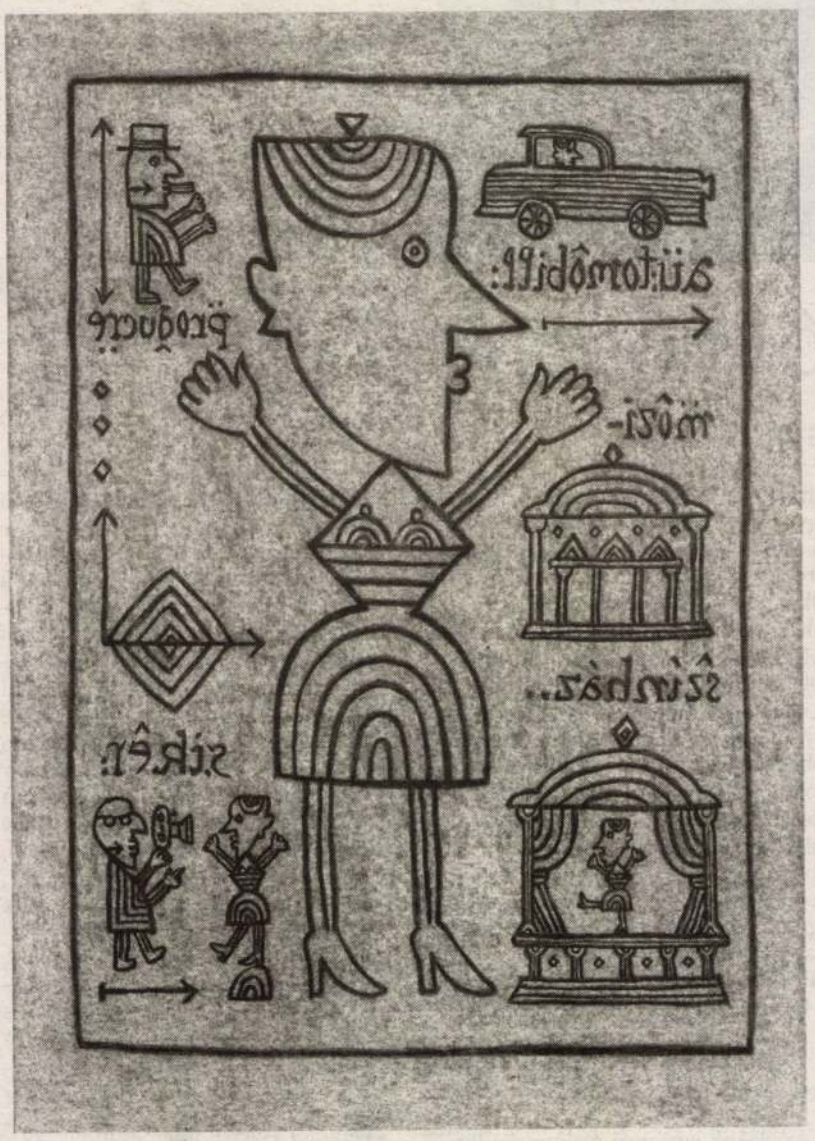

Oláh Mátyás munkája

A Nemzeti Kerekasztalnál diadalmaskodott jogállami forradalom az 1989. évi XXXI. tv.-nyel lerakta a III. Köztársaság alapjait, a hatályos alaptörvény átfogó revíziójával új konstitúciót hozott létre. Az Elnöki Tanácsot a köztársasági elnöki intézmény váltotta fel. Az új köztársaság alapító atyái az államfői jogkörök megszerkesztésénél az 1946. évi I. tc.-et tekintették kiindulópontnak.

A III. Köztársaság első – ideiglenes – elnöke elődeivel ellentétben nem közfelkiáltással, hanem kikiáltással, mégpedig a köztársaság kikiáltásával lett Szűrös Mátyás (1989. október 23.). A máig hatályos szabályozás szerint, választott elnök hiányában az elnöki teendőket korlátozott jogkörrel és ideiglenes jelleggel az Országgyűlés elnöke látja el. Szűrös Mátyás moszkvai nagykövetként és külügyi KB-titkárként szolgálta Kádár Jánost, mielőtt házelnök lett. A nyolcvanas években a Szűrös által adminisztrált külpolitika a Kádár-rendszer amolyan „sikerágazataként" volt elkönyvelve. Szűrös a pártállami vezetők közül elsőként szólalt fel nyilvánosan az erdélyi falurombolás ellen. Ügyesen manőverezett a széthulló állampárt kamarillaküzdelmeiben, és kellő ütemérzékkel sodródott a párton belüli reformerők vezetői közé. 1990 tavaszán a szocialista politikusok közül egyedül Szűrös Mátyásnak sikerült egyéni választókörzeti mandátumot szereznie.

Az Antall–Tölgyessy-paktum folytán az első szabad választásokon győztes MDF a köztársasági elnök jelölésének jogát a legnagyobb ellenzéki pártnak, az SZDSZ-nek engedte át. Egészen pontosan: az MDF és az SZDSZ felső vezetése Göncz Árpád elnökségében állapodott meg. Az első szabadon választott Országgyűlés 1990. május 2-án ült össze: Göncz a házelnöki és így az ideiglenes köztársasági elnöki pozícióba került. Egy hamvába holt népszavazási kísérletet követően az Országgyűlés végül titkos szavazáson, de elsöprő többséggel 1990. augusztus 3-án (napra pontosan 42 évvel az utolsó elnökválasztás után) Göncz Árpádot a III. Köztársaság első polgárának megválasztotta. Göncz Árpád fiatalon részt vett az antifasiszta ellenállásban. A háború után a Kisgazdapárt főtitkárságán dolgozott. Az 56-os forradalom leverése után, mint a Bibó-per másodrendű vádlottja, hosszú időt töltött börtönben. A nyolcvanas évekre Göncz elismert író, műfordító lett. Kapcsolatba került a demokratikus ellenzékkel: a Hálózat és a Történelmi Igazságtételi Bizottság egyik alapítója, az SZDSZ első ügyvivői testületének tagja. 1990 tavaszán az Írószövetség elnöke, az SZDSZ budapesti listavezetője. 1995-ben a parlamenti helyek 72 százalékát birtokló MSZP–SZDSZ-koalíció – az ellenzék által jelölt Mádl Ferenc jogászprofesszor ellenében – Göncz Árpádot újraválasztotta. Az 1998-as kormányváltást megelőző Fidesz–kisgazda-alku azzal fenyegetett, hogy a 2000-ben esedékes elnökválasztás néhány kisgazda politikus hatalmi étvágyának kielégítését fogja szolgálni. Az akkori kormányfő, Orbán Viktor azonban 2000-re sikerrel pacifikálta koalíciós partnerét, és átvette a kezdeményezést a jelölési folyamatban. Fideszes politikusoknak 2000 tavaszán sikerült rábeszélniük Mádl Ferencet az újbóli kandidálásra.

(Folytatás a 8. oldalon)

Gerhes Gábor: Otthon jó!, installáció
Gallery by Night '95, kurátor: Szőke Annamária

ben, amikor az adott kiállításra művészek közül válogat, maga is kritikai álláspontra helyezkedik. A tematikus kiállítások a koncepció megvalósulása mellett bemutatják az adott kurátor szemléletét, értékkomponenseit is. Ezért minden este elsősorban a kurátor nevével fémjelezték magát a kiállítást, a tematika került előtérbe, a kritikusok saját elméleti kérdéseiket kívánták a gyakorlatban is, a megnyitószövegekkel is érzékeltetni.

1996-ban az írók és a képzőművészek dialógusát lehetett nyomon követni. Miben is áll a korszellem? A korszellem felismerése abban a korban, amelyben kísért, nagyon nehéz feladat, s úgy járhat az ember, mint Ulrich, Robert Musil hőse, aki azáltal, hogy folyamatosan keresi a nagy eszmét, maga válik a kor tulajdonságok nélküli emberévé. A „Zeitgeist-"ről, a jelenbe zárt korszellemről mindenki csak annyit tud, amennyit közvetíteni tud másoknak. A képzőművészek és az írók közötti választás estleges volt, voltak, akik már korábban ismerték egymást, s volt, akiket maguk a kurátorok kapcsoltak össze. A Gallery by Night 1996. évi koncepciója érzékelteti azt a változást is, amely a 90-es évek elején az irodalmi életben is végbement. Ugyanaz a korosztály határolódott el és ütött meg új hangot a korábbihoz képest, mint a képzőművészetben a Fiatal Képzőművészek Stúdiója körül csoportosuló művészek esetében. A 90-es években új orgánumok is segítették ezt a folyamatot, mint a *Nappali Ház, Törökfürdő* stb. A kérdés az, hogy léteznek-e olyan megfelelések, amelyeknek alapján egyfajta közös hangról, a Zeitgeistről beszélni lehet? Az itt megrendezett 10 kiállítás és a hozzájuk tartozó irodalmi művek alapján úgy látom, hogy mivel a művészet/irodalom helyzete megkérdőjeleződött a világban, a művészi reflexió egyrészt ezt a helyzetet helyezi előtérbe. A társadalmi kontextus mellett a művészet mibenléte és definiálhatósága is középpontban áll. Az elméleti tendenciák és a stíluspluralizmus miatt a művészek/írók igyekeznek kibújni a stilisztikai besorolhatóság alól, és a különböző kifejezési formákhoz/nyelvi leleményekhez szabadon viszonyulnak. Bátran törik át a műfaji határokat, a mai irodalomban sem lehet egyértelműen szétválasztani a vers, a novella vagy elbeszélés műfaját. A képzőművészek a köznapi világ artefactumait emelik át a művészet tartományába, az írók a köznapi nyelv, a szleng sajátosságait kihasználva alakítanak ki egy, a köznapiság felé látszólag közelítő nyelvezetet. A kommunikáció is központi helyet kap, mivel a művészi individuum léte is megkérdőjeleződött.

1997-ben külföldi művészekkel közösen állítottak ki a magyar alkotók. A Gallery by Night International kurátorainak – Bencsik Barnabásnak, Koronczi Endrének, Mariele Neudeckernek, Szőke Annamáriának, Barbara Thummnak, Tímár Katalinnak – az volt a szándékuk, hogy számítva a már meg lévő művészek közötti személyes kapcsolatokra, lehetőség nyíljon arra, hogy a művészek olyan külföldiekkel kerülhessenek kapcsolatba, akik gondolkodás- vagy alkotásmódjában felismerhetők az azonosságok vagy éppen a termékeny ellentmondásosság jegyei. Műfaji sokféleségében a kortárs műalkotási tendenciák szinte valamennyi változata bemutatásra került: a hagyományos kép, a vetített kép és a print, az installáció, a videómunka, a komputer- és az Internethasználat, a zene integrálása a képzőművészeti folyamatba, a falra kiírt szöveg és az akció. A művészet mibenlétének kérdése, a test problematikája, a kép és narratíva viszonya, a feminista megközelítések, a művészettörténeti hagyományra való utalás, a vizuális képi reprezentáció kérdései fogalmazódtak meg estéről estére.

1998-ban ismételten kiemelt szerep jutott a kurátoroknak. „A külföldi kurátorokkal az volt a célom, hogy kitágítsam ezt a belterjes hazai szcénát. Új szempontokat vetett fel, hogy egy külső nézőpontból értékelődjön a hazai körkép. Elfogulatlan kanonizálás, s nem a helyi erőviszonyokat reprezentáló."[9] Christoph Doswald, Gregor Podnar, Matthew Higgs, Christop Tannert, Maria Lind szempontjai érvényesültek a kiállítások során.

A 90-es években egy meghatározó nemzedék bemutatkozását lehet lépésről lépésre nyomon követni. A Fiatal Képzőművészek Stúdiója körül csoportosuló kezdő művészek az évtized végére jelentős mértékben meghatározták a kortárs képzőművészet alakulását, és eközben nemzetközi reputációjuk is egyre nőtt. 1999-ben az Ernst Múzeumban megrendezett *Komoly és fiatal*, 2000-ben, a Műcsarnokban bemutatott *Áthallás* című kiállítás is érzékeltette ezt.

(Az írás egy hosszabb tanulmány rövidített változata.)

(Stúdió Galéria, 2002. III.)

JEGYZETEK

[1] Tardos Károly: *Független Galéria a Stúdió bázisán – Stúdió Galéria*. Stúdió Évkönyv. 1994–95.

[2] Beszélgetés Beöthy Balázzsal. Kézirat.

[3] A mű kérdez. Balassa Péter beszélgetése L. Molnár Máriával. Balassa Péter: *Koldustorta. Tizenegy írás*. Belvárosi Könyvkiadó, 1998.

[4] Robert Castel: *A szociális kérdés alakváltozásai. A negatív individualizmus*. Budapest, 1998, Max Weber Alapítvány.

[5] Beszélgetés Beöthy Balázzsal. Kézirat. 7. old.

[6] I. m.

[7] Arthur C. Danto: *A közhely színeváltozása*. Enciklopédia Kiadó, 1996.

[8] Általánosabb következtetésekre is adhat okot.

[9] Beszélgetés Bencsik Barnabással. Kézirat.

Organikus mechanizmusok

Olajos György számítógépes grafikái

SZEIFERT JUDIT

Olajos György sokoldalú művész. Az általa művelt és képviselt műfajok sokfélesége is bizonyítja ezt. Miután a Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafika szakán végzett (1983-ban), így természetes, hogy rézkarcot, litográfiát vagy szitanyomatot készített és készít, illetve a számos egyedi rajz sem meglepő egy grafikustól. A kilencvenes évek óta foglalkozik textillel is, s az utóbbi években a kor egyik legújabb médiuma, a számítógép segítségével is alkot. A Körmendi Galéria év végi tárlatán Olajos György műveiből mutatott be válogatást, külön hangsúlyt fektetve legújabb, számítógépes grafikáira. Ezek a komputerművek magukban hordozzák azokat a jellegzetességeket, amelyek Olajos korábbi alkotásainak is sajátjai. Tehát a műfaji sokféleségben közös vonások fedezhetők fel, amelyek összekötik, felismerhetővé teszik ezekben a különböző technikákkal készülő munkákban az azonosságokat.

Az egyik ilyen sajátosság az Olajos által alkalmazott *munkamódszer*ben rejlik. Ahogy az idő dolgozik, ahogy a jégvirág nyílik az ablakon, ahogy a moha beszövi a fa kérgét, valahogy úgy készülnek Olajos György képei is. Ha technikai (szakmai) szempontból nézzük alkotásait, akkor a *darabolás-összeillesztés* szópárral jellemezhetnénk ezt az eljárást. Analizál, részekre bont formákat, vagy mint egyes textilművei esetében, valóban csíkokra vágja saját grafikáit, és ezeket a darabokat szövi össze egy újabb képpé. Ehhez hasonlóan jár el számítógépes grafikái esetében is. Fényképeket vagdos föl, s ezeket az apró, megközelítőleg négyzet alakú fotódarabokat több irányba tükrözi és sokszorosítja.

A művek másik közös vonása a *felületképzés*ben rejlik. Az aprólékosan kidolgozott, míves részletek, a megsokszorozott motívumok szövedékszerű faktúrákat eredményeznek. A *szövedék* szó jól összefoglalja Olajos műveinek felületi és keletkezési sajátosságait. Minden munkája, még egyedi grafikái is úgy készülnek, mint ahogy a pók szövi a hálóját. Ennek köszönhetően a kész művek finoman megmunkált, filigrán részekből épülnek fel. Az apró részletekből míves egész, áttört faktúra-szövet áll össze. Számítógépes munkái esetében szintén szövedékszerű fakturális hatások keletkeznek. A régi és új technikai megoldások együttélésének, egymást segítő, kiegészítő hatásának lehetünk tanúi Olajos György komputerművei által. Ismert jelenség, hogy a kárpitművészet képviselői közül többen ötvözik a legújabb művészeti médiumokat, például a számítógépet, a különféle fény- és hangeffektusokat, a fotót vagy a videót hagyományos szövési technikájukkal. Olajos György esetében fordított hatásról beszélhetünk, hiszen a számítógépes grafikák utalnak vissza a tradicionális szövött kárpitokra felületi hatásaik által.

Szintén meghatározó jellegzetességei Olajos György műveinek az *organikus anyagok*, illetve *formák*. Az eleven, élő fakturális hatásokat legtöbbször természetes formákból bontja ki. A textil esetében maga az alapanyag is naturális. Sokszorosított grafikáin és egyedi rajzain, festményein gyakran megjelennek természeti formák, jelenségek (kő, kavics, vízcseppek, magok, levelek, fűszálak, a hold stb.). Nincs ez másként komputerprintjei esetében sem. A kiindulási alap, a szétvágásra kerülő fotó témája ugyanis az őszi vagy téli avar, a mohos fatörzs, a falomb, a levélnyomat, a dér. Ezek a tükrözések és ismétlések által állnak össze szőnyegszerű textúrákká a műveken. A *Téli avar* című kör alakú képe formájában egy másik természeti jelenségre, a holdra is utal, amely Olajos György korábbi munkáin (például *Hold tojás-sorozat*, 1995) is gyakran szerepel. Ezek a kompozíciók a számítógépes képalkotás

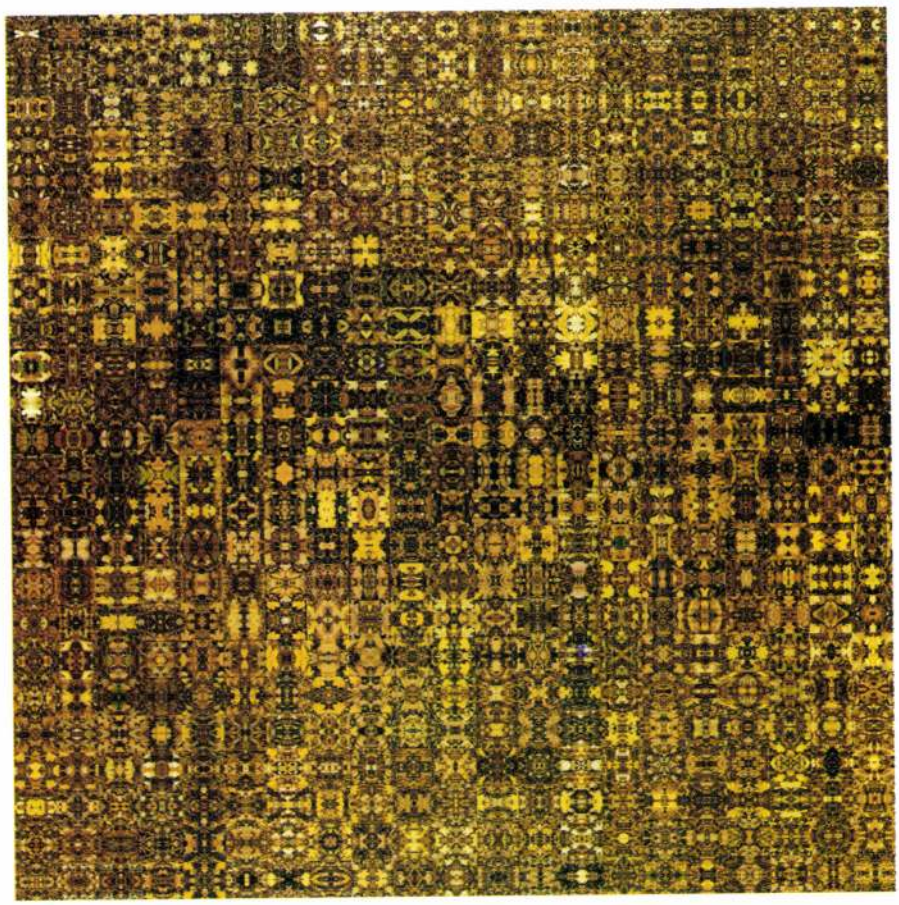

Olajos György: Őszi avar (részlet), 2001
számítógépes nyomat,
eredeti méret 226 x 103 cm

és a nyomtatás mechanizmusa, illetve a kiindulásul használt organikus formák ellentétére épülnek.

A szabálytalanul kanyargó, kristályosan kibomló, indákra és szirmokra emlékeztető apró részletek gondosan megtervezett, egységes, már-már mértanian szabályos, organikus csipkévé állnak össze. Az ismétlődés mechanizmusa és a szimmetrikus szerkesztés által természeti jelenségekre emlékeztető felületek jönnek létre.

Ezzel meg is érkeztünk Olajos alkotásainak egy másik fontos jellegzetességéhez, az *ismétlődés*hez, vagyis a motívumok mármár csökönyös ismétléséhez. A multiplikáció varázsa az, ami Olajost leginkább érdekli, izgatja ebben. A mechanikus ismétlés nála soha nem válik gépiessé. Valamivel mindig izgalmassá teszi, megbontja a felületet. Ahogy például *Őszi avar* című számítógépes zászlója közepén egy világosabb színű (korábbi alkotásain szintén gyakran megjelenő), tojás alakú forma bontakozik ki. A zöld színű zászlóként felfüggesztett *Levélnyomat* című alkotásán úgy rendezi el az apró részleteket, hogy középen sötétebb, a szélein világosabb tónusú árnyalatok jöjjenek létre. A zászlók textúrája mellett matt(abb) felületük is szövetre emlékeztet. S itt megint utalni kell a textilművészet hatására, hiszen hasonló jelenségről van szó, mint a szövés esetében. A szövés folyamata ugyanis a megfontolt alkotás módszerét képviseli, amely lehetővé teszi az elmélyülést a munkában. A szövés tradíciója pedig egyfajta rítus, amely által az így készített alkotások üzenete – a megjelenítésbeli különbözőségek ellenére, illetve azoktól szinte függetlenül – múltidéző, archaizáló tartalmakkal egészül ki. A szövéshez hasonló hatásokra Olajos a kor egyik legújabb médiuma, a számítógép segítségével utal, s így komputerprintjei az elmélyült, hagyományokon alapuló képalkotás szinonimáivá válnak. Ugyanakkor az ismétlésben is van valami rituális, valami imaszerű. A sokszor elmormolt fohászok ereje, a többször megismételt mozdulatok, motívumok ritmusa, monotonitása, szertartásos jellege ötvöződik a megszokással és az állandósággal.

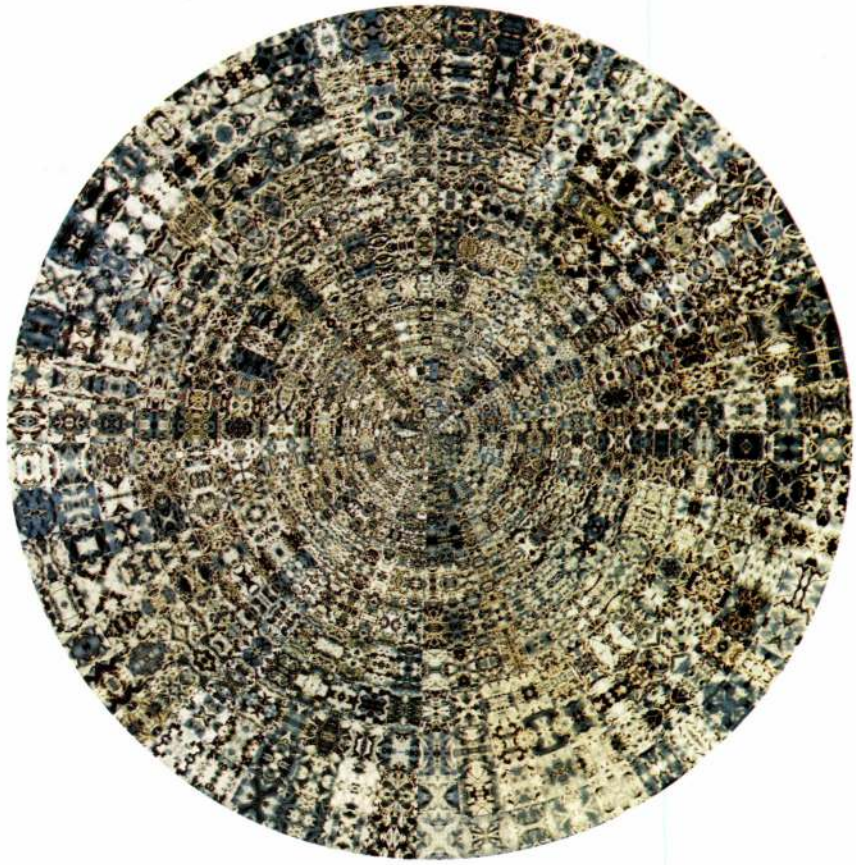

Olajos György: Téli avar, 2001, számítógépes nyomat, Ø 96 cm

Olajos György számítógépes grafikái (ahogy az a fentiekből is látható) ellentétpárokra épülnek. Az új technikai eszköz (komputer) segítségével tradicionális műfajt (szövés) idéz, természetes formák szimmetrikus ismétlődése és a nyomtatás mechanizmusa által organikus felületek keletkeznek, valamint a viszonylag nagy felületek parányi részekből épülnek föl.

Ezek az ellentétek nem válnak ellentmondásokká, hanem *szerves* egésszé állnak össze a műveken. A (látszólag) különböző műfajokban keletkező alkotásokból pedig egységes életmű épül.

(Körmendi Galéria, Sopron, 2001. X. 27 – XII. 31.)

VirtuArtNet
www.virtuartnet.hu
Kortárs művészeti galéria az interneten
HORVÁTH FERENC EMLÉKKIÁLLITÁS, „EGY FESTŐ ÁLMAI II." – EMLÉKKIÁLLITÁS DRÉGELY LÁSZLÓ PLASZTIKÁIBÓL, MÉSZÁROS MIHÁLY SZOBRAI, „VARIÁCIÓK LEMEZRE" C. ORSZÁGOS PÁLYÁZAT KIÁLLITÁSA, NÉMETH MIKLÓS KÉPEI, BOR PÁL EMLÉKKIÁLLITÁS, LUX ANTAL FESTMÉNYEI, „EGY FESTŐ ÁLMAI I." – EMLÉKKIÁLLITÁS DRÉGELY LÁSZLÓ FESTMÉNYEIBŐL, TALLÓS ILONA EMLÉKKIÁLLITÁS
100-nál több művész, 1500-nál több alkotásából válogathat: festmények, grafikák, szobrok, érmék, kerámiák, ékszerek üvegből, zománcból és textilből készült műtárgyak állandóan változó és bővülő kínálata
Iroda és bemutatóterem: 1025 Budapest, Törökvész u. 36/c
Bejelentkezés: 200-5357 vagy 06-20-911-7475, illetve:
Vásároljon az internetről – Nyitva 24 órán keresztül!

Martino
GALLERY & CAFÉ
Budapest
1052 Budapest, Galamb utca 5.
Telefon/fax: (+36 1) 338-2880
Mobil: 06 30 / 434-8312
e-mail: martino@axelero.hu

Grafikák a merevlemezről

A Magyar Elektrográfiai Társaság (MET) bemutatkozó kiállítása

HEMRIK LÁSZLÓ

Pál Csaba: Plugin 1-6., 2001, Elektrográfia/c-print, 40 x 70 cm

Gillo Dorfles *Művészet a jövőben*[1] című tanulmányában belátja, hogy létezik autonóm komputer art is, ám a számítógép legfőbb szerepét a hagyományos, manuális technikáknak hathatós segéderejében látja. Hogy miért, talán a következők választ adnak erre: *„A létező vagy elgondolható kombinációs, permutációs és extrapolációs lehetőségek a számítógép számára lehetővé teszik, hogy kitörölje egy spekulatív értelem és a művészi tehetség között hagyományosan létező küszöböt, hogy megszüntesse a manuális készség és a művészi képesség közötti hagyományos kapcsolatot."*[2] És valóban, nem ér bennünket meglepetésként manapság, ha egy professzionális internetes honlapra klikkelünk.[3]

A *Művészeti szótár* (Corvina, 1997) a *grafika* címszónál csak a vonalról, a rajzról és a kézi megmunkálással létrehozott nyomatokról tesz említést, ám az *elektronikus művészet*nél, melyet egyébiránt a 21. század művészetének előlegez meg (videoart, communication art, lézer, hologram stb.), feltűnik a *komputergrafika* kifejezés is, különösebb részletezés nélkül.

Lóska Lajos 1992-ben még arról ír[4], hogy a XVI. Országos Grafikai Biennále zsűrije és közönsége igencsak tartózkodva, fenntartásokkal fogadta az elektrográfiát, ám a 2001-es Győri Grafikai Biennáléről szóló beszámolójában[5] már meghatározó grafikai trendnek véli a magyar képzőművészeti életben (is), melynek megerősödését a 90-es évek közepétől datálja, és nagyon helyesen teljes jogú tagként üdvözli a műfajok között, továbbá kifejti, hogy létjogosultságát nem a szemfényvesztésnek köszönheti, hanem annak, hogy általa is teremthető minőség, az esztétikai érték. (Vagy gondoljunk csak a Műcsarnok millenniumi grafikai kiállítására, az egyébként igen vitatott *Feketén fehéren* címűre [2001. I – II.], ahol számítógéppel egyneműsítették a különböző technikákkal készült, egyedi grafikákat, ergo egy magasabb elektrográfiai akaratnak vetették alá őket.) Mindennek ellenére néhány ambiciózus művész szükségesnek tartotta, hogy szervezeti keretben tömörülve adjanak nyomatékot szakmájuknak. Így alakult meg 2001. augusztus 17-én Budapesten, a Bartók 32 Galériában a Magyar Elektrográfiai Társaság (MET). Az alapítók műfaj-definícióval is szolgáltak. E szerint *„az elektrográfiák(grafikák) elektronikus médium – fénymásológép, komputer vagy telefax – alkalmazásával készülnek, oly módon, hogy a képalkotás az eszköz egyedi sajátosságain, más grafikai technikai lehetőséghez nem hasonlító jellemzőin alapszik, vagyis a technika szerepe túllép a közvetítő-reprodukciós vagy sokszorosító szerepen"*[6]. Látható, a MET-tagok autonóm területnek képzelik az „új grafikát". Ezen kívül lefektették fő céljaikat, amelyek között szerepel az elektrográfia professzionális szakmai fórumának létrehozása, a műfaj minél szélesebb körű bemutatása és népszerűsítése, bemutatkozási és működési lehetőségek teremtése a műfajban tevékenykedők számára, a műhelymunka támogatása, új értékek létrejöttének segítése.

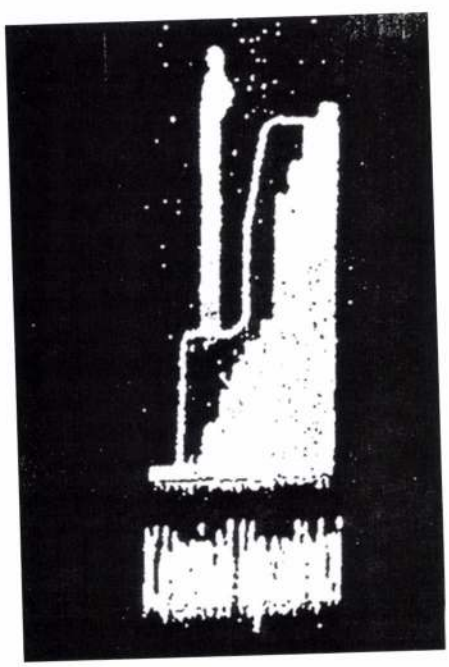

Bohár András: Reduktív költészet: a negatív hangoltság közelítései, 1999
Elektrográfia, 29 x 21 cm

A Bartók 32 Galériában rendezett kiállításon a társulat tagjai az elektrográfia széles spektrumából adtak ízelítőt a közönségnek. (Természetesen vannak még jó néhányan, akik szintén ezzel a területtel foglalkoznak, akik szintén ezzel a technikai apparátussal dolgoznak a MET-tel párhuzamosan.)

A művek tárgyalásánál kézenfekvőnek látszik – hiszen nem volt tematikai megkötés –, hogy az eszközhasználatot tekintsük rendező elvnek. Azt azonban feltétlenül meg kell jegyezni, hogy néhány alkotó esetében közös vonásnak tekinthető a virtuóz, kissé öncélú technikahasználat – gondolok itt *Szlaukó László* és *Vass Tibor* munkáira –, valamint azt, hogy milyen sokan fordultak a számítógép segítségével már-már paradox módon az emlékezet, a múlt ábrázolásához, valószínűleg azért, mert a komputerrel szabadon lehet megnyitni-elfedni kü-

M. D. K

Oláh Miklós dolmánya
repro.

Bárányné Oberschall Magda: Sparmüvesség Budán a
törökkorban. CXXX

Oláh Mihály Zoltán, építén

L: Farkasdy Z.

– Szövetségi kérek

Magyar 6.

Építőművészet Bp. 1983 83/3

OLÁH Mátyás szobrász

szobra ld. Valóság, 1991. 5.sz. 111.p.

MEGHÍVÓ

Az Erdész Galéria szeretettel meghívja Önt, családját és ismerőseit
1996. július 4 -én csütörtökön este 6 órára a galériába

OLÁH MÁTYÁS
festőművész kiállítására.

Megnyitja: Mezei Ottó művészettörténész.

Bemutatásra kerülnek azok a művek, amelyek a művész
Franciaországból való visszatelepedése után születtek.

A Galéria Szentendrén van a Bercsényi u. 4. sz alatt.
Telefon/ fax: 26 - 317 925

Oláh Mátyás

Oláh Miklós
műgyűjtő XVI. 27

A MŰGYÜJTŐ

Két magyar faliszőnyeg-amatőr a XVI. században

Irta: *dr. Siklóssy László.*

I.

Mai szóhasználattal *gobelingyüjtőkről* beszélhetnénk. Mivel azonban a faliszőnyegeknek, amelyek történetem idejében Magyarországba kerültek, semmi közük sincs a híres francia szőnyegszövő *Gobelin*-családhoz, amely e szőnyegtechnikának közkeletű elnevezését adta: meg kell maradnom a szürkébb, de szabatos kifejezés mellett. Két magyar faliszőnyeg-amatőrről szólok: *Frangepán Ferenc*ről, a szerényebbről és *Oláh Miklós*ról, a nagyobb stilusuról, akiket aligha ismernek olvasóink erről az oldalukról. A délszláv eredetű Frangepán Ferenc családját évszázados kapocs fűzte Magyarországhoz, Oláh Miklósét csak egy nemzedék kötötte ide. De származásuknál ékesebben beszél e két kiváló főpap és államférfi élete, amelyet mint magyarok igaz hazafiságban tevékenyen töltöttek el.

Magyarországot, amelyből Bonfini szerint Mátyás egy második Itáliát akart csinálni, bizakodással keresték fel számosan — ha nem is a legkiválóbbak — akikpolitikai, irodalmi, sőt művészeti téren érvényesülni akartak. A lehetőségek országát remélték itt. Ezt a nézetet nem rontotta le, sőt fokozta az a körülmény, hogy az ország három részre szakadt. Az akkori idő nagyratörője karrierjét biztosan vélte építeni olyan cölöpökre, amelyeket e zavaros vizeken át vert a talajba. A kisebb exisztenciák pedig az olygarcha-főurak udvarában húzták meg magukat.

Más volt a helyzet képe kivülről és más belülről. A nálunk megtelepedett komoly elemeknek csakhamar be kellett látniok, hogy Magyarország nem az az igéretföldje, amelyet reméltek. A dalmátból magyarrá lett *Verancsics Antal* — később *esztergomi hercegérsek* — például köteles őszinteséggel ismeri be mindazt a jót, amelyben a magyar föld részesítette. „Ami vagyok és amim csak van, írja, azt mind Magyarországnak köszönhetem. Mint gyerek kerültem ide és nemcsak jóléthez, számos tisztességhez jutottam, de olyan polcra is emelkedtem, melyet szülőföldemen nem nyerhettem volna el." De mikor arról van szó, hogy egy előkelő velencei patricius család egy tagja Erdélybe akar jönni, nem hallgathatja el komoly intelmét. „Öcséd — írja Capelli Ferencnek, — aki szabad ember és egy boldog haza szülötte, egy kellemes, gazdag békés városból csatlakozni akar a mi szolgaságunkhoz, ide akar jönni ebbe az elnyomott országba, amely már csaknem egészen a török iga alatt nyög. Nem tudom, komolyan írod-e ezt avagy tréfálsz velem?"

Az eféle óvás egy esetben talán fogott, tíz esetben nem fogott. A Mátyás korában megindult bevándorlás friss ujjoncokat termelt, akik készséggel szállták meg a teret, amelyet diplomáciában, irodalomban, művészetben a magyarság átengedett nekik. A földet szerető konzervativ magyar u. i. nem rajongott sem a diplomácia ravasz fogásaiért, sem a mesterkélt humanizmusért, legkevésbbé a modern olasz művészetért, melyet — — mi tagadás benne — nem adatott meg megértenie. Az ösztököléseknek, melyek csakhamar amatőrt formáltak abból a magyarból, aki eladdig csak a fényűzést ismerte, kivülről kellett jönniök. Olyan férfiaktól, akiket származásuk és családi összeköttetéseik összekapcsoltak a külfölddel, honnan lelkesen hozták be a művészet egyes megnyilvánulásait, ők, akiket viszont magyarrá tett a magyar föld.

I.

Frangepán Ferenc igen érdekes alakja a magyar cinquecentonak. Életének részletei még megírásra várnak. Olaszországban nevelkedett, hol a renaissance kifejlett műveltségét és az elfajult erkölcsi élet megvetését egyként magába szívta. Ez utóbbi hatása alatt a Ferencesek szerzetébe lépett és sarutlanul járt. Művészeti dolgok iránt mindazonáltal fejlett érzéke volt és hosszas olaszországi tartózkodása alatt amatőrhöz méltóan vásárolt műtárgyakat, amint erről végrendelete tanuskodik.

Magyarországba akkor került vissza, amikor 1526-ban VII. Kelemen pápa üzenetet küldött általa Szapolyai János királynak. Itthon fényes diplomáciai és egyházi pálya kínálkozott részére, amely elől nem zárkózott el. Nem is tehette, hiszen ez mintegy örökségképpen szállott rá rokonáról, Frangepán Gergelyről, ki mint kalocsai érsek és II. Ulászló király követe 1505-ben oly fényt fejtett ki Bécsben, amelyet az udvar jónak látott korlátok közzé szorítani. Ferenc kerülte ezeket a végleteket, sőt nem egyszer a másikba esett. „Én, ha Magyarországból kizáratom, — írja — találok ezer helyet, hová magamat megvonhatom, hol, mint eddig, szegénységben és nyomorúságban élhetek." A született nagyúr gőgje és a

kolduló barát cinizmusa egyaránt kiérzik szavaiból, jegyzi meg helyesen a történetíró Szalay László. Frangepán Ferenc célozhatott is külföldi összeköttetéseire, amelyek közé az olasz főpapi kar nem egy tagját sorozhatta és olyan tudósokat, mint Bembo Péter és Sadoleto Jakabot, akikkel állandó levelezésben állott.

János király számos diplomáciai művelete fűződik Frangepán Ferenc nevéhez, ki jutalmul a kalocsai érseki és egri püspöki széket nyerte. Hive is maradt királyának és csak, mikor ez meghalt, ismerte el Ferdinandot, amint ez illet is hozzá, aki összehozója volt a nagyváradi békekötésnek. 1543-ban halt meg, miután megelőzőleg Pozsonyban kimerítő végrendeletet készített. *Ebből szerzünk tudomást műtárgyairól.*

Ingó vagyonát két részre osztja. Az egyiket huga, Frangepán Katalin, özvegy Perényi Gábornak, a mohácsi csatában elesett fiatal főúrnak özvegye kapja, aki fiával, Perényi Jánossal együtt örökösödik. Ők szolgáltatták egyébként is az ezüst egy részét, amelyből Frangepán Ferenc ötvöseivel dús ezüstneműjét készíttette. Mindezeket az edényeket,gyertyatartókat ők kapják, szintugy egy arany edényt: V. Károly császár ajándékát. Végül az övék lesz az a *hét faliszőnyeg is Szép Meluzina történetével*, amely Ujlakon Semler Leonhardnál van őrizetben. A másik főörökös az egri egyház: két ezüst ampullát, amelyek még Frangepán Gergelyéi voltak, négy ezüst gyertyatartót, melyek Velencében vannak, rengeteg papiruhát, templomi felszerelést, a könyveket, végül tizenkét faliszőnyeget a *Tékozló Fiú* történetével.

Tizenkilenc faliszőnyeg ma sem megy, akkor sem ment csekélységszámba. A faliszőnyegek iránti tiszteletet nyilván Olaszországból hozta magával Frangepán, de szőnyegei maguk Flandriából származtak. A szőnyegszövés Olaszországban ezidőtájt még kísérletezésekben merült ki. A XV. század közepén a Gonzagák Mantuában flandriai szövőket telepítettek meg, majd a híres urbinói hercegnek, Frederigónak volt egy kis házi gyára, melyben rengeteg költséggel gyártatott, de csak saját szükségletére. Csupán a XVI. század közepe hozta meg a nagyobbszabású ferrarai és firenzei (Arrazzeria Medicea üzemeket. Az időtájt, amikor Frangepán Ferenc Olaszországban időzött, az olasz fejedelmek is a külföldről látták el magukat. Az 1515. évben történt például, hogy a pápa *Raffael* kartonjai alapján Brüsszelben faliszőnyegeket rendelt meg az apostolok cselekedeteiről. Mindenesetre tehát az Itáliában tapasztalt lelkesedés tette Frangepánt is az *Arrazzi*-k barátjává. Az elnevezés ez esetben azért érdekes, mert kapcsolatban van a témával: Szép Meluzina első költője *Jean d'Arras* volt, aki 1387-ben énekelte meg a bűbájos halleányt. Frangepán szőnyegei tehát flamand vagy francia szőnyegek voltak.

De mikor és hol szerezte be őket e kiváló magyar főpap? Bár élettörténetét részletesebben nem ismerjük, a valót vélem eltalálni, ha előtérbe állítom összeköttetését *V. Károly császárral*, a híres szőnyegbaráttal, aki flamand szőnyegszövőket telepített le Granadában, ahol a világhíres *Pannemakere Vilmost* még tuniszi expediciójára is meghívta, miről a madridban lévő szőnyegek tanuskodnak. Tudjuk, hogy Frangepán kétszer is járt követségben V. Károlynál, aki iránta való szives jóindulatát avval is megmutatta, hogy egy arany vázával ajándékozta meg. Az első látogatás 1527-ben Nápolyban esett meg. Nem valószinű, hogy Frangepán — aki ekkor még nagyon is tanulatlan barát mivoltát hangoztatta — ezidőtájt szerezte volna be e műtárgyakat. Második küldetése 1535-ben Spanyolországba vezette őt. Itt már mint egri püspök és kalocsai érsek jelent meg. *A nagyhatalmú császár példája nem tévesztette el hatását. Frangepán szőnyegekkel megrakottan jött haza, amelyeket flandriai kereskedőktől szerzett be, talán Spanyolországba vagy hazautaztában valamelyik kereskedővárosban, pl. Genuában.*

Mi történt a szőnyegekkel halála után? 1543-ban a *Szép Meluzina*-sorozatban Perényi Jánosékat, a *Tékozló Fiúban* az egri egyháznak kellett volna örökösödniök. A dolog azonban nem ment simán: 1543-ban ugyanis Perényi Péter, akit csak ötödhatod izigleni rokonság fűzött Perényi Jánoshoz, szállta meg az egri várat avval a kifogással, hogy az ne kerülhessen *Fráter György* kezére. Ily módon Eger ütköző pontja lett a magyar oligarchia tobzódásának. A nagyhatalmú Perényi, hatalmát biztosítandó, szövetséget kötött néhány másik hatalmaskodó nagy úrral, amit féltékeny szemmel nézett a kapzsi Serédy Gáspár, aki sietett Perényit I. Ferdinand király előtt pártütéssel megvádolni. Ferdinand elfogatta Perényit, ki ilyképen megkapta az osztrák jutalmat Ferdinandnak tett szolgálataiért. (Ő játszotta u. i. kezére a magyar koronát). Az egri várban Perényi várnagya, Varkocs Tamás maradt bent és uralkodott ugyanolyan autokrata módon, amint az urától tanulta. Öt esztendő mulva a megtört Perényi is kiszabadult a fogságból, amelyet nem soká élt túl. Özvegye még ez évben 1548-ban, átadta a várat és a várost Ferdinandnak. Ekkor került Egeerbe, mint püspök, Oláh Miklós és mint kapitány, a hős Dobó István.

Oláh Miklós, ki csak nemrégiben került vissza Flandriából, a faliszőnyegek hazájából, minden energiáját latbavette, hogy e műkincseket megmentse a pusztulástól. Végrendeletéből értesülünk a történtekről.

„Tizenkét antik faliszőnyegemet (aulea) a tékozló fiú történetével, amelyeket Varkocstól vagy Perényi Jánostól — erre most már nem emlékszem — költséggel és fáradsággal visszaszereztem s amelyek közül hat van Bécsben és hat van Pozsonyban, hagyom az egri egyháznak, mivel ezek Frangepán Ferenczéi voltak.“ Egy más he-

Ezt lásd befejését l. a Complett példányban.

Képzőművészet 1927. 4. sz.

MDK

OLÁH MIKLÓS

Adatok a régi Pécs városképéhez.

Gosztonyi Gyula:Pécs 1763-ban.

Egyetemi könyvkiadó,Pécs 1944.p.5.

MDK

OLAH MIKLÓS

egri püspök, fizetésének egyharmada a vár épit-
kezéseit szolgálja.

Gerő László: Eger. Budapest 1954. p. 16.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Oláh Nándor

1908. évi kiáll. Porsonyi képrö-
lemův. Egyesület.
Estefelé, olaj. 100 K.

Oláh N.

Kmetty János leveléből idézve: Kecskeméten, kétszer lakott a telepen 1912 nyarán és telen. Emlékezete szerint a telepen lakott Oláh N., Farkas N. (Szabadkáról).

Kmetty János: Címzett a megyei múzeum, 1974. jánius.
Petőfi Népe, 1974. márc. 16.

Acélos székesegyház

A templom a jövő év végére készül el

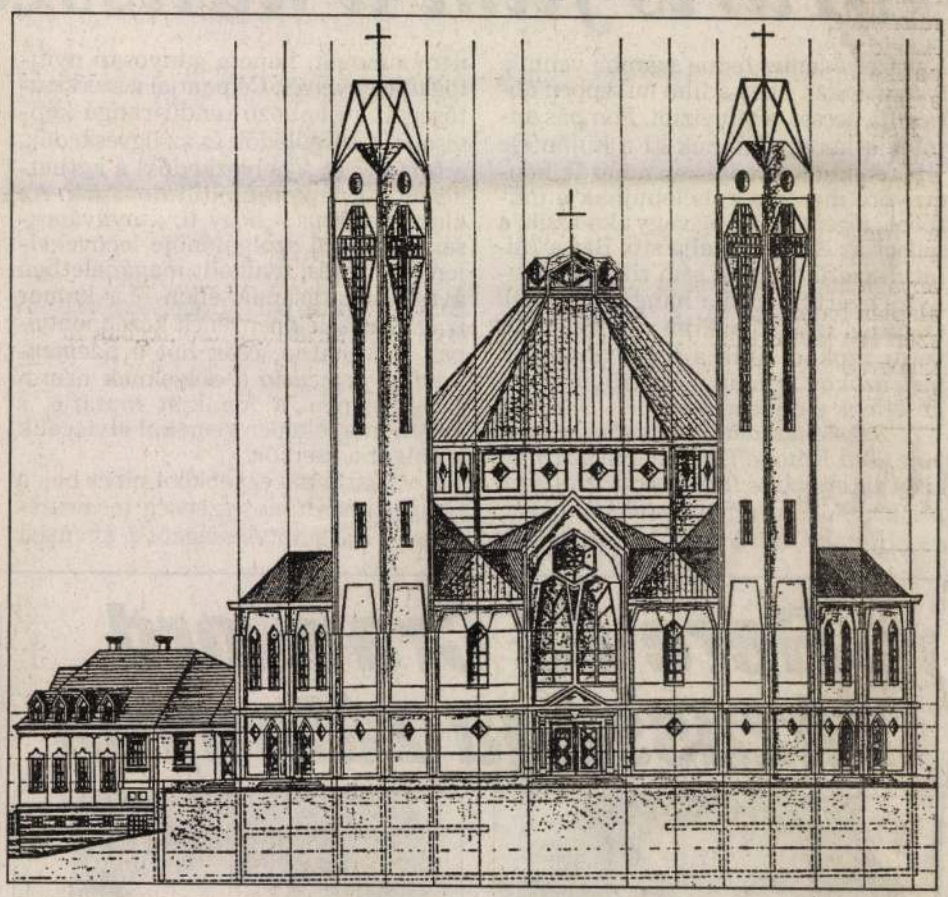

Az épülő templom homlokzati rajza

Szeptemberben lesz két éve, hogy Dunaújvárosban építeni kezdték a római katolikus főtemplomot – tájékoztatta a Vasárnapi Híreket *Varga László* építésvezető. A szerkezeti rész átadása várhatóan október végén történik majd, a kész templomot valószínűleg 1996 végén veheti birtokba az egyház. Az *Oláh M. István* tervei alapján épülő székesegyház két összefordított trapézra hasonlít. A speciális feladatok elvégzésére a Dunaferr Dunai Vasmű Rt. és a 26-os Építőipari Rt. vállalkozott.

Az építéshez a Dunaferr termékeit használják, hegesztett spirálcsöveket és impozáns kivitelezésű horganyzott acélszerkezeteket. A falak, födémek, tetőszerkezet monolit vasbetonból készül.

A közel 1000 négyzetméteren épülő római katolikus főtemplom kupolamagassága 36 méter, a két torony magassága 50-50 méter. Az építkezést az egyház és a hívek finanszírozzák. Előreláthatólag 160 millió forintba kerül.

Dunaújvárosban a római katolikus főttemplomon kívül egy mormon imaház és egy református templom építése is folyamatban van. **Csík János**

OLÁH M. István építész

eletek, barátaink?

tnay Cini az állatvédők elnöke

ert fúrt egy amerikai fegyverraktár n kukoricamezőket. A világ mindkét k. A mókusokat sajnáljuk, a sáskákat allgatunk, amikor elfogadjuk az élet uk az oda nem illőt. Míg a kukoricára rre nincs. Az állatok és a természet lekünk.

lep két éve még 220, idén már 400 gazdátlan ebének. Kutyakonzerv-szállítmányt kért külföldi barátaitól, támogatja a Gazdit keresünk tévéműsort.

– Hónapok óta dolgozom a Dunakeszin létrehozandó állatotthon előmunkálatain, ez idáig minden cím nélkül, egyszerűen érzelmi okokból, persze nem egyedül. A barátaim segítenek, főleg a zenei életből – mondta Cini elnöki bemutatkozásában. – Szükség van arra, hogy a csak divatból, hóbortból megszerzett, utóbb megunt, kivert négylábúak normális körülmények között, beoltva élhessenek. Törődni kellene az ivartalanítás problémájával is. Idetartozik, hogy ma már – anyagi okokra hivatkozva – az állatorvosi egyetemen nem vállalnak kedvezményes áron ivartalanítást. Ez egyrészt megrendíti a gondoskodni akarók anyagi helyzetét, másrészt így nem történik semmi a kóbor állatok túlszaporodása ellen.

A dunakeszi létesítmény támogatásától nem zárkóztak el sem az állami, sem a kormányzati szervek, remélhetően vállalkozó is akad, aki fantáziát lát egy olyan intézményben, mint az állatotthon. A tervek szerint nemcsak állatokat helyezünk el Dunakeszin, hanem a velük kapcsolatos szolgáltatásokat, tanfolyamokat, a gyógylovaglást, az öreg állatkerti állatok otthonát is itt működtetnénk. („Állatotthon" bankszámlaszám a Kereskedelmi és Hitelbanknál: 216-15599-7045) **P. J.**

Muris film a kulissz

Egyszer édemes lenne számba venni a változatokat, hogy a film miképpen ábrázolja öccsét, a televíziót. Pompás antológia kerekedhetnék ki a különféle jelenetekből, amelyeken a nézők képernyőre merednek, belebújnak a műsorba, a gépezet forog vagy akadozik, a műsor az életet imitálja stb. Bár a *Hálózat*-szerű drámák sem ritkák, többnyire azért az irónia hangja dominál. Őszintén szólva gyakran van is mit nevetni azokon, akik a tévét csinálják, meg azokon is, akik megszállottan lelkesednek a dobozért.

A *Szemenszedett szenzáció* rendezője, *Ted Kotcheff*, a kanadai származású sikergyáros (egyebek között a *Ki öli meg Európa nagy konyhafőnökeit?* és a *Rambo* van a számláján) szintén nem simogat, hanem gúnyosan nyújtogatja a nyelvét. Célpontjai a szerkesztőségek különböző rendű-rangú képviselői, a sürgölődők és az ügyeskedők, a fúrósok és a helyezkedők, a kétbalkezesek és a konjunktúralovagok. Az alapkonfliktus – hogy ti. a nyilvánosság népszerű szolgálónője lecövekeljen-e a békés, nyugodt magánéletben avagy hivatásának éljen – a komor tragédia cselekményének középpontjában is állhatna, csak hát a *Szemenszedett szenzáció* a dolgoknak nem a színét, hanem a fonákját mutatja, s ennek megfelelően remekül elviccelik a dolgot a szerzők.

A választással egyébként nincs baj, a temperamentumos szépség természetesen tudja a kötelességét (!), ám mást

Gere és Crawford házassága zátonyon

Cindy Crawford – a megunt hitves

Az új szerelem: Laura Bailey

Mostanában *Richard Gere* – aki e napokban a moszkvai filmfesztivál vendége – nagyon élvezi egy fiatal, gyönyörű modell társaságát, miközben az amúgy sem stabil lábon álló házassága *Cindy Crawforddal* zátonyra készül futni. Az új szerelem, *Laura Bailey* mindössze 22 éves, és Gere a *First Knught* című film angliai forgatásakor figyelt fel a lányra, majd a buddhista szellemi vezető, a dalai láma partiján ismerkedtek meg közelebbről.

– Azonnal barátság alakult ki közöttük – mondta Laura egyik barátja. – Rendszeresen találkoznak azóta is. Laura nagyon intelligens, gyakran cserélnek filozófiai nézeteket, együtt mennek kiállításokra, együtt élvezik London gyönyörű parkjait. Gere ugyanis most az 55 millió dollár költségű, Londonban forgatott romantikus fantáziafilmben *Sir Lancelot* szerepét játssza, de minden szabadidejét a szépséges Laura társaságában tölti. Ebben a filmben egyébként *Sean Connery* formálja meg Artúr király szerepét.

Sokan találgatják, hogy Richard Gere – aki a hírek szerint novemberig forgat Londonban – feleségül veszi-e az ifjú hölgyet, de a pletykák szerint több mint valószínű: ez a kapcsolat az utolsó döféseket adja Richard Gere és Cindy Crawford *hároméves házassága* befejezéseként.

A canadai Star nyomán

Barta Miklós

Normális

Gereben Gábor
Kis Rókus utcai házához

1

2

3

4

nai homlokzatot feldobni hivatott akusztikai előtétüvegek sodronyos tartószerkezetükkel, még akkor is, ha kissé túlformáltak. A külsőt én visszafogottnak mondanám, ami számomra egyértelműen pozitív jelző. Az illeszkedést olyan finom megoldások mutatják, ami nekem is csak a belső udvarra lépve lett érthető: a szomszédos, szintén erre az udvarra néző lakóházak ablakainak arányát veszik át az egyetem nyílászárói. De ilyen finomság az árkád, a homlokzatburkolat színe. A belsőépítészet pedig (és itt már Szokolyai Gábor munkájáról van szó) kissé hatásvadász ugyan, de talán éppen ezért friss, fiatalos, ráadásul összeér benne az arculati dizájn és a belsőépítészet. Ez egyértelműen előremutató. Az asszociáció pedig világos: ahogy egy jó egyetem kifelé tekintélyes, hatalmas pecséteket nyakukban hordó, komor dékánok és rektorok képében jelenik meg, de belül élénk, diákszerető tanárokat, a tudomány izgalmas területét bejáró kutatókat találunk, így ez az épület is kifelé visszafogott, fegyelmezett és konvencionális, belül a már említett átmenet után friss, élénk színekkel operáló szupermodern. Nem hiszem, hogy több kellene ennél az universitas újrafogalmazásához.

Építész: Dr. Oláh M. Zoltán, Lázár Antal DLA, Szerdahelyi László

Szerzőtársak: Darnyi Ágnes, Previák András, Szász Zoltán, Várhidi Tamás (Konstruma Mérnöki Iroda), Álmos Csaba, Batta Miklós, Helfrich Szabolcs, Kovács Balázs, Langer Ádám, Lázár Veronika, Rózsa Péter, Somogyi Hajnalka, Sükösd Zoltán, Szűcsné Horváth Ágnes, Tóth Szilveszter, Vavrik Ferenc (A&D Stúdió), Berta György, Gulácsi Norbert, Ilku György (Wing Tervező)

Belsőépítészet: Szokolyai Gábor (MCXVI Építész Műterem)

Könyvtártechnológia: Dr. Urbán László

Oktatás- és irodatechnológia: Major György

Geotechnika: Dr. Petik Árpád

Mélyalapozás: Kristóf János

Tartószerkezet: Hensler Dezső, Vámos Lajos

Gépészet: Kolarovszki László, Gáspár Tibor

Villamos tervező: Somogyi Gábor, Sax Dezső, Kelemen Ferenc

Fotó: Zsitva Tibor

5

1. A kétszintes árkádoktól az előadó függő tömbje alatt fokozatosan vezet át a tér az előtérbe: spaciológiai mestermunka
2. Metszet az előadón és a bejáraton át
3. Űrkorszakot idéző enteriőr az előcsarnokban
4. Diákbarát ücsörgőfalak
5. A puritán oldalhomlokzat már a Stúdium irodaházé is

pontja, amit környezetpszichológusok néha szeretnek akár a szülés élményével is párhuzamba állítani, a bejárat. Az a pont, ahol a territoriális viszonyok is alapvetően megváltoznak: a közös utcáról, a „senkiföldjéről" valakinek vagy valaminek – ez esetben egy oktatási intézménynek – a felségterületére lépünk. Ezt az éles váltást ráadásul sokszor hirtelen térsűrűségsokk is kíséri: a tágas,alacsony sűrűségű külső térből a szűkebb, magas sűrűségű, intenzívebb (Hajnóczy szakszavával: konszperzívebb) térbe lépünk. Ez az átmenet esszenciális a téralakítás művészete, vagyis az építészet szemszögéből. Ebben pedig ez a ház mesteri: a főbejáraton úgy jutunk be, hogy fokozatosan sűrűsödik a tér: az utcáról először magas árkádok alá érünk, ahonnan a nagyelőadó lejtős alja fokozatosan vezet az előcsarnok felé. Ez olyan finom, igazi téri gesztus, ami csak a legnagyobbak sajátja (lásd Wright házainak térelméleti feldolgozását). Egyébként ez az elem már a pályázati tervben – ami egyébként a megvalósulttól jócskán eltér – már előfordul. Ez szerintem az általad követelt csoda – kis csoda, de csoda.

W-G. A: Nem vitatom, hogy spaciológiailag ez a bejárat erős. Ezt az erősségét egyébként igazolják azok az érzetek is, amik az embert, a bejárat felé haladva elkapják. Csakhogy itt nem csak a térrel, hanem a hellyel is kellett volna bűvészkedni. Hiába jó spaciológiailag a bejárati udvar, miközben nem válik városi térré. Ezt bizonyítja a szerencsétlenül letett padoknak is a látványa, mert ez egy olyan tér, amiben nincsenek – éppen hogy az erős húzása okán – nem lehetnek helyek. Olyan átmeneti piazzát, városi teret kellett volna itt alakítani, amit az alapgeometria egyébként lehetővé tett volna. Ha végignézem mindazt az ad hoc szerencsétlenkedést, ami ebben a házban a szögtörésekkel, az irányokkal, a folyosók közlekedési rendszerével, az ablakszemöldökök előtt ugró álmennyezetekkel, a kitalálatlan csomópontokkal, a szimplán elbaltázott földszinti főlépcsőkarok pihenőinél van, akkor azt kell mondjam: a bejárati tér a vaktyúk is talál szemet esete. Ez a ház ugyanis pont olyan, mintha egy hatalmas, cour de honneur-ös palotát államosítottak volna. Aminek aztán valahogy bezárják a homlokzatát, mert irodákkal akarják bővíteni. De a vizesblokkok kimaradnak. Ezt aztán pár év múlva valahogy pótolják, de a saját kis kuckójához mindenki ragaszkodik, ezért az valahogy középre kerül. Aztán új idők jönnek és elkezdődik az építészeti, funkcionális ráncfelvarrás, mert többre nem futja. Mi történjen itt? Egyetem! Az ötlet jó, már csak a nagyelőadónak kell helyet találni... és beépül az első udvar. Csakhogy a történelem produkálta esetlegességeket ez a ház egyetlen időpillanatra sűríti. Ezt is nevezném én posztmodernnek.

Cs. P.: Ami a stílusmegjelölést illeti: alapvetően nem értek egyet a posztmodern megjelöléssel, én neomodernnek nevezném a házat, és maiak például a du-

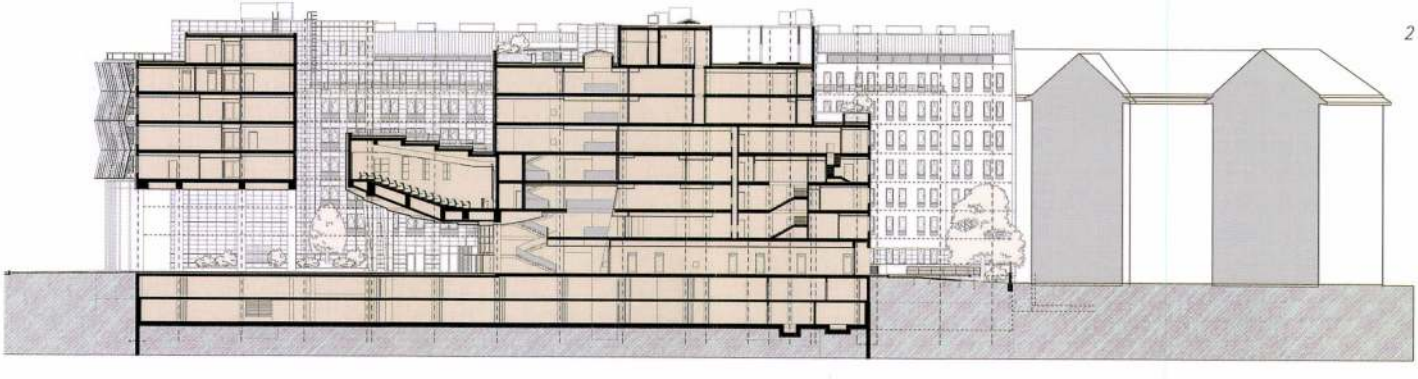

2

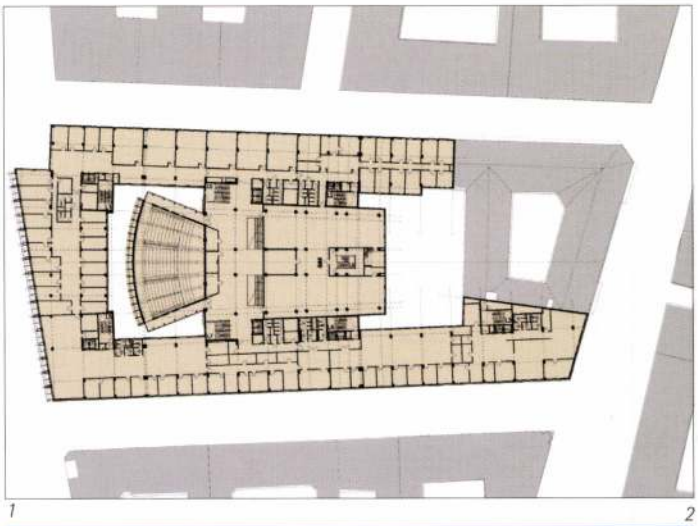

1

2

1. Helyszínrajz, balra a Duna-part, a bal oldali udvarban az előadó

2. A dunai homlokzat éjszaka...

3. ...és nappal. A hanggátló funkciójú üvegelőtétek pontmegfogásos rendszere a külső homlokzat szinte egyetlen mai eleme

Éppúgy kötelességünk ezt rögzíteni Turányi Gáborral szemben, mint ahogy a Duna-partot lázas vízióként egykor újraálmodó Finta Józseffel szemben, mint ahogy a rettenetes kritikai nyomás alatt létező Janesch Péterrel szemben is.
Ugyanis ennek a háznak a rettenete, a bosszantó és szívszorító provincialitása és butasága bizony könnyen elvész a választott konstrukció, a PPP okán. Hogy tudnillik nincs is felelős. Építész a beruházóra mutat, mondván, nem adtak pénzt; beruházó az építészre mutat, mondván, ezt tervezték; és mindketten a PPP mögé bújnak, mondván, itt nem az építészeti, hanem egy jóval komplexebb beruházói csomag nyert.
Cs. P.: A PPP konstrukció végtelenül rossz, hosszú távon pazarló megoldás, legyen szó tornateremről, börtönről vagy oktatási épületről. Egyik nagy hibája, hogy a politikusok utódaik mozgásterét adják el, másik, hogy valóban nem a közösség a megbízója az építésznek. De szerintem maradjunk az épületnél.
W-G. A.: Rendben, de akkor is ki kell mondani, hogy ez a ház – ad1 – provinciális. Azért, mert anyagaiban és intellektusában még jobban degenerálja azt a klasszicizáló, kő-üveg posztmodernizmust, ami már hazai megjelenése pillanatában is avítt volt, de amit Finta József Bankcentere 1994-ben legalább műszakilag és csomópontképzésében megugrott.
Ez a ház – ad2 – szívszorító, mert lemond a funkciók értékhierarchiájának csúcsán lévő egyetem – universitas – építészeti újrafogalmazásáról. Ami rosszabb: a funkciót a dunai szárnyon agresszívan még maga mögé is utasítja az irodák pipiskedő önkénye. És végül: ez a ház buta. Buta, mert legnagyobb homlokzati truvájként olyan szenzoriális éjszakai világítást hoz létre, ami itt, ide nem alkalmas. Ezzel a világítással ugyanis – noha önmagában dicséretes technikai leleményként már megjelent a Lánchíd hotelnél is – a fények öncélúvá válnak. Az éjszakai fények itt nem a házról, hanem egy technológiai lelemény Ctrl+c – Ctrl+v copy-paste importjáról szólnak. A fények itt önmagukról, nem pedig egy tömeg esetleges interaktív és alternatív megjelenítéséről regélnek. Épp a fény által hangsúlyozódik ki a ház mögöttes sötétsége, ami a Duna-parton a ritmus felborulásához, egy fekete lyuk létrejöttéhez vezet.
Robog az építészeti közélet ma Magyarországon. Több mint száz építészeti lap; építészeti továbbképzések, konferenciák, könyvek, kiállítások: egy emberként már befoghatatlan, gazdagon áradó hulláma az építészetnek. Csakhogy mindez, ezzel a házzal az előtérben: bűnös pazarlás. Mindennek hátterében ez a ház: egy fekete lyuk. A szó szoros és átvitt értelmében egyaránt.
Cs. P.: Van ennek a háznak egy olyan dimenziója, ami a kortárs magyar építészet élvonalába emeli, ha nem rögtön a mezőny fölé. És ez a homlokzati truvájokon – ahogy mondani szoktad – és a percek alatt megváltoztatható világításon messze túlmutató téri megoldás. Minden ház legdrámaibb

Kereszttűzben

Vita a Corvinus Egyetem új tömbjéről

Wesselényi-Garay Andor és Csanády Pál

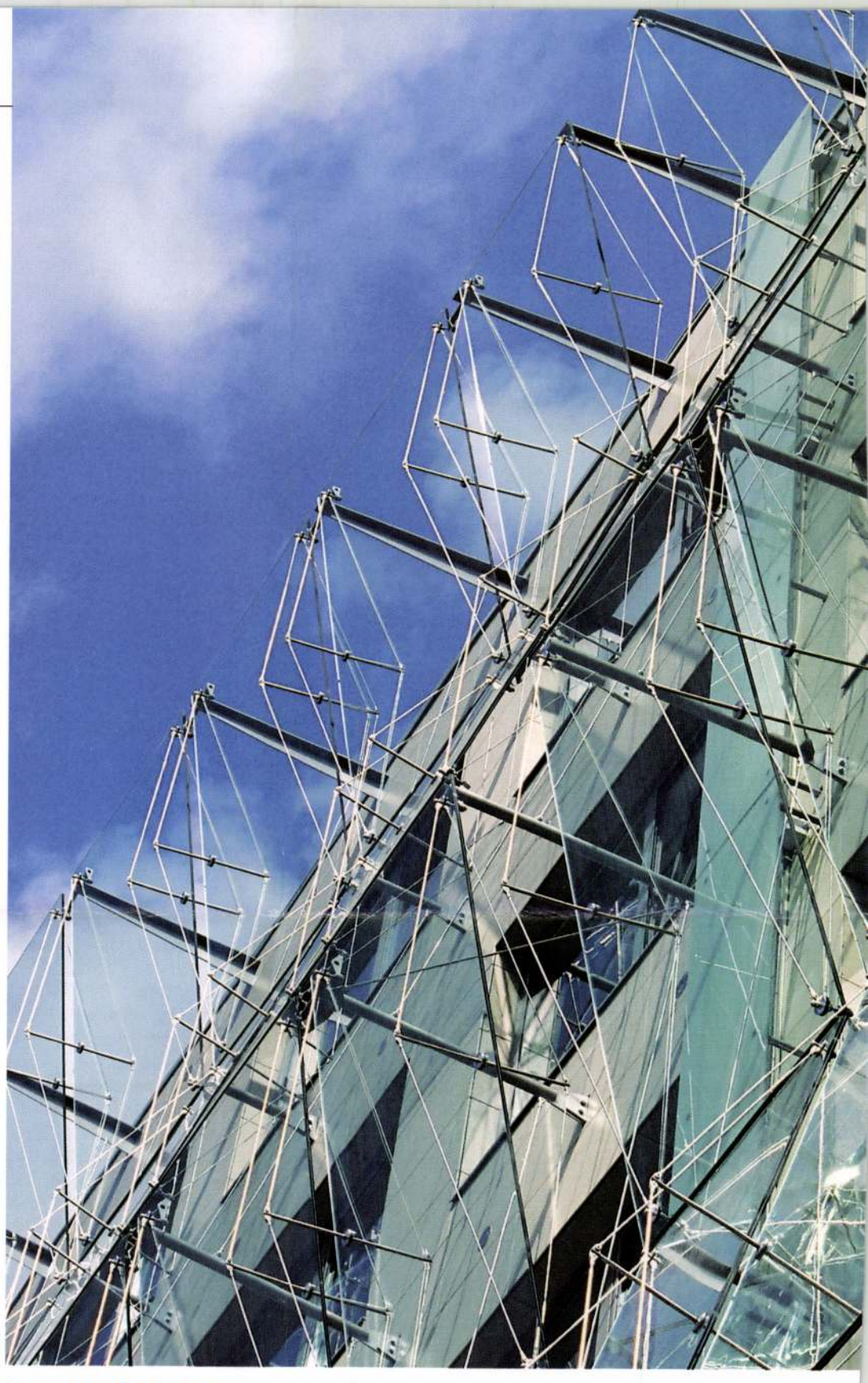

Wesselényi-Garay Andor: Úgy vélem, hogy a hazai építészetkritika, és -teória, és általánosságban is az építészeti közélet ezt a házat elaludta. Ennek az épületnek, mint ténynek a függvényében úgy tűnik, hogy túlontúl is sokat foglalkoztunk a spenótházzal és Turányi Gáborral. Túl sok érv, cikk és konferencia hangzott el a kormányzati negyed ügyében. Túlontúl is sok energiát és lelkesedést szenteltünk az elmúlt év folyamán lezajlott olyan eseményeknek, hogy most akkor lesz-e felhőkarcoló Pesten vagy sem, jön-e Zaha Hadid vagy sem. A túl sokadik pályázat eredménye születik meg a napokban a Clark Ádám térre.

Csanády Pál: Ugye, néhány éve az építészeti közbeszéd hiánya miatt aggódtunk, úgyhogy én ennek inkább örülnék. Mondjuk, az olyan, befektetők kreálta mű témáknak, mint az úgynevezett felhőkarcoló-vita, már kevésbé.

W-G. A.: De mindeközben ez az épület valahogy átcsúszott a figyelem rostáján, ami persze nem menti a végeredményt. Épphogy annak a vesszőfutásnak az okán, amin ugyane lap hasábjain például Turányi Gábor vagy épp Finta József is végig lett hajtva, elemi kötelességünk itt rögzíteni, hogy ez a ház, vagyis a Corvinus Egyetem egy elborzasztó építészeti botrány. Olyan rettenet, ami ma, 2007-ben egész egyszerűen megbocsáthatatlan ezen a helyen.

Cs. P.: Azért én óvatosabb lennék. Szerintem jó és érdekes ez a ház, de előbb fejtsd ki a tézist, miért is van szerinted probléma ezzel a házzal!

W-G. A.: Mert mi is ez a hely? Mi ennek a locusnak a géniusza? Ez a hely egy szubglobális város gyönyörű folyópartján, a belvárosban, három percre a leendő metrótól található. Mellette a klasszicizmus magyar csúcsemléke, az Ybl Miklós által tervezett egykori vámház, mellette a sóház; szemben vele a szellem egy másik fellegvára, a műegyetem. Erre a telekre – és immáron a rajta felépített épületre néz az urbanisztikai intézet, és a hazai építészképzés egyik csúcsintézménye, a Középülettervezési Tanszék. És az oktatói klub.

Ez a hely, vagyis a Corvinus Egyetem, a roppant építészeti-kulturális erőteret generáló Közraktárak mögött terül el. A Közraktárak ma nem pusztán épületek, hanem szimbólumok. A hazai építészet jövőjét, a sztárépítészet megjelenésének mibenlétét firtató diskurzusok szimbolikus, központi helye ez. A Corvinus Egyetem a „világ legdrágább" telkén épült fel. Az aktív történelmi emlékezet, a kortárs építészeti elképzelések és az urbanisztikai fejlődés hármas tengelyének metszéspontján.

Erre a helyre minimum a csodát kellett volna megépíteni. És ehelyett ezen a helyen egy elborzasztó, tehetségtelen ház született, ami részleteiben és egészében is bőségesen kimeríti a kulturális közbotrány fogalmát. Ezt egyszer le kell írni.

A www.archiweb.hu híreiből

Helyi Építészeti Örökség-díjak először
Györköny Pincehegy épületegyüttese és Závodi lakóházak felújítása (építész: Szász Gábor) nyerte az ÖTM Építésügyi és Építészeti Főosztálya első alkalommal kiadott a Helyi Építészeti Örökség nívódíját. A pályázatra 12 településről 16 pályamű érkezett. Elismerésben részesült még egy nyalkai lakóház renoválása (építész: Dimény Gábor) és a fővárosi Schöpf-Merey Ágost Kórház homlokzatfelújítása (építész: Krikovszky Péter).

Még tizenkét kőmíves
A 2005-ös első („piros") széria után elkészült Csontos Györgyi és Csontos János „Tizenkét kőmíves – Mesterek a kortárs magyar építészetből" című portréfilm-sorozatának második („kék") szériája. A 25 perces epizódokat a Magyar Televízió hetente tűzi műsorára.

Világméretű építészhallgatói pályázat harmadszor
Október 1-jétől 2008. március 8-ig lehet regisztrálni a 2008-as Nemzetközi VELUX-díjra. Az előző két pályázathoz hasonlóan, építészhallgatók terveit várják a „Jövő fényforrása" témakörében, a világ minden tájáról. Bővebb információ és jelentkezés a www.velux.com/iva honlapon.

A Pro Architectura díjak vidékre mentek
Anthony Gall, Pintér Tamás János, Csaba Katalin Ágnes, Kalmár László, Zsuffa Zsolt, Karácsony Tamás, Kern Orsolya, Klobusovszki Péter, Koller József, Csatai László, Pálfy Sándor, Fialovszky Tamás, Sajtos Gábor, Ivanics Éva az idei Pro Architectura díjasok. Palóczi-díjat Berczik András és Kiss Lajos kapott.

Diplomadíjak 2007
Átadták a Magyar Építész Kamara és a Magyar Építőművészek Szövetsége Diplomadíjait. Egyetemi fokozatú, építész díjazottak: László Tamás, Stágel Soma, Takács Gergely, Volf Klaudia, Zakariás Eszter. Dicsérő oklevél: Antal Gabriella, Kovács Petra. Belsőépítész díjazottak: Szőnyi Anna, Jáger Tünde, Kiss Gábor, Puskás Györgyi, Tompos Viktor

Új segédlet akadálymentes környezet tervezéséhez
Öt éve adta ki a Belügyminisztérium Építésügyi Hivatala azt a tervezési segédletet, mely azóta az akadálymentes környezet tervezésének alapművévé vált. E segédlet kibővített változata az új kiadvány, mely a közelmúltban jelent meg a ÖTM Területfejlesztési és Építésügyi Szakállamtitkársága és a VÁTI Kht kiadásában. A tervezési segédlet célja, hogy a jogszabályi előírásokon túlmenően részletes információkkal, adatokkal segítse az épített környezet megvalósításában résztvevőket az akadályok nélküli épített környezet létrehozásában. Az új segédlet az első kiadáshoz hasonlóan letölthető honlapunkról (www.archiweb.hu).

Bp. XIII. ker. városközpont tervpályázat
Tervpályázatot hirdet az AL Holding Zrt. és Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Budapest, XIII. ker. Városközpont Róbert Károly krt.–Váci út–Árbóc utca–Esztergomi út által határolt terület épületegyüttesének építészeti tervezésére. A pályázat tárgya a XIII. kerület, Váci út és Róbert Károly krt. forgalmas kereszteződésének – az Angyalföld Városközpontnak – dél-nyugati csuklóponti területén iroda- és kereskedelmi épületegyüttes építészeti megfogalmazása és tervezése. Díj: 20.000,- ft, határidő: 2008.01.21.

Pályázat Pécs Megyer városrész központjának rendezésére
Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata pályázatot ír ki Megyer városrész központi területének és kapcsolódó közterületeinek rendezésére. A pályaművek postára adásának határideje: 2008. január 16. A tervpályázat lebonyolítója: Pécs2010 Menedzsment Központ Kht., 7621 Pécs, Mária u. 9; Tel: 72/514-802; Fax: 72/514-810

Tervpályázat Visegrád városközpontjának létrehozására
Visegrád kialakítandó városközpontja a 11-es számú közlekedési út – Rév utca – Fő utca – Mozi köz által határolt területen helyezkedik el. A végső cél egy olyan új, korszerű városközpont kialakítása, mely egyszerre szolgálná az itt lakók és a turisták igényeit. A pályaművek postára adásának határideje: 2008. január 15. Kiíró és lebonyolító: Visegrád Város Önkormányzata, 2025 Visegrád, Fő utca 81.; Ügyintéző: Borosházi Tamás. visegrad@visegrad.hu; vinodom@freemail.hu 06-26 / 398-090; 06-20 / 323-8096

Skardelli besokallt a Kálvin téri tervmódosítás miatt
Életveszélyes megoldásokat is javasol a beruházó a metróépítésen, a Kálvin tér felszíni rendezésénél – nyilatkozott Skardelli György. Ezért kiszáll a tervezésből, ha a tervek módosulnak. A gond főképp a IX. kerületi főépítésszel van – mondta a Lánchíd Rádiónak Skardelli. Lapzártakor úgy értesültünk, hogy az ügy elsimult, az Üllői úton kialakított buszsáv fogja a problémát megoldani.

Budapesti Építészeti Központ született?
Budapest belvárosában, a Petőfi Sándor utca 5. szám alatt kapott helyiségbérletet a Budapesti építészkamara az V. kerülettől. Az 1700 négyzetméteres bérleményen a Steelcase irodabútor-képviselettel osztozik a kamara. A mintegy 800 négyzetméteres kamarai területen jönne létre a Budapest Építészeti Központ.

Beindult az első on-line szabadon választható továbbképzés
Mostantól nemcsak a kötelező, hanem a szabadon választott építész továbbképzés is teljesíthető a www.estudium.hu oldalon. A némi késéssel induló on-line képzésen az Alaprajz Tervezői Napok előadásai hallgathatók meg flash formátumban, és ezzel egyelőre 2, de hamarosan akár 4 „kredit", pontosabban továbbképzési pont szerezhető.

Új tevékenységi besorolás 2008. január 1-től
Hatályba lépett és 2008. január 1-től kötelezően alkalmazandó a TEÁOR'08. A már bejegyzett cégek cégirataiban át kell majd vezettetni a TEÁOR-szám változásokat, alkalmazni kell a statisztikai adatszolgáltatásokban és számlázáskor. A változások az építészek tevékenységi köreit is érintik.
Az eddigi 74.20 Mérnöki tevékenység, tanácsadás több külön területre oszlik: 71.11 Építészmérnöki tevékenység; 71.12 Mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás; 74.90 Máshová nem sorolt egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (belsőépítészet), építési költségvetés készítése, ellenőrzése.

BÉK állásfoglalás a Honvéd Főparancsnokságról
Új terv készül a Budavár-Dísz tér 17. alatti volt Honvéd Főparancsnokság épületének átépítésére, s a minisztérium saját hatáskörben kívánta megoldani a kérdést. A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat szellemi panteont és turisztikai információs központot tervezne a felújított épületben. A BÉK november 15-i állásfoglalása azonban vitatja, hogy a KÖSZ saját hatáskörben hatáskörben a tervezőt, mivel a területre már van érvényes tervezői szerződés.

Oláh Péter tanuló

László Lilla rajztanárnő Gödöllőn, az Ifjúsági iskolában rajzszakkört vezet, ahol a gyerekek az agyaggal és mintázással is ismerkednek. Néhány tanítványa a nemzetközi indiai gyermekrajzpályázaton kapott díjat, köztük van Bencsik Ildikó, Oláh Péter.

Olikán Bálint: Rajzszakkörön, Gödöllőn.
Szabad Föld, 1976. febr. 1.

Oláh Péter

Töreky Dezső - Oláh Péter - Vuray Károly - Medgyessy Katalin - Ligeti Béla - Bognár Rotond terve /statikus Szabó László/ az alábbi pályázaton II. díjat nyert /ismertetés, képpel/:

Városy Péter: A szolnoki területi vezető egészségügyi központ tervpályázata ~~[illegible]~~ 1970.
Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz. 8-16. l.

M.D.K.

Oláh Péter épitész

Az Orvos továbbképző Intézet, Sebészeti Tömb tervpályázaton 2Oooo Ft-os kiemelt megvétel

Tá stervező: Simó Kálmán- Péterhegyi Tamás-
Simó Kálmánné- Hámori András-
Szathmári Pál

Magyar Épitőmüvészet 1966/5, 2-8.l.

Oláh Péter, építész

L: Ungár Péter

– Szövetségi hírek

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983

Bordó 3

83/1

Oláh Sándor
Hegedüs I.-né arcképe

Tavaszi Tárlat, Műcsarnok, 1932. április, 7-1.
1.

27: 5, 35: és 6 / 28: 7 Pór Antal: Anjoukori Maszlaghy II., 44—1, 34—2, és 4, 29—3, 27—5, 35—6 és 8, 28—70. szám. — Pór Antal: Anjoukori Mária-kép Krumauban. AÉ, XIII., 1893., 236. l. — Tört. Főcsoport 1342. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történeti kiállításon. Bp. 1898., 50. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906., 289. l. — Divald Kornél: Csúcsíveskori szárnyasoltárok Bars és Túróc vármegyében. Magy. Mérnök és Ép. Egyl. Közlönye. XLV., 1911., 539. l. — Haiczl Kálmán: A garamszentbenedeki apátság története. Bp. 1913., 20. és 144. l. — Gerevich: Az Újság 1916. július 14, 3. lap. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 553. l. — 1., 6., 7. és 8. kép, 552. l.) — Varjú Elemér: Címertani és sphragistikai emlékek . . . Turul, XIV., 1916., 155. l. — Lepold: Esztergom egyházművészeti jelentősége. MIP, XXIII., 1920., 59. l. — Dr. Gerevich Tibor . . . Akadémiai Értesítő, XXXIII., 1922., tagajánlások, 21. l. — Gerevich: Kolozsvári Tamás. Bp. 1923. (Valamennyi képpel.) — Gerevich: Ipolyi Arnold. Bp. 1923., 13. l. — n—n: Könyvismertetés. Századok, LVII—LVIII., 1923—1924., 369. l. — Gerevich: A régi magyar művészet európai helyzete. Bp. 1924., 16—18. l. (3. kép, II. tábla.) — Lepold—Homor 96. l. — Divald: Felső-Magyarország gótikus szárnyasoltárairól. Az O. M. Szépművészeti Múzeum Évkönyvei, IV., 1924., 30. l. — Divald: Magyarország művészeti emlékei. Bp. 1927., 145—146. l. (6. és 8. kép=152. l.)

Ðláh Sándor MDK

Hegedüs I.-né arcképe, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Oláh Sándor

Szabadkán él a két ilógháborn
körött

Szeles Zoltán: Kapcsolatok Szeged és
Szabadka képzőművészetében

Tiszatáj 1967 X. n. 922 old.

A visszhang

Azok a szavak, amelyek a főpolgármester által, a téliruhagyüjtő akció lebonyolításának megbeszélésére összehivott értekezleten elhangzottak, méltó visszhangjai a Kormányzóné Ő Főméltósága rádiószózatának. A székesfőváros, majd az egyházak képviselői világitották meg az áldozatnak azt a szent kötelességét, amely ma minden magyar emberre vár, amikor arról van szó, hogy az orosz harctéren küzdő honvédeink téli felruházásában részt vegyen. Mi ez az áldozat ahhoz képest, amit ők hoznak értünk, biztonságunkért és nemzetünk jövendőjéért? — ez a kérdés mintegy vezérszólama az értekezleten elhangzott összes beszédeknek. Éppen ezért el sem képzelhető, hogy mindenki, aki igaz magyarnak, igaz embernek, nemzetét szerető és féltő hazafinak vagy honleánynak, tartja magát, ne siessen a magasztos áldozatnak a Főméltóságu Asszony által kibontott zászlója alá és ne szivlelje meg azokat a gondolatokat, amelyek ezen az értekezleten mindenki előtt tisztán megvilágitották a téliruhagyüjtő mozgalom felmérhetetlen fontosságát. Bizonyos, hogy augusztus 25-től szeptember 5-ig olyan arányokban bontakozik ki a téliruhagyüjtő mozgalom sikere, hogy ez mindenben méltó lesz a magyar nemzethez.

Olasz könyv — a magyar ügy szolgálatában

„Il crollo della Jugoslavia" Fall Endre és Pollini Leó műve

Az olasz-magyar barátság igazi mély kapcsolatainak legteljesebb bizonyitéka az a könyv, amely „Il crollo della Jugoslavia", „Jugoszlávia összeomlása" cimmel magyar és olasz iró, Andrea Fall és Leo Pollini nevével jelent meg most a nagy milánói kiadó, Corticelli kiadásában, aki már több magyar irodalmi mű forditásával gazdagitotta az olasz könyvpiacot és legutóbb székely népmesék gyüjteményét, majd magyar elbeszélők antológiáját, továbbá Herczeg Ferenc regényeit adta ki olaszul. Ugy Magyarországon, mint Itáliában, politikai és ujságirói körökben ma már mindenki tudja, hogy Fall Endre a Magyar Reviziós Liga ügyvezető igazgatója, Leo Pollini pedig az „Amici dell'Ungheria", azaz a „Magyarbarát Olaszok" milánói egyesületének elnöke.

Most egy esztendeje jelent meg magyarul, a Magyar Reviziós Liga kiadásában Fall Endre könyve Jugoszlávia összeomlásáról, illetve a Délvidék visszatéréséről, amely igazi nagy nyeresége a magyar történeti és politikai irodalomnak és amelyet most Leo Pollini Olaszországra, különösen pedig az olasz Dalmáciára vonatkozó adatokkal kibővitve, az olasz közönség számára tett hozzáférhetővé. A könyv, amely a magyar reviziós gondolat erőteljes és meggyőző hirdetője, olasz kiadásában sem jelszavakban szolgálja ezt a nagy eszmét, hanem mély tudományos, történelmi és politikai felkészültséggel, amely a nemzeti és állami lét igazi életfeltételeit mutatja ki, aminők Jugoszlávia államszerkezetében nem voltak fellelhetők. Fall—Pollini műve azonban nemcsak a jugoszláv összeomlás történetét mondja el az olaszoknak, hanem amikor feltárja az okokat, amelyek egy államot szétbontanak, azzal a nagy történelmi tanulsággal is szolgál, hogy pusztán erőszakra felépitett államalakulatot nem lehet sokáig fenntartani.

És itt kapcsolódik a könyvbe, annak minden sorába, a revizió eszméje, amely nemcsak területek visszaszerzésében nyilvánul meg, hanem főként olyan alapelvekben, amelyek a jövőben lehetetlenné tesznek minden országcsonkitást. Fall Endrének tavaly jelent meg olasz nyelven *„Italia e Ungheria nella politica di Mussolini"* c. nagy műve, az „Amici dell' Ungheria" kiadásában, amellyel az egész olasz sajtó részletesen foglalkozott. A most megjelent Fall—Pollini-könyvről, amely a magyar nemzeti ügyet messzehangzó, meggyőző érvekkel szolgálja, szintén máris több, jelentős olasz ujság közölt meleghangu méltatást.

Ribbentrop és a török külügyminiszter táviratváltása

Ankara, aug. 18. (Német TI) Ribbentrop birodalmi külügyminiszter táviratilag üdvözölte Menemencsoglu török külügyminisztert kinevezése alkalmából. Az uj török külügyminiszter ugyancsak táviratban mondott köszönetet a birodalmi külügyminiszter jókivánataiért.

Antal István miniszter előadása Debrecenben a propagandáról

„A háboru után a hazug, romboló propaganda el fog tünni"

A debreceni Nyári Egyetem záró napjainak kiemelkedő esebénye volt az a nagyszabásu előadás, amelyet *Antal István* nemzetvédelmi propagandaminiszter tartott „A propaganda multja és jövője" cimmel. Az egyetem hatalmas auláját zsufolásig töltötték meg a hallgatók, köztük külföldiek is és Debrecen társadalma. A minisztert *Hankiss János* egyetemi tanár, a Nyári Egyetem igazgatója, *Milleker Rezső* dékán és *Erdős Károly* prorektor fogadta.

Hankiss János méltatta Antal István munkásságát, majd *Antal* miniszter egy és háromnegyed órás magasszinvonalu előadásban foglalkozott a propaganda multjával és jövőjével. Bevezető fejtegetésében arra mutatott rá, hogy a propaganda eszközei igen különbözőek és korok, társadalmak, valamint a szükségletek szerint változóak. Változik a propaganda célja is, hiszen a politikai közösségek életnyilvánulásaiban mindig két ellentétes irányzat volt és van: törekvés a szabadságra és vágyakozás egy erőskezü vezető után. Változik a tömeg is, amely más lélektani törvényszerüségek irányitása alatt áll, mint az egyén. Ennek megfelelőek a propaganda eszközei is. Minden propaganda tartósan csak akkor eredményes, ha *az igazság, az erkölcs és a magas eszmények szolgálatában áll.* Értéktelen eszméknek tartósan érvényt szerezni a világ legügyesebb, legköltségesebb propagandájával sem lehet.

Kettős alaptörvény

— Lényeges kettős alaptörvénye a propagandának — mondta a miniszter további fejtegetései során —, hogy *olyan ügyet, amelynek nincs meg a belső igazsága, hosszabb időre a legragyogóbb propagandával sem lehet népszerüvé tenni, viszont nincs olyan jó ügy, a közösség érdekeit szolgáló törekvés sem, amelynek ne volna szüksége céltudatos propagandára.* Sokszor a nemzet legvitálisabb érdekei, legnemesebb törekvései buknak el, mert nincs kellő céltudatos propaganda, amely megtalálhatná a lelki kapcsolatot a tömegekkel. A propaganda hatásának másik titka az, hogy *a propaganda kifejtője meg legyen győződve és át legyen fütve az általa hirdetett eszme egyedüli helyességéről, továbbá az, hogy azokat az erkölcsi elveket, amelyeket meghirdet, a saját életével és példaadásával támassza alá.*

A továbbiakban érdekes történelmi áttekintést nyujtott a miniszter a magyar propaganda multjáról és megvilágitotta, hogy a magyar propaganda mindig méltó volt a nemzet dicső politikai géniuszához. A mi politikai propagandánk mindig akkor kapott szárnyakat, amikor a *szabadság* kérdése állott nemzeti életünk középpontjában.

— A propaganda legközvetlenebb hatása az elmult világháboruban nyilatkozott meg, amikor az antantországok sokkal céltudatosabb propagandával rendelkeztek, mint a központi hatalmak s ezért eredményesen folytathatták bomlasztó tevékenységüket. A háboru előtt és alatt hatalmas pénzösszeg árán a külföldi és a semleges sajtó nagyrésze is az antantot szolgálta. A csehek (Masaryk, Benes) személyes és sajtópropagandája, valamint az orosz és francia propaganda hatása az első világháboru előtti Romániában szintén közismert. Sajnálatos, az ellenünk irányuló propagandatevékenységet a világháboru előtti kicsinyes pártharcokban vergődő magyar politika nem ismerte föl s igy az ellenséges propaganda a béketárgyalások alkalmával folytatódott.

Uj módszerek

Arról beszélt ezután a miniszter, hogy az uj totális államok a legnagyobb figyelmet és a legnagyobb áldozatot szentelik a propaganda ügyének. A demokratikus államokban is hatalmas központi propagandaszervek működnek. A régi és kezdetleges módszerekkel nem lehet többé megvédeni a nemzet legfontosabb érdekeit.

— A mai háboruban — folytatta tovább Antal — a belső leiki és munkafront ellenállóképességét igyekszik az ellenséges propaganda megbontani. Közel kéttucatnyi névtelen vagy álnév alatt működő ellenséges rádióállomás igyekszik az éter hullámain keresztül terjeszteni nálunk is a bomlás mérgét. A védekezésnek is a lehető legszélesebb körünek kell lennie. Magyarország problémái egyaránt megkövetelik a belföldi közvélemény egységes irányitását végző propagandatevékenység céltudatos kifejtését. Hozzájárul ehhez a belső front megerősitésének háborus szükséglete is. Olaszország és Németország korszerü népfelvilágositás nélkül bizonyára nem lett volna képes a mai csodálatos katona, gazdasági és lelki erőkifejtésre. A nemzetnevelő, társadalomszervező és népfelvilágositó propagandához intézményes keret kell, amely nemcsak különleges közfeladattá, szaktudománnyá, sőt művészetté fejleszti a propagandát, hanem azt élethivatásszerüen, sőt küldetésszerüen gyakorolja is.

A propaganda feladatai

Ennek a népfelvilágositó munkának feladata kikristályositani a nemzet egyetemének világnézetét és általános politikai hitvallását; megszüntetni az államélet és a társadalmi élet kettősségét, sőt sokszor a szembenállását; megszervezni az alkotó munka egészséges közszellemét és a társadalom nemzeti öntevékenységét, közös nevezőre hozni a közvéleményt, a nemzet alapvető nagy életkérdései és az általános nemzeti célkitüzések tekintetében lelkileg és szellemileg alkalmassá tenni a nemzetet a háboru terheinek viselésére és a helytállásra; a világ minden részében élő magyarságban egységes magyar közszellemet kialakitani; végül külföldön meghirdetni a jogos magyar célokat és azok megvalosulását korszerü eszközökkel elősegiteni.

— Ha a háboru véget ér, az igazi, nemzeti propaganda meg fog maradni, de a hazug, igazságtalan, erkölcstelen, a háborukat és forradalmakat előidéző romboló propaganda el fog tünni s bizonyára nemzetközi rendszabályok fogják szabályozni a propaganda működését is. A propaganda helyesen alkalmazva és erkölcsi alapokon munkálva gyógyszer, ellenkezőleg: méreg, amelynek „forgalmát" egy békés korszakban bizonyára nemzetközi ellenőrzés alá fogják helyezni. A közérdekü propagandának azonban alapfeltétele, hogy erkölcsi alapokon álljon és az igazságot terjessze.

Antal István előadását gyakran szakitotta félbe a tetszésnyilvánitás és az előadás végén hosszasan ünnepelték a minisztert.

Munkában a „vizek rendőrei"

Életmentő rendőrök és a Balaton „vizi csendőrei"

Az államrendőrség legfiatalabb testülete a folyamrendőrség. A *Pesti Hirlap* megirta annakidején, hogy a honvédelmi törvény alapján a rendőrség veszi át a folyam-rendészet tennivalóit, amit addig a folyamrendőrség látott el. Az államrendőrség tisztjeiből és legénységéből megszervezték a folyamrendőrséget, amely *1939 julius elsején át is vette a szolgálatot.* Már hónapokkal előbb, a tavasz beálltával megkezdték a kiszemelt rendőrlegénység átképzését, mert természetesen szakszerüen képzett rendőrök láthatják csak el a folyamrendészet különleges tennivalóit. Dr. *Eliássy Sándor budapesti* főkapitány napiparancsban közölte, hogy kiket rendelt ki szolgálattételre a folyamrendőrséghez, a belügyminiszter pedig elrendelte, hogy a folyamrendőség révkapitányságai és révkirendeltségei ujján lássa el a szolgálatot. 1939 áprilistól juliusig tartották meg az első átképző tanfolyamot, amely elméleti és gyakorlati oktatással képezte át vizi szolgálatra a folyamrendőröket. *Szabó Lajos* folyamőrtörzskapitány, továbbá *Balogh József* rendőrfőfelügyelő irányitották az átképzést, amely sikerrel végződött. Közben ujabb tanfolyam nyilt meg, amelynek elméleti és gyakorlati vizsgáját julius 17-én tartották. A gyakorlati vizsga a Dunán folyt le, a budai Lánchídfőnél levő rendőri mentőállomáson. Az uj folyamrendőrök hatos csoportokban vettek részt a gyakorlati vizsgán és motorcsónakvezetésből, mentésből vizsgáztak a kereskedelmi minisztérium küldöttje előtt.

A főkapitány dr. *Mészáros István* rendőrtanácsost bizta meg a budapesti révkapitányság vezetésével, helyettese és a *csepeli* révkapitányság vezetője, dr. *Papp Sándor* rendőrfogalmazó lett. A budapesti révkapitányságon kivül *még a Duna és a Tisza több pontján állitottak fel összesen nyolc révkapitányságot. Révőrséget létesitettek a Dráván, a Vágon és a Maroson is.* A Balatonon és a Velencei-tavon a főszolgabirák látják el a folyamrendészet tennivalóit.

A révkapitányságok a törvények és rendeletek megtartását ellenőrző hatóságok, de ellátják a folyam egészségügyi szolgálaton kivül a hajószolgálat figyelését is, sőt azt még szociális szempontból is ellenőrzik. Bűnügyekben nem nyomoznak, csak addig intézkednek, amig a parti hatóság meg nem kezdi az eljárást. A *budapesti révkapitányság ellenőrzi az egész dunai személyforgalmat,* viszont a teherforgalom ellenőrzése megoszlik az összes révkapitányságok között. A *közlekedési szabályok ellenőrzése elsősorban a gyorsjáratú motorcsónakon cirkáló rendőrök szolgálatával történik.* a folyamrendőrség azonban a folyókat *mint viziutakat is ellenőrzi,* figyeli és szükség esetén gondoskodik az akadályok elhárításáról. Árvizek alkalmával — mint az utóbbi két év során nem egyszer megtörtént — *hathatósan résztvesz az árvizi mentőmunkában is.* A rendőrség révkapitányságainak hatáskörébe tartozó ügyekben elkövetett kihágások tekintetében a rendőri bütetőbiráskodás a *révkapitányság, illetve a révkirendeltség hatáskörébe tartozik.* Folyamrendőrségi ügyekben másodfokon a rendőrségi területileg illetékes főkapitány jár el.

Huszezer csónak a Dunán

A folyamrendőrségnek a hajózáson kivül rendkivül nagy munkát ad a *csónakok, motorcsónakok és egyéb uszó müvek ellenőrzése is.* A budapesti révkapitányság *12.728 csónakot és más úszóművet, továbbá 1428 motorcsónakot* tart nyilván. A csepeli révkapitányság nyilvántartásában *5026 csónak és 480 motorcsónak szerepel.*

A nagyszámú csónak természetesen a nyári hónapokban ugyancsak nagy munkát ad a folyamrendőrség tagjainak, bár az idén — mint ismeretes — a motorcsónakok használatát megtiltották. Itt említjük meg, hogy a téli kikötőben a Duna befagyása idején mintegy 8—900 különféle nemzetiségü hajó vesztegel Budapesten és Csepelen.

Motoros életmentés a Dunán

A statisztika szerint az életuntak nagy része vizbeugrással kisérli meg az öngyilkosságot. Másfél évtizeddel ezelőtt a sajtó és az emberbarátok buzgólkodására megszervezték a *dunai mentőőrségeket,* amelyeknek tagjai azóta *éjjel-nappal őrködnek a budapesti hidak lábánál* és — mint a kimutatások számadatai bizonyitják —, *rendkivül sikeres munkát végeznek.* 1926-ban szervezték meg a dunai mentőszolgálatot és aztán motoros mentőőrséget állitottak fel a Lánchíd, Margit-híd, Erzsébet-híd, Ferenc József-híd, majd legutóbb az uj Horthy Miklós-híd lábánál, valamint a rómaiparti hajóállomásnál is. Őrhajókról figyelik a Dunát, *Ujpesten, Csepelen* és *Pesterzsébeten* is. A felszerelést a főváros adta, a mentőszolgálatot viszont a rendőrség látja el.

Tizennyolc motorcsónak áll készen arra a felsorolt mentőállomásokon, hogy ha felhangzik a jelszó: „Mentés", a riasztásra a kikötött tutajokon álló és korszerüen berendezett mentőállomástól elinduljon az őrség a mentésre. A figyelő őrszem jeladására a loccsanás irányába megy sebesen a motorcsónak és ha az életunt — visszanyerve életösztönét, már maga is menekülni próbál, — *odavetik neki a dobókötéllel felszerelt mentőövet.* Ha az öngyilkosjelölt vizbe merül vagy ájult és nem lehet kézfogással megközelíteni, *megcsillan a napfényben a rézfejü csáklya.* Az éle *tompa,* hogy testet ne sértsen, bajt ne okozzon. Izgalmas percek következnek, mig aztán fáradságos küzdelem után csónakba emelik az életuntat. A motorcsónak a partmenti állomásra siet vele és az őrházikóban első segélynyujtás után, pokróccal takarják be és lefektetik a kimentett embert, amig a rendőr telefonhivására az önkéntes mentők megérkeznek.

A mentőőrségek szolgálata huszonnégy óra és a figyelésben négy óránként váltják egymást. Minden hidfőnél kéttagu őrség működik. A legutóbbi kimutatás szerint 1928 óta, amikor a szolgálatot megkezdték, *2948 életmentésre indultak és 2804 embert mentettek meg.* A vizbeesettek közül 85 százalék az életunt.

Az életmentő rendőrök rekordjai

Arról, hogy az életmentő rendőrök milyen hatalmas munkát végeznek, a 60 éves magyar rendőrség *jubileumi albumában* a következő beszédes kimutatást olvassuk:

Száznál több embert mentettek ki a Dunából a következő rendőrök: *Horváth XXX. József* főtörzsőrmester 186, *Szalontai József* főtörzsőrmester 158, *Lehoczki Konrád* törzsőrmester 155, *Szalai Pál* főtörzsőrmester 152, *Érsek Ferenc* törzsőrmester 147, *Csorba Lajos* főtörzsőrmester 141, *Kővári István* törzsőrmester 133, *Erdélyi György* törzsőrmester 130, *Tóvári István* főtörzsőrmester 113 embert mentett ki. *Nagy III. Gábor* főtörzsőrmester — *aki mentőszolgálatban szerzett betegsége folytán halt meg 1937-ben — 100 embert mentett ki, Hargitai Gábor* törzsőrmester 97-et, vitéz *Mészáros Sándor* pedig 96-ot.

Vizicsendőrök a Balatonon

A vizbőlmentés szolgálatát ujabban nemcsak a Dunán, hanem a többi folyón és a tavakon is megszervezik. A belügyminisztérium intézkedésére *legutóbb a Balatonon létesitettek vizből mentő szolgálatot,* mert nagyon sok halálosvégü csónak- és vitorlásbaleset történt a „magyar tengeren". A tó nagy kiterjedése miatt természetesen egyelőre nem lehet olyan mentőszolgálatot szervezni, mint a budapesti partok között. *Ezért a Balatonon most szolgálatba lépett vizicsendőrség inkább a megelőzés eszközeivel igyekszik meggátolni a baleseteket.* A balatoni nyaralók és a sportközönség természetesen nagy örömmel fogadta a tavi „vizi-csendőrség" megszervezését.

Ravasz László:

„Az győz ebben a háboruban, akinek különb a lelke"

A Dunamelléki Református Egyházkerület a vallás- és közoktatásügyi minisztérium illetékes osztályával együttműködve, leventeleányvezetői tanfolyamot rendezett a Baár-Madas nőnevelő intézetben. A nyolcnapos kiképzés kedd esti záróünnepélyén megjelent dr. *Ravasz László* püspök is, aki többek között ezeket mondta:

— Eddig azt vallották, hogy az élet célja, értelme, csucsa az egyén, az erdő van a szálfáért, a közösség az egyénért. Most ismerik fel a nemzetek, hogy minden értéknek, szépnek, jónak egybefoglalója, megőrzője a közösség s az egyén azért van, hogy a közösség tagja legyen, az erdő megvalósulási eszköze a fa. Azért érdemes az egyénnek élni, mert vannak értékőrző közösségek s ezeknek tagja lehet. A mi életünk szépsége, értelme abban van, hogy tagjai lehetünk az ezeréves lelki magyarságnak.

— A mai háboruban döntő szerepük van látszat szerint a gépeknek, azonban a gépek a szellem, az ihlet, a lelemény művei s amelyik nép szellemében kétszer olyan kiváló, mint ellenfelei, annak gépei is kétszer olyan hatalmasak lesznek. Az győz, akinek különb a lelke. A nemzetek azáltal, hogy vannak, halálos ellenségeket hivnak ki maguk ellen. Ma ennek a törvénynek megrázó igazolását látjuk a világeseményekben. Össze kell tehát szednünk minden erőnket, mert a nemzet létének, fennmaradásának biztositásáról van szó.

A Délvidéki Szépmives Céh kiállitása Palicson

Szabadka, aug. 18. *(A Pesti Hirlap kiküldött munkatársától.)* A budapesti Háborus Vásárral egyidőben dr. *Reök Andor* főispán megnyitotta Palicson a Képzőművészeti és Lakberendezési Kiállitást. A remekbe készült butorok, bőrdiszmüáruk, rámás csizmák, szőttesek a Bácska fejlett iparáról tanuskodnak és minőségben felveszik a versenyt az ország bármelyik részének ipari termékeivel.

A kiállitás képzőművészeti osztályán először mutatkozik be szükebb hazájában a Délvidéki Szépmives Céh. A visszacsatolt déli részek festői, szobrászai és grafikusai tavaly ősszel tömörültek „céhbe" Ujvidéken *Baranyi Károly* szobrászmüvész vezetésével.

— Délvidéken a magyar művészek huszonhárom évig szóhoz sem jutottak — mondotta Baranyi Károly. — Pedig csak le kellett volna menni Belgrádba: a jugoszláv kultuszkormánynak egyik főtörekvése volt, hogy a külföldnek bebizonyitsa a „jugoszláv" képzőművészet értékét és szinvonalát. Ezért szinte válogatás nélkül mindenkinek juttatott ösztöndijat és munkaalkalmat. Mi is kaptunk volna, csak Belgrádba kellett volna menni. *De nem mentünk, mert sohasem akartunk mást festeni és mintázni, mint amit a lelkünk parancsol...*

A Délvidéki Közmüvelődési Szövetség támogatásával Ujvidéken gyönyörü művésztelepen dolgozik a Szépmives Céh harmincöt tagja. Vezetőjük szerint egész Európában párját ritkitja az ujvidéki művésztelep természeti szépsége. A művészek meg is becsülik: rendkivül nagy becsvággyal és komoly elmélyedéssel dolgoznak, a két évtizeden át csak álmaiknak élő idősebbek éppen ugy, mint a most szárnyra kelő fiatalok. Örülnek, hogy tartoznak valakihez, hogy testvéri szemek figyelik a munkájukat.

A Délvidéki Szépmives Céh hittel és önzetlenül szolgálja a magyar művészet ügyét. A tehetséges kezdőket ingyen oktatják a művésztelepen. Nem képviselnek semilyen „irányt", iskola helyett kulturális munkaközösség kiépitésén fáradoznak, amelyben helyet talál minden jószándéku törekvés. Tájélményeik gazdagitása és a magyar föld megismerése céljából művészi csereakciót terveznek a Délvidéki Szépmives Cég tagjai. Saját művészeiket elküldik Erdélybe, a Dunántulra és a Felvidékre, ezeknek az országrészeknek a művészeit pedig meghivják maguk közé. Távolabbi terveik közé tartozik a nagyközönség megszervezése. Müteremlátogatással, előadásokkal akarják ránevelni a közönséget egyrészt a müértő izlésre, másrészt arra, hogy igényeikkel és vásárló szándékukkal ne ügynökökhöz forduljanak, hanem közvetlenül a művészekhez.

A Délvidéki Szépmives Céh palicsi kiállitása bő és változatos anyagon mutatja be délvidéki művészeink képességeit. A festők közül ~~*Eulázs G. Árpád,*~~ *Oláh Sándor* és *Husvét Lajos* képei, továbbá ~~*Baranyi Károly*~~ monumentalitásra törő szobrai érdemelnek figyelmet. A kezdetlegesebb kisérleteken is észrevehető a tehetség és a törekvés.

A kiállitás és a Délvidéki Szépmives Céh müködése a képzőművészetek terén méltó módon kapcsolódik a Bácskának abba az európai szinvonalu irodalmi és zenei kulturájába, amely *Herczeg Ferenc, Kosztolányi Dezső* és *Lányi Ernő* müveiben az egész magyarság kincsévé lett.

A Szépmives Céh őszi budapesti bemutatkozása elé várakozással tekintünk. **Gyenes István.**

A kaukázusi előnyomulás az ellenállás, a terepnehézségek és a hőség ellenére tovább folyik

A német véderő főparancsnoksága közli:

A Kaukázus vidékén a német és a szövetséges csapatok támadása, noha az ellenség elkeseredetten ellenáll és terepnehézségek, valamint trópusi hőség akadályozzák, eredményesen tovább folyik. A feketetengeri partvidék kikötőiben bombatalálatokkal elsüllyesztettünk 12 parti járművet és egy nagy tartályhajót, valamint megrongáltunk nyolc lőszerszállító csónakot.

A Don-kanyar megtisztítása

A nagy Don-könyök északkeleti nyulványában augusztus 15-től 17-ig lezajlott támadó harcokban eddigi megállapítás szerint 12.800 foglyot ejtettünk 47 páncélos harckocsit és 252 löveget zsákmányoltunk, illetve megsemmisítettünk. A harctér megtisztítása tovább folyik.

Vjazmától keletre több ellenséges támadást részben ellenlökésekkel elutasítottunk. Rzsev térségében az ellenség a különböző pontokon továbbra is erős gyalogos- és páncélosköteléekkel támadott. Valamennyi támadását elutasítottuk. Július 30-ika óta a kemény elháritó harcokban a légi erő kötelékeivel példás együttműködésben összesen 1068 páncélos harckocsit semmisítettünk meg.

Az északi szakaszon is meghiusultak az ellenség helyi jellegü támadásai. A finn légi erő légi harcokban 11 ellenséges gépet lött le. Az augusztus 16-ról 17-re virradó éjszaka a Csatornában német aknarakó-hajók és angol gyorsnaszádok között harcra került a sor. A harcban egy ellenséges gyorsnaszádot oly sulyosan megrongáltunk, hogy elvesztésével számolni lehet. Egy saját hajónk nem tért vissza.

A haditengerészet messzehordó lövegei elsüllyesztettek egy ellenséges hajót, amelyet az aknarakó-hajók már felgyujtottak.

Osnabrück bombázása

Az ellenség a nyugat- és északnémet, valamint megszállott terület feletti nappali zavaró repülései során légi harcokban öt gépet vesztett. A keddre virradó éjszaka a brit légi erő a nyugatnémet vidéket támadta. Osnabrück város lakónegyedeiben anyagi és épületkárok keletkeztek. A polgári lakosságnak veszteségei voltak. Három támadó bombázót lelőttünk.

A német légi erő éjjel-nappal bombázta robbanó- és gyujtóbombáival az angol déli partvidék, valamint a sziget délnyugati részének hadifontosságu berendezéseit. Tüzek és rombolások keletkeztek.

A tengeralattjárók ujabb sikerei

A német tengeralattjárók a legutóbbi 24 óra alatt karavánok elleni támadások és egyéni portyázások során az Atlanti-óceánon, az Északi-tengeren és a Földközi-tengeren 11 hajót süllyesztettek el, összesen 72.000 tonna tartalommal. Ezenkivül elsüllyesztettek még egy 12.000 tonnás segédcirkálót és két csapatokkal megrakott vontatóhajót.

Német illetékes helyen tartózkodóan nyilatkoznak a kaukázusi harcokról

Német katonai helyen — közli a NST — feltünő tartózkodást tanusitanak a kaukázusi harcokkal kapcsolatban. A Wilhelmstrasse katonai szóvivője kizárólag annak közlésére szoritkozott, hogy a német élcsapatok elérték a kaukázusi magas hegyvidéket és ez szükségessé teszi az erők átcsoportositását. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a német előnyomulás megállt. Nehézség nélkül állapitható meg, hogy ismét egy ugynevezett hallgatási időszak következett be, a régi tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy éppen ilyenkor történnek döntő események.

A nagy Don-kanyarban folyó tisztogatási hadjáratok befejezése után kézenfekvő, hogy a jelenlegi harcok sulypontja Sztalingrádra nehezedik.

Angol partraszállást terveztek a Földközi-tengeren?

A Transkontinent Press jelenti: Gayda a „Giornale d'Italia"-ban azzal a kérdéssel foglalkozva, mi volt a célja annak a hatalmas brit hajókaravánnak, amely a mult héten kifutott a Gibraltárból, a következő figyelemreméltó megállapitásokat teszi: A hatvanöt nagy hajóból álló flotta elégséges hely hiányában egyáltalán be sem futhatott volna Málta kikötőjébe. Ezenkivül feltünő az is, hogy a csatahajók, de a nehéz cirkálók is nagymennységü inváziós anyaggal voltak felszerelve, mint gumicsónakokkal és hét méter hosszu motorosbárkákkal. Eddig a hajókaravánok a szicíliai utvonal előtt mindig lemondtak a csatahajókiséretről, s a kolosszusok közül legalább egy ki akarta kényszeriteni az áttörést, — Gayda szerint nagyon közelfekvő az a feltevés, hogy az angolszászok egy európai vagy afrikai partraszállás dőre tervét forgatták agyukban. Az ilyen tervezgetési szenvedélyből az angolok huzamosabb időre kigyógyultak — állapitja meg Gayda.

A TP. másik jelentése szerint az olasz katonai szakértők célzásai érdekes magyarázatot adnak arra, hogy a tengely földközitengeri haderői miképpen tudták az angol—amerikai hajókaravánt annyira felkészülve fogadni. A magyarázatból kiviláglik: olasz és német részről megállapitották, hogy Málta szigetén a brit ellenállás mértéke és foka csökkenőben van. Elsősorban azt figyelték meg, hogy a repülőgépek gyakran csak a legszükségesebb esetben szálltak fel. Ebből könnyü volt arra a megállapitásra jutni, hogy Málta szigetén nagyon szükében vannak a benzinnek. Feltételezték, hogy Nagy-Britannia ezen az állapoton minden körülmények között változtatni akar. Igy minden előkészületet megtettek a várható karaván fogadtatására. Minthogy Sir Hughes Lloyd marsall kijelentette, hogy Máltát csak abban az esetben védelmezheti, ha az utánpótlás kifogástalanul működik, Rómában egyre növekvő feszültséggel várják a dolgok fejlődését Málta szigetén.

A szovjetorosz hadszintér.

Olasz kikötőbe nem hatolt be ellenséges tengeralattjáró

A félhivatalos Stefani-ügynökség irja: Egy lengyel tengeralattjáró-kapitány a Reuter-iroda tudósitójának tett nyilatkozatában a Földközi-tengeren véghezvitt „hőstetteiről" beszámolva kijelentette, hogy tengeralattjárójával behatolt egy olasz kikötőbe és az olasz légi haderő támadásai ellenére elsüllyesztett egy romboló- és két szállitóhajót. Hivatalos helyen kijelentették, hogy a lengyel tengerésztiszt elbeszélésének minden szava valótlanság. Egyetlen ellenséges tengeralattjáró sem hatolt be olasz kikötőbe, következésképpen tehát nem is süllyeszthetett el ott olasz hajókat.

Olasz lap a honvédségről

A legnagyobb olasz képes folyóirat, a „Milano Tempo", érdekes képeket közöl a honvédcsapatoknak a Szovjet elleni háboruban való részvételéről. A csatasikon rohammal előrenyomuló magyar katonákat ábrázoló kép alatt a folyóirat a következő szöveget közli:

— A vitéz magyar csapatok szünet nélkül előrenyomulnak. A honvédcsapat a győzelem döntő fázisában ellenállhatatlanul ostromolja az ellenséges hadállást. A bátor magyar seregek támadószellemben, mindenkor hagyományos hősiességükkel szálltak szembe az oroszok számbeli fölényével.

A folyóirat egy másik képe kocsikon szállitott magyar honvédcsapatokat ábrázol. A kép aláirása megjegyzi, hogy a végtelen orosz síkságokon az arcvonal felé szállitott magyar csapatok ujból bizonyságát fogják adni kiváló katonai erényeiknek.

Ugyancsak a Tempo cimü folyóirat hosszabb közleményben foglalkozik Erdéllyel, amelyről egyidejüleg fényképeket is közöl. A folyóirat a Marosvidék lakosságának mezőgazdasági munkásságát ismerteti, rámutatva arra, hogy az ősrégi székelység, amely e föld őslakosságának tekinthető, harci erényei mellett kiváló szorgalommal és hozzáértéssel használja a kapát is.

— A székelyek — irja a lap — dalolva végzik megerőltető munkájukat, és ezek a jellegzetes népdalok inspirálták Bartókot és Kodályt ismert remekműveik megalkotására. Az őslakosság, amely ragaszkodik tradicióihoz és népi dalaihoz, ezen a vidéken a folytonosság és a mezőgazdasági jólét tényét jelenti. E lakosság minden küzdelmet vállalva a földet munkálja és biztositja annak gyümölcsét. A siksághól a hegyvidékig ezek a lakosok népes falvakat és uj virágzó városokat létesitettek — fejezi be érdekes cikkét a Tempo.

Brit katonai szakértő lehetségesnek tartja a Szovjet közeli összeomlását

Cirill Falls, az ismert angol katonai szakértő, a németek keleti előnyomulásával kapcsolatban megállapitja, hogy a Szovjet-Unió összeomlásával számolni kell — jelenti a NST Lisszabonból. — Ez az összeomlás még az idén bekövetkezhetik, tehát akkor, amikor Anglia és az Egyesült Államok még nem tudják kifejteni katonai erejüket.

A gyors előnyomulásra való tekintettel a németek csak igen kis veszteségeket szenvedhetnek, — mondja Falls. — Hogyha a németek az utóbbi időben aránylag kevesebb foglyot is ejtettek, ugy ez nem jelenti azt, hogy hadianyagban ne tettek volna igen nagy zsákmányra szert. A Szovjet helyi ellentámadásai, amelyeket a keleti hadszintér egyes részein tehermentesités céljából indit, nem okozhatnak különösebb gondot a németeknek. Hogyha a támadó hadműveletekkel a németek előnyomulását meg akarják akadályozni, ugy ezeknek sokkal nagyobbarányuaknak kellene lennie és távolabb kellene meginditani, mint ahol a német főerők harcolnak. Sajnos, sohasem szabad elfelejteni, hogy a vörös hadsereg eddig egyetlenegy esetben sem tudott komoly támadó hadműveletet folytatni. Ez bebizonyosodott legutóbb a charkovi vereségnél. A németek ezzel szemben minden egyes alkalommal megmutatták erejüket és támadó hadműveleteik az összes hadszintereken mindig sikerrel jártak.

Heves tüzérségi párbaj Egyiptomban

Az olasz főhadiszállás közleménye:

Az egyiptomi arcvonalon az ellenség heves tüzérségi tüzét a mi tüzérségünk hatásosan viszonozta. Az ellenséges páncélosok néhány vállalkozását azonnal visszavertük.

Marsa Matruh fölött éjszakai légi támadás során az ellenségnek a vállalkozásban résztvevő három bombavetője közül a helyőrség légvédelme két bombavetőt lelőtt. Német vadászrepülők két Curtiss-gépet, a szárazföldi légvédelmi ütegek pedig egy harmadik Curtiss-gépet lőttek le.

A tengely repülőgépei támadásokat intéztek Málta légi és tengerészeti támaszpontjai ellen. Egy sulyosan megrongált teherhajón, amelyet vontatókötélre akartak venni, ujabb találatokat értünk el.

Rómában hétfőn délután kevéssel 5 óra után légi riadót rendeltek el, mert egy ismeretlen nemzetiségü repülőgép tünt fel a légvédelem hatósugarán belül. A vadászrepülőgépek, amelyek nyomban levegőbe emelkedtek, megállapitották, hogy francia repülőgépről van szó.

Az Atlanti-óceánon egyik buvárnaszádunk, amelynek parancsnoka Giovanni Bruno fregattkapitány, torpedólövéssel eltalálta és elsüllyesztette az angol lobogó alatt haladó „Medon" felfegyverzett motoroshajót, a „California" amerikai gőzöst, továbbá elsüllyesztett egy harmadik teherhajót. Az elsüllyesztett hajók tonnatartalma összesen 18.885 tonna. Ezenkivül eltalált egy másik 10.000 tonnás motoroshajót.

Katonai tanácskozások Kairóban

A kairói brit főhadiszálláson katonai megbeszélések kezdődtek, amelyeken Auchinleck tábornokon kivül Stones tábornok, Sir Miles-Lampson angol nagykövet, Kirk amerikai nagykövet és a kairói amerikai katonai küldöttség vezető tisztjei vesznek részt. Kairó diplomáciai és politikai köreiben ezeknek a megbeszéléseknek nagy fontosságot tulajdonitanak, mert valószinünek tartják, hogy a megbeszéléseken megtárgyalják a közelkeleti szövetséges hadvezetés alapvető kérdéseit.

De Valera ir miniszterelnök legutóbbi nyilatkozata az angol fővárosban nagy figyelmet keltett, különösen azért, mert azt megelőzőleg De Valera megbeszélést folytatott Roosevelt kiküldöttjével, Bullittal. Azt hiszik, hogy ez a két esemény kapcsolatban van egymással. Az angol ellenzéki munkáspárt két alsóházi tagja, Bevan és Stokes, Irországba érkezett.

Aknára futott egy svéd hajó

A Pollux nevü olajtartályhajó Németország keletitengeri partjai előtt aknára futott és sulyosan megrongálódott. Ennek ellenére a hajó elérte az egyik kikötőt.

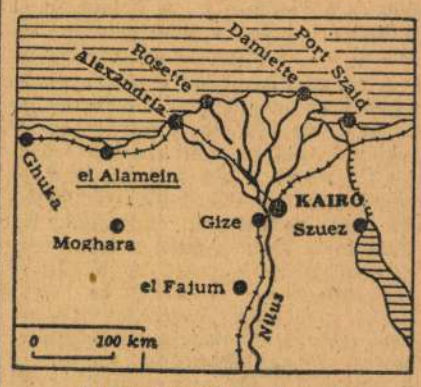

Az egyiptomi hadszintér

LEGUJABB

Brit magyarázat a moszkvai tárgyalásokhoz

Amsterdam, aug. 18. (Német TI) **A brit hirszolgálat Churchill moszkvai látogatásával kapcsolatban kijelentette, hogy az Egyesült Államok és a Szovjet-Unió között 1942 juniusában megtartott tárgyalásokat „eljegyzés"-nek lehet tekinteni. Churchill moszkvai tárgyalásait azonban „esküvő"-nek kell tekinteni, mivel az angolszász szövetségesek köreiben az a vélemény uralkodik, hogy „ebből a házasságból sok utód fog származni".**

Churchill nyilatkozik az alsóházban

Stockholm, aug. 18. (Német TI) A „Nya Daglight Allehanda" londoni levelezőjének véleménye szerint Churchill még a parlament nyári szünetének befejezése előtt nyilatkozni fog az alsóházban. Ha erre tényleg sor kerül, akkor az alsóházat rendkivüli ülésre hivják össze. Ugyancsak a Nya Daglight Allehanda jelenti Fokvárosból, hogy Churchill Kairóban találkozott Auchinleck tábornokkal.

Feltünő japán nyilatkozat a Szovjetről

Sanghai, aug. 18. (Német TI) „A bolsevistáknak mindig az volt a tervük, hogy mesterkedéseikkel Japánban nemzetközi viszályt szitsanak. Ezen tulmenően mindig megpróbálták bajthozó kezüket Ázsiára kiterjeszteni azzal a szándékkal, hogy egész Ázsiát meghóditsák" — mondotta a sajtóértekezleten a japán hadsereg szóvivője, Yokohama alezredes, egy névtelen levélre válaszolva, amelyet Csangkaisekhez intézett kérdéseivel kapcsolatban kapott. Yokohama hangsulyozta, hogy nemcsak Anglia szipolyozta ki hagyományos kizsákmányoló politikájával Hongkongból kiindulva, egész Kinát, hanem a Szovjet-Unió is imperialista politikát folytatva, kinyujtotta kezét Ázsia felé. Japán, mint Ázsia vezető hatalma, kötelezve érzi magát arra, hogy az ilyen fondorkodásoknak gátat vessen.

Brit-török szállitási tárgyalások

Ankara, aug. 18. (NST) R. G. A. Jackson, a brit ellátási bizottság közelkeleti főnöke, Kairóból jövet Ankarába érkezett. Hir szerint Jackson bizonyos szállitásokra vonatkozóan kiván tárgyalásokat folytatni török illetékesekkel. Jackson kiséretében volt Frederick Winant, az ellátási bizottság amerikai képviselője, az Egyesült Államok londoni nagykövetének fivére.

Külpolitikai hirek

A Führer Erik Topp sorhajóhadnagyot, egy tengeralattjáró parancsnokát, a kardokkal ékesitett tölgyfalombos lovagkereszttel tüntette ki.

A Duce ajándékaként Görögországba nagy sürített tej-szállitmány érkezett.

A „Bage" nevü brazil diplomatahajó Rio de Janeiroból 27 magyarral és 166 olasszal elindult Európa felé. Ugyancsak kedden indult el 75 német állampolgár a Cuyaba nevü brazil diplomatahajón Európába.

Mussert, a holland nemzeti szocialisták vezére, egy gyülésen tartott beszédében kifogásolta a holland egyház magatartását a bolsevizmus elleni harccal szemben. Kijelentette, hogy egész Európának részt kell vennie a harcban és nagyon kellemetlenül érinti, hogy Hollandia ebben a harcban nem emelkedik ki.

Ujabb hétszáz francia munkást szállitó vonat indult el hétfőn Párisból Németországba.

A párisi lapok jelentései szerint többezer állampolgárságnélküli, Párisban és a megszállott területen levő zsidót őrizetbe vettek és gyüjtőtáborba szállitottak. Deportálásukra a közeljövőben sor kerül. Ugyanezt a rendszabályt alkalmazták a megnemszállt Franciaországban is. Itt a rendőrség mintegy négyezer állampolgárságnélküli zsidót vett őrizetbe és szállitott a megszállt területen levő gyüjtőtáborokba.

Az uj török belügyminiszter Redzseb Peker képviselő lett, aki a köztársasági párt főtitkára, régebben nemzetvédelmi, majd közmunkaügyi miniszter is volt.

A román nagyvezérkar felhivta Románia lakosságát, hogy ajándékozzon Dobermann-kutyákat a hadsereg számára. A 6—14 éves kutyákat kiképezik frontszolgálatra.

Romániában figyelmeztették a vállalati vezetőket és idegen javak kezelőit, hogy a törvény értelmében kötelesek nyilatkozatban kimutatni, hogy az általuk kezelt javak olyan országok állampolgárainak tulajdonai, birtokai, amelyekkel Románia háborus állapotban van.

Az egyiptomi képviselőház tagjai nem mehetnek nyári szabadságra, mert **számos sürgős ügyet el kell intézniök.**

1021

MŰHELY

Oláh Sándor festőművész

OLÁH SÁNDOR MŰVÉSZETE

OLÁH SÁNDOR
(1886—1966)

Oláh Sándor a két háború közötti Szabadka, de nyilván egész Vajdaság legjelentősebb festőegyénisége. Nemcsak szűkebb környezetének hanem egész osztályának, a polgárságnak volt krónikása, megbecsült és népszerű festője. Nagy hatással volt korosztályára és a fiatal festőkre egyaránt, neve minden jelentősebb képzőművészeti eseményhez kapcsolódott. Alapító tagja volt az 1923-ban létrejött képzőművészeti egyesületnek és a becskereki Várkonyi-házban 1931-ben nyílt művésztelepnek. Rendszeresen szerepelt a budapesti Műcsarnok eseményszámba menő tárlatain, s Vajdaság legtekintélyesebb festőjeként elsősorban ő tartotta a kapcsolatot az itteni és a magyarországi festők között. Sokoldalú tevékenységet fejtett ki tehát. Nem kevésbé jelentős pedagógusi munkássága sem. A fiatalok eszményképe és tanítója volt. Elsősorban a rajztudást kérte számon tanítványaitól, és azokat, akikben tehetséget látott, a festői mesterség tökéletes elsajátítására ösztönözte. Mindennek persze ő maga is mestere volt, s szigora nyomán nála csak a valódi értékek maradhattak meg. A féltehetségeket nem ismerte el.

Oláh Sándor 1886. november 5-én született Magyarcséken. Szabadkára négyéves korában került, s iskoláztatásának éveit leszámítva itt élt 1966. április 25-én bekövetkezett haláláig. 1893-ban iratkozott az iskolába, századunk első évében pedig lakatosinasnak szegődött. Két évvel később Salgótarjánban inaskodik, majd Kassán ipari tanuló. 1904-ben kezd ismerkedni a festészettel. Ekkor a budapesti Iparművészeti Iskolában aranyművesnek készül, de felfigyelnek tehetségére, és már a következő évben átirányítják a festői szakra. Tehetsége oly gyorsan bontakozik ki, hogy már 1907-ben a Műcsarnok tárlatán is bemutatják egy festményét. 1908-ban diplomált, majd Münchenben folytatja tanulmányait, ahol Angels Janknál (1868—1940), a nagy történelmi tablók festőjénél tanul. Három évet tölt műtermében, majd tanítót cserél, és akárcsak hat évvel előtte a verbászi Pechán József, ő is a Hollósy Simonhoz (1857—1918) pártol, ahhoz az emberhez, aki 1896-ban létrehozta

közepén egy ablakos, csukott erkélyrész van, kétoldalt pedig boltíves ajtók nyílnak rá. Az erkélyen, mint egy megvilágított függőleges felület, ugrik ki az emeleti erkély tárt része, s úgy tűnik, mintha ennek oszlopai tartanák az egész „színpadnyílást". E két széles „oszlop" alatt helyezkedik el az épület főbejárata is. A homlokzat dekorációs elemei közül feltétlenül meg kell említeni a különleges effektust nyújtó Zsolnai-kerámiát, a mozaikokat és a vasdíszítést. Valamennyi díszítőelem itt sikeresen egészíti ki egymást.

A ház központi bejárata nem nagy, de a felette levő oszlopos erkély látszatra azzá teszi. A színek és formák keveredtek itt egy különös egységben, tervezőjének rendkívül merész asszociációi igazolódtak helyesnek. Akárcsak a külső, a belső homlokzat is bátor megoldásokat tükröz. Egy gátlástalan, merész, minden ötletet megvalósítani tudó ember munkájára vall.

Ez a palota a vajdasági szecesszió talán legszebb példánya.

A Fernbach-nyaraló a nagybirtokosi jólétet tükrözi. A széles síkságba van ágyazva, hátterében apró zsellérházakkal. Egyemeletes épület ez, oldalán egy megfigyelő tűzoltótoronnyal. A ház előterébe szép, hatalmas park. A kastélynak a parkra néző nyitott, oszlopos erkélye van s ugyancsak délnyugat felé néző beüvegezett felületei. A kastély központi részében egy hatalmas terem van, ebben lépcső vezet a galériára, amelyről a szobák nyílnak és a parkra néző emeleti erkély. A földszinten kápolna és társalgók vannak.

Itt az építészt a funkcionalitás vezette elsősorban. Célja az volt, hogy a villa feleljen meg rendeltetésének. Emellett azonban, ha nem is olyan mértékben, mint saját lakóházának tervezésekor, ügyelt a díszítésre, a nemzeti és folklór-elemek némi hangsúlyozására.

A szülőváros legjelentősebb épületét, az apatini városházát a tiszta vonalak, az arányos méretek és a funkcionalitás dicséri.

Mint említettük, Raichle Ferenc elköltözött Szegedre, majd az első világháború után Budapesten telepedett le, de ekkor tervezéssel már nem foglalkozott. 1960-ban halt meg.

BORDÁS Győző fordítása

Bela DURANCI

a nagybányai művésztelepet. Oláh Sándor is már Hollósyhoz szegődésének évében részt vesz a nagybányai művésztelep munkájában, noha mestere jóval előbb kivált a csoportból. Oláh nagybányai látogatása egybeesik Falus Elek és Iványi Grünwald kiválásával, akik majd a kecskeméti művésztelepet keltik életre. Oláh kíváncsiságára jellemző, hogy 1912-ben mind a két művésztelepet meglátogatja. Oláhnak egyébként ez volt az utolsó nagybányai látogatása, mert a résztvevők listáján nevével később már nem találkozunk.

Mindebből logikusan következik, hogy Oláh számára ezek a döntő évek. Szakít tanáraival és a művésztelepekkel, önállósodik. Nem nehéz kitalálni, mi késztethette ilyen elhatározásra. A müncheni akadémia már nem a régi hagyományőrző, Nagybánya mindinkább elveszíti egykori avantgarde jellegét, Kecskemét pedig már nemigen hathat a kiforrott művész egyéniségére. S mindennek tetejében az első világháború előjelei is érezhetők. Ma már megállapíthatjuk, Oláh művésszé érésében legnagyobb szerepe Janknak volt. Ő készítette fel, befolyásolta és irányította tartósan a fiatal Oláh Sándor művészetét.

Oláh szellemi rokonai nálunk és Magyarországon egyaránt megtalálhatók. Míg a magyar művészek közül a nagybányai iskola számos tagjával mutat rokonságot, addig nálunk a Müncheni Kör, illetve a Die Kroatische Schule néven ismert csoport tagjainak szellemi rokona. Mindenekelőtt Josip Račić, Vladimir Becić és Miroslav Kraljević festészetével mutat közös vonásokat, de rokonítható Herman vagy akár Ljuba Babić, Moša Pijade és a zrenjanini Aleksandar Sekulić festészetével is. E csoport tagjai — amint Miodrag B. Protić a *Počeci jugoslovenskog modernog slikarstva* (Belgrád, 1973) című könyvében megállapította — „a manet-i hagyományok rekapitulációjának módszereivel tűnnek ki és bizonyos konstruktív megoldásaikkal". A felsoroltak valamennyien Münchenben tanultak. Račić, Becić és Kraljević 1904 és 1909, Moša Pijade pedig 1906—1907-ben éppen Janknál, de megfordult ott Babić és Sekulić is.

Oláh perciőz rajzait, színkombinációit, megoldásainak egyszerűségét leginkább Moša Pijade munkáihoz hasonlíthatjuk. Jellegzetes kékjével a forma plaszticitását hangsúlyozza, motívumaival pedig szélesre tárja kifejezésmódjának skáláját. Képeire a szabályos szerkesztés jellemző, ecsetvonásai kimértek, fegyelmezettek, szakmailag szinte tökéletesek. Felfedezhető rajtuk a Manet iránti tisztelet, Cézanne szigorúsága és a nagy spanyol festők iránti lelkesedése. Munkásságát nem befolyásolta a kor változó ízlése, a kísérletezések és izmusok nemigen érdekelték. Megmaradt a nyugodt és higgadt koloritásnál, mindig csak azt tökéletesítette, amit már tudott. Akárcsak a Müncheni Kör többi tagját, Oláhot is az emberi test, a portré és az akt érdekelte elsősorban, azzal a különbséggel, hogy ő nagy előszeretettel festett csendéletet és tájképet is. Városát, Szabadkát számos vásznon örökítette meg.

Harmincöt éven át kellett egyeztetnie betegségét és a művészetet. S

tette ezt sikeresen, utolsó éveiben már csak családi házának erkélyén dolgozva, utcát és tetőket festve, esetleg csendéleteket műtermének nyugalmában.

Oláh, mint már utaltunk is erre, művészetében tartózkodó volt. Részt vett például a Bega-parti Várkonyi művésztelep létrehozásában, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy be fog állni az új irányzatokat követők táborába, hiszen e művésztelep zászlaját az újért való lelkesedés lobogtatta. A kolorista expresszionizmus azonban nem szédítette meg, akárcsak az impresszionista technika vagy a költői realizmus sem. Ekkor a pikturális anyag szépségét, gazdagságát hangsúlyozták: a spontán, gyors

Fiatalkori önarcképe 1907-ből

és könnyű ecsetvonások vannak divatban. Egy másik vonalon pedig a szociális témájú festészet van feljövőben itt Vajdaságban is. De Oláhot mindez nem érdekli. Inkább a magányt választja vagy ha úgy tetszik, a maradit, mintsem a bizonytalant, illetve azt, amit ő nem tud szívvel-lélekkel követni. És helyeselhető is az ilyen következetesség, hiszen ő mindig azt vallotta, hogy a festészet jól kitaposott útjait kell követni. A művészet bizonytalan világában talán szükség is volt egy ilyen biztonságra. Tény, hogy Oláh elzárkózott az új irányzatoktól, de az is vitathatatlan, hogy a közönségnek továbbra is éppen az akadémikus Oláh kellett. Népszerűségén makacs következetessége miatt aligha eshetett csorba.

Saját értékének állandó felülvizsgálata céljából évről évre jelentkezett a budapesti Műcsarnokban, ahol 1915 és 1934 között rendszeres kiállító volt. Nem egy hagyatékban maradt levél tanúskodik arról, hogy Oláh képei figyelmet keltettek. Tornyai János, az Oláhtól két évtizeddel idősebb festő, akivel még pesti tanulóéveiben ismerkedett meg, 1934 januárjában például ezt írja: „... hallom, hogy a mostani tárlaton néhány nagyon szép és komoly képpel jeleskedel. Végtelenül boldog vagyok, mert ebből látom, lelkileg-testileg összeszedted magadat és — minden rendben van! Annyival inkább örülök neki, mert — talán nem hiúság tőlem —, de úgy érzem, hogy abban a nagyon szép eredményben és dolgozásban nekem is van talán egy kevéske részem, illetve az én irántad való igaz szeretetemnek..." A levélből nem derül ki, hogy Tornyai melyik tárlatra gondol (1933-ban Oláh Pesten három kiállításon jelentkezett), de valószínűleg a három különböző önarcképről és a Zöldharisnyás lány c. képről van szó. Mellékesen jegyezzük meg, hogy Tornyai levele keltezésének évében nyerte el a Szinyei Társaság nagydíját, két évvel később pedig már meg is halt.

1935 és 1941 között Oláh nem szerepelt magyarországi tárlatokon. Időközben Belgrádban próbálkozott: 1938-ban pályázott a Jugoszláv Művészek Tavaszi Tárlatán, de mivel képe nem került a kiállítandók közé, többé nem is kísérletezett. Mindenesetre a szenzáció erejével hatott, hogy Oláh nem került be a 270 (!) kiállító közé. Ez Oláhnál, éppúgy, mint előtte Pechán Józsefnél is, még jobban kiélezte a magányosság komplexusát. Kár, hogy Belgrád nem fogadta be Oláhot, s hogy aztán ebbe ő beletörődött, mert nyilván festészetének is jót tett volna, ha kapcsolatba kerül a mind pezsgőbb fővárosi képzőművészeti élettel. A két háború közötti magyarországi festészet ugyanis ekkor már nem sok újat produkált, inkább csak a kispolgári ízlésnek hódolva evezett tovább az akadémizmus vizein, és ily módon kissé élettelenné vált. Oláh pedig akarva-akaratlan vidéki festőnagyság maradt. De jelentősége, hatása képzőművészeti életünkre, a tőle fiatalabb képzőművészekre is óriási. Mert Oláh Sándor látszólagos konzervitivizmusa ellenére kitűnő festő volt, s nem győzzük ismételni, ugyanilyen kiváló pedagógus is. Nélküle nem-

csak egy festővel lennénk szegényebbek, hanem számos tehetséggel, akiket vagy ő fedezett fel, vagy pedig tőle kaptak egy életre szóló mesterségbeli alapozást.

BORDÁS Győző fordítása *Bela DURANCI*

OLÁH SÁNDOR ÉS A VAJDASÁGI MŰVÉSZET

ÁCS JÓZSEF

A művészeti jelenségeket általában a haladás és a konzervativizmus szembeállításával értékelik, és mindig a haladást részesítik előnyben, de csak azért, mert ezeket a fogalmakat metafizikusan minden térre és időre általánosan érvényes módon alkalmazzák, vagy pedig magát a művészi jelenséget értelmezik idealisztikusan. Gyakori a műveltségből eredő „magasabb megítélés" is. Megkíséreljük müncheni, párizsi távlatból vizsgálni a művészi jelenséget. Ez persze elkerülhetetlen. Viszont rendszerint csalódást okoz. Mégpedig nemcsak objektív okokból következően, hanem egyszerűen azért is, mert nem tudjuk magunkat más szemével látni. Párizsi távlatból kiszolgáljuk a világot, a művészeti eseményeket. Ha ellenben csak az adott térben és időben (Oláh Sándor művészete esetében Szabadkán, Vajdaságban 1920 és 1966 között) vizsgáljuk a művészeti jelenségeket, a valóságról alkotott képünk menthetetlenül leszűkül és deformálódik. Ezért elégedjünk meg annyival, hogy a valóságot csak az érdekeink határáig közelíthetjük meg. Az érdeket pedig olyan vonzó mágikus rétegnek tekintjük, mely minden jelenséget körülvesz, mely etikai és erkölcsi természetű és létünk számára fontos társadalmi-lélektani feltétel. De nem elég felismerni, meg is kell küzdeni érte.

A hasonlítás és a tájékozódás kedvéért soroljuk fel Oláh születési évének (1886) művészeti eseményeit. Abban az évben tartották az impresszionisták nyolcadik és egyben utolsó tárlatát. Megjelent Fénelon Impresszionisták 1886-ban című tanulmánya. Van Gogh ekkor érkezett Párizsba, és találkozott Lautreckal, Pissarróval, Degas-val, Gauguinnal és Seurat-val. A Függetlenek kiállításán felfedezik Rousseau műveit. Rimbaud kiadja az *Illuminations*-t. Munch egy művészcsoport tagja lett. Ekkor születik Kokoschka és Permeke.

Ebbe a viszonylatba kell beállítani Kelet-Európát, nem a vádaskodás és a bírálat, hanem az önismeret kedvéért, hogy eljuthassunk önmagunkhoz.

Vajdaság művészetének történetében Oláh Sándor életművének több jelentése van. Ezek közül talán a művészeti folytonosságot és az ezzel

opponáló szociális tartalmat emelhetjük ki. Oláh művészeti „folytonosságának" történeti fázissai a következők: a müncheni akadémiai tanulmányok, Hollósy iskolája és a kései nagybányai, majd a kecskeméti művésztelep, vagyis a plein-air festészet és mindezzel együtt az állandósult szigorú formaalakítási törekvés, a színeket erősen fékező rajz szerepe. Nagy lemaradás ez abban a korban, amikor a rajz már lemondhatna a színekről, és a szerkezetiség (konstruktivizmus, kubizmus) felé alakulhatna. De lemaradás a másik nagy irányzattal, a színek fölszabadításával (fauvizmus, expresszionizmus) szemben is. A „megfontoltan kis engedményeket" tevő hagyományos út a művészet, a mesterség tökéletesítése felé vezet, de a kor művészetének nagy kérdéseit nem oldhatja meg. A látványra épülő festőiség és a húszas-harmincas évek festői problémái között nagy a szakadék.

Milyen lehet a művészet és a művész sorsa a sikertelen magyar proletárforradalom után, a nemzeti és a kisebbségi helyzet kérdései között, a mindjobban felerősödő szocialista társadalmi folyamatokban, a gazdasági világválság nyomasztó légkörében? Kevés forrásmű, egy-egy újságcikk, néhány jó tanulmány (Bela Duranci, Gajdos Tibor, Hangya András), a személyes ismeretség dokumentumai és persze Oláh Sándor képei, művei alapján idézhetjük fel a vajdasági művészet akkori „kék kontúros", hideg, úrias világát. A lelket elidegenítő párizsi kék különböztette meg Oláh képeit a nyílt és édeskés színektől. Oláh szigorú, hideg, téli napfénnyel világítja meg képeit, és ez menti meg az akadémikus merevségtől. Ritka jelenség ez. Az izoláltságnak, az intellektuális zárkózottságnak a jele olvasható ki belőle, ami viszont a századvég betegségéhez, az ismeretlen iránti vágyódáshoz vezethető vissza. Az idő múlásával és mindaddig, amíg nem írják meg a kor történetét, egyre inkább legendává válik, különösen a századforduló iránti növekvő érdeklődéssel összefüggésben.

A századfordulón és a következő évtizedekben a társadalmi problémák elmélyültek, a földmunkásmozgalmak egyre gyakoribbak lettek. A gondolkodást is ez a társadalmi helyzet diktálta, meg is szoríthatta, így a régies polgári kultúra fokozatosan az elnyomás eszköze lett. A közömbös magatartással, a kívülállással, a kényelem ígéretével (a soknemzetiségű polgárság megőrizte vezető szerepét) úgy tűnt, ez a kultúra a minőség őrzője. A haladó gondolkodás sem vehette fel az érték kategóriáját, így a minőség univerzális, operatív fogalommá szélesült, melyben minden érdek találkozott és megütközött; egyezkedhetett, hazudhatott és csalhatott.

Ebben a paradox helyzetben (a két háború közötti években) mégis a polgárságnak volt művészete, bár a modern művészetről mit sem tudott, nem is vállalta, mert nem tudott együtt haladni vele. A munkásosztály pedig létének alapföltételeiért küzdött, és így nem tudta különválasztani sem a haladást jelentő technológiában, sem a művészeti eszmékben az

igazat a hamistól. Az első szociális témák a húszas években Balázs G. Árpád grafikáiban jelentek meg. Valamivel később Hangya András ezt fejlesztette ki és tette életművének alapjává. Majd jelentkezett Almási Gábor és Tóth József a munkásélet témáira készült szobrokkal, melyek motívumaik mellett erélyes, a szerkezetiséget hangsúlyozó stílusukkal hívták magukra a figyelmet. Később Bosán György, Nagy Sándor, B. Szabó György is a szociális témák felé orientálódott. Művészeti eszményképük Goya, Millet, Daumier, Van Gogh, Hegedušić, Masereel, Käthe Kolwitz voltak. Mindez azt igazolja, hogy az esztétikai nem léphetett ki a társadalmi problémák köréből. A baloldali művészek Vajdaságban nem is akartak kitérni a társadalmi problémák elől, éppen ellenkezőleg, művészetük motívumvilágával a forradalom előkészítéséhez járultak hozzá. Éppen ezért a harmincas évek végén az volt a kérdés, hogy a modern művészetből mit kell elfogadni és mit nem.

A polgári művészet, a csendélet, a napfényes tájfestés a társadalmi problémák semlegesítésének szerepét kapta. Oláhnak ebben tehetségénél és tudásánál fogva is jelentős szerep jutott. Konjović expresszionista tájfestészete viszont formalista előrefutásnak tűnt, amit esetleg majd a forradalom után engedhet meg magának a művész. Hegedušić Dráva menti motívumainak és George Grosz rajzainak szellemét követni a társadalmi haladás támogatását jelentette. Oláh valósághű plein-air festészetében a mesterségbeli tudás elnyomta az élet szükségleteit kereső kreatív művészt. A művészet társadalmasítását a megrendelések gyakoriságában látta, így festészetében a polgárság erősödésének ütemével párhuzamosan elsősorban díszítő feladatokat vállalt. Festészete ily módon, a háború után, az életvitelben és a művészetben beállt nagy változások után a vidéken lassítólag hatott. Oláh festészete a polgári művészet folytonosságát jelenti. A természetelvű, a látásélményen alapuló, korrekten fegyelmezett festésmód a művészeti forradalmak éveiben a megbízhatóságot képviseli. A társadalmi élet feszültségeit ekkor az expresszionizmus fejezhetné ki. A hagyományos művészetnek azonban nincs ereje, sem kedve, hogy támogassa az expresszionizmust, ezért a megbízhatóságot képviselő művészek nem élnek teljes életet, elégedettek valamilyen provizorikus társadalmi szerkezettel. A művészet helyzetét illusztrálhatja a Képek és söröspoharak című, a harmincas évek elején a *Napló*ban megjelent írás: „A Vass vendéglő egy termében Oláh festményeiből rendeztek kiállítást... Senkinek sem jut eszébe egyszer elmenni Oláh Sándor műtermébe és keresni azok között a drágaságok között, amelyeket ez a magánosan és az emberektől távol élő művészember önmagával küzdve és lelkéből mindig többet adva teremt. Ez olyan igazán szuboticai sors."

A vajdasági művészetre akkor általában az úgynevezett közömbös irányok jellemzőek. A polgárság körében a liberalizmus nyilvánul meg. A társadalmi kérdések, az ellentmondások az élet felszínén vannak, a polgárság veszélyt sejtő rettegése pedig elzárja az utat a nézőpontok

gyorsabb cserélődése előtt, de akadályozza a „természetesen derűs és teljes" életstílus kialakulását is.

Németh Lajos a *Modern magyar művészet* című könyvében a társadalmi problémákra érzékenyen reagáló művészetről ezt írja: „Művésze-

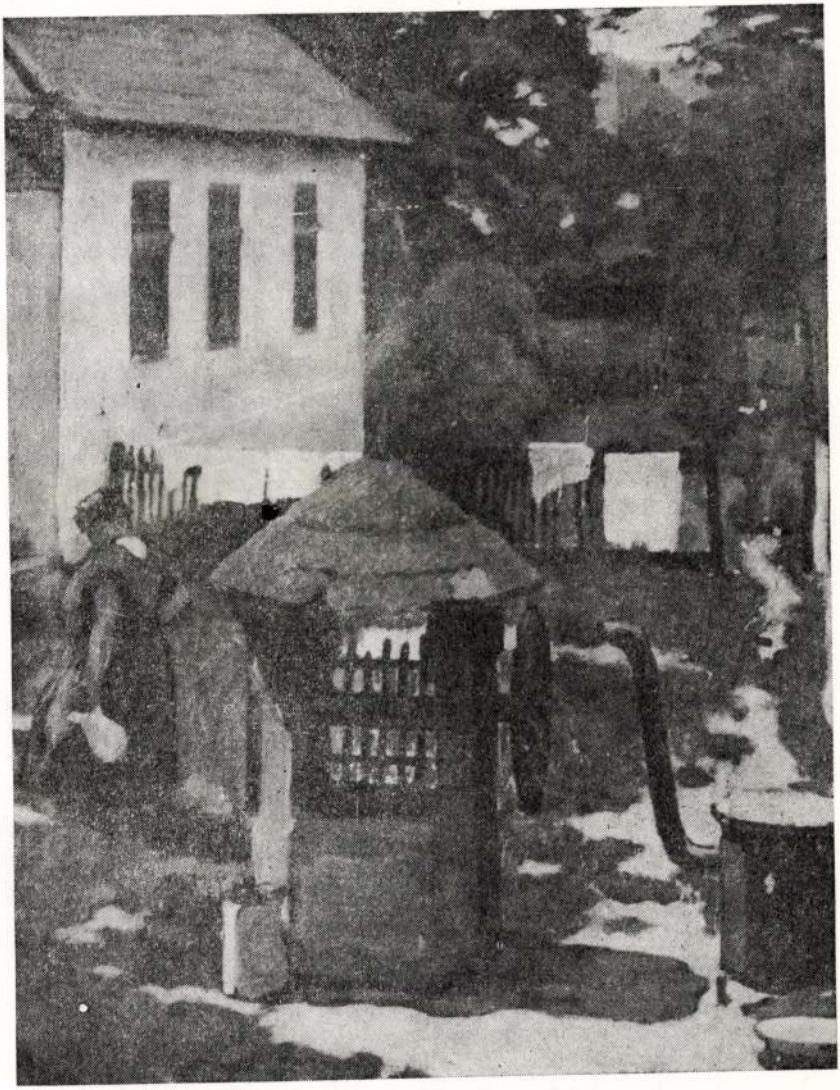

Udvar

tünk érzékeny szeizmográfként reagált a társadalom rezdüléseire, a társadalmi létből fakadó emberi erkölcsi problémákra. Földhözkötött anteusi művészet a magyar. Nem adatott meg neki a könnyed szárnyalás, a tiszta esztétikum keresése. A magyar történelem tragikus kolonca, a meg nem oldott társadalmi kérdések szüntelen izzó heve nem engedte, hogy itt a művész csak művész lehessen! A magyar költőnek és festőnek néptribunnak is kellett lennie, ha írt vagy festett, ítéletet is mondott. Kevés nemzet művészete van úgy telítve társadalmi problémával, mint a magyaré, ahol így összeforrott volna a művészi és etikai szféra, mint nálunk. A magyar valóság magához láncolta művészeit."

Hasonló a helyzet a vajdasági képzőművészetben is, ha nem a külső, hanem a belső formák szoros összefüggésére gondolunk. A társadalmi probléma itt is szorítja az esztétikumot, nem engedheti meg könnyed szárnyalását. Nem kalandozik együtt a képzelettel, ezért nem gyarapíthatja annyira a jelenség-világot, hogy a jelenség és a valóság egészen közel kerülhessen egymáshoz, hogy a testvérek legyenek, hogy kibéküljenek és igazat adjanak egymásnak. Az esztétikumnak nincs akkora szabadsága, mint pl. a XX. század első felében a nyugat-európai avantgarde művészetekben. Ugyanakkor helytelen lenne mások eredményeit mechanikusan átvenni, még nagyobb hiba azonban elzárkózni mások erdményei, egész művészeti mozgalmak elől. E dilemmák között láthatjuk általában a vajdasági művészetet és Oláh Sándor festészetét is, aki örökségét Münchenből és Nagybányáról hozta.

A húszas-harmincas években alig van művészeti kultúra, de nincs megfelelő politikai kultúra sem, amire annyira szükség volna a társadalmi problémák felhalmozódásának időszakában. A szenvedélyek növekedését ezért tudta a fasizmus kihasználni. A jövővel szemben volt tehetetlen az akkori vajdasági társadalom; megbénulva várta sorsának alakulását. Ilyen viszonyok között milyen legyen a képzőművészet szerepe, akkor is, ha polgári beállítottságú? A haladó erők oldalán a helye, és erre példának szolgál, hogy Jugoszláviában a képzőművészek többsége a mozgalomhoz csatlakozott, azok, akik a mgszállt területeken maradtak, szintén segítették a felszabadító mozgalmat. Senki sem állt a megszállók szolgálatába.

A felszabadulás után minden művész egyaránt részt vett a művészeti életben, viszont a szocialista realizmus néhány éven át csak a felszíni megközelítést követelte meg, érdeklődése csak a témára terjedt ki, a formát mellékesnek tekintette.

Ennek a helyzetnek a gyökerei a húszas évekre nyúlnak vissza, és akkor arra a kérdésre kerestek választ, mi a haladó, közömbös és visszahúzó a művészetben. Minthogy akkor nem volt erő tisztázni, örökségként és más-más formákban ma is felmerülnek ezek a kérdések.

A szociális témát választó művészek a „drámai realizmus", az expresszív realizmus és a konstruktivizmus irányában keresték a válaszokat.

Legtöbbjük belgrádi diák volt, és a baloldali ifjúsági mozgalommal tartott fenn kapcsolatot. Sajnos, törekvéseik kibontakozására nem volt már idő.

A plein-air és a látvány festészete az ismételgetés és a közhely szintjére esett vissza ebben az időszakban, új festői problémát már nem tudott megfogalmazni, nem is volt ereje hozzá, ezt is a belgrádi diákoktól várhatták volna el.

A látvány festői problémáival „kortárs módon" élni és alkotni — ez volt az esemény, de a két háború között ezen a téren igen kevés, szinte semmi sem történt. A modern művészet középszakasza is csak az ötvenes években alakult ki. Ez a szakasz azonban — ahogyan akkor a művésztelepeken festettek — a fejlett környezetekhez, az avantgarde művészethez viszonyítva, 40 és 50 éves késést is jelentett. Másként mérték itt és másként a fejlett Nyugaton az eseményeket és az alkotást. Itt az idő felhalmozódott, sok volt belőle, s nem tudtak vele mit kezdeni. Hiányzott a kornak megfelelő technológia, az időnek korszerű értékké való átalakítására való törekvés. Az uralom kikezdte a művészeti életet. A vidéki művész nehezen változhatott, először a kispolgári nézetektől kellett megszabadulnia, hogy a haladás oldalára állhasson. Ez azonban létfenntartási problémát is jelentett. A haladó társadalmi erők még a szociális témájú művészetre sem gondolhattak kellő figyelemmel. Vajdaságban és általában Kelet-Európában sem volt helye a kapitalizmus fejlettebb viszonyaiban gyökerező művészetnek (posztimpresszionizmus, kubizmus, expresszionizmus, szürrealizmus), mert az itteni művészet még nem jutott el erre a fejlődési szintre.

Oláh Nagybányán akkor járt, amikor már az ottani törekvések sem voltak haladóak. A festői probléma ott még mindig a látványból levezetett tudatos megfigyelésben, a rajzban, a részletekben és az arányokban bukkant fel. Tudni kell, hogy Oláh gyerekkorában ötvösmesterséget tanult, hogy ezt megelőzően fémipari tanuló volt, és ez irányította a részletekre a figyelmét, ezért dominált festészetében a megmunkálás gondolata. Művészi tudatosságát, a felvetett kérdések következetes festői végigvezetését és elemzését a látvány meg az igazság kitartó párhuzamba állításával juttatta kifejezésre. Ez a polgári művész-magatartás a materialista természettudományi nézetekre, a pozitivista filozófiára épült, és a részlet valamint az egész viszonyában, az arány érzékeltetésében, a valőrviszonyokban mutatkozott meg. Az ilyen igazság azonban rövid életű, mert hordoz ugyan valamennyit a lényegből, de nem szabadulhat a nézetek érzelmi színezetétől.

Oláh Sándor és korának a müncheni iskola tapasztalatain alapuló művészete is a látványból indul ki, és a jelenség szubjektív értelmezéséig jut el. Tehát nem Manet eklektikus festészete a kiindulópont, hanem ennek értéktelenebb müncheni változata és értelmezése. Ez a törekvés különösen

Közép-Európában eléggé szerteágazó, és vizsgálata külön tanulmányt érdemelne.

A festői igazság e törekvés képviselői szerint a jelenségben gyökerezik. Oláh is hitt ebben, bár ő elsősorban a formára és a pontos rajzra vonatkoztatta. Erről gyakran beszélt tanítványainak, de nem kizárólagosan. Mégis Oláh éppen ezeket a nézeteket követve akademizálódott. Szubjektivizmusát azonban — ez nagy érdeme — fegyelmezetten visszatartotta, és a színéken, a „hideg napfényen" át juttatta kifejezésre. Ha már a színeinél tartunk, említsük meg, hogy képein a kék uralkodott. Ez a szín tette végeredményben népszerűvé is. Lehet, hogy forrását a századvégi ízlésben kell keresni, a századvég bánatát és érzelmeit fejezte ki általa. Oláh kék színe egészen a Blaue Reiterig vezethető vissza, de felismerhető az impresszionistáknál és Cézanne-nál is. Oláhnál „személyi sérelmének", sikertelen életének is kifejezése. Izoláltsága, örökös magánya a romantikus kék színben szólal meg. Pontos rajzában a szecesszió ízlésvilága, de a természethez való visszavágyódás is kifejeződött.

Hogy Oláh jelentőségét és helyét világosan láthassuk, összehasonlítást kell tennünk a korszak művészetével. Művészete a jelenségen alapszik, és a megismerés szempontjából fenomenológiai jellegű. Oláhot (mint általában a müncheni iskolát) a makrovilág érdekli, és eljárása — festői koncepciója — lényegében mechanikus. Ez a festői eljárás a felszínen marad, nem hatol el a problémák mélyébe. Ezzel egyidőben az „elementáris" festői kutatás, a pointillizmus, a kubizmus és a kubisták által felfedezett primitív népek művészete valamint a racionális jelenséggel szembehelyezett irracionális világ, a szürrealizmus alakul ki és arat sikereket. De egyik irányzat sem jut el Vajdaságba kortársművészeti módon, mert a megoldatlan társadalmi kérdések útját állják, és ebben a helyzetben — mint már láttuk — angazsált művészetre van szükség.

Oláh Sándor művészete és kora minden korlátja és hiányossága ellenére is jelentős a vajdasági művészet története számára, annál is inkább, mert kiindulópont lehet a művészeti helyzet felméréséhez, a művészeti örökség értékeléséhez és lehetőségeinek felismeréséhez.

A KITELJESEDÉS ÉVEI

(Részlet a szerző Oláh Sándor-monográfiájából)

GAJDOS TIBOR

A CSŰCSON

Oláh még 1917-ben, tehát a háború utolsó évében, visszakerült Szabadkára; az akkori idők nem kedveztek művészeti tevékenységének, nősülése és kislányának megszületése után szülei és barátai támogatására szorult. 1919-től csak az állását elvesztett apa támogatásának megszűnése jelentett kedvezőtlen változást, a barátok és a feleség családja még mögötte álltak! A megrendelések és a képeladás lehetőségei éppen olyan kedvezőtlenek voltak a változás utáni években, mint a háború idején. Sőt, egzisztenciája szempontjából még kedvező is lehetett volna az a tény, hogy a gimnázium rajztanárának, Ljuba Kornélnak távozása után Vojnić-Tunić igazgató 1919 őszén neki ajánlotta föl a megüresedett állás betöltését.

Ám Oláh Sándor föltételeket szabott? Mégpedig olyanokat, amilyeneket az új igazgató nem teljesíthetett. Az öntudatos művész tehát a nyomorgás szabadságát választotta. Volt is benne része bőven, akkor és a későbbi években is.

Inkább vállalja a sok gonddal és némi megalkuvással járó portréfestést, ha mindjárt gyenge fényképek másolásával is kell megküzdenie. Az egyik ilyen korai megrendelés, Paul ékszerész fényképről elkészített képmása is 1919-ben készült, és a mai napig a Paul család otthonában őrzik.

Ugyanennek az ékszerészdinasztiának nyakékek, brossok, gyűrűk és más ékszerek tervrajzait is elkészítette a fiatal festő. Egzisztenciális küzdelmeinek bizonyítéka az a hirdetés is, amelyet 1920 szeptemberében tesz közzé a *Bácskai Hírlap*ban: „Reklámplakátok és mindennemű művészi reklámrajzok, ú. m. csomagolópapírok, dobozok, levélborítékok etc. művészi tervezését és festését *olcsón* (!) elvállalja Oláh Sándor festőművész. Fűzfás u. 33." Íme a bizonyíték: Oláh szívesebben ereszkedik alá a tiszta művészet fellegeiből az iparművészeti munkába, semhogy vállalja a tanári munka kötöttségét.

Pedig még megfelelő műteremmel sem rendelkezik. A Fűzfás utcában legfeljebb egy tisztességes kis lakás juthatott a háromtagú művészcsaládnak. De a városi bérpalotában létezik egy valódi, északra néző műterem! Több művészember, közöttük Antun Bačić próbálta megvetni a lábát ebben a helyiségben — a jelek szerint kevés sikerrel. 1921-ben a megüresedett műterem bérletét Oláh Sándor is kérvényezi. A városi tanács

jóvá is hagyja a beköltözést, de házbér helyett évi egy-két kiemelkedő szabadkai személyiség portréjának megfestesére kötelezi a bérlőt.

Az Oláh munkásságával foglalkozó közírók és műtörténészek ennek a kötelezettségnek túlzottan negatív szerepet tulajdonítottak. A „kényszerfestést" mint Oláh munkássága egyik kerékkötőjének, sőt, egyesek éppen tragikus ellaposítójának tekintik. Ezeket a véleményeket azonban nem nehéz megcáfolni. Először is: Oláh nagyon könnyen és gyorsan festette a portrékat még élő modellekről is. Másodszor: a város sohasem emelt kifogást a leszállított portrék minőségével szemben, így a művészt nem érték a munkával kapcsolatos sérelmek. Végül: ezekkel a képmásokkal párhuzamosan festette életművének legszebb alkotásait.

Viszont sokkal lényegesebb, hogy Oláh az egyetlen megfelelő műterem birtokába jutott, ami sokban elősegítette zavartalan munkálkodását. Később a város jóváhagyja a műterem kettéválasztását, és az ilyen módon kialakított műteremlakás lesz 1941-ig az egész család otthona.

1923 áprilisában megalakult a Vajdasági Képzőművészek Egyesülete, szabadkai központtal. Oláh ezúttal sem marad ki a szervezkedésből. Ezúttal dr. Belić ügyvédet választják meg elnöknek, Oláh viszont Kopilovićtyal és Lenkeivel együtt a zsüri tagja lesz.

Még ugyanez év szeptemberében az egyesület megrendezi első együttes kiállítását, melyen Oláh is részt vesz. A Bárány-szálló különtermében megrendezett tárlatot előzetes hírveréssel igyekszik sikeressé tenni a helyi sajtó, az eredmény azonban mégis elmaradt. „A különösen szűk különteremben a vendéglő udvarán át jut az ember" — olvasható a *Hírlap* 1923. IX. 18-i számában. „Tíz művész... — 170 darab képet és szobrot állított ki ebben a pár lépésnyi teremben. Ez olyan zsúfoltság ebben a helyiségben, ami bőségével súlyosan vádolja a város közönyét." A közöny viszont főként a csekély vásárlásban és a gyenge látogatottságban nyilvánult meg vészesen. Oláh nem adott el egyetlen képet sem. Igaz, ezúttal portrékkal szerepelt. H. A. kritikus pedig megállapította róla, hogy „nem túloz, nem él modernebb eszközökkel, de jó rajztudása és színei elevensége, harmóniája megnyugtató".

Nem világos, hogy a kritikus üdvözli-e Oláh „megnyugtató" képeit, vagy éppen a nyugtalanságot várná el a művésztől. Az átlagpolgár — a potenciális vásárló és megrendelő azonban valószínűleg éppen a nyugalmat áhítja...

Egyébként a kritika elégedett a tárlat általános színvonalával: „... be kell vallanunk, nem is hittük, hogy ennyi kvalitásos művész van ebben a városban", idézhetjük a *Hírlap* kritikusát. Ezek a hízelgő szavak Oláh Sándor mellett Balázs Árpádra, Baranyi Károlyra, Farkas Bélára, Hódi Gézára, Lenkei Jenőre, Kzsizsezovski Tatjanára, Kopilović Stipanra és Sinko Boriskára vonatkoztak.

A kijelölt program szellemében még ugyanazon év őszén meghirdetik az egyesület szabadkai festő- és iparművészeti iskolájának megnyitását,

melynek tantárgyai között a művészeti szakon az alaprajz, a portré, az aktrajz és festés szerepel. Az iparművészeti szakon a tervezés elemeit és módszereit és a belső díszítést („freskó és monumentális festészet") iktatták programba.

Az iskola tanárainak nevét egyetlen hír vagy hirdetés sem említi, de a jelentkezés helye (a Fűzfás utca) és később az iskola színhelyeként kijelölt városi bérházban lévő műterem arra utal, hogy elindítója és a művészi szakvezetője Oláh Sándor volt, feltételezhető munkatársai pedig Lenkei Jenő és Geréb Klára voltak.

A rendes oktatás mellett októberben vasárnapi iskolát is indítottak a szervezők. Hogy milyen sikerrel működött ez az iskola, azt egyetlen forrás sem említi, de nem valószínű, hogy tevékenysége hosszabb, növendékeinek száma pedig nagyobb lett volna, mint az előbbi vagy a későbbi próbálkozásokban. Tény, hogy látogatóinak munkáiból nem rendeztek tárlatot az iskola tanárai.

A következő év áprilisában a leégett színház újjáépítési akciójának keretében az egyesület kiállítást rendezett a Kaszinó dísztermében, melyen négy szabadkai művész: Oláh, Geréb, Fischer Marcell és Balázs Árpád mellett neves magyarországi művészek is szerepeltek. Talán jellege miatt a bemutatott anyagról nem jelent meg érdemleges bírálat. Oláhhal kapcsolatban is csak annyit jegyeztek föl, hogy ezúttal is portrékkal szerepelt. Ez a tény megint csak arra utal, hogy a festő egzisztenciális okokból elsősorban megrendelt portrékon dolgozik, tájképek és csendéletek festését ez idő tájt mellőzte!

A város iránti kötelezettsége is ilyen irányban tereli működését. A következő, 1929. évben például Franjo Sudarević főispán és polgármester életnagyságú képmásának megfestésére kap megrendelést. Miután azonban ennek a megbízatásnak is eleget tesz, palettájára új, életesebb színeket rak fel, és ha a plein-air festést még nélkülöznie kell, élő modellekről fest néhány képet.

Ezeknek a képeknek a bemutatására jó alkalomnak biztonyult a Car Jovan Nenad szobrának leleplezése alkalmából, 1927 novemberében rendezett kiállítás, melyen Oláh Sándoron kívül még Geréb Klára, Balázs Árpád, Lenkei Jenő és Sava Rajković vettek részt. A korabeli sajtó komoly figyelmet szentelt ennek az alkalmi kiállításnak, a napilapok és folyóiratok oldalain számos beharangozó írás és recenzió látott napvilágot, de a *Szervezett Munkás* is nagy teret szentelt a hírverésnek, sőt Cseh Károly tollából komoly, főleg szociális és kevésbé esztétikai szempontból írott tanulmány jelent meg.

A Belgrád-szálló különtermében megnyílt kiállításról már a megnyitást követő napon, november 26-án beszámolót közöl a *Hírlap*, melynek írója többek között megemlíti, hogy Oláh kevés, de értékes alkotással szerepel. Különösen Önarcképét tekinti sikerültnek. Csendéleteiről szólva úgy látja, hogy különösen a színek harmóniája ragadja meg a szemlélőt.

A beteg gyermek, A fehér ruhás lány és a Táncosnő című képeket művészi élményt nyújtó értékeknek tekinti. Ebből a fölsorolásból is látható, hogy Oláh a sok képmás mellett és után most már csendéletet és figurális képeket fest. Működésének ebben a korszakában kezdi meg azoknak a festményeknek a megalkotását, mely opusának legnagyobb értékeit képezik. Ez a csúcskorszak majd egészen a második világháború kezdetéig fog tartani.

A *Književni sever* című szerbhorvát nyelvű folyóiratban Radoje Belić műértő ügyvéd a tiszavirág-életű Képzőművészeti Egyesület egykori elnöke is beszámolt az öt művész tárlatáról; Oláh munkáiról csak annyit jegyez meg, hogy azok korrekt, hagyományokat tisztelő mester munkái.

A már említett Cseh Károly-írás Balázs Árpád szociális tárgyú festményeit szembeszállítja Oláh képeivel, az utóbbi rovására. A művek minőségéről alig ejt szót, jóllehet elismeri, hogy „Oláh is művész". De miután úgy véli, hogy képein „ismerős burzsuj asszonyok pompáznak", őt a burzsoá ambíciók felületes művészének tartja. A szerelem megjelenítésének témáiról elmélkedve ezekről a „burzsuj asszonyokról" az a véleménye, hogy „ezek számára a szerelem már nem az egyedül üdvözlő, mindent betöltő mámor, a gazdasági harc tülekedése, a tekintélyre való törekvés könyöklése ott ül arcukon, a groteszk prózaikban".

Ha úgy akarjuk, ezek a gondolatok hízelgőek is lehetnének Oláh festészetére nézve, hiszen a jellemábrázolás tökéletessége igen komoly kvalitása a portréfestőnek. Különösen, ha módjában áll ilyen úton megközelíteni a modellt. De Oláhnak aligha volt lehetősége a jellem ilyen irányú kidomborítására. Hogy a figurák pózait miért látja Cseh groteszknek, azt nem tudnánk megmagyarázni. Oláh ugyanis sohasem törekedett groteszk megjelenítésre.

További elmélkedésében Cseh a biztonságérzet kérdését taglalja. Miután a Városháza vesztibüljében kiállító Džavić motívumairól, a falusi kispolgár saját portájáról, a templomról és a békés mezőről szól, Oláhra áttérve ezt írja: „Oláhnál a városi polgár egyszerű vagy cifra bútorai, konvencionális díszítménye, virágok, vázák, cserepek, rendesen, csinosan öltözött gyerekek, asszonyok, a biztonságérzés kifejezői."

Ezek a cáfolhatatlan igazságok természetesen nem adnak megfelelő útbaigazítást Oláh Sándor kiállított alkotásainak minőségéről, esztétikai tulajdonságairól. Elmélyültebb és elfogultabb szakszerű értékelésükre csak évtizedek múltán került sor.

*

Már a fiatal, kezdő Oláh is tapasztalhatta, hogy a portréfestés művészete egyáltalán nem kényelmes és veszélytelen foglalkozás. Egyrészt megköti a művész kezét, és elvonja egyéb témakörök szabadabb megfo-

galmazásától, ugyanakkor kellemetlen bonyodalmak, nézeteltérések kútfője lehet.

Ezt a helyzetet a legjobb éveiben lépő Oláh is alaposan félismerhette. Tekintélyének, művészi reputációjának növekedésével a privát portrérendelések is gyakoribbak lettek. Az esetek túlnyomó többségében ez a munka mindkét fél megelégedésére lett elvégezve, annál is inkább, mert Oláh a korabeli tanúk, egykori modellek vallomása szerint igen türelmes és gyorsan dolgozó festő volt, aki nem vette túlságosan igénybe a rendelő türelmét. Mégis, talán életének legkellemetlenebb bonyodalma született egyik portréjának sorsa miatt.

A műpártoló köröket nagyon meglepte a legolvasottabb bácskai napilap, a *Napló* 1930. október tizenkilencediki számában megjelent híradás, mely szerint Oláh Sándor festőművész bírósági eljárást indított Lifka Sándorné, a hírneves mozitulajdonos felesége és Hős Imre fényképész-festő ellen, mégpedig szerzői jogsértés címén, a néhány hónappal előbb életbe léptetett szerzői jogvédő törvény értelmében. Lifkánénak utólagos kifogásai és kívánalmai voltak képmásával szemben, amit Oláh hosszabb levelezés után részben teljesített. A rendelő némi huzavona után átvette a portrét, majd megmutatta Hősnek, aki portréfestéssel is foglalkozott. Hős Imre komolyabb korrekciókat hajtott végre a képen,

Egyik utolsó fényképe — Oláh Sándor dr. Jovan Mikelić társaságában

Oláh aláírását törölte, majd saját szignójával látta el. Miután Oláh tudomást vett az esetről, azonnal perelte Lifkánét és Hőst.

A novemberi tárgyalásra Pavlovics törv. elnök szakértőként Kujundzsics Andor rajztanárt idézte meg.

A szabadkai polgárságot nagy izgalomba hozó pert Zvekić Sever járásbíró vezette le. A kihallgatáson Lifka Sándorné elmondta, hogy *Raffaello* La Valetta prózában és László Fülöp stílusában, levél útján rendelte meg az idealizált képet, Oláh viszont a rendelést elfogadta és a képet megfestette.

Még mielőtt tovább ismertetnénk a szerencsétlen ügy menetét, rá kell mutatnunk, hogy a polgári világ festőivel szemben néha egész képtelen igényekkel álltak elő. Lifkáné vallomása egy ilyen eset markáns példája.

De nem kevésbé megdöbbentő, hogy a festők, közöttük az egyébként közismerten öntudatos Oláh is — az ilyen követelményeknek is kénytelenek voltak eleget tenni, ha festészetből akartak megélni. A mai időkben, amikor a fényképészet tökéletesedése amúgy is minimumra zsugorította az arcképfestészetet, az ilyen követelmények tragikomikusan hatnak. Akkoriban azonban nem mentek ritkaságszámba.

Hős a vitatott képmást csak átfestette, úgy, hogy az elvesztette eredeti jellegét, és nemcsak aláírta nevét, de még provokatívan Kunetz képkereskedő beltéri üzletének kirakatába közszemlére is helyezte. Oláh fölháborodásának jogosságát senki sem vitathatta el.

A per folyamán Kujundzsics mellett kihaligatták Dománszki Jenő festőművészt is.

A járásbíróság nem látta ebben az esetben a szerzői jog megsértését, ezért Lifka Sándornét és Hős Imrét fölmentette! Oláh megfellebbezte a bíróság döntését. A sértett festőművész polgári pert is indított az ügyben, és 25 000 dinárt követelt Lifkánétól kártérítés címén. Az ügy azonban csak két év elmúltával, 1932 decemberében fejeződött be, és Oláh Sándor ezt a pörét is elveszíti, sőt mint felperest nagyobb összeget kitévő perköltség fizetésére is kötelezték.

Ez, a városban kínos visszhangot keltő per egészen 1934. március elejéig húzódott el, amikor is a Tábla végleg elutasította a fellebbezést, és még 605 dinár perköltség megfizetésére is kötelezte a festőt.

Oláh Sándor tehát nem kapott elégtételt. Művészi reputációja ugyan nem csorbult, sőt a műpártoló közönség egyértelműen az ő oldalán állt — de emberi öntudatán mély seb keletkezett, melynek következményét még sokáig nem tudta kiheverni.

*

Oláh az évekig elhúzódó per folyamán sem ült ölbe tett kézzel. Aktívan dolgozott; pedagógusként és alkotó művészként is számos elismerésben részesül.

Így az 1931 augusztusában megnyíló Becskereki Művésztelep legaktívabb tagja. A telep köré tömörülő tehetségesebb amatőr festők munkáit kíséri figyelemmel, és Farkas Bélával együtt korrigál.

Majd négyhónapi művésztelepi tartózkodása idején számos tájképet és portrét fest meg, melyekről a *Napló* tudósítói a legmelegebb hangon emlékeznek meg. „Meglátszik, hogy Zemplényitől, Hollósy Sándortól és Münchenben Angeló Janktól tanult", olvashatjuk a napilap 1931. augusztus 16-i számában, melyben Oláh alkotásait műremekeknek nevezi az újságíró. A következő hónap 6-án ismét beszámoló jelenik meg a *Napló*-ban a Becskereki Művésztelep munkájáról. A központi személyiség ismét Oláh, de a telepen van Csincsák Elemér is Szabadkáról, valamint Husvéth Lajos Zomborból és Bicskei Péter Topolyáról.

Oláhról írva a beszámoló megemlíti, hogy lágy, finom, temperált színeivel és különös líraiságával... poétikus hangulatot visz képébe. „Művészete abszolút művészet" — zárja le gondolatmenetét az anonim becskereki tudósító. Ettől szebb szavakat kevés művészről írtak le a sajtó hasábjain, de Oláh érzékeny és sebzett lelkének szüksége is volt az ilyen elismerésre.

A telep munkájának mintegy záróakkordjaként a becskereki Vojvodina-szállóban december 9-én Néprevü címen megnyílik a duna-bánsági festők kiállítása. A kiállításon a Becskereki Művésztelep részvevői mutatták be a mélyen őszbe torkolló nyári összeverődés folyamán készült munkáikat.

Oláh Sándor *harminc* mesterinek nevezett alkotásával a tárlat részvevői fölé emelkedett! Mennyi munka áll az ilyen hallatlanul bőséges termelés mögött! És mennyire bizonyítja azt az állítást, hogy Oláh ezekben az években ért alkotóképességének csúcsára, helyesebben talán fennsíkjára, hiszen ez az alkotói láz még több mint egy évtizedig fűtötte Vajdaság akkoriban talán legmegbecsültebb festőművészét.

Egyik tehetséges tanítványa, Mamuzsics Magda itt jelentkezett először csendéleteivel a nyilvánosság előtt.

Érdekes mozzanata a vajdasági képzőművészeti életnek az a tény, hogy Szabadkán sohasem sikerült művésztelepet alakítani, mégis, ez a város maradt a két háború közötti művészeti központ. Ez persze nem csak az itt élő alkotók érdeme, hiszen az első egyesület mozgatója és elnöke 1923 és 1924 között dr. Radoje Belić volt, a második próbálkozás élén pedig egy ismertté vált szabadkai mecénás, dr. Jovan Milekić, a Bácskai Múzeum alapítója és tulajdonosa állt.

Dr. Milekić szervezi meg 1932 októberében a bácskai művészek nagyszabású kiállítását Szabadkán, de Oláh Sándor erre a képzőművészeti manifesztációra nem küldi el képeit!

A kiállítást követően újjáélesztett képzőművészeti egyesület alelnökségét Petar Dobrović vállalta; Oláh Sándor ezúttal a zsüri-tagság szerény tisztségét tölti be Dománszki Jenővel együtt. Az egyesületbe tömö-

rült művészek a megalakulás után, pontosabban november 9-én ismét Becskereken, a telep működése által előtérbe került Bega-parti városban állítják ki legfrissebb terméseiket. Oláh ezúttal mindössze négy képpel szerepelt, melyek meleg tónusait és leegyszerűsített formáit méltatta a kritika.

Ebben az évben két életnagyságú portré elkészítése kötötte le Oláh figyelmét és idejét. A szabadkai Népkör rendelésére megfestette Kádár Imre és dr. Gergely József, a kultúregyesület két alapítójának és adományozójának képmását, melyeket a következő év tavaszán, 1933 márciusában ünnepélyesen lepleztek le.

Portrék, portrék... a létfenntartás eme kellékei sokszor népesítik be Oláh műtermének világos szögleteit, de olykor el is homályosítják a nagy ablakos helyiség hangulatát...

Időközben azonban életének legnagyobb megrendelését teljesíti: a hódsági zárda kápolnájában nagyméretű freskót fest, és ezáltal 35 000 dináros, festői karrierjének legjelentősebb jövedelméhez jut. Utána a szabadkai Miasszonyunk zárdában egy oltárképet készít el, melynek árát 14 000 dinárban szabja meg.

KITÖRÉSI KÍSÉRLETEK

Oláh Sándor művészi ambícióit nem elégítik ki a vidéki városokban elért sikerek. Többre, főleg nagyobb közönség és elismertebb művészek társaságában szeretne érvényesülni. 1933 februárjában két képet küld föl Budapestre, a Műcsarnok téli kiállítására, és, mint ahogy legkedvesebb művészbarátja, Tornyai Jánosnak az év májusában írt levele bizonyítja, a zsüri a képet (egy portrét és egy aktot) elfogadta.

Tornyai kedvezően emlékezik meg Oláh kiállított munkáiról, különösen az akt nyerte meg tetszését. Ezt nemcsak az udvarias és vigasztalónak is tekinthető levélben, hanem a szabadkai művész Pesten élő testvéröccse, Oláh József nyug. tábornok visszaemlékezése is bizonyítja. Szerinte Tornyai az említett akt előtt megállva ezeket mondta: „Hát Sanyi még így tud? Mondják meg neki, hogy én már semmit se tudok, és nem is festek."

Májusi levelében avval vigasztalja a magyar fővárosba kívánkozó barátját, hogy alkotni igazán csak vidéken lehet. Pestről szólva így folytatja: „Rodhadt világ ez, csak messziről szép talán." Majd tovább: „Hamis tej, hamis tejfel, hamis vaj, stb.-től nem lehet az embernek őszinte a piktúrája. Minden hamis ott, és »mű« még a szerelem is. Hogy a fenébe lehet ebből őszinte piktúra?"

Oláh egyik panaszos levelére reagálva így dorgálja Tornyai a nála jóval fiatalabb barátját: „Hát ne zúgolódjál, édes Sanyikám, hanem adj

hálát az Úristennek, hogy megmaradhattál a régi, igaz valóságodban, dolgozzál igaz hittel, és ne morfondírozzál az elveszésről."

Oláh tehát „elveszettnek" érezte magát, és hogy keserűsége (melyhez a szerencsétlen Lifkáné—Hős elleni per nagyban hozzájárulhatott) nem múlott el egykönnyen — azt Munk Artur író és publicista a *Napló*ban 1933. július 9-én megjelent hosszabb riportja is alátámasztja.

Az írásra Oláh festői munkásságának 25 éves jubileumában talált ürügyet az ismert orvos-író, *A nagy káder* és a *Hinterland* című regények szerzője.

A riport bevezetőjében többek között ezt olvashatjuk: „Leleplezzük Oláh Sándort: világéletében irtózott a nyilvánosságtól. Valósággal embergyűlölő lett belőle...

Pedig, ha nem a mi kulturálatlan, szeszélyes, boros, poros városunkba temetkezik... ma talán a legnagyobbak mellett emlegetnék nevét...

De hát a lokálpatriotizmus... Subotica... a kedves város, ahol fölnevelkedett, ideláncolta.

A miénk maradt."

Álljunk meg a riport bevezetőjének utóbbi két gondolata mellett. Először is, Oláhot talán inkább a helyzetéből fakadt kényszer, mintsem a lokálpatriotizmus fűzte a boros, poros városhoz. Ez tűnik ki Tornyaival folytatott levelezésből. És ha elment volna... valóban a legnagyobbak mellett emlegetnék? Megint csak a kiváló Tornyaira hivatkozva állíthatjuk, hogy például Budapesten *abban az időben* nehezebb sors várt volna a vállalkozó szellemmel egyáltalán nem rendelkező festőre, mint a csendes kisvárosban, ahol egy télen hideg, nyáron túlmeleg műteremben, de mégis műteremben dolgozhatott — nemcsak Szabadka számára.

Oláh távollétében ugyanis felesége, Teréz asszony elmondta, hogy férjének Szabadkán nincs igazi mecénása, képeit is elsősorban vidéken, Becskereken, Apatinban, Verbászon és más helységekben vásárolják jómódú gyárosok és bankigazgatók...

Munk egy egész kiállításra való képet lát a műterem falaira helyezve; aktok, csendéletek, figurális kompozíciók, tájképek. „Újból és újból körüljárjuk a tágas, világos termet, nem tudunk betelni." Így vall a képektől elbűvölt író.

„Sanyi addig boldog — mondja a művészfeleség —, amíg itthon vannak a képei és látja alkotásait... nagyon nehezen válik meg tőlük..." Szó esett még Oláh naivságáról az anyagi kérdések tekintetében, és azt is elmondta a feleség, hogy a férje zsebe többnyire üres. Ennek ellenére óriási ambícióval dolgozik, amiről a sok jó és Munk szerint is *egyre jobb* kép tanúskodik leghívebben.

Az asszonytól tudja meg aztán a riport szerzője, hogy a gazdasági válság következtében a képek ára a felére csökkent. Pedig tudott dolog, hogy a művészi portéka addig sem valami magas áron kelt el — ha elkelt.

Ebből az írásból tudjuk meg még, hogy a szabadkai lakatosműhely és a korompai vasgyár emléke nem múlt el hatástalanul, Oláhra nézve. Szenvedélyesen fúrt és faragott, és nemcsak képeinek rámáit, de a hozzá való fémszerszámokat is maga készítette.

Aztán megjelent személyesen a festő, aki bizony nem volt olyan jó riportalany, mint segítőtársa és „menedzsere" — a felesége.

„Interjú? Nem szeretem az ilyesmit... hiszen még élek."

„... Nagyon elkeseredett vagyok... Negyed századig harcoltam az emberek közönye és hozzáérteni nem akarása ellen. Szűkös eszközökkel... Nehéz dolog ez... Huszonöt évig művészetet csinálni ott, ahol az senkinek sem kell."

Ebben a keserű nyilatkozatban természetesen sok az igazság — de az általánosítás már túlzásnak tekinthető. Közismert dolog, hogy Szabadkán is szép számban éltek műpártolók és művészetrajongók, akik nagyon is szerették a jó festményt — de keresetükből — ha volt — még a megélhetésüket is csak nehezen tudták biztosítani.

A módosok? Azokról Oláh így nyilatkozik: „Diplomás urak, vagyonos emberek, időről időre azzal »fenyegetnek«, hogy feljönnek hozzám a műterembe képet vásárolni... és a vége... A vége mindig az, hogy házaló vigécek olcsó, értéketlen holmijait veszik meg..."

Sajnos, ebben a tekintetben azóta se sokat változott a közízlés.

Aztán egy kicsit bizakodóbb, szinte látnoki hangon mondja: „Nem érzem magamat fáradtnak, nem adok fel minden reményt, dolgozom tovább, hogy legalább könnyebben boldoguljon itt az a művész, aki utánam jön."

Szép, emberséges gondolatok. A riport végét azonban ismét pesszimista kijelentéssel zárja: „Huszonöt év... bizony nehéz volt és küzdelmes... Csak az vigasztal, hogy már nincs olyan sok hátra..."

Hát ebben a tekintetben nem valósult meg a majdnem kívánságnak tűnő jóslat. Újabb huszonöt évet élt még ezután, de csaknem végig alkotott.

*

Oláh kitörési kísérlete az 1933-ban a műcsarnoki kiállításon való részvétellel nem merült ki: a következő, 1934-es téli kiállításra is elküldi képeit. A kiállítás tárgymutatójában, annak 7. oldalán egy magántulajdonban levő csendélet (III. terem), 19. oldalán (VI. terem) pedig Akt című képe van feltüntetve. E tárlat kapcsán Oláh képeiről Elek Artur ismert kritikus az *Újság* hasábjain kedvezően nyilatkozott, de jelentkezése ezúttal nem hozott átütő sikert, a kiállító művészek nagy tömegében nem keltett különösebb feltűnést.

A festő életében nem történt és nem is történhetett semmilyen lényeges változás. Sőt, miután önálló kiállítás megrendezésére nem látott le-

hetőséget, eladásra szánt képeit ebben az évben is a már említett neves Vass vendéglő falaira függesztette. Erről a sajátságos „tárlatról" Havas Károly „Képek és söröspoharak" című glosszájában emlékezett meg a *Napló* hasábjain. Havas, miután érzékelteti a lokál hangulatát és jellegét, így ír Oláhról: „Oláh Sándor igazi nagy művész, és ezeken a képein megérzik az a belső nagy fejlődés, amelyet Oláh küzdelmekben és belső vívódásokban, önmagában és egyedül ért el. Vagy egy tájképe, amelynek csodálatosan finom és ragyogó színei Oláh Sándor fejlődésének egész új irányait adják meg."

Havas tehát nemcsak belső vívódások árán elért eredményeket, de új irányt is vél felfedezni a vendéglő falain bemutatott képek némelyikében. Ez a megállapítás annál is érdekesebb, mert a mai kritikusok némelyike szerint Oláh már az első világháború kitörése idején megtorpant fejlődésében. Már az előbbiekben igyekeztünk bebizonyítani az ilyen vélemény tévességét — most Havas is segít e téves ítélet megcáfolásában. Igaz, ugyanezek a körök úgy vélik, hogy a két háború között ezen a tájon nem létezhetett „szakszerű" kritika. De ez is csak annyiban elfogadható álláspont, amennyiben itt valóban nem működtek képzett műtörténészek — egy egész sereg íróember, publicista és műpártoló azonban komoly hozzáértésről és helyes, humánus hozzáállásról tett tanúbizonyságot.

Havas Károlyt, Radoje Belićet, Munk Arturt, dr. Jovan Milekićet, Szegedi Emilt, később Kovács Sztrikó Zoltánt és Lévay Endrét komolyan kell venni, ha képzőművészeti kérdésekről írnak a sajtóban.

Timár Ferenc, a tehetséges fiatal költő és újságíró, Kis portré Oláh Sándorról cím alatt közöl egy karcolatot az egyre népszerűbb festőről a *Hétről-hétre* 1934. június 2. számában, melyben a magánember jellegét igyekszik megeleveníteni. Miután megemlíti fülbaját, ami gátolja az emberekkel való érintkezésben a festőt, nosztalgikusan emlékszik meg tanulmányi éveiről, azokról a szép képekről, melyeket elajándékozott vagy eladott, pedig mint a legtöbb művész, legszívesebben örökre megtartotta volna minden művét.

„Szabadiskolát kellene csinálni", mondta, „esetleg Palicson, csak egy bódét és sok-sok értékes tehetséget vezethetnénk az igazi művészet irányában" — idézi többek között Timár az örökösen iskoláról álmodozó Oláh szavait. Két évtized múltán is csak egy rövid ideig állt módjában egy esti kurzust vezetni. Egyébként egy-két tanítványa mindig műtermében dolgozott. A többségük azonban nehezen bírta elviselni a szigorú pedagógus által diktált fegyelmezett munkát, és elhagyta Oláh műhelyét.

„Mit felel arra a kérdésre, hogy éljünk, hogy boldoguljunk?" — teszi fel a kérdést Timár, a fiatalság jogán.

„Azt én is szeretném tudni" — felelt röviden Oláh. Bizony, életével tanúsította, hogy erre a kérdésre sohasem találta meg az igazi feleletet.

Többször megemlítettük, hogy Oláh Sándor idejének javát a megren-

Önarckép

Éva

A pirosruhás lány

Feleségem

delésre készült képmások festése kötötte le. Ez a tény azonban nem bizonyítja, hogy minden portré festése terhes volt számára. Ellenkezőleg: jó egynéhány képmást nagy kedvvel és örömmel festett meg.

1934 őszén, egy, a Városi Kéváházban megrendezett mulatságon szemlélődve egy érdekes alkatú, fiatal leányt pillantott meg, aki apja társaságában szórakozott. Megkérte az apát, hogy engedje megfesteni a lánya képmását, akinek egész lényét nagyon érdekesnek tartja festői szempontból. Az apa örömest elfogadta az ajánlatot, és ott, a helyszínen megrendelte a portrét.

Matijevićné Okk Elza, a modell szóbeli visszaemlékezése szerint Oláh nagyon jó hangulatban dolgozott a képen, munkájában igazi örömet talált. Ez meg is látszott az elkészült képmáson. A piros ruhás lány című alkotás, mely számos kiállításon aratott sikert és Oláh egyik legismertebb művéként maradt hátra, először egy 1935 októberében, a szabadkai Gazdasági Hét alkalmából rendezett kiállításon lett bemutatva.

Ezen a kiállításon Oláh Sándorral együtt még öt festő: Balázs G. Árpád, Sava Rajković, Mamuzsics Magda, Demeter Erzsi és Hangya Bandi mutatták be legújabb munkáikat. A Kaszinó szép, világos termeiben megrendezett tárlat külön érdekessége, hogy Oláh csakúgy, mint Balázs, ezúttal is megfelelő társaságnak tartotta az akadémiát nem végzett, még kezdőknek számító festőket. Igaz, hárman — Mamuzsics, Demeter és Hangya — rövidebb-hosszabb ideig Oláh tanítványai is voltak.

Havas Károly 1935. október 13-án beszámolót közöl a *Napló*ban, melyben valóságos hódolattal emlékezik meg Oláh művészetéről. „... Oláh már régen olyan márka — írja többek között az írás elején —, melynek csengése messze túlterjed a szuboticai határokon — nagy meglepetés, mert olyan nagy, komoly művészi értéket reprezentál, amilyenekre az álmos és közönyös Szuboticán tulajdonképpen gondolni sem lehet." A továbbiakban így folytatja: „Ez a tökéletes művész *nem áll meg*, hanem a világtól elvonatkozottan, szinte klasszikusan keres új szín- és kompozíció-problémákat, amelyeket felsőbbségen és szuverén módon old meg. A piros ruhás lány portréja akármelyik világváros kiállításán is feltűnést keltene..." A tájképekről szólva a diszkrét és finom kifejezési formát hangsúlyozza Havas, majd a színek harmóniájára térve így nyilatkozik: „Ez a harmónia költővé teszi Oláh Sándort, amikor csendéletet fest."

A város és talán Vajdaság legkiemelkedőbb magyar publicistája nem fukarkodott az elismerő szavakkal. Lehet, hogy ott is újat és meglepőt látott, ahol az a valóságban nem létezett. Tény azonban, hogy ennek a jól sikerült kiállításnak valóban Oláh volt a vezéralakja, munkái pedig mély hatást gyakoroltak a kortárs látogatókra.

Anyagilag már kevésbé volt sikeres a tárlat. Éppen Havas egyik

kétcsillagos cikke kesereg a művészek szegénységén és a társadalom elkoldulásán. A művészek — írja Havas — szívesen adnak képet bármiféle árért. Ami ugyan nem szabadkai jelenség, mert Európa művészeti metropolisaiban már évtizedes hagyománya volt az ilyen jellegű cserekereskedelemnek.

A városi tanács közben Oláhtól megrendeli II. Péter király képmását, és azt a megbízatást hírül adó notice megjegyzi, hogy a művész eddig dr. Biró Károly, dr. Manojlović Stipan és Ivan Antunović püspök arcképét festette meg rendelésre.

Néhány hónappal később, 1936 januárjában ugyancsak Oláhot bízzák meg az újságíróbálon kisorsolt részvevő portréjának megfestésére is. A szerencsés nyertes egy helyi keményítőgyáros volt. A következő évi újságíróbálnak termét Oláh száz *vidám* portréparódiája díszíti. Ha mindezt tekintetbe vesszük, akkor Oláhnak nem lehet panasza foglalkoztatottsága tekintetében. Ami pedig az elismerést illeti, abban bőven volt része. A közvélemény legbefolyásosabb irányítói, a publicisták hathatós erkölcsi támogatásban részesítették.

1937. május 2-án Újvidéken megnyitották a jugoszláviai magyar képzőművészek közös tárlatát. Oláh Sándornak ismét alkalma nyílott, hogy Balázs, Hangya, Farkas, Gyelmis, Baranyai K., Husvéth és Csávosy társaságában mutassa be legújabb alkotásait. De ezúttal szűkmarkúan, csak két portréval képviselteti magát, ami a recenzens Schulhóf Józsefnek csak arra ad alkalmat, hogy a *Napló* május 3-i számában „kétségtelenül a legjobb jugoszláviai magyar arcképfestőnek" tisztelje.

Vajdasági és kisebb budapesti sikerei után Oláh végre rászánja magát, hogy az új központ, Belgrád felé is megtegye az első tapogatózó lépéseket. Elküldi néhány képét a Cvijeta Zuzorić szalon 1938-ban megrendezett 10. jubiláris kiállítására. Sajnos, ez a kísérlet már az első lépésnél kudarcba fulladt.

Egy állítólag ismeretlen telefonáló Belgrádból értesíti a *Napló* szerkesztőségét, hogy botrányos zsürizés folytán Oláh Sándor munkáit nem fogadták el, képei a pincében porosodnak. Sovány vigasz lehetett a festő számára, hogy Dománszky Jenő és Gyelmis Lukács képei hasonló sorsra jutottak.

A tudósítás ezt a jubiláris tárlatot skart- és giccs-kiállításnak nevezi, melyen csak a primitív dadogók vehettek részt. Ez nem egészen fedi a való helyzetet, mert számos kiváló művész mutatta be képeit és szobrait — viszont Petar Dobrović, Jarolim Miše, Ivan Meštrović, Augustinčić és mások elvi okokból távol maradtak.

Flamm József, az ismert belgrádi újságíró cáfolta a kiállítást becsmérlő tudósítást, és úgy vélte, hogy az elutasítás akármilyen sajnálatos, ösztönzést kell, hogy adjon a művészeknek.

Flamm „jó tanácsa" azonban, érett művészemberekről lévén szó, értelmetlen és elfogadhatatlan volt. Oláhot pedig kígyómarásként érte ez

az eset. Megbántva húzódott vissza csigaházába, és soha többé nem tett kísérletet a főváros felé.

E sajnálatos esemény után, de nem kizárólag ennek következményeként, Szabadka idősebb képzőművészeinek tevékenységében nagy visszaesés tapasztalható. A belgrádi fiaskó mellett Oláh Sándornak éreznie kell, hogy művészetének tisztelői és pártolói figyelmét más, világrengető problémák kötik le.

A hitleri Németország terjeszkedési politikája, a fasiszta propaganda hatása és az új háború reális veszedelme foglalkoztatja a közvéleményt. A képzőművészet és a képvásárlás szükséglete egyre inkább kiszorul a polgárság érdeklődési köréből.

1939 karácsonyán már az is eseményszámban ment, hogy a *Napló*, ünnepi számát Hangya és Oláh Sándor illusztrálja. Más életjelt ebben az évben nem adnak magukról, és nem is adhatnak a művészek.

Így lesz a következő, 1940. évben is, amikor ugyan a nagy barátkozás szellemében Belgrádban megszervezik a magyarországi festők kiállítását — de Szabadkán megint csak néhány rajzzal jelentkezik Oláh a sajtóban.

Közben a bajsai Gazdakör megrendeli Vámoscher Dezsőnek, egyik alapítójának arcképét. Oláh időben teljesíti a megbízást, és a sikerült nagyméretű portrét 1940 júniusában leplezték le a Gazdakör nagytermében.

Ismereteink szerint ez volt Oláh utolsó jelentős munkája a két háború közötti korszakban. Még festett néhány kisebb vásznat, elkészített néhány rajzot a lapok számára, de az 1918 decemberétől 1941 áprilisáig tartó 23 éves időszak, Oláh legjobb alkotóévei ezzel le is zárultak.

A háború közelségének szele, majd a Horthy-csapatok bevonulása és egyre rosszabbodó egészségi állapota megszakították és megismételhetetlenné tették számára ezt a nagyon termékeny korszakot.

DOKUMENTUM

OLÁH SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ 50 ÉVES MUNKÁSSÁGA*

HANGYA ANDRÁS

Oláh Sándor festő munkásságának értékeléséről itthon, a magunk körében sajnos mind a mai napig nem volt szó. Egy fél évszázadon át áldozattal, hittel dolgozni, ehhez emberfeletti energiára van szükség. Szerencsére Oláh nem volt híján a munkája iránti szeretetnek, és mindig úgy dolgozott, mintha minden ecsetvonását ünnepelték és fizették volna.

Ezek a körülmények, de legfőképpen festészeti iránya, s az utóbbi időben nálunk is átvett új festészeti fogalom, szükségessé teszik, hogy, Oláh Sándorról szólva, az alábbiakban kitérjek a képzőművészettel kapcsolatos egyes problémákra.

A festészet-szobrászat történetének csak a közelmúlt pár évtizedét elég alapul venni ahhoz, hogy szembetűnővé váljék a képzőművészetről alkotott fogalom labilitásának növekedése, illetve ennek teljes megváltozása korunkban. Az ősember barlangjának falképeitől kezdve a mi századunkig a primitív egyszerűség és a sokoldalú tökéletesség közt történő örökös változások jellemzik az ember képzőművészeti tevékenységét, aminek ha határt lehet szabni, úgy csak annyiba, hogy a festészet-szobrászat alapja minden időkön át és az örökös változások ellenére is a látható világ ábrázolása volt. A képzőművészetről alkotott fogalom azt jelentette, hogy a festő vagy szobrász érzelmi életének történéseit a szemmel látható világ ábrázolásával fejezte ki, művészi nívót az adott ennek a tevékenységnek, ha a festő vagy szobrász a látható világ jelenségeiben a saját meghatározottságát tudta rögzíteni. Ahogyan a zene, az irodalom, a tánc meghatározott fogalom, így a képzőművészet is a látható világ jelenségeinek ábrázolásához volt kötve.

Századunk kezdetén történik meg először, hogy a képzőművészet a látható világ helyett csak az ember lelkében érezhető, szemmel azonban nem látható történések ábrázolásával kísérletezik. Ezzel a festészetről-szobrászatról alkotott fogalom megváltozását idézték elő. A látható világ ábrázolásának mellőzésével, az újabbnál újabb forma, szín és kompozíciós csodák, továbbá a felsorolhatatlan új festészeti irányok feltalálásával, a korszerűek a képzőművészeti tevékenységet a korlátolt lehetőséget területére juttatták. Erre enged következtetni az, midőn a súlyos ismétlődések elkerülése céljából ma már az sem új, ha egy hasz-

* Hangya András írása a *Magyar Szó*ban jelent meg, 1956. március 4-én. Nem egyszerű felköszöntés ez Oláh Sándor jubileumára, hanem máig érvényes értékelése is a festő munkásságának. Ugyanakkor vallomás is, Hangya András, az oly ritkán megszólaló festő vallomása a festészetről, a képzőművészetben működő törvényekről, a hagyomány és az időszerű összefüggéseiről. Oláh Sándor festészetének értékelése mellett ez indokolja az írás újraközlését.

nálhatatlan, rozsda rongálta pléhdarab a maga eredeti állapotában „képzőművészeti" kifejezőerővel bír. A korszerű alkotó kedvétől függ, hogy egy fekvő fiatal nő bájainak ősi formáit vélje látni egy deszkahulladék szokásos alakjában. A korszerű képzőművészet ilyen extrém újításaival kapcsolatban számos kérdés merül fel, így pl. az is, hogy a szemmel látható világ ábrázolása tényleg feleslegessé és kimerítetté vált-e a képzőművészet tevékenységében? Továbbá, az új utak feltalálására vajon jó úton halad-e a korszerűek immár 50 éve tartó munkálkodása?

A dolog lényegéhez tartozik, hogy minden egyén a mindennapi élet elsorolhatatlan történései által determinált és emiatt a látható világ jelenségeit csak a maga meghatározottságán keresztül szemlélheti. Tehát a történő ember a látható világgal együtt változik. Ha ez elfogadható, hogyan lehetséges a látható világ ábrázolását kimerítettnek tekinteni?

Nem hihető, hogy Michelangelo a maga idejében valamilyen új korszerűségre való törekvéssel volt terhelt. A görögök által megalkotott emberi test tökéletes ábrázolása után, szemmel is láthatóan csak a saját lelkének meghatározottságát akarta kifejezni, és művészetének ez adott korszerűséget, újat; mást, mint amit a görögök alkottak. A nagyon hosszú névsorból csak egynéhány név említésével illusztrálnám mondanivalóm. Brouwer, Rembrandt, Tiziano, El Greco, Velazquez, Goya, Ingres, Van Gogh, Kokoschka példa arra, hogy a képzőművészetben az új, a korszerű nemcsak a látható világ ábrázolásának tagadásával érhető el. Nem hihető az sem, hogy a maga idejében „extrém" El Greco fejlődési fokozatok ismeretei következtében újító szándékkal festett volna. Vang Gogh festészetét sem az újító törekvések határozták meg, de szemmel is láthatóan egyedül csak az a törekvése, hogy sorsának meghatározottságát fejezze ki festészetével.

*

A korszerű képzőművészettel kapcsolatban felmerülő kérdések közt elsőrendű az is, hogy vajon a humánus műveltség szolgálatában áll-e ez csupán azzal, hogy az elfojtott ösztönök kiélésére alkalmas tevékenység. Mert erre enged következtetni az a nyilatkozat, amelyet a korszerűek egyik legnagyobbja tett a festészettel kapcsolatban. „Minden cél nélkül, szabadon és mindentől függetlenül azt, és úgy fest, ahogyan pillanatnyilag éppen eszébe jut." Más szóval, a magukat korszerűnek nevezett képzőművészek egy része megkísérelte azt tenni, amire egyedül csak a gyermeknek van lehetősége, a gyermeknek is csak abban a korában, midőn még az ember alkotta fogalmak nem gátolják az ösztöneit. Szabadon és mindentől független cselekvésre, más szóval, ösztönös cselekvésre, a szó szoros értelmében, csak a gyermeknek van lehetősége csecsemő korában. De ha el is fogadható a jelenség, hogy egy felnőtt ember művészeti alkotásra ihletett időszakaiban meg tud szabadulni mindazok-

tól a fogalmaktól, amit az ember a történelmen át alkotott, akkor annál inkább vizsgálat tárgya lehet, hogy az ilyen, az ösztönök szublimálására alkalmas cselekvésben felfedezhetők-e mindazon tényezők, amik a képzőművészet fogalmának teljességét jelentik.

Ha egy korunkbeli kép-szobor elé állunk, igen nehéz elhinni, látni pedig nem is lehet a nyomait annak, hogy hol és miben jut kifejezésre az atomenergia ismerete, a századik emeleten lévő lakás hatása stb. Ezekkel szemben fennáll és kétségbevonhatatlan, hogy egy korunkbeli kép-szobor előtt szemmel egyedül csak az látható, hogy a gyermekek egyszerű, naiv ábrázolási módját utánozzák, kombinálva ezt azzal, hogy a régebbi korok, primitív népek és a népművészetek számos elemét átvették. Tehát ezzel is a múltból valamit.

Az okokat keresve, melyek előidézték a korszerűek itt említett művészetének jellemzőségeit, feltételezhető, hogy ez tudattalanul és igen komplikált úton olyan tevékenység, amely a felnőtt embernek alkalmat nyújt arra, hogy a látható világ nehézségei elől visszavágyakozzék abba a múltba, midőn még „szabadon, függetlenül és cél nélkül" tevékenykedhetett. És bocsáttassék meg „rettenetes bűnöm", ha összefüggést vélek látni a korszerű művészi tevékenység és az ember tudattalan vágya közt, amellyel tevékenységének társadalmi formát keres, ez esetben nem sportjáték, de művészet címén engedélyt a társadalomtól arra, hogy ha nem is teljes nyíltsággal, de tudományos elméletekkel burkoltan, szükséges megokolással elkerülje a gyanút, hogy az felnőtt emberekhez nem méltó tevékenység, amit folytat.

Századunk történései következtében a korunkbeli ember érzelmi életében okkal tűnhet fel, ha tudattalanul is, az a vágy, hogy a jelenből meneküljön és komplikált módon a gyermekkorát érintő tevékenységgel valamilyen formában összefüggést teremtsen érzelmi életének azzal az időszakával, amikor még a családi környezet biztonságát érezte az ismeretlen világ félelmet okozó eseményeivel szemben.

*

A civilizált, művelt ember sajnos igen sűrűn egészen pedáns és kifogástalan „elméletekkel és ideálokkal" leplezi az ösztönei által diktált cselekedetét. Az ártatlan művészi tevékenységtől nagyon eltérő, de annál frappánsabb példával igazolhatnánk ezt az állítást. Alig tíz-egynéhány évvel ezelőtt a művelt Európa közepében művelt embermilliók haláltáborokat létesítettek, ahol ugyancsak művelt embermilliókat gyilkoltak le, részükre egészen elfogadható „elméletekkel" megokolva e tömeggyilkosság szükségességét. Bízom benne, hogy nem érhet szemrehányás, ha nem érzek tekintélytiszteletet valami iránt csak azért, mert az tömegjelenség a művelt Európában. A ma 50 éves ember gyermekkorában azt hallhatta, hogy az emberi műveltség kizárja a pusztító háborúk

kitörését. Az elmúlt utóbbi 30 év meggyőzte a korunkbeli embert arról, hogy a civilizált és művelt embert kísérő események másként történtek.

A mai festészeti tevékenység azzal, hogy totális módon tagadja a szemmel látható világ szerepét a képzőművészetben, tagadhatatlanul új. Az okokat keresve, amelyek előidézhették ezt, többek közt feltételezhető az is, hogy menekül a valóságos világ eseményei elől, amelyre napjainkban még mindig az a jellemző, hogy nincs eldöntve, vajon e kor humánus műveltsége elég biztonságot nyújt-e a technikai műveltség eszközeivel szemben.

A korszerű művészek fáradságos munkásságát az itt említett gyanúkkal terhelni brutális gorombaságként hathat, de védelemre szolgáljon az, ha a tisztelt olvasót emlékeztetem arra, hogy az egyszerű embert élettapasztalatai, a műveltet pedig pszichológiai ismeretei türelemre kényszerítik az itt említett kérdések iránt.

A modern pszichológiai az ún. szürrealista képeknek-szobroknak másként tulajdonít jelentőséget, mint maguk a szerzők és az irányzat hívei. Ahogyan az álom fantasztikuma reális történések következménye, amely reális okok azonban az álom fantasztikus meséjével nem azonosak, és csak az álom fantasztikumaiban rejtve fedezhetők fel, így a korszerű képzőművészettel kapcsolatban is felmerül egy újabb — további kérdés, azaz vajon a korszerűek szándékai és célkitűzései és maga a cselekmény között nincs-e hasonló eltérés, mint pl. az álom fantasztikus meséje és az azt előidéző reális okok között.

Tagadhatatlan, hogy az a mű, amelynek nincs intuitív — érzelmi úton közölnivalója, amelyet nem az ösztönök szublimálása — játéka is alkot, az csak munka, de nem művészet! De ugyanígy az a tevékenység, ami csak az ösztönök szublimálására alkalmas, nem foglalhatja magában mindazon tényezőket, amik a képzőművészeti tevékenység fogalmát alkotják.

Senki kétségbe nem vonhatja a korszerűség művelőinek tehetségét. De senki nem tagadhatja, hogy ennek a megállapítása elképesztően labilis és nagymértékben a karrierizmusra való tehetségtől függ ma.

A korszerű művészettel kapcsolatban említett kérdésekre kimerítő választ mind a mai napig sehol sem adtak. Egy franciaországi modern képtár vezetőségének a közelmúltban a korszerű művekkel kapcsolatban tett nyilatkozata bizonyítja ezt: „Nem tudjuk biztosan, hogy melyik korszerű mű az igazi érték, de feltételesen »elismerjük« azért, hogy elkerüljük az esetleges igazságtalan méltányolást!"

*

Az említettekre, ismételtem, azért tértem ki, mert Oláh Sándor festészetében semmi nyoma sincs korszerű törekvéseknek. Oláh Sándorral kapcsolatban nem hangoztatjuk azt, hogy vajdasági festő, noha éppen

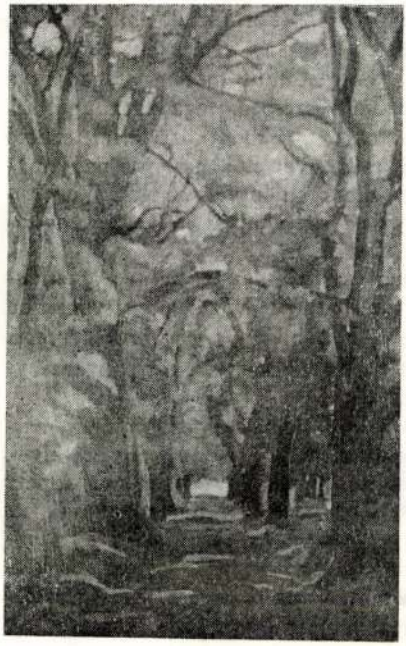

Fasor

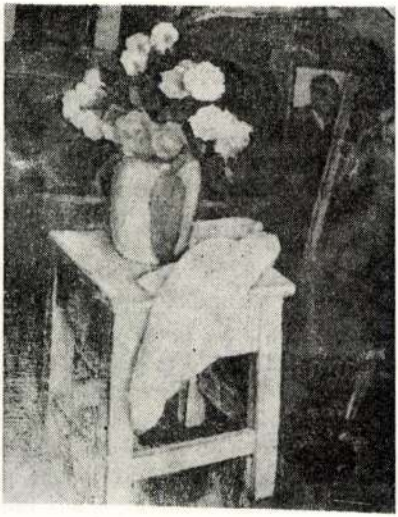

Virágos csendélet

Női akt

Férfi akt-tanulmány

festészetének jellemzőségeivel az. Nem divat őt itthon dicsérni, pedig a mi öreg mesterünk Vajdaságban az egyedüli művész, aki portrékat festhet a képzőművészet minden időkre érvénnyel bíró fogalmazása szerint. Oláh Sándor műveit értékként őrzik a New York-i magángyűjteményekben és Európa más központjaiban. Évtizedeken át rendszeres kiállító tagja a cseh származású Kupecky Jan nevét viselő képzőművészeti társulatnak, és Európa-szerte ismert festők minden alkalommal elismerő méltatásban részesítik kiállított műveit. Azt hiszem, nem vitatható, hogy a művészi értékek méltányolására fórumnak ismerhetjük el itthon is azokat, akik Oláhtól sohasem tagadták meg az elismerést.

A 40—50 év előtti Vajdaság e részében, ha Oláh örökre kedvét vesztette, hogy kiállítson, azt meg tudjuk érteni, mert akkor Suboticán a korzó sarkán még nem volt kiállítási pavilon. Az akkori földbirtokos uraságokat nem érdekelte az olyan népség, amely festészettel foglalkozik. Oláh nem menekült Párizsba a zsíros, tunya gőg elől. Nem gyűjtötte albumba a festményeit méltató újságcikkeket, és nem tette „véletlenül" a műtermében megfordulók kezeügyébe. Nem udvarolt politikusoknak, és nem volt neki fontos, hogy váltakozó kormányok észrevegyék.

Éppen ezért, ha ma, a szocialista Jugoszláviában, a nyolcvanéves életkor küszöbén álló öreg mester sok évtizedes visszavonultság után munkáscsoportot ábrázoló képét küldi a Novi Sad-i kiállításra, minden kétséget kizáróan bizonyítja, hogy nemcsak mint itteni honos, de más vonatkozásban is a miénk. Miénk azért is, mert családját a fajtiszta gyilkosok tartották rettegésben a megszállás alatt. Az első világháború súlyos hadirokkantjától katonai rangját elvették.

De festői munkássága is a miénk. Nem azzal, hogy a suboticai városháza tornyát vagy utcáit festette, nem külsőségekben, lokális jelleggel, hanem a művészet legnemesebb eszközeiben jut kifejezésre a lokális jellemzőség festményein. Az a szabatosság, ahogyan formát és színt alakít és kerül mindent, ami feltűnővé válhatna, az ahogyan tárgyilagos és egyensúlyozott, a fegyelmet, a szokást sértő és elutasító, ami vásznain nem spekulatív, de a helyi mentalitás determinációjaként jut kifejezésre. Ő nem párizsi szemüveg mögül nézte jellemzőségeit ennek a vidéknek, melyben egész életét tölti. Éppen ezért festészetének lényege áll összefüggésben a vidék mentalitásával. A Suboticára oly jellemző bunyevác nő szabatos fejkendőviseletét és a ruházathoz való ragaszkodás tradícióját, ezeknek a rendet tisztelő szellemét és mentalitásuk jelentőségét idézik Oláh Sándor művei.

Az ismeretek hiányossága hangoztatja, hogy Oláh festői értéke „idejétmúlt akadémizmus" vagy „mesterség". Az ilyen nézetek minden szándékosság nélkül igazságtalanok. És csak azt bizonyítják, hogy a kijelentést tevő nem tudja, mi a mesterség és az akadémizmus a festői tevékenységben. Tagadhatatlan, hogy Oláh képein semmi nyoma az újabb kori francia festészeti iskolának. De ahogyan ezt nem sorolhatjuk festészetének

kvalitásai közé, még kevésbé említhetnénk meg mint hiányosságot. Oláh az a vérbeli festő, akinek tehetsége elég erőteljes ahhoz, hogy festészetével a képzőművészet fogalmainak minden időkre érvénnyel bíró fogalmához legyen kötve.

Itthon Oláh képeit nagyon hiányosan ismerik. A két háború közt az újságok, amelyek a dilettánsok egész seregét támogatták, Oláh Sándorral mostohán bántak. Ha képeiről írtak, nem lehetett tudni, a cikk szerzője a vendéglő kellemetességeit vagy az ott kifüggesztett Oláh-képeket dicséri. Mindig egyedül a képeiért kapott pénzekből élt, és anyagi körülményeitől kényszerítve eladta az olyan munkát is, ahol csak a kép egyes részeivel volt megelégedve, de a festőnek nincs lehetősége, mint az írónak, hogy kéziratának ívéről törölje azokat a sorokat, melyekkel nincs megelégedve. A gyengének vélt vásznon is lehetnek jó részek, és így kép marad.

Oláh teljes művészi invenciójának, festészetének igazi értéke a portrék, az arcképek. A festészetben az ember ábrázolása, de legfőképpen az arckép az az „erő"-próba, ahol a féltehetség minden gondos erőfeszítés ellenére is leplezetlen marad, mert a papírlángként ellobbanó szín- és formaélmény a féltehetséget olyan rögtönzésekre kényszeríti, hogy modelljének arcképmása helyett csak típust alakít vásznán, modellje helyett csak hasonlót, teljes formák helyett csak színsíkokat és grafikai elemeket, melyekkel a variációk határainak lehetőségei közé van kényszerítve. Ha ezt el akarja kerülni a feltehetség és „precíz-pontos" igénnyel kezd dolgozni, akkor formáinak és színeinek nem bír önálló tartalmat adni. És képmása minden hasonlóság ellenére művészi invenció nélkül marad. Szándékossággal emlékeztetek Cézanne-ra, aki tizennyolc hónapon át festette az „olvasót tartó asszonyt", és „a művészet tetőpontja az arc", mondotta.

Oláh azok közé a festők közé tartozik, akik a formát és a színt hangsúlyozták. Az ő élménye nem ellobbanó láng, de olyan hőfok, amely lehetővé teszi számára, hogy munka közben a festészet minél több eszközét használja és a formák teljességét modellálja, színsíkok helyett a tónusok számos változatának gazdagságával, a formák egyszerűsítése helyett azok teljességét tüntesse fel. Képei előtt minden kétséget kizáróan biztosak lehetünk, hogy a vászonra festett ember modelljének a lehető leghűbb képmása. Csak a festészeti tájékozatlanságot jelentené, ha naturalizmusra vagy idejétmúltságra gondolnánk Oláh festészetével kapcsolatban. Mert arcképein a történő embert is festi. Zöld-kék színei valami elfojtott depresszióként kísértenek palettájának más színei mellett. Emberek és tárgyak tökéletes formáinak csak látszólagossá válik a nyugalma, mert a formák árnyékaiban, a drapériák redőiben, a tér alakításában ott érezzük azokat a színeket, melyekkel Oláh mesterien érzékelteti a történésekkel terhelt és tragédiát titkoló korabeli embert. Adat szempontjából említem itt meg egyik Zomborban látott festményét. („Fi-

scher Zsuzsa arcképe?") Egy fiatal nő természetes nagyságban festett portréja ez, és Oláh mesteri képeinek egyike, azok közül való, melyek őt az elismert festők közé emelik országunk határain túl is.

Oláh képei előtt a szemlélőnek felül kell emelkedni azon, hogy „régi" vagy „modern", amit Oláh művészete nyújt.

(...)

Ötven éve dolgozik köztünk, és a mi hibánk is, ha munkásságát hiányosan ismerjük.

*

Fiatalabb éveimben szűkös festészeti ismereteim miatt magam is azok közé tartoztam, akik nem ismerhették Oláh igazi festői értékét. Olasz- és franciaországi képtárakban szerzett festészeti ismereteim bővülésével ma, húsz év után Oláh Sándor arcképei előtt múlhatatlan csodálattal állok, mert azok a vajdasági festészet legméltóbb értékei közé tartoznak.

FEKETE SZALAG ÜNNEPI TÁRLATON*

Tárlatunkon, a szabadkai kiállításcsarnokban, fő helyen egy csendélet áll. Keretén gyászszalag. Oláh Sándor festőművész meghalt. Mintha kellő körültekintéssel ő maga választotta volna meg a percet és az órát. A szabadkai májusi tárlat megnyitója előtt halt meg. A ravatalon feküdt még, amikor átvittük képét a múzeumból a kiállítási csarnokba. Faragó vitte a csendéletet. Mi meg — talán át sem érezve teljesen a pillanat drámáját — mentünk csak, lépkedtünk körülötte, mentünk képeket válogatni, tárlatot rendezni, hiszen másnap már megnyitó lesz. És Faragó a hóna alatt vitte a csendéletet. Oláh csendéletét. Oláh Sándor festőművész csendéletét, aki akkor a ravatalon feküdt. A legszabadkaibb festő csendéletét, azét, aki egy hosszú életen át festő maradt Szabadkán. A ravatalon feküdt már akkor, de mégis velünk együtt vonult a csarnokba.

Akkor, ott a képek rakosgatása közben, eszünkbe sem jutott, milyen rettenetesen nagy dolog, milyen emberfelettien nagy teljesítmény egy hosszú életen át Szabadkán maradni és festőnek megmaradni.

Duranci fekete humorával kijelentette, hogy mivel a helyzet így alakult, nem kell vitáznunk legalább arról, kinek a képe kerül a csarnok fő falára.

Igen. A fő fal a gyászszalagos keretű csendéleté. És még azt is mondtuk, Almási hozza el műtermében a tárlatra az Oláh-portrét. Akkor még

* Sáfrány Imre Oláh Sándort búcsúztató írása a 7 *Nap*ban 1966. április 23-án jelent meg.

nem jutott eszünkbe, hogy azt a portrét bronzba öntve oda kellene állítanunk a múzeum és az állomás közötti park galagonyái közé. A galagonyák nem érdemlik meg, lehet, hogy a város sem, de Oláh Sándor megérdemelné, mert nem kis része van neki személy szerint abban, hogy Szabadkán, a városban, a világban, ahol a szép lónak, illetve a jó motornak nagyobb a becsülete, mint a művészetnek, képzőművészeti kultúra létezik és fejlődik. Ha vérszegény is, de él, ha halványan is, de virul, és tudatában van létjogosultságának.

Ma újra rajongó, lelkesedni tudó alkotókra van szükség. Nem elég a tehetség. És a szorgalom sem elég. Ha a művész nem enthuziaszta, és ha a festészet vagy a szobrászat iránt érzett rajongása és odaadó szeretete nem készteti áldozathozatalra, illandó füstté válik tehetsége, az alkotóerő pedig szétforgácsolódik a kifizetődőbb tevékenységek kereszttüzében.

A gyászszalagos kép a szabadkai csarnokban figyelmeztető is. Tanulnunk kell a kemény Öregtől! Életének példájából erőt kell merítenünk, mert rengeteg erőre van szükségünk. Meg kell tanulnunk tőle a mesterség szabályainak tiszteletben tartását, azt, hogy a festészet technológiáját nem azért dolgozták ki a századok folyamán, hogy mi most — újítás ürügyén — úgy munkáljuk meg a vásznat, hogy néhány év múlva színét veszítse a szín, vagy leperegjen a festék. És azt is meg kellene tanulnunk élete példájából, hogy a tehetséget nem szabad aprópénzre váltani még akkor sem, ha az aprópénzen kalácsot is lehet venni, de főleg azt kellene megszívlelni, hogy az életet az életmű igazolhatja. Nem kis tét az élet, de érdemes eljátszani úgy, ahogyan ő eljátszotta. Paklizás nélkül. A legelső ecsetvonástól a legutolsóig, a legelső kiállított festmény örömös izgalmától egészen végig, legvégig, a gyászszalagosig.

SÁFRÁNY Imre

Oláh Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Oláh Sándor

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

BH 1930. III. 15.

Oláh Sándor

Műcsarnok téli kiállításán portré- ja szerepell.

8 Ol. 929. XII. 22.

Oláh Sándor

Műcsarnok téli tárlatán festménye szerepelt

M.o. 929. XII. 22.

Oláh Sándor

Műcsarnok téli tárlatán képe szerepelt.

NM·929. XII·22.

Oláh Sándor

Műcsarnok téli kiállításain szere-pelt.

Az Est 929. XII.22.

Oláh Sándor

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 órai Újság 1930. III. 15.

Oláh Sándor

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

MH·929. XII·22.

Oláh Sándor

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

BH.929.XII.22.

Oláh Sándor

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

EK 1933. IV. 20.

Oláh Sándor

szerepelt az I. nemzeti darálban.

M. 1933. IV. 20.

Oláh Sándor

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Oláh Sándor

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Oláh Sándor

Zöldharisnyás leány

Önarckép

Milcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Oláh Sándor

MDK

Férfiarckép, olf.

Nicsarnok 1931/32 téli kiállítás

Oláh Sándor

Csendélet, olf.

Miskarnok 1934 Téli kiállitás

Ofdb Bendor

Cearbéfet, olf.

Oláh Sándor MDK

Női arckép

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Oláh Sándor

Szerénység, bronz

Miccarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Oláh Sándor MDK

Ifjuság, gipsz

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Oláh Sándor MDK

Napraforgók

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

M. Oláh Sándor MDK

Menekülés, bronz

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Oláh Sándor MDK

Olvasó leány

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

MDK

Oláh Sándor

M.Képzőművészek Orsz.Szöv. és a Délvidéki Szépmives Céh ... Kiáll. Ujvidékön. Szépmivészet, 1941. 1.sz. 32 l.

Oláh Sándor, sz. 1886. Szabadka

Modellek, olaj
Horthy Miklós ut Szabadkán, olaj
Csendélet, olaj

Délvidéki Szépmives Céh I. Bpesti kiáll. Hiberát 4o. kiáll. 1943. márc.

Oláh Sándor

Női arckép

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 24 l.

MDK

Oláh Sándor

Zöldharisnyás leány

Önarckép

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

37 l.

Oláh Sándor MDK

Estefelé, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Oláh Sándor

MDK

Anyám, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Oláh Sándor

MDK

Éva, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Oláh Sándor

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

MDK

Oláh Sándor

Akt.

Az 1934.évi téli kiáll.tárgym.Jan.14-
febr.11. Képzőm.Társ.

MDK

Oláh Sándor

Képzőművészet 1931. 41. sz. 144.l.

MDK

Oláh Sándor

Este felé, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. 38.1.

MDK

Oláh Sándor, festöm.

Férfiarckép. Olf.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.2o.-jan.17. Kat. 21.1.

MDK

Oláh Sándor, festőm.

kiérdemelte elismerésünket.

A Műcs. téli tárlata.
Képzőművészet. 1932. VI. évf. 46. sz. 18.l.

Oláh Sándor,

is nivósan szerepel.

Chroniqueur:
Müvészarnok. - Téli tárlat.
Képzömüvészet. IV.évf. 26.sz. 28.1.

M.D.K.

Oláh Sándor

festő

Az „Szé" hetilap rajzolója volt

1909-ben.

Szepesi Géza: Adat Egry József életrajzához

Művészet, 1964. május. - 11 lap

MDK

Oláh Sándor

Este felé, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Oláh Sándor, festő

Önarcképe. Of

Képzőm. Társ. 1909/10 téli kiáll. · Kat. 60. l.

Blah Jánosz, festő

Szarvkeje. Of

Hépnéen. Tám. 1909/10 téli tiell. Lat. 60.2

MDK

Oláh Sándor, Szabadka.

Erdőszéle, of.

Félakt, of.

Szegedi Képzőműv. Egyes. kiáll. Hungária szálló.
1943. okt. 7 l.

öldszintes, 4 íves nyilással, íves
~~záló.~~ Tornácos udvar. klarinéta,

1/

MDK

Oláh Sándor, Szabadka.

Csendélet, of.

Horthy Miklós ut Saabadkán, of.

Szegedi Képzőmüv. Egyes. kiáll. Hungária szálló.
1943. okt. 7 l.

egyemeletes, 3+1+3+3 ablaktenge-
az utóbbiakon oromzatos. Koraeklek-

ásodik lapszám, 7 l/

Oláh Sándor, MDK

az ötvös-szakosztály jeles növendéke.
Herpka Károly tanitványa.

Hanvay Ödön: Az iparművészeti iskola jubileuma.
Művészi Ipar r.1905.nov.15. I.évf. 3.sz. 36. l.

MDK

Oláh Sándor

Női arckép

KMTárs kiáll. 1941. dec, Műcs. 12. 1.

MDK

Oláh Sándor

Kislány babával, of.

Szépművészet. 1942.

45.1.

MDK

Oláh Sándor festö

Zöldharisnyás leány.
Önarckép.

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz.Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.-
és Közokt.Min./1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 37.1.

MDK

Oláh Sándor festő

Gyenes I: Délv. Szépmíves Céh kiáll.Palicson.
Pesti Hirlap, 1942. aug. 19. 4.l.

Oláh Sándor MDK

Napraforgók

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

Oláh Sándor

MDK

Olvasó leány

Miskolc 1944. márc.-ápr.
Tavaszi Tárlat

OLÁH SÁNDOR

667. Önarckép. Olajf. 36x26.

Árverési csarnok aukció kat. 1933.okt. 3.sz. 31.oldal

MDK

Oláh Sándor, festőm.

678. Önarckép. Olf. 36x26. J.l.b.

Árv. Közl. 1933. dec. hó. 4.sz. 68.aukció. 3c.l.

MDK

Oláh Sándor

Képzőművészet, 1930. 29.sz. 99-100 l.

Oláh Sándor - képzőművész.

Hajdú-Bihari Napló

KULTÚRA 1996. aug. 28.

Mozgásban a mozdulatlan nővel

Oláh Sándor: Álom

Fotó: Napló-reprodukció

VITÉZ FERENC

A Medgyessy Teremben állította ki bőrszobrait a debreceni Oláh Sándor. Iparművészeti alkotások ezek elsősorban – a gipszből kiöntött figurát vonja be finom bőrrel, játszva az anyaggal, annak redőiben, simulásában és hullámaiban új meg új jelentéseket árnyalva, sejtetve.

Mindenekelőtt feltűnnek ezeken a bőr- és gipszszobrokon, faliképeken, a teljes plasztikai hatást keltő relief-szerű domborműveken a kezek. A (művészi) kezeknek külön életük van, önálló személyiségűek. Oláh Sándor kezei arról tanúskodnak, hogy őt is foglalkoztatják e testrészek külön életei. Nem is elsősorban az aprólékos kidolgozottság szempontjából, hanem a kompozíció oldaláról nézve: azt keresi, hogy a mozdulat – a megkezdett, a befejezett vagy a két mozdulat közötti átmenetet kifejező gesztus – hogyan mutathatja meg a belső tartalmakat, hogyan utalhat emberre, sorsa és jellemre is. A kezek mozdulatában ott van a rejtély – a félig bujtatott, félig felfedett, de a bezárkózást is mutató gesztust látjuk magunk előtt: a védelemét és a védekezését, a belső szférák védelmezésének, a tisztaság megtartásának vagy a nőiség kifejezésének a mozdulatát, amiben egyszerre fejeződik ki az, hogy én En vagyok, Nő vagyok, önálló és teljes értékű személyiség, valamint hogy: itt vagyok, tegyél velem azt, amit akarsz.

Oláh Sándor néhány címe fogalom s kulcsfogalom is egyben. Ilyen például a Merengés. Erotikus jellegű és kisugárzású ez a merengés, a két kéz helyzete s iránya a figyelemfelkeltést is szolgálja – az egyik mell felfedésével és a másik tenyérrel való eltakarásával. Maga a test (a nőiség anatómikus szépségével), az ábrázolt figura önmagában klasszikus módon statikus, a két mozdulat közötti állapotot, a folyamatos, az időből kiszakított jelen időt ábrázolják, de ebben az átmeneti és megörökített jelenben benne van a világ múlt- és jövőbeli tapasztalata. Ugyanakkor: a kompozíciós rend számára is szükséges, és végső soron a harmóniát teremtést segítő ellentétként a haj, a ruha vagy a ruha gyanánt felvitt lepel, a felületek bőrornamentikája már mozgást mutat: egyedi, megismételhetetlen formákat, labirintusvonalakat és időráncokat ölt a bőrfelület. A Lebegés egyfajta befelé, a középpont felé ható erőt sugároz, mely mozgás középpontjában maga a mozdulatlan nő van. A Szélben esetén a kéztartás és a haj állása, iránya erősíti, hogy az emberi-isteni szépség uralkodik a természet erői fölött. Térdelője az alázat, az ima, a harmónia kifejezése és annak metaforája is.

A harmónia Oláh Sándor minden bőrszobrát átsugározza, akár vágyként, akár megvalósult állapotként, megszelídítve egyben az alkotás belülről fakadó nyugtalanságát, vibrálását, de ez a vibrálás szükségszerűen jelenik meg a kiegészítő, háttérként, perspektívaként is szolgáló bőrfelületeken. Krisztus feje és Mária feje érdekes kísérletre ad lehetőséget: hogyan léphet be a befogadó is a kép konkrét formálásába, attól függően, hogyan állítja, alakítja kámzsáikat.

A nők többsége rejtőzködik Oláh Sándor alkotásain (a merengő, mozdulatlan szépség, a harmónia és a statikus–dinamikus ellentét után talán ez a következő kulcsmotívum). A Hajnal és az Álom is rejtőzködést mutatnak – talán az arcok megfoghatatlansága miatt –, ők, akik testvérei egymásnak. Ez a rejtőzködés pedig kiváló kompozíciós lehetőség gyanánt is szolgál: a rejtőzködésben a tökéletes egységet, a világgal való eggyéolvadás lehetőségét fogalmazza meg az alkotó.

Budapesten tartották meg – öt ország részvételével – a negyedik nemzetközi huszártalál
tus 17. és 20. között, melyen megyénkből kilenc huszár vett részt Fotó: Sz

TV-MŰSOR

DVTV, *kábeles adás* 10.00 HirdeTv. *Sugárzott adás* 15.00 Képújság. 17.30 VI. lovastorna-vb '96. 18.30 Közérzet. Benne: Utcai fórum a Vezér utcai lakótelepen. A nézők kérdéseire válaszol: Szigethi István önkormányzati képviselő. Világbajnokság után – vendégünk a Debreceni Búvárklub két tehetséges növendéke. 19.00 Napszemle. 19.35 Lórukk. 20.15 Szabadesés. Amerikai thriller. 22.15 Képújság. *Ügyeleti telefonszám: 06 (60) 302-940.*

TV–1.: 17.00 Specht tanár úr. XIV/13. Születésnap (ism.). 18.00 Körzeti híradók. 18.15 TH. Tudományos híradó. 18.45 Telesport. 19.00 Sportműsor. 21.00 Híradó. 21.10 Kékpercek. 21.15 Telemázli. 21.45 Múzsa. 22.00 Objektív. 22.25 Időjárás. Kenó. 22.35 Lapzárta. 22.40 Unokáink is látni fogják (ism.). 23.10 Monteverdi-fesztivál. 24.00 MC. Magyarok cselekedetei (ism.)

TV–2.:5.40 Gazdatévé. 6.00–9.00 Nap-kelte. 9.00 Tízórai. 9.10 Skippy kalandjai. Skippy és a levelezőtárs. 9.35 Tízórai. Benne:. 9.50 Játék. 10.00 Pénzkérdés. 10.45 Játék. 10.50 Hírek. 11.00 Walt Disney bemutatja (ism.). 12.00 Déli harangszó. 12.05 Üzlet délidőben. 12.25 Telepakk. 15.00 Hírek. 15.10 Cigány magazin. 15.35 Szlovák nyelvű magazin. 16.00 Hírek. 16.05 A pénz beszél. A WVM csődje. 16.30 Vidéki Anglia. Angol ismeretterjesztő filmsorozat. 17.00–17.25 Kapcsolj be! 17.00 Mozivarázs. Válogatás a gyerekek filmjeiből (ism.). 17.15 Oscar Junior (ism.). 17.30 Ombudsnő. 18.00 „Engedjétek hozzám!..." 18.10 Csellengők. 18.15 Üzlet. 18.30 Mindent vagy semmit! 19.00 Esti mese. 19.15 Klipmix. 19.30 Híradó. 20.05 MC. Magyarok cselekedetei. 20.15 X-akták. Roland. 21.05 Vers mindenkinek (ism.). 21.10 Panoráma. 21.45 A tengeralattjáró. NSZK filmsorozat, VI/1. 22.35 Út a Fehér Házba. Dokumentumfilm. 23.05 Híradó, 3. 23.15 BBC-híradó.

HBO: 16.30 Supermen legújabb kalandjai – Lois és Clark. 17.30 Zenemánia. 18.30 A le-

20.00 Élő, telefonos kívánságműsor. 21.00 Stúdióbeszélgetések. 22.00–24.00 Nagy zenei utazás. *Telefon: 430-530.*

CÍVIS, a Magyar Rádió zenés magazinműsora a 103,5 MHz-en: 16.00–19.00 Születésnapi sorsolás – Útinform – A nap slágere – Játék – A nap érdekessége. *Telefonszám: 419-650.*

HAJDÚSÁGI RÁDIÓ FM 72,4 MHz-en, kábelhálózaton: 101,5 MHz-en (6.00–24.00 óráig): 6.00–8.00 Vidám ébresztő. Magazinműsor. Hírek, útinform, riportok, kulturális ajánló. 8.00–14.00 Vidám hírek, főzési tippek, kulturális hírek, magazinműsorok, innen-onnan, játékok. 14.00–17.00 Zenei hírek. Ajánlóműsor, játék, nosztalgia- és magyar zenei összeállítás. 17.00–18.00 Sportmagazin, lapszemle, vidám hírek. 18.00–20.00 Kívánságműsor. 20.00–23.00 Lemezújdonságok, interjúk, jogi vagy orvosi tanácsadás. 23.00–24.00 Műsorzáró. „Esti zenék" – kívánságműsor éjszakai baglyoknak. *Telefonszám: 424-820.*

KELETI FŐCSATORNA–HAJDÚ RÁDIÓ FM 98,9 MHz-n: 6.00 Napi műsorelőzetes. 6.00–10.00 Barta Tamás műsora. 7.00 Hírek, időjárás-jelentés. 7.30 Lapszemle. 7.45 Kalendárium. 8.00 Hírek. 8.30 Útinform, ügyeleti hírek. 9.00 Hírek. 10.00–14.00 Börcsök Imre műsora. 10.00 Hírek. 10.45 Sport. 11.00 Hírek, időjárás-jelentés. 11.30 Kulturális hírek. 12.00 Hírek. 13.00 Hírek. 14.00–18.00 Vályi Zsolt műsora. 14.00 Hírek, időjárás-jelentés. 15.00 Hírek. 15.30 Kulturális hírek. 16.00 Hírek. 17.00 Hírek, időjárás-jelentés. 17.30 Útinform, ügyeleti hírek. 18.00–22.00 Soltész Miklós műsora. 18.00 Hírek. 18.30 Lapszemle. 19.00 Hírek. 20.00 Hírek, időjárás-jelentés. 20.45 Sport. 21.00 Hírek. 21.55 Műsorzárás, másnapi előzetes, stáblista. *Telefon: 371-999.*

MR DEBRECENI STÚDIÓJA a 103,5 MHz-en: 5.55 Műsorismertetés. 6.00 Kossuth Krónika. 6.15 Lapszemle. 6.20 Útinform. 6.30 Hírmondó. 6.45 Ellenzéki fórum '96. 6.55 Ügyelet. 7.00 Kossuth-krónika. 7.15 Hétfői sportösszefoglaló. 7.45 Körzeti időjárás. 7.55 Napi programajánlat. 8.00 Hírmondó. 8.15 Lapszemle. 8.20–8.55 Szeretet-

szöntő. 6.30 BBC-hírek. 6.
6.45 Napló-lapszemle. 6
7.15 Névnapköszöntő. 7.3
Napló-lapszemle. 8.15 La
járás. 9.00 Műsorzárás. 12
13.30–13.35 A Deutsche W
vű műsora. 14.00–16.0
Benne: A DL-stúdió műsor
donságainkból. (16.10 M
18.00–22.00 Esti magazin.
ka éberen. Zenés műsor n
lefon: 06 (54) 401-710.

KOSSUTH, *középhullámon*
li krónika. 4.40 Határok
rádió. 8.10 Műsorszemle. 8
9.00 órától óránként: Hírek
közben. 11.05 Slágermúze
a nők. Laczkó Géza írása
12.00 Déli krónika. 12.30
Törvénykönyv. 12.50 Kü
13.05 Vendég a háznál.
evangélikus énekeskönyv
műsor. 14.05 Klasszikus
14.35 Beszélni nehéz! 14.
gálat. 14.55 Versek. 15.05
ben. 15.55 Biztonsági öv. 1
nika. 16.10 Mindennapi
Hasznos tudnivalók (mun
vészek műhelyében. Geig
bitaművész. 17.05 Kassza
ka. 18.30 Ráadás. 19.05 Sp
éjszakát, gyerekek! 19.40
Isaac Bashevis Singer reg
Lászlóval beszélget Marsc
népzene hagyományőrző
nélkül. 21.05 Filmpremier.
zöldebb a szomszéd nője'
(1996). 21.25 Háttér. 22.0
ka. 22.30 Valahol valaki (i
múzeum. **URH:** 6.55–9.00
ciós magazinok. 9.00–18.3
hullámú műsorral. 18.30–
gi műsoraink. 21.00–22
Hangja magyar műsora.
nos a középhullámú mús
A BBC késő esti magyar

PETŐFI: 4.33 Hajnali da
geli csúcs. 7.45 Sportre
délelőtt. 9.55 Manapság..
lág." Lehár-sorozat. 12.00
13.03 Manapság...

küvőre

ki netán egy
ján, vagy fe-
ikar az esküv
Pammy Bol-
te bármilyen
rdam mellett
gazgató volt,
állatszelídítőt
n megkeres-
ezt teszik, ha
állataikat" –
értekezletén.
ntot visz egy
berces látoga-
mintegy 300
get kellett le-
ban ennél jó-
eget tud ten-
kal, vagy ki-

ei

k csütörtöki
gyógyszerek
italt nagyon
tták meg né-
ek tanulmá-
tag című va-
Vogel ham-
elmondta,

OLÁH SÁNDOR

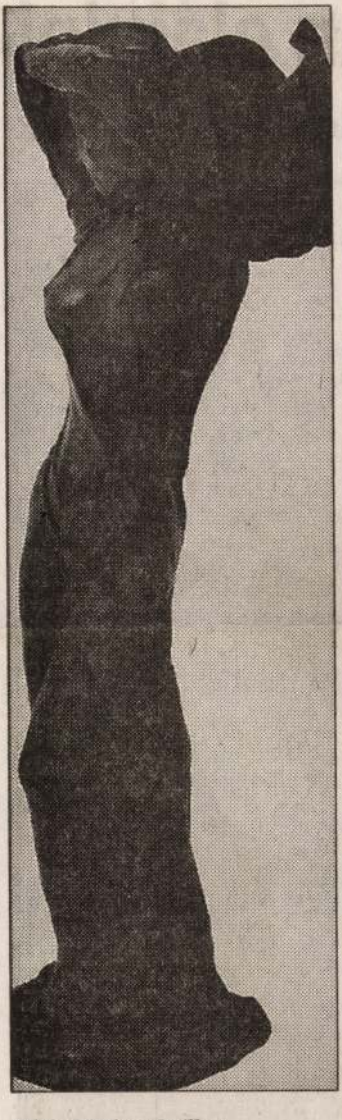

Oláh Sándor: Szélben

TÁRLAT

Oláh Sándor bőrműves iparművész kiállítása mától augusztus 23-ig naponta 9-től 18 óráig tekinthető meg **Debrecenben,** a Piac utca 31. szám alatti Medgyessy Teremben.

1987. aug. 14.

ın elájulni

elelősség szétoszlik

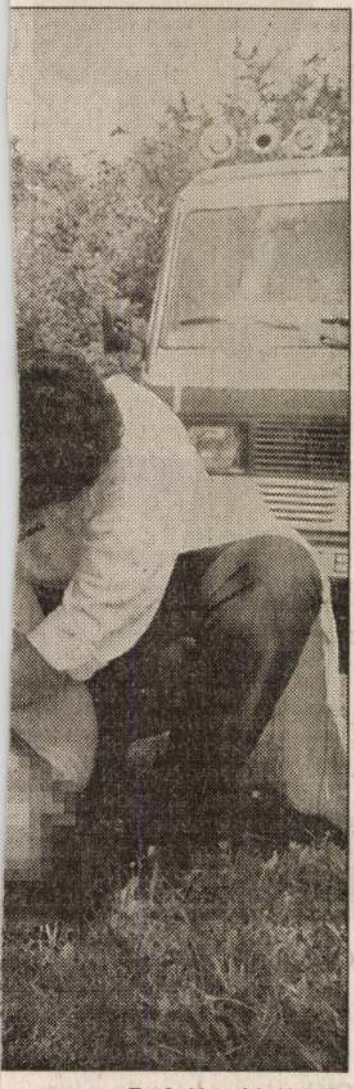

Fotó: Horváth Katalin

izonyították ugyanis, hogy mi-él nagyobb a tömeg, annál na-yobb a valószínűsége, hogy a elelősség szétoszlik, az emberek em veszik komolyan, azaz krí-

OLÁH SÁNDOR

Ének - Magyar o.

'96. X. 12.

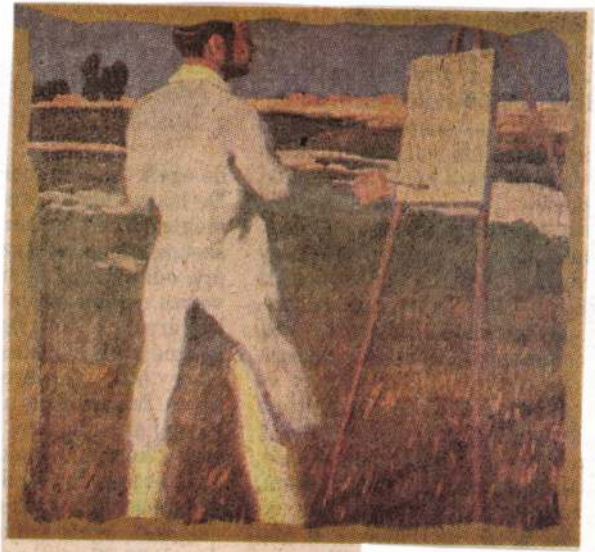

Oláh Sándor: Festő a szabadban

Vajda Zsuzsa

JATE

Szeged
Egyetem u. 2-4.
6722

Tisztelt Professzor Úr!

Az OTKA Szervezeti és Működési Szabályzat
folyamatos rotációját írja elő.

Ennek értelmében a tudományos közösség és
javaslata alapján tisztelettel felkérem, hogy a
31. közötti időszakban vegyen részt a Pszichol

Kérem, hogy szakértelmével és aktív közremű

OLÁH SÁNDOR iparművész

Bársonyos bőrképek

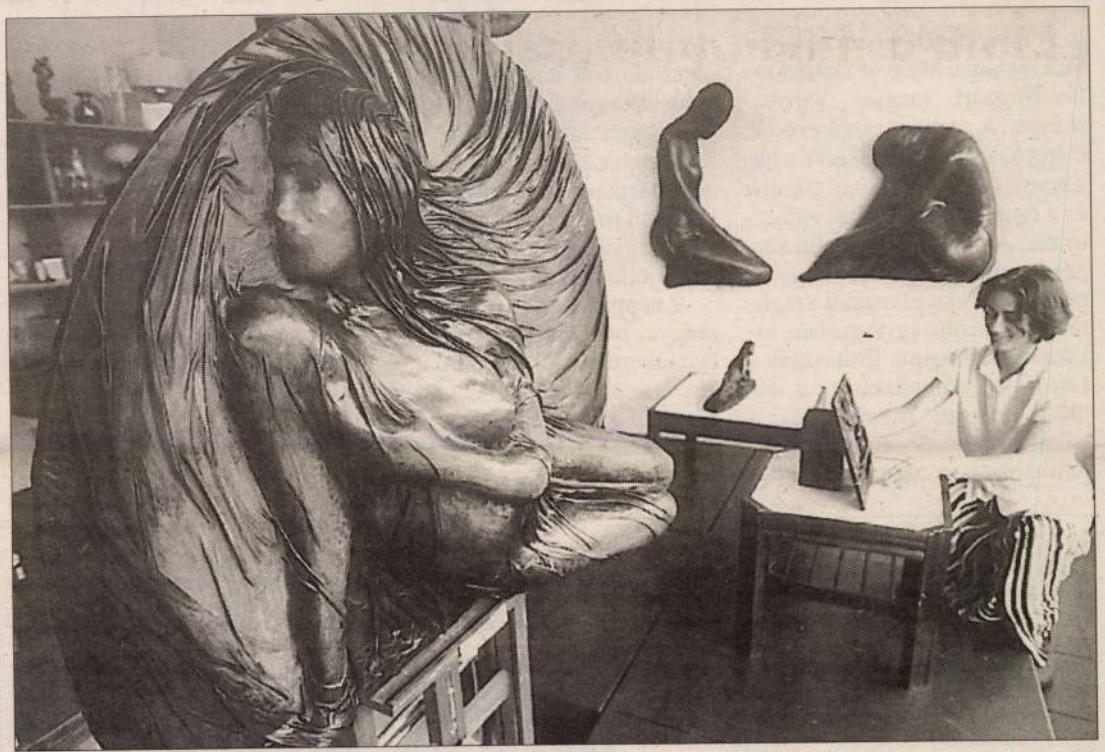

Ez a bársonyos finomságú, 100x90 cm méretű táblakép 70 000 forintért kelt el

Fotó: Áfrány

Sok látogatót vonz *Oláh Sándor* iparművész eladással egybekötött kiállítása a veszprémi Képcsarnokba. Különösen a szép női test látványának kedvelői időznek el az egyedi technikával készült bőrképek között.

A művészetkedvelők ráhangoltságát mutatja a forgalom is, a négy kiállított szobor már elkelt, és az egyik bársonyos finomságú, 100x90 cm méretű táblaképet is megvették 70 000 forintért.

Oláh Sándor debreceni iparművész első önálló kiállítását 1982-ben rendezték meg Münchenben, művei azóta bejárták a nagyvilágot, eljutottak Japánba, az USA-ba, Kanadába, Indiába, Európa több országába. Itthon minden megyeszékhelyen és Budapesten is sikerrel mutatkozott be.

Realitás és józanság

Megalakult az MDNP megyei választmánya

A megyeszékhelyen megalakult tegnap a Magyar Demokrata Néppárt megyei választmánya. A testület elnökévé *dr. Papp Sándort*, alelnökeivé a badacsonytomaji *Békássy Jánost* és a csopaki *Selley Abát* választották. Az új elnök a Napló kérdésére hangsúlyozta, hogy a néppárt helyi szervezetei a realitás és a józanság jegyében kívánnak politizálni. Elutasítják a forrófejű radikalizmust, a kiürült nemzeti retorikát és a hangzatos jelszavakat. A társadalomban – a néppárt véleménye szerint – ma a „fent" és a „lent" között húzódik a legélesebb törésvonal. Ők politikájukban egyértelműen a „lent" mellett kötelezik el magukat. Ellenzéki pártként helyi tevékenységüket a kritika, a konstruktivitás és az együttműködés szándéka fogja jellemezni.

A néppárt helyi szervezetei a megye hét országgyűlési választókerületéből ötben már jelen vannak, de őszre a további két választókerületben is megalakulnak a helyi szervezetek.

– téjé –

Kelend

Többféle víztisztító, ioncserélő műgyantából indítottak útnak szállítmányt a héten a fűzfői Nitrokémia Rt.-ből Ukrajnába.

Az elmúlt hetek tárgyalásainak eredményeként a Dél-ukrajnai Atomerőmű részére 40 tonnányi műgyantát az úgynevezett primer hűtőrendszer részére, több mint 100 tonnát pedig a hagyományos erőművi víztisztító rendszernek megfelelő minőségben szállítanak a keleti szom-

Nemzetközi rendőrtalálkozó

OLÁH Szilvester szobran

Berry, Szent Vince-szobra

2001. jan. 26. avatták

OLÁH SZILVESZTER

MAGYAR NEMZET

2000. szeptember 29., péntek

RÖVIDEN

Oláh Szilveszter kiállítása

■ Cs. O.

Oláh Szilveszter alkotásaiból gyűjteményes kiállítás nyílt tegnap a Parragh Galériában (V. kerület, Bajcsy-Zsilinszky u. 5–7.). A művész szobrait a mitológia és a kereszténység világa ihlette, míg grafikái egy szürrealista álomvilág képeit jelenítik meg.

Oláh Sándor MDK

Tájkép, olf.

Arckép, pasztell

Mücsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Oláh Sándor

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Müvészet. 1942. VIII. c. 51 l.

Gláh Sándor: Napraforgók

Oláh Sándor festő
1886 -

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
235-237.
"Szegeden..."

Oláh Sándor.

Szerepelt a művésznegyedek műcsarnoki kiállításán.

PK. 1931. II. 22.

Oláh Sándor

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel - jó fejekkel - pl.egybezredes arcmása.

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Oláh Sándor

Mindvégel szerepel a Mesemesnek
Téli Tárlatán.

N. ü. 929. XII. 22.

Oláh Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1930. III. 19.

Oláh Sándor

festő

Szabadka

MDK

Oláh Sándor festőmüv.

Modellek

Horthy Miklós ut Szabadkán

Csendélet

Bihari S: Bácskai müv. bemutatkozása.

Délvidéki Magyarság, Szabadka, 1943. márc. 19.

MDK

Oláh Sándor festőművész.

r: Délvidéki művészek kiáll. Pest, 1943. márc. 20.
5 l.

Oláh Sándor

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Oláh Sándor festő

a szabadkai városi múzeumban kapott helyet a vajdasági magyar képzőművészet képtára. A képtár elő kiállításán szerepelnek művei a kecskeméti művésztelepről tért vissza a Vajdaságba.

Láttuk, hallottuk.

1974. VII. 28. /Petőfi/ 12.28 Ka.

Oláh Sándor
festő

Méltatás

Sz.Karnyó Leona: Hustéth Lajos művészete.
Művészet, 1972.január - 12.oldal

OLÁH Sándor festő (1886–1966)

Nagybánya és a Vajdaságiak.
Újvidék, 1996

OLÁH SÁNDOR

OLÁH SÁNDOR festőművész, 1886. november 5-én született a Bihar megyei Magyarcsékén. Már gyermekkorában Szabadkára került, az elemi és középiskolát is ebben a városban végezte el. Megállapíthatjuk, hogy Oláh a legszabadkaibb a szabadkaiak között, mert tanulmányi éveitől és a háborús kényszerbevonulástól eltekintve egész munkás életét itt töltötte el. Ez a tény természetesen meghatározta tevékenységének és fejlődésének horizontjait.

Miután egy évet a krompachi vasgyárban dolgozott, művészi tanulmányait Szabadka város ösztöndíjasaként először Kassán, majd a budapesti Iparművészeti Főiskolán kezdte. Utána 1905-től három évet a budapesti Szépművészeti Akadémián tanult. Első mestere Zemplényi Tivadar volt. Budapestről 1908-ban Bécsen át jutott ki a neves Müncheni Akadémiára, ahol 1911-ig Angeló Jank növendéke volt, esténként pedig Hollósy Simon rajziskoláját látogatta.

Gajdos Tibor: Képzőművészeti élet Szabadkán a két világháború között

A szerző kiadása, Szabadka, 1977

A müncheni tanulmányok után Iványi-Grünvald Béla meghívására a kecskeméti művésztelepen töltött el egy évet, a nyarakon pedig Nagybányát látogatta. Ezekben a művészeti központokban szívta magába az új irányzatokra törekvő eszméket, ami nem állt ellentétben a budapesti és müncheni iskola szolíd mesterségbeli alapozásával. Oláh már pályája kezdetén nagyon fontosnak tartotta a jó felkészültség, az alapos rajztudás, a kompozíció és színek viszonya ismereteinek szükségességét. Korai munkáin, közöttük Kosztolányi Dezsőről, Csáth Gézáról és Somlyó Zoltánról készített ceruzarajzain is világosan kifejezésre jutottak ezek a tulajdonságok.

Első bemutatkozása Szabadkán 1907-ben egy együttes kiállítás alkalmából történt, és ugyanazon esztendőben már a budapesti Műcsarnokban, majd a Nemzeti Szalon tárlatán is helyet kap néhány portréja.

Első ismret alkotásain a szecesszió, majd később az impresszionizmus hatása észlelhető. Sokat fest a szabadban, képei a szétáradó fényben úsznak, életörömet sugároznak. Ha határozottan nem is állítható, de feltételezhető, hogy ez nem csak mestereinek és mintaképeinek hatását, hanem fiatalságának, jó egészségének, életigenlésének közvetlen kisugárzását is jelentik.

Mert ahogyan azt Bela Duranci, az Üzenet c. folyóirat 1971. 4. számában közölt „Emberi és művészi mintakép" című írásában megállapítja (és ezt képeinek ismeretében csak feltételesen lehet elfogadni) Oláh Sándor fejlődése valahol az első világháború kezdetén megrekedt. Ez az értékelés azonban legfeljebb stílusbeli fejlődésére vonatkoztatható, mert mesterségbeli tudása és elmélyültsége az első világháború utáni korszakban egyre inkább fokozódott, mindaddig, míg hallása után látása is nem kezdett romlani.

És ezt a nagy és alapos tudást nem csak képein demonstrálta, hanem elvként igyekezett számos tanítványában is tudatosítani. A „ködös irányzatokat" elvetette, mert mint egy Timár Ferencnek adott nyilatkozatában mondta „az apostolaik betegek... Mielőtt pedig festenének, tanuljanak meg rajzolni. Mert — mondta, — a legtöbbje a legelemibb dolgokban ügyetlen, tehetségtelen és dilettantizmusukat különböző izmusokkal igyekszik leplezni." A költőkről is azt mondja, hogy először tanuljanak meg magyarul, azután faragjanak rigmusokat.

Ilyen volt Oláh Sándor alapállása, melyhez hat évtizedes munkássága során mindvégig hű maradt.

Oláh Sándort sokan a polgárság — már mint a vidéki polgárság festőjének tartják. És valóban, képei — csendéletei, portréi és kisebb számban tájképei minden módosabb polgári család falán helyet kaptak. Mert festményeiről nemcsak a téma, de a színek és vonalak nyugalma is áradt. De figyelembe kell venni, hogy Oláh hivatásos festő volt, mást nem tudott csinálni, másból nem tudott pénzt előteremteni, csak a festészetből. Saját passziójára, bármennyire is szeretett volna, nem festhetett,

A kép áruvá vált, ez nem Oláhon múlott, világjelenséggé lett — az áru pedig csak akkor értékes, ha megveszik. Ezért vállalt számos városi rendelést, ezért készítette el dr. Bíró Károly, dr. Manojlović Stipan, Skenderović főispán, meg Antunović püspök képmásait. Ugyanezen okból festette meg Wámoscher Dezső bajsai nagybirtokos, vagy Szenes szabadkai nagykereskedő egyébként remekbe sikerült portréit.

De Oláh Sándor műveihez tartozik a sok remek kép is, melyek modelljei felesége és Éva leánya voltak.

Sokan a rendelt portrék tömegének tulajdonítják Oláh színskálájának bizonyos eltompulását „elkékesedését", mások nagyothallásával magyarázzák ezt a jelenséget. Néhány újabban felfedezett, fiatalkori Oláh kép azonban megcáfolja ezeket a föltevéseket. Ezeken a kezdeti képeken ugyanis szintén a kék szín, a kék „fátyolitás" dominál...

Oláh Sándor alkotó munkássága mellett részt vett a képzőművészek szervezkedési kísérleteiben, korrigált a becskereki művésztelepen, Szabadkán pedagógus munkát végzett és kiállított együttes tárlatokon. De önálló tárlatot a két háború között nem rendezhetett. Az egyetlen retrospektív kiállítását 1961-ben az Életjel rendezte Szabadkán. Ekkor kapta az első nagy elismerést városától, mely Októberi díjjal tüntette ki.

Oláh Sándor süketen és majdnem vakon élte át utolsó esztendőit. A sors iróniája hogy ezekben az években élt csak a mindennapi megélhetési gondoktól mentesen. Ifjabb művésztársai, elsősorban egykori tanítványa és tisztelője Hangya András, majd Boschán György hívta fel a közvélemény figyelmét az idős mester értékére és helyzetére — ennek alapján a város havi kegydíjat biztosított, majd nyugdíjjogosultságot szerzett neki.

1966. április 25-én, életének 80. esztendejében Szabadkán hunyt el.

Alkotásait a szabadkai és zrenjanini Városi Múzeum képtára, a szabadkai Városi Könyvtár, budapesti képtárak, nevelt leánya Kudlik Aranka, valamint Basch István, Molnár M. István, Jelisaveta Matijević, Almási Gábor, Franzer István, Szenes György és sok más szabadkai, újvidéki, zrenjanini gyűjtő és a világ minden tájára szétszóródott családok őrzik.

Irodalom: Enciklopedija likovnih umjetnosti III. Zagreb, 1964. — B. Duranci: Emberi és művészi mintakép. Üzenet, 1971. 4. — Oláh Sándor önéletrajza (kézirat). — Munk Artur: Oláh Sándor negyedszázados jubileumára. Napló, 1933. jul. 9. — A budapesti Műcsarnok 1934. évi kiállításának tárgymutatója.

Oláh Sándor
festő

A vajdasági festők közé sorolják
Oláh Sándort. A müvén kecske-
miten tanult.

Bela Duranci: Modern magyar képtár Szabadkán.
MÜVÉSZET, 1973.január - 38.oldal

Oltók Sándor

alkotása a Keregesi úti lakótelep épü-
letén.

Benza László, Bernáth György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest lexikon, Buda-
pest 1973. 13351

3458

Oláh Sándor
festő-

Oláh Sándor vajdasági festő csatla-
kozik az avantgardistákhoz.

Béla Duranci: Mesélnek a falak...
Művészet, 1971. február - 22 oldal.

Oláh Sándor festőművész

Hangya András festőművész írása: „Dokumentum Oláh Sándor festőművész 50 éves munkássága". mely 1956. márc. 4.-én jelent meg a „Magyar Szóban".

„Fasor", – „Virágos csendélet", – „Női akt", – „Férfi akt-tanulmány" c művei (662. old.-on.)

Hid. 1979. Máj. 658–665 old.-on.

Oláh Sándor festőművész

Sáfrány Imre: „Fekete szalag ünnepi tárlaton" c. Oláh Sándort bücsüztató írása a „7 Nap"-ban, 1966. ápr. 23.-'au jelent meg.

Hid, 1979. Május, 665-666 old.-on.

Oláh Sándor festőművész

Gajdos Tibor: „a kiteljesedés évei" (Részlet a szer-
zőnek Oláh Sándor-monográfiájából)
„A csúcson" c. fejezet (643–650 old.-ig)
„Kitörési kísérletek" c. fejezet (650–
657 old.-ig)

„Önarckép", – „Éva", – „a pirosruhás lány" – „Feleségem" c.
művei (654. old.-on.

Élet. 1949. Máj. 643–654. old.-ig.

Oláh Sándor festőművész

Ács József: „Oláh Sándor és a vajdasági művészet" c. írása jelent meg e számban.

„Udvar" c. festmény (repr.) (639. old.-on)

Híd, 1979. Május. 636–642 old.-on.

Oláh Sándor festőművész

A művészről Béla Duranci: „Oláh Sándor Művészete (1886–1966)" címen írt, melyet Bordás Győző fordított le magyarra.

„Fiatalkori önarcképe 1909-ből" [repr.] (634. old.-on)

Híd, 1979. Május. 632–636 old.-on.

Oláh Sándor gyászy

— Fájdalommal tudatjuk, hogy **Oláh Sándor** szobrászművész, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja 1983. március 23-án elhunyt. Búcsúztatását 1983. április 19-én, 9 órakor tartjuk a Farkasréti temetőben. A gyászoló család. X

Magyar Nemzet 1983. IV. 14.

OLÁH SÁNDOR

ÚJ MŰVÉSZET

2000/aug.

P-9765

23.0.

Oláh Sándor ipm
Chutor

→ Lenoses Ida ipm
Múvesat 1985/4/58

Oláh Sándor, festő; szül. 1886 november 5-én Magyarcséken.

1911-ben Alonso Cano: Krisztus és Magdolna cr. képét másolta a Szépművészeti Múzeumban.

Oláh Sándor: Ábránd – a bőrszobrász kiállítását augusztus 16-án – pénteken – 17 órakor Vitéz Ferenc nyitja meg Debrecenben, a Medgyessy Teremben (Piac utca 31.), közreműködik: Bálint Ádám gitárművész

Fotó: Napló-reprodukció

Oláh Sándor

MHz-en, kábelen a
klai Gábor reggeli
0 A Vízöntő és a
Egyesület műsora.

s kábelhálózaton a
jszaka éberen. Ze-
00–9.00 Reggeli ro-
ő. 6.30 BBC-hírek.
pló-lapszemle. 6.50
öszöntő. 7.30 BBC-
e. 8.15 Lapszemle.
árás. 12.00 Műsor-
tsche Welle rádió
00–16.00 Délutáni
úsora.) 16.00–18.00
2.00 Esti magazin.
kívánságműsor.)
Zenés műsor mag-
01-710.

4.30–8.10 Reggeli
ül. 5.40 Falurádió.
Mindennapi tudo-
gálom. 8.45 Gyors-
Napközben. 11.05
ra körzet. 12.00 Dé-
na? 12.40 Törvény-
figyelő. 13.05 Ven-
mennybemenetele.
5 Klasszikusok min-
igyelő. 15.05 Beszél-
krónika. 16.10 Min-
lasznos tudnivalók.
5 Magyarországról
18.30 Ráadás. 19.05
át, gyerekek! 19.40
Arany János költe-
yápolók. 20.30 Ha-
niele saját dalaiból
22.00 Késő esti kró-
– Paragrafus. 23.05
ok a zenéről. 23.40
műsorából. *Ultraró-*
zeti információs ma-
yelvű műsor. 19.00
9.30 Német nyelvű
elvű műsor. 20.30

zi magát.

VIII. 24.–IX. 23.
Nagyon dolgos ma. Állandóan sürög-forog, kollégái nem tudják mire vélni a dolgot. Azért annyira nem kell túlzásba vinni semmit, hagyjon másnak is a munkából.

IX. 24.–X. 23.
Sokfajta hatás érheti ma, szinte kapkodja a fejét, annyi irányba kell figyelnie. Egyet azonban tartson szem előtt: egyszerre csak egy dologgal foglalkozzon.

X. 24.–XI. 22.
Hatalmas energiával kezd bele ma mindenbe. Ez még nem is lenne olyan nagy baj, annál inkább az, hogy túlságosan ki fog fáradni a nagy hajtásban.

XI. 23.–XII. 21.
Felszabadultnak érzi magát minden tekintetben. Ma senkivel nem száll vitába, s meg van elégedve saját magával is. Ez így van rendjén, eddig is így kellett volna viselkednie.

XII. 22.–I. 20.
Semmi oka panaszra, a legnagyobb rendben haladnak a dolgai. Igaz, kissé fáradtnak érzi magát, de csak jó érzésként könyvelheti el a sikereket.

mDK

Oláh Sándor
nyomdász

nyerte a levelfejpalyázat első és
második zedői, továbbá a harmadik
gépmesteri díjat. Jelige: Tudás hatalom
Ábrák. " tzatira.

÷ Palyázati Hírek

Grafikai Szemle 1912 évf 4 sz 82-83l

MDK

Oláh Sándor
nyomdász

szedésmunkái meglepően zepek
(Bekéscsaba Tevan nyomda)

Busay Balázs: A karácsonyi nyomtatvány
kiállítás
Grafikai Szemle 1911 évf. 1 sz. 15 l

Oláh Sándor MDK

Férfiarcmás, bronz

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Gláh Sándor szobrászművész

Magyar Nemzet 1950
juli. 20. 3. old.

Kihirdették az Ontyapenko kapitány-emlékmű pályázatát

Oláh Sándor

1913. dec. kiáll. Nemzeti Szalon
„Pless Teri arckeje, dagf.
1918. maj. kiáll. N. Szalon
Önarckeje, dagf. 2000.—

Töpler Kálmán dr., polgármester

III. 145.

Oláh Sándor

Kül Magyarsékén

Kobadkán lakik

44 éves

Oláh Sándor

lásd
Anholdalt

Nem az
érdeles er?

Oláh Sándor

Jesso

U. 414

		Vászon, mére
3	3011	C. Oesterley : Na
		Vászon, mér

Ennek hitelére ez az ok
állíttatott ki azzal, hogy egy
nisteriumnak, mint letevőnek
gának, mint átvevőnek; egy
szeti Muzeumnak, mint átad
Budapesten, 1915. októb

A m. kir. Operaház részéről:

mint átvevő.

Oláh

O. 3. *Sándor*, festő, * Magyarcséke 1886 nov. 5. Budapesten tanult, azután Szabadkán élt. 1907-től arcképeket állított ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban.

Gy. II. 218

Római kamis Ruisdael

VIII. 227

Oláh Sándor

festő

l.

Józsefdélyi kiáll

57. l.

Vagyis a vár ellátmá

a várőr januári fizetését már nem

Egyben tisztelettel

munkához felhasznált anyagokért m

pedig: a vhunyadi m.kir.vasgyár

Erdős József helybeli ke

Mellékelt 1916.évre vonatkozó

szükséglet.....

Mely összegnek utalványozását

Vajdahunyad,19

Ebből a „Hunyadvárat" terhe

1915 dec. havi fedetetlen = 5

2 fizetendő számla 14

ölt. 198

Mölny

22. drb.mell.-

Olah Sándor

festő

Műcs. kiáll. 1907-től

Pipics II 8. f.

Ebben a tanévben alapította a Ludovika Akadémia parancsnoksága kiváló sportteljesítmények jutalmazására a *LASE-jelvényt* két fokozatban és pedig aranyozott és ezüstözött kivitelben. A jelvény elnyerése kötött sportteljesítményekkel függ össze. A nyertesek ezt a *„fokozati jelvény"-t*, amelyen a sport-plaketthez hasonlóan szintén a L. A. domborművű címere van, házi és gyakorlóöltözetben a bal mellzseb fölött viselik.

Nag
Fehé
Márt
Kiss

1930/31. tanévben LASE-sportjelvényt nyertek:

I. fokozat:

Gersy Károly	3 km mezei futás	I. 9 p 54:3 mp
Duska László	szertorna	I. 223.00 pont
Bujnovszky István	kardvívás	I.
vitéz Maróthy Géza	400 m síkfutás	I. 53·6 mp
Balássy Miklós Kisgyörgy Lajos Nosek Ferenc	növekvő staféta	I. 8 p 41 mp
Arany Mihály	súlydobás	I. 13.20 m
Török Pál	hármasugrás	I. 13.34 m

A feltüntetett eredmények értékes és jövőre biztató reményeket és teljesítményeket mutatnak, melyeknek értéke csak akkor domborodik ki teljes nagyságában, ha a tanultak részben az átültetéssel, részben a fokozott önműveléssel a m. kir. honvédségnek szereznek dicsőséget.

aka
der
és
lato

(A sportcikkben előforduló összes felvételeket Sch

Oláh Sándor

festő, Kupeczky Társaság

V. 23, 31, 34
1931. tav. tárl. 429.
1931/32. téli kiáll. 336.
1932. febr.-márc. kiáll. 267
1932. tav. tárl. 48.
1933. nemz. képröm. kiáll.
465, 466.

Oláh Sándor

festő, Hunyadi-tér 1.

1930. tav. kiáll. 16, 23.

Kupecky Tárnaép tagja

1934. őszi kiáll. 103, 218.

765. Spanyol f

A XV. század végéről vagy

Allegoria

A Szerelem (EL AMOR)
SVALIDAD) ~~fájó~~ ~~nő~~ emelk
Előtte a Vágyat látjuk
nyillal és nyilvesszőkkel
ezt olvassuk: „APETITO." A
(MEMORIA), az Értelem (E
ZO) ~~és~~ a Irság (VOLE
A fatövében ~~jobbra~~ a Megelégede
jobb kezével az ~~Ok~~ Okosságot
sárkányt, melyre lábait
terjesztett szárnyú ~~m~~ m
s kissé odább fiatal ~~fe~~
NO) és nő (OREI) távo
s égő szövetneket tartó
kiterjesztett szárnyain ha
tott. ~~s~~ Kissé hátrább a c
lás vidék tornyos épületek
A égbolt felhős és az előte
Végre alól jobbra a szalag
PORFIAR SIN EL VIENTO
Fa, méretei 44
A Nemzeti M

494

Ny.-Ker!

Oláh Sándor

Mussamh fertő Bpest

1907-8. téli kiáll. 166

1909-10. téli kiáll Szabadka

642

...ōnyvön álló allegoricus nő jobbra fordult,
... olvassa a kezében lévő iratot, melyre jobb-
... lefésült haját kontyba tűzte, bő lepel-
...t és lábainal irattekercs hever.

... 267: 118 (53·5) cm.
...nyvtár éjszaki falán lévő fresco ere-

...-dáki előterjesztésre 1898. XII. 31-én kelt
...ján vétetett (384/98), a vételár elszámol-
... (18/99), az elszámolást 1900. III. 4-én a
...el (111/900).
...ltatost 1900. XI. 5-én (550/900)
...704 f)/900.

Oláh Sándor

1905/6 – 1907/8 I.

Ferkepzomfoiskevk

118. C.

vett részt, azután Párizsban flnánc lett. Autodidakta, kultúrájára nézve nagyon egyszerű ember volt és talán ez is nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy megőrizze a világgal szemben elfogulatlan, mérsékelten és ösztönös látását. Elemeiben naturalisztikus R. művészete, de az elemek képpé komponálásában túlmegy minden naturalizmuson. Ez az elemeiben naturalisztikus, de szellemében és felépítésében primitív, önkényes felfogás furcsa, de kedves meseszerűséget ad képeinek. Legjellemzőbb képei: az Öserdő és Oise partja címűek, egyúttal stílusának két változatát is megmutatják. A Vue des bords de l'Oise cimű a közép- és háttér tömören összefogott, de pleinarisztikusan kidolgozott erdős táj és felhőzet. Balra a folyóparton néhány fa lineáris stílusban, leegyszerűsítve, de részleteiben éles kontúrokban megrajzolva, akárcsak a japáni képeken. A partba nyúló öbölben egy-egy fehér vitorlás csónak, amelyeknek hamis perspektívájú beállítása sok naivitást, a naivitással együtt megragadó álomszerűséget, meseszerűséget ad a képnek és ezt a hatást bizarrul fokozza a háttér naturalisztikus hűsége. A másik jellemző képét az előző után két évvel, 1908-ban állította ki és ez a primitívitást sokkal tisztábban és egységesebben képviseli. Tigris és bivaly tusája című öserdőképén már minden elem leegyszerűsítve, éles és tiszta lineáris stílusban jelenik meg. Ez a linearitás R. primitív látásából született meg és kiindulópontja lett egy aprólékosabb, vonalas jellegű ornamentikának. Éppen innen származik művészetének stíluskevertsége: a primitív dekorativitást legtöbb képen pleinair-részletekkel vegyíti össze. Általában sajátosan szuggesztív hatású öserdőképei a dekoratív benyo-

Oláh Sándor

festő

Kül. 1886. Szabadkán

Bpesten és Münchenben

tanult. Tagja volt a

kecskeméti Műveszle-

lepnek.

Parkrészlet, olaff.

Fürfák, olaff.

Csendélet, oláff.

Szeged 1944

Délvidéki találk.

Aláh Sándor

a bpesti képzőművészeti főiskolán Zempleinyi Tivadar tanítványa, Münchenben Angelo-jank és Hollósy Simonnál tanult. Tagja volt a kecskeméti és nagybányai művésztelepnek, kiállítója a bpesti Műcsarnoknak.

Az alábbi kiállításon következő művéivel vett részt:

Félakt, Fürdés előtt, Kettős akt, Vázlat, Virágcsendélet, Férfitej, Toilette, pasztell.

valamennyi olajf.

Ivad

A veliki becskereki művésztelep reprezentatív kiállításának ismertetője

Szombor, 1933 jan. 11-13.

Oláh Sándor

festő

1932. nagybecskereki
nov. kiáll.

Fürdés előtt, Egzotikus csendélet, Csendélet orgonákkal, Tanulmány.

iród
z
Katalog umetničke
i obrtno-umetne
izložbe od 8-13. novembra 1932. god.
[Nagybecskerek]

1936

A

MUNKÁCSY CÉH

IX. REPREZENTATIV

KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

Oláh Sándor

koll. kiáll. az alábbi
tárlat Eretében
30 kép
Főleg archepeit dicsérik.

ired
2

Hiradó.
1931. dec. 12.
(A dunabánsági
festők kollektív
kiállítása Becs-
kerekben.)

KERELGYÁRTS ISTVÁN
MEZŐCSÁT

Oláh Sándor

festő

l.

Szer Délvidéki

282. l.

dohányfőzsdéje

IZSÁK

Nyomtatvány

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Oláh Sándor

festő

102 — 104. sz.

lásd

Ujvidéki közöl. Lat.

1943. dec.

SULELMED. — Oc

Oláh Sándor

festő

Hul. 1886. Szabadka

l.

Mübarát 40. kiáll.

1943. márc.

l. Kömpláramban

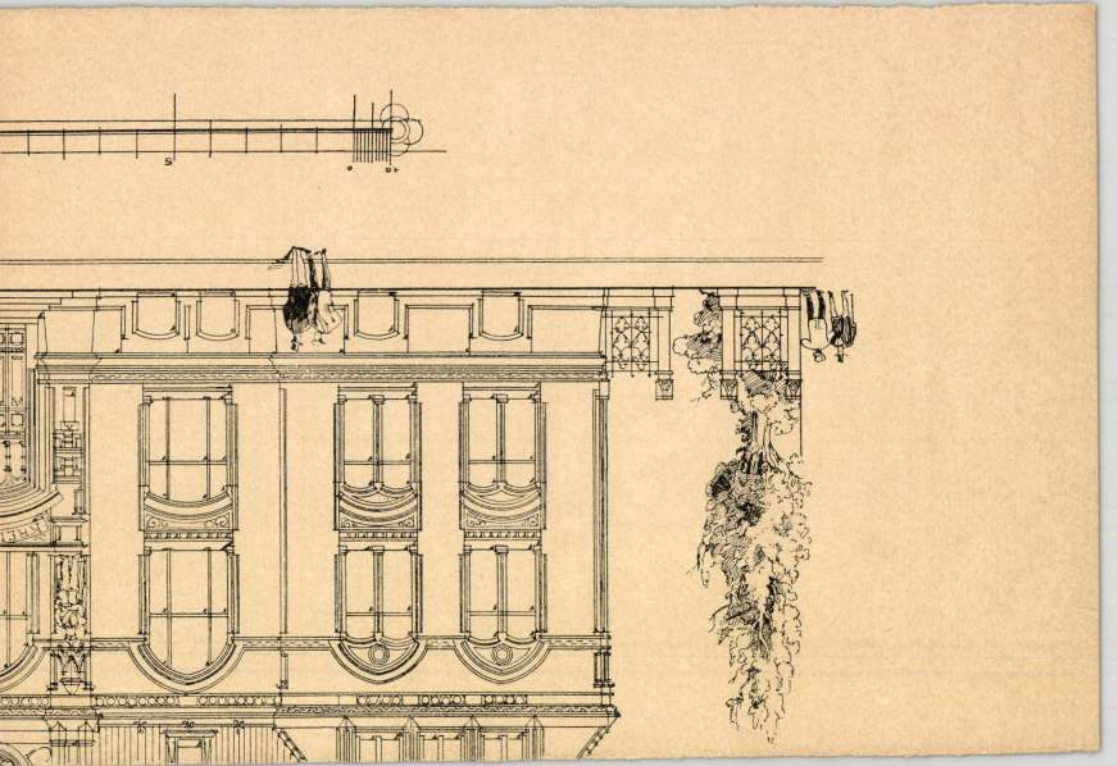

Oláh Sándor

festő

részt vett az alábbi kiállításon a Műbarát helyiségében mint a Délvidéki Szépműves Céh tagja

Pest, 1943 márc. 20.
(Délvidéki művészek kiállítása.)

II.

HIBÁTLAN IGAZGYÖNGYSOR

Oláh Sándor
festo.
Vkminkiáll. 1943

Kislány babával,
oláff.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Oláh Sándor

154 Önarckép olajf. 2000.—

Nemzeti Szalon

1918. máj.

tav. kiáll

1674. Tendrassik Jenő:

A bidércz.

Az ~~[illegible]~~ szőke leányt ábrázolt
ember egyikével kaczérkod
van a csésében lobogó ru
asztalra könyökölve állát
félig nyitott lila szinű legyezőt tar
Kesitette, haja rör, kezein fe
fekete ruhája fodros, derek
talon innen üres fiók áll.
ba látunk, hol az abl
és a pénztárban cassirn
halad el. Telrése alól jobbra

Vászon, méretei
Vétetett a 9043

tott 1899: IV. 6-án (14/99), a
29855 sz. kirattal (277/

A földön czigarettavég hever.

harmadiknak

1898: XII. 31-én

Oláh Sándor

Napraforgók c. képe.
repr.

Művészet 1942. 57. l.

(Kolozsvári nemz.
képzőm. - kiáll.)

79/1943.

A

Műemlékek Országos Bizottsága
nagytekintetű Elnökségének

Budapest IX.
Hőgyes Endre-útca 10

ajánlott 29-én

Oláh Sándor

Nagybányai táj, olaj.
Napraforgók, olaj.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 98. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Bathory-utca 12. III. 3.

Oláh Sándor

szabadkai festő.

A város támogatásával rövid ideig Münchenben tanult. Alig egy év után vuvzatért Szabadkára, ahol arckepeket, aktokat tájkepeket festett. 1911-ben arra kérte a tanácsot bizza meg hires mesterek képeinek másolásával.

S. Z. Glosszák Szabadka művészéről.

Bácskai Hirlap 1911.

márc. 15

U. 414.

Szabó Imre V. 172

Oláh Sándor

festő Szabadka

Szeged őszi kiáll. 1943

felv.
1944 febr.

Oláh Sándor

festő

Szépmüvèszet

1943. 92. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Oláh Sándor
festő

l.

Szépmüvèszet
1943.83.l.
Kétszer

Oláh Sándor

festő

lásd okr

Szépmüvèszet

1943.85.l

Oláh Sándor

festő

l.

Szépmüvészet

1942-45: l.

Oláh Sándor

Thieme Becker

XXV. 588. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDK

Oláh Sándor, kisplaszt.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Bláh Sándor, szobrász

A Szemere utcai Ált. fiúiskola előcsarnokában állították fel Bláh Sándor szobrászművész alkotását: Radnóti Miklós emléktábláját.

—: Radnóti Miklós nevét vette fel a Szemere utcai Általános fiúiskola

Népszabadság Bp. 1960. ápr. 2. 7.

MDK

Oláh Sándor

Gránátvető, gipsz

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 5 l.

Oláh Sándor

szobrászművész

A Hunyadi János lovasszobor pályázaton résztvesz pályaművével,

Magyar Nemzet, 1957. Okt. 6.

Oláh Sándor.

A földalatti gyorsvasút kerepesi úti homlokzata elé helyezendő szobrok tervezésére kapott meghívást.

Magyar Nemzet, 1951. Aug. 9.

Wáh Sándor

A fáklalatti gyomorút hosepei
ute hamlakratta elé helyezendő
rabsak tisszerénie kapott meghi-
vott.

Magyar Nemzet, 1952. Aug. 9.

Oláh Sándor
szobrász

Oláh Sándor

Ötvös

1904

Szinnisk 1930. 86 l.

Oláh Sándor

nyomdász - grafikus

László

Magyar Grafika

1925. 229. l.

Budapest székesfőváros

..... szám

194....

Dr. Szentivár

Orsz.

Hivatalból
közszolgálati ügyben
díj átalányozva

A ker. elölj. szolg. ut. 6. sz

M. D. A.

OLÁH Sándor szobrász

Bül. 1907 –

1261. „Koldusanya" (1938) Lt 52. 56. 515 W.

A M. N. Galéria állanjegyzése T./b. vei

Bu. 1959. 85. l.

M. Oláh Sándor MDK

Menekülés, bronz

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Esti Ujság 1943. jun. 28.

A nagyváradi hadapródiskolában felavatták Gábor Áron szobrát

Nagyvárad, június 28.

Vasárnap délelőtt leplezték le a nagyváradi Gábor Áron hadapródiskola előtt az iskola elnevezőjének, Gábor Áronnak, a székely szabadságharc hősének szobrát. A szobrot Nagyvarjasy Oláh Sándor szobrászművész alkotta és vasárnap délelőtt ünnepélyesen a Kormányzó Ur képviseletében megjelent dálnoki Veress Lajos altábornagy jelenlétében felavatták.

Résztvett az ünnepségen Biharvármegye és Nagyvárad város polgári és társadalmi életének minden kiválósága teljes számban, azonkívül több képviselőházi, valamint felsőházi tag.

Vitéz Justi Ernő altábornagy, a honvédelmi miniszter képviseletében szoboravató beszédet mondott, majd a leleplezett szobrot nemes moldovai Paletta Géza ezredes, az intézet parancsnoka vette át, majd a szobron elhelyezték a Kormányzó Ur és a társadalmi egyesületek koszorúját, közöttük Gábor Áron szülőfalujának, Bereck községnek a koszorúját is. Ezután a kivonult alakulatok díszmenetben tisztelegtek a szobor előtt. (MTI)

Oláh Sándor nagyvarjasi szobrász.

a lányka ! Roppantul tudott boszantani, ha láttam, hogy jobb modoru emberek
e tudják őket venni, csak azért, mert tárcájuk tömött. Utáltam mindig az ilyen
gvehető publikumot. Azt tartom : ha valakinek a barátságomat szivből nem ajánozhatom, lealázó rám nézve, ha meggyőződésem ellenére, eladom azt. Szinte
áncsi lennék tudni, mi lett velök? Akadt-e hal a horogra? Valami üresfejü,
ományvadász könnyen lépre kerülhetett. — Ah, nézze csak ezt a képet ! Nem
emes-e, hogy az ember kicsit kifárassza lábait, ha ebben gyönyörködhet? Mint
ami szines panoráma, fekszik alattunk a vidék, tele mozgalmas, lüktető élettel.
nte a föld szivdobbanását érzi az ember. Nem gyönyörü-e?

— Igen — felelte Szentgály olyan fojtott, szintelen hangon, hogy a leány
glepve nézett rá. A férfi arca égett, szemeit elforditotta.

Lassan haladtak lefelé. Egy-egy kavics megindult lábuk alatt s zörögve gör-
tovább.

Szentgály nagyon szótalan lett. Ez a némaság valahogy hatalmába ejtette
nyt is. Nyitott ernyőjét vállán pihentetve, mind hallgatagabban lépdelt. Ugy
te, hogy a szive csordultig van érzelemmel. Édes, rózsaszinü emlékek, eltemetett
okat, elsiratott reményeket keltettek életre s azok zsarnokilag, követelőn fogak el szivében lépésről-lépésre minden tért. Valami csodálatosan enyhe, lágy
gulat fogta el s ennek hatása alatt emelte mély, csillogó szemét a fiatal

Oláh Sándor
szobrász

Szépművészet
1941. 108. l.

A Ludovika Akadémia *Oláh* Sándor szobrászművésszel megmintáztatta Szent Kristóf szobrát, melyet a Ludovika kertjében fognak felállítani. Az akadémia parancsnokságának kérelmére a *Székesfőváros* 5.200 pengővel járul hozzá a szobor elkészítési és felállítási költségeihez.

Oláh Sándor

Hobrán IV. éves

1938/39. tanévben a

Békéscsaba 600 P-ös

ösztöndíjával folytatta

tanulmányait

Ferképzőmúzeum 118.1.
1937/39

PESTI PETER ÉS TÁRSAI

ALAPÍTTATOTT: 1906

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPÍRKERESKEDÉS
KÖNYVKIADÓ ÉS HIRLAPTERJESZTŐ VÁLLALAT
KÖNYVNYOMDA, KÖNYVKÖTÉSZET

JÁSZBERÉNY APPONYI-TÉR TELEFON: 98.

Tekintetes

EURÓPA

lapterjesztő vállalata

BUDAPEST

Visegrádi ut 36.

Oláh Sándor

IV. évés szobrászhallgató

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület Oláh Sándor IV. é. szobrászhallgatót, mindkét tanév folyamán több ízben 50—50 pengős segélyben részesítette.

Ferkèpzőmfoiskévk 1937/39

122. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Oláh Sándor

szobrásznövendék III. évi

1937/38. tanévben tanulmányi segély a vk. miniszterimutól

Ferkèpzőmfőiskévk 120 l.

1937/39

ANYOS
E R D

Oláh Sándor

1937/38. III. éves
szobrászati szak,
rendkiv. hallg.
I-II. félév

Ferképzomfoiskèvk

1937/39. 150-l,

Olah Sándor

1938/39. IV. éves
szobrászati szak
vendkiv. hallg
I-II. félév

Ferképzomfoiskèvk
1937/39
157. l

Oláh Sándor

Hobrán

600 P-ös öszböndíj a
nikerfővárostól az 1939/40
tanévre -

Képzőművészeti Közlöny

1939. I. 15. l.

Oláli Sándor
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC 18
DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

1021

Szeged szobrai

Térdelő fiatalasszony

(126.) A rókusi iskola előkertjét díszíti a Térdelő fiatalasszony című alkotás. Az iskolából érkező gyermekét váró figurát Oláh Sándor készítette.

Érde

Ko

Vá

apró hirdetések

ADASVETEL

Kitűnő győztes vérvonalból származó szilőktől boxerkölykök kaphatók. Megtekinthetők vasárnaponként délután és ünnepek alatt. Éter Mihályné, Szeged, Csaba u. 15. x

Cirokmag 230,— Ft mázsánként, kukorica 260 Ft q-nként kapható. Tompa u. 3.

Beépíthető vadonatúj konyhabútor tartozékokkal eladó. Érd.: Galamb u. 10., B. lépcső, fszt 1.

Parkettszegélylécet, parkettát minőségi kivitelben a készítőnél. Faesztergályos, Bal fasor 47. sz. x

4 db hízott sertés (kb. 200 kg-osak) eladó. Röszke, II. 55. Érdeklődni telefon: Röszke 30. x

200 kg-os fehér hússertés eladó. Rákóczi u. 22. sz.

Hízott sertés eladó. Földműves u. 9. sz.

Kolbásztöltő gépek eladók. 15 órától. Veresács u. 11. sz.

1500-as Volkswagen, garázsozott, első kézből igényesnek eladó. Megtekinthető szombat délelőtt a Sebészeti Klinika portáján.

Volkswagen 0 km-rel eladó, „Átveheti" 2173. jeligére a Sajtóházba.

Trabant Limousine 0 km-rel eladó. „Átvehető" 2173. jeligére a Sajtóházba.

Philips magnó eladó. Érd.: délután Szakál László, Szeged, Jósika u. 35., I. 1.

Minikaloer olajkályhát veszek. Újszeged, Műhely utca 31. Simon. x

Legszebb karácsonyi ajándék a szegedi papucs, nagy választékban kaphatók Rátkainál, Dóm tér 2. x

250 cm³ MZ motorkerékpár 3000 km-rel kifogástalan állapotban eladó. Barcsány Imre, Széchenyi tér 8. sz., I. emelet 10. ajtó. x

Alba Regia tv eladó. „Kifogástalan" 1906. jeligére a Sajtóházba. x

Szép zománcos fűrészporos kályha eladó. Szilléri sgt. 39.

Fehér gáztűzhely palackkal együtt és egy polituros csehszlovák gyártmányú szekrényágy, új, igényesnek eladó. Hajós u. 24/b, emelet.

Horizont tv kifogástalan, eladó. Kálmány Lajos u. 5. Ráczék. Érdeklődni este.

A Szegedi Városgazdálkodási Vállalat

alkalmi hómunkásokat

felvesz.

Jelentkezés:

naponta fél 7 órától 7 óráig.

Szeged, Mikszáth Kálmán u. 3. sz. alatt.

Oláh Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

7021

Szeged szobrai

Anya gyermekeivel

(124.) A rókusi általános iskola előtt áll az *Anya gyermekeivel* című mészkőszobor. A három figurát Oláh Sándor faragta ki. (Korábban egy képet az előző napi számmal jelöltünk, s ezt most helyesbítjük. Így az *Anya gyermekével* című szobor a 124. közlési számú.)

Közületek! Magánosok!

A SZEGED M. J. VÁROSI BERUHÁZÁSI VÁLLALAT

a tarjántelepi lakásépítkezésekkel kapcsolatban szanálásra és bontásra kerülő családi házakat

versenytárg

formájában

1969. DECEMBER 20-ÁN 9,00 ÓRAKOR ÉRTÉKESÍTI.

A versenytárgyaláson megvásárolt épületek ut a helyszínen, míg a további összeget a verseny megkötött szerződésben foglalt határidőn belül

Az épületeket a bontási szerződésben foglalt

A VERSENYTÁRGYALÁS HELYE:

Szeged, Csillag tér 4. számú épületnél, a helyszínen lesz.

IDÉNYBOLTUNKBAN, Roya

vásároljon bo

PALACKOS BOR

Nemes kadar, 1
Kövidinka, 1 lite
Kövidinka édes,
Pecsenye fehér,
Veltelini, 0,7 lite
Ezerjó édes, 1 li

Gróf Teleki Pál miniszterelnök beszéde közben a vigadói gyűlésen. Mellette Csilléry András és Imrédy Béla ül

Sopronyi-Thurner Mihály polgármester egy küldöttség élén felkéri gróf Csáky István külügyminisztert, hogy vállalja a soproni jelöltséget

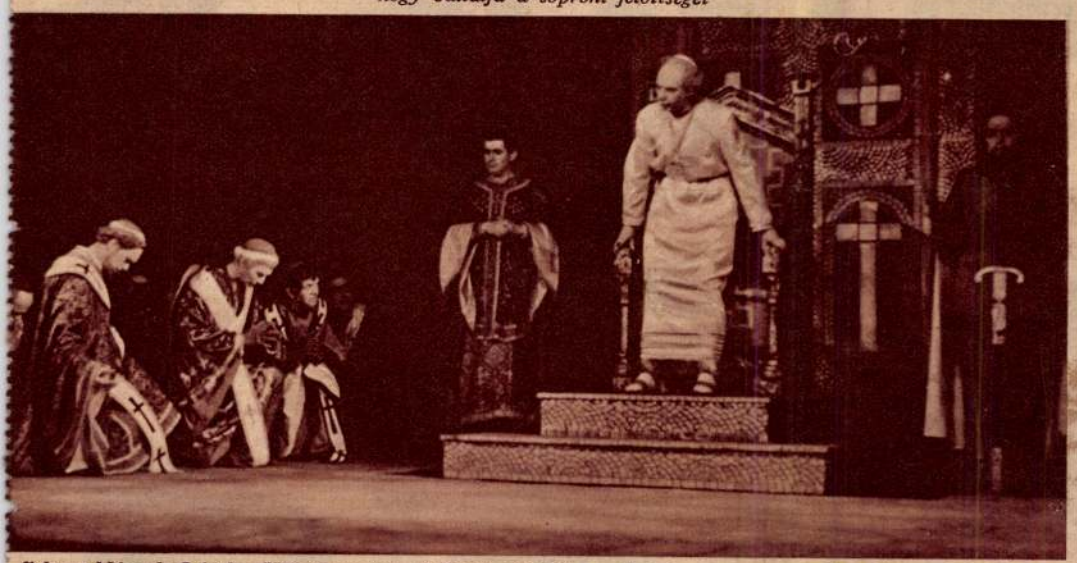

Jelenet Németh László »VII. Gergely« című színművéből, amelyet tegnap mutatott be a Nemzeti Színház. A trónuson Timár József (VII. Gergely) mellette Forgács Antal (Ottó püspök) áll

Ma avatják fel a Ludovika Akadémia kertjében Szent György és Szent László szobrát

amelyet Oláh Sándor fiatal szobrász alkotott. A tehetséges művész sok nélkülözésen, küzdésen át jutott el mostani sikeréig

Szent László szobra

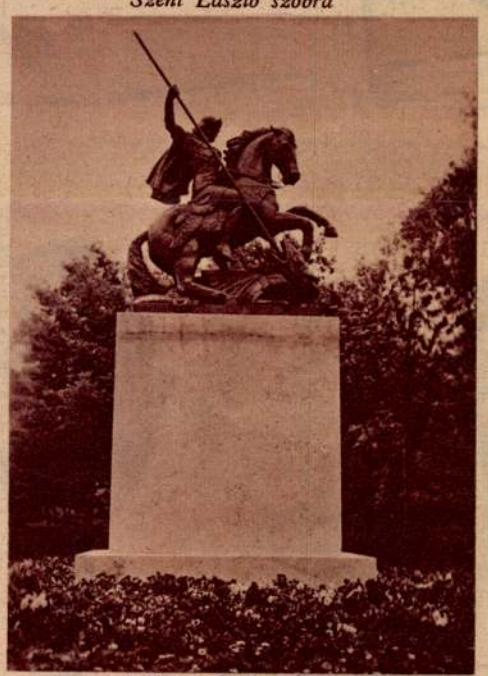

A Szent György szobor

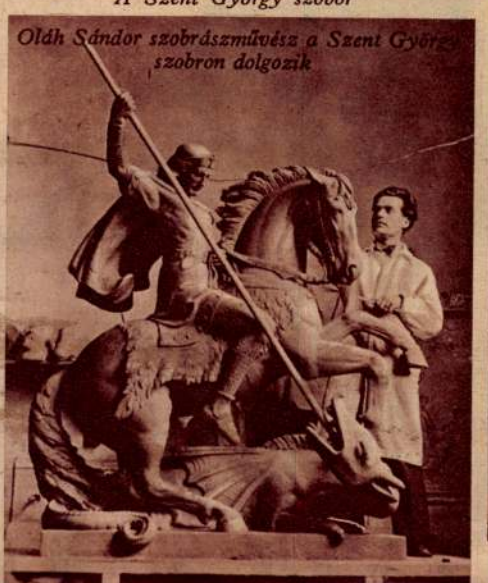

Oláh Sándor szobrászművész a Szent György szobron dolgozik

Lődve nézik, mi történik ülöttük . . .

A gázvédőgyakorlat után a doktor bácsi megvizsgálja a kisbabát

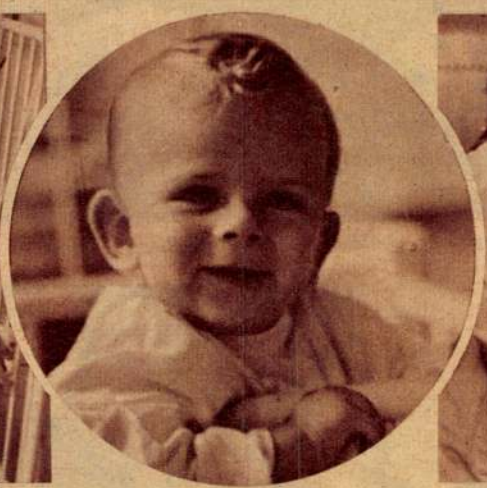

A bébire ráhúzzák a gázvédőzsákot

(Escher Károly felvételei)

ÁZVÉDŐZSÁKBAN

Felavatták Szent Kristóf szobrát a „Ludovika" akadémián

A páncélosok védőszentjének, Szent Kristófnak a szobrát most avatták fel szép házi-ünnepség keretében a „Ludovika" akadémia kertjében. A szobrot Budapest székesfőváros

ajándékozta a „Ludovika" akadémiának. *Oláh* Sándor fiatal szobrászművész alkotta Szent Kristóf szobrát, akinek Szent László és Szent György lovasszobrával együtt most már ez a harmadik alkotása a „Ludovika" akadémián.

Gróf Pejacsevics Péter Horvátország madridi követe

Zágráb, nov. 4. (Bud. Tud.)

Horvátország madridi követévé kinevezett gróf Pejacsevics Péter követ és meghatalmazott miniszter a követség tagjaival együtt elutazott Spanyolországba.

Az év végével megszűnik a boletta-alap

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter *az év végén megszünteti a Magyar Mezőgazdaság Megsegitésére Szolgáló Alapot,* amelyet általában boletta-alapnak neveztek. Az alapot a 30-as évek búzaválságának idején létesítették, amikor a búza ára hat pengőre zuhant és még ilyen árak mellett sem lehetett eladni. Az alapból segítette az állam a termelőket, mégpedig úgy, hogy *a világparitás fölé emelte a gabonafélék árát és ezenfelül megtérítette a kisbirtokosok földadóját.* Az alap bevételei megdrágították a városi lakosság, főleg pedig a munkásság kenyerét és a gyakorlatban *kiderült, hogy a boletta-rendszer — bár gazdasági szolidaritás elvén épült fel — figyelmen kivül hagyta a szociális szempontokat,* mert a mezőgazdaság megsegítésének terhét legnagyobb mértékben a többi termelő ágazat munkásságára hárította át.

Az a szociális adópolitika, amelyet *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter több esztendeje érvényesít, *fokozatosan megszűntette a bolettaalapot,* most pedig teljesen fel is számolja azt. Ennek jelentősége akkor tűnik ki valójában, ha tekintetbe vesszük, hogy *a hatpengős búzaár idején a boletta és az őrlési adó együttesen mintegy kétszáz százalékkal terhelte meg a fogyasztókat,* míg a mai, harmincpengős szinten rögzített búzaárhoz viszonyítva, a lisztforgalmi adóváltság már csak hétszázalékos megadóztatást jelent, de ezt is főleg csak a finomlisztet fogyasztók viselik.

A pénzügyminiszter gondoskodott a bolettaalap ellenőrzésével kapcsolatban alkalmazott malomellenőrök jövőjéről és a bolettarendszerben jelentkező liberális adópolitikával szemben az új gazdaságpolitika egységes tervbe vonja össze a különböző állami feladatok megvalósítását és éppen ezért jobban célt is ér.

Este 2-3 szem
ARTIN
reggelre normális ürülés
Enyhe, biztos hashajtó

A ZSAKETTES BOLSEVIZMUS

Irta: Marschalkó Lajos

Mikor az első világháború végén az amerikai hadsereget hazahajózták, 1 millió 700.000 tiszten, altiszten és közlegényen *végeztek úgynevezett eszességi vizsgálatokat.* Hosszú volna felsorolni, hogy milyen tudományos módszereket vettek igénybe, milyen normákat alkalmaztak. Elég legyen annyi, hogy a Harward-egyetem tanárai, akik feltételezték, hogy a vizsgálatok eredménye az USA százmilliós lakosságának „fair mintája", a következőket állapították meg: *„Amerika lakosságának átlagos észbeli kora körülbelül csak tizennégy évnek felel meg, negyvenötmillió, vagyis az egész népességnek majdnem fele észbeli képesség tekintetében sohasem fog fejlődni azon a fokon túl, amelyet a normális tizenkétéves életkorú gyermek képvisel. Csupán tizenhárom és félmillió fog valaha mutatni értékes eszességet és csupán négy és félmillió tekinthető talentumosnak."*

Egy amerikai egyetem ilyen megállapításai után az európai ember is megérti talán *Roosevelt* legutóbbi beszédét. Megérti, *miként lehet elhitetni az amerikaiakkal, hogy Hitler meg akarja szüntetni az összes vallásokat.* Megérti, miképpen lehet olyan meséket mondani az amerikaiaknak, hogy a „nácik", akik *állítólag nem tudnak partraszállni a harmincöt kilométer távolságban levő angol szigeten, játszva elfoglalják a háromezerötszáz kilométerre levő Dél-Amerikát.* Megérti, miért hiszik el az amerikaiak, hogy földre szálltak a marslakók, mikor csak egy dramatizált hangjátékot közvetítenek a rádiók. Megérti, *miért rendeznek póznaülőversenyt, köldöknézési rekordot.* Legfőként pedig megérti, hogyan mernek az amerikai nép vezérei olyan tanokat hirdetni, melyeket európai fogalmak szerint csak úgy lehet jellemezni: *zsakettes bolsevizmus.*

*

Ennek a zsakettes bolsevizmusnak sokféle tényezője van. A profán világ, amely nincs eléggé beavatva zsidóság és szabadkőművesség közös titkaiba, még ma is hajlandó feltételezni, hogy a liberális kapitalizmus és a marxizmus egymásnak ellenségei. *Pedig nem antipólusok, hanem természetes szövetségesek.* Legrosszabb esetben is abban a viszonyban állanak egymással, mint a sajt a kukaccal. Ezenfelül *úgy a kapitalizmus, mint a marxizmus zsidó találmány.* Egy magyarországi zsidó író, *Fehér* Lajos „Zsidóság" című könyvében állapitja meg, hogy *„a kapitalizmus társadalmat formáló hatásában és eredményeiben megváltást hozott a zsidóság számára, mert megszerezte részére azt a becsületet, amivel a judaizmus, az ókortól kezdve, azonosította a gazdagságot, a vagyont. E messiánisztikus szerepét a kapitalizmusnak a marxi szocializmus van hivatva az idők végéig biztositani".*

A marxizmus evolúciós tana szerint *szükséges, hogy a kapitalizmus teljesen kifejlődjék, mert csak akkor valósulhat meg a kommunizmus.* Mi sem természetesebb tehát, hogy a két, látszólag szembenálló fél, addig védi egymást, amíg *a kapitalizmusnak alkalma lesz „kifejlődni", a marxistáknak pedig észrevenni, hogy a kifejlődés, íme, elkövetkezett.* S mivel ez az állapot ad graecas calendas eltart, semmi meglepő nincs azon, hogy Sztalin szövetségese Churchillnek, a szovjetzsidó a demokratazsidónak, a bolseviki diktatúra a kegyes demokráciának.

*

A másik tévedése az átlagembernek, hogy hite szerint csak az a bolseviki, aki micisapkát, gumitalpú szalmacsizmát hord, fogai közt pedig azt a bizonyos kést villogtatja, amelyet Henry Barbusse ajánlott a civilizáció terhét nem bíró mob harci eszközéül. A lázadó embert nagyon sokszor megtaláljuk a felsőbb rétegekben, sőt azok között is, akiket a lángész jellegével ruházott fel a francia forradalom kora.

Jean Jacques Rousseau, aki a természeti egyenlőség tanát kitalálta, épp oly előhírnöke volt a civilizáció elleni lázadásnak, mint Robespierre, aki azzal küldte vérpadra Lavoisiert, a híres kémikust, hogy „a tudomány arisztokratikus, a köztársaságnak nincs szüksége tudósokra." Prudhon se volt éppen sansculotte, mégis azt hirdette, hogy *„Isten annyit jelent, mint ostobaság és gyávaság. Isten zsarnokság és nyomor, nekem tehát Lucifer kell és Sátán!" Bakunin* herceg, aki csak büntettesek és csavargók között érezte jól magát, forradalmi katekizmusában világosan megírta, hogy *a forradalmárnak éjjel-nappal csak egyetlen gondolata, egyetlen célja lehet: a könyörtelen rombolás.*

A bolsevizmus szövetségeseinek sokrétű táborában tehát *mindenidőkben ott voltak a céltudatos zsidók, a fertőzött lángelmék,* de csak az utóbbi időben csatlakozott hozzájuk a zsakettes bolsevisták különleges csoportja, amely mindegyiknél veszedelmesebb.

*

Előkelő ráérő urak ezek, *akik féltenek valamit és el vannak kötelezve valakinek. Legtöbbször persze zsidóknak.* Műveltek, de ha szükségük van rá, nagyvonalúan tudják tudatlannak tettetni magukat. A Pen-clubokban ők gyűlnek össze magasrendű irodalmi észelgéseken, *hogy megértsék és méltányolják a mongol hóhérok „nemes vadságát".* A rotaryánus vacsorákon homár és pezsgő mellett *ők győzik meg egymást az egyszerűség, a természeti egyenlőség magasztos elveiről,* miközben halk átkot mormolnak amiatt, hogy otthon elromlott a fürdőszoba csapja és nekik is olyan egységes tipusu cipőkben kell járniok, mint a többi földi halandónak. A vidéki angol kastélyok hűvös cintermeiből, fáradt spleennel *ők látják a demokrácia csucsteljesitményének, Krisztus földi menyországának az orosz katorgákat, a bezárt templomokat.* Az irodalom elefántcsontornyaiból ők akarják elhitetni a tudatlan mobbal és az úgynevezett intellektuellel, hogy csak a proletkult, vagyis *a proletár kultura az emberi műveltség csúcsteljesitménye.*

Olyan összeesküvés ez, amilyen még sohasem fordult elő az emberiség történetében. *Olyan világraszóló komplott, amelyet semmi sem magyarázhat, csak a zsidó tőke, amelyhez furcsa és titokzatos szálak kötik a zsakettes bolsevistákat.* Ha nem így volna, ugyan mivel lehetne megmagyarázni, hogy a demokrácia széplelkű bajnokai *lelki rokonságot éreznek a sakterkéses parancsuralom diktátoraival, a bibliás puritánok szövetséget kötnek az orosz kereszténység gyilkosaival,* az ideális szocializmus fenkölt rajongói sorsközösséget vállalnak a civilizáció ellen lázadó tömegekkel, viszont azonban *tűzre akarják vetni azt a német nacionalizmust, amely a történelem kezdete óta legtöbbet valósitott meg a szocializmus elveiből és amely most hősiesen harcol a világot rontó erő: a lázadó Under-Man és a Mammon-diktatura ellen.*

*

A fertőzött lángelmék, a kapitalista és marxista szövetségesek, a csáklyások és széplelkek, a zsakettes entellektüellek és monoklis aladárok speciális állásfoglalása, bár látszólag magasabb rétegekből jön, de *mégis bolsevizmus,* mert tipikusan bolsevista módszerekkel dolgozik. *A londoni Zs-vitamin hazugsághadjárata semmivel sem magasabbrendű eszméket terjeszt, mint a moszkvai propaganda.* Az amerikai kapitalizmus, amely okmányokat hamisít, hogy Dél-Amerika elfoglalásának meséjét plauzibilissá tegye, semmivel sem áll magasabb erkölcsi nívón, mint az Under-Man állama, amely a sztalini etika jegyében szegte meg a szerződéseket. *Az érsek, aki a tömeggyilkosok győzelméért imádkozik, semmivel sem jobb keresztény, mint aki legyilkolta a keresztény papokat.* A szabadkömüves előkelőség, aki egyik svájci páholy nagymesterévé választja Krisztust, *semmivel sem különb annál a bolsevistánál, aki szobrot állított Júdásnak.*

A szerencsétlen amerikai népet, ezt a jó gyermeklelkű tömeget most a zsakettes bolsevizmus, a felülről jövő lázadás akarja belesodorni a zsidók szent háborújába. *Egyik oldalon aranyukat féltő rideg tőkések, mindent elnyomó uralmi szándékok, kegyetlen antiszociális plutokraták, a másik oldalon a szovjetember Lombroso-tipusú tízmillióí.* Egyik oldalon emberek, akik mindent veszthetnek. Másikon, akiknek nincs vesztenivalójuk. *A jó, a becsületes, gyermeki kedélyű Amerikát most ezek lökdösik a háború felé.*

Rágondolni is rossz, *mi történnék az emberiséggel, ha ez a sátáni szövetség győz a keresztény világon.*

SW Könyvet minden magyar kézbe

Most jelent meg!

Irodalmi esemény!

Gulácsy Irén

új, nagyszabású történeti regénye

JEZABEL

elhagyta a sajtót. A most megjelent két kötetnek hőse Nagy Lajos király özvegye, Erzsébet. A nagylajosi magyar birodalom tragikus hanyatlásának drámai erővel megfestett freskója ez a regény, amely a királynőnek a trónról való lemondásáig viszi az eseményeket.

Két kötet. Ára 10 pengő.

Ysigray Julianna

Féltékenység

A kiváló író régenvárt nagyszabású regénye, a legemberibb és leggyötrelmesebb szenvedélyről.

Ára 8 pengő.

Konkoly Kálmán

Magyar alkotók

A magyar szellem mai, nagy úttörőinek példát mutató munkálkodása.

Ára 5.60 pengő

C. Hutchinson

Örök fogoly

A „Testamentum" világhírű szerzőjének új alkotása. A külföldi regényirodalom nagy értéke.

Ára 8 pengő.

Evelyn Eaton

Várj reám

Best-seller. Az *1941.* év legolvasottabb amerikai könyve. Egy nagy szerelem romantikus regénye.

Ára 6 pengő

Megtekinthetők minden könyvesboltban.
Singer és Wolfner Irodalmi Intézet kiadása.

Budapest gyári körzeteiben folynak a vasnapok

A budapesti vasnapok után most a főváros környékén rendezik meg a gyűjtést. Mindenekelőtt a gyári negyedeket dolgozzák végig a Fémgyüjtő megbizottai. Először a legnagyobb körzetben — Ujpesten — kezdik meg a munkát, amelynek nagy területére való tekintettel, két hétre tervezik az anyaggyüjtést. Ujpestet is több körzetre osztották, s nagyrészben ugyanazok a szakmunkások és megbizottak vesznek részt a gyüjtött anyag átvételében, akik a budapesti vasnapokon müködtek.

Az első újpesti vasnapon 80 kocsi és 240 szakmunkás és átvevvő kezdi meg a körzetek bejárását. Az átvételi árak ugyanazok, mint a fővárosban voltak.

A fővároskörnyéki vasnapokkal párhuzamosan a vidéki városokban tovább folyik a gyüjtés. Legközelebb Pécsett november 5., 6., 7-én; Zsámbékon 4., 5-én tartják meg a vasnapokat.

Nagy eredményeket értek el a soproni vasnapokon a gyüjtők. 3 nap alatt több, mint 10 vagon hulladékanyagot gyüjtöttek össze. Az eredmény nagyrészben a polgármester: dr. Kamenszky Árpád lelkes munkájának köszönhető.

— **700.000 pengős államsegélyt kér a Körös—Tisza—Maros ármentesítő társulat.** A Körös—Tisza—Maros ármentesítő társulat közgyülésén *Mezey* Lajos országgyülési képviselő előadta, hogy a társulat a mult évben 600 kilométer belvízlevezető csatornát épitett, pontosan annyit, mint az elmult 25 év alatt. A rendkivüli árvízhelyzet azonban a társulat anyagi erőit annyira felemésztette, hogy szükségessé válik 300.000 pengő államsegély és 400.000 pengő kamatmentes kölcsön kérelmezése. A társulat az elmult évben közel kétmillió katasztrális hold földet mentesitett a bel- és árvizektől és 190 millió köbméter vizet emelt át szivattyúval.

— **Szombathely téli ruhaakciót indított szegényei megsegitésére.** Szombathely képviselőtestülete kimondotta, hogy a mai rendkivüli időkre való tekintettel a város téli ruhasegély-akciót indit. A Dunántúl központjában téli ruhagyüjtés kezdődik a tehetősebb rétegek körében és az ebből befolyó használható ruhákkal fogják ellátni a város szegényebb néprétegeit. A határozat hirére igen sokan maguk ajánlották fel felesleges ruháikat és a jelek szerint az akciónak jelentős sikere lesz.

Most jelent meg

a m. kir belügyminiszter 37.344—1940. B. M. sz. ajánlásával

ötödik bővitett kiadásban

Halácsy Dezső

A magyar városokért

című könyve,

a visszatért Erdély és Délvidék városaival kiegészitve.

Ez a rendkivüli munka a legszélesebb magyar néprétegek érdeklődését felkeltette. A sajtó, a kritika, a hivatalos körök osztatlan elismeréssel fogadták a kitünő fiatal iró munkáját. Az első négy kiadás egy esztendő alatt elfogyott. Mint ahogy az egyik lap irta: **„ez a könyvsiker példa nélkül áll a magyar könyvkiadás utolsó évtizedében."**

Olvassa el mindenki ezt a korszerüen és az uj idők szelleméhez hiven megirt munkát. Ez ma egyedüli mű, mely a magyar városok és a magyar vidék szociális-, kulturális-, társadalmi-, közgazdasági- és idegenforgalmi kérdéseivel összefoglalóan és áttekinthetően foglalkozik.

A magyar városokért

c. könyv ára egész vászonkötésben, aranyozva, celofánnal bevonva 12 P.

Kapható a **STADIUM** könyvkiadóvállalatánál (V., Gróf Klebelsberg-u. 29.) és minden könyvkereskedésben.

Húsz év

Irta: Thury Zsuzsa

Mindennap türelmetlenül várom a postást. A reggeli posta kilenc óra tájban érkezik. Ha fontosabb levélre várakozom, korán felébredek és lesem az utcáról hangzó neszeket, amelyek a postás közeledtét jelzik. Mindig akad egy bevásárlótáskás leányzó, aki átharsogja a túloldalról:

— Postás bácsi, van levelem?

Az ágyban fekve megismerem a lépteit, amint befordul a lépcsőházba. Először nálunk csenget. Ekkor kisietek, behozom a postát, többnyire csalódottan félreteszem. *A levél, amit vár az ember, késni szokott.* A délutáni postával jön, a másnap délivel, egy hét, két hét multán, esetleg soha.

Kevésbé kinzó a bizonytalan várakozás. Nem irtam senkinek, nem esedékes a válasz, *csak várok.* A mai posta hoz valami örvendeteset. Valami mesterségbe vágó jó hirt. Jelentkezik valaki Amerikából, Erdélyből vagy Soroksárról, hogy eszébe jutottam, szeretné tudni, mit csinálok, hogy élek. Egyszóval az ébderés mindenképen némi izgalmat hoz. Várom a postást.

*

Tegnap, a bizonytalan várakozás időszakában, ismeretlen irású levelezőlapot kaptam. Címemet nem tudta az illető, a lapot hivatalos helyről továbbitották. Feladó dr. S.-né, egy dunamenti községből. Arról volt szó, hogy *két régi osztálytársnőm rólam beszélgetve elhatározta, hogy néhány nap mulva felkeres Pesten.* Bár időm bizonyosan drága, szakitsak számukra egy órát, hogy nyugodtan elbeszélgessünk az elmúlt húsz esztendőről. Azután következett a két aláirás.

Kék szempárt látok nagyon messziről és egy barna szempárt. A kék szempárhoz telt arc tartozik, majd kialakul a kép: tenyerestalpas, jónövésü és jókedvü kislány. A másik arc elmosódik, nem akar életre kapni. Apró, barna szem, vékony alak, már ködlik valami — csendes gyerek volt, nem sok vizet zavart annakidején.

Nagy örömet érzek. Igazán kedvesek, hogy eszükbe jutottam, végtelenül kedves, jó gondolat volt tőlük. Még ma felelek a levelezőlapra, megirom, hogy várom őket. Majd elbeszélgetünk egy órát, akár kettőt is.

Kezemben a levelezőlap, újra átolvasom. Látom, ahogy ülünk hármasban, hajdani kislányok, akik vagy húsz esztendeje nem találkoztunk. Kérdések, feleletek. Férjhezmentél? Igen... Gyerek? hogyne, bizonyosan van gyerekük is, talán több is, gyerekük, férjük, otthonuk, amelyet nem ismerek. Hogy velem mi van? Istenem, élek... Hol kezdi az ember húsz év után? Keresgélem magamban a mondanivalót. Tegnap színházban voltam. Nem jó, ez érdektelen ennyi év után. Mult héten X-ékkel találkoztam... persze, nem ismeritek X-éket. Hallgatok magamban, kissé ügyetlenül és nézek a kék, majd a barna szempárba, zavarodottan. Tudjátok, nyáron Erdélyben jártam. Ti nem tudhatjátok, sok szál fűz oda... Nevek, események, emlékek ragadnak magukkal, felkapaszkodnak a torkomba és hallgatok. Nem lehet megmagyarázni húsz esztendőt, nem, mindezt nem lehet elmesélni.

*

Leteszem a levelezőlapot, csüggedten és csalódottan. *Megkérek valakit, irjon a nevemben dr. S.-nének a dunamenti községbe,* hogy jelenleg beteg vagyok. Vagy hogy elutaztam, karácsony előtt nem jövök haza, akkor azonban bizonyosan nagyon fogok örülni, ha találkozhatom régi osztálytársnőimmel. Igen, ez lesz a legjobb, majd iratok valakivel.

Egész nap kisért a levelezőlap emléke. Már kinoz a két név, a két régi, kedves gyerekarc, a találkozás lehetősége. Az elmúlt húsz év mintha üldözőbe venne, rámnehezedik, ezernyi rossz és jó, fájdalmas és boldog emlékével, egymásután szedegetem elő őket és zsugorin, féltékenyen mind magamhoz szoritom. Erről nem lehet beszélni, ezt nem értheti meg más, ezt nem lehet szavakba foglalni, *ez a csalódás is az enyém,* a kudarcom is, a városok, az emberek, az egész elmúlt húsz év csak az enyém!

Összetépem a levelezőlapot és ekkor megnyugszom.

— **Restaurálták Tintoretto egyik nagy képét.** Velencéből jelentik: A velencei doge-palotában van *Tintoretto* nagy olasz festőművész egyik leghiresebb képe „A paradicsom". A képet most *teljesen restaurálták.*

— **Egy kéktaxi „légvédelmi riadót" okozott Pestszentlőrincen.** Pestszentlőrincen az éjszaka pár perccel éjfél után megszólaltak a légvédelmi szirénák és mintegy tiz percig tartott a szirénabúgás. Természetesen nagy riadalmat idézett elő a váratlan riadó és igen sokan telefonon érdeklődtek a főkapitányságon és egyéb helyeken, hogy mi az oka a szirénázásnak. A rendőrség megindította a vizsgálatot és kiderült, hogy az éjszaka az Üllői-úton egy kéktaxi nekiment az egyik villanyoszlopnak, rövidzárlat keletkezett és ez idézte elő a szirénázást. Rövidesen intézkedtek, hogy javitsák ki a hibát és tiz perc mulva helyreállt a nyugalom Pestszentlőrincen.

— **Nem kapott munkát — betörésből akart megélni.** Ifj. Nagy Mihály 30 éves napszámos vidékről feljött Budapestre munka után nézni. Elfogyott a pénze és mivel nem kapott állást, elhatározta, hogy betör valahová. A Veres Pálné-utca 22. számú ház első emeletén egy orvosi rendelő előszobáját felnyitotta és onnan egy női bundát el akart lopni. A szobalány észrevette, fellármázta a házat, többen üldözőbe vették a tolvajt és a Kaas Ivor-utca 9. számú házban el is fogták. Letartóztatták.

— **Érdemes elmenni** az Elektromos Müvek újonnan rendszeresitett világitási előadásaira. Ezeken az előadásokon szemléltetően bemutatják: hogyan kell jól és gazdaságosan világitani. Egyben hasznos tanácsot adnak bárkinek a lakásvilágitás megjavitására. Előadások e héten *kedden déli 12 órakor* az Eskü-út 5. sz. körzeti iroda előadótermében, valamint *csütörtökön déli 12 órakor* a Baross-tér 2. sz. alatti iroda előadótermében. Belépés, ruhatár díjtalan.

— **Beküldött hirek.** *A Jézustársasági Diákok Országos Szövetsége* november 8-án este 8 órakor Budapesten a Pannonia-szálló különtermében összejövetelt rendez. Jelentkezés: dr. Bölöny József alelnöknél, IV., Váci-utca 36. — *A Magyarországi Turán Szövetség* november 5-én 19 órai kezdettel Pest vármegye székházában a török köztársaság fennállása évfordulója alkalmából magyar-török testvériségi ünnepélyt rendez.

— *890 MÉTER HOSSZÚ LESZ A DOBORGAZI DUNA-HÍD. A Medve községnél épülő Duna-híd épitési munkálatait 1942-ben fejezik be. Ezt követőleg azonnal megkezdik a doborgazi Duna-híd épitését, amelynek terveit a komáromi államépitészeti hivatal közszemlére tette ki. A tervek szerint a doborgazi Duna-híd hossza 890 méter, szélessége pedig 13 méter. Az épitési költségekre hatmillió pengőt irányoztak elő.*

— **Tizenkét brilliánsgyürü egy szürketaxiban.** Hétfőn este 8 óra tájban egy kétségbeesett férfi jelent meg a főkapitányság központi ügyeletén. *Erdei* Zoltán ékszerész volt a siránkozó férfi. Előadta, hogy egy szürketaxiban felejtette táskáját, amelyben tizenkét darab brilliánsgyürü volt 10.000 pengőt meghaladó értékben. A rendőrség megindította a nyomozást, de éjféltájban megszólalt a telefon a főkapitányságon; *Ausch* László sofőr jelentkezett s bejelentette, hogy amikor leváltották éjfélkor és megnézte a kocsiját, benne talált egy táskát tizenkét darab brilliánsgyürüvel.

— **A kárpátaljai főtanácsadó kormányzói kihallgatása.** A Kormányzó Ur hétfőn félórás kihallgatáson fogadta Ilniczky Sándor kárpátaljai főtanácsadót, aki a kárpátaljai közállapotokról tett jelentést Őfőméltóságának. A kihallgatás után Uray István kabinetirodai főnöknél tett látogatást a főtanácsadó.

— **Tizenöt nagyváradi kereskedőt vett őrizetbe a rendőrség nyersbőrrel való visszaélés miatt.** A nagyváradi rendőrség hétfőn tizenöt kereskedőt vett őrizetbe, mert nagyarányú nyersbőr-visszaélés nyomára bukkant. A tizenöt kereskedő közül tizennégy zsidó. Az ügynek újabb fejleményei is lesznek, amennyiben még további őrizetbevételek várhatók.

— **Halálozás.** Szentmártony Dániel ny. református lelkipásztor a felsőborsodi egyházmegye volt esperese 70-ik életévében hosszú és hü szolgálat után elhúnyt. A Tiszáninneni egyházkerület egyik igen hasznos munkását vesztette el benne.

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazoknak, akiknek részvétét édesapánk elhúnyta alkalmából a cim és aláirás elégtelensége, vagy teljes hiánya miatt megköszönni nem tudtuk, édesanyánk nevében is ezúton mondunk hálás köszönetet. *Juhász Zoltán és Juhász István.*

— **Széchenyi diplomáciája.** Horváth Jenő egyetemi tanár Széchenyi születésének 150-ik évfordulója alkalmából megjelent megemlékezések sorában a *Külügyi Szemle* novemberi számában Széchenyi diplomáciájával foglalkozik. Ez alatt érti a legnagyobb magyarnak azokat az érdemeit, amelyeket a külfölddel való kapcsolatai és utazásai, a szerzett ismereteknek és tapasztalatoknak a haza javára való értékesitése által szerzett. Széchenyi müködésének ugyanis csak egyik része vonatkozott az ország belső felvirágoztatására. Ő nem akart megállani annál a célnál, hogy az országot fejleszti és erőssé teszi, az ő végső célja ennek az erősebbé tett, virágzó Magyarországnak az európai nemzetek között való szerencsésebb elhelyezése volt. Szerző azért hívta fel a figyelmet Széchenyi müködésének erre az oldalára, hogy felkeltse az érdeklődést a kérdés további tanulmányozása iránt.

— *A TALÁLT TÁRGYAK IRODÁJÁBAN KERESTE ELVESZETT FELESÉGÉT. Frans Kolpert, egy környékbeli gazdálkodó feleségével együtt Morva-Ostrauban járt és az országos vásáron több bevásárlást eszközölt. A nagy forgalomban feleségét elvesztette. A tanácstalan ember különös ihlettől vezérelve nem talált jobb megoldást, felkereste a talált tárgyak irodáját és bejelentette felesége eltünését. Az iroda természetesen továbbitotta a bejelentést a — rendőrséghez.*

— **Nagybányán felakasztotta magát egy menekült főszolgabiró.** Nagybányán felakasztotta magát Tillinger Ferenc 53 éves tordai születésü, volt főszolgabiró, aki Délerdélyből menekült Nagybányára. Az öngyilkosság oka — tekintettel arra, hogy irást nem hagyott hátra — ismeretlen. Az ügyészség a temetésére kiadta az engedélyt.

Já tudni,

hogy a foltos, illetve megfeketedett evőeszközt, például a kést szépen megtisztithatjuk, ha ledörzsöljük burgonyával, amelyet finom homokba mártottunk;

hogy ha izzad a lábunk, reggelenként vegyünk egyperces hidegvizes lábfürdöt s utána jól dörzsöljük meg;

hogy ha a linoleum, illetve a viaszos vászon penészes szagú, kenjük be mustárlisztte l, vagy pedig mossuk le terpentines vizzel.

Lanyha üzletmenet a papirpiacon

Az értéktőzsdén a forgalom erősen megcsappant. Nagyfokú tartózkodás mutatkozik az értékpapirok vásárlásával és eladásával szemben egyaránt, miáltal a kötések száma a negyedére csökkent az elmúlt hetek átlagos forgalmához viszonyitva. Az érdeklődés még a vezető értékek iránt is olyan gyenge, hogy negyedórák mulnak el, amig egy-egy kötés létrejön. Az irányzat ennek dacára is tartott és egy-két nap óta kisebb árfolyamingadozásoktól eltekintve, lényeges árváltozás sem a nehezebb ipari értékekben, sem a kisebb névértékü részvényekben nem fordult elő. A fixkamatozású értékek piacán tartott az irányzat, a kereslet a fővárosi kölcsöncimletek iránt javuló.

— **337-re növekedett Baranya megye községeinek száma.** A visszafoglalt baranyai háromszöggel, területileg újból teljessé lett Baranya vármegye, amely visszakapta 34 községét. A visszatért községek végleges közigazgatási beosztása most történt meg. A 34 községet négy járás között osztották fel. A járások közül a legnépesebb a sásdi járás 61 községgel.

— **Súlyos lovasbaleset érte Pallavicini őrgróf leányát.** Torna községben súlyos baleset érte Palavicini őrgróf nagybirtokos 18 éves Márta nevü leányát, aki sétalovaglásra indult. A paripa valamitől megbokrosodott és lovasát levetette. Pallavicini Mártát életveszélyes állapotban szállitották be a kassai kórházba.

— **Házasság.** Nemes *Magasházy* Éva Mária, vitéz Magasházy László ny. vezérőrnagy, országgyülési képviselő, a Magyar Élet Pártja alelnökének leánya és Halassy Rektorisz Tibor dr., a bácsalmási járás főszolgabirája Paracskán házasságot kötöttek. Tanúk volta: Szluha Aladár földbirtokos és Halassy Tibor dr. főszolgabiró.

— **Két súlyos rendőrbiróI ítélet a zsidótörvény kijátszása miatt.** A VII. kerületi kapitányságon újabb szigorú ítéleteket hoztak a zsidótörvény kijátszása miatt. *Ungár* Miksa cukorkanagykereskedő, akinek a Podmaniczky-utca 67. számú házban van üzlete, kilenc zsidó alkalmazottját nem jelentette be az értelmiségi kormánybiztosságnál. Harmincnapi elzárásra és 6000 pengő pénzbüntetésre itélték. A Lakos és Székely gépgyár tulajdonosai is a rendőrbiró elé kerültek a zsidótörvény többszöri kijátszása miatt. Lakos Béla igazgatót 8000 pengőre, vagy ötvennapi elzárásra, Lakos Dénest 1000 pengőre vagy húsznapi elzárásra és Nyári Jenőt 2000 pengő pénzbüntetésre vagy nemfizetés esetén húsznapi elzárásra itélték.

Elhizott, vérmes, makacs székrekedésre és aranyeres bántalmakra hajlamos egyéneknek reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvíz általában nagyon jót tesz, mert hashajtó hatása biztos, alapos és rendkivül enyhe. Kérdezze meg orvosát!

Ujdonság! **Stádium-kiadás!**

A jugoszláviai és görögországi viszályra vonatkozó okmányok

Száznegyvennégy titkos okmány, melyek világosan megmutatják azt az aknamunkát, melyet az angol és bolseviki ügynökök folytattak a Balkánon a Német Birodalom ellen. A vezérkari megbeszélések okiratszerü bizonyitékai.

Ára kartonizálva 1 pengő.

Kapható a **STADIUM KÖNYVKIADÓBAN** (Gróf Klebelsberg-u. 29) és minden könyvkereskedésben.

ÁTÉPÍTIK A STAR-FILMGYÁRAT

Nagy műterem

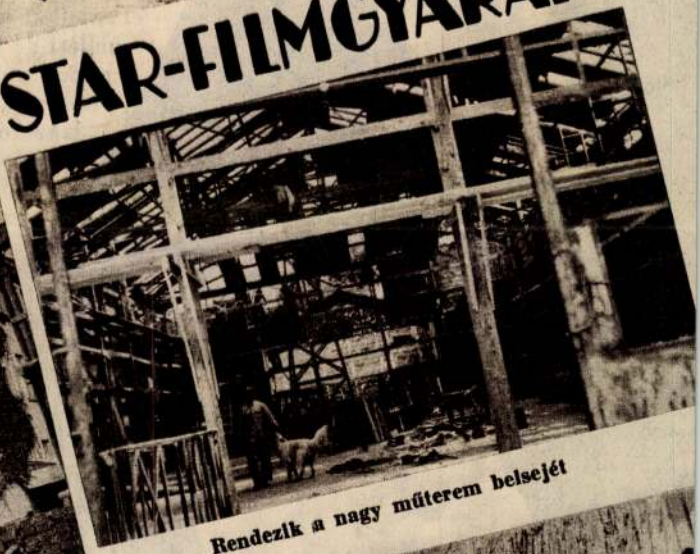

Rendezik a nagy műterem belsejét

Kis műterem, kívülről hangszigetelve

Hatalmas építkezés a STAR-filmgyárban

Hangszigetelik a nagy műterem falait

(Foto: Orelly)

A SÖNTÉS MELLŐL

Budapest nemsokára gazdagabb lesz egy szoborral: a főváros megbízta Oláh Sándor fiatal szobrászművészt, hogy készítsen két és félméteres bronzszobrot Szent Kristófról. A szobor gipszben már el is készült, csak öntése van hátra. A főváros a monumentális művet a Ludovikának ajándékozta és a Ludovika Akadémia nemsokára felavatja parkjában.

A nagyméretű alkotás rendkívül érdekes és kalandos életű fiatal művész keze alól került ki. Oláh Sándor nevét nem régóta tartják számon a szobrászkörökben, pontosan 1939 óta, amikor ugyancsak a Ludovika Akadémia udvarán felállították a négyméteres Szent László és a hárommétereS Szent György-szobrát. A sajtó jóformán szótlanul ment el emellett a szokatlan művészi esemény mellett: ritkán adódik, hogy egy napon egy művésznek két nagy szobrát avassák fel. Oláh Sándor a szerény elhivatottak lelkierejével vette tudomásul a nyilvánosság elől elzárt sikert, tovább dolgozott műtermében, vésője alól csodálatos finomsággal szökkentek ki a finom leányportrék, a bájos gyermekalakok, a természetfö-

Menekülés

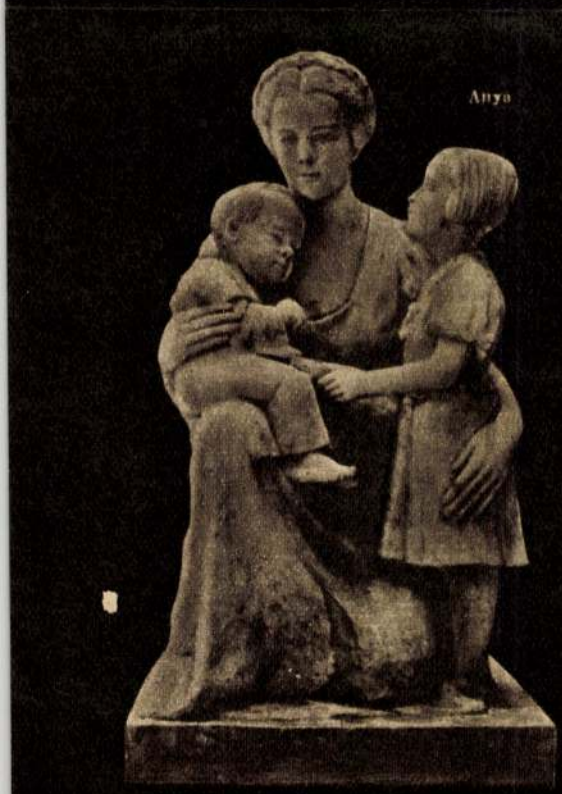

Anya

Kislány

Oláh Sándor

Hobrász

Képes Krónika

1941. aug. 14. (34. sz)

A MINTÁZÓ ASZTALIG

lötti glóriában ragyogó anyafejek, a komorságukban is megbékéltető és áhitatot sugárzó emlékművek, pajkos hangulatú, ötletes szökőkút-tervek, néha egy egy markáns katonafej. A fiatal szobrász abban hitben dolgozott, hogy egyszercsak a nagyközönség is tudomásul veszi, hogy valaki az ismeretlenség homályában nagy alkotások terveit szinezi és váltja valóra.

— Erdély adta meg az erőt a kitartó munkára — vallotta, mikor a Képes Krónika munkatársa meglátogatta műtermében. — Aradról jöttem, jobbanmondva szöktem, elemitlen, iskolázatlan parasztgyerekként. Szegedre kerültem, még alig tudtam írni, ott tanultam meg, a szegedi polgármester támogatásával. Saját erőmből elvégeztem a négy polgárit, Budapestre kerültem, borbély lettem, majd pincér, ezután felcseréltem a söntést a háromlábú székkel: suszter lettem, közben már dolgozgattam, ahogy mondani szokás, „farigcsáltam." Éreztem, hogy ez a pálya nem nekem való. Beiratkoztam az Iparművészeti Főiskolára, elvégeztem, azután a Képzőművészeti Főiskolára kerültem.

B. F.

Szent Kristóf szobra

Szent György szobra

Szent László szobra

Szentiványi Miklós

urnak.

H.

XI Lajtmányosi-ut

Oláh Sándor

Vasárnap avatják fel a Ludovika Akadémia kertjében Szent György és Szent László szobrát, Oláh Sándor alkotásait.

Képes Pesti Hírlap
1939. máj. 13

nalunk uralkodó állapotokat, a mint a

Valamennyi iparos, tudjuk, arról p
sőt majdnem kizárólag a külföldi, s le
czikket vásárolja; a magyar iparos t
elismerésre, sem pedig anyagi támoga
az iparos sem nem hajlandó, de nem
tetni, előre tudván azt, hogy az uralk
azért nem hoz megfelelő kamatot, m
mondjuk ki, kelletlen leszen. Más szóv
iránt nem viseltetik bizalommal, ugyan

Feltéve, hogy az imént részletezett
jedelmében, közönségünk e — szokás
kellend megfelelő magyarázatot találn

Az első — ha áll — véleményünk
mészet átalános tapasztalt jellemében
ki majdnem rendesen azt óhajtja, azt
volt, van és lesz aligha nem ezentúl i
magyarral együtt leghazafiasabb nem
dául a ruházkodásban. Viszont Angliá

Olah Sándor

Vasárnapi Ujság, az Uj Magyarság képes mell. 1939. május 14

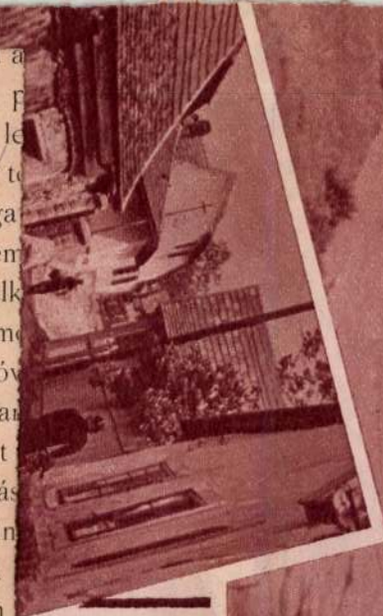

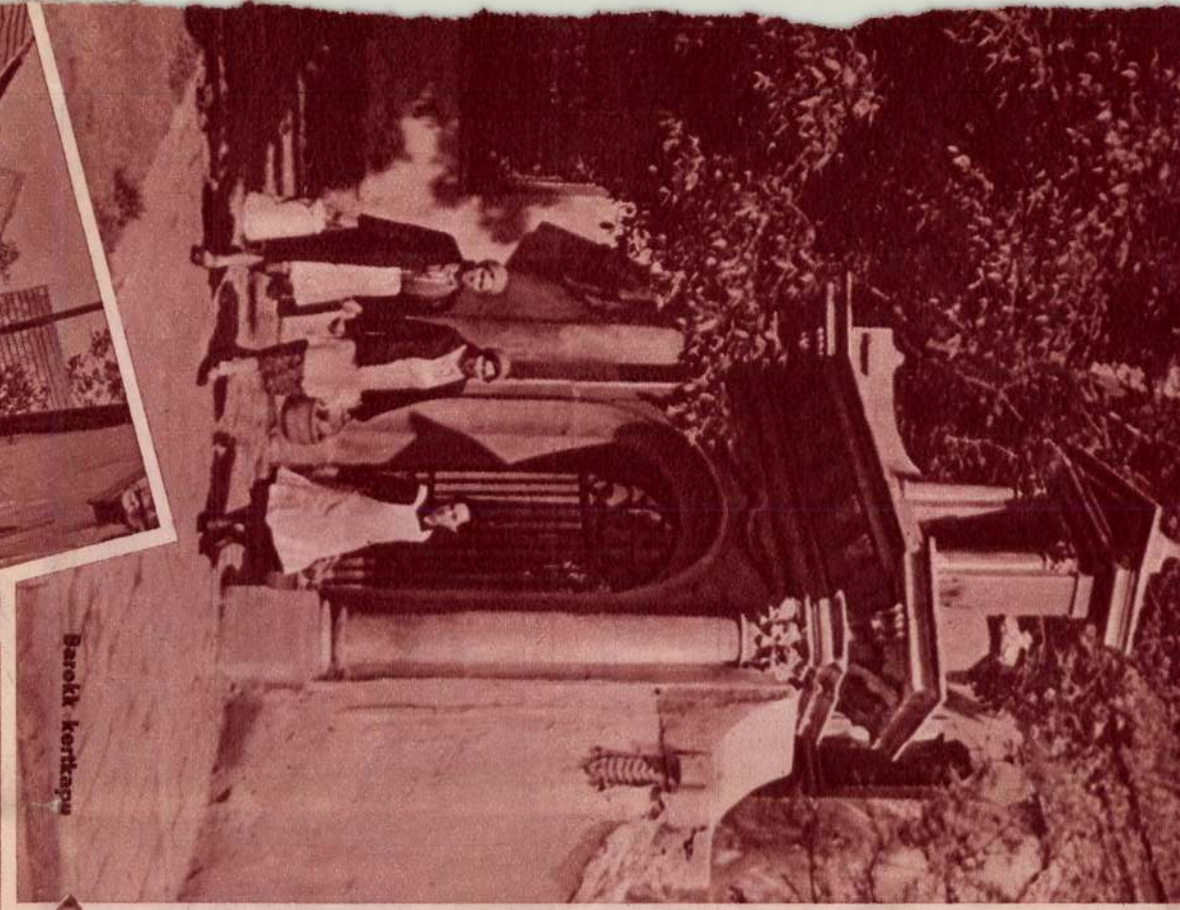

Barokk kertkapu

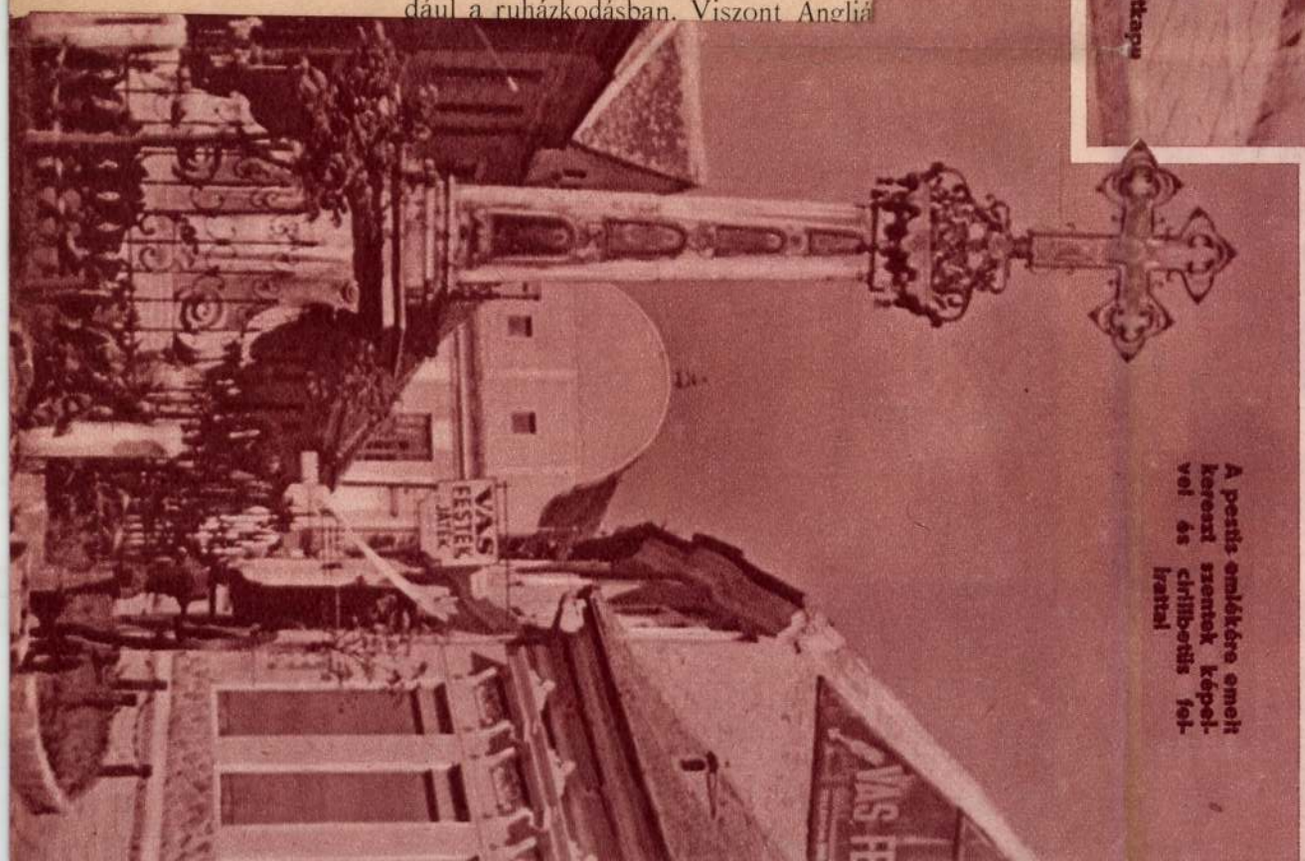

A pestis emlékére emelt kereszt szentek képeivel és cirillbetüs feliratta!

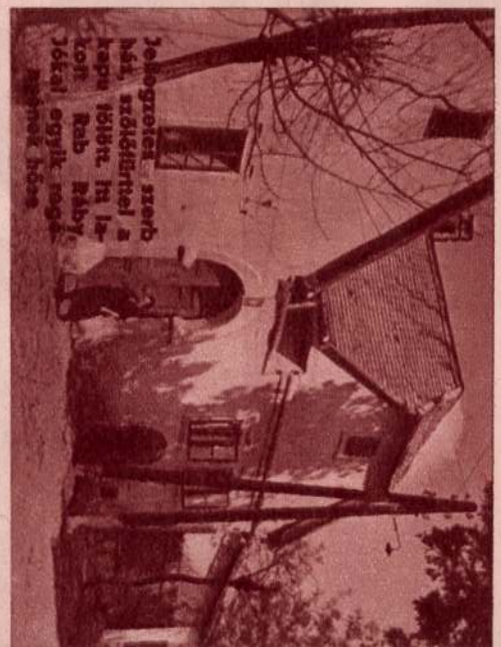

Jellegzetes szerb ház, szőlőfürttel a kapu tölött. Itt lakott Rab Ráby, Jókai egyik regének hőse

A patriárka forrása, a „Sztáravoda" mais kedves kirándulóhelye a szentendreiknek

SZENT GYÖRGY ÉS SZENT LÁSZLÓ SZOBRAIT, OLÁH SÁNDOR ALKOTÁSAIT MÁJUS 14-ÉN LEPLEZIK LE A LUDOVIKA AKADÉMIA KERTJÉBEN

Oláh Sándor

II-éves szobrászati szakos
rendk. hallg.

Képrm. Fürsk. Ésk

1936/37. 73 l.

Ferkèpzomfoiskèvk

Oláh Sándor

Nemzeti Újság képes melléklete
1939. május 21.

HORNYÁNSZKY VIKTOR

CS. ÉS KIR. UDV.

KÖNYVNYOMDÁJA

BUDAPESTEN.

KÖNYVNYOMDA VI., ARADI-UTCZA 16. SZÁM

TELEFON 22-97

IRODA ÉS KÖNYVKIADÓHIVATAL

TELEFON 30-36

V., A M. T. AKADÉMIA ÉPÜLETÉBEN

Oláh Sándor

Szent László szobra

repr.

Magyar Nemzet

Képes mell.

1939. máj. 14.

Oláh Sándor

— **Felavatták Oláh Sándor két szobrát a Ludovika kertjében.** Díszes házi ünnepség keretében avatták fel vasárnap a Ludovika Akadémia kertjében az erdélyi, paraszti származású, őstehetségű *Oláh Sándor* negyedéves szobrászművésznövendék Szent Györgyöt ábrázoló lovasszobrát és Szent László szobrát. Az ünnepségen részt vett a Ludovika Akadémia tisztikara és az akadémikusok teljes számmal.

Pesti Hirlap

1939. máj. 16.

UNG

EXTABBILDUNGEN

RESDEN UND ZÜRICH

Oláh Sándor

Szent György szobra
repr.

Függetlenség Lejes moll.
1939. máj. 14

Oláh Sándor

Oláh Sándor: Szent László és Szent György szobra a Ludovika Akadémia kertjében került felállításra

Nemzeti Újság képes mell. 1939. máj. 21.

SINGER és WOLFNER

könyvkiadóhivatalának

Budapest, Andrássy-ut 10. sz.

*Alulirott ezennel megrendelem**

TÓTH B. A magyar anekdotakincs öt díszkötésben . . . . . 16.—

MUNKÁCSY M. élete és munkái díszkötésben. . . . . 24.—

HERCZEG FERENCZ összes munkáit, 14 kötet, díszkötésben 33.10

.....frt .....kr. összérlékben, fizetendő ▒▒▒▒▒ frt ▒▒▒▒▒ kros havi részletekben a szállitástól kezdődöleg Budapesten, Singer és Wolfner könyvkereskedésében. Az esedékes és le nem fizetett részleteket a czégnek jogában áll költségemre postai megbizással bevonni. A részletek be nem tartása az egész gyüjtemény árát azonnal esedékessé teszi. ***A szállitás alkalmával az első részletet kérem utánvenni.***

Név és állás: .....

.....

Lakhely: .....

Kelet: .....

Fizetendő Budapesten.

* ***A nem kivánt törlendő.***

Levágandó és bekildendő Singer és Wolfner czégnek, Andrássy-ut 10.

Oláh Sándor

szobrász

— **Szent Kristófnak, a páncélosok védőszentjének szobrát** most avatták fel háziünnepség keretében a Ludovika Akadémia kertjében. A főváros által ajándékozott szobrot, *Oláh Sándor* szobrászművész alkotását, *Németh Károly* tanácsnok adta át az akadémia parancsnokságának.

Pesti Hírlap

1941. nov. 4

Blank page

Olah Sándor

román hallg. I. é.

Ferkpzomfoisk vk

1935-36. 69. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
206/1926.

820. KÉT VÁZA, porcellán, kobakalak, v
HEREND. Herend, XIX. sz. m. f.

821. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, kinai jel
XIX. sz. m. f.

822. KÁVÉSKÉSZLET, porcellán, kosárf
kanna és hat csésze aljjal. Herend, X

823. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, ovális, r
kettőn páros jelenet. (A csésze ragasz
1861.

824. CSÉSZE, porcellán hengeres ibolyas
gyüjtés, két nőalakkal. A bécsi Sorg

825. TEJSZINES KANNA, porcellán, gö
kosárfonásos, kék cimerjegy. Herend

826. TALPAS TÁL, porcellán, pereme és
alakokkal. Kék cimerjegy. Herend, 1

827. FÖDELES TALPAS KOSÁR, porc
diszitéssel. (Talpa ragasztott.) Heren

828. KÁVÉS és CSOKOLÁDÉS KÉSZLE
fedővel, egy cukortartó fedővel, 12 ká
A cukortatró HEREND 1864.

829. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, szines

830. TALPAS CSÉSZE ALJJAL, porcell

Oláh Sándor

l. Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 117 l

Budapes

kozással kiadáské

közelebbi el szám

vi november hó 24.-én 764. szám alatt
sére tudomás és megfelelő további el-
sitem a tek.Elnökséget, hogy ~~hr~~.
pitésznek a visegrádi Mátyás-korabeli
folytatólagos feltárásával kapcsolatos
vevőségem felülvizsgálta és azt 4.462 P
llel, 4.743 P 76 fillér kiadással, vég-
száznyolcvanegy /:281:/ pengő 15 fillér
gadhatónak találta.

Oláh Sándor

szobrász

l. Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 145. l.

187
.....szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A beadv

10.000 pengő kiutalását kérjük.

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat

Másolta:

Oláh Sándor
nobiss
Szentes
Mátéfi Ferenc u 4.

MKSz 1947

Oláh Sándor

Nobran

1932-34.

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 46. l.

ÉGY MÚZSA. (205. kép)
üsszel, 1520—1530 körül, Maître Philippe köre.
agyobb mű töredéke, kb. egyharmada.
yapjú és selyem, 190×104 cm.
: Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye, 252. szám. — Radisics Ipolyi, 94. szám. — Gerevich PA, 258. l. — Dutka 43—46. l. (képe 44. l.) — Lázár: Könyvismertetés. MM, XIII., 1937., 64. l. — Lepold—Lippay 58. l.

SZABIN NŐK ELRABLÁSA. (206. kép)
lamand, XVI. század.
baloldalon kb. a harmadrésze hiányzik, az edeti bordürt ismét hozzávarták. Analogiája a enzai múzeumban és berlini műkereskedelemen.
yapjú, 329×175 cm.
z Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye, 342. szám. — Őszi kiállítás, Ipolyi, 126. szám. — Dutka 47—50. l. (Képe 48. l.) — Lepold—Lippay 60. l.

BÁBELI TORONY ÉPÍTÉSE. (207. kép)
Brüsszel, XVI. század, Michiel von Coxie műelye. Nagyobb mű töredéke. Rokon darab a rakói Wawelben.
Gyapjú és selyem, 182×292 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 257—258. l. — Dutka 50—56. l. (Képe 51. l.) — Lepold—Lippay 60—61. l.

DÁVID-SOROZAT 1.

Oláh Sándor

zobrazí

Szerénység c.
női aktozobra repr.

Művészet. 1941. 38. sz.
28. l.

Térkép.

TRANSYLVANIAE PRINCIPATU
Longitudine 68 miliaria Germam:
juxta recentiss. designationem
MATHAEUM SEUTTER, SACR. CAES. E
Calcographum Augustanum czimű l
van adva. Magyarázó szövegét,
és befejezése: Mercurii vivi, e

Szines rm., mér. a rl.

140-

OLÁH SÁNDOR

A fedőlapi képhez

A hiperrealista sejtelem festőművésze

Oláh Sándor (1886–1966)

Száz éve, hogy megalakult a nagybányai művésztelep. Erről az évfordulóról tájaink festőinek bemutatásával emlékezünk meg. E sorozat, a fedőlapon megjelentetett festmények reprodukcióival együtt, hasznos ismeretanyag lehet tanároknak, diákoknak...

Oláh Sándor 1886. nov. 5-én látta meg a napvilágot Magyarcsékén (ma Románia). Családjával négyéves korában Szabadkára költöztek, s ezután élete végéig hű maradt Kosztolányi „poros, boros" szülővárosához. Itt, a Délalföld szelíd síkvidékén eszmélt rá először a természet szépségeire. Ezek az első benyomások egész további életére meghatározóan hatottak. Az elemi és gimnázium alsó tagozatának elvégzése után szülei először lakatosinasnak adták, majd a krompaechi vasgyárban dolgozott, utána a kassai Felsőipariskola következett. 1904-ben pedig Budapesten az Iparművészeti Iskolában képezte tovább magát. A következő évben pedig a Mintarajziskolába iratkozott be, amelyet 1908-ig látogatott, Szabadka város ösztöndíjasaként. Már festőnövendék korában felébredt a plein air és a szín iránti érdeklődése, és 1907–8-ban a Műcsarnok téli kiállításán az Este felé című olajképével szerepelt. Ettől kezdve gyakran kiállított a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon tárlatain. 1908-ban került a Müncheni Képzőművészeti Akadémiára, de mellette Hollósy Simon magániskoláját látogatta.

1909 nyarán a Réti-féle névsor szerint Nagybányán, a művésztelep szabadiskoláján kívül festett. Önéletírása szerint „nyaranként" Nagybányára ment festeni, tehát nemcsak egy nyáron. A kolónián ismerkedett meg a nagybányai neósokkal és vezetőjükkel, Iványi Grünwald Bélával. Innen pedig egy szabadkai kitérővel a később megalakult Kecskeméti Művésztelepre vezetett az útja, ahol több nyáron át alkotott és kiállított. Itt is az Iványi Grünwald köré csoportosult haladó festők közé tartozott. Iványi Grünwald már Nagybányán a gyors komponálóképessége, nagyszerű színérzéke, hajlékonysága folytán Czóbel képeiből és a francia kiállításokon látottakból merítve új stílust alakított ki, és a neósok képviselőjévé és vezérükké vált. Ragyogó színeit, stilizáló, dekoratív szecessziós modorban hordta fel a vászonra. Művészete lényegbevágóan befolyásolta Oláh festészetét, habár az indítást Nagybányán kapta a neósoktól, és hatásukra új utakat kezdett keresni. Még Kecskemét előtt festette kitűnő szimbolista Önarcképét, amely bizonyítékul szolgál arra, hogy nem rekedt meg a hagyományos nagybányai iránynál, hanem továbblépett művészetében. A kecskeméti művésztelepen való részvételével pedig már a szecessziónak hódolt be. Oláh egészen a húszas évek elejéig a szecesszió jegyében alkotta képeit, grafikáit, iparművészeti műveit. Az iparművészet iránti érdeklődését még Budapestről hozta magával, amelyet a kecskeméti kolónia még jobban elmélyített. A formákat enyhén stilizálta és kontúrokkal vette körül, amely szecessziós arculatot adott műveinek. Színhatással is fokozta a dekoratív jelleget, a kék és zöld szín merész kombinációjától sem riadva vissza, a kék szín segítségével emelte ki a formák dekorativitását.

Kecskeméti tartózkodását az I. világháború kitörése szakította meg, bevonult, és a hadseregben hadifestőként szolgált. A háború után családot alapított és végleg berendezkedett Szabadkán. Ekkor vidéki elzártságában, a művészeti metropolisoktól távol, festészete látszólag törést szenvedett. Azért csak látszólag, mert a valóságban a megváltozott körülmények hatására nem folytatta művészetének járt ösvényeit, hanem új utakat keresett. Nem vállalja a festészetének biztonságosabb megélhetést nyújtó gimnáziumi rajztanári munkahelyet sem, helyette a bizonytalanabb művészpályát választotta. Közben azért megpróbálkozott a festő- és iparművészeti magániskola vezetésével is. Igen sokat festett, főleg portrékat, miután sikeresen megoldotta műtermi problémáját is. Gyakran szerepelt képeivel a tárlatokon, és szervezőmunkája eredményeként 1923-ban többedmagával megalakította a szabadkai festőművészek klubját, hogy egész Vajdaság művészeit klubjuk keretében tömörítsék. Az év végén pedig létrehozták a Vajdasági Képzőművészek Egyesületét, amelyben zsűritagnak választották meg. Az egyesület egész Vajdaságra kiterjedő későbbi tárlatain Oláh is következetesen szerepelt.

Az új festészeti út keresésének céljából kísérletezni kezdett, miután a szecesszió túlhaladottá vált. Spanyolország után vágyakozott egy 1924-ben készült interjú szerint, amikor stílusáról nyilatkozva megállapítja, hogy ahogyan most fest, ez nem is irány, csak az egyéni látásmódja szerint „megstilizált, megkonstruált ember, figurális dolgok" ábrázolása. Spanyolországba bizony soha nem utazott el, legfeljebb ritkán Pestre, és a Tiszán túlra, Nagybecskerekre, amikor 1931-ben megalakult a Várkonyi-villában a becskereki művésztelep, ahol ő volt a legismertebb vezető korrigáló mester és egyben a legtermékenyebb művész is. Még ebben az évben harminc festményével kiemelkedő sikert ért el a művésztelep kiállításán.

Egyéni stílusának megteremtése érdekében felhagyott a stilizálással és a körvonalak hangsúlyozásával. Helyettük előtérbe helyezte a színek iránti fogékonyságát, és létrehozta egyéni koloritját, valamint kiemelte a formák plasztikus ábrázolását. Festészetét tudatosan távol tartotta az aktuális művészeti irányzatoktól. Visszatért művészeti képzésének budapesti, müncheni és nagybányai alapjaihoz, és ezekre építkezve a húszas években érkezett el művészetének csúcspontjára, amikor számos arcképet, aktot, tájképeket és csendéletet festett. Ekkor festette meg a nagyszerű Zöld harisnyás lány című vásznát, amelyet a harmonikus színei és a formák plasztikussága tesz kiemelkedően értékessé, a modell egyéniségének hangsúlyozása mellett. A rózsaszín és a zöld szín árnyalataival kiválóan fejezte ki a modell arcának és kezének plasztikusságát, a festéket vékony rétegben, széles húzású ecsetkezeléssel hordta fel a vászonra. Hasonlóan kifejező leányának, Évának a portréja is. A pasztellal szintén szabadon, expresszionisztikusan tudott bánni.

Ezekben az években számos remek, anatómiailag tökéletes aktot festett; az akt bőrén a fény hatását színárnyalatokban mesterien érzékeltette. Arcképei és aktjai mellett jelentősek tájképei is, ahol az ember és a táj harmonikus kapcsolatát fejezte ki a nagybányaiakhoz hasonlóan impresszionista, szecessziós vagy plein air-naturalista stílusban. A fény hatására színei jelentősen intenzívvé váltak.

A II. világháború után a régi motívumai mellett szociális témakörrel is megpróbálkozott. Egészségi állapota azonban egyre romlott. Még egy nagyméretű kompozíció megfestésére telett erejéből, a Bunyevác lányokat gazdag népviseletükben, fényeffektusok tündöklésében festette meg. Csoportos kiállításokon ez idő tájt is gyakran szerepelt, de önálló tárlatára csak 1961-ben, 75. születésnapján került sor. Művészete ekkor már valójában lezárult. Több elismerésben is részesült, 1962-ben Szabadka városa Októberi Díjjal tüntette ki. 1966. április 25-én hunyt el Szabadkán.

Oláh Sándor kiemelkedő rajztudású, igényes, nagy mesterségbeli tudással rendelkező festőművész volt. A plein-air impresszionizmus, a szimbolizmus, a szecesszió irányzatait értékes művekkel gazdagította, de valójában Hollósy és Nagybánya példája irányította egyéni stílusának megteremtésében, amely a húszas évek közepétől a harmincas években jutott el a legmagasabb csúcsra. Egyéni koloritja a „csodás" rózsaszín, amely a „kobalt és kármin keveréke, amelyhez kevés fehéret adott hozzá". Nála a zöld szín is jellegzetes, inkább kék, mint zöld, és az ultramarin, valamint a türkiz összekeverésével hozta létre. Művészetét a színgazdagság mellett a kompozíciós biztonság, a szilárd konstrukciójú formák jellemzik. Az emberi figura legtökéletesebb kifejezésére törekedett, amelyben ma már felismerhetjük a hiperrealizmus előhírnökét. Jelentősége nemcsak az, hogy kitűnő mesterségbeli tudásával a század első évtizedének irányzatait átvette, hanem hogy szabadkai művészi magányában képes volt a budapesti, müncheni és nagybányai benyomások alapján kialakítani egyéni stílusát.

GULYÁS Gizella

Családi KÖR

CSALÁDI KÖR: Független hetilap – Alapító és kiadó: Forum – Dolgozók Kft. – Megbízott igazgató: Habram Mária – Szerkesztőség: Fazekas András (felelős szerkesztő), Fehér M. Mária, Habram Mária (megbízott főszerkesztő), Habram Károly, Prikidánovics Andrea, Torok Csaba. – Állandó munkatársak: Bada István, Bagi János, Bálint István, dr. Berényi János, Bozóki Antal, Éri Ilona, Faragó Jolán, Fehér István, Fábri Nándor, Gerlóczy Ferenc, Hatala Zoltán, Hegedűs Erika, Hegyi József, Juhász M. Erzsébet, Kántor Oszkár, Kovács József, Lazukics Anna, Miskolci Magdolna, Nagy Nándor, Németh István, Németh Ferenc, P. Berényi Ilona, Piszár József, Soltis Gyula, Szántó Zoltán, Umek Miklós, dr. Varga Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Tel.: (021) 57-942. Telefax és üzenetrögzítő: (021) 57-359. Telex: 14199 yu forum – Előfizetési díj: negyed évre 52 dinár, külföldre egész évre 600 dinár. Az előfizetés összegét a következő folyószámlára kell befizetni: 45700-601-3-14861. Forum – Terjesztés Rt.

Kérjük előfizetőinket, juttassák el címünkre a befizetésről szóló bizonylatot. – Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. – Egyes szám ára 4,00 dinár. – Folyószámlaszám: 45700-603-8-8061 Családi Kör szerkesztősége – Szedés és tördelés: Scan Studio, Újvidék – Nyomás: Forum Nyomda, Újvidék.

A fedőlapon
Oláh Sándor
Zöld harisnyás lány
c. festménye

MŰHOLDAS ADÓK

DUNA TV

8.00 Hírek
8.05 Betűvető
8.30 Csodakörhinta
8.45 Szindbád, a hajós – japán rajzfilm
10.05 **Az Amarillisz balladája** – angol játékfilm
11.30 Molli, az utolsó koala
12.00 Déli harangszó; Lapozó
12.20 A népművészet örökösei
12.40 Az emberiség kalandja – spanyol ismeretterjesztő filmsorozat
13.35 **Tarzan diadala** – amerikai kalandfilm
14.40 Operettest a Vigadóban – Lehár Ferenc műveiből
15.20 **Sirga, az oroszlán** – francia kalandfilm
16.50 Fejezetek a magyar film történetéből – Életjel
16.50 **Első fecskék** – magyar filmvígjáték
17.55 Gyerekeknek
18.15 Műsorismertetés
18.25 **A csodacsászár** – magyar film
20.05 Régiók
20.45 Esti kérdés
21.00 Híradó
21.15 Sportpercek
21.25 In memoriam Krzysztof Kieslowski – **Három szín: Piros** – francia–lengyel–svájci játékfilm
22.45 Nomád nemzedék – magyar ismeretterjesztő film
23.20 Vers

RTL

5.00 A vad Kurdisztánon át – német–spanyol kalandfilm
6.40 Csipkerózsika – amerikai mesefilm
8.10 **Állati viselkedés** – amerikai vígjáték
9.40 **Hurrá, ég az iskola** – német vígjáték
11.10 **Gördeszkás lázadók** – amerikai thriller
13.00 **Fehér feketében** – amerikai vígjáték
14.50 **A vad Kurdisztánon át** – német–spanyol kalandfilm
16.50 **Akit Buldózernek hívtak** – német–olasz vígjáték
18.45 Híradó
19.10 Robbanékony – magazin
20.15 **Hullámok hercege** – amerikai film
22.45 **Egyedülálló nő megosztaná...** – amerikai thriller
24.50 **Rémálom az Elm utcában** – amerikai horrorfilm
2.20 Gördeszkás lázadók

SAT 1

6.20 Rajzfilmek
8.50 **Az olcsó detektív** – amerikai vígjáték
10.30 **Legjobb barátom, Lad** – amerikai film
11.00 Délelőtti talkshow
12.20 **Villám, a fehér paripa** – amerikai film
14.50 **Kilenctől ötig** – amerikai vígjáték
16.10 **A fantasztikus labirintus** – amerikai–angol film
18.00 **Labdarúgás**
19.30 A hét legviccesebb hírei
20.00 **Amerikába jöttem** – amerikai vígjáték
22.20 **Acéllövedék** – angol háborús film
24.30 **Volt egyszer egy gazember** – amerikai western
2.45 Kilenctől ötig (ism.)

VOX

7.50 **Fantom kölyök** – amerikai film
9.25 **Zadar kán, a sivatagi lázadó** – olasz–spanyol film
11.05 **Bombasiker** – film
12.45 **Tulipánok** – kanadai film
14.25 **Egy kis gubanc** – amerikai film, ism.
16.10 Julia és szeretői – amerikai film, ism.
18.00 Hírek
18.10 **Ifjú Frankenstein** – amerikai film
20.00 **Szupergyilkosság** – sorozat
21.00 **Back felügyelő** – sorozat
22.50 **On The Line** – spanyol film
24.50 Híradó

PRO 7

5.30 Rajzfilmek
7.35 **Fuss az életedért Charlie Brown!** – amerikai film
8.40 Rajzfilmek
11.25 **Az állatkölykök világa** – kanadai dokumentumfilm
12.25 **Az utolsó mohikán** – német–spanyol–olasz kalandfilm
14.05 **Oroszlánszív** – amerikai kalandfilm
16.05 **Old Surehand** – német–jugoszláv kalandfilm
17.50 **Eszelős szívatás** – amerikai vígjáték
19.30 Hírek
20.00 **Valami vadság** – amerikai vígjáték
22.10 **Éjféli örjöngés** – amerikai krimi
23.55 **Hogyan alszik a bátor** – amerikai thriller
1.35 Fókusz TV

EUROSPORT

8.30 Forma–1, ism.
10.00 Jégkorong VB
12.00 Lovaglás
13.00 Kosárlabda magazin
13.30 Offroad magazin
14.00 Szumó birkózás
15.00 Labdarúgó EB – Az út Angliába
16.00 Jégkorong VB – negyeddöntő
18.30 Motoros magazin
19.00 Forma–1
20.00 Jégkorong VB
22.30 Labdarúgó UEFA Kupa, döntő
24.00 Tenisz ATP magazin

TNT

6.00 Rajzfilmek estig
20.00 **Bátyám meglepte a lovakat** (Fsz.: Peter Lawford)
22.00 **A kalóz** (Fsz.: Judy Garland, Gene Kelly
)24.00 **A legnagyobb gengszter** (Fsz.: Edward G. Robinson, Raquel Welch)
1.55 **Üzlet a Sly utcában**
3.30 **A kalóz** (ism.)

RTL 2

6.05 Rajzfilmek és gyermekfilmek
9.25 **Tessék mosolyogni!**
9.55 Ismétlések
11.55 Rajzfilmek és gyermekfilmek
14.25 **Lenn a folyó mélyén** – angol film
16.00 **Ó, kedves Harry** – német film
17.25 Hírek
17.40 **Házibuli** – francia film
19.45 **Tessék mosolyogni!**
20.15 **Vásott szülők** – film
22.40 **Halálos jó tanács** – amerikai film
24.25 Maroknyi élet – Koraszülés – exkluzív riport (ism.)

RÁDIÓMŰSOR

ÚJVIDÉKI RÁDIÓ

5.00 Reggeli műsor
8.00 Komolyzenei ébresztő
8.30 Népdalok
9.15 Ismeretek tárháza
9.30 Középiskolások irodalmi műsora
10.05 Délelőtti mozaik
11.30 Matiné C-dúrban
12.30 Magyar nóták és csárdások
13.30 Népdalok
14.03 Ismeretek tárháza
15.30 Időszerű beszélgetések
16.30 Vajdasági napló
17.05 Chip
17.30 Dzsessz, dzsessz
19.30 Híres előadóművészek felvételeiből
21.00 Estéről estére
22.00 Évszázadok zenéje
23.05 Elmélet, vita, gyakorlat
23.35 Notturno ritmusban
24.05-5.00 Éjszakai műsor

SZABADKAI RÁDIÓ

(középhullám)

7.00–10.00 Hangvásár
7.30 Híradó
7.50 Piaci körséta
9.45 Főzzünk együtt
10.00 Szerb nyelvű zenés reklámműsor
13.00 Hírek
13.10 Adventista műsor
13.30 Apróhirdetések
13.40 Népzene
14.05-15.00 Művelődési magazin
15.00 Híradó
16.00 Szerb nyelvű műsor

(URH)

19.00 Popbazár (magyar)
21.30–24.00 Discorama

TEMERINI RÁDIÓ

9.00 A mai nap
9.05 Terefere
9.30 Nóták
10.00 Hírek
10.30 Reklámműsor
11.00 Hírek
11.05 Kertészrovat
11.30 Reklámműsor
11.45 Temerini Krónika (ism.)
12.00 Műsorzárás

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00 Reggeli Krónika
9.05 Anno...
10.05 Hajtás
11.34 Naplópályázat
12.30 Májusi világcsavargás
13.05 Örökzöld dallamok
13.30 A református egyház félórája
14.05 Munkások '96
15.05 Karmesterek zeneszerző álarcban
16.05 Művészlemezek
17.05 Illúziók nélkül
18.30 Operettslágerek
20.05 Mi a titka
21.05 Rádiószínház
22.20 Határok nélkül
23.05 Híres zeneművek

PETŐFI RÁDIÓ

6.00 Végre május...
9.00 Tabán-történet
10.00 Karinthy Színpad
12.00 Nóták
14.00 Kívánságműsor
17.03 Petőfi-délután
19.03 Mesejáték
20.00 A rock gyermekei
20.30 Dzsessz
21.10 Utcabál
22.00 Próza
23.10 Ennyi...
24.15 Sztáróra
2.04 Csak zene
4.04 Csárdásmuzsika

Szerda, május 1. - Szerda, május 1. - Szerda, május 1. -

ICM-CLASSIC	ICM-SPEEDY	ICM-MEDIA
486 DX2-80 PCI	5X86 DX4-133 PCI	486 DX2-80 PCI
4 Mb RAM	8 Mb RAM	4 Mb RAM + 3.5" FDD
3.5" FDD	3.5" FDD + PCI EIDE	OPTI 264 V PCI 1M/2M
OPTI 264 V PCI 1M/2M	OPTI 264 V PCI 1M/2M	14" SVGA color LR
14" SVGA mono	14" SVGA color LR	CD 4 X + SB 16 MCD
790	1.330	1.330

ICM-POWER	ICM-GOLD	ICM-DIAMOND
5X86 DX4-133 PCI	PENTIUM 120 PCI Intel	PENTIUM 133 PCI Intel
8 Mb RAM+ 3.5" FDD	16 Mb RAM+3.5" FDD	32 Mb RAM
OPTI 264 V PCI 1M/2M	S3 Trio 64V+ 2Mb	S3 TRIO 64V+ 2Mb
14" SVGA color LR	14" SVGA color LR	15" SVGA color LR NI
CD 4 X + SB 16 MCD	CD 4 X + SB 16 MCD	CD 6 X + SB 32 AWE
1.530	2.130	3.330

MB 486 DX2-80 PCI, MB 5X86-133 PCI, MB PENTIUM ... - Call! HDD 540 MB =290, HDD 1.3 =380, HDD 1.7 Gb WD=470, CD 4X + SB 16 MCD=240, CD 6X + SB 16 MCD=340

ICM COMPUTERS

SZABADKA
Trg Cara J.Nenada 15/4
Telefon: 024/27-430, 53-525
Telefax: 024/27-430
BBS: 024/21-342 0-24
ZOMBOR
Kontakttelefon: 025/36-485

2 ÉV GARANCIA

szr mont-el
Kishegyes
Verbászi út 47.
tel./fax.: 024/**730-491**

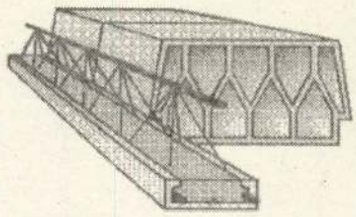

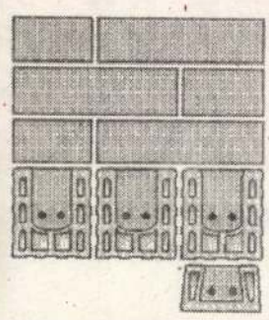

fert gerendák

– KEDVEZŐ ÁRON
– MINDEN MÉRETBEN

HA LEGALÁBB 200 m GERENDÁT VÁSÁROL 60 km-es KÖRZETBEN DÍJTALANUL HÁZHOZ SZÁLLÍTJUK

ELPRONS EXPORT IMPORT

TF. KERESKEDELMI ÉS TERMELŐVÁLLALAT, ÚJVIDÉK

Székhely:
Aksentije Maksimović u. 2., tel./fax: 021/415-509
Kiskereskedelem:
SUBEL 2, Šafarikova 23., tel.: 23-948

* villamossági és szigetelőkábelek
* szigetelőanyag
* háztartási gépek és alkatrészek
* komplett világítás
* villanykapcsolók
* vízvezeték és fűtés

POLJOTEHNIKA

EXPORT-IMPORT
24435 Mohol
Massaryk u. 58–60.

Vállalatunk állandó jelleggel

ELADÁSRA KÍNÁL
– vetőmagokat (magkukorica).....7,25 din/kg
– mezőgazdasági gépeket, kapcsolható eszközöket
– és mezőgazdasági gépalkatrészek széles választékát

FELVÁSÁROL
– használt és új mezőgazdasági gépeket, kapcsolható eszközöket. A felvásárolt áru értékében választhat a raktárunkon levő több mint 2000 fajta áruból, vagy kívánsága szerint készpénzben fizetünk.

SZOLGÁLTATÁSOKAT VÉGEZ
Vállaljuk mindennemű meghibásodott mezőgép javítását, valamint búzakombájnok, csőtörők, adapterek szavatolt nagyjavítását.

KÜLKERESKEDELMÜNK
Rendelkezésükre áll bármilyen gép, eszköz vagy újratermelési anyag vámkezeltetett behozatalára.

BŐVEBB FELVILÁGOSÍTÁS a 024/861-597-es telefonon. Fax: 024/861-529

B & B ELECTRONIC

Villamossági árut forgalmazó magánvállalat

ZENTA, Petar Drapšin u. 25.
Tel./fax: (024) 815-523 Tel.: (024) 814-634

Újonnan megnyílt üzletünkben a Lenin utca 6. szám alatt nagy választékban kínálunk háztartási gépeket és audio-video berendezéseket:

TV Toshiba 2104 XS (54 cm)	3780 din
Videorekorder Toshiba	2755 din
Videoplayer	1870 din
Hajszárító Elekta 1200 W	242 din
Hajszárító Elekta 1500 W	249 din
Kenyérpirító Elekta	210 din
Gőzölős vasaló Elekta	241 din
Filterkávéfőző	248 din

Ezenkívül nagy a választék villanyégőkben, neoncsövekben, halogénégőkben stb.
Minden gépre egy év jótállást vállalunk és használati utasítást biztosítunk!

SO-VIL D.O.O.L

EGÉSZSÉGHÁZ

ÚJVIDÉK
BULEVAR DESPOTA STEFANA 9.
021 **54-088, 55-865**

* általános orvosi vizsgálat
* szakorvosi vizsgálatok
* fogorvosi rendelő
* biokémiai és mikrobiológiai laboratórium
* ultrahang

A hét minden napján a rendelkezésére állunk!
– Vizsgálatok az Ön otthonában!

Családi KÖR

Független hetilap, Újvidék, 1996. április 25.
VII. évfolyam, 17. szám, 4 dinár

Hova lett a kishegyesi napszámosok pénze?

A topolyai hosszútávfutó

Cserkészszemle Moravicán

Hol lesz magyar tannyelvű első osztály Újvidéken?

A jövő héten: Rejtvényújság

A jövő heti számunk már kedden megjelenik!

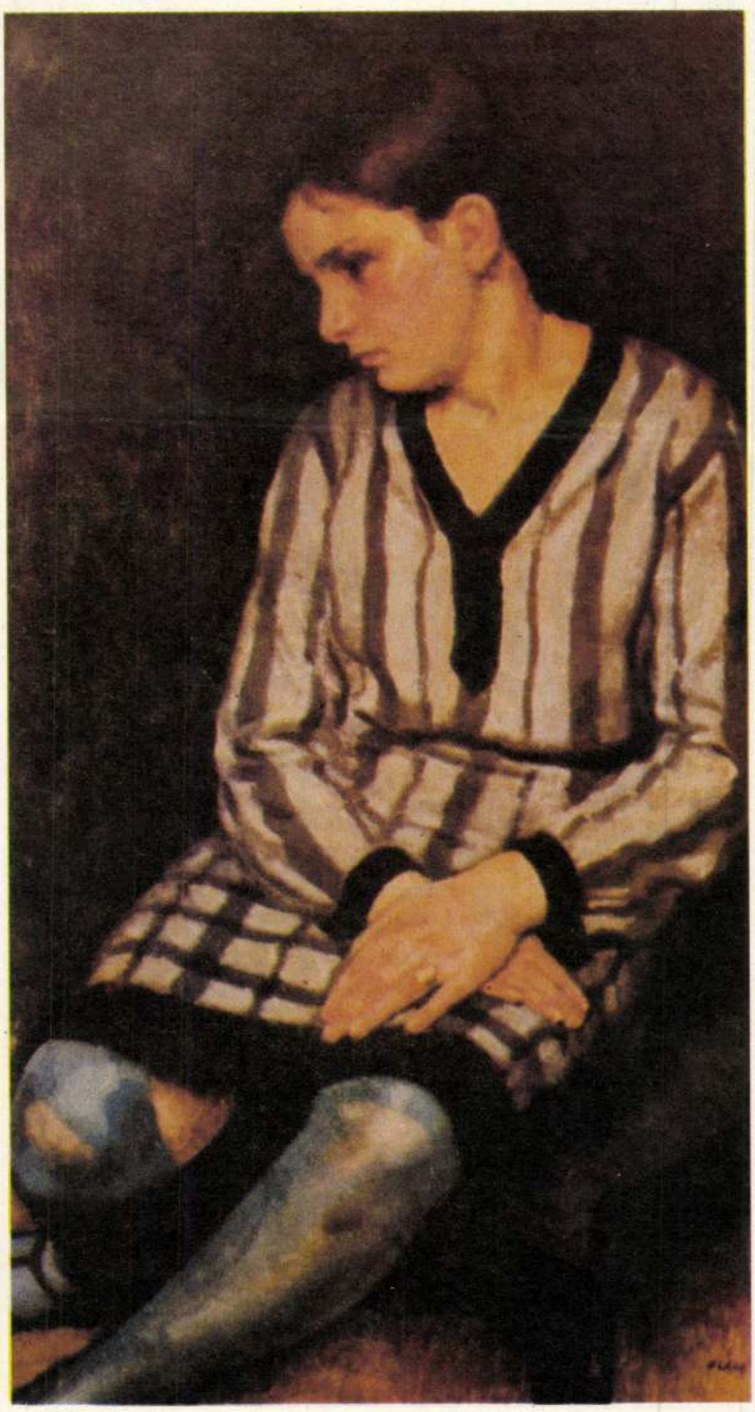

„ÉHES VOLTAM ÉS ADTATOK ENNEM."

Máté 25,35

Bármennyire is szomorú a megállapítás; tudomásul kell vennünk, hogy sok a szegény, segítségre szoruló embertársunk. A következő éveket elsősorban a szociális gondoskodás kell hogy jellemezze. Valószínűleg lesznek kisebb—nagyobb beruházások, de a költségek legnagyobb arányú növekedése a szociális feladatok körében várható.

Lesz-e elegendő pénz? Az önkormányzat szűkös lehetőségei mellé feltétlenül kívánkozik valamilyen más forrást is találni. Ez a felismerés vezette a kerületi önkormányzatot és ez év elején, mint alapító létrehozta a „Remény" Alapítványt. Az alapítvány célja a gazdasági válság következtében megélhetésükben veszélyeztetett emberek támogatása, és a kerületünkben már meglévő szociális ellátás kiegészítőjeként kíván működni. Ez utóbbi azért fontos, mert egy alapítványt, amelyet nem kötnek gúzsba kötelező törvényi előírások a segélyezés módjában, sokkal rugalmasabban alkalmazkodhat az állandóan változó feladatokhoz, ugyanakkor a Polgármesteri Hivatal családvédelmi és szociális osztálya megfelelő információs hátteret biztosíthat.

Az induló vagyon csak 100 ezer forint, mivel az alapítvány közadakozásra épül. Abban bízunk, hogy a „Remény" Alapítványt nagyon sokan saját ügyüknek tekintik a jövőben; hiszen kizárólag kerületi célokat szolgál és így közvetlen környezetünkben tapasztalhatjuk kedvező hatását. A legtöbb ember, aki legalább megfelelő életkörülmények között él, szívesen segít a nála szegényebbeken.

Az alapítványt felügyelő kuratórium öt tagból áll: Barna Andor technikus, dr. Bényi Zsolt orvos (a kuratórium elnöke), Laborcz Mónika kerámikusművész, Pados György vállalkozó és Varga László vállalkozó.

A kuratórium a pénzintézetben lekötött vagyon kamatai felett rendelkezik, az első év kivételével, amikor az adományok 30 százaléka is felhasználható. Az alapítványtól segély nem kérhető. Sajnos sokan szerénységből, vagy szégyenérzetük miatt nem kérnek segítséget, pedig nagyon is szükségük lenne rá. Az ő megkeresésük a kuratórium feladata, természetesen nem egyenként, hanem azonos feltételek között élő embercsoportonként. A kuratórium a pontosan kidolgozott normatív támogatási formákat részesíti előnyben. A rendelkezésére álló összeg ismeretében dönt majd arról, hogy mely embercsoportokat (például életkor, jövedelem, családtipus stb. szerint), milyen arányban és milyen módon tudja segíteni. Kérjük, hogy aki bármilyen szerény mértékben támogatni akarja elképzeléseinket, a 541-1838-4 számlaszámon fizesse be hozzájárulását valamelyik XVII. kerületi OTP-fiókban.

Lesz-e elegendő pénz? A kuratórium sokak lelkes közreműködésével, rendezvényekkel — opera-előadás a Dózsa Művelődési Központban, képzőművészeti kiállítás az Erdős Renée Villában — szeretné felkelteni a lakosság figyelmét. Én magam ha kell kolduló barátként járom végig a valószínűsíthető támogatók körét. Lehet esetleg szégyellni, ha valaki saját magának kér segítséget, de mások részére kémi, az nagy megtiszteltetés.

DR. BÉNYI ZSOLT

*

A kerületi önkormányzat jótékonysági előadást rendez a Remény Alapítvány és a Szegényeket Támogató Alap (SZETA) javára. Időpontja május 18-án, szombaton este 6 óra. A műsoron Mozart szerelmi vígoperája, A színlelt együgyű (La finta semplice) szerepel, amelyet a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola ének szakos hallgatói adnak elő. A rendező Schubert Éva színművésznő, a színpadképet lánya, Verebes Dóra tervezte.

A belépőjegy ára 150 forint. Megvásárolhatók a Dózsában, az Elágazásnál lévő könyvesboltban, a Polgármesteri Hivatal ügyfélszolgálati irodáján, valamint az SZDSZ-irodában.

KIÁLLÍTÁSOK AZ ERDŐS RENÉE VILLÁBAN

Megjelenésünk időpontjában még tart a kerületi Tarjányi Simkovics Jenő grafikusművész kiállítása az Erdős Renée Házban. Az idős művész alkotásait még május 16-ig meg lehet tekinteni a szokásos nyitvatartási időben, délután 3-tól 6-ig. Rövid szünet után május 29-én nyílik a következő kiállítás, amelyen két művész: Oláh Szilveszter szobrász és Kótyuk István festő mutatkozik be a kerület művészetkedvelő lakosságának.

A következő kiállítás két művésze már eljutott arra a fokra, amelyen a művészi közlésbe bevont motívumok egyszerre egyediek és általánosak — s ezáltal eredetiek.

Kótyuk első élményeit Kárpátaljáról hozta, de festőtanulmányainak színhelye, a Baltikum (a balti táj) is fontos hatást gyakorolt művészetére. Az említett hatások végül egyfajta spirituális jellegű, látomásos képvilágban oldódnak fel. De ekkor még nem szóltam arról, hogy visszafojtott drámaisága a felhasznált biblikus-apokaliptikus mozzanatokkal ötvöződve nyer mélyebb jelentőséget, mitikus tartalmat.

Kótyuk vizionáló művészetével szemben a kerületünkben élő Oláh Szilveszter ettől eltérő művészetfelfogást vall. Plasztikáival ugyanis inkább kijelent, kinyilatkoztat. Témáit a mitológiából, illetve az egyetemes műveltségi élmények köréből meríti, de a témavilág végső soron mégis csak apropó, hogy a forma mögött megbújó gondolatot, eszmét kifejezze. Első korszakában mindez az olasz reneszánsz szépségeszményhez való titkos vonzódás jegyében történik. Az igazi fordulatot ezután a drámai groteszk fölfedezése és világmagyarázattá történő kiterjesztése jelenti. Az említettek megvalósítására a virtuóz anyagismeretet igénylő viaszvesztéses technika szolgál. Az így készült Oláh Szilveszter szobrok gyakran a teremtés őskorába visznek vissza. Azokba a mitikus időkbe, amikor még minden mozgásban, alakulásban volt. Ugyanakkor ezek az ősi energiák ma is hatnak. Legfeljebb tudatunk mélyén. A civilizált felszín alatt.

Összegezve: az itt bemutatott két művész eltérő módon viszonyul a mítoszhoz. Kótyuk többnyire jelrendszerként tekint rá, míg Oláh Szilveszter inkább világmagyarázatként. Ennek megfelelően a két megközelítés távlatosan kiegészíti egymást.

BAÁN TIBOR

FÖLDBEN A 175 EZER FORINT

...Ha nem is pénz formájában. Mint áprilisi számunkban hírül adtuk, az „Ültess fát utódaidnak!" pályázaton 175 ezer forint díjazásban részesítették a Pesti út-Cinkotai úti lakótelepen lakó Tóth György pályamunkáját.

Az összeget növények, valamint termőföld vásárlására lehetett csak fordítani. A nemes cél sokakat megmozgatott.

Németh Erzsébet, a Polgármesteri Hivatal környezetvédelmi vezetője, valamint Hazai Balázsné, a kerületi Kertészeti Vállalat vezetője választotta ki a megfelelő növényeket, amelyeket a Takarmánygyártó Kft. szállíttatott a helyszínre Tahiból —ingyenesen. Kertészeti szerszámokat a MÁV, valamint a Kertészeti Vállalat adott kölcsön.

Ami anyag kellett, összegyűlt hát pár nap alatt, de lesz-e elegendő ember, aki elvégzi a munkát — hangzott a kérdés. A Zöld párt szórólapokat gyártott, a Szív TV egy héten keresztül közölte a felhívást — nem kért érte pénzt.

Így aztán az április elejei szombat reggelen száznál is több ember gyülekezett a színes házak előtt, nem beszélve a népes gyerekseregről.

Hogy jó hangulatban folyjon a munka, azért a környékbeli vállalkozók is sokat tettek. A Mini ABC, a Foltin Kft., a Salátabár élelmiszerekkel és üdítővel, a Fantázia cukrászda fagylalttal, a Hagenbach pékség és Reiner István hentesmester kenyérrel és pecsenyezsírral támogatta a kertészkedőket. A Casino Seven nemes egyszerűséggel 20 liter bort adott, a Miki csárda jelentős mennyiségű Radeberger sört. A Donna Pizza két napig készenlétben állt ingyenes üdítővel, fánkkal, főleg pedig kávéval, a mellette lévő Spaten söröző több láda üveges és csapolt sörrel. Mindehhez a Patak presszó adta a műanyagpoharakat. A munka vígan folyt, meg is lett az eredménye: szombat-vasárnap sikerült 2600 tő díszcserjét, 50 fenyőfát és 50 nemesített díszgyümölcsfát elültetni.

Köszönet mindenkinek, aki részt vett ezekben a munkákban. És külön köszönet illeti azokat, akik mindezeket megtervezték, megszervezték, nevezetesen Árvayné Marikát és Tóth György urat, a Rákosmenti Környezetvédő Egyesület tagjait.

Elsősorban az ő áldozatkészségük eredményeképp kerületünk legifjabb épületei hamarabb borulnak zöldbe, mint sok régi lakóépület környéke.

A MELCZER UTCAI VETŐMAGBOLT

új szolgáltatásokkal várja kedves vevőit:

Rotációs kapa, motoros fűnyíró, elektromos szegélyvágó és sövénynyíró valamint szőnyegtisztító gép kölcsönözhető.

Nyitva: H-P 9-17-ig, Sz 9-14-ig

ÚJDONSÁG: konténeres gyógynövények kaphatók!

Egzotikus gyümölcsök
mérsékelt áron,
kifogástalan minőségben
Kucorgó téri üzletsoron
zöldség-gyümölcsüzletben

Üvegvisszaváltásra is
szeretettel várjuk
Kedves Vevőinket

Bp. XVII., Pesti út 368
Nyitva: kedd-péntek 7-18-ig,
szombat 7-13-ig, vasárnap 7-11-ig

TERMELŐI ÁRON DIVATÁRU MEGVÁSÁROLHATÓ

Bp. 1172 XVII.
Rákosliget
Ferihegyi út 5.

Nyitva:
H-P 10-18-ig
Sz 9-13-ig

NÁLUNK A LEGOLCSÓBBAN!

Kellemes ízű keceli borok
már 49Ft/l-től (áfával)
kaphatók raktárunkban

Várjuk Önt is hétköznap 10-18 óráig!

Címünk: Nagykerraktár
XVII. Túra u. 52. (A Diadal úti iskolánál.)

— Vetőmagok

— növényvédőszerek
— mezőgazdasági kisgépek
— kerti szerszámok
— tartós fogyasztási cikkek
— 6 részes Dexion-Salgó elemek

a Rákosmenti ÁFÉSZ Mezőgazdasági szakboltjából

1173 Budapest, Ferihegyi út 81. (piac)

Nyitva: Hétfő kivételével: 8-17-ig
Szombaton: 7-12-ig.

Telefon: 158-6664

A legjobbat a legolcsóbban!

VICO Kölcsönző az AFIT-saroknál

Hetente új szinkronizált filmek!

Tagoknak **1 film** csak **70,- Ft!!!**

Konica 195 - 410Ft; BASF 240 - 520Ft; BASF 180 - 390Ft; TDK 180 -430Ft; SKC 180 - 285Ft; kazettadoboz 60Ft; katalógus 80Ft

Cím: XVII. Kaszáló u. 40., minden nap 14-20-ig

TOBAK

MEGNYÍLT

BC-BC shop

Tréfás áruk részlege

— varázstinta
— bűzbomba
— tréfás szappanok
— különféle maszkok
— művér

és még sokféle őrültség!

VÁRJUK!

MÉTERÜZLET

MÉTERÁRU—LAKÁSTEXTIL ÜZLETÜNKBEN

— *VÁSZNAK*
— *CREPPEK*
— *FLANELEK*
— *JERSEYK, PASSZÉK*
— *JOGGINGOK*
— *FLOKONOK*
— *STRECHEK*
— *FÜGGÖNYÖK, DEKOROK*
— *VIASZOSVÁSZNAK*
— *ÁGYNEMŰK*
— *SELYMEK*
— *SZÖVETEK*

FOLYAMATOSAN ÉS ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK

NEM SZABOTT ÁRAS ÜZLET

BP. XVII. FÖLDMŰVES U. 4. BP. XVII. FÖLDMŰVES U. 4. BP. XVII. FÖLDMŰVES U. 4.

CLAH SANDOR

Magyar Igazmű.

2003/3.

14. old.

2. Előadásáról a zengővárkonyi presbit

említés.

Oláh Szilveszter, szobrász

l. Ács József

– Szobor park

4.

Esti Hírlap, Bp. 1979. ápr. 5.

Cláh Szilvester, nobrán

Megemlítve.

Pallós Sándor: Sopianae bemutatkozik 9.

Népszabadság.

Bp. 1978. okt. 29.

Olák Silvester, nobrán

L: Nagy János.

Bihari gyné: hegy környezetünkért 6.

Esti Hirlap, Bp. 1979 dec. 4.

Oláh Szilveszter, 120 bán

Jó hír a Sima utcai munkáslakónegyedben élőknek: a jövő hét elején az itteni parkos területen átadják rendeltetésének az *ötvenszemélyes óvodát*. Ezzel egyidejűleg fölavatják a területben lakó fiatal művész, *Oláh Szilveszter* fehér mészkőből faragott alkotását, a gyermekét magához

– Iskolát, óvodát avatnak a XVII. kerületben 8.

Esti Hirlap, Bp. 1979 okt. 1.

OLÁH Silvester

ld. Új hai 1991. 9. ill. borító + 57-60. p.

techniques she uses, the issues with which she deals and the situation in which she works.

06144 The key to modern art of the early 20th century. Lourdes Cirlot. Tunbridge Wells, England: Search Press; in association with David Bateman, Auckland, New Zealand, 1990, 78p. A Bateman/Search Press pocket guide. 67 illus. (66 col.) bibliog. ISBN 0-85532-664-6.

First published in Spanish (Barcelona: Planeta, 1988), this guide provides a comprehensive background to and history of modernism, defining two groups of artists and movements - those with early modern tendencies and those which appeared after the Second World War. The author discusses painting, sculpture and architecture as expressions of particular art styles: Fauvism, Expressionism, Cubism, Futurism, Abstract Art, Dada, Surrealism, Constructivism, Bauhaus and functionalism.

06145 Chicago international new art forms exposition 1987. Chicago: Navy Pier (10-21 Sept. 1987). 368p. 182 illus.

06146 Bilderstreit: Widerspruch, Einheit und Fragment in der Kunst seit 1960 (Controversy of the pictures: contradiction, unity and fragment in art since 1960). Cologne: Museum Ludwig (8 April-28 June 1989). Siegfried Gohr, Johannes Gachnang, Walter Nikkels. 35p. 59 illus.

06147 Europa dei Razionalisti (Europe of the rationalists). Como, Italy: Palazzo Volpi (n.d. 1989). Luciano Caramel, Barbara Askanas, Rudolf Koella, Max Bill. 384p. 497 illus. (53 col.) bibliog.

06148 Edinburgh international: reason and emotion in contemporary art. Edinburgh: Royal Scottish Academy (n.d. 1987). Michael Compton, Martin Kunz, Catherine Lampert, Jan Debbaut, Roberta Smith. 168p. 86 illus. (56 col.) bibliog.

06149 Fallen: an exhibition of nine artists who lost their lives in World War One. Oxford: Museum of Modern Art (5 Nov. 1988-15 Jan. 1989). Richard Cork, Patrick Elliott, Jill Lloyd, Ann Kodicek. 31p. 87 illus. (30 col.) biog. bibliog.

06150 Magiciens de la terre (Magicians of the earth). Paris: Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou (18 May-14 Aug. 1989). Aline Luque, Mark Francis, André Magnin, Pierre Gaudibert. 272p. 459 illus. (183 col.)

06151 Les années 50 (The 1950s). Paris: Musée National d'Art Moderne (n.d. 1988). Daniel Abadie, Jean Duvignard, Jean Roudaut, Jean-Michel Besnier. 640p. 796 illus. (177 col.)

06152 From Pop art to transavanguardia: a graphic survey. San Francisco: Pasquale Iannetti Gallery (n.d. 1989). 6p. 16 col.

OLÁH SZILVESZTER

Galériák a Nemzeti Alapitványért. - Magyar Nemzet, 1991. julius 6. 3.p.

OLÁH Szilveszter szobrász

1992. Május 15. Szabadtéri Szoborkiállítás
Dózsa Művelődési Ház, Albrecht Julia, Csekovszky
Árpád, Bánkúti István, Laborcz Flóra, Laborcz
Mónika, Oláh Szilveszter, Simorka Sándor XVII.ker.
élő művészek

alkotnak, illetve bármilyele
tudnak szolgálni az elek
(Szerkesztőség és kiadóhi
út 20. III. em. 1. Telefon: (3

Az **Árnyékkötők Electr**
egyidöben jött létre a
Egyesület (FÁME), melyn
kiállítások, akciók szerv
eszközökkel támogatja a la

Az **Árnyékkötők Electrog**
igényesebb megjelentet
decemberében megszü
Alapítvány, mely szívesen
természetbeni támogatást
5012-es számlaszámon.
létrehozta az Árnyékkötők
és külföldi elektrograf
alkotásokból áll. Az alapí
Tímár utca 17. fsz. 3.

224.

ÓCSAI Károly

Cím: Budapest, Arany János u. 118. - 1221

1938-ban született Újpesten. Tanulmányok: budapesti Képzőművészeti Gimnázium (1954-58, Somogyi József tanítványa). 1967 óta vesz részt kiállításokon. Egyéni kiállítása volt Budapesten és több vidéki városban. Rendszeresen szerepel a FIDEM kiállításokon és a ravennai Dante Biennálén. Több köztéri szobra került felállításra itthon és külföldön (Ausztria, Jugoszlávia). Számos pályázaton nyert díjat, elismerést.

223 - FOURIER: SZENVEDÉLYEK GEOMETRIÁJA I-IV, 1989
226. bronz, ø 12 cm/db
I= Barátság - Kör - Tejút
II= Szerelem - Ellipszis - Bolygók
III= Apaság - Parabola - Holdak
IV= Becsvágy - Hiperbola - Napok

228.

OLÁH Szilveszter

Cím: Budapest, XXII. utca 1. - 1172

1947-ben született Békéssámsonon. Tanulmányok: Magyar Képzőművészeti Főiskola (1973-78), Pátzay Pál volt a mestere. 1978 óta vesz részt kiállításokon, szerepelt 1987-ben a ravennai Dante Biennálén. Kisplasztikákkal, érmekkel foglalkozik.

227 - IN MEMORIAM KONDOR BÉLA I-II, 1988
228. bronz, ø 9 cm/db

229.

OSVÁTH Mária

Cím: Budapest, Reáltanoda u. 11. - 1053

1921-ben született Misztótfalun. Tanulmányok: Magyar Képzőművészeti Főiskola, 1954-ben diplomázott Kisfaludi Strobl Zsigmond és Pátzay Pál növendékeként. Egyéni kiállítások: Budapest 1980, Baja 1982. Rendszeresen szerepel a FIDEM kiállításain, legutóbb Helsinkiben (1990). Különdíjat nyert két alkalommal a ravennai Dante Biennálén. Az V. Országos Érembiennálén a SZOT díját nyerte el (Sopron, 1985). Érmei számos, jelentős külföldi gyüjteményben is megtalálhatók.

229. AMERIKA FELFEDEZÉSÉNEK 500. ÉVFORDULÓJÁRA: KOLUMBUS KRISTÓF (A), 1990
bronz, ø 12 cm

230. KOLUMBUS KRISTÓF (R: INDIÁN NŐ), 1990
bronz, ø 12 cm

231. SIBELIUS, 1990
bronz, ø 5 cm

232. CONTESSE CLAUDIA RHEDEY, 1990
(Angol kis cseléd szép nagyanyja)
bronz, 11x9,8 cm

233. WILLEM EINTHOVEN, 1990
bronz, ø 10,5 cm

234. KAREL WENCKEBACH BÉCSI SZÍVGYÓGYÁSZ, 1990
bronz, ø 9 cm

239.

PATÓ Róza

Cím: Budapest, Vántus Károly u. 8. - 1117

1934-ben született Törökszentmiklóson. Művészeti tanulmányok: budapesti Képzőművészeti Gimnázium (Somogyi József tanította); Magyar Képzőművészeti Főiskola, Pátzay Pálnál diplomázott 1960-ban. Nagyméretű köztéri plasztikái, portrészobrai kerültek felállításra az országban. 1972-ben a Műcsarnokban, majd számos helyen volt egyéni kiállítása. Több alkalommal nyert díjat pályázatokon, szakmai bemutatókon, 1973-ban a Szegedi Nyári Tárlaton.

238. GRÓF SZÉCHENYI, 1990
bronz, 12x9 cm

239. FERENCZY BÉNI, 1990
bronz, ø 14 cm

---

235. GIACOMO PUCCINI, 1990
bronz (A), 12x10,5 cm

236- SZÉCHENYI ISTVÁN (A+R), 1991
237. bronz, ø 8,5 cm/db

dott. … a egészségese… önmozgásának következménye. Más kérdés – tette hozzá az Országgyűlés gazdasági bizottságának alelnöke –, hogy a növekedés lassul: az első negyedévi tíz százalékról az ipari termelés növekedése a nyár közepére már nyolc százalékra csökkent, s az év végére nem lesz több öt százaléknál. Az ok a *Bokros*-csomag nyomán bekövetkezett belföldi fogyasztáscsökkenés és az importkorlátozás. Márpedig a KDNP gazdaságpolitikusa szerint a növekedés motorja éppen a *hazai fogyasztás* lehetne. Az átfogó, differenciálatlan importkorlátozás helyett pedig meg kellene vizsgálni, mennyi a …határo… …árgysorozat… …vételét, amely azonnali kormányintézkedéseket sürgetett e tárgyban.

… utáni prog… …gítségével az *NSZK* kiabalt a … …ságból.

A tájékoztatón elhangzott, hogy a KDNP programjának egyik alappontja a *nagy vagyonok megadóztatása*. A kereszténydemokraták nem kívánják „kiirtani" a *feketegazdaságot* – hiszen ide sorolható számos családi, baráti segítség is – csupán adózás alá vonnák a rejtett jövedelmeket. Latorcai szerint a költségvetési szemlélet a szűkülő gazdaság és a beinduló adóspirál miatt *költségvetési csődhöz s a kormány bukásához* vezet majd.

(havasi)

A testülethez eljuttatott határozattervezet szerint az idei elemi károk értéke a mezőgazdaságban előreláthatólag meghaladja *a 37 milliárd forintot*. Ebből a legnagyobb részt az aszálykárok képviselik, de tartalmazza a tavaszi fagyok és a júniusi jégverések által okozott károk értékét is. A tervezet hitelek prolongálását, bizonyos esetekben elengedését, kamatkedvezményeket és támogatások kifizetését is tartalmazza.

Profocus '95 címmel fotó-, film-, video- és optikai szakvásár nyílt október 18-án Budapesten a Dózsa György úton felállított pavilonban. A képen a Nikon-stand szenzációját csodálják

Havran Zoltán felvétele

Napirenden a BB 12 milliárdja

(Munkatársunktól)

Az Állami Számvevőszék jelentését tudomásul véve fejeződött be annak a parlamenti bizottságnak az ülése tegnap, amelyik a Budapest Bank Rt. (BB) 12 milliárd forintos tőkeinjekciójának, privatizációs célú hitelkonszolidációs állampapír-vásárlásának körülményeit vizsgálja. *Kósa* Lajostól, a Fidesz országgyűlési képviselőjétől megtudtuk, hogy a különben *titkos* ÁSZ-dokumentum, jellegének megfelelően, a pénzintézeti iratokba való betekintés eredményét tartalmazza. Így szükség lesz további vizsgálatra, azaz a dologban érintett személyek meghallgatására is.

Mint ismeretes, amikor ideiglenesen átadták a 12 milliárd forintot – segítségével a Budapest Bank tőkemegfelelési mutatója meghaladhatta a 20 százalékot, s az úgynevezett korrigált szavatoló tőke is 21 milliárd forintot tett ki – *Bokros* Lajos volt az elnök-vezérigazgató, *Békesi* László pedig a pénzügyminiszter. Feltehetően a tőlük származó információra kíváncsi a parlamenti bizottság.

Hatezer négyzetméteres csarnok

Metró Áruház Pécsett is

(Tudósítónktól)

A két budapesti és a debreceni után csütörtökön nyitja meg kapuit a pécsi *Metró Áruház*. A sajtó képviselőinek tegnap mutatták be az imponáló gyorsasággal felépített *hatezer négyzetméteres* csarnokot, amelynek – szokatlan módon – a környezete is rendezett képet mutat az építkezés befejezése után.

Mint *Jung* Tamás igazgató elmondta, a Metró a kereskedelem, a kisipar és a közepes méretű vállalkozások szükségleteihez igazítva több mint hatezer élemiszercikkből és hatezer vegyes iparcikkből álló áruskálát kínál a vásárlóknak. A Metró *a vállalkozók áruháza*, nagykereskedelmi tevékenységet végez, ám azáltal, hogy áraik a kiszolgálás és az árucikkek minőségéhez képest kedvezőek, a vezetőség azt reméli, hogy a fogyasztó is előnyt lát majd a Metró jelenlétéből.

Okulva a debreceni tapasztalatokból, az áruház vezetői már az építkezés során együttműködtek a *Vám- és Pénzügyőrség* megyei parancsnokságával és külön kiskereskedelmi elárusítóhelyet alakítottak ki a jövedéki termékek számára.

A pécsi áruház vezetése kizárólag *magyar* szakemberekből áll. A cég tervei szerint mintegy *évi ötmilliárd forintos* forgalom teszi rentábilissá az üzletet. A bemutatás során elhangzott: a vállalkozók nem mindig rendelkeznek elegendő tőkével a *raktározás* megoldásához. A Metró átveheti a raktározó szerepét, s ezáltal közvetlenül hozzájárulhat a vállalkozások teljesítőképességének növeléséhez.

Újjáépül a BNV B pavilonja

Tűzrendészeti szempontból a XXI. századi követelményeknek is megfelel majd az újjáépülő B pavilon a *BNV* területén – tájékoztatta lapunkat a *Hungexpo Rt*. Az 1993 júliusában leégett pavilont a jövő év tavaszára újjáépítik, a tervek szerint az építkezés első üteme 1996. március 20-ra készül el, átadására az *Utazás '96* kiállítással egy időben kerül sor. Mint kiállítási terület a jövő év áprilisában mutatkozik be a felújított csarnok. Az újjáépítést a Hungexpo Rt. *műszaki igazgatósága* szervezi, a kivitelezésre kiírt pályázaton a legjobb ajánlatot a pavilon eredeti építője, a *Kipszer Rt.* tette. A munkálatokat a múlt hónapban megkezdték.

Az építkezés első ütemében a *6560* négyzetméteres csarnoktér és a hozzá tartozó *infrastrukturális* létesítmények készülnek el. Mint megtudtuk, a szellőzési, a világosítási rendszerek, valamint a szociális létesítmények megfelelnek majd a legfejlettebb műszaki és technikai követelményeknek. Nálunk újdonságnak számít, a nyugati országokban már rég megszokott dolog, hogy a szociális helyiségeket a mozgássérültek számára is használhatóvá teszik.

Az emeleti részen egy 200 főt befogadó *konferenciaterem* és a sajtórészleg kap helyet. Mind a csarnokban, mind az emeleten meleg ételek készítésére is alkalmas büfét hoznak létre.

(osváth)

dig 58 százalékkal, 499 millió dollárra szökött fel az előző pénzügyi év hasonló időszakához képest. Augusztus 24-i bevezetése óta hétmillión vették meg a Windows '95 szoftvert, illetve vásároltak olyan új számítógépet, amelybe már eleve az új operációs rendszert építették be.

A FŐVÁROSI BÍRÓSÁG szerdán kihirdetett ítéletében, megerősítve az elsőfokú bíróság döntését, úgy ítélte meg, hogy a Kelenföldi Hőerőmű energiaellátását biztosító gázvezeték építéséhez kiadott engedélyek jogszerűek voltak. A Főgáz Rt. által megvalósított építkezésről azonban tartalmilag nem foglalt állást a bíróság. A lakók képviselője az MTI-nek elmondta: nem értenek egyet a bírósággal, ezért igazukban bízva felülvizsgálati kérelmet nyújtanak be a Legfelsőbb Bíróságnál. Egyidejűleg pedig folytatják a gázvezeték-építéssel összefüggő további pereiket is.

A TALLÉR ÉRTÉKPAPÍR-BEFEKTETÉSI ALAP
nettó eszközértéke 1995. október 13-án: 751 696 949 Ft.
Egy befektetési jegyre számított érték: 10 249 Ft.

VALUTAÁRFOLYAMOK OKTÓBER 19-ÉN (egy egységre forintban)

*október 18-i árfolyam a)American Express Hungary	Angol font		Francia frank		Német márka		Olasz líra (1000 egységre)		Schilling (100 egységre)		Svájci frank		Svéd korona		USA-dollár	
	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás
DUNA*	197,90	214,40	25,34	27,46	90,02	95,58	78,74	85,30	1277,47	1356,49	109,79	118,93	18,24	20,14	126,83	134,67
IBUSZ	201,72119	212,66410	25,64680	27,49760	90,83169	95,7510	79,705	85,457	1285,116	1354,831	111,89381	117,96590	18,37360	19,80160	127,93815	134,87850
KONZUM	200,12	212,50	25,60	27,18	90,02	95,59	79,53	84,45	1279,00	1359,00	110,94	117,80	18,51	19,65	127,01	134,86
OTP*	200,55	211,95	25,64	27,18	90,39	95,39	79,76	84,36	1284,19	1356,19	111,32	117,72	18,42	19,62	127,22	134,62
AMEX[a]*	195,29	208,38	25,01	26,69	87,84	93,73	77,82	83,05	1247,83	1331,52	108,22	115,48	18,00	19,21	123,88	132,18

könységi koncert bevételét a Házat Hazát Alapítvány javára ajánlják fel. Műsoron Chopin és Liszt művei szerepelnek. Közreműködik Bánffy György színművész.

AZ ÁRPÁD-HÁZI SZENT ERZSÉBET-plébániatemplom alapkőletételének 100 évfordulóján szentmisét mutatnak be október 20-án, délután hat órakor Budapesten, a VII. kerület, Rózsák terén.

AZ ENSZ fennálásának 50. évfordulója alkalmából ünnepi hangverseny lesz október 20-án, este fél nyolckor a Budapest Kongresszusi Központban (Budapest XII., Jagelló út 1–3.). Műsorukon Aaron Copland Fanfare for the Comon Man, Hollós Máté Oxfordorian zongoraversenye és Beethoven 5., c-moll szimfóniája.

HARGITAI GÉZA ISTVÁN (fagott) és Cs. Nagy Ildikó (zongora) koncertje Saint Saëns-, Bach-, A. Tansman-, Brahms-művekből október 20-án, este hét órakor lesz az Óbudai Társaskörben (Budapest III., Kiskorona u. 7.).

A MAGYAR ZONGORÁS TRIÓ hangversenye október 20-án, délután hat órakor lesz a Bartók Emlékházban (Budapest II., Csalán u. 29.). Közreműködik Papp Sándor (brácsa). Műsoron Bartók 1. Rapszódia, Brahms f-moll szonáta és g-moll zongoranégyes.

KELEMEN KÁROLY festményeiből nyílik meg kiállítás október 21-én, délelőtt fél tizenkettőkor a székesfehérvári Csók István Képtárban (Bartók Béla tér 1.). A tárlat november 26-ig tekinthető meg.

OLÁH SZILVESZTER szobrászművész kiállítása az Erdős Renée-házban (Budapest-Rákoshegy, Báthory u. 31.) október 21-én, délután hat órakor nyílik meg, és november 15-ig látogatható.

A BELVÁROSI MŰVÉSZEK TÁRSASÁGA kiállításának megnyitója október 24-én délután öt órakor lesz az Atrium Hyatt Hotelban (Budapesti V., Roosevelt tér 2.).

el a versenyben, ahol olyan nagyságok léptek fel, mint a Bolsoj vagy a párizsi Opera csillagai – akik az első és a második díjat kapták –, és Alexandra megkapta a legjobb partnernő díját is. A zsűri elnöki tisztét Vjacseszlav *Gorgyejev*, a *Bolsoj Balett* művészeti igazgatója látta el, tagjai között volt *ifj. Harangozó* Gyula

sok nemzetközi versenyekre.

– Négy nappal a verseny előtt érkeztünk Osakába, volt némi időnk arra, hogy akklimatizálódjunk – meséli Dózsa Imre. – A versenyeken nemcsak a saját erőnket mérhetjük fel, ez a nehezebb, hanem azt, hogy hol tart a világ – fűzi hozzá Nagy Tamás.

Az osakai próbakörülmé-

–, mert az *Operából* akkor éppen hiányzott az a típusú táncos, aki elvállalhatta azokat a szerepeket, amelyeket mind Nagy Zoltánnak kellett eltáncolnia. Miután felvettek, valamennyire tudtam tehermentesíteni őt. – Hogy könnyű volt-e a kezdés, arra némi gondolkodás után így válaszol: – A főiskolán mindenkinek megvan a maga helye, mindenki mindenkit ismer, se-

jünk a ...
hogy jobb.
Aki szólót akar táncolni, ...
ki kell emelkedni a sokaságból. Nem szabad megelégednünk önmagunkkal, többet és jobbat kell produkálni. Azután az előadásokon, a közönség előtt dől el, hogy lesz-e valódi sikerünk vagy sem.

(ferch)

Időrendben követik a nevezetes nap eseményeit

A Duna televízió ünnepi műsorrendje

A *Duna televízió* az '56-os magyar forradalom emlékének szenteli október 23-i műsorát. Az adás megpróbálja időrendben követni a nap eseményeit. A *Képes Krónika* című műsor városképei a forradalom egykori helyszínein készültek, a *Lapozó* pedig felidézi a harminckilenc esztendővel ezelőtti sajtó legfontosabb híradásait. A *Mindent a hazáért* című dokumentumfilm, *Ordódy* György munkája a Corvin köz egykori harcosait szólaltatja meg. Először lesz látható a lódzi főiskolások archív filmje az 1956-os poznani eseményekről, valamint a *Felkelés Magyarországon* című, 1958-ban készült amerikai dokumentumfilm, amelynek narrátora a híres amerikai tévészemélyiség, Walter *Cronkaite* volt. *Ember* Judit filmje, a *Menedékjog* az ötvenes évek kommunista reformereinek a sorsát idézi fel; *Kósa* Ferenc kétrészes filmalkotása, a *Másik ember* 1944–1945 és 1956 balladisztikus feldolgozása.

A nap folyamán többször is jelentkezik az *Ünnepi stúdió*, amelyet korabeli rádióstúdiónak rendeznek be, és amelynek vendége lesz *Bessenyei* Ferenc, *Sinkovits* Imre, *Pataki* Jenő (mindhárman szavalataikkal buzdították '56 október 23-án a tüntetőket) és részletek hangzanak el *Zimándi* Pius tárgyszerű naplójából. Megszólalnak – élőben vagy hangfelvételről – az események szemtanúi és cselekvő részesei, például *Bibó* István, *Habsburg* Ottó, *Kende* Péter, *Kosáry* Domokos, *Szabó* Iván, *Újhelyi* Szilárd, *Vásárhelyi* Miklós, és meghívják a stúdióba a *Szabad Európa Rádió* 1956. október 23-án ügyeletet teljesítő szerkesztőit, *Gyulai* Ernőt, *Egri* Sándort és *Zoltán* Károlyt valódi nevükön: *Borbándi* Gyulát, *Gergelyffy* Sándort és *Kovács K.* Zoltánt.

A Duna televízió az ünnepnapon sem feledkezik meg a gyermekekről. A korszak mesefilmstílusának felidézésre tűzik műsorra például *Macskássy* Gyula *Két bors ökröcske* című rajzfilmjét. Az adást *Illyés* Gyula versével fejezik be. Az *Egy mondat a zsrnokságról* című költemény a költő előadásában hangzik el október 23-án éjfélkor.

(l. g.)

Művészösztöndíjak 1996-ra

A *Budapest Galéria* a *Fővárosi Önkormányzat* megbízásából pályázatot hirdet – festők, grafikusok, szobrászok és fotóművészek számára – az 1996-os évre, egy-egy hónapos művésztelepi ösztöndíjakra a következő városokba: Bécs, Salzburg, Bonn, München, Frankfurt am Main és Lisszabon. (Frankfurt feltételül szabta a német vagy angol nyelvismeretet.) A pályázat elnyerésével a kiutazó művész szállást, műtermet és napidíjat kap a vendéglátó várostól. Az utazás költségeit mindenki maga fedezi. Jelentkezni szakmai önéletrajzzal és a munkásságot bemutató fotódokumentációval lehet. A pályázathoz mellékelni kell, hogy 1995-ben és 1996-ban milyen külföldi tanulmányutakra kapott lehetőséget állami ösztöndíjjal. A jelentkezés határideje és helye: 1995. november 20. délután négy óra a Budapest Galéria titkárságán (Budapest V., Szabadsajtó u. 5.). A városok az alábbiakban meghatározott időpontokban fogadnak: Bécs, február 1.–február 28., Salzburg, február 1.–február 28., március 1.–március 30., augusztus 25.–szeptember 30., Bonn, július 7.–augusztus 8., München, július 1.–július 30., Frankfurt am Main, február 1.–február 28., március 1.–március 30., április 1.–április 30., Lisszabon, június 1.–június 30.

Meghalt Gabrilovics

Alekszej *Gabrilovics*, az egyik legtehetségesebb orosz dokumentumfilm-rendező hatvanéves korában Moszkvában elhunyt. Alekszej Gabrilovics az ismert író, forgatókönyvíró Jevgenyij Gabrilovics fia volt, így gyermekkora óta kapcsolatban állt a filmművészettel. Több televíziós dokumentumfilmet készített, például a *Gyermekkorunk cirkusza*, a *Gyermekkorunk focija*, a *Gyermekkorunk udvarai*, az *Andrej* és a *Barátokhoz fordulok* című műveket. Filmjeit sok millió tévénéző láthatta.

...ak az ad
...szerűséget, hogy a médiumokban egyre többen és gyakrabban foglalkoznak az eutanáziával, és hogy a kormány egészségügyi cselekvési programjáról szóló 107/1994/XI.23. számú kormányhatározat 1996-ra tervezi az egyes speciális területek átfogó törvényi szabályozását, és ezek között – az állásfoglalók szerint – az eutanázia is szerepel.

...en
...állásfog... ...MC, FIAMC nemzetközi és világszervezetek véleményével egybehangzóan elutasítja tehát az eutanázia bármely módját. *„Hisszük, hogy minden józanul gondolkodó ember számára csak az életre adott igen lehet elfogadható és természetes. Ezt az igent a kereszténység hite csak elmélyíti és tovább erősíti."* – tartalmazza az állásfoglalás.

(l. g.)

Van már igazgatója a Gyulai Várszínháznak

Gedeon József, a gyulai önkormányzat művelődési osztályának a vezetőjét választotta meg a várszínház igazgatójának Gyula képviselő-testülete. A *Gyulai Várszínház* új igazgatója 40 éves, végzettsége szerint magyar szakos tanár, 1991 óta áll a városi művelődési osztály élén s a gyulai művelődési-művészeti élet egyik közismert szervezője. Gedeon József november elsejétől lesz a Gyulai Várszínház igazgatója, amennyiben ehhez a művelődési miniszter hozzájárul azzal, hogy mentesíti a színházigazgatói kinevezéshez előírt művészeti képzettség alól.

A Fővárosi Patyolat Vállalat VA az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. egyetértésével

EGYFORDULÓS PÁLYÁZATOT HIRDET

a Budapest VII., Csengery u. 11. sz. alatt lévő irodák bérleti jogának megvételére.

Az irodaépület forgalmas helyen, a Körúttól mintegy 200 m-re van, közlekedési eszközökkel jól megközelíthető. Az ingatlan valamennyi közművel rendelkezik, víz, csatorna, elektromos energia, gáz, telefon.

Irányár: 17 090 E Ft+áfa

Az épületre szintenkénti megosztással is elfogadunk pályázatot.

	Alapterület m²	Fajl. érték E Ft	Érték E Ft
Földszint	136	12	1632
I. emelet	265	12	3180
II. emelet	277	14	3878
III. emelet	560	15	8400

A vételárat csak készpénzben lehet kiegyenlíteni.

A vételi szándék bizonyítására a pályázati irányár 5%-át az ajánlattevőnek a pályázat benyújtásának határidejéig letétbe kell helyezni a vállalat elkülönített 209-15717-7007 sz. számlájára (BB Rt. Délbudai Igazgatóság, Budapest XI., Etele út 57.)

A pályázatok benyújtásának határideje: 1995. november 15-én 13–14 óra között.

A pályázatok beadásának helye: Fővárosi Patyolat Vállalat VA Budapest VII., Csengery u. 11. III. em. 304. szoba

A pályázatok benyújtása közjegyző jelenlétében történik.

A pályázóknak 60 napos ajánlati kötöttséget kell vállalniuk.

A vállalattal megkötendő adásvételi szerződés érvényességének feltétele a szerződésnek az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. általi jóváhagyása.

A kiíró fenntartja a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa.

A pályázaton való részvétel feltétele a részletes pályázati felhívás és információs füzet megvásárlása 3000,– Ft-os áron, valamint a titkossági nyilatkozat aláírása a fent megjelölt címen.

A pályázatokkal kapcsolatban információt ad: Vesszős Istvánné a 322-2822 vagy a 322-5602 telefonon.

RÁKOSVIDÉK 1995 okt., 13. old

OLÁH SZILVESZTER, A MÍTIKUS KOVÁCS

Október 21-én nyílt, és november 15-ig tart nyitva Oláh Szilveszter szobrászművész kiállítása az Erdős Renée-házban (Báthori utca 31.), mely megtekinthető hétfő kivételével mindennap 15 és 18 óra között. A tárlat bemutatja a művész legújabb monumentális szoborterveit, bronz kisplasztikáit és sok egyedi rajzát.

Oláh Szilveszter kiállítását, immár nem először, Szemadám György festőművész nyitotta meg. Az ő, egy korábbi alkalommal kifejtett gondolataiból idézünk. „Oláh Szilveszter, aki tüzet szít, ércet olvaszt és önt, azt teszi, amit az ősi kovácsok, Huang-Ti, a »sárga császár«, Hephaisztosz, Vulcanus, a bibliai Tubalkajin, a perzsa Káve, vagy éppen a Kalevala Ilmarinen kovácsa, aki egyben az első szobrász és építész is. Oláh Szilveszternek is mintha ott lenne a homlokán az ősi kovácsok jele, hisz Indiában, a kaukázusi népeknél, Afrikában, vagy éppen a keltáknál a kovácsok kasztja határozottan elkülönült a közösség egészétől. Az ősi jel a homlokon látható, vagy láthatatlan módon az úgynevezett »harmadik szem«, a belső, szellemi látás érzékszervére utalt.

A mítikus kovács — képzőművész — az anyagon uralkodó mágikus képességeket és alkotóerőt testesítette meg. Tevékenysége azonban sajátosan kétarcú. Isten áldotta képességekkel bír, de a földanyát megrabolja érceiért, és ezért bűnös is. Az ércet az ember számára hasznossá teszi, de kardot éppúgy készít, mint ekevasat. Jót és rosszat egyaránt tesz. Tevékenysége teremtés, mágia és boszorkányság.

Kovácsok és sámánok egyazon fészekből jönnek — mondják a jakutok. Nos, ezekben az ősi kovácsokban, sámánokban és gyanús hírű varázslókban nem nehéz felismernünk a mi fogalmaink szerinti művész előképét, aki valamiképpen ma is afféle »gyanús« egzisztencia, akit — mint valaha a kovácsok kasztját — a hétköznapi ember egyszerre tisztel és megvet, csodál és lenéz.

Elképzelem Oláh Szilvesztert, ahogy műtermében bevilágítja arcát a tűz lángja, és samottból kibontja bronzteremtményeit: a furcsa kis szörnyeket, a törékeny testű lányokat és a Varázslót, melyet akár belső önarcképének is tekinthetünk, s magam elé idézve ezt a képet megértem, hogy a történelmi létezésen túl van egy mitológiai, egy örökkévaló törvényekre rezonáló mitológikus létezés is.

Oláh Szilveszter ebben a mitológiai létben él, s ezért formálódnak keze alatt mitológiai lények. Semmi köze az itt és most divat-képzőművészetéhez, a századvég dekadenciájához, infantilizmusához és kínjaihoz. Oláh Szilveszter — a tűz szolgálója és papja — ismeri a Törvényt, s ezért a véletlenszerűségnek kiszolgáltatott korunk szomorúsága nem ér el hozzá.

Mindezzel azt akarom elmondani, hogy Oláh Szilveszter szobrai nem ismerik a múlandóságot. Ezért egy kicsit idegennek, kicsit csodálatosnak, kicsit félelmetesnek, de mindenekelőtt igazaknak látom őket."

APRÓHIRDETÉSEK

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy az apróhirdetéseket 20 szóig — külön értesítés híján három hónapig — ingyen közöljük. Hasonlóképpen ingyenesek az anyakönyvi hírek (születés, házasságkötés, halál stb.)

Ingatlan

ELADÓ a XIX. kerületben egy öröklakás. Érd.: 257-0982, esti órákban.

ELCSERÉLNÉNK a XVII. kerületben 1+2 félszobás öröklakást + Érden, 400-as telken lévő 1 szoba összkomfortos családi házat XVII. kerületi 3 szobás családi házra. Tel.: 258-3114.

TARNASZENTMIKLÓSON 2 szobás, konyhás, fürdőszobás, gázfűtéses, felújított paraszthaz különálló veteményeskerttel eladó (irányár: 1,2 millió Ft), vagy 1,5 szobás lakásra cserélhető. Tel.: 258-0662.

ELADÓ Rákoscsaba-Újtelepen 1+3 félszobás, szuterénes ikerházrész. Gáz, csatorna, telefon bent. Érd.: 257-7899.

GYÖMRŐN, Budapesttől 20 km-re 973 nm-es, közvetlen tóparti, közműves építési telek eladó. Tel.: 06(29)327-424.

ELADÓ 1+2 félszobás, 53 nm-es, erkélyes, tehermentes öröklakás szép kilátással, jó közlekedési feltételekkel 2,7 millió Ft-ért. XVII., Pesti út 149. Tel.: 256-4569, 258-1628.

MAGLÓDON 240 nöl-es két utcára nyíló, bekerített építési telek eladó. Víz, kis faház van, gáz, villany, telefon az utcában. Ára: 1,1 millió Ft. Érd.: 257-1860.

A VOLÁN utca 8.-ban (teniszpálya mellett) 260 nöles telken 70 %-ban kész, 109 nm-es új ház és egy régebbi építésű 100 nm-es 2 szoba + külön bejáratú 1 szoba összkomfortos ház eladó. Víz, villany, gáz, telefon van. Érd.: 258-3869, Berci.

RÁKOSHEGYEN, Katlan u. 2. sz. alatt 400 nöl kertgazdasági telek gyümölcsfákkal, szőlővel eladó. Víz van, villany, gáz megoldható. Tel.: 258-5371.

ben. Irányár: 2,5 millió Ft. Kisebb lakás (35 nm-ig)+ráfizetés is érdekel. Tel.: Kiss, 257-0980, este.

RÁKOSHEGYEN 220 nöl-es zártkert termő gyümölcsfákkal eladó. Vízvezeték van, villany, telefon bekötheto. Tel.: 256-1224, este.

RÁKOSCSABÁN építési ikerházi telkek eladók. Tel.: 258-0815.

ELADÓ 254 négyszögöles telken felújításra szoruló ház. Érd.: 18 óráig, XVII. Lajosház u. 23.

RÁKOSCSABÁN 606 nm-es telken lévő 39 nm-es, 1 szoba komfortos családi ház melléképülettel eladó. Érd.: 258-4194, egész nap.

Állás

TITKÁRNŐ-IRODAVEZETŐ munkakörbe, rákoskeresztúri munkahelyre érettségizett, jó megjelenésű, fiatal hölgy jelentkezését várjuk. Időpontegyeztetés: 257-3286, 06(20)462-699.

OTTHON végezhető gépírást vállalok. T.: 258-0662.

ABLAKPUCOLÁST, takarítást vállal GYED-en lévő anyuka délutánonként (13-19 óráig). Tel.: 258-3616.

HETI 5x4 órára nyugdíjas bejárónőt keresünk. Tel.: 258-2119.

TOTÓZÓBA érettségizett alkalmazottat keresek. Tel.: 257-5066.

NÉMETÜL jól beszélő munkatársat keresek szellemi munkára, fix fizetéssel rákoscsabai vállalkozásomhoz. Elsősorban nyugdíjasok jelentkezését várom. Tel.: 06-20-355-431.

TAKARÍTÁST és idős emberek gondozását vállalom. Érd.: Maglód, Sugár út 97., Horváth Istvánné.

FIATALEMBER vállal kertápolást, kocsimosást, ablaktisztítást, takarítást, kerítésfestést és egyéb ház körüli munkákat. Tel.: 420-1907, Kovács László.

HUSZONHÉT éves gyakorlattal adminisztrációs munkakörben elhelyezkednék vagy itthoni gépelést vállalnék. Tel.: 257-3671.

MUNKATÁRSAKAT keresek új, amerikai üzletbe. Gyors előrejutás, jó kereset! Érd.: 256-2865.

Oktatás

PEDAGÓGUSHÁZASPÁR alsó tagozatosoknak kanadai módszerrel korrepetálást vállal. Tel.: 258-2407.

TANFOLYAM! Személy- és vagyonőri szakmai vizsgára felkészítő, 300 órás tanfolyamot indítunk. Felvilágosítás: 257-3286, 06(20)462-699.

MASSZŐRTANFOLYAM. Témakörök: svédmasszázs, akupresszúra, reflexológia, SHIATSU, kozmetikai frissítő testmasszázs, aromamasszázs. Felvilágosítás: 257-3286, 06(20)462-699.

MADÁRTELEPEN lakó, GYED-en lévő kismama házhoz jövő orosz tanárt keres, aki a nyelvvizsgára felkészítené. Tel.: 256-5805.

TITKÁRNŐKÉPZŐ tanfolyam (gépírás, szövegszerkesztés, számítógépes alapismeretek, irodai ismeretek, etikett-protokoll). Felvilágosítás: 257-3286, 06(20)462-699.

FELNŐTTEKNEK! Ismerkedés a kerámiával. Műhelyemben 2 hónapos tanfolyamot indítok. Foglalkozások heti 1 alkalommal. Érd.: 258-4059.

TISZTELT Szülők! Alsótagozatos gyerekek korrepetálását vállalja tanítónő Rákoscsabán, a Virág-telepen. Érd.: 256-5872.

ANGOL oktatás indul Rákosligeten szeptember 11-től minden szinten korszerű tankönyvekből, beszédcentrikus módszerrel. Tankönyvek a helyszínen beszerezhetők. Érd.: 257-9778.

Egyéb

KITŰNŐ minősítésű, tenyészszemlézett amerikai staffordshire terrier szukától és speciális keverék kantól kifejezetten őrző-védő célra kölykök kaphatók. Tel.: 06(29)411-635.

ELADÓ egy kombi gyerekágy és egy babakocsi, valamint egy vegyestüzelésű kazán. Érd.: 256-7570.

ÚJ, 12 csatornás sztereó hangkeverőpult eladó. Érd.: 06(29)327-424.

MOTOROS bőrdzsekimet (XL-es méretű, egyéves, kitűnő állapotú) 14 ezer forintért eladnám. Tel.: 204-2626, Czotter Mariann, 8-16 óráig.

76-OS Citroën CX 2200-as gépkocsi reális áron ela-

OLÁH Sylvester

Magyar Nemzet

95.12.12.

Antall Józsefre emlékezve

történész és a politikus

< koncepció-
mint Eötvös
t birodalmi
nebb, össze-
gének azon-
rvezett, mint
zikus alkot-
gant Monar-
gyar nemzet-
s próbára te-
hasonlít itt
gy az egyiket
lvéért. „Kép-
eileg határo-
xista kritikus,
Pusztán arról,
z elméleti vi-
elyek a ma-
ak gyakorlati
önthetők el.
dva Antall az
a kiegyezés-
ogi elvek kü-
meglévő le-
an, a hatalom
születlenség-
képtelenségé-
okban igazat
1867. évi ki-
következmé-
nus korának
a számára ez
séget. Még a
ért önállóság
ílott volna le-
ás fő okát vé-
ink, hogy az
badítást nem
feudális ma-
tőkeszegény,
em nyújthat-
s még kevés-
bének." Adva
robléma, egy
eleti vitakér-
másfelől ad-
összefüggés a
dek szociális
és a birtokre-
Antall ott ma-
a határozott-
elentene, s ott
annak a XX.
natkozóan is
ez a konkrét

hoz való viszonya nem meditatív-esztétikai, hanem nagyon is racionális és hétköznapias. Nem a katartikus hatást okozó erkölcsi-érzelmi tanulságok érdeklik, sokkal inkább a történések okai és a folytathatóság módozatai. Ebben a történelemképben nincsenek mindent eldöntő ütközetek a Jó és a Rossz erői között, következésképpen nincs századokra kiható győzelem, és nincs a jövőt értelmetlenné tévő végzetes bukás. Egyáltalán: alig-alig van

Antall József és felesége 1990 őszén

MTI-fotó – Szebellédy Géza

érzelmi pátosz az ő múltélményében, ám annál több benne az oknyomozó és távlatokat fürkésző értelmes felelősségtudat. (Talán ez is magyarázza tartózkodását az érzelmes nemzettudat

elszenvedő ország nemcsak fizikailag vészeli át a tragédiát, s nem is csupán nyelvét és kulturális hagyományait őrzi meg, hanem az újkor követelményeihez való teremtő alkalmazkodás képességét is. A reformáció magyarországi meggyökerezésében, Kálvin tanainak elterjedésében Antall ennek bizonyítékát látja. Történelemélménye persze nemcsak a tragikus nemzeti sorsélmény érzelmi örvénylésétől marad mentes, hanem a kommunisztikus forradalmi tanok már-már vallásosan fanatikus haladáshitének euforiájától és a liberális-anarchista eszmék narkotikus hatásától is. *Antall haladásfogalma azokból az eszmei*

az, hogy távoli célokat vetítsen a társadalom elé, s hogy hatalmi eszközökkel késztesse az embereket e célok megvalósítására, hanem az, hogy a közösségi lét alapintézményeinek megőrzésével és a jogalkotás eszközeivel teremtse meg a gazdálkodás, a művelődés valamint a társadalmi béke és biztonság feltételeit, s ezáltal hárítsa el az akadályokat az emberi képességek és törekvések kibontakozásának útjából. Ahhoz pedig, hogy a politika meg tudjon felelni e feladatának, a polgári világkorszak egyetemes eszméinek egyensúlyát, s ezeknek a nemzeti-politikai hagyományok rokon elemeivel való egységét kell megteremtenie.

Az egyetemes érvényű politikai filozófiák egymáshoz való viszonyát illetően Antall Eötvös József felfogását teszi magáévá, aki *A XIX. század uralkodó eszméiről* írott nagyhatású monográfiájában hallatlan intuitív készséggel elemzi a nagy francia forradalom eszméinek hatását. Eötvös felismeri, hogy a szabadság, az egyenlőség és a nemzetiség (testvériség!) követelményei csak egymással szemben érvényesíthetők, azaz egyik idea sem valósulhat meg maradéktalanul a másik kettő sérelme nélkül. A három törekvés ezért „csak egyensúlyban jelenti politikai kultúránk alapját" – mondja Antall – „hiszen bármelyiknek a másik fölébe kerekedése diktatúrához vagy anarchiához vezetett a történelemben, ahogy ezt a magyar nemzeti liberalizmus nagy történelmi alakjai, Széchenyitől Kossuthig, Deák Ferenctől Eötvösig olyan világosan látták a reformkorban és az utána következő évtizedekben. (…) a szabadság-egyenlőség-testvériség eszméje szintézisben, együttesen értelmezhető, csak ez jelenti a jogállamiságot, a szociális államot, ez jelenti a gondoskodást." Különösen figyelemre méltó az idézet utolsó mondata. Mert nem az a legjellemzőb Antall gondolkodására, hogy Eötvös hatását tükrözi, hanem az a törekvés, hogy összhangba hozza a klasszikusok szellemi inspirációit, s azokat a legidőszerűbb politikai feladatokra vonatkoztassa. A XIX. szá-

cse
Ant
tört
vas
tért
sok
vés
rá.
áll
sok
me
mé
tek
meg
hoz
gon
a *po*
val.
erkö
eszn
akké
dalm
dő, d
is ös
sal. A
ról, h
sekn
pol
het
rat
len
érté
fele
ja:
ner
rác
lé h
bar
tás
nek
csü
Ma
hat
sok
váll
keit
vált
ért
zód
pár
An
játs
vált
vény
gyar
hagy
műv
tikai
voln
éppú
konz
tani

Szent Kristóf és a gyökéroroszlán

Oláh Szilveszter szobrászművész a mesterség dicséretéről

A Budapest XVII. kerületében élő művészek rendszeresen találkoznak az Erdős Renée-házban, s ezzel méltóbb emléket aligha állíthatnának a század első évtizedei egyik legdivatosabb írójának, akit a sors és a történelem hosszú évekre feledésre ítélt. A rákoshegyi emlékház két szintjén most *Pappné Istenes* Márta segítségével *Oláh* Szilveszter szobrászművész alkotásai láthatók. Szobrok, kisplasztikák, rajzok világos, áttekinthető rendben: a világ születéséről, a jó és rossz harcáról, a törvényről. *Szemadám* György így fogalmazott a tárlat megnyitóján: *„Oláh Szilveszternek semmi köze az itt és most divatképzőművészetéhez, a századelő dekadenciájához, infantilizmusához és kínjaihoz. A tűz szolgálója és papja ismeri a Törvényt, s ezért a véletlenszerűségnek kiszolgáltatott korunk szomorúsága nem ér el hozzá."* Az 1974-ben született szobrászművésszel a vidékies nyugalmat és derűt sugárzó Erdős Renée-házban beszélgettünk.

– Harmincegy évesen fejezte be főiskolai tanulmányait. Nyolcvankilencben, negyvenkét éves korában volt az első egyéni kiállítása. A mai világban ezt késői indulásnak nevezik.

– Békéssámsonon születtem, Szarvason érettségiztem. Nem volt művész a családban. Sokára vettek fel főiskolára, ahol *Pátzay* Pál növendékeként végeztem, de *Medgyessy* Ferenc szobrászatának bűvkörében éltem. Még a főiskola elvégzése után is úgy éreztem, keveset tudok a mesterségről, ezért beálltam kőfaragónak. Óriási élmény volt az a robbanékony világ…

– Mégis a bronznál kötött ki.

– A kőfaragáshoz nyugodt életkörülmények kellenek, amelyek most nem adottak, de nem mondtam le arról, hogy egyszer követ faragjak.

– Amikor a kiállítást végignéztük, azt mondta, nemcsak azért rajzol, mert szereti a műfajt, hanem mert hamarabb eljut a teljesség élményéhez. Hogyan születnek a bronzszobrai?

– Nagyon sok fázis van, amelyek során a belső kép formát ölt, az ember mindvégig attól retteg, hogy valami egészen apró hiba tönkreteheti. A szobor a munkálatok során többször is eltűnik az ember szeme elől.

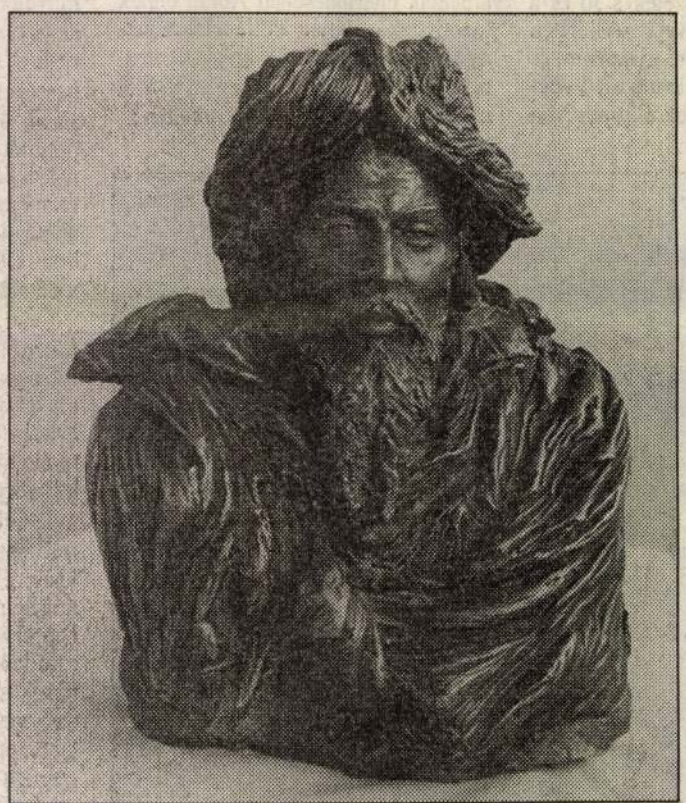

Oláh Szilveszter: A varázsló (bronz)

– Azon kevés mesterek egyike, akik a mintázástól az öntésig mindent maguk csinálnak. Hogyan születnek ezek a szobrok?

– Először agyagból mintázom meg a szobrot, aztán erről gipsznegatívot készítek. Ennek alapján viaszból felépítem újra a művet. Itt megfelelő csatornákra is szükség van, hogy a levegő és a gázok az égetésnél távozni tudjanak. Ezt a viaszformát gipszes, samottos anyagba ágyazom, és háromszáz fokon égetni kezdtem. Harminc–ötven órán keresztül közel hétszáz fokon kiég a viasz, s kapok egy nagyon törékeny formát, amelyet homokban pihentetek. Ebbe öntöm be a forró, közel ezerfokos folyékony bronzot. Amikor kihűlt, megtisztítom.

– Embert próbáló fizikai munka. Miért ragaszkodik hozzá?

– Nemcsak én ragaszkodom hozzá, nemcsak én éreztem fontosnak, hogy visszatérjek a mesterség ősi fogásaihoz, hanem a barátaim is. Káván, ahol a műhelyem van, működik a Szent Kristóf művésztelep. Sőt, most utazom Gyergyószentmiklósra, ahol szintén áll már a bronzöntő műhely, hogy az erdélyi köztéri szobrokat a helyi művészek ott készíthessék el. Természetes, hogy segítek az első öntéseknél. Meg aztán a gyergyói táj mindig megerősít hitemben, abban, hogy az embernek nem szabad erőszakosan beleavatkoznia a természet rendjébe. A barátaim tudják, hogy mennyire szeretem az ottani kőzeteket, számos kisplasztikámat gyergyói köre állítottam.

– Hogyan él ma egy szobrász? Vannak-e megrendelések?

– 1979-ben állították fel *Anya gyermekével* című szobromat Budapesten, '89-ben a *Kőfaragót*, '90-ben Káván a II. világháborús emlékművemet, '91-ben *Baross* Sámuel mellszobrát Szentesen, '92-ben a *Magyarok Világszövetségének* székházában *Szent Istvánt*, '93-ban a *Társadalombiztosítási Főigazgatóságon Szent Kristófot*, '94-ben a felvidéki Kékkő várában a *Balassi-domborművet*. Évek óta sok kisplasztikát, érmet készítek, ezeket próbálom értékesíteni. Nagy cégek szívesen ajándékozzák bronzaimat ügyfeleiknek. Ez persze nem jelenti, hogy nagy lábon élhetek. Megesett, hogy a gyerekeim biciklijét kellett eladnom hirtelen, hogy anyagot vehessek. Amit elképzelek, azt mindenképpen megcsinálom, függetlenül attól, van-e megrendelésem.

– A kiállításon úgy tűnik, szinte provokálja a kritikusokat, nem engedi magát beskatulyázni. Az emelkedetten komoly plasztikák mellett jól megférnek a könnyed, játékos szörnyek, a heroizmust sugárzó Szent István vagy Szent Kristóf mellett a kedves oroszlán a maga bronzosan csillogó pofájával és indázó gyökértestével. Ihletet egyszerre merít a keleti, a görög-római, az ősi magyar hitvilágból, a Bibliából, klasszikus vagy modern olvasmányaiból s a mindennapokból.

– Nem gondolom, hogy a sokféleség kárára lenne a művészetnek. Minden téma más megközelítést igényel, minden szobor más módon, más formában juttatja érvényre azt, ami a művészt foglalkoztatja.

O. Á.

Oláh Szilveszter Szilveszter

Címlap - cover page: Nagy utazás - Big journey

Oláh Szilveszter Szilveszter
szobrász és grafikusművész kiállítása
Ericsson Képzőművészeti Galéria
1997. november 6. - december 4.

Exhibition of sculptor and graphic artist,
Szilveszter Szilveszter Oláh
Ericsson Gallery of Fine Arts
November 6 - December 4, 1997

Oláh Szilveszter kiállítása elé

„A tűzzel, ezzel az aktív, férfias, világos, forró, eleven, tiszta, szenvedélyes, megszelídíthetetlen és pusztító elemmel dolgozó emberek valahogy a szememben egyformának tűnnek, mintha csak e nagy erejű elem rányomná bélyegét azokra, akik szolgáivá, vagy papjaivá szegődnek.

Mert a tűz mást nem tűr el. A tüzet nem lehet leigázni, nem lehet uralni és nem lehet formálni.

Oláh Szilveszter, aki tüzet szít, ércet olvaszt és önt, azt teszi, amit az ősi kovácsok: Huang-Ti a "Sárga Császár", Hepaisztosz, Vulcanus, a bibliai Tubal kajin, a perzsa Káve, vagy éppen Kalevala Ilmarinen kovácsa, aki egyben az első szobrász és építész is.

Oláh Szilveszternek is mintha ott lenne a homlokán az ősi kovácsok jele, hisz Indiában, a kaukázusi népeknél, Afrikában, vagy éppen a keltáknál a kovácsok kasztja határozottan elkülönült a közösség egészétől. Az ősi jel a homlokon látható-, vagy láthatatlan módon az úgynevezett "harmadik szem" a belső, szellemi látás érzékszervére utalt.

A mitikus kovács - képzőművész - az anyagon uralkodó mágikus képességeket és alkotóerőt testesítette meg. Tevékenysége azonban sajátosan kétarcú. Istenáldotta képességekkel bír, de a Földanyát megrabolja érceiért és ezért bűnös is. Az ércet az ember számára hasznossá teszi, de kardot éppúgy készít, mint ekevasat. Jót és rosszat egyaránt tesz. Beavatottja a fehér és fekete mágiának is. Tevékenysége teremtés, mágia és boszorkányság. "Kovácsok és sámánok egyazon fészekből jönnek" - mondják a jakutok.

...elképzelem Oláh Szilvesztert, ahogy műtermében bevilágítja arcát a tűz lángja és samottból kibontja bronz-teremtményeit: a furcsa kis szörnyeket, a törékenytestű lányokat és a Varázslót, melyet akár belső önarcképének is tekinthetünk, s magam elé idézve ezt a képet megértem, hogy a történelmi létezésen túl van egy mitológiai, egy örökkévaló törvényekre rezonáló mitologikus létezés is.

Oláh Szilveszter ebben a mitológiai létben él, s ezért formálódnak keze alatt mitológiai lények.

Semmi köze az itt- és most divatképző-művészetéhez, a századvég dekadenciájához, infantilizmusához, és kínjaihoz. Oláh Szilveszter - a tűz szolgálója és papja - ismeri a Törvényt, s ezért

a véletlenszerűségnek kiszolgáltatott korunk szomorúsága nem ér el hozzá.

Oláh Szilveszter szobrai nem ismerik a mulandóságot.

Ezért aztán én egy kicsit idegennek, kicsit csodálatosnak, kicsit félelmetesnek, de mindenekelőtt igaznak látom őket."

Szemadám György festőművész korábbi megnyitó beszédéből

Prior to the exhibition of Szilveszter Olah

"Somehow to me all people seem to be the same who deal with fire, this active, virile, scorching, vigorous, clear, passionate, untamable and destructive element, as if the mighty principle put a mark on those who would be its servants or priests.

For fire will not stand for anything less. Fire cannot be subjugated, dominated, or shaped at will.

When he rekindles the fire, melts and casts the ore, Szilveszter Oláh does what ancient blacksmiths used to do: Huang-Ti, the "Yellow Emperor," Hephaistos, Vulcan, Tubal-Cain of the Bible, the Persian Kave, or for that matter Ilmarinen, the blacksmith of the Kalavala, who is at once the first sculptor and architect.

It is as if Szilveszter Oláh himself wore on his forehead the mark of the ancient profession, reminding us of India, the Caucasian peoples, Africa or the Celts, where the caste of blacksmiths was always clearly set apart from the rest of the community. Whether seen or invisible on the forehead, the ancient symbol known as the "third eye" signified the organ of inner or spiritual vision.

The mythical blacksmith, an artist, embodied magical attributes and creative power that held sway over matter. Yet in his dealings he shows a Janus face to us. He possesses abilities bearing the blessing of God, but he is also a sinner guilty of robbing Mother Earth of her ores. He renders metal useful for man but he will make a sword just as readily as a plow. He does good and evil alike. He is initiated into both white and black magic. He is engaged in creation, necromancy, and witchcraft. As the Yakut saying goes, "Blacksmiths and shamans are of the same ilk."

...I can imagine Szilveszter Oláh with his face lit up with the fire in his studio as he frees his bronze creatures from their prison of the chamot: odd little monsters, fragile-bodied girls, and the Wizard who could well be regarded as an inner portrait of the self; conjuring this image for myself I suddenly realize that over and beyond historical being there is a mythological existence that resonates with immutable laws.

Szilveszter Oláh lives such a life of the myth, and this is why mythical beings find their shape under his hands. He has nothing to do with the fashion art of the here and now, with the decadence, infantilism, and anguish of the fin de si cle. Servant and priest of fire, Szilveszter Oláh knows the Law and therefore cannot be touched by the sadness of our age exposed to the whims of chance.

Szilveszter Oláh's sculptures do not know mutability.

This is why for my part I see them a bit strange, a bit wonderful, a bit frightening, but above all true."

From an earlier opening speach by György Szemadám, painter

Oláh Szilveszter
1947. szeptember 20-án születtem Békéssámson. Művészeti tanulmányaimat a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végeztem. Mesterem Pátzay Pál volt. Rajzot Barcsay Jenőtől és Patay Lászlótól tanultam.

Szilveszter Oláh
I was born at Békéssámson on September 20th, 1947. I conducted my art studies at the College of Fine Arts in Budapest under master Pál Pátzay. I was instructed in drawing by Jenő Barcsay and László Patay.

Lakás - Home address:
1172 Budapest, XXII. u. 1.
Telefon - Phone: 257-9126

Műterem - Studio:
2215 Káva, Révay u. 4.
Telefon - Phone: 06 29 432911

Oroszlán-gyökér - Lion-root

A varázsló - Magician

Férfi és Nő - Man and Woman

Lélekhajó - Boat of soul

Morduk

Ericsson Képzőművészeti Galéria
Budapest, III., Laborc u. 1.

Tanfolyamok

Társastánctanfolyam
fiataloknak, felnőtteknek. Minden csütörtökön 19-20.30-ig. Egy kurzus (16 óra): 3500 Ft/fő

•

P. S. Maheshwarananda:
Jóga a mindennapi életben
szerdánként 8-10 óráig. Tanfolyami díj: 1400 Ft/hó

•

Arabesque Mozgás- és Táncstúdió

Balett kezdő I. kedden, csütörtökön 17-18 óráig
Balett kezdő II. kedden, csütörtökön 16-17 óráig
Balett haladó hétfőn 16.30-17.30-ig, csütörtökön 18-19 óráig
Jazzbalett hétfőn és szerdán 16.30-17.30-ig

Részvételi díj: 1600 Ft/hó.

Női torna— Callanetics
hétfőn, szerdán 17.40-18.45-ig Részvételi díj: 1700 Ft/hó.

•

Kushido Karate-Do
A Magyar Kushido Karate Szövetség tanfolyama gyerekeknek hétfőn, szerdán 19-20 óráig, felnőtteknek hétfőn, szerdán 20-21.30-ig és szombaton 8-10 óráig.

•

Rock and roll
tánctanfolyam iskoláskortól, kezdőtől haladó szintig, pénteken kezdőknek 15-16.30-ig (1400 Ft/hó), középhaladóknak 16.30-17.30-ig (1200 Ft/hó), haladóknak 17.30-19 óráig (1400 Ft/hó).

•

Nyugdíjas torna
Kedden, csütörtökön 9-10 óráig. Részvételi díj: 150 Ft/óra.

Táncház
Minden második szombaton
— gyerekeknek — szülőknek — pedagógusoknak —
Közreműködik a **Kolompos együttes**
Március 20-án, április 17-én 10.30-12 óráig.
Belépődíj: 150 Ft.

Péntek 21 Rock-Blues Klub

Koncertek minden pénteken 21 órától 23.30-ig

Március

5-én	Technikai szünet
12-én	MARTONOSI GYÖRGY és zenészbarátai — rock-blues-jazz örömzene a Rákosligeti Művészeti Napok keretében
19-én	DOORS EMLÉKZENEKAR
26-án	EDDISON ZENEKAR

Április

2-án	PARIZEROCK és mások
9-én	TAKÁTS TAMÁS DIRTY BLUES BAND
16-án	TÖRÖK ÁDÁM és a MINI Marschalkó Zolival
23-án	FERENCZI GYÖRGY és a HERFLI DAVIDSON
30-án	DOORS EMLÉKZENEKAR

Rugalmasan változó árakkal

Szombat Esti Táncparty

Minden második szombaton 20-24 óráig!

Március

13-án	GOOD WILL
27-én	STEX együttes

Április

10-én	ATLANTISZ Bál: Áprilisi bolondozás Belépő: 1000 Ft.
24-én	TURBÓ ROLLER

Belépődíj: 500 Ft
A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk

KERESKEDELMI PROFI-T SZOLGÁLTATÓ
Munkaruházati bolt
Budapest XIX., Üllői út 299.
Telefon: 282-9739

F. k.: Prém János

AJÁNLÓ

CSEKOVSZKY ÁRPÁD MŰVELŐDÉSI HÁZ

1172 Bp., RÁKOSLIGET, Hősök tere 9.
Telefon: 256-5445, 256-0267

1999.
március—április

Kiemelt rendezvények

Rákosligeti Művészeti Napok

Március 6—18.

Rákosliget fennállásának
100. évfordulója alkalmából

6-án, szombaton
Művészeti Szalon
17.00: Képzőművészeti kiállítás
18.00: A **Bartók Béla Zeneiskola** művésztanárainak és a **Camerata XVII. fúvósegyüttes** hangversenye

7-én, vasárnap
11.00: Csipike Varázsszínház
— Lala bohóc, Mollini bűvész és Kilin Ildikó bábművész

9-én, kedden
19.00: **Mácsai Pál** önálló estje „Azt meséld el, Pista" címmel
— Örkény István életéről

12-én, pénteken
21.00: **Martonosi György és zenészbarátai** rock-blues-jazz örömzene

13-án, szombaton
10.00: **Történelmi játszóház**

14-én, vasárnap
16.00: Ünnepi megemlékezés és koszorúzás az **1848-49-es forradalom és szabadságharc** tiszteletére a Hősök terén, a nemzeti lobogónál

16-án, kedden
19.00: Filmnap — **Ragályi Elemér** filmjeiből: A miniszter félrelép

18-án, csütörtökön
19.00: Záróest
A **Hősök Terei Általános Iskola diákjainak** műsora

Támogatóink:
a XVII. ker. Önkormányzat, valamint
a Művelődési és Tájékoztatási Bizottság

Bővebb információt telefonon, illetve
a műsorfüzetből szerezhetnek kedves vendégeink.

Klubok, körök, közösségek

Ligeti Kertbarát Kör
Minden hónap első hétfőjén 17-19 óráig
Március 1-jén: Sikeres gombatermesztés házi körülmények között. Előadó: dr. Tasnádi Gábor gombatermesztési tanácsadó. Talaj-előkészítés vetéshez. Fólia alatti hideghajtatás. Gyümölcsfák alakító metszése, ritkítása, ifjítása. Aktuális növényvédelem, lemosó permetezés. Előadó: András Károly.
Április 12-én: Állandó helyre vetendő zöldség- és virágmagvak. Gyeptelepítés lehetőségei, fűmagfajták különbözőségei és felhasználási területei. Különböző műtrágyák felhasználásának összehasonlítása. Aktuális növényvédelem. Előadó: András Károly.
Körvezető: **András Károly,**
az ILEX Kertészeti Áruda tulajdonosa.

•

Asszonyok klubja
minden csütörtökön 15-17 óráig.
Március 18-án: Egészséges táplálkozás.
Előadó: dr. Gricz Arnoldné.
Április 8-án: Tavaszi hangok. Előadó: Zelinka Tamás.
Klubvezető: **Farczádi Béláné.**

•

Egészségklub
minden hónap második szerdáján
Március 10-én: Tavaszi nagyböjt. Mire jó a Neurosan?
Április 14-én: Az időválozás okozta problémák. Földsugárzás és légszennyezettség.
Klubvezető: **Diósi László.**

•

Baba-mama klub
Minden hónap második csütörtökjén
(márc. 11., ápr. 8.) 10-12 óráig.
Szervező a XVII. kerületi Védőnői Szolgálat.
Klubvezető: **Katona Csabáné.**

•

Kisgyermekes családok klubja
A gyermekvárás, gyermeknevelés problémáinak megoldásában kínál segítséget minden szerdán 10-12 óráig.

•

Bélyeggyűjtők köre
Összejövetelek minden hónap első hétfőjén 17 órakor
(március 1., április 12.).
Körvezető: **Csordás József.**

Fodrászat nyílt a Liget-udvarban
Nyitva: hétköznap 10-18 óráig. Tel.: 06(20)987-8243

Sportklubok

Rákosligeti Asztalitenisz Egylet
Minden kedden 19-22 óráig.
Vezeti: **Rajmon Árpád.**

Hegymászók—barlangászok klubja
„Rákosmenti Igyekvők Likász Egylete"
Minden csütörtökön 19-20 óráig.

Rákosligeti Sakk Egylet (RLSE)
Foglalkozások: kedden és pénteken, 16-21 óráig.
(16 órától gyerekeknek, 17 órától felnőtteknek.)
Szakmai vezető: **Strenner Jenő.**

Ingyenes tanácsadó szolgáltatásaink

Képviselői fogadóóra
Minden hónap negyedik csütörtökjén (március 25., április 22.) 18-19 óráig várja Rákosliget lakóit:
Dombóvári Csaba

•

Jogi
szerdánként 18-19 óráig.
Az ügyek és bajok megoldásához jogi tanácsot ad:
dr. Zsebikné dr. Kovács Zsuzsanna.

•

Adótanácsadás
márciusban minden szerdán 17-18 óráig,
áprilisban a hónap első szerdáján 17-18 óráig.
Tanácsadó: **Lászlóné Szép Györgyi.**

MŰVÉSZETI SZALON

április 20-án

18.30-kor
Oláh Szilveszter
szobrászművész kiállításának megnyitója

19.30-kor
A színpadon
a **Rotunda énekegyüttes**

Olch Tamás

A MAGY. IP. MŰV. AZ ELLENFORDULÓN

(9.e.

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960-1980
Tevan 1994

0 x 190 cm, 4-es
., alatta védjegy.
gnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ég.

x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szötte
a. Timár Katalin.
Nyugat-Dunántúli

ok, 1973. 173 x
s. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

78. 130 x 195
b.f. HL CM
n.

x 600 cm, 4-es
4. Szötte Hidvégi

bor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm,
J SZE, szötte
ye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XX.-XXXI., XXXIII.,
y: XIII., XV.
XXIV., XXXVIII.
n Gyula: XXVI.

8., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
nosné: 4., 12., 13.,
32. id.
cs Ferenc: 2.
Susits László: 17.
yi Gyuláné: 35.

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

OLÁH Tamás

OLÁH Tamás

Várnegyed

Kiállítások a Budavári Kárpitműhelyben

Nyerges Éva és Oláh Tamás a szó klasszikus értelmében vett alkotópáros. Többnyire közösek a műveik és közösen állítanak ki. A Budavári Kárpitműhelyben ismét együtt láthatók a munkáik.

Pályájukat az 1970-es évek elején mindketten egy időben kezdték és azonos alkotócsoportokhoz kapcsolódtak.: Gobelin 14, Folyamat társaság. A Magyar Iparművészeti Főiskolán Plesnivy Károly tanítványai voltak.

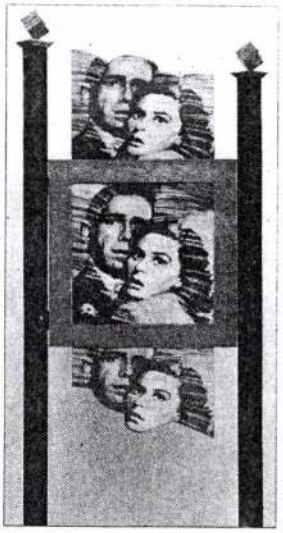

Pályakezdő művészekként az Ezüstgerely pályázaton lettek nyertesek. A kezdetek radikális formai kísérleteivel párhuzamosan a klasszikus gobelinműfaj "birtoklására", "meghódítására" és a műfaji keretek kitágítására törekedtek. Későbbi különös megoldású munkáik a XX. század híres képzőművészeti alkotások parafrázisai. Ez a "parafrázis" természetesen a művek újra-gondolásait, átgondolásait is jelenti. A testiséget, szexualitást, és a tömegkultúra legendáit idéző művek (Schwarzenegger, Casablanca, Marilyn Monroe)-mellett, a saját szakmájukra való utalást is felfedezhetjük. (Tisztelet Szombathelynek). A fotó és a "filmkép" gyakori megjelenése munkáikban szintén parafrázis (Nagyítás).

A Szentély a Védett táj vagy a nagyformátumú Folyamatos gobelin sajátos keretezése utal a művészpáros ambíciójára amikor is a hagyományosan szőtt kárpitot vagy a saját anyagából vagy egy kimunkált "idegen" anyagból (fából, fémből) készített, konstruált különleges keret fogja, zárja egységbe.

A kétrészes "érzékeny" rajzolatú, és szövésű Petőfi, az Ezredvégi gondolatok, a vegyes technikájú Kalandozások kora és A szabadság mennybemenetele mind-mind tradicionális megoldású, vagy/és meghökkentő "befejezésű" művek.

Amellett, hogy mindketten az ortodox francia gobelinszövés mesterei, biztos művelői, játékosan és kívánsian lépik át a megszokott műfaji kereteket. E törekvésüket a Folyamat Társaság kiállításain is megfigyelhetjük. Külön kiemelést érdemelne Oláh Tamás különös munkája, a perforált-lemez, réz műegyüttes, tárgyegyüttes, a Te vagy a fény az éjszakában című szcenikai ihletettségű installáció.

A szerzőpáros a Budavári Kárpitműhelyben gobelineket, kárpit-vázlatokat, terveket mutat be. Mindketten a Magyar Kárpitművészek Egyesületének tagjai (MKE), a kulturális kormányzat - munkásságuk elismeréseképpen - március 14-én Ferenczy Noémi díjjal tüntette ki őket. Kiállításukat Angyal Mária művészettörténész nyitotta meg.

Penkala Éva textilművész jellegzetes munkáival, az Elemek sorozattal évekkel ezelőtt találkozhatott a néző Gödöllőn. A 70x70 cm-es négyzetes kompozíciók karakteres, impulzív, figyelemfelhívó művek, amelyek keleti asszociációk, emlékek hordozói. A művész elmondása szerint valóban keleti inspirációra születtek a munkák. Az említett művek, éppúgy mint más munkák szétfeszítik a keretet, az erős színek pedig jellegzetesen Penkala Éva színei.

A művek címei - Meditáció, Csend, Szabadság, Sötétség, Elemek - pedig feltehetően utalnak a művész gondolkodásmódjára.

Penkala Éva a kísérleti textiltől a tértextilig, a műfaj határait a legvégsőkig tágítja. Mindig a tartalomhoz illő formát választ.

A tanítás centrális helyet foglal el a művész életében. "A tanítás nagyon személyes dolog... együtt kell munkálkodni, gondolkodni, vitatkozni, a tanítványokkal, szükséges az állandó dialógus, a folyamatos inspiráció... a támogatás... a szellemi készenlét... "...vallja a művész.

A kiállított munkák pedig valóban tükrözik őt magát, a kísérletezőt, a megállapodottat, a lázadót. A tanítót. Ahogy egyik korábbi méltatója fogalmazott:

"A művész gobelin-kompozíciói jelképekkel szólnak, olyan végső világukat elért formákkal "ábrázolnak" amelyek már nem tárgyiasak konkrét formákhoz szokott szemünk számára. Mégis esszenciálisan hordozzák egy-egy jelenség közérzetét"

A kiállítás április 10-ig látogatható a Magyar Kultúra Alapítvány Házában (1014 Budapest, Szentháromság tér 6.)

Jóry

Programok

Széchenyi emlékest

A Budai Polgári Casino Széchenyi István emlékestet rendez 2002. április 10-én 19 órakor a Budavári Önkormányzat aulájában (I. kerület, Kapisztrán tér 1.). Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A műsor: Pejach István előadása gr. Széchenyi István levelezéseiből.

Az előadóművészek: Sudár Annamária előadóművész az Erkel Ferenc Kamarazenekar vonósnégyese, Kónya István lantművész, Menyhért Mariann énekművész v. Marik Péter énekművész, Bíró Attila zongoraművész fellépésével. Rendező: Felföldi Anikó.

Játszóház

A Budavári Általános Iskola Játszóházba hívja a nagycsoportos óvodásokat április 6-án (szombaton) délelőtt 10-12 óráig. Szeretettel várunk minden érdeklődőt.

dr. Szaszkó Lászlóné igazgató,
Denkeyné Borsós Judit tanító néni,
Husztiné Keresztes Tünde tanító néni

Kodály-metszetek

Tavaszy Noémi festő-grafikusművész Kodály Zoltán tiszteletére készített linómetszet sorozatának kiállítása látható a Szabolcsi Bence zeneiskola aulájában (1052 Bp. Vármegye u. 9.) A kiállítás megtekinthető: 2002. márciustól a tanév végéig, hétfőtől péntekig naponta 10-18 óráig.

FOLYAMAT TÁRSASÁG

Bakonyi Mihály	festőművész
Bakos Ildikó	szobrászművész
Balás Eszter	szobrászművész
Balogh Géza	festő-szobrászművész
Benedek József	szobrászművész
Bikácsi Daniela	festőművész
Bodor Anikó	grafikusművész
Budahelyi Tibor	szobrászművész
Csáji Attila	lézer-hologram
Eleőd Ákos	építész
El Kazovszkij	festőművész
Gaál József	festő-grafikusművész
Geblusek Antal	belsőépítész
Illényi Tamara	festőművész
Kuchta Klára	képzőművész
B. Laborcz Flóra	ötvös-szobrászművész
Lévay Jenő	grafikusművész
Nádorfi Lajos	festőművész
M. Novák András	operatőr-fotóművész
Nyerges Éva	gobelinművész
Oláh Tamás	gobelinművész
Olajos György	grafikusművész
Péter Ágnes	szobrászművész
†Simsay Ildikó	festőművész
Székhelyi Edith	festőművész
Szily Géza	festőművész
Szurcsik József	festő-grafikusművész
Tahin Gyula	fotóművész
Takács Ferenc	irodalomtörténész
Velazquez Israel	festő-grafikusművész

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás támogatói:

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

Nemzeti Kulturális Alap
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Symposion Társaság
Dunapack Rt. Csepeli Papírgyára
MATÁV Rt.

A Vigadó Galéria
tiszteletel meghívja Önt
a
FOLYAMAT TÁRSASÁG

FOLYAMATKIÁLLÍTÁS

címû
folyamat-kiállítására

Megnyitó: 1998. október 29. 17 h

Bezáró: 1998. november 15. 16.30 h

A kiállítást rendezte:
Eleõd Ákos - Oláh Tamás
és a
FOLYAMAT TÁRSASÁG

FOLYAMATKIÁLLÍTÁS

A Megnyitón a KEZDÕPONT (vö.: bábállapot)
A Bezárón a VÉGPONT (vö.: tarka pillangó) látható;
18 nap alatt az alkotások folyamatosan változnak
felépülnek; átépülnek; leépülnek
vagy éppenséggel maradnak, ahogy; csak az idõ múlik.

▼

A ZÁRÓBULIN megtekinthetõ :
a FOLYAMATKIÁLLÍTÁSt
végigkövetõ videofilm muszterja
a fázisok fotódokumentációja
na és a

FOLYAMATKIÁLLÍTÁS

A Kortárs Galéria és
Art Művészeti Menedzseriroda
(A Közművelődés Háza
Tatabánya, Szent Borbála tér 1.)
szeretettel meghívja
Önt és barátait

Megtekinthető:
1998. március 7-től
1998. március 29-ig
naponta 10–18 óráig
(szünnap: hétfő)

N • YOEL RÁGHE • S

NYERGES ÉVA – OLÁH TAMÁS
GOBELINTERVEZŐ MŰVÉSZEK

kiállítására

Megnyitó: 1998. március 7-én, 16 órakor

A kiállítást megnyitja:
V. Angyal Mária
művészettörténész

Szeretettel várjuk Önt és kedves családját!

OLÁH TAMÁS

MEGHÍVÓ

XIII. Kerületi Hírnök
2002. okt. 31.

OLÁH TAMÁS

A türelem művészei

Folyamatos gobelin

Amerika hangja

Monumentális méretű falikárpitokból, festményekhez illő részletességgel kidolgozott gobelinekből tekinthettek meg egy csokorra valót a közelmúltban az Újlipótvárosi Klub-Galéria látogatói. A Nyerges Éva–Oláh Tamás Ferenczy-díjas kárpitművész házaspár kiállításán a látogatóban szinte az első perctől kezdve ott motoszkált a kérdés: vajon milyen módszerrel, mekkora fáradsággal készülhettek ezek az óriási vagy éppen apró, de tökéletes kidolgozású, szinte megelevenedő alkotások. A munka emberfelettinek tűnik, hiszen tudnivaló, hogy egy tenyérnyi gobelin is akár hónapokig készülhet. Éva és Tamás számára persze semmi meglepő nincs a dologban: harminckét éve élnek és dolgoznak közösen: több száz négyzetméternyi kárpitot, megszámlálhatatlan kilométernyi fonalat tudnak már maguk mögött.

– Hát az biztos, hogy nem úgy működik, mint egy festmény vagy grafika, hogy elgondolok valamit és hipphopp megvalósítom – mosolyog Éva –, de azért lehet vele haladni, ha van hozzá kellő kitartása az embernek. Ha nem annyira bonyolult a minta és reggeltől estig semmi mással nem foglalkozom, akkor akár két hónap alatt is elkészülhet egy négyzetméternyi.

– Az emberek többsége ráadásul úgy tudja – teszi hozzá Tamás –, hogy a gobelint ölben, kis keretben, előrerajzolt minta alapján, pontszerű öltésekkel készítik, de ez tévhit: hatalmas, álló szövőszéken készül, csak az elnevezés rossz. Valójában nem is gobelinek ezek, sőt semmi közük az igazi gobelinekhez, hanem kárpitok, bár ez a szó sem a legjobb rá, hiszen ha az emberek ezt hallják, akkor meg a bútorkárpittal veszik egy kalap alá. Valahogy nem ismerik igazán ezt a műfajt, sőt kissé talán idegenkednek is tőle. Egy képet, egy plasztikát még csak-csak el tudnak képzelni a lakásban, de kárpitot, azt nem. Megnézik, megtapogatják, szép, de otthonra nem kell. Sajnos ez a tapasztalat.

Tamás egyébként már vagy húsz éve nem sző. Valamikor a nyolcvanas években dolgozott a szövőszéken utoljára, de akkor – mint bevallja – nagyon elege lett belőle.

– Nem férfimunka ez – mondja –, ott kell ülni folyamatosan, fenékkel kell bírni, meg idegekkel, a nők erre alkalmasabbak, több bennük a kitartás. Fiatalabb koromban még lekötött valahogy, de azóta inkább a fémekkel foglalkozom, illetve a tervezésben vállalok szerepet.

– Úgysem férnénk hozzá ketten egyszerre – mentegeti párját Éva nevetve –, de persze ott dolgozunk egymás mellett, mindegyikünk megmondja a másiknak, mi van szerinte elrontva, mit kellene másképp, minden munkát tulajdonképpen közösen készítünk, a kópiákat is együtt tervezzük meg. A kópiák azok a kartonra festett vázlatok, amit a szövőszék, a készülő kárpit mögött függesztenek fel, méretben és koncepcióban megegyezik a leendő alkotáséval, ez alapján lehet követni a tervezett mintát. Másképp nem nagyon menne, egy többméteres, több évig készülő darabnál az ember már azt sem tudná, mit csinált az elején. Az apró, finom részletek persze nem szerepeltek a vázlaton, azokat menet közben „álmodja bele" az ember. Évának bevallása szerint nem ment, nem megy el a kedve a szövéstől, szereti csinálni annak ellenére is, hogy – mint mondja – hosszabb idő után nagyon fárasztó tud lenni, megfájdul az ember háta, szeme. A végeredményt nézve persze nem fér hozzá kétség, hogy megérte a fáradozás.

A galériában kiállított művek közül az egyik legérdekesebb az Amerika hangja című kárpit, amely egy régi típusú rádiót formáz, de olyan élethűen, hogy az ember önkéntelenül is a gomb után nyúl, hogy bekapcsolja. A készülék elejébe egy képeslap van „betűzve" (pontosabban beszőve) láthatóan Amerikából, bélyeggel, pecséttel.

– Vagy tíz éve rendeztek egy hazai biennálét – meséli a mű születésének történetét Tamás –, amelyre „Párbeszédek" témakörben kellett tervezni, akkor csináltuk. Az ötvenes évek végén ugye sok fiatal hagyta el az országot, települt le az Egyesült Államokban, azután csak küldték haza a képeslapokat, amit a szülők szimbólumképpen betűztek a rádióba. Sajátos és tipikus formája volt ez a párbeszédnek akkoriban.

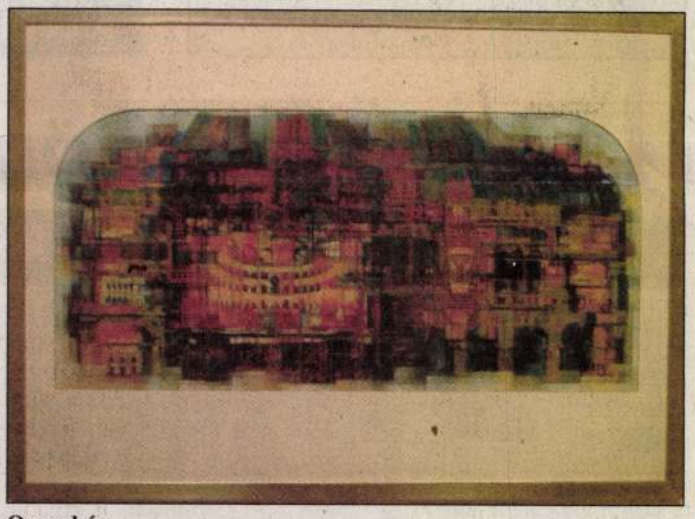

Operaház

Mindez persze csak egyetlen téma a művészházaspár kárpitba szőtt világlátásának példájaként, de a Magyar Kárpitművészek Egyesületének tagjaként készítettek ők a közelmúltban nemzetközi hírverést keltő millenniumi tárgyú, vagy Himnusz-ihlette alkotást is. Idén márciusban a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma mindkettőjük életművét a magyar kárpitművészet legnevesebb képviselőjének emlékére alapított Ferenczy Noémi-díjjal jutalmazta.

Joó Hajnalka

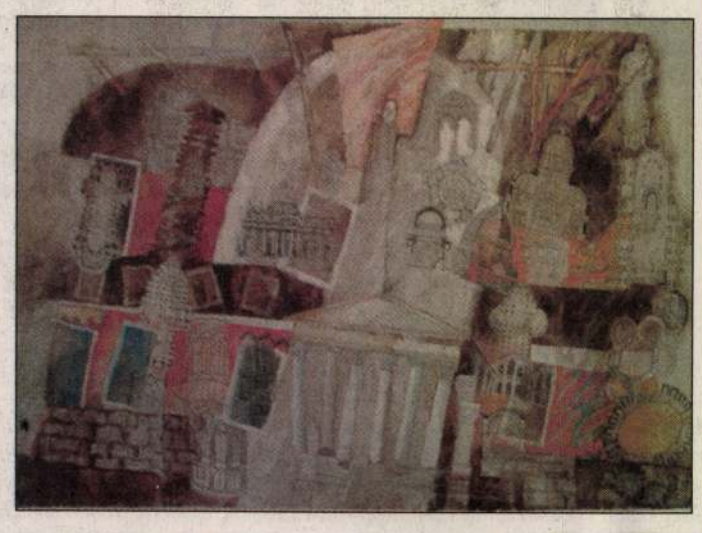

Ezredvégi gondolatok

Újpest centrumában, Munkásotthon u. 8–12. sz., 2003. I. negyedévi kezdéssel téglaépítésű, liftes társasházban színvonalas, kulcsrakész lakások, üzlethelyiségek leköthetők. Átadás: 2004. I. félév. **Eladási ár: lakások: 258–265 E Ft/m², üzletek: 280 E Ft/m² + áfa.**

Újpesten, Erkel u.-ban 2003. I. negyedévi kezdéssel 15 lakásos, téglaépítésű társasházban lakások, garázsok leköthetők. **Eladási ár: lakások: 258 E Ft/m².**

Bp. IV., Görgey A. u. 29–33. sz. alatti, kétemeletes épület tetőterében kialakításra kerülő, téglaépítésű, egyedi fűtéses, igényes lakások **akciós áron leköthetők!**
I. típus: nettó **86 m²-es,** 4 szobás lakás (bruttó 105 m², 190 800 Ft/m²). Eladási ár: **20 038 000 Ft.**
II. típus: nettó **97 m²-es**, 5 szobás lakás (bruttó 118 m², 191 500 Ft/m²). Eladási ár: **22 601 000 Ft.**
Az eladási ár magába foglal 1-1 db 10 m²-es tárolóhelyiséget is!
Ragadja meg az utolsó alkalmat!

ISTVÁN-HÁZ. Bp. IV., Liszt F. u. 27–29. II. ütem. Téglaépítésű társasházban, egyedi cirkófűtéses lakások – **7 db 48 m² (bruttó: 66 m²)–96 m²-ig** – novemberi átadással, egyéni ütemezett fizetési konstrukciókkal eladók. Állami lakástámogatás, banki hitel igényelhető!
Üzlethelyiségek (3 db), gépkocsibeállók, tárolóhelyiségek részletfizetési kedvezménnyel megvásárolhatók.

Újpesti Ingatlanközvetítő és Építési Iroda
1042 Budapest, Árpád út 16.
INGATLAN®
www.ingatlankulcs.hu e-mail: ingatlankulcs@axelero.hu
Telefon/fax: 369-5214, 380-4920, 370-8710

Irodánk kínálatából:

XIII., Tomori utcában 53 nm-es, 1+2 félszobás, földszinti, összkomfortos, távfűtéses öröklakás eladó. Irányár: 9 M Ft.

XIII., Kresz G. utcában felújított társasházban, 67 nm-es, 2 szobás, II. emeleti, gázkonvektoros fűtésű, komfortos öröklakás eladó. Irányár: 13 M Ft.

XIII., Lehel utcában téglaépítésű, liftes társasházban, 100 nm-es, 3 szobás, II. emeleti, étkezős, erkélyes, jó állapotú, gázkonvektoros fűtésű öröklakás eladó. Irányár: 19,8 M Ft.

XIII., Szt. István körúton téglaépítésű, liftes társasházban 75 nm-es, 2,5 szobás, galériázott, IV. emeleti, igényesen kialakított, erkélyes, cirkófűtéses öröklakás eladó. Irányár: 23 M Ft.

KERESSEN FEL BENNÜNKET!

Nyitva tartás: h–cs: 9–18, p: 9–14 óráig

Személy- és teherautó szerviz

Zöldkártya

- környezetvédelmi felülvizsgálat
- igazolólap kiállítás
- benzin és dízel motorokhoz is
- beállítás a helyszínen
- előzetes bejelentés nélkül, soronkívül

Már szombaton is nyitva!

Ingyenes olajcsere

nálunk vásárolt olaj esetén

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 8–18 óráig
szombaton 8–14 óráig

Cím: Bp. XIII., Szekszárdi u. 24.
Telefon: 239-5036
Mobilstar Autótechnikai Kft. diagnosztika

BÚTORT A GYÁRTÓTÓL

Várjuk bemutatótermünkben h–cs: 9–17, p: 9–15 óráig

A TOPBÚTOR KFT. KÍNÁLATÁBÓL:

- **kárpitozott ülő- és fekvőbútorok**
- **székek, karszékek és étkezőasztalok gyártása**
- **kárpitozott és fényezett BÚTOROK FELÚJÍTÁSA előzetes felmérés, szövetválasztás alapján fuvarszervezéssel.**

Bp. XIII., Fáy u. 7.
Telefon: *350-8928, 451-0873*
Telefon/fax: *350-8527*

A LEGKEDVEZŐBB ÁRON!

KÖLTÖZZ ZÖLDBE!

Épül a Homoktövis Lakókert következő üteme

A zöldövezeti lakókertek építésében több, mint egy évtizede meghatározó szerepet betöltő **Interestate Rt.** Budapest **IV. kerületében, a Homoktövis utca** mentén fekvő 20 hektáros területén **2005-ig** közel **700 db új építésű** lakóingatlant, illetve üzlethelyiségeket épít. A 2001-ben indult nagyszabású beruházás első ütemében épült 132 db társasházi lakás átadásra került. A jövő év nyarán beköltözhető 83 db társasházi lakás nagy része is vevőre talált már.

A napjainkban indított új ütem lakásai jövő év szeptemberében kerülnek átadásra. Ezek a társasházi lakások **52–90 m²** közötti alapterületűek, minden lakáshoz tartozik terasz vagy erkély. A földszinti lakásokhoz tartozó 35-50 m² alapterületű, kizárólagos használatú kert nem jelent pluszköltséget a vevők számára. A társasházi lakások kulcsrakészen épülnek, de a leendő lakástulajdonosoknak van lehetőségük egyedi elképzeléseik megvalósítására, az építési engedély keretei és a műszaki készültség határain belül. A lakások egyedi fűtéssel, vízórával készülnek, a társasházi közös költségek nagysága mindössze néhány ezer forint körül alakul havonta. A társasházakban gépkocsi-beállóhelyek és önálló garázsok is megépítésre kerülnek. Az épületeket körbekerített, parkosított udvar veszi körül, játszó- és pihenőhelyekkel, ápolt zöldterülettel.

A Homoktövis Lakókert beruházás keretében jelenleg zajlik a **sorházi lakásoknak, ikerfél építésére alkalmas telkeknek** otthont adó terület közművesítése. A sorházi lakásokat az Interestate emeltszintű szerkezetkész (65%) készültségben építi meg – jövő év augusztusi átadással –, a belső befejezés a vevők feladata. A 4-5-6 lakásos zártsorú beépítésű **sorházak** önálló, **160–230 m²** közötti alapterületű önálló telekkel rendelkeznek. Az **ikerfél építésére alkalmas telkek 500-600 m²** közöttiek. A sorházi lakások, ikerházas telkek értékesítése is megkezdődött már.

Az Interestate az OTP Bankkal kötött együttműködési megállapodás alapján teljeskörű és ingyenes hitelügyintézést biztosít vevői számára, így a leendő tulajdonosoknak csak a hitelszerződés megkötésekor kell az OTP Bank fiókjába befáradniuk.

A társasházi lakások ára 265 ezer Ft/m². Az ingatlan vételára a műszaki készültségi foknak megfelelően 5-6 részletben fizetendő.

A vevők kényelmesebb kiszolgálása érdekében az Interestate Rt. **értékesítési irodát** nyitott a helyszínen, a **Homoktövis u. 105**. szám alatt, ahol hétfőtől péntekig 8.30 – 17.00 óra, szombaton pedig 10.00 órától 13.00 óra között várják az érdeklődőket.

Interestate Rt.
1062 Budapest, Bajza u. 48.
Telefon: 230-4747, 312-2424
www.interestate-rt.hu

INTERESTATE RT.

XIII. kerületi önkormányzat lapja. Kiadja a Sprint Kft. Felelős kiadó: Machos Ferenc.
Szerkesztőbizottság. Főszerkesztő: Sas György. Szerkesztőség címe: 1137 Bp., Újpesti rkp. 7. fszt. 2.
Ts: Sprint Kft. Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Balogh Ádám vezérigazgató.
Web oldal: w3.datanet.hu/~sprintbp/hirnok • E-mail: xiiikerhirnok@chello.hu
1137 Bp., Újpesti rkp. 7. • Hétfőtől péntekig 9–15 óráig • Fax: 329-2841 • Telefon: 237-0242, 237-0243 (Sprint Kft.)

OLÁH Tamás

gobelinjeiről ld.

Művészet, 1990.3.sz, 32 - 36.p.
ill.

8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

OLÁH Tamás

Ágh István: Egy kiállítás emléke : Ferenczy Béni és Ferenczy Noémi tiszteletére.
= Magyar Fórum, III.évf. 12.sz. 1991 10.p.

Bp., Vigadó Galéria

kezdve fennmarad [illegible]áriumo
ván a falu [illegible], ter
lapjául is a jobbágytelket
- és a telepítési [illegible]levelek
tileg egy jobbágytelekre e
a jobbágy házában [illegible]eltek,
járadok egysége a "fűst" /f
felhasznált és [illegible] idéz
1334-ben az [illegible] azt je
töt talált".

A jobbágytelket I. Károl
lapjának, amikor pénzügyi r
dett, hogy az [illegible] megáll
portal után kell fizetni, "
megrakott [illegible] ki- és bej
szóvá vált [illegible]

Oláh Szilveszter

Megbízták a művészt, hogy a XVII. Sinia u-i Óvoda részére „Anya gyermekkel" című kompozíciót készítse el.

— : Köztéri munkák 1980-ban.
Művészet, 1981. február — 58. lap.

Oláh Tamás

Megbízták Oláh Tamást, hogy 3 darab gobelint a Borgazdasági Vállalat tárgyalóterme részére készítse el.

—: Körtéri munkák:

Művészet, 1977. november - 48. lap.

Oláh Tamás

Gobelinterveit dicséri a lap "Tájékozódás" c. rovatában, a "Tárlat Gyöngyösön" c. beszámoló. A nemrég alakult szentendrei Vajda Lajos alkotócsoport közös kiállitást rendezett aug. 11-12-én Gyöngyösön, legujabb munkáiból. A közelmultban Szentendrén is volt közös kiállitásuk.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 18.
XVII. évf. 33. sz. 6. lap.

Oláh Tamás gobelintervező

Szekszárdon ápr. 24.-én hat fiatal iparművész mutatkozik be munkáival.

Nógrád, 1975. ápr. 24.

Oláh Tamás, gobelin- és szőnyegtervező
a Magyar Iparművészeti Főiskola
Textil Tanszékének végzős hallgatói
diploma-kiállításán szereplők
tervei.

Meghívó

1994. febr. 1.

Oláh Tamás

Megbizták a müvészt, hogyfrancia gobelint készitsen az uj-delhi-i Magyar Nagykövetség részére.

-----:Köztéri munkák.
MŰVÉSZET,1979.október - 47.lap.

Oláh Tamás, iparművész, gobelin-művész

Sikerrel zárult a sportot, testedzést népszerűsítő Ezüstgerely művészeti pályázat. – Ezüstgerely-díjat nyert a képzőművész kategoriában Veress László Sándor a „Bedobás" c. alajfestménye és Riger Tibor „Győzelem" c. bronz-rézszobra. Iparművészetben Oláh Tamás „Forma I." c. gobelinje.

|Eulítve|.

Népszabadság, 1984. jún. 7.

Országos folyóirataink mellett igazán nem kell szerénykedniük a vidéki folyóiratoknak. Nemcsak azért, mivel gyakran rangos írók tisztelik meg írásaikkal, hanem azért is, mivel egyre gyakrabban bukkanunk oldalaikon „ismeretlen" szerzők ragyogó prózáira, verseire. Kedvező szelet biztosítanak a vidék folyóiratai az első szárnycsapásokhoz? Lehet. És ezáltal is tiszteletre méltó hagyományok követői. De sokkalta inkább az irodalom vándorcirkuszainak magasan lengő trapézai, ahol [illegible] lehet [illegible] életveszélyes" si őket. Emlékeznek-e erre a sovány, testileg-lelkileg meggyötört költőre? Vitatkozzunk-e a vallomásokkal? Vagy állítsuk fel magunk is elképzelt Golgotánkat valahol a Rábca árterében, Abdával szemközt? Hulesch is ezekkel a kérdésekkel viaskodik.

Legalább ilyen sikeres írás Böröndi Lajostól a *Hétköznapok*, „egy időszelet grafikai képe", ahogyan a szerző nevezi. Egyetlen mondatba sűrített dráma balladai tömörséggel. A kritikák, tanulmányok mellett néhány ecsetvonás a folyóirat a világirodalomból: pasztellszínével [illegible] Lisa Stromszky írása tű-

A textilművészet legreprezentatívabb, s ennek megfelelően a legtöbb hagyományt és kötöttséget vállaló műfaja, a rendkívül munka- és időigényes gobelin is elérkezett a műfaj határainak feszegetéséhez, de legalábbis ahhoz a kérdéshez: va-

[illegible]

M.D.K.

Oláh Zoltán

18 éves, m üszaki köz. isk. tan.

1949-ben a Debreceni Képzőművészeti Szabadiskola hallgatója volt

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 186.1.

A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.

P. 1965.

OLÁH Tibor (fotó)

Erdélyi néprajzi képek c. kiállitása Nyiregyházán 1984.

Emlékeztető naptár.=Fotóművészet, 1985.1.sz. 55.p.

MDK.

Oláh Vilmos

Barqckpálinka plakátterv

Kirakat 1967 febr.

Oláh Vilmosné

Nürnbergi rézlet, vízf.

Nemzeti Szalon.

Munkácsy Céh VIII. repr.
Kiáll. Kat. 1935. márc. 30 –
ápr. 14.

Oléh Vilmosné. MDK

Nürnbergi részlet. Vizf.

Nemz. Szal.- A Munkácsy Cé. VIII. repr. kiáll.-a
1935. márc.30.- ápr. 14.

M.D.K.

Oláh Zoltán

„Kéméndy mester ifju tanitványa" tervezte a Városi Szinházban bemutatott "Menyasszonyháboru" c. darab diszleteit .

Menyasszonyháboru c. kritika
Szinházi Elet. Bp. 1923. dec. 16-22.
XIII. évf. 51. sz. 9-15. lap.

OLÁH TIBOR fotóművész

néprajzi fotói

Alföld, 1989.12.

művek melankolikus, bölcs hangvételét előlegzik. Hamvas Bélának van egy gyönyörűséges írása, címe: *Kései művek melankóliája*, s ebben Beethoven, Szophoklész, Tolsztoj, Goethe, Bach és Shakespeare öregkori, halálközeli műveiről beszél, és arról, hogy mire ezek a zseniális alkotók mindent megtudtak az életről és az emberről, s mindezt át tudnák adni, „közben az élet elfogyott. A mű nagyobbik felére nincs idő. Menni kell: Most! Éppen most!" Ahogy Henrik mondja az utolsó képben - mintha maga Füst Milán is aggastyán lenne, pedig ekkor még csak negyvenhárom éves -:

„Ne szólj: öreg vagyok, s korom vagy nagy bajom miatt, most feledjem el, amit tudok... a sokfélét, amit felvett a szív s az agy."

S miközben Henrik búcsúzik az élettől, olyanfajta bölcs, meleg, megbékélő, szelíd belenyugvás árad szavaiból, amellyel a Hábi-Szádi-történetekben találkozunk majd több mint húsz év múlva.

„Egy erdőségre gondolj, isten tudja, hol, s hogy abban most egy korhadó, vén törzs kidőlt? Tudsz róla? Nem. És én se, lásd. Hogy volt s kidőlt, én nem tudom - s magamnak nemsokára ez leszek. S ezt elgondolni jó. Magamról tudnom oly teher... S ha majd felkeltenél: csodálkozva hallgatom a saját életem..."

A keleti, panteista, buddhista filozófia bölcs, megbékélő, halálba belenyugvó szavai ezek. Rendkívül érdekes, hogy a négy évvel korábban írt *Catullus*ban szinte szó szerint ugyanezt mondja a főhős, de sokkal karcosabb, indulatosabb, lázadóbb hangsúllyal:

„Ha egyszer nem szeretek élni - nem becsülök semmit -, nem tartom az egészet semmire... Végy fel egy követ vagy egy darab fát, vagy akármit, amiről azt se tudtad, hogy van valahol... Az leszel, fiam - amiről azt se tudtad, hogy van valahol... - Minek akkor ez a sok hűhó?"

E két idézet hangvételkülönbsége jelzi a két írói közérzet közti különbséget: a *Catullus*ban összeszorított foggal, a pusztító szenvedélyhez görcsösen, kétségbeesetten hozzátapadva élik az életüket vagy élőhalott állapotukat a dráma hősei, és az íróval együtt ők is bizonyítási kényszerben szenvednek. A *Negyedik Henrik király*ban viszont az írói optika sokkal szélesebbre nyit, az ábrázolás távolságtartóbb, a rálátás sokkal nagyobb a jelenségekre, s ezáltal minden még bonyolultabbá válik - az írás tónusa könnyedebb, lazább, ironikusabb -, az író és hősei magabiztosabbak, de közben szenvedélyük mértéke sem csökken, és a felidézés delejes ereje épp akkora, mint a korábbi írásokban. Ez a dráma reprezentánsa és egyik csúcspontja lett Füst új írói és emberi korszakának; az újonnan meglelt önbizalomnak s a kiharcolt és megszenvedett átmeneti békének.

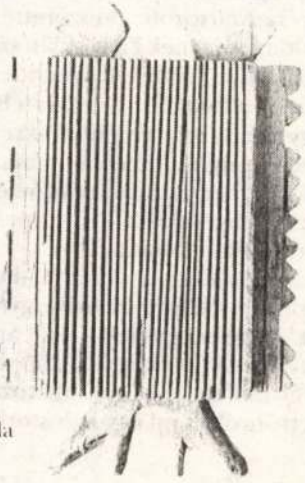

Hajdúböszörményi csigaborda

és ugyanezt elmondhatjuk a *Negyedik Henrik király* írásakor is: virtuálisan Henrik király lett, mintegy növekedni kezdett Henrik király lehetőségei irányában.

Henrik tökéletes azonosságtudattal, jó és rossz tulajdonságaival egyetemben vállalja önmagát. Ő az, akit soha nem lehet betörni, megalázni, s akire senki nem tud béklyót vetni. Mámorosan élvezi ugyan a hatalmat, de könnyedén eldobja magától, ha „benső vezére" azt sugallja. Nem harcol sem azért, hogy visszakerüljön a trónra, sem azért, hogy megtartsa azt. Mindig azt teszi, amit az adott pillanatban jónak érez. Soha nem mérlegel, semmi nem fontos neki, csak saját, személyes szabadsága és szabad akarata. Nem akar senkinek megfelelni, s bár többszörösen megszenvedi a létet, belső nyugalmát és fölényét soha nem veszíti el. Füst Milánt Camus-hoz hasonlóan az abszolút, a tökéletes szabadság mibenléte foglalkoztatta, példa rá a *Catullus*, a *Szakadék* és a *Negyedik Henrik király*, és helyenként ő is arra a következtetésre jutott, hogy az abszolútumra törekvő önmegvalósítás bizonyos esetekben egyfajta szörnyeteg egoizmus szülője, s a többi ember elpusztítását, illetve megnyomorítását eredményezheti.

Füst Milán a Napló tanúsága szerint egész életében szenvedett attól, hogy az őt ért sorozatos megaláztatásokért nem tudott elégtételt venni, vagy csak olyan későn, hogy már nem is volt érdemes. Henrikjében egy egész képet szentel a királyi megtorlásnak, de mivel nagy író, még ide is becsempészi a dolgok fonákját: egy idős nemes szíven szúrja magát, hogy elkerülje a megaláztatást, s Henrik szája íze végül keserű lesz, igazából elveszett a győzelem öröme.

A költő mindig szorongott, mindig félt valamitől, Henrik viszont sohasem fél. Magabiztos, játékos lény, aki iróniáját, fölényét sohasem veszíti el, akár a porban, akár a trónuson, mindig ő a helyzet ura. A nőkkel szemben is a fölény állapotában van, független és szabad tőlük. Szertelen, bátor és szélsőséges az önvádban és az önszeretetben is. Mámorosan komédiázik, élvezi a Canossa-járás monumentális színjátékát; köztudott, hogy Füst Milán is nagy szerepjátszó volt egész életében. Sok helyen olvasható például a Naplóban, mennyire irigyelte a hallgatag embereket. Mindez a Henrikben így hangzik: „Sok mindent megtanultam ám. Komoly vagyok - tudod, mi az? És hallgatok. E földön a hallgatás az úr."

Osvát, „a zsarnok apa" halálával Füst Milán egy megszégyenítő, alárendelt viszonyból szabadul fel (melynek létrejöttében persze nagy része volt az ő feltétlen behódolásának is), s elementáris erővel tört fel benne az igazi, az imádott, a csodált apa képe. A mélylélektan területére kalandozva, megkockáztatható az az állítás, hogy Henrikben apja képébe helyettesítette magát, és saját magát apjával azonosította. Így tehát Henrik nem más, mint ő maga és az apja egy személyben. Az imádott apa, aki Obrenović Milan későbbi szerb király baráti köréhez tartozott, aki szerette az életet, a nőket, mulatott, kártyázott, s „az élet királya" volt, s a gyermek Füst Milán szemében maga lehetett a csoda. Az *Ákoska* vagy *Aladdin atyja sírjánál* című, alig rejtetten önéletrajzi ihletésű írások szinte sugározzák magukból ezt az olthatatlan és egyértelmű apaimádatot. Persze, felnőtt fejjel már azt is tudja, hogy az apa miatt ment tönkre a család, az apa miatt lett az anyja megkeseredett, idegbeteg teremtés. Ebben a műben minden jelenség sokoldalú varázslatban kel életre: így jelenik meg az apakép színe és fonákja egyszerre: Henrik nagyszerűségében a gyermek csodálata tükröződik az apa iránt, a király szörnyeteg mivoltát pedig a felnőttkor keserű tudása láttatja.

Füst ebben a drámában maga is áthágja a törvényt, ahogy saját hőséről mondja: „Ki mindig átallépi azt, amit átallépni nem lehet." Henrik ugyanis ő maga és egyúttal az apa is; Berta királynő pedig saját felesége és egyúttal a saját anyja is. Ebben a bonyolult lélektani szövevényben egy mélyen elrejtett Ödipusz-komplexus körvonalai sejlenek fel.

A *Negyedik Henrik király* a férfikor fényességét sugározza, de utolsó képei - mikor az öreg Henriket a fia letaszítja a trónról, majd egy kolostorba száműzi - már az öregkori

a szegénységet, a bajt,
vidd el az idegenekre és a messzi rétekre!
Menjen el tőlünk a szegénység
és hozza el az Újhold a mi egészségünket
és a mi szerencsénket!

BARI KÁROLY gyűjtései és fordításai

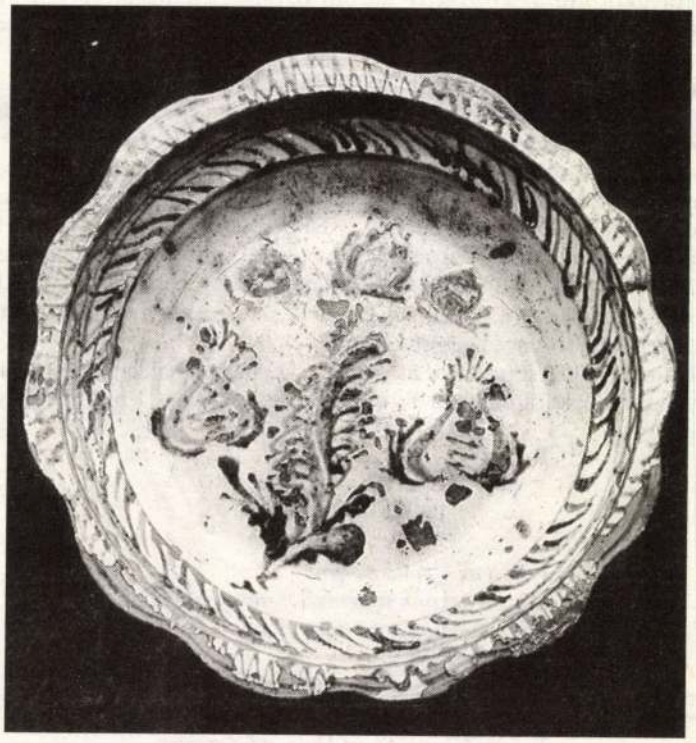

Debreceni cseréptál

Hosszú életre nem számít, pedig a nyolcvanegyet megéri. Míg a földön van, betegséget nem tapasztal. Víg asszony lesz, aranyoskám, de elvált férfival teszi le a házasságát, ne haragudjon, hogy ezt mondom.

Nézze, itt van a tenyerében: a Szent Istentől volna ugyan szerencséje, de van egy nő, aki minden újhold péntekjén kilenc lábnyomot fölszed maga után és a kilencedik sírhoz elássa. És azt mondja: ahogy az a halott szárad, szikkad, úgy száradjon, szikkadjon a maga szerencséje!

Akarja, hogy föloldozzam a rontás alól?... Ha akarja, én tiszta lélekkel, tiszta szeretettel segítek magának. De csak úgy, hogyha hisz bennem!... No, hozzon ide egy szál fehér cérnát!... Itt a cérna, jól van. Mutassa az ujját!... Ahogy ezzel a cérnával mérem magát, elmérek magától mindenféle szerencsétlenséget, kilenc puszta határra elviszem, oda, ahol só, kenyér nem terem, Istent nem imádnak, Páduai Szent Antalnak tiszteletet nem adnak. Nem az én híremmel, Isten hírével, Páduai Szent Antal tiszteletével eltávolítom magától a rontást! Mondja: úgy engedje az Isten!... Ámen.

Most pedig hozzon ide egy ollót, aranyoskám! Elvágom a cérnát... No, itt van az egyik szál cérna. Kössön rá három csomót és minden egyes csomóra különlegesen kívánjon, tegyen három kívánságot, amit szeretne az Istentől, hogy teljesüljön! No, kösse!... No, megkötötte?... Tiszta szívéből akarja?... Akkor dörgölni fogom a cérnát a tenyeremben, így... Nézze, aranyoskám, szemfényvesztő nem vagyok, mozi nem vagyok, de ha akarja, hogy fölvirágozzon a szerencséje és ha tiszta szívéből akarja azt a férfit, és nem akar csalatkozni, nem akarja, hogy cserbenhagyja, hogy boldogtalanná tegye egész életére, fújjon rá a markomra, amiben a cérna van! Ha a cérna újra sima lesz, olyan, mint mielőtt megkötötte, az a bizonyos három kívánsága teljesüljön Isten által! Úgy engedje a jó Isten! Amikor majd szétnyitom a markomat és a cérna szép, sima lesz, maga már annyiba veheti, mintha a kívánságai teljesültek volna.

Mennyi pénzt nem sajnál a szerencséjéért és a boldogságáért? Mennyi pénzt nem sajnál tőlem, amiért föloldozom? Mert az Isten Isten volt, és az ő koporsóját sem őrizték ingyen. Ingyen, aranyoskám, nem csinálhatom, mert nem is tudom. Magának pénzért temették le a földbe a boldogságát és a szerencséjét, pénzért is oldozom föl a rontás alól. Mennyit nem szán tőlem?... Mondjon egy összeget!... Száz forintot?.... Hát az nem pénz! Nincsen több? Szegény?... No, legyen meg az Isten akarata, majd máskor is fölkeresem! De csak akkor keresem föl, ha a cérnaszál sima lesz, ha eltűnik róla a három csomó. Ha rajta maradnak, akkor én nem tudok segíteni, még ha ötezer forintot ad, akkor se! No, fújjon rá utoljára a markomra! Jól van. Bontsa ki!... No, nincsenek rajta a csomók?... Hála Istennek, sikerült! Friss egészséget kívánok!

Ezt a három csomós cérnaszálat ássa el a kilencedik fának a tövébe és ahogy az a fa virágzik, úgy fog virágozni a maga öröme és boldogsága! Édeském, friss egészséget kívánok!

HOLDIMÁDSÁG

Feljött az Újhold az égre!
Legyen nekünk szerencsés mindnyájunknak!
Adjon nekünk egészséget, erőt,
jöjjön reánk jó nyár!
Feljött az a drága Szent Hold,
felhozta a Szent Isten!
Vidd el tőlünk, Szent Hold, a betegséget,

gyermekünk volt, szerelmesem, ki egyszer majd eljön közénk.

NŐ De miért bántja őt, az ártatlant az Úr?

FÉRFI Az Úr útjaihoz ne illeszd lábadat! Láss álmokat, ember, s teljesítsd be, amivel megbízott az ég!

NŐ Valamit kérdeznék, ha a csöndben hozzám hajolnék a szíved.

FÉRFI Mondd, *hátha* egyedül vagyunk.

NŐ Mi lesz, ha a hangot is elveszi tőlünk?

FÉRFI Hallgatunk.

NŐ Hogyan találjuk meg akkor egymást?

FÉRFI Egymás szagát az orrunkba hozza a szél.

NŐ És ha a szaglást is elveszi tőlünk?

FÉRFI Akkor a kövek és a hideg növények közül kitapintjuk a másik meleg testét.

NŐ És ha a tapintást is elveszi tőlünk?

FÉRFI Nem tudom. Gyere kapaszkodjunk össze. És ne engedjük el egymás kezét.

NŐ Gyere, ölelj engem, és ültess belém szelíd báránykát, aki majd a nyomomban lépdel a kertben.

(Lágyan összeborulnak, a férfi a megnyíló nő fölött, de mozdulatlanok.)

FÉRFI Most jó. Most nem félek.

NŐ Emlékszel a nagy tűzre... álmodban.

FÉRFI Emlékszem.

NŐ Mi a bűnünk?

FÉRFI Az, hogy...

(Beszélni próbál, de nem jönnek elő hangok a szájából.)

NŐ Beszélj, könyörgöm, beszélj... ezt mondd el még, csak még ezt mondd el nekem!

(A fény összeomlik, a színt, a nézőteret megtölti a semmi.)

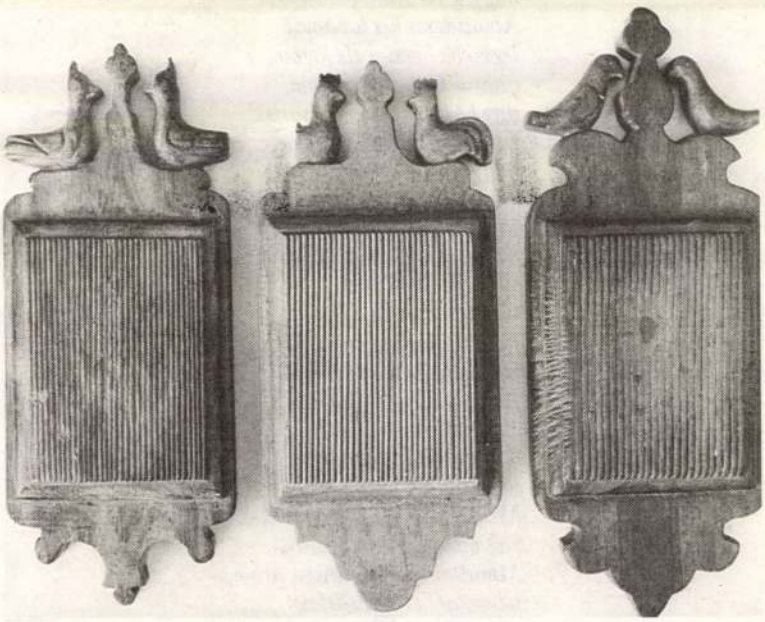

Hajdúböszörményi csigabordák

CIGÁNY NÉPKÖLTÉSZET

JICI

Ne menj, Jici, Szeredába,
csíkszeredai vásárba,
apatársad megöl téged,
apatársad megöl téged!
Hogyne mennék, feleségem,
nincsen nekem mitől félnem,
négy legényfiam jön vélem,
négy legényfiam jön vélem!
Almásderes két lovamat
legszebb kocsim elé fogom,
ostoromat pattintgatom,
úgy hajtok majd a vásárba!
A kocsimnak minden fája
színarannyal van bevonva,
aranygombos még a hám is,
aranygombos még a hám is!
Ne menj, Jici, Szeredába,
csíkszeredai vásárba,
kicsi gyermekedet várom,
megszületik nemsokára!
Hogyne mennék, feleségem,
hogyne mennék, feleségem!
Almásderes két lovamat
legszebb kocsim elé fogom,
ostoromat pattintgatom,
úgy hajtok majd a vásárba!
Jici akkor útnak eredt,
nagyvásárba megérkezett.
Légy szerencsés, kedves testvér!
Legyél te is, kedves testvér!
Köszöntőszók alig múltak,
elébe állt apatársa,
véle sötét nemzetsége,
Jicit rögtön megragadták,
éles késsel szíven szúrták.
Jici már a halált látja,
Jici már a halált látja.
Csapjatok a lovak közé,
jó fiaim, siessetek!
Mint a szélvész, úgy hajtottak,
élőt vittek, holtat hoztak.
Mondtam neked, drága uram,
ne menjél el a vásárba,
életedet kioltják ott,
életedet kioltják ott!

uralkodni magán, lerítt róla a gyengeség, de lehet, hogy csak onnan látszott úgy. Rázkódott a nevetéstől, amikor megkérdezte, biztos, ami biztos, foszlós kalácsot is tud? Persze hogy tud. Tud az mindent, nem lehet olyat nappal kitalálni, amit ő ne tudna.

Megkísértés vagy bekerítés? Vagy mindkettő egyszerre? Őszintén szólva észre sem vetted, mikor kezdődött a tények rémuralma. Meg aztán csupa olyan dologról beszéltek, amibe nem szólhattál bele, így hát nem figyeltél eléggé. A sörről, amit Danek szerint Kladnóban lóhúgynak sem neveznének, és a rác nőkről, akiknek pállott az izéjük. És hogy nem lesz ennek jó vége, a Fradit várják, és a Honvéd megy, és ott egy percig sem szabad élni, ahol rossz a sör, és nincs a papnak házvezetőnője. Meg az elveszített háborúról, amit akkor vesztettünk el, amikor Ferenc Jóska megengedte annak a kurva bakának, hogy ne varrja fel a gombját. Danek heherészett.

Semmi sem jóvátehető.

Ha letagadnád a végét, az jó lenne. A végén apa rágyújtott. Rá kell gyújtania, Danek bácsival nem lehet viccelni. Rágyújt az ember, és kész! Nem kell annyit fogadkozni. Ő már tegnap kiszúrta, nevetett Danek, az ilyet száz méterről kiszúrja, ez nála szakmai ártalom. A hajáról meg minden egyébről. És most ezt együtt végigszívjuk, aztán eltűnök.

Aztán szótlanul mentünk fürödni. Előttünk volt még majdnem az egész délután és a teljes holnapi nap.

De nincs haladék, a végén tényleg oda kell adni az összes golyót.

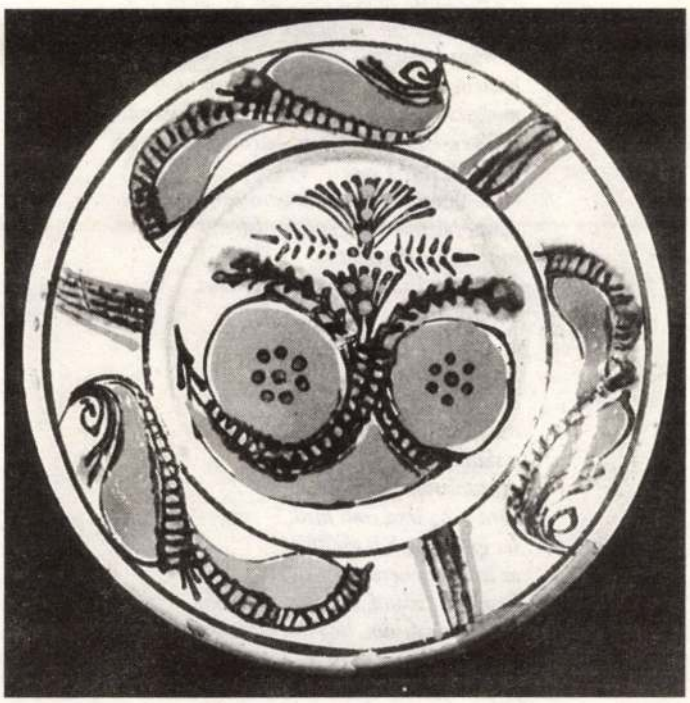

Vámfalui tányér

MARKÓ BÉLA

Kannibál idő

Keserű lesz az idén a testünk,
idegen ízek kúsznak fölfelé benne,
megadja magát,
hát lehetséges ez?
stronciummal fertőzött vízből, gyilkos napfényből,
gyűlölködő lúgokból, savakból is
kiválasztottuk eddig
mindennapi táplálékunkat, kedvesem,
működtek szerveink,
szívünk, tüdőnk, agyunk
szakadatlanul szűrte a mocskot,
s mint a különféle tisztító készülékeken
átkényszerített folyóvíz,
kristályos versek ömlöttek papíromra,
szeretni tudtuk egymást,
s nem volt mérgezett a szájunk,
egyfolytában cserélődtek sejtjeink,
s mégis ugyanaz maradt
a szem, a kéz, a homlok és az ágyék,
gyermekünk nem a televízió képernyőjén
gesztikuláló marionettek
vonásait viselte,
hanem a mi megálmodott arcunkat,
makacsul ellenálltak részeink, kedvesem,
hiába csodálkoztunk rá borjúra, disznóra,
hiába láttunk szörnyeket,
mert konokul formázta bennünk
újra és újra saját képét az Isten,
hiába ittunk ecetet,
hiába nyeltünk hánytató szereket,
bizony hiába,
de lassan elromlik a test,
lassan elromlik a lélek,
elromlanak a versek,
a sejtek rugalmas burkán,
a szavak feszes hártyáján
áthatolnak a mérgek,
bent is az lesz, ami kint,
ha gyűlölet, hát gyűlölet,
ez az igazi vereség,
keserű a szájad, hogyha csókollak,
keserű a szájam, hogyha csókolsz,
rossz ízű lesz a versem,
föl sem fal, el sem ereszt
ez a kannibál idő,

Aztán már csak ez a reménytelen
föld-íz a számban, hánytorgás a sárban.

Első halálom még nem is halál volt
Te voltál, lelkem túlcsordulása,
a Nélküled képtelen létezés.

A második: a már beletörődés.
Sötétségben világló rózsaszál:

*

a másik Te a másik létezésben.

A felédhajló álom-létezés
nádszálán nádirigó énekel.

Más arc a selyemkendő hajlatában:
a fölénk boruló nem-Te, nem-én.

Testem helyett a madár és az Isten.
Lelkem helyett meteorkő-világ.
Halálom helyett nemlét-csepp a létben.

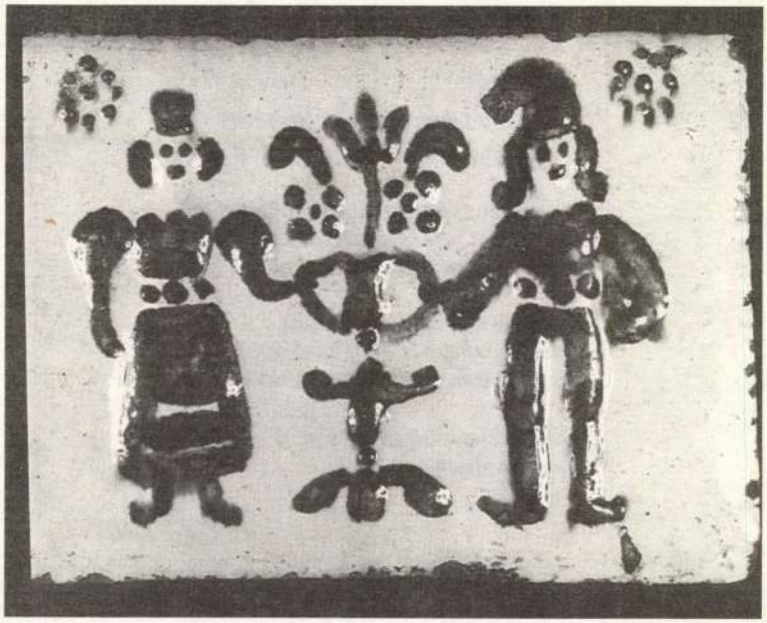

Székelyföldi kályhacsempe

Az, hogy gyengéd lányka-tested, e még asszony-előttit
öleltem majd csak az asszonyi léten
túlit, az alvilágit, a sötétet

nem arról beszél-e hogy férfi-vágyam
halál s feltámadás közt lüktetett?

Felébredtem de álmodtam tovább.
Láttalak de csak körvonalaidban.

Tudtam hogy férjem voltál de csak az
a pillanat élt egyre fényesebben
mikor karodban álomba zuhantam.

*

Mért kellett nekem és mért adatott
meg egyedül nekem az, hogy bejárjam
a halál sötét országútjait

a fönti s lenti világ közt bolyongva
magam is álruhában, ködfolt-képek között?

Körötted röpködök madáralakban
tollas lélekké változtattak át.

De Te nem láthatsz. Másképp néz szemed.
Hol tónak vélsz, hol rozsdás falevélnek.
De ne félj: holtod résén átsurranok Veled.

*

És ott leszek a nem-emlékezésben.
Mert annak, ki ette e föld-alatt

koronás fák gyümölcsét, aki itta
e fényt nem látott forrás italát
szemében többé kép nem tükröződik.

Az első és a második halál közt
egymáshoz képest fordított világban
és más időben egy fájdalmat éltünk.

Te a halálon átsajgó szerelmet.
Én a szerelmen átütő halált.

*

Első holtomban még szerettelek.
Fehér selyem siklása, fehér rózsák
tövise, fehér hó, fehér fehérség.

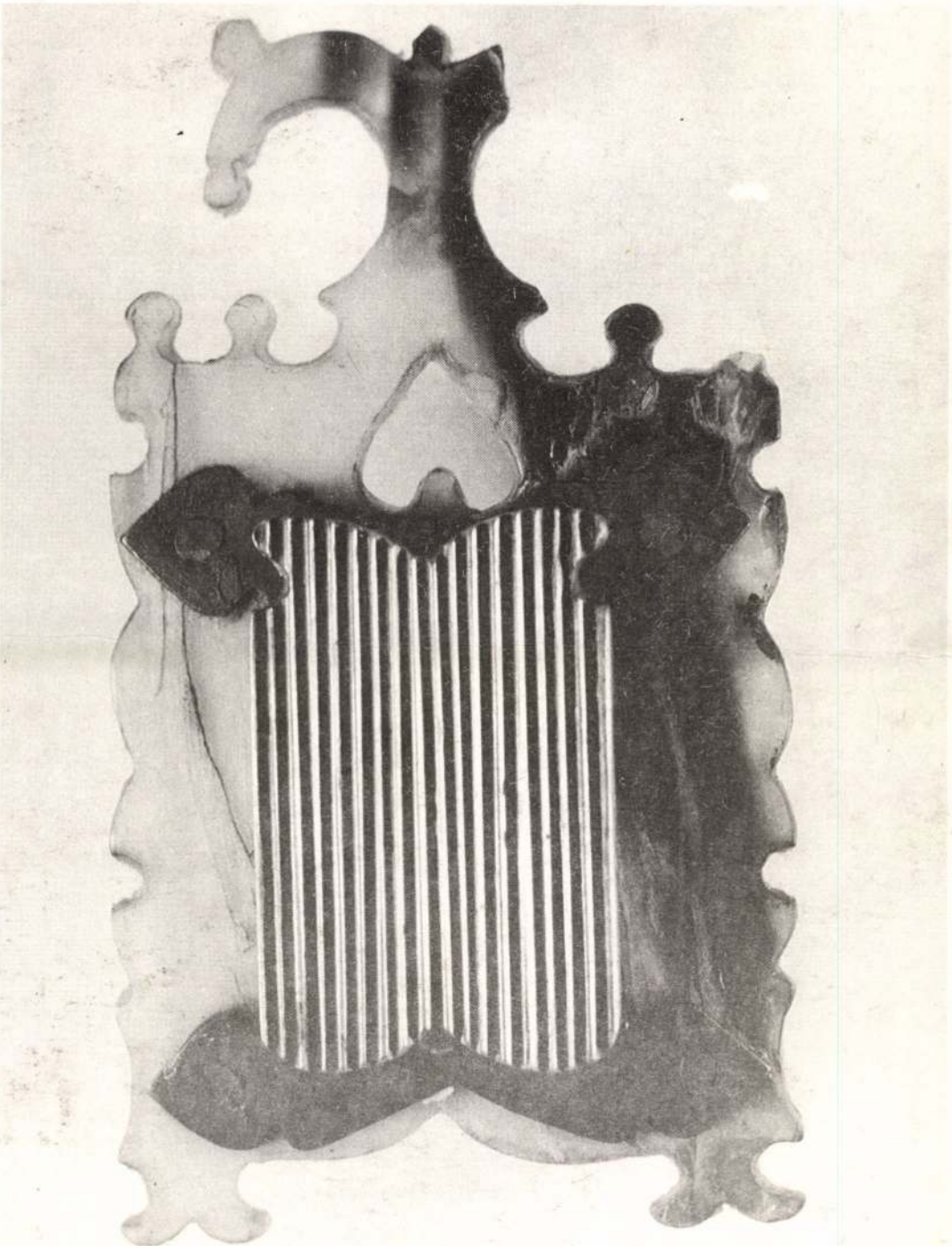

alföld

IRODALMI, MŰVELŐDÉSI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

BENEY ZSUZSA
MARKÓ BÉLA VERSEI

PÁSKÁNDI GÉZA
TÖRTÉNELMI DRÁMÁJA

ZALÁN TIBOR
EGYFELVONÁSOSA

BARI KÁROLY
MŰFORDÍTÁSAI
A CIGÁNY NÉPKÖLTÉSZETBŐL

BÁLINT PÉTER
RADNÓTI ZSUZSA
TANULMÁNYAI
FÜST MILÁNRÓL

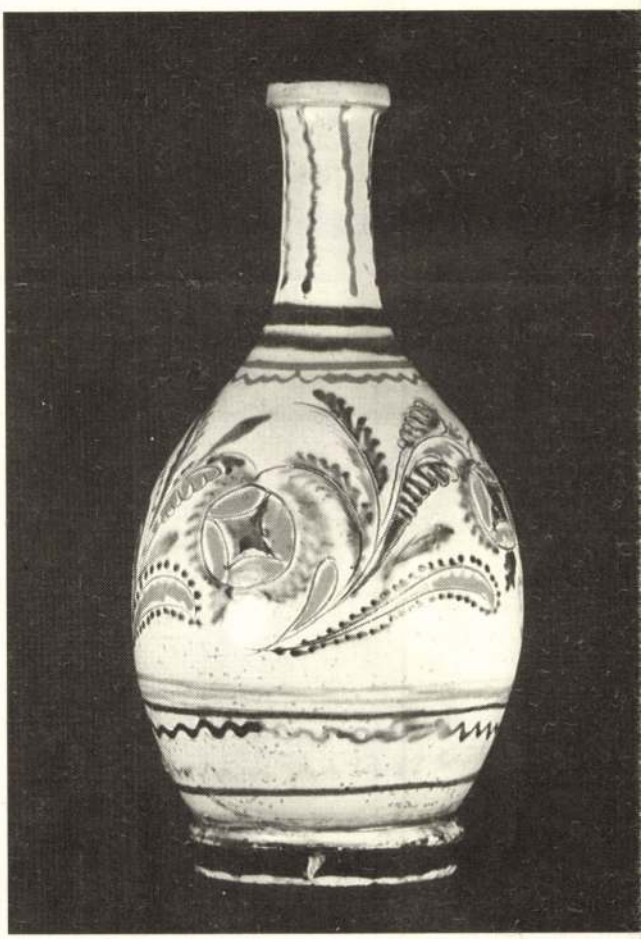

NEGYVENEDIK ÉVFOLYAM

1989/12

alföld

30 forint

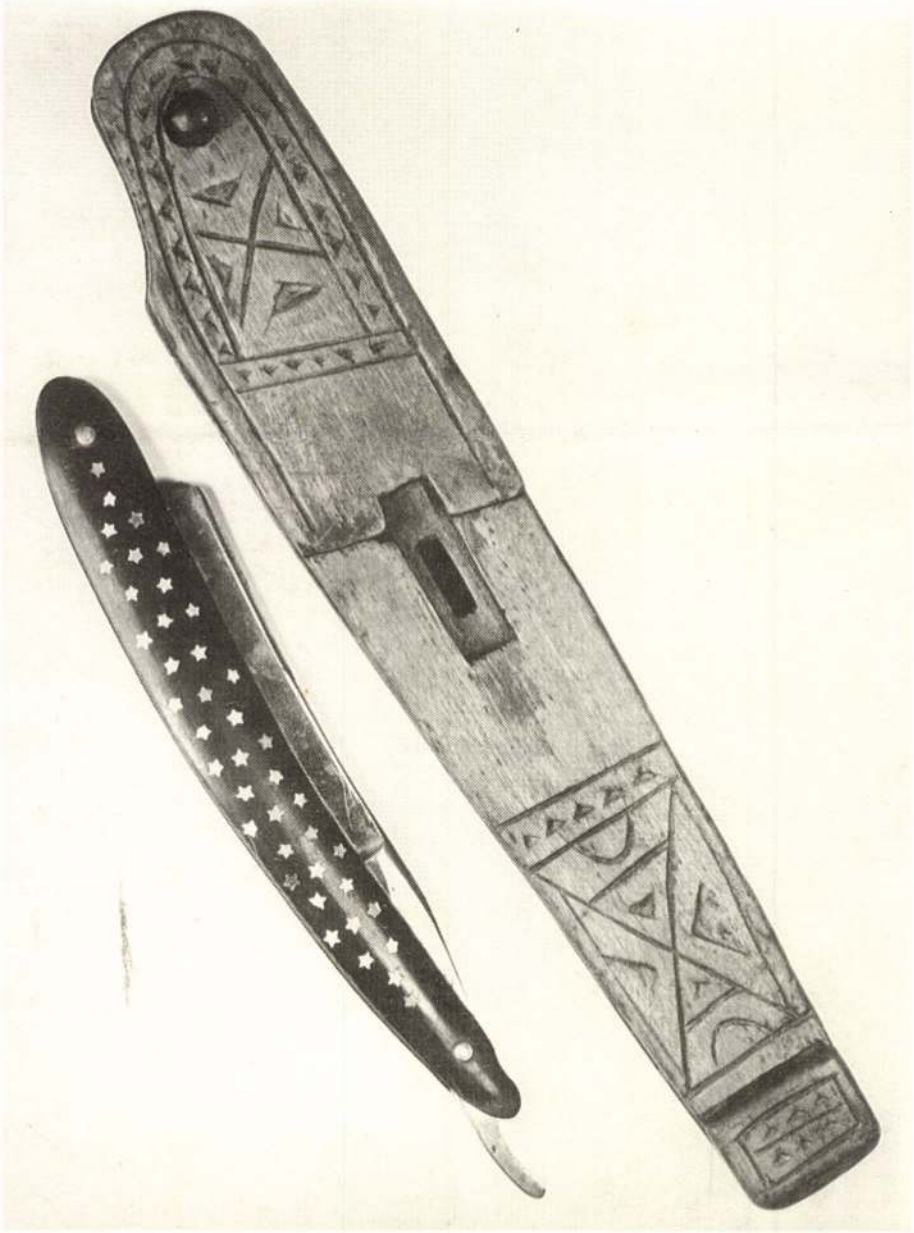

Oláh Tibor

Az Őszi Tárlaton szerepel portrékkal vonalakkal a növényi motívumokat képi formává alakító „Ördögszekér" c. munkája. (emlitve)

Szabó Ernő: Őszi Tárlat 1946.
Hajdu-Bihari Napló, 1946. dec. 19.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1978 10
Alföld
Oláh Tibor
1021

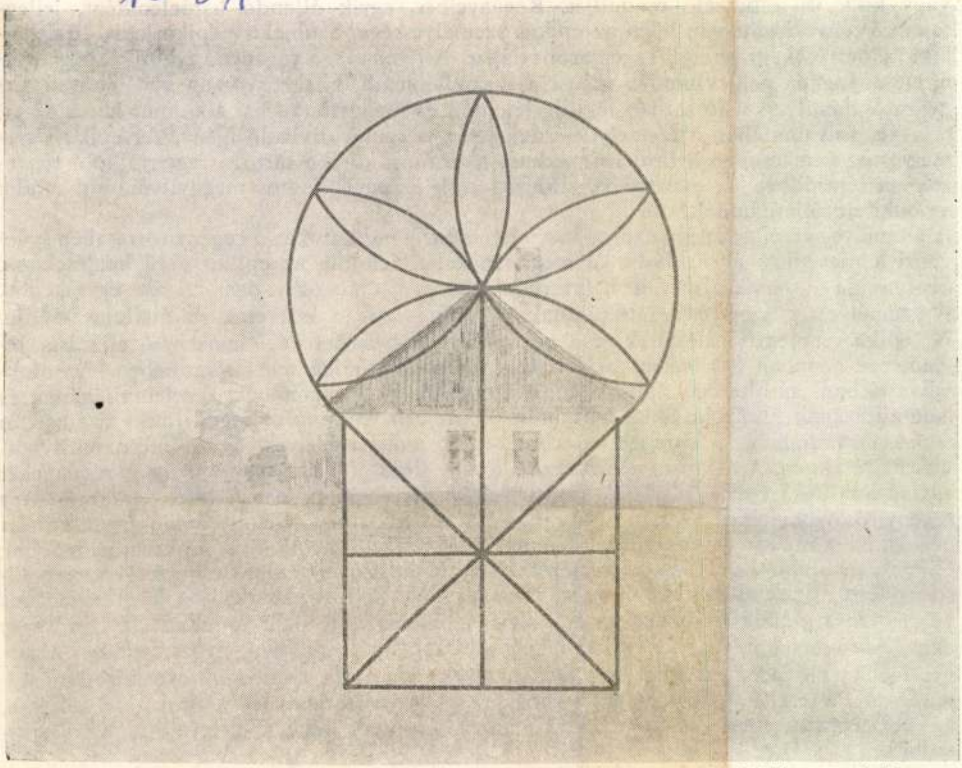

Oláh Tibor: Próbálkozás I.

sától, elbeszélésmódjától. Epikusi alkat
rejtő vagy éppen kiiktatni igyekvő tárg
málásában nem tekinti irányadó eszmé
vagy kiszorító elbeszélő modelljét. R
teremtő tényezőként van jelen az epiku
lamú elbeszélőként teremti regényírói világát. A témához, a regénytárgyhoz, a megelevenített anyaghoz való viszonya sohasem személytelenül, kimérten vagy közömbösen tárgyias. Valamilyen változatban mindig jelenléti és megnyilatkozási alkalmat keres az elbeszélés folyamatában a személyes érdekeltség, a szubjektivizáló igény. Az epikusi személyesség nem csupán a lírai formákban, a líraiság körébe tartozó regényalkotó tényezőkben fejeződhet ki; a személyes líraiság csak az egyik fontos megnyilvánulási módja az önkifejező hajlamnak.

A személyes érzelmeket, hangulatokat, életérzést, gondolatokat a regényíró részben belevetíti a plasztikus ábrázolásba és megjelenítésbe, feloldja az epikus elvű közlésekben, beolvasztja az alakrajzba, a helyzetleírásokba, a dialogizált-dramatizált egységekbe. A személyesség szerephez juttatásának így jöhet létre a közvetett és áttételes módja. Az epika szubjektivizálásának ez a nehezebben észrevehető és elemezhető eljárása. Jelentősége azonban korántsem másodlagos az epikai jelleg megteremtésében. Az alakválasztásban, az alterego típusokban, a szereplők élettörténetének, érzelemvilágának és mentalitásának ábrázolásában, a figurák önkifejező vallomásos megnyilatkozásaiban és cselekvésmódjában, a közegek és színterek megválasztásában, a különféle motívumvisszatérésekben, a sokfajta – nevezzük így – elbeszélői sztereotípiában, a regényeket egymáshoz kötő rokon részletek és variációk sokaságában sorra-rendre kimutatható a regényíró nyomatékos alakító, beavatkozó, irányító részvétele, a szubjektív narrátori hatalom határozott érvényesítése. Könnyebben tetten érhetők – mert szembetűnőbbek és nyilvánvalóbbak – a személyességet közvetlenül szóhoz juttató elbeszélői szerep kifejeződései. Ezek vizsgálatakor az elemzésnek nem kell megküzdenie a közvetettséghez vezető transzponálás rejtekező és rejtjelező játékaival. Ilyenkor az elbeszélő „én" nem akarja elrejteni önmagát az epikai közlés objektiváló formáiban, nyíltan előlép, a tárgyias elbeszélő perspektíváját felcseréli a direkt közléssel, nincs szüksége közvetítő apparátusra, áttételek nélkül megnyilatkozhat a leíró, a reflexív és a lírai alakzatokban, az úgynevezett antiepikus betétekben, amelyekre már régen felfigyelt a Krúdy-irodalom.

Az epikában „különálló integrációs központ a narrátor személye" (Markiewicz). A nar-

Oláh Tamás gobelin művei

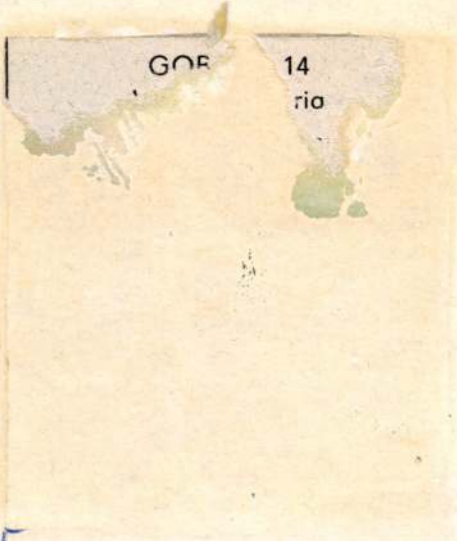

- . Hétfői ajánlat
Új Tükör, Bp. 1986. júl. 27

2-3
XXIII/30

Oláh Tomás, gobelinművek

a címoldalon részlet Nyerges Éva és Oláh Tomás Csók c. gobelinjéből

Nyerges Éva és Oláh Tomás: Csók c. gobelinje Címoldal

Új Tükör, Bp. 1986. szept. 14. XXIII/37

Oláh Tomás, Textilművész

L. Soós Tomás

–: Vadak és „Újszelídek" 24-25

Új Tükör, Bp. 1986 szept. 14. XXIII/37

Oláh Tamás ipam text

gobelinje

emlités

FERENCZY NOÉMI

MŰVÉSZET 1985/10/21

Oláh Tamás fest. ig.

→ Baliga Kornél
MŰVÉSZET 1985/8/58

OLÁH Tamás

NAGY Zoltán: Tárgyiasitott magyarázat. =
Uj Magyarország, II.évf. 5. sz. 1991. január 7.9.p.

Bp. Budapest Galéria, Folyamat Társ. kiáll., 1992

10. kép.

Debreceni öreg deákok 1884-ben. Balról jobbra, álló sor: Csécsi Imre, Szabó István, Bajnay Endre, Karácsony Imre, Zoltai Lajos, Osváth Pál. Ülősor: Szabó István, Nagy Károly, Erdélyi Imre, Papolczy Zoltán. Elől: Kövendi Dénes és Szabó Béla.

búcsút mondott az öreg Kollégiumnak. De nemcsak az ősi Alma Mater falait hagyta el, hanem ott felejtette a falak között a papi hivatást is, melyet a sors nem neki rendelt. Úgy látszik, az ujságírás apró örömei teljesen elvonták figyelmét attól, hogy megkezdett pályáján a szokásos diploma megszerzése ügyében lépéseket tegyen. Még a segédlelkészi szolgálathoz sem szerezte meg a képesítést, hanem véglegesen eljegyezte magát a színes babérokkal inkább kecsegtető ujságírásnak.

OLÁH TAMÁS

A Müvelődési és Közoktatási Minisztérium biennálé dijazottja 1992. /Szombathelyi Textil biennálé/ = Magyar Nemzet, 1992. julius 2. 11.p.

6

rie dell'Accademia

OLÁH Tamás textilművész

91 6. 49

Új Művészet

Oláh Tibor

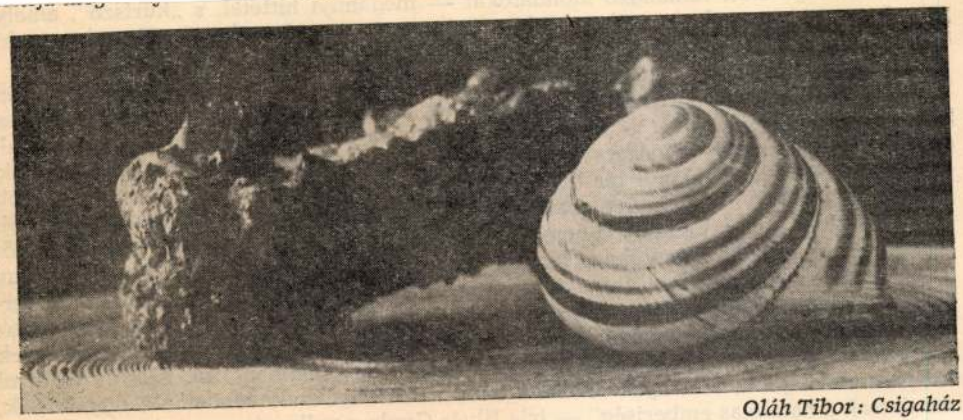

Oláh Tibor: Csigaház

Oláh Zsuzsa, építész

kellett kialakítani. Különösen a *tíz* — egyenként *1500* m²-nél is nagyobb alapterületű — *felvételi* épületnek a megtervezése kívánt nagy figyelmet (és nagy képzelőerőt), hiszen környezetük kiemelkedő, *reprezentatív* épületeinek szánják.

Érdekes, hogy Tunézia és Líbia építészeti ízlése között is van különbség. Tunézia építészetének gyökerei a *karthágói időkig* nyúlnak vissza: az alig megtört, nagy felületeket, a donga vagy kupola alakú tetőzetet, a fontos gyakorlati célt is szolgáló árnyékvetőkkel és rácsokkal való díszítést mai építészetükben is föllelni. A Tunéziát keletről határoló tengerpart híres fürdőhelyeinek szállodái és középületei választékos ízléssel költik át korunk nyelvére a hagyományos építészeti világot. Afrika ege alatt ezekkel az ősi elemekkel könnyűszerrel megvalósítható a modern építőművészet egyik célja: az épület a tömegek játéka legyen a fényben!

Líbiában nem beszélhetünk építészeti hagyományokról: az ország lakosságának egy része *még ma is sátrakban*, nomád körülmények között él, s nem nagyon régen a lakosság többsége élt így. A jelenlegi vezetés a klasszikus *arab* stílust igyekszik meghonosítani, de ez majdnem annyira idegen a lakosságtól, mint — mondjuk — a gótika.

Az UVATERV építészei eleget tettek a kívánalmaknak: arab stíluselemek felhasználásával szellős, sok árnyékot adó, mutatós épületeket terveztek.

Végül — hogy az elvégzett vasúttervezési munka arányait magunk is megítélhessük — néhány adat: a tervezők telerajzoltak kereken *2000* m² papírt (ezzel beboríthatnánk egy kisebb teret), a rajzokhoz tartozó három nyelven elkészített szöveg (műleírás) nem kevesebb mint *27 000* oldalra rúg, s a tervdokumentáció egyetlen példánya *250* kg-ot nyom.

Az UVATERV az elmúlt év elején a tervdokumentációt átadta megbízóinak, s azt mindkét ország illetékesei elfogadták. A megbízók remélik, hogy a vasútvonal 1985-re megépül.

Enyedy László
okl. mérnök

vasút Líbiában
éziában 1027-1030,
XXX III
g. 18. 33.

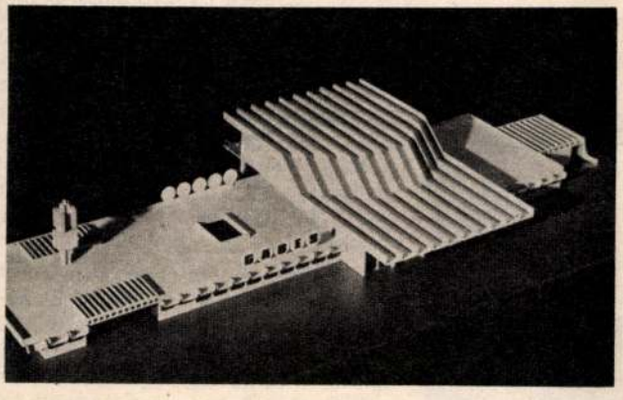

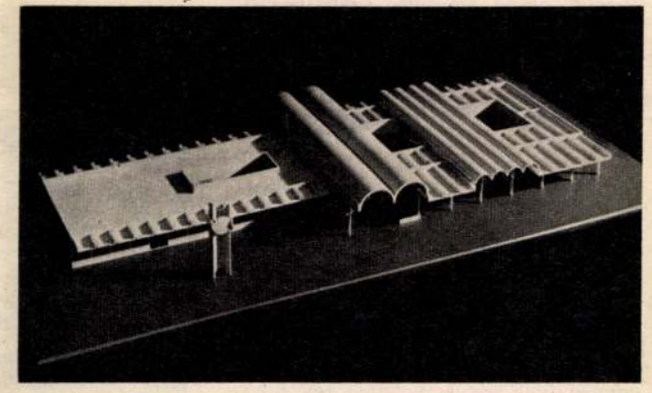

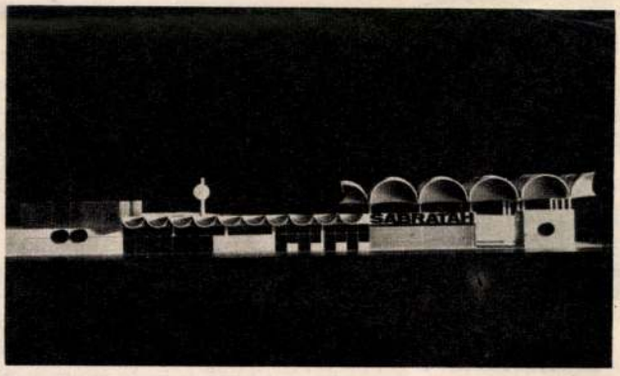

1	4
2	
3	5

Sfax állomásépületének makettja (építész tervező: Horváth László, UVATERV) – 1
Gabés állomásépületének makettja (építész tervező: Jaklics Ervin, UVATERV) – 2
Sabratah állomásépületének makettja (építész tervező: Rosch Gábor, UVATERV) – 3
Zavia állomásépületének makettja (építész tervező: Sáhó László, UVATERV) – 4
A zuarai állomásépület rajza (építész tervező: Oláh Zsuzsa, UVATERV) – 5

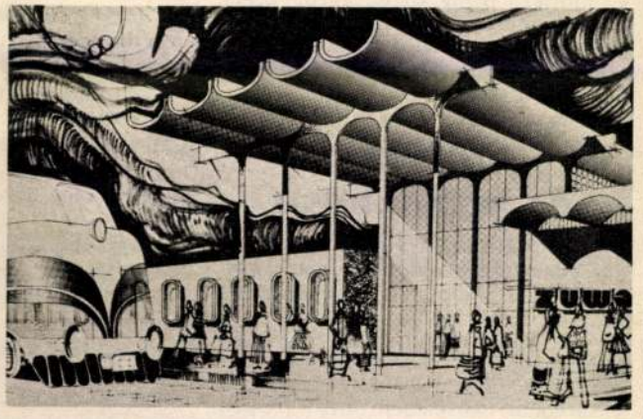

: alapján úgy
ban forróság
an merőben
letti divatos
únius elején
k fürödnek —
–, mert a víz
a *20* Celsius-
n pedig, ahol
g is felszalad
élen olykor —
— *sízésre al-*
esik. A tuné-
ségben az évi
500 mm, sok-
bárhol. Nem
rsékleti válto-
gyakori *„gib-*
ra alatt 15—20
emelheti a le-
A tervezésben
zélsőségek, ha-
iz és a *sivatagi*
bb gondot.

sebesség helyett 140 km/h csúcsse-
bességre tervezték, de úgy, hogy az alkalomadtán viszonylag kis munkával átépíthető 160 km/h sebességre. Abban is megegyeztek, hogy a csúcssebességre való alkalmasságot a pálya hosszának csupán *80 százalékán* kell előkészíteni. Így a kisebb sugarakkal tervezett, az összességében mintegy 100 km-nyi szakaszon az állomásokat *szabad* (beépítetlen) területre helyezhették, s megtakaríthatták a szanálás költségeit. És a kisebb sugarú ívek azt is megengedték, hogy az állomásokat *közelebb* vigyék az általuk kiszolgált településekhez. A javaslatot Tunézia azért fogadta el, mert viszonylag nagy összegeket megtakaríthatott, Líbia pedig azért, mert az egyvágányú vonalon a vonatoknak majdnem minden állomáson meg kell állniuk, ehhez pedig az állomás előtt *mindenképpen* lassítani kell.

Egy másik dologban már engednie kellett a vasútvonal egységéből. A líbiai megbízó *95* cm magas *peronokat* kívánt az állomásokon, hogy kényelmesen, »szintben« lehessen róluk a vasúti kocsikba lépni. Ám ha magasak a peronok, a távolabbiakra csak *aluljárón* keresztül juthatnak el, az aluljáró pedig sokba kerül. Ezért a líbiai állomásokat magas peronokkal és aluljárókkal tervezték, a tunéziakat pedig 25 cm-es peronokkal, aluljárók nélkül.

Árvíz és homokfúvás

Sajátos feladatot jelentett az afrikai *éghajlathoz való alkalmazkodás*. Az ottani éghajlati viszonyokat munka közben el kellett szenvedni, s a tervben sem hagyhatták figyelmen kívül a vasutat fenyegető időjárási hatásokat. Márpedig az éghajlat a vasútvonal közelében nem éppen egyhangú!

Áradástól tönkretett vasúti pálya
(Németh Sándor felvételei)

Tunézia déli felében, ahová a tervezett vasút kerül, a hegyek már kopárak, talajuk *kő* vagy kemény *agyag*. Az évi csapadék nagyjában csak *400* mm, ám ez fölöttébb egyenlőtlenül hullik le: a hosszan tartó szárazságot csak egy-egy nagy eső szakítja meg. Ilyenkor a hegyekből a víz a *20—40* km széles sík tengerparti területsávra zúdul, s onnan — az előző eső okozta kimosásoktól és hordalék-felhalmozástól függően — *változó mederben* jut el a tengerig. Ezek az időszakos vízfolyások csak 40—80 cm mélyek, de 80—100 méter szélességet is elérik, s mindent elmosnak, ami az útjukba kerül.

A Sfax és Gabés között meglevő *kisvasúti vonal*, amely végig ilyen vízfolyásokat keresztez, gyakran lett a víz áldozata. A változó meder és az esőzéseknek viszonylag rövid időtartama miatt csak kivételesen építettek hidakat, s így a lezúduló víz sokszor több száz méter hosszban teljesen tönkretette a vasúti pályát. Olcsóbbnak bizonyult ugyanis néhány napos üzemszünet alatt kis töltésen *újra* megépíteni az elmosott pályát, mint hidakat építeni. Közbülső megoldásként a vízfolyás körzetében harminc centiméteres közökkel 3×3 m² alapterületű *vasbeton szekrényeket* süllyesztettek a földbe, s ezekre a szekrényekre fektették rá a vasúti pályát. Noha a víz java része a szekrények közötti hézagokon átfolyhatott, a nagy esők ezt a hídféleséget („tipegőt") sem hagyták sértetlenül. A szekrényeken nyugvó pálya javítása azonban egyszerűbb és gyorsabb volt. Az *új vonalon* ilyen megoldások *nem* jöhettek szóba, a veszélyeztetett helyekre biztos alapon álló *hidakat és kőtöltéseket* terveztek. Néhol nagyon sok hídra lesz szükség, például a *Graiba* és *Kelba* községek közötti 17 km hosszú vasútszakasznak mintegy a 10 százaléka hidakon fekszik majd.

Líbiában az építendő vasút hosszabb szakaszon *sóstavakat* keresztez. Várható legmagasabb vízszintjüket csak alapos kutatómunkával határozhatták meg (a legmagasabb vízszint sorsdöntően fontos adat a vasúti töltések megtervezésében), mert a tavaknak nincs lefolyásuk (ezért sósak), belőlük a felgyülemlett víz a száraz időszakban *párolgással* távozik el. Meg kellett ismerni a tómedrek sóval telített talaját is, mert az ilyen talajban a víz megjelenése, majd elpárolgása érthetően nagy változásokat idéz elő.

A *sivatagos* vidéken a homokot a szél nagy mennyiségben egyik helyről a másikra hordja. Ellene hasonlóan védekeznek, mint nálunk a *hófúvás* ellen, vagyis *akadályt* állítanak a szélben lebegő homokszemcsék elé. Ilyen homok elleni védőrácsokkal kell a vasúti pályát is szegélyezni, nehogy a homok eltemesse a síneket. Tréfásan hangzik, de így igaz: van egy olyan szárazságtűrő és mély gyökerű növény, amely alkalmas a homok megfogására, csak egy baj van vele: a teve, ha módja van rá, azonnal lelegeli . . .

Arab stílusú állomásépületek

A vasúthoz tartozó *nyolcvan* épületet a helyi építészeti hagyományoknak és a helyi ízlésnek megfelelően

OLÁH Zoltán építész

OLÁH Zoltán: A tákosi református templom szerkezetkiegészítési munkái. = M. Épip. 34, 1985, 1-2. 44-45. ill

OLÁH M. Zoltán építész

KÁLLAI Géza: Kaszinó a Várkertben. = ÉS 1992. okt.9.13.

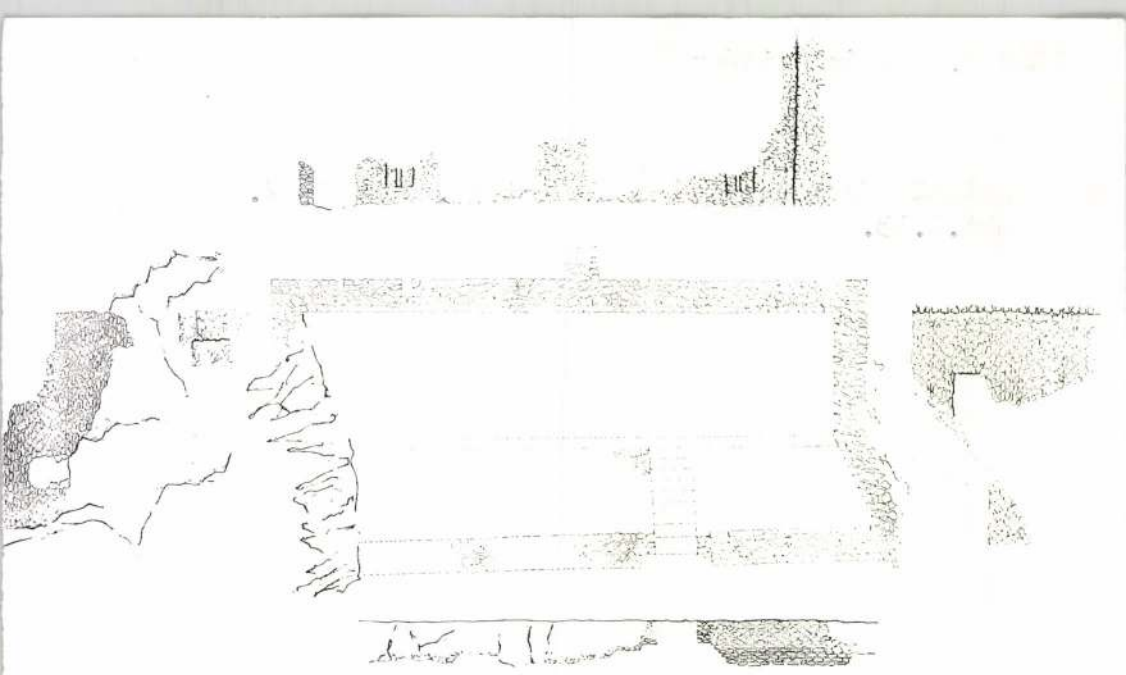

Plan donje palače sa profilima očuvanih perimetralnih zidova

Fragmenat kapitela sa portala donje palače kr. dvora

Prilikom iskopavanja moglo se konstatirati da je svuda po predvorju, neposred-

OLÁH Zoltán építész

Barinka 1995 85,90

Oláhfenesi ref.
egyhár
ön kamája 1726-

Almásy-Teleki X. 1942
~~[illegible]~~ 1845. n.

Oláhlapádi ref.

templom

Klenodiumok leírása.

Debreczeni László

1931. 98. l.

Turistalapja 1941. aug.

Templom Oláhszentgyörgyön.
(Dr. Peitler Gyula felv.)

Oláhszentgyörgy. Vízmelegítő kádak.
(Sujtó Béla felv.)

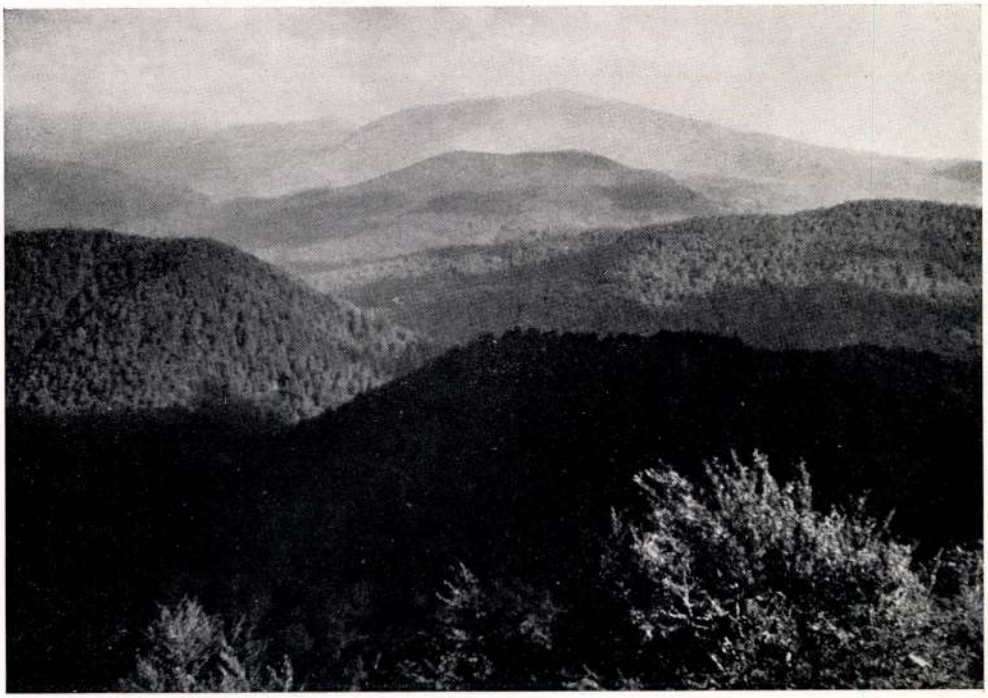

A Lápos zeg-zugos gerince a Szekul (1313 m.) tetejéről. Háttérben a Hugyin (1612 m.) és a Cibles (1842 m.)
(Dr. Peitler Gyula felv.)

A Bráduvölgyi erdészház (660 m.) a Cibles alatt. *(Dr. Peitler Gyula felv.)*

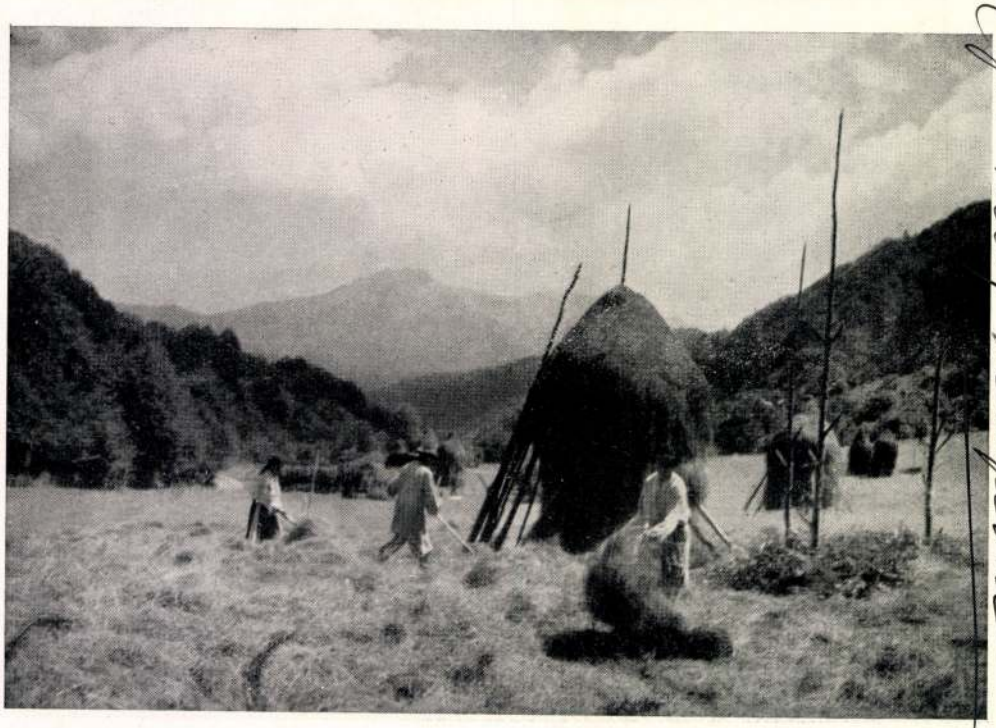

Szénagyüjtés a Brádu völgyben. Háttérben a Cibles (1842 m.) *(Sujtó Béla felv.)*

Oláhtótfalvi fatemplom

OLÁHTÓTFALVA (Gratmér)

Fatemplom

Myskovszky Viktor: Fa-építészetünk műemlékeiről. Akadémiai Értesítő, VI – 1895, 35 l.

OLÁHTÓTFALU

Kégi fatemplom

Mangold Lajos: Repertorium. Szárador, XXVIII
1894, 856 l.

Oláhtótfalui fa-
templom

Oláhnyelvű ref
templom

Biblia.

Debreczeni László
1931. 33. l.

ojka Sándor püspök ur Őexcelleneiá-
se iránt intézkedni s arról a Mű-

főispán urnak

8U8n8g8v8á8r

Oláhvalkói fatemplom

(bilagj vm)

Épült 1750.

l.

Arch. Ért

1896. 248.

1473. PERZSASZŐNYEG, világos tükörre
Jh. 190×117 cm.

1474. KIRMÁNSZŐNYEG, nagy medaillo
sem Medaillon und Vögel. XIX. J

1475. TEBRISZSZŐNYEG, cipruszdissze

1476. DERBENTSZŐNYEG, négy me
175×102 cm.

1477. IRANSZŐNYEG, barnás alappal.

1478. DERBENTSZŐNYEG, sötétkék tü
blauen Spiegel zwei grosse Medaillo

1479. SZAMARKANDSZŐNYEG, kék tü
breite Bordure. 393×323 cm.

1480. NAGY SPÁRTASZŐNYEG, borvör
roter Spiegel mit blauem Medaillon

1481. NAGY MESEDSZŐNYEG, téglavör
im ziegelrotem Spiegel Strahlenmed

1482. NAGY PERZSSZŐNYEG, sötétkék
mit dunkelblauem Spiegel. XIX Jh

ybrokat. Florenc, XV. sz. v. — Kleines Kelchtuch, roter Jh.

ott kék selyem. XVIII. sz. — Pluviale, blaue Seide in Blau

n vörös-zöld mintával, egyik széle hiányos. XVII. sz. — rot-grün gemustert. Der eine Rand fehlerhaft. XVII. Jh.

n vörös-zöld mintával. Teljes széllel. XVII. sz. — Scutari es Muster. XVII. Jh.

n vörös-zöld mintával. Teljes széllel. XVII. sz. — Scutari ines Muster. XVII. Jh.

zitéssel. Velence, XIX. sz. e. — Sammet, lichtblau gemustert.

lmi jelenet. Barokkstilus. — Gobelin, im Spiegel römische, 0—250 cm.

tus, Ginevra és Lancelot alakjával. Gót stilus. — Gobelin, evra u. Lancelot. Gotischer Stil. 131 × 126 cm.

alatt trónuson ülő király. Gót stilus. — Gobelin, im Spiegel 00 × 153 cm.

körrel. Perzsa, XIX. sz. — Tierteppich, mit dunkelblauem

Olajos András

kassai származású
könüvesmester
1765. jan. 7. nyert
polgárjogot Kassán
l.

Arch. Ért. 1916
214. l.

FERENC JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI INTÉZET
KOLOZSVÁR, FARKAS-U. 1.

Díjátalányozva.

M. Kir. Ferencz József Tudományegyetem Művészettörténeti Intézet - Kolozsvár

44 V. 24. 10.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula Urnak
a M.O.B. főtitkárának

BUDAPEST.

XI. Lágymányosi utca 16.

Olajos Béla

1938/39. tanév végén
középiskolai rajztanári
oklevelet kapott –
Elfogadott művészettört.
értekezése:
A modern festészet
kialakulása. 4 r.

Ferkèpzomfóiskèvk
1937/39

183, 187. l.

Olajos Béla I.é

Ferképzomfoiskévk

1933-34. 43. l.

„	„	10	421–510	—	10 1
„	„	11	511–590	687–760	
„	„	12	591–686	761–823	

A könyvek kiállítás
a később megjelenő k

Rucz Gyul

RÉGISÉGKERESK
LAKÁSBERENDEZŐ

Budapest, Andrássy-út 3

ANTIK BÚTOROK, RÉG

Olajos Béla

III. é-

tartóri szak

Ferk pzomfoisk vk

1935-36. Ji l.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

52 /1926 szám

Érk.: 1926 év február hó 20 n.

ások Országos Bizottsága előadásso-
ek ára fejében Hatmilliókettőszáz-
papirkoronát a 62.453 számú kiadá-
ki. Budapest, 1926.évi február hó
Dr. Rónay Zoltán s.k. miniszteri

vatalos másolat hitelül:

Károly

iniszteri s.hiv.igazgató.

Olajos Béla

1939.

Ki tud róla?

Genthon AZEFK, 13—14. l. (18. kép.) — Lepold—Lippay 37. l. — Lepold Katalógus 41. sz.

KEHELY,
aranyozott ezüst, vésett dísszel. Talpán Krisztus feje, Szt. Mária feje és a négy evangélista ülő alakja. A szár felső részén: AN. 1656. Reneszánsz stílű.
Mag. 15·5 cm.
Magyar munka, 1590 körül.
Síma ezüst paténával.
Csere az újbarsi plébánia-templomtól, 1913.
Lepold Katalógus 44. sz.

GYŰRŰ,
aranyozott ezüst, nyolcszögletű fejében címer, kétoldalt két kéz.
Átm. 3 cm.
Magyar munka, 1600 körül.
A szentjobbi apáté volt.
Vétetett a műkereskedelemből, 1937. Lepold Antal ajándéka.
Lepold Katalógus 66. sz.

KEHELY,
aranyozott réz, újabb cuppája aranyozott ezüst. Talpán bevésve Ecclesiae de Somlio Ano 1602.
Mag. 23 cm.
Magyar munka, 1602.
Lepold kanonok tulajdona.

KEHELY,
aranyozott ezüst, alakja a gótikus kelyheké, reneszánsz stílű. A láb felső lapján: PETER STARF BIE SANND PINSEN 1604 IAR, Mr mesterjegy, talán hamburgi hitelesítő bélyeg.
Mag. 20·3 cm. Német munka 1604-ből.

Olajos Béla

Paulovics László, Balázs Imre, Erdős Pál, Domokos Lehel, Schnell Károly, Csapó Sándor, Uszkai Márkus Erzsébet, Litteczki Ilona, Szopos Kálmán, Petkes József, Kiss Béla, Muhi Sándor, Szatmári Ágnes, Szilágyi Albert és Fodor Kálmánnál kiállított munkáiért említi a szerző.

Szécsi András: Szatmári kyszőművészek kiállítása Marosvásárhelyen

Igaz Szó: 1971/11 855. old

OLAJOS Béla
Gödöllő, 1910. december 2.
Képz. Főisk. Bpest, festő

Banner Erdély

(V)együnk varázsgombócot!

Karácsonykor hallhatták a gyerekek *Gyárfás Endre* A varázsgombóc című daljátékát a rádióban, s ezzel egy időben a mese könyv formájában is megjelent a Gondolat Kiadónál. Dörmögőék apukája most új kalandos történettel állt elő: törpék bandukolnak az óriások földjéig, s közben még dalolnak is. Céljukat nem szabad lekicsinyelni, hiszen naggyá akarnak válni, persze nem jelképes értelemben, s a varázsgombóc fölfalása a növekedés titka. A szerző a mesék titkát ismeri, úgymint próbák, segítő és ártó figurák, égig érő fa, utasszállító sasmadarak és a többi. Természetesen hárman indulnak vándorútra – különböző jellemvonásokkal. A mesék receptkönyve alapján mi más főhetne ki, minthogy végül minden marad, ahogy volt, s mindenki elégedett lesz.

Az olvasók szája íze szerint készült műben minden a helyén van, a történet kerek, mint az erdő, a mesealakok kitűnően alkalmasak a szórakoztatásra, lehet nevetni, borzongatni, csupán egyet nem lehet, letérni a mese kitaposott ösvényéről. Gyárfás Endre jó szakember, s úgy tűnik, a bevált fogásokon nem szívesen változtat, nem kenyere (bocsánat, gombóca) a különcködés. Tanulság is van: ne akarjunk olyanokká lenni, amilyenek nem vagyunk – legyünk inkább barátok, kicsik, nagyok. (Nemhiába vándorolt szegény Galagonya Máté, ha barátokat szerzett, és olvasóközönséget.)

Nekem (s talán a gyerekeknek is) jobban tetszettek a félelmetes pókok meg a félénk óriások. Valahogy nem olyanok, amilyenek lenni szoktak, érdekesek, legalábbis a törpék aprócska jelleméhez viszonyítva. Gyárfás legjobb ötlete, hogy nem készül el a varázsgombóc, s az igazi varázslat így készül el.

A kötet újdonságot is tartalmaz, az eddig képzeletben látott hősök most kéken-zölden itt vannak a papírokon. Az illusztrátor *Vida Győző* sajátos világot teremt nekik, rajzai kedvesen ijesztőek, mesebeli rémálmok és mosolyogtató fantázialények keveredtek. Ezek a rajzok „szépek", mert nem a felnőttek által kitalált gyermeki bárgyúságot akarják kiszolgálni, a csúnya béka is épp olyan szeretetre méltó, mint egy barátságosan ágaskodó ló. (Gyárfás Endre: A varázsgombóc, Gondolat Kiadó, 63 oldal. 248 Ft)

Szabó Ágnes

Koncertjük bevételéből támogatják a tehetségeket

ZenészKÖR és Tea Faxni

A Tavaszi Fesztivál keretében a ZenészKÖR Egyesület nagyszabású koncertre invitálja a látogatókat. Az eseményre március 26-án kerül sor a Budapest Sportcsarnokban este fél nyolctól. A részletekről *Victor Máté* beszél.

– Az egyesület tagjai, akik az úgynevezett KÖR Alapítványt is felügyelik, szinte valamennyien fellépnek ezen a koncerten. Az alapítvány célja, hogy a tehetséges zenészeket a hangversenyek bevételeiből támogassa. Ha sokan eljönnek a Sportcsarnokba, értelemszerűen több pénzt tudunk szétosztani. Ennek érdekében a KÖR tagjai gázsijukról is lemondtak.

– Kiket láthat az esten a nagyérdemű?

– A KÖR, vagyis a Könnyű Önkifejező Rockzenészek egyelőre tizenkilenc tagot számlálnak. Ebben helyet kapnak a szakma kiválóságai, a beatkorszakból indultak és az új generáció tagjai egyaránt. A tagok névsora sokat elárul: *Benkő László, Bergendy István, Bornai Tibor, Bródy János, Cseh Tamás, Gábry Péter, Koncz Zsuzsa, Gerendás Péter, Kováts Kriszta, Gallai Péter, Laár András, Mohai Tamás, Malek Miklós, Várkonyi Mátyás, Márta István, Wolf Péter,* valamint rajtam kívül *Zorán* és *Dusán*. A koncerten még láthatja a közönség a Tea Faxni, valamint a Wei-Wu-Wei együtteseket, akik tehetségük révén biztosítottak helyet maguknak a fellépők között.

Victor Máté és a többiek lemondtak a gázsijukról
(Kleb Attila felvétele)

– Milyen céllal működik az egyesület?

– Szakmai egyesületként funkcionálunk, célunk a zenészet érdekvédelme. Havonta egyszer összejövünk, egyeztetjük véleményünket, kicseréljük a beérkezett információkat. Tagjai vagyunk a Magyar Zenei Tanácsnak. Ezáltal részesei lehetünk a kulturális törvények előkészítésének. Tanulmányokat készíthetünk, a tervezeteket véleményezésre mi is megkapjuk. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy – lehetőségeink szerint – részesei lehetünk a kulturális élet működtetésének.

Gréczy Zsolt

Kép nélkül is szól a NAP TV

Költözik a Rádió 11

Március 15-től Budapest újabb rádióadással gazdagodott. Elindult a Rádió 11. Igaz, ez a program már korábban is létezett, most azonban új tulajdonosa a korábbinál jóval színvonalasabb műsort biztosít. Az új gazda, *Gyárfás Tamás* nem titkolja, hogy azért is figyelt fel a Kelenföldön elindított Rádió 11-re, mert ez a körzet fog a legerőteljesebben fejlődni a közeljövőben – az Expo-beruházások révén. Így a rádió egyfajta Expo-adóként fog működni. De emellett a közélet, a politika egyéb aktuális eseménye is helyet kap, vagyis sokkal inkább, mint más kereskedelmi rádióban. Nem véletlen ez, hiszen az adó igen erősen támaszkodik majd a NAP TV szellemi műhelyére. Több ott felvetett témát folytat majd. Így munkatársa lesz a rádiónak *Juszt László, Havas Henrik, Liszkai László, Bethlen János.* És valószínű, hogy *Vitray Tamás* is önálló műsorral jelentkezik. Ezentúl maga a stúdió is a NAP TV otthonában lesz.

E kapcsolat miatt határozták meg reggel 9 órában – vagyis a NAP TV adásának zárására – a kezdési időpontot. Tizenegyig tart a reggeli adás, majd fél négytől fél nyolcig a délutáni. Azért csak hat óra az adásidő, mert ennyire van sugárzási engedély. Miként a besugárzott terület is egyelőre behatárolt, de így is eléri Budapest kétharmadát. Gyárfás Tamás bízik benne, hogy a frekvenciamoratórium feloldásával időben és térben is előreléphet a rádió. De addig is az URH 71. 63 MHz-én megtalálják.

K. P.

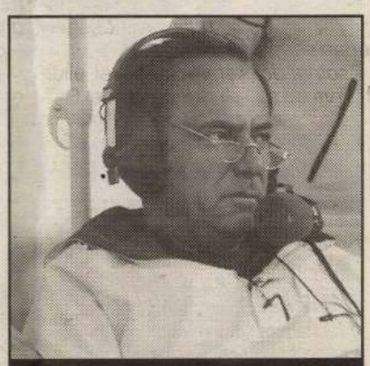

Lehet, hogy önálló műsora lesz Vitraynak

Bp. I., Hunyadi János út 4.
2 percre az Alagúttól!

Kerékpárok, alkatrészek, célszerszámok, kiegészítők. INFORMÁCIÓ:

Tamás és a SCOTT

üzlete és műhelye Nyitva 10–18.

Mountain bike-ok, más típusok 15 000–90 000 Ft-ig.

Nem mennyiség, MINŐSÉG! Javítás csak előjegyzéssel!

Tel./fax: Bp., 20-10-713.

Bálint Ibolya

Vigyázat, életveszély! ▲ Várnak, mindhiába ▲ Mecénások pedig nincsenek

NÉVTELEN VÁ

Sor

Egy ország siratta évtizedeken át a gödöllői Grassalkovich-kastélyt, mert nem jutott pénz a felújítására. Aztán csináltak egy listát mindazokról a kastélyokról, amelyekre éppen úgy nem telt sem az állam, sem a megyék költségvetéséből. És ebben maradtunk.

Ha valakinek eszébe ötlött netán, hogy a maga forintjaiból mentsen meg egy-egy műemléket, az kanosszát járt, mint a Mészöly Katalin–Horváth Bálint házaspár a tamási kastéllyal. De kinek fáj az a sok névtelen kincs, ami anélkül pusztul, hogy egyetlen pillantást is vetnének rá onnan, a magasból?

Úgy látszik, senkinek, a műemlékvédőkön kívül. Az önkormányzatokról szóló törvénnyel egy időben kellett volna világra jönni annak a rendelkezésnek is, ami azt szabályozná, hogy mely műemlékek, műemlék jellegű épületek maradnak kizárólagos állami tulajdonban, melyek mehetnek át az önkormányzatok birtokába.

Ez viszont még ma is az illetékes tárca titka. A névtelen várak, azaz a kis települések számára fontos helyi értékek meg sorra dőlnek az enyészet karjába. Ki áldozna rájuk egy fityinget is addig, amíg tisztázatlanok a tulajdonviszonyok? Nincsenek manapság Magyarországon gazdag mecénások, akik kedvtelésből pártfogolnák a múlt építészeti remekeit.

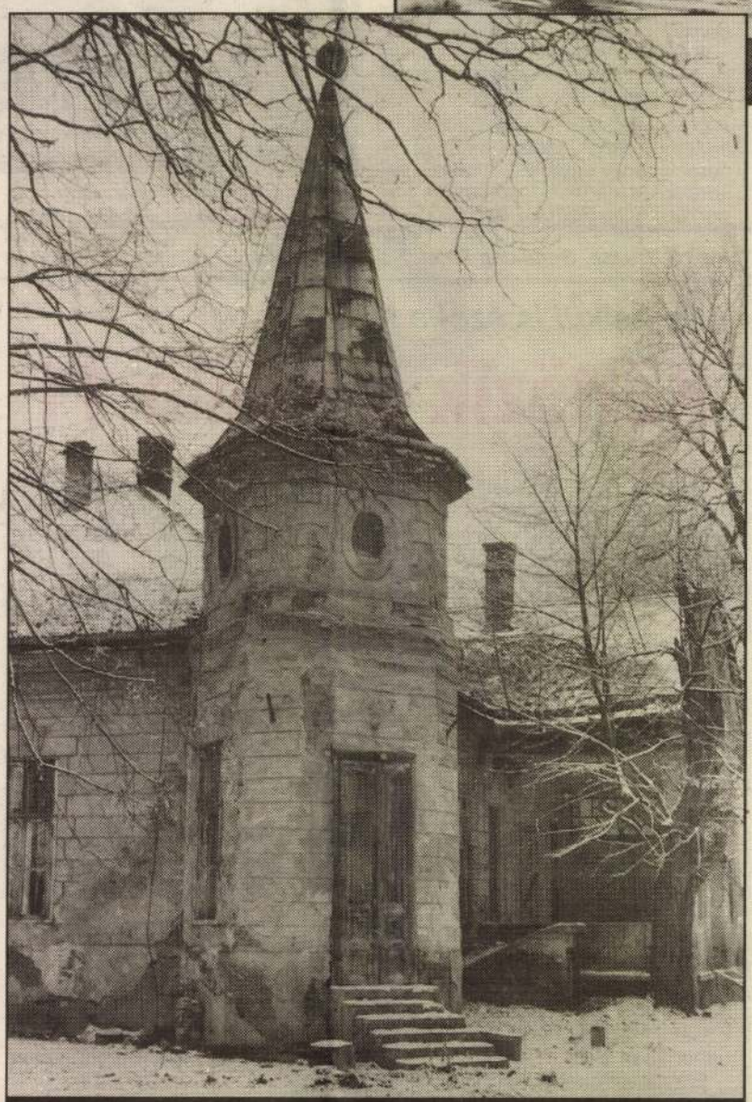

Épült 1889-ben; de meddig áll?

– Mi volt ez azelőtt? – kérdezem a kerékpárját támasztó szőke fiatalasszonyt a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei *Mezőcsáton*, a fájdalmasan romos épület mellett, amit zsinagógának nézek, lelki szemeim elé képzelve hajdani fazonját.

– Bútorraktár – feleli egykedvűen.

– És azelőtt?

– Azelőtt meg zsidótemplom, de az már nagyon régen volt – világosít föl, aztán fölül a nyeregbe, és továbbhajt, csúszkálva az idei utolsó hózáportól fehérlő aszfalton.

Akkor mégiscsak jól láttam azt az egykori küllemet a hámló vakolat, a „Vigyázat, életveszély!" feliratú táblák mögött. Mit mondjak? Gyönyörű lehetett a maga korában. Aztán...

Siralmas állapotok

Úgy járt, mint az a jellegzetesen különleges kis kastély a városka határában, amelyet akkor fedeztem föl, amikor *Tiszatarján* felől igyekeztem Mezőcsátra. Egy kicsi településen két ilyen romhalmaz még az én edzett lelkemnek is sok.

A kastély nagyon érdekes. Ha szemben állok vele, tornyaival, homlokzatával olyan, mint sok hasonló társa. Ám ha mögé sétálok, egészen más kép fogad. Malomnak nézném

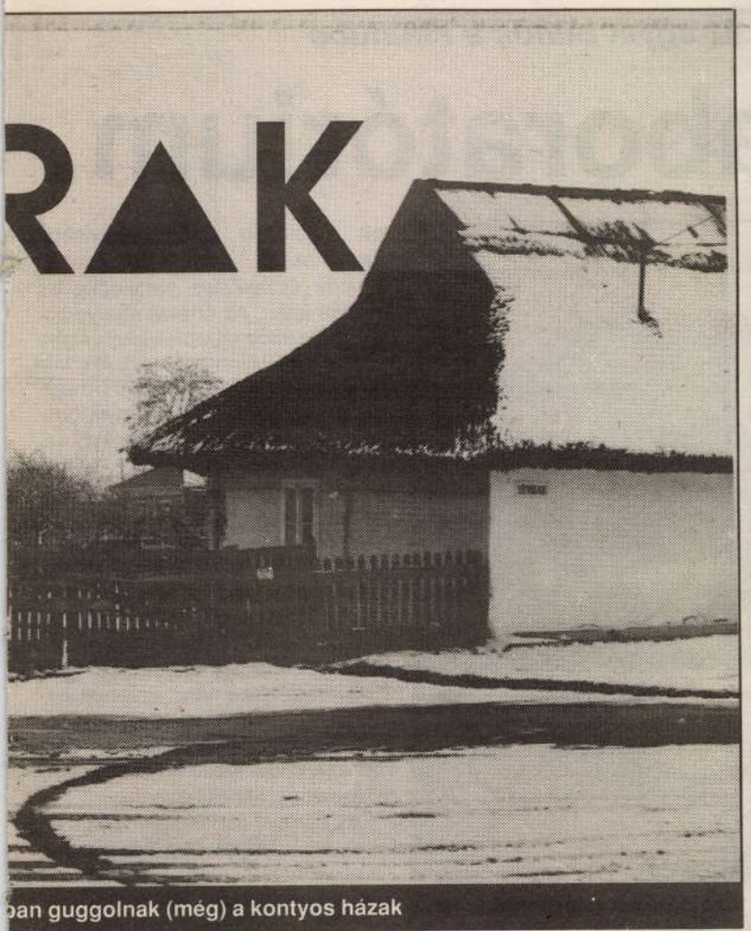

ban guggolnak (még) a kontyos házak

leginkább. Vagy talán magtárnak? Megtudom, hogy mezőgazdasági műemlékként tartják nyilván. Megvan hát a magyarázat a rendhagyó formára. Benézek egyik ablakán, s visszahőköltet a látvány. Hatalmas terem, mennyezete igen magas – lehetett, amíg egyben volt. Most vagy öt irdatlan gerenda támaszkodik egyik végével a padlóra, másik végét mindnek tartja még a fal. Lerogyott hát a födém. Persze nem csoda. Óriási a lyuk, ami a tetőn tátong. Beesik az eső, befújja a szél a havat. A vihar alábújik a cserepeknek, dobálja őket, mint száraz faleveleket. Még egy-két év, s nem marad fönt egy sem.

Kerülgetem a szemmelláthatóan egy udvarba tartozó gazdasági épületeket. Falaikon nyomokban föltűnnek még a régi díszítések, ám meglehetősen siralmas állapotban vannak, csakúgy, mint az egész környék. Olyan harminc-negyven méterre takarosabb ház, körbe is van kerítve, látni a gazda keze nyomát.

– Keres valakit? – szólít meg a gazdasszony, amint ott bóklászok.

– Csak nézelődöm – válaszolok, s gyorsan hozzáteszem, hogy megnyugtassam: a kastély iránt érdeklődöm.

– A téeszé, de már nem használja – tájékoztat szűkszavúan.

No, azt látom, hogy nem használja, csak azt nem értem, miért nem takarította el legalább a szerteszét heverő megsárgult, foszladozó nyomtatványokat, széttaposott irattartókat, egyáltalán azt a mérhetetlen koszt, amit a kiköltözéssel maga után hagyott. Ha már rogyadozik szegény épület, legalább ne volna ilyen esetlenül mocskos.

– El akarnák adni ezt az egészet – válik közlékenyebbé az asszony –, de nem akaródzik megvenni senkinek. Műemlék, tudja, aztán a helyreállításához kell a felügyelőség hozzájárulása. Meg ahhoz is ki kell kérni a műemlékesek véleményét, hogy mire lehetne ezt a kastélyt használni.

Szívesen elmondanám neki én is, amit tudok. De minek? Semmivel sem lesz jobb a helyzet, ha tudja, hogy ezt az épületet ugyan el nem adja a téesz addig, míg el nem határozzák az okosok, mi legyen a műemlékek tulajdonviszonyaival. Amióta napvilágot látott az önkormányzatokról szóló törvény, azóta várnak erre falun, városon. De mindhiába.

Ki tudja, kié lesz?

S miközben gurulok *Tiszakeszi* felé, eszembe jut Európa egyik legszebb barokk műemléke, a majki Esterházy-kastély. Azt olvastam róla a minap, hogy továbbra is csak viszi a pénzt, pedig megmentésére már alakult egy korlátolt felelősségű társaság, sőt, szindikátusi szerződést kötött egy amerikai érdekeltségű társasággal a hasznosításra. Eszerint ötcsillagos szállodává varázsolnák a ma már meglehetősen rozoga műemlékegyüttest. Lehetne benne akár száz szoba, uszoda, teniszpálya, de mindez csak terv marad, ha a tulajdonviszonyok tisztázatlansága tétlenségre kárhoztatja a külföldi befektetőket. A majki műemlékegyüttes ér vagy százmilliót, ma még. Rendbe lehetne hozni – ma még. De ha ekkora érték pusztulása nem sürgeti az arra illetékeseket, hogy végre szabályozzák a hatásköröket, a tulajdonviszonyokat, mit remélhet Mezőcsát s a többi kis település, amelynek műemléke nem kavar látványos viharokat?

– Hány ilyen épület van Borsodban? – kérdezem a megye főépítészét, *dr. Olajos Csabát.*

– Összesen hatszáz védett műemléket számlálunk, de rengeteg olyan épület van a megyében, amely még hivatalos védelmet nem kapott.

– Kátyúba zuhant a műemlékvédelem, nem? Azok az épületek is veszendőbe mehetnek, amelyeknek helyreállításáról, állagmegóvásáról a hajdani megyei tanácsokkal már kötteteett egyfajta megállapodás. Menet közben megszűntek a megyei tanácsok, most kire, mire számíthatnak a települések romladozó értékeikért aggódva?

– A megyei közgyűlés a közelmúltban tárgyalt a témáról, tájékoztató jellegű előterjesztés alapján. Mondhatom, nem jutottunk messzire. Nincs pénz. Tavalyelőtt 70 millió forint jutott műemlékvédelemre, tavaly már csak 30, az idén pedig mindössze 5 millió. Könnyű kitalálni, hogy ebből mi következik. De nem hibáztathatjuk az önkormányzatot. A testület örül, ha az oktatás, az egészségügy fenntartására össze tudja kaparni, ami kell.

– Voltam Mezőkövesden is. Ott a Kis Jankó Bori háza. Azzal s a többivel mi lesz?

– Borsod az a megye, amelyben a legtöbb a tájház. Amikor létrehoztuk, még telt rájuk. Ám mára nem nagyon maradt, aki elő tudná teremteni a pénzt a fenntartásukra.

– Eszembe jut a firenzei Medici család a középkorból. Persze találhatnék hazai megfelelőjét is, akár későbbi századokból. De van-e ma lehetőség arra, hogy hasonló módon támogassa valaki az építőművészetet, benne a műemlékek megóvását?

– Ez az, ami nagyon hiányzik. A mecénás. Nincs ember, aki megmondhatná, mennyire. Ott van például Mezőcsáton az a kastély, amiről beszélt nekem. A keselyűhalmi Dobozy-kastély, ha jól értettem. Agrártörténeti emlék, így van. Hogy mi lesz vele? Amíg az önkormányzatokkal kapcsolatos hatásköri szabályozás nem tisztul le, amíg kétségesek a tulajdonviszonyok, nehezen lehetne erre is felelni.

A mezőcsáti zsinagóga persze nem egyedüli a megyében, ami ilyen állapotban leledzik. A tarcalit a téesz használta, a sárospataki áruház volt. A tokajit most hozták tető alá, a mádit helyreállíttatta az Országos Műemléki Felügyelőség, kívülről. Tudtommal belül még nem történt semmi. S ott van a tállyai kétszáz éves postaház, amelynek állagmegóvásán most dolgoznak, vagy a cekeházai kastély, amire tetőt tettek, s a többi, amit úgyahogy rendbe lehetne hozni, de nem lesz, aki fenntartsa, aki hasznosítaná, ugyancsak a pénztelenség meg a tulajdonviszonyok rendezetlensége okán.

Ez (volt) a mezőcsáti zsinagóga (A szerző felvételei)

Megőrizni, élve

Járkálok Tiszakeszi utcáin, nézegetem a kis füstlukas, csonka kontyos házakat, a nádtetőket, a gémeskutakat. Istenem, de szép is lenne, ha ezeket megtarthatnánk! Szentendrén szabadtéri néprajzi múzeumot hoztak létre, lebontottak s odacipelve felépítettek tiszaháti épületeket, hogy megőrizzék az utókornak a Felső-Tisza tájékának jellegzetességeit. Itt, ezek a kontyosok még lakhatók. Legalábbis a legtöbbje. Kis öregek élnek bennük, zömmel. Ha elmennek, hogyan tovább? S ha még – adja isten – maradnak egy darabig, megvárjuk, míg rájuk dől a házuk?

A borsodi főépítész vigasztal. Nem addig van az! Dolgoznak egy falumentő programon. Partnereket keres a közgyűlés. Támogatókat. Még csupán az előkészületeknél tartanak, de – ő mondta – a huszonnegyedik órában.

Én szívből remélem, hogy sikerül, aminek nekiveselkedtek.

Fenyegető ózonlyuk az északi félteke felett ✻ Az egyik bűnös a Pinatubo

Repülő égi laboratórium

A japán kormány arra szólította föl a vállalatokat és az importőröket, hogy az idén 15 százalékkal csökkentsék az ózonrétegre ártalmas vegyszer gyártását, illetve behozatalát. A nemzetközi kereskedelmi és ipari minisztérium (MITI) azért döntött a metilkloroform nevű vegyület gyártásának megszüntetésére vonatkozó terv gyorsításáról, mert kiderült, hogy a nap káros sugarait kiszűrő ózonréteg is gyorsabban pusztul az eredetileg számítottnál.

A gépiparban, autóiparban széles körben használt metilkloroform egyike azon vegyületeknek, amelyek az ózonlyukak létrejöttéért felelősek. A világ országai az úgynevezett *montreali egyezmény* néven ismert megállapodásban vállalták, hogy 1993 és 2000 között megszüntetik e vegyszer gyártását.

A japán minisztérium úgy ítéli meg, hogy a szigetország – amely 200 ezer tonnával az Egyesült Államok után a legtöbb metilkloroformot használja fel – képtelen lesz a megállapodást betartani, ha nem történik változás. Tavaly ugyanis nemhogy kevesebb, de 15 százalékkal több vegyszert használt a japán ipar – főképp a kis- és közepes méretű cégek fogyasztottak belőle többet megfelelő helyettesítő anyagok hiányában.

A repülő égi laboratórium kutatóit meglátogatta Riesenhuber német kutatásügyi miniszter is

Most már az északi félteke fölött is lyuk keletkezik az ózonrétegben. Ezt az aggasztó tényt állapították meg a legutóbbi mérések, amelyeket európai és amerikai tudósok végeztek. Mind ez ideig csupán az Antarktisz feletti ózonlyukat ismerték. Az ózonréteg pajzsot alkot a föld körül, és megvédi az élőlényeket a veszélyes ibolyántúli sugárzástól.

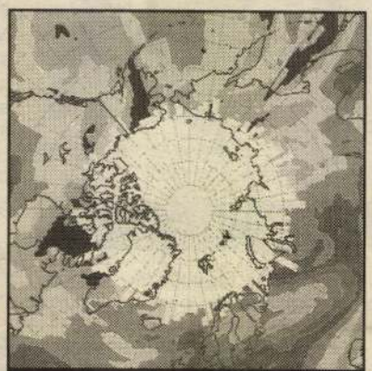

Hasad tovább az ózonlyuk (térképen a fehér mező)

A riasztó felfedezést először az amerikai űrrepüléseken részt vett tudósok közölték Washingtonban. Mint elmondták, nagy mennyiségben találtak olyan vegyi anyagokat, amelyek leépítik a föld körüli légréteg ózontartalmát. Ez a vegyianyag-felhő egészen az amerikai Maine államig terjed. Egy mérési feladattal megbízott repülőgép rekordmennyiségű klórmonoxidra bukkant az Egyesült Államok északkeleti partvidéke és Kanada fölött. Az értékek magasabbak voltak azoknál, amelyeket valaha is mértek az Antarktisz felett. *Michael Kurylo*, a NASA (az Amerikai Űrhajózási és Űrkutatási Hivatal) egyik igazgatója elmondta, hogy növekvő veszély fenyegeti az Északi-sarkvidéket és a középső szélességi fokok mentén elterülő földrészeket.

Több hónapja tartózkodik 150 kilométerre északra az Északi-sarkkörtől német kutatók egy csoportja, amely egy „égi laboratórium", vagyis egy repülőgép fedélzetén foglalkozik ózonmegfigyeléssel. Az ember, az állat és a növényzet számára egyaránt létfontosságú ózonréteg elvékonyodása igen komoly problémát jelent, hiszen csak Ausztráliában 14 ezer bőrrákesetet észlelnek havonta.

Egy európai ózonkutató vizsgálat, amely ez év márciusáig tart, hasonló következtetésre jutott. Az Észak- és Közép-Európa feletti ózonréteg – jelentették a programban részt vevő kutatók – ezen a télen módfelett vékony. Okozója a korábban összegyűlt klórmennyiség, és azok a gázok, amelyek a Fülöp-szigeteki Pinatubo vulkán tavalyi kitörésekor kerültek a légkörbe.

A nyugatnémet környezetvédelmi miniszter, *Klaus Töpfer* felszólította az Európai Közösségek országaiban működő kollégáit, hogy legközelebbi tanácsülésükön foglalkozzanak a problémával. Ősszel Koppenhágában konferencián vesznek részt mindazoknak az államoknak a képviselői, amelyek a föld légkörének védelmét előirányzó egyezményt aláírták. Az a cél, hogy 1995-ig megszüntessék mindazoknak a vegyi anyagoknak a gyártását és alkalmazását, amelyek az ózonréteget megtámadják.

mai nap

SZERENCSEPATKÓ JÁTÉK

Következzék a krimi – mondhatja Vándor Éva, a népszerű színésznő. Legújabb szerepét ugyanis Hámori Tibor most felújításra kerülő bűnügyi játékában A gyilkos én vagyok!-ban alakítja, amelyet Pécsi Ildikó rendezésében az ország több városában előadnak majd Torday Terivel, Koncz Gáborral, Szlágyi Tiborral. A képünkön látható széles mosolyát a vérfagyasztó történet nézői nemigen fogják élvezni, az a Szerencsepatkó-számoknak szól. A lista:

D 55744: 5000 forintos vásárlási utalvány;
A 04391: 800 forint értékű könyvcsomag;
A 11994: 1000 forintos vásárlási utalvány;
B 59116: Mai Nap-ajándékcsomag;
C 24229: 500 forint értékű kozmetikai csomag;
D 75255: aranyozott emlékérme;
E 24070: 500 forint értékű kozmetikai csomag.
E 38838: 800 forint értékű könyvcsomag;
E 49320: 1000 forintos vásárlási utalvány;
F 54602: aranyozott emlékérme.

Valamennyi nyertes kap továbbá egy Szerencsepatkó-csokoládét.

Örömünkre a hétvégi háromnapos Sajtófesztivál hivatalos megnyitása előtt már keresték olvasóink a Mai Nap standján az ígért Szerencsepatkó-kártyát és ez az érdeklődés az utolsó pillanatig tartott. Sokan jöttek régi játékosok, hogy még egy kártyára szert tegyenek („nekem négy kártyám van, de még nem nyertem, mikor kerül rám a sor?"–kérdezte egyikük), mások meg azért jöttek oda, mert nem kaptak azokból a szombati lapszámainkból, amelyekre a kártyát ragasztottuk („nekem ugyan még kettesem sem volt soha a lottón, de hátha ezzel nyerek"– mondta valaki). A szerencsét természetesen továbbra sem tudjuk befolyásolni – közöltük –, de sok szerencsét kívántunk mindannyiuknak.

A naponta ismétlődő sorshúzásban mindig részt vesz minden forgalomba került Szerencsepatkó-kártya. A kisorsolt számokat napról napra tesszük közzé a Mai Napban. Aki köztük látja a sajátját, egy héten belül jelentkezhet ajándékáért a szerkesztőségünkben, Bíró Ildikónál. (Telefon:133-3349. Távolabb élő olvasóink ajánlott levélben is elküldhetik sárga kártyájukat. A borítékra írják rá: „Szerencsepatkó".) A nyertes kártya helyett pedig cserébe adunk újat.

Holnap új sorsolás az újabb 10 000 forint értékű nyereményért! Őrizze meg kártyáját, bármelyik nap nyerhet vele!

Mercivel versenyez

A tájékozatlanok számára szónokinak tetsző kérdés, de aki tudja, mennyit kérnek a zaporozsjeiek a mostanában Tavrijának nevezett Zaporozsecért, már egyáltalán nem lepődik meg. Napjainkban már lépni is alig lehet a gyár területén a félig kész autóktól. Ami nem is csoda, hiszen a kocsik ára 13 ezerről 135 ezer rubelre ugrott.

– Ha valaki azt hiszi, hogy kétségbeesünk, és elkezdjük csökkenteni árainkat, nagyon téved – mondta munkatársunknak Lesznyak, a zaporozsjei gyár gazdasági igazgatóhelyettese.

A magabiztos vezetői nyilatkozat ellenére is úgy gondoljuk, hogy az árak hamarosan csökkenni fognak, ha egyáltalán akad valaki, aki komolyan veszi a kereslet-kínálat törvényeit. Ha nem, és az alapanyagok tovább drágulnak, akkor a szocialista ipar eme Trabanttal vetekedő csodája versenyképes lesz a Mercedesszel – legalábbis ami az árát illeti. (AN)

OLAJOS CSABA

JÁSZKUN KRÓNIKA 1997 ÉT. 10

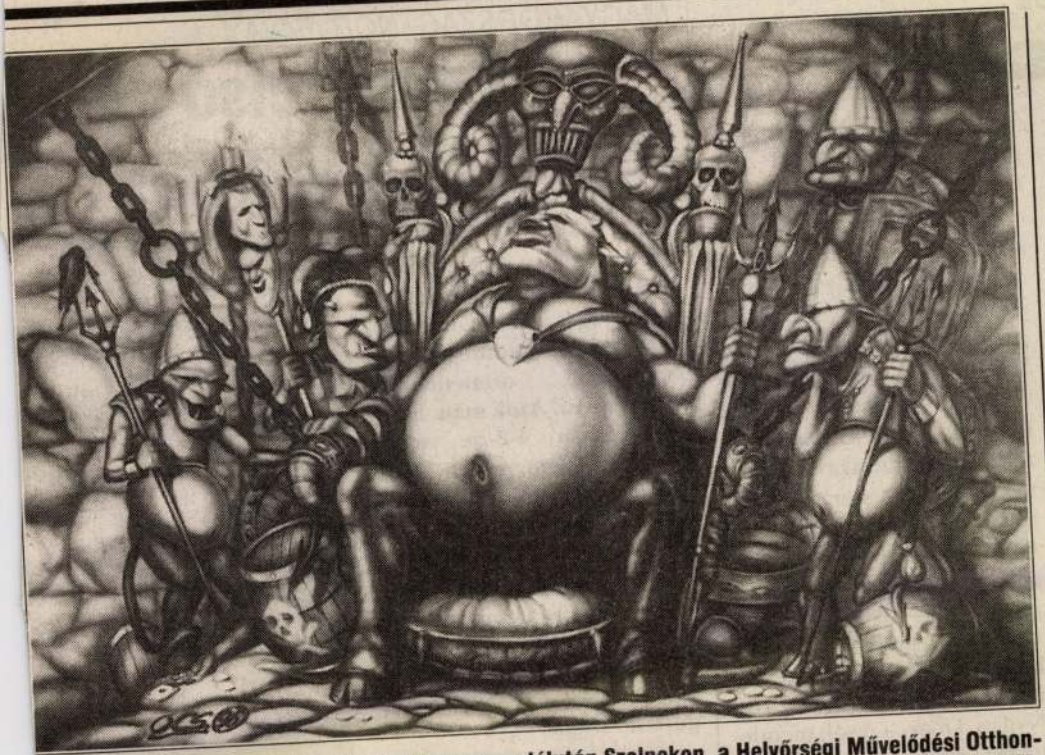

Három fiatal festő képeiből nyílt kiállítás tegnap délután Szolnokon, a Helyőrségi Művelődési Otthonban. Kaid Nabil, Olajos Csaba és Orgoványi György képeit június 21-ig nézhetik meg az érdeklődők. Felvételünkön Olajos Csaba Pocakék című kompozíciója FOTÓ: BARTALOS

JE

sztették

akban a jog emberei lépnek elő főszereplővé, hiszen a Ferencváros jogi képviselője és az én ügyvédem megtárgyalják, hogyan, miként tovább.

Mint *Ruszthy Gyula*, Varga ügyvédje elmondta, a vezető edző szerződése 1998. június 30-ig érvényes. Egyoldalú szerződésbontásról van szó. Ilyen esetekben írásban is közölni kell a munkavállalóval, miért történt a szerződésbontás. Varga igényt formálhat minden olyan pénzösszegre, ami szerződéséből fakadóan megilleti őt.

– Lehet, hogy hihetetlenül hangzik, de engem is váratlanul ért a döntés – fogalmazott Nyilasi Tibor. – A sok mendemonda engem is megdöbbentett. Természetesen örülök, hogy ismét megkeresett egykori klubom, a Ferencváros

MAGYARORSZÁG–NORVÉGIA 1-1

Csank első dönte

Egil Olsen, a norvégok szövetségi kapitánya a magyarok elleni vb-selejtező után kicsit zaklatott lelkiállapotban érkezett a sajtószobába, ahol később ott is felejtette a szemüvegét. Nyugtalanságának okát valószínűleg a népstadionbeli döntetlenben kell keresni. Azok után, hogy nemrégiben 4-2-re verték Brazíliát, nem éppen ilyen végeredményről álmodott Magyarországon.

A magyar válogatott messze a várakozások fölött teljesített. Az egy pontnál ugyan jobb lett volna a három, de hát egy esélyesebb norvég legénység vonult el vasárnap este lefelé görbülő szájjal.

Csank János szövetségi kapitányról köztudott, az utolsó porcikáig elemzi a soros riválist. Most is tudta, hogy

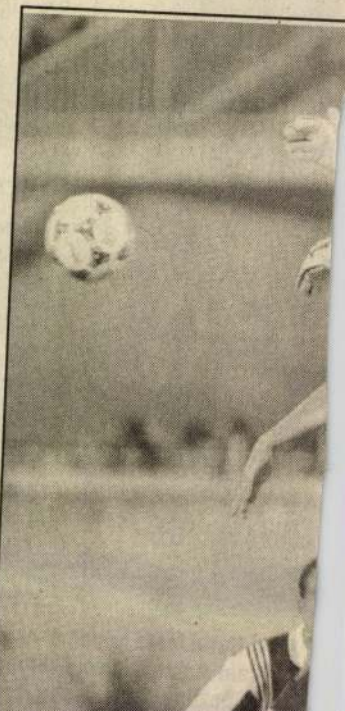

M.D.K.

Olajos Éva

Öt rajza "Siruhák a Svábhegyen" címmel.

Film Színház Irodalom, Bp. 1943. jan. 15-21.
VI. évf. 3. sz.

M.D.K.

Olajos Éva

A "Divatmazsolák" c. ővathoz készitett divatrajzot.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. febr. 1o-16. VI. évf. 8. sz. 42. lap

Olajos Gábor
festő

Résztvett a marosvásárhelyi kiállításon

Jánosházy György: Képzőmű v.-ünk szerej
Korunk, Kolozsvár 1958 XVII. 294. szemléje

Olajos Gábor

festő

68. Tavaszi alkony, olaj.

Erdélyi Képzőm.

Pünkösdi kiáll.

Kolozsvár 1944.

TEMÉNY,

ÁS MAGÁNBIRTOKBÓL
EK, MŰTÁRGYAK ÉS
ROK.

T, 1929.

VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Olajos Gábor

Festő

l.

Szépmüvèszet

1942. 205. l.

Olajos Gábor

festő

nyomdász, Bordy András

tanítványa

Arcképe Dóczi Rozsi ká-

tól repr.

Öreganzony c. képe repr.

Pásztortűz. 1941. 478, 479.

l. (V. Z. E.: Egyetlen

kiállítás. [Bordy András

növendékeinek kiállí-

tása Marosvásárhelyen]

képpel).

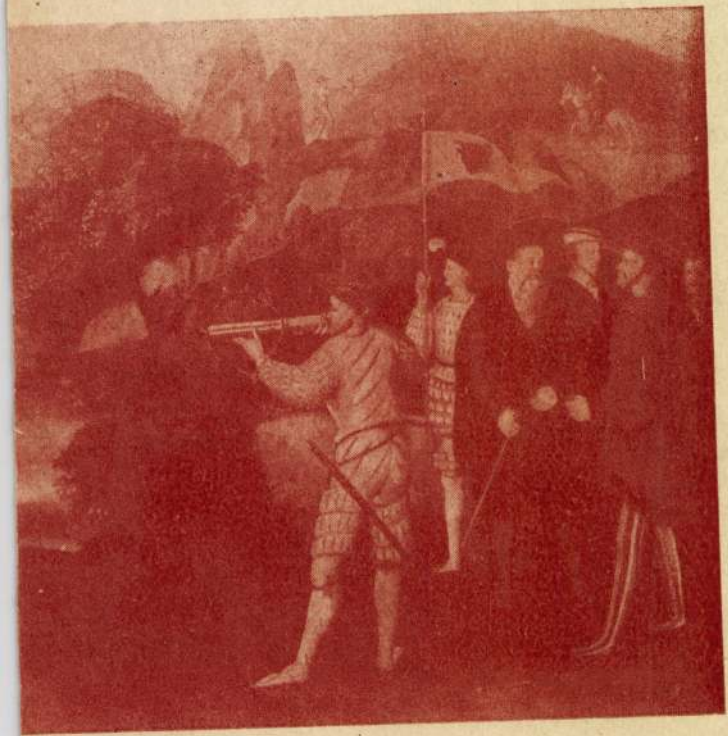

93.

Olajos Gábor

festő

Öregaszony c.

képe repr.

Ki P. 55. tábla-

Ohajós Gábor

festő Marosvásárhelyt.

Bordy András

tanítványa -

Ki P. 159. l -

Olajos Gábor

Női arckép, olaj.
Tavaszi alkony, olaj.

Művészeti Hetek
Kolozsvár 1942. 98. l.

ERDEI GYÖRGY
hírlapbizományos
Hajdúnádudvar

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 ÁPR 1

ÉLET ÉS IRODALOM

Olajos György

1021

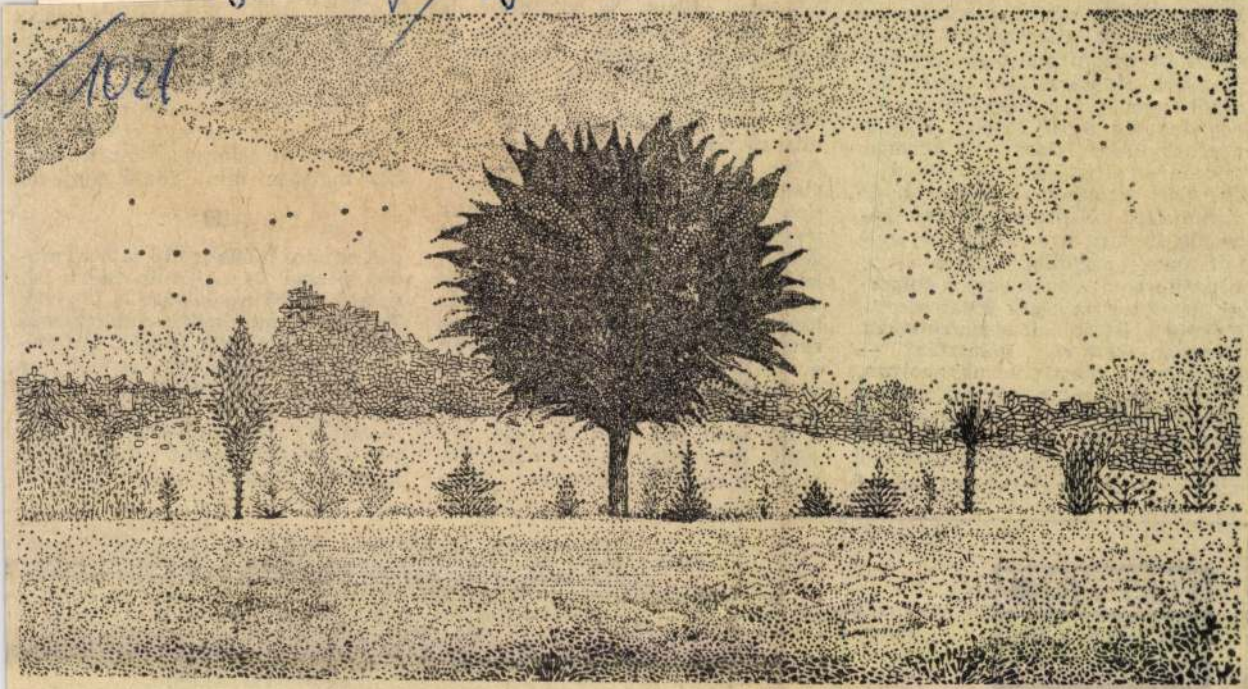

Olajos György rézkarca

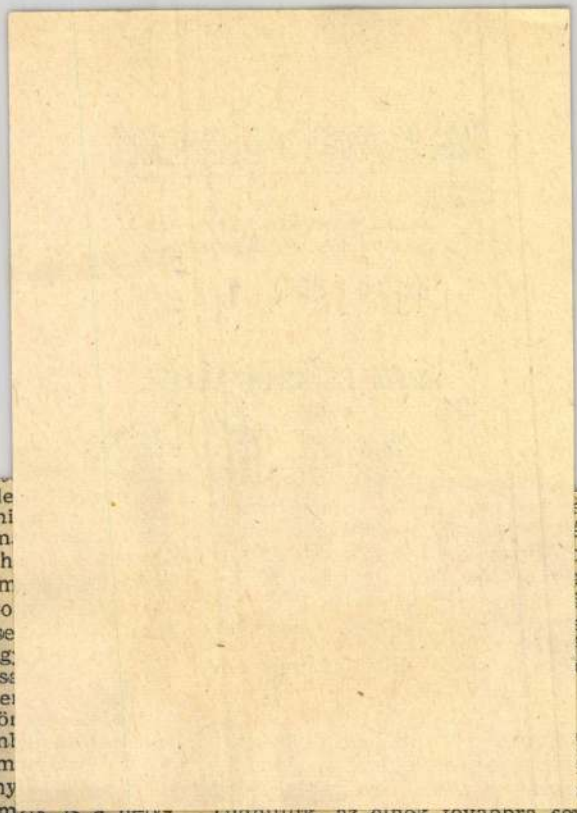

dasagból s ajánlotta be Szedresen, hogy a tagság találja alkalmasnak a szövetkezet súlyosan és idülten szétzilált gazdálkodásának rendbehozására. Hozzászólás a tagság köréből nem volt, megválasztották, *egyhangúlag*. Az új elnök a főagronómust, Rózsa Lászlót jól ismerte, szintén az állami gazdaságból. Két év alatt azonban kiderült, hogy szinte csak ellentmondás van közöttük, de még ugyanennyi idő kellett annak megállapításához, hogy végképp nem tudnak együtt dolgozni. És akkor az elnök kiválasztotta Kovács Bélát főagronómusnak. „Hogyan esett rá a választás?" — kérdeztem. „Mert nem ugyanolyan, mint Rózsa Laci, akivel mi, sajnos, eléggé hasonlítunk. Ő se szeret magyarázkodni, én se. Ő is makacs, én is. Kovács Béla hajlékonyabb, szelídebb természet, szeret

munkabírása és tett
feladatot kívánt, de
meg akart maradni
egyszemélyi szakm
Ezért nem pászolt h
agronómus, de m
hogy nem pászolt vo
tő vagy tizenkettő se
dolga. De az is, hog
viszont inkább társ
típus. A két embe
megfelelő munkakö
volna? Igen, ez azonl
leti megállapítás m
utólag. Mert amenny
kesek idejében elem
zetet, ez gyakorlatilag semmit sem ér: ha arra nemigen volt még példa az országban, hogy téesz-elnököt a demokrácia elhanyagolása címén leváltsanak, akkor arra még kevésbé, hogy az elnök és a főagronómus kicserélje posztját. Meg-

Tudnillik, az elnök továbbra sem kereste az emberek kegyét. Sőt! Mikor az események egy későbbi szakaszában nyilvánosságra került, hogy „kapcsolatai elégtelenek a tömegekkel", akkor kijelentette: Ha most kezd barátkozni, mindenki azt gondolja, hogy begyulladt!... Nem

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Főszerkesztő: JOVÁNOVICS MIKLÓS, helyettes főszerkesztő:
Szerkesztőség: 1054 Budapest, Széchenyi utca 1. Telefon: 111—424, 310—9
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT Budapest VII Lenin krt 9—11 Levélcím: 190
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT igazgató, 78—1297 Szikra Lapnyomda, Budapest. Fel
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: a helyi (Budapesten kerületi) kézbesítőhivatalóknál é
Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat H—1389 Budapest
Előfizetési díj: egy hónapra 10 forint, negyedévre 30 forint, fél évre 60 f
INDEX 25 244
HU ISSN 1420—8848

MDK

Olajos Gábor

Tájkép, of.

VI. N. Képzőm. Kiáll.on megvásárolt mütárgyak.

Szépmüvészet, 1942. 2o6.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1978 APR 15

Olajos György

1021

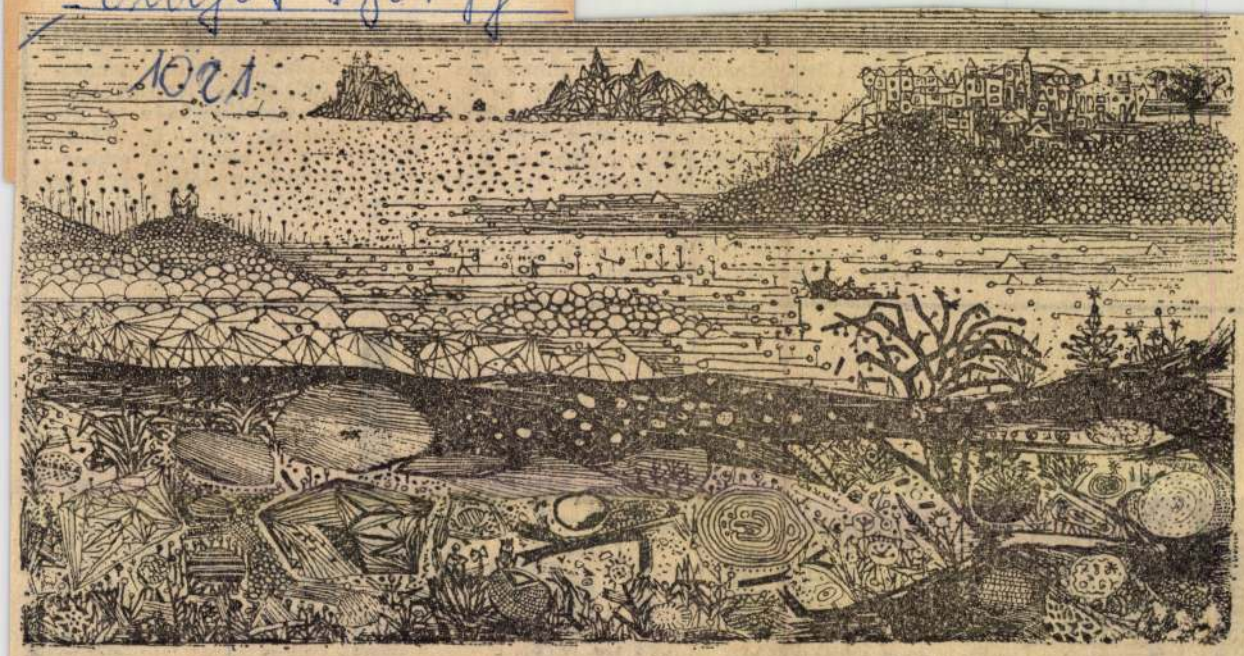

Olajos György rézkarca

közelednék, hadd lépjek vissza az egyetemességhez. Az, hogy egy írónak mi a műfaja (egy műfaja van-e vagy több), nem pusztán a kifejezés adottságainak a kérdése, az alkaté, a megfigyelésmódé, a világ alanyi vagy tárgyasító felfogásáé (vagy mondjuk a formakészségé). Megkockáztatnám azt a megállapítást, hogy a több műfajúság különböző, egymással szoros közle-

kerülhetem el, hogy n
a Rónay Györgyre ép
lemző harmadikat is.
tulajdonságot nevez n
régi hagyományban g
de amely századunkba
tos irodalomban legi
bits magatartásában testesült meg. Jelenti pedig a problémalátás rendkívüli szélességét, a bejárt területek teljes világot reprezentáló gazdagságát. A szellem

ősi és gyönyörű hitet erősíti bennünk.

Lengyel Balázs

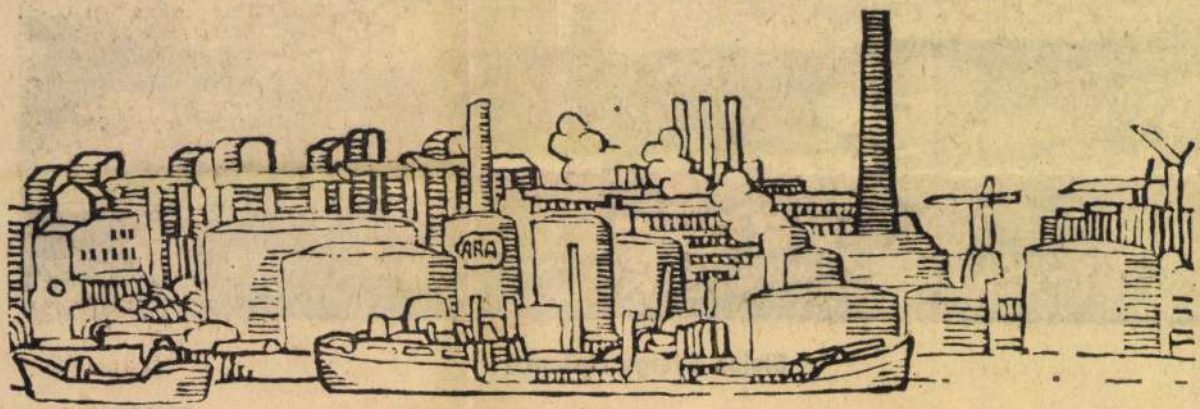

Méhes Balázs: Útirajz

esettség, magány miatt, hanem mert a társadalom a legjobb esetben is olyasfajta gondoskodással veszi őket körül, mint — a gyermekeket.

mindazok, akik még nem öregek, ám embermódra, tiszteletben megöszülve szeretnének megöregedni, elgondolkodnának mindezen. A saját érdekükben.

Olajos György

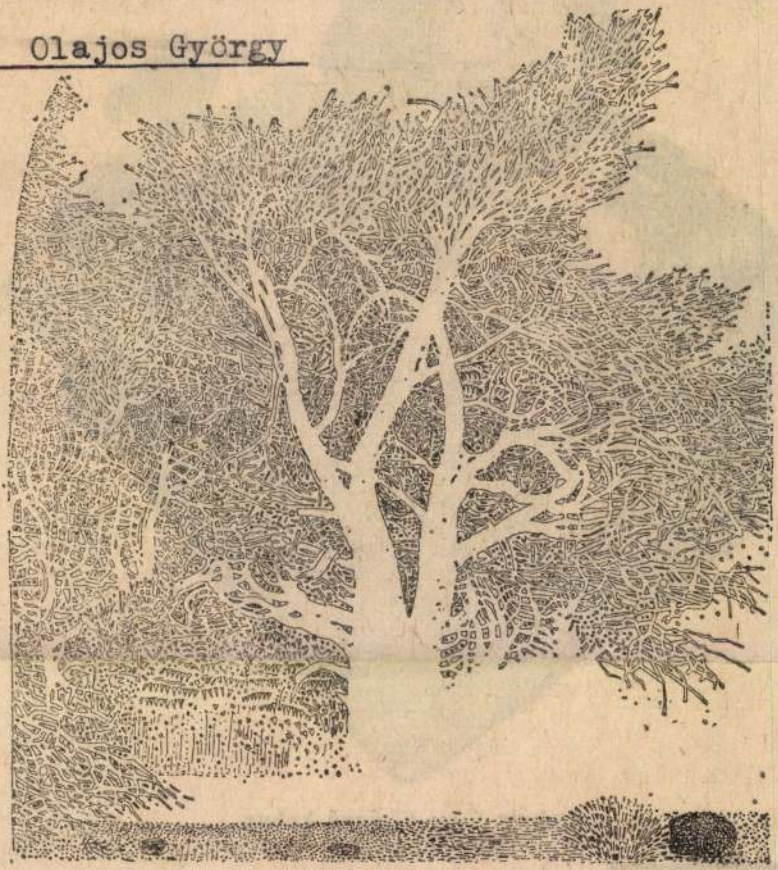

Olajos György rézkarca

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 26.

XXII. évf. 34. sz. címlap.

leírtam, megjelent Haditus — mogatást és hitelt, amennyiben
hebitus címmel, lapjuk június az Országos Idegenforgalmi Ta-

Ambrus Éva

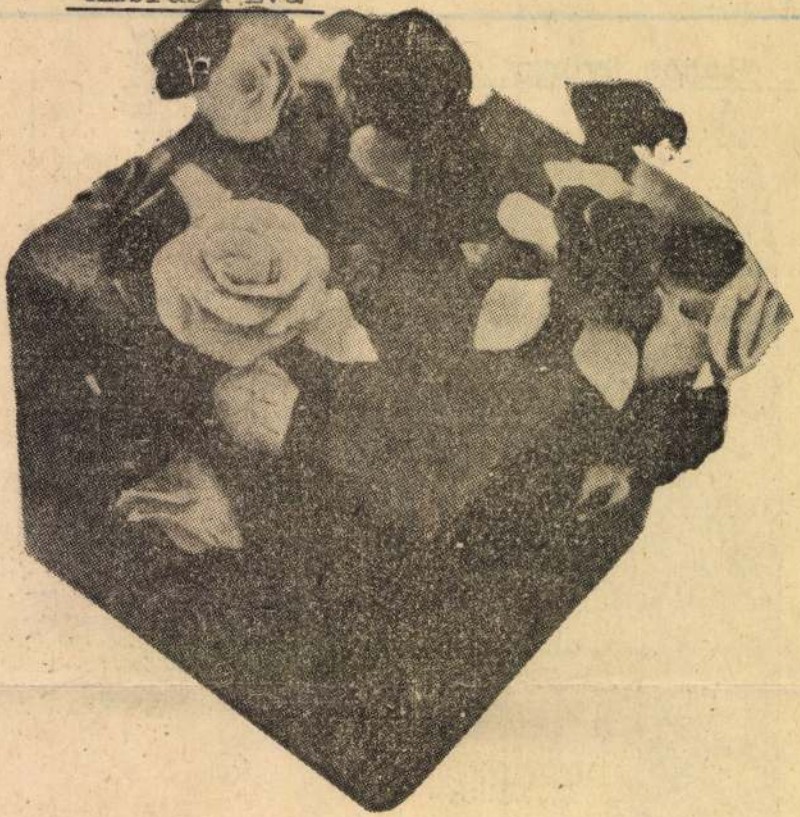

Ambrus Éva: Virágzó kubus

Az er
adatait
da? nen
hiába k
xikon K
korholju
koztatás
kumenta
lányt se
Ha a
jelent M
tömör h
a nevét
nyomát
hírül ad
nekrológ
hogy élt
vű pub
1905-ben
évesen
tárkövei
címek s
évek ma
Szava és
majd Pe
zetének
badulás
mokráci
ság sze
lett a K
A fel
ben me
könyvét

ÉLET ÉS IRODALOM
XXII. évf. 34. sz.
Bp. 1978 2 aug. 26.
2. lap.

Néha az ember levelet ír, és meg.
levelet kap. Ez évben újdonság, Hol vagy, őszi bogár?

Olajos György

Olajos György: Csendélet

Élet és Irodalom, Bp. 1978. szept. 9.
XXII. évf. 36. sz. 13. lap.

ÉLET ÉS IRODALOM

a nyakát, mondta Gróve, a Nagy Szundikátor. Kimentem kaszával az udvarra pire-pire-pire, és mint a lucernát. A fiú Máriára gondolt, aki nemsokára át fo jönni a női szárnyból, és csak úgy árad róla a Camea szappan illata. A pulóveremet fenn hagyom, mondja majd, mert nincs mellem. És fenn fogja hagyn a pulóverjét, és úgy is nagyon lehet szeretni, hogy nincs melle. Gróve, a Nagy Szundikátor ilyenkor befelé fordul, de az asztaltól egyébként sem látni ide Kinyitotta az ablakot és kikönyökölt. A sasokra gondolt, amiket a múltkor a torony tetején látni vélt. Mátészalkára utaztam egyszer a mozdonyvezető bátyámmal, mondta Gróve, a Nagy Szundikátor, tudja maga, milyen erős volt az az ember? Ilyen válla, nyaka volt, és nem tudta a kezét egyedül megmosni mert nem ért itt össze elől, de tényleg! És akkor volt, hogy a vonat elé ugrott egy ember, és a fejét meg a kezét levágta a gép, valahogy úgy esett, és akkor a feje ott kiabált, de szörnyen! A keze meg berepült a rozstáblába és egy nagy körben letépte maga körül a rozsot! Mert még élt! Gróve, a Nagy Szundikátor saját előadásától izgatottan felült és a levegőt markolászva mutatta, miként szaggatta a rozsot a halott kéz. Hűvös levegő csapott be az ablakon. Gróve, a Nagy Szundikátor felvette a tyúkot és kiment vele a konyhába. Valamelyik szobában énekeltek, időnként közelebb hozta a hangokat a szél. A fiú az ablak fekete négyszögében állva a víztoronyra nézett, melynek tetején sasok laknak a kifehéredett betonon csontok, kacatok közt, meghitt ridegségben. Gyermekkorában egyszer kifosztott egy sasfészket, és a simatörzsű fán lefelé mászva a tojást a szájába kellett venni, hogy mindkét kezét használhassa. Már egészen lent járt, de a sas még mindig harcolt a tojásért. Körözve a fiú körül, csőrével, szárnyával verte a testét. Aztán összetört a tojás a szájában, és ő erőtlenül, tehetetlen dühvel zuhant le, sírva, fuldokolva, öklendezve. A sas fölötte ült egy ágon, csapzottan, zihálva, aztán mint aki szégyenkezik, lomhán elrepült a semmibe. Az ajtóban Gróve jelent most meg, a Nagy Szundikátor klottgatyában, félmeztelenül, kalappal a fején. Feltettem forrázni, mondta. Legalább az ünnepre együnk valami rendeset. A többiek úgyis zabálnak otthon. Maga meg majd szerezzen egy kis krumplit a nőktől és kvittek vagyunk. Nem leszek holnap itthon, mondta a fiú restellkedve, megyünk a vidámparkba Máriával. Egész nap, kérdezte Gróve, és nagy, lapos arca szomorú lett. Egész nap, mondta a fiú, és egész testében átjárta a szégyen. Mária ott mindent nagyon szeret. Úgy tessék elképzelni, hogy a megmondom ki vagy játéknál órákig ott tudunk lenni. Az meg micsoda, kérdezte Gróve, a Nagy Szundikátor. Az olyan, hogy be kell

A BUDAPESTI MOZIK MŰSORÁBÓL

1978. március 9–15.

AGYAR FILMEK MOZIJA:
ÁNYÁSZ)
LM ÉS TÖRTÉNELEM SZEMLÉLET
lt egyszer egy család n10.
deg napok n12.
izoltó u. 25. n2.
let f4.
atatér (Mohács 1976.) h6.
ám néhány boldog éve este 8.
XXVIII. Berlini Nemzetközi Játék-
ilmfesztiválon Filmkritikusok díjá-
val kitüntetett film.
LFA:
Csendes-óceán kalózai (mb. rom—
NSZK—fr.) f4, h6, 8.
ARTÓK:
eghívás egy gyilkos vacsorára (mb.
ug.) 9, 11, 1.
dves Michele (ol.) 3, n6, f8.
ÁSTYA:
gyázat vadnyugat (ol.) f9, 11, f2.
solymok vezetője (sz.) 4, 6, 8.
eghívás egy gyilkos vacsorára (mb.
ng.) minden este 10.
RVIN:
eghívás egy gyilkos vacsorára (mb.
ng.) f4, h6, 8.
UNA:
lvária (mb. sz.) f5.
rna férfi estidőben (l.) h7, 9.
y eladott élet (ol.) 11-én éjjel n12.
ÁJUS 1:

Olajos György

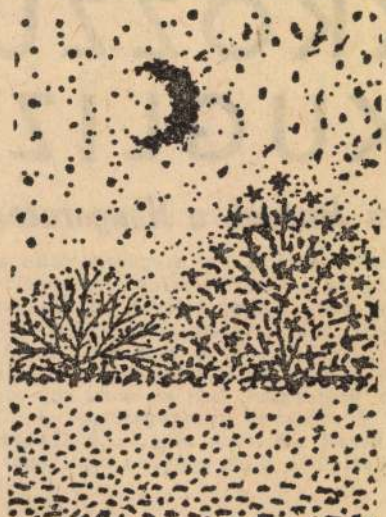

Olajos György rajza

Élet és Irodalom Bp.
1978. márc.11
XXII. évf. lo.sz.
8. lap

SIMEON OLVASMÁNYAI

Kil
i

Nadine Gordiner
nő kétrészes elemz
sítja a *Quainzaine*
sóit arról a cenz
mely hazájában szi
teszi az irodalom l
írt szavak élén egy
alkotás bősége és
ereje között" — l
cenzúráról szóló r
venhét olyan esetet
kor az állam „nem
minősíti az irodalm
Dél-afrikai Köztár
mának élete bizony
serkentően hat az
letre, ugyanakkor a
dülállóan szigorú
lete gátat vet a k

A kiadványokról
először 1963-ban
vényerőre, azóta tö
tották, majd 1975-b
ták az írót attól a
fellebbezést nyújtha

SAKKOZZUNK AGY KUGLIZZUNK?

Beszélgetés Bors Jenővel, a Hungaroton igazgatójával

végén a legtekintélyesebb francia lap megszavaztatta a kusokat, hogy a minőség és a repertoárérték szempontjá- yik lemezgyártó világcég hány pontot érdemel. A Magyar ezgyártó Vállalat hatodik lett... Nyolc éve egy Bartók- átlagosan ezerkétszáz darab fogyott el, a mostani átlag- zám tízezer. A könnyűzenében az volt a siker, ha egy huszonöt—harmincezer példányban kelt el, most egy-egy nagylemez megközelíti a százezres példányszámot — az yen klasszikus költők versei szólalnak meg... A Hunga- adványai egy évtized alatt több mint negyven díjat nyer- jszerte.

n lett a Magyar Hang- állalat igazgatója. Nyil- elmeréssel kezdte.

lyan napjaim, hogy lemezboltba jártam. a gyűjtők, akik a eresték, nem akartak eleket venni. Meg- kát: a magyar lemez nképpen nem volt minőség akkor már Viszont tény, hogy a zetlenül folyt: a Ko- i Minisztérium egyik kedők", s napokon belül igazoló- dott elképzelésünk, hogy szak- mánkban a művelődéspolitika sor- sa is a hanglemezpiacon dől el.

— Kereskedők lettek tehát, de még nem „iparosok": a gyártás még mindig albérletben folyt.

— 1968-ban az új gazdaságirá- nyítási rendszer évében mi is moz- gékonyabbak lettünk. Felkerestem a Villamosszigetelő és Műanyag- gyár igazgatóját, hogy elvinnénk a gyártást. (Erről korábban már

csak magadat." A csoport min mérnökét úgy kerestük ki, hog kész gyárban egy-egy üzem ve tője legyen. A jelszó: *magad rontod el, ha elrontod.* Kockáz megoldás, de bevált. A berend seket tőkés importból akartuk szerezni, időközben azonban éle léptek az ismert takarékossági tézkedések. Verekedtünk a dol ért. Az eredmény: a tervezett millión belül maradva, az ere tervben nem szereplő technik beépítve, határidőre elkészül dorogi üzem.

— Az említett vitákban tehát igazgatónak volt igaza. Ezt presz nyereségként könyveli el?

— Nem ilyen egyszerű a do Munkatársaim, akik inkább a dapesti hanglemezüzem mellett veltek, felvázolták a dorogi me dás összes várható nehézsé Prognózisuk részletekbe menő, nyalt példákkal alátámasztott de javaslatukat elutasítottam. M

(Folytatás a 6. oldalon)

Olajos György

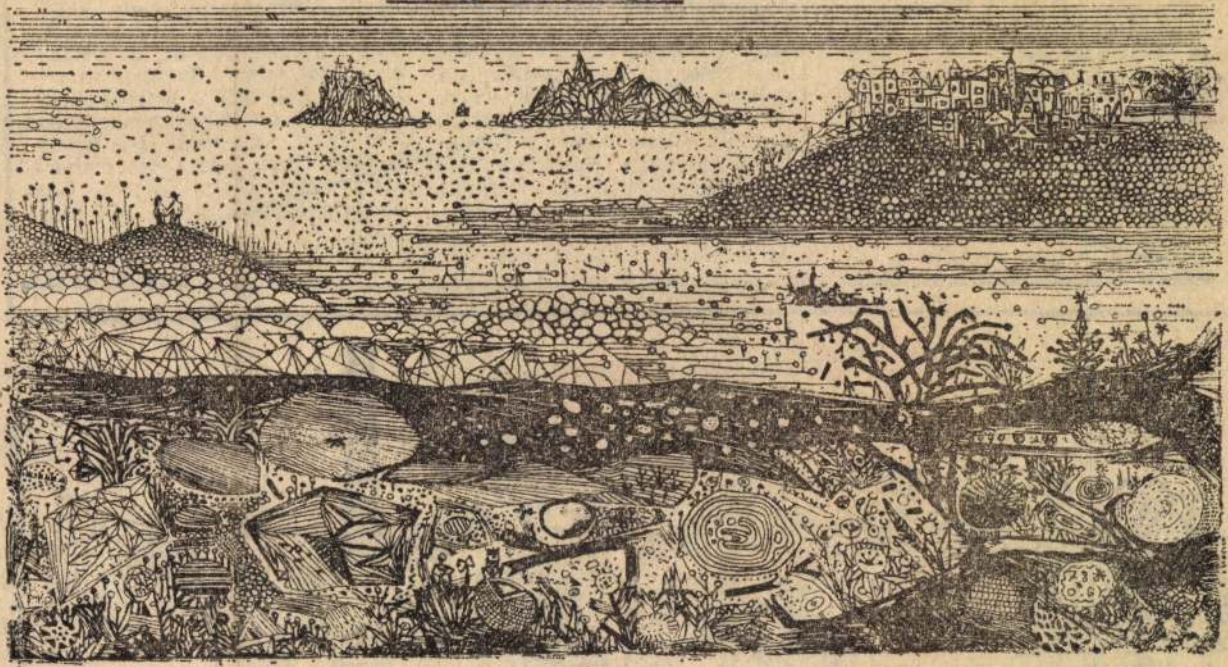

Olajos György rézkarca

ÉLET ÉS IRODALOM

Bp. 1978. ápr. 18.
XXII. évf. 15. sz. 5. lap.

A tuloldalon lásd: Méhes Balázs: "Utirajz" c. képét.

egyre erősebben hatalmába kerülve lírája vonzóerejének) és azt tudom, hogy az esszéíró, a kritikus...

De még mielőtt a részletekhez közelednék, hadd lépjek vissza az egyetemességhez. Az, hogy egy írónak mi a műfaja (egy műfaja van-e vagy több), nem pusztán a kifejezés adottságainak a kérdése, az alkaté, a megfigyelésmódé, a világ alanyi vagy tárgyasító felfogásáé (vagy mondjuk a formakészségé). Megkockáztatnám azt a megállapítást, hogy a több műfajúság különböző, egymással szoros közlezobb eszmerendszerek alapján — magukénak vallhattak és vallanak.

De ha már az egyetemesség két értelmezését ide iktattam, nem kerülhetem el, hogy ne említsem a Rónay Györgyre épp oly jellemző harmadikat is. Humanista tulajdonságot nevez néven ez is, régi hagyományban gyökeredzőt, de amely századunkban, a nyugatos irodalomban leginkább Babits magatartásában testesült meg. Jelenti pedig a problémalátás rendkívüli szélességét, a bejárt területek teljes világot reprezentáló gazdagságát. A szellem

hozzátuznek. A fiatal, vagy az irodalmi életről mit sem tudó naiv olvasóban elevenen él egy elképzelés az író feddhetetlen erkölcsi tisztaságáról, mely abból az ösztönös képzetből származik, hogy a tehetség és az erkölcs egy tőről fakad. Sajnos, tapasztalnunk kell még a legnagyobbakon, az ő esendőségükön is, ritkán fakad egy tőről. De Rónay György tiszta, becsületes emberségé, nyitott-könyv-élete ezt az ősi és gyönyörű hitet erősíti bennünk.

Lengyel Balázs

Méhes Balázs

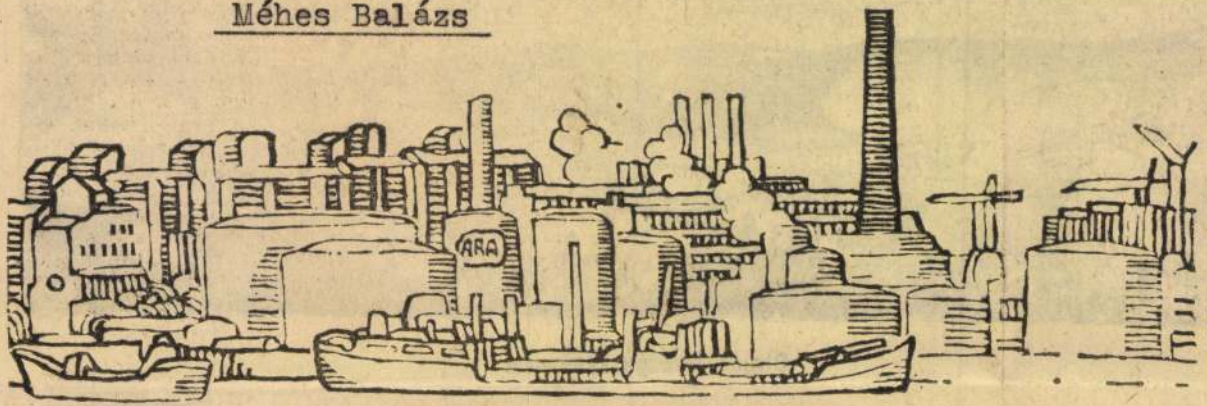

Méhes Balázs: Útirajz

ÉLET ÉS IRODALOM
Bp.
1978. ápr. 15.
XXII. évf. 15. sz. 6. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1978. MÁR 11

Olajos György

1021

Olajos György rajza

KUGLIZ

...s Jenővel, a Hungaroton ig

...esebb francia lap megszavaztatta a ...őség és a repertoárérték szempontjá...gcég hány pontot érdemel. A Magyar ...todik lett... Nyolc éve egy Bartók-...áz darab fogyott el, a mostani átlag-...nyűzenében az volt a siker, ha egy ...zer példányban kelt el, most egy-egy ...iti a százezres példányszámot — az ...c versei szólalnak meg... A Hunga-... alatt több mint negyven díjat nyer-

kedők", s napokon belül igazolódott elképzelésünk, hogy szakmánkban a művelődéspolitika sorsa is a hanglemezpiacon dől el.

— Kereskedők lettek tehát, de még nem „iparosok": a gyártás még mindig albérletben folyt.

1968-ban

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 FEB 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Olajos György
s gyemanitai ...
1021

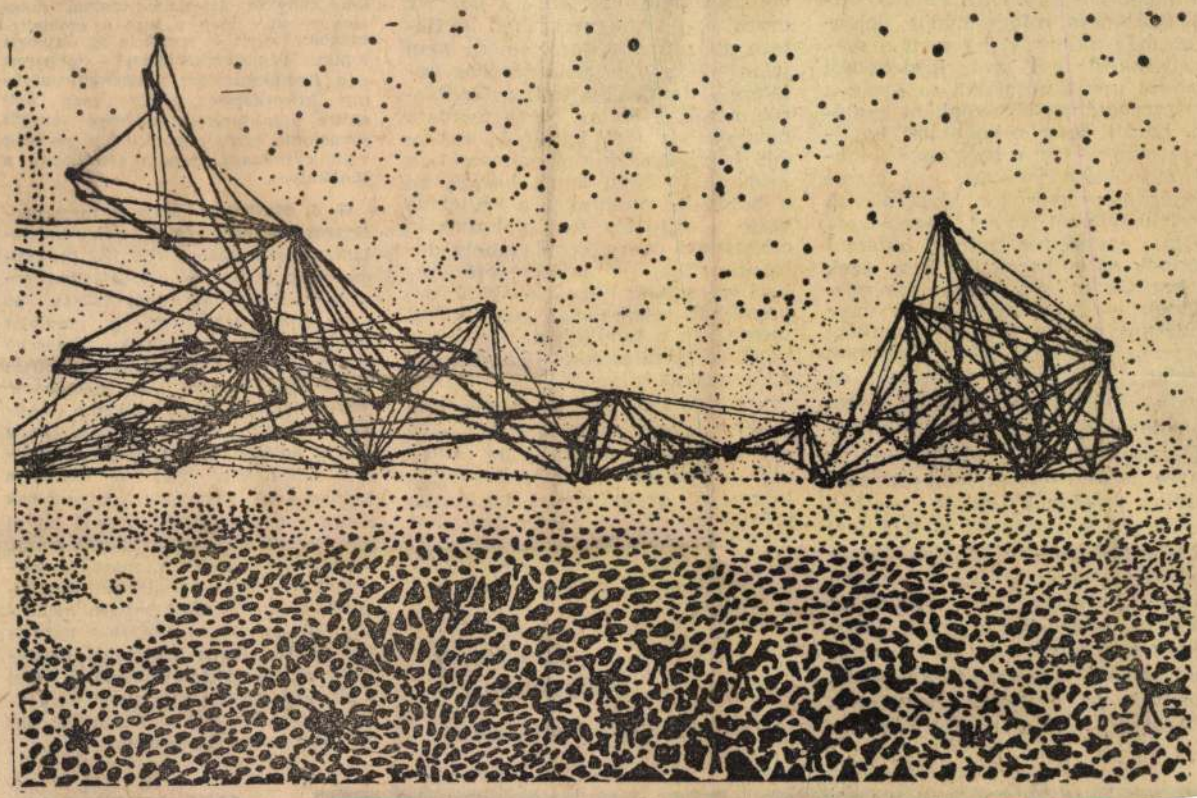

Olajos György rajza

ki magát hatása alól. A halállal való találkozás mindennapos jelenség, még akkor is, ha nem a személyünkről van szó: közlekedési baleset szemtanúiaként, az újságok gyászrovatának olvasóiaként, családi, baráti, vagy munkatársi haláleset részeseként, a tévé vagy a mozi nézőieként gyakran kell szembenéznünk mások halálával. A pszichológiából ismert, hogy az effajta események mind hatással vannak az emberre, ám hogy ezek a hatások milyen módon érvényesülnek — tépelődünk raita vagy tudatunk elutasítja —, egyénenként nagyon különböző lehet. Mindkét véglet szép számmal fordul elő, de egyik feldolgozási módról sem mondható el, hogy kóros jelenségről volna szó. A halálfélelem az egyik legalapvetőbb lelki jelenségünk, amelynek adott esetben rendkívül fontos biológiai feladatai is lehetnek. A halálfélelem tudatosodása az életet fenyegető hirtelen támadt betegség során ébreszthet rá arra, hogy sürgős orvosi segítségért kell folyamodni. Szép számmal vannak olyan megfigyeléseink, amelyek azt mutatják, hogy azok a betegek, akik a tudatuk alá szo-

elfogódott-
az elmúlás személyes vonatkozásaira terelődik a szó. Az orvost ez nem fegyverezheti le. Betege gyógyíthatatlanná válása nem jelentheti a vele való törődés befejezését is. Csak a testi gyógyításról mondhat le. Az orvos feladata nemcsak az élet bajainak, de az élet befejezését kísérő panaszoknak kezelése is. Nem lenne helyes, ha a haldokló embereket a hallgatás vagy a suttogás és alakoskodás cinkossága venné körül, amely dehumanizálja azt az alapvető emberi igényüket, hogy másokkal, orvosaikkal, rokonaikkal, barátaikkal megosszák a halállal, az elmúlásra való felkészülésükkel kapcsolatos élményeiket.

Mindezt hogyan? A „verbis non herbis" lakonikus útmutatása — a szó is gyógyít, nemcsak az orvosság — ma se vesztette érvényét, hiszen új gyógyfüveket bőségesen előállít az iparrá terebélyesedett gyógyszerészet, de gyógyító szavakra — amiket a riport kimondatlanul is sürget — változatlanul nagy a szükség.

Gara Imre dr.
Hoffmann Artúr dr.

Országos Kardiológiai Intézet

resszor **Az élet vége** címmel megjelent nyilatkozatához (ÉS 1978/3.) kapcsolódva impozáns válogatásban sorolja, milyen válaszokat adtak az „élet igazi kérdéseire" „a gondolat óriásai": Kant, Spinoza, Nietzsche stb. Majd elégedetlenül megállapítja: a válaszok csöppet sem kielégítőek. Végül nekünk szegzi ezeket a „nagy kérdéseket": „Miért van az, hogy élet és halál elválaszthatatlan egymástól? Miért van, hogy az ember a szunnyadozó nemlétből egyszercsak életre pattanik? Majd újfent miért van, hogy egyszercsak visszatér oda, ahonnan vétetett?" A második kérdéssel kapcsolatban vannak gondolataink, de kifejtésüket inkább mellőzzük. Ami pedig az első és a harmadik kérdést illeti: készséggel megoldunk minden világproblémát, mellyel a gondolat óriásai hasztalanul birkóztak, megoldjuk ezt is. Kicsit később Kérjük, várjon türelemmel.

~~s gyémánttal háromszög-szemeimben.~~

~~Majd eldicsekszünk például ez-~~
~~zel a svéd elbeszélőgyűjteménnyel.~~

Olajos György

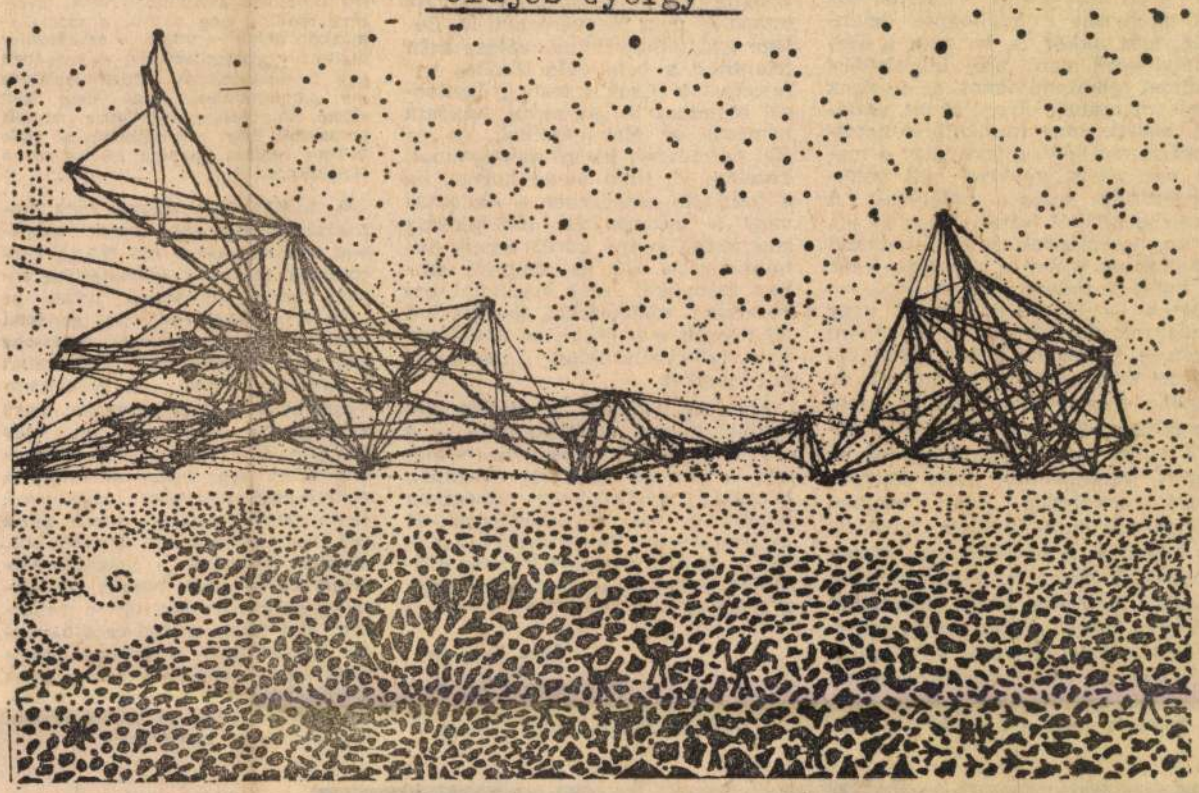

Olajos György rajza

ÁRA: 2,50 FT

Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr. 18.
XXII. évf. 7. sz. címlap.

A halál nemcsak azoknak a problémája, akik térben, időben közel állnak hozzá, hanem minden egyes emberé. Senki sem vonhatja ki magát hatása alól. A halállal való találkozás mindennapos jelenség, még akkor is, ha nem a személyünkről van szó: közlekedési baleset szemtanújaként, az újságok gyászrovatának olvasójaként, családi, baráti, vagy munkatársi haláleset részeseként, a tévé vagy a mozi nézőjeként gyakran kell szembenéznünk mások halálával. A pszichológiából ismert, hogy az effajta események mind hatással vannak az emberre, ám hogy ezek a hatások milyen módon érvényesülnek — tépelődünk rajta vagy tudatunk elutasítja —, egyénenként nagyon különböző lehet. Mindkét véglet szép számmal fordul elő, de egyik feldolgozási módról sem mondható el, hogy kóros jelenségről volna szó. A halálfélelem az egyik legalapvetőbb lelki jelenségünk, amelynek adott esetben rendkívül fontos biológiai feladatai is lehetnek. A halálfélelem tudatosodása az életet fenyegető hirtelen támadt betegség során ébreszthet rá arra, hogy sürgős orvosi segítségért kell folyamodni. Szép számmal vannak olyan megfigyeléseink, amelyek azt mutatják, hogy azok a betegek, akik a tudatuk alá szo-

élet vége című interjú higgadt, tárgyilagos hangjához is akkor keveredik némi zavar és elfogódottság, amikor az elmúlás személyes vonatkozásaira terelődik a szó. Az orvost ez nem fegyverezheti le. Betege gyógyíthatatlanná válása nem jelentheti a vele való törődés befejezését is. Csak a testi gyógyításról mondhat le. Az orvos feladata nemcsak az élet bajainak, de az élet befejezését kísérő panaszoknak kezelése is. Nem lenne helyes, ha a haldokló embereket a hallgatás vagy a suttogás és alakoskodás cinkossága venné körül, amely dehumanizálja azt az alapvető emberi igényüket, hogy másokkal, orvosaikkal, rokonaikkal, barátaikkal megosszák a halállal, az elmúlásra való felkészülésükkel kapcsolatos élményeiket.

Mindezt hogyan? A „verbis non herbis" lakonikus útmutatása — a szó is gyógyít, nemcsak az orvosság — ma se vesztette érvényét, hiszen új gyógyfüveket bőségesen előállít az iparrá terebélyesedett gyógyszerészet, de gyógyító szavakra — amiket a riport kimondatlanul is sürget — változatlanul nagy a szükség.

Gara Imre dr.
Hoffmann Artúr dr.

Országos Kardiológiai Intézet

a magasabb jövedelműek, akiknek nem jelent problémát egy ilyen „értékes" könyv megvásárlása, ideológiailag szilárdabbak, mint a közönséges halandók. Olvasónk később mindkét könyvet áttanulmányozta, mégsem rendült meg a hite a szocializmusban ,tehát — vonja le az abszolút logikus végkövetkeztetést — megérett egy fizetésemelésre. Eszmefuttatása oly következetes, hogy meg kell előtte hajolnunk; mindössze annyit javasiunk, hogy a konklúziót ne csak velünk tudassa, hanem elsősorban a főnökeivel.

G. J. MISKOLC. Magyar Imre professzor Az élet vége címmel megjelent nyilatkozatához (ÉS 1978/3.) kapcsolódva impozáns válogatásban sorolja, milyen válaszokat adtak az „élet igazi kérdéseire" „a gondolat óriásai": Kant, Spinoza, Nietzsche stb. Majd elégedetlenül megállapítja: a válaszok csöppet sem kielégítőek. Végül nekünk szegzi ezeket a „nagy kérdéseket"; „Miért van az, hogy élet és halál elválaszthatatlan egymástól? Miért van, hogy az ember a szunnyadozó nemlétből egyszercsak életre pattanik? Majd újfent miért van, hogy egyszercsak visszatér oda, ahonnan vétetett?" A második kérdéssel kapcsolatban vannak gondolataink, de kifejtésüket inkább mellőzzük. Ami pedig az első és a harmadik kérdést illeti: készséggel megoldunk minden világproblémát, melyet a gondolat óriásai hasztalanul birkóztak, megoldjuk ezt is. Kicsit később. Kérjük, várjon türelemmel.

Olajos György

Cimnélküli rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 16.
XVII. évf. 24. sz. 12. lap.

Olajos György

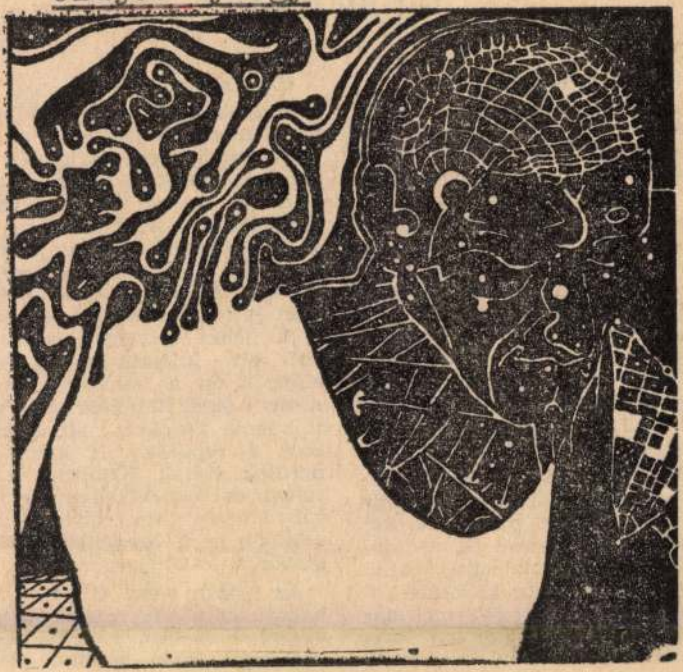

Olajos György: Gondolkodó

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 23.

XIX. évf. 34. sz. 11. lap.

TŐTH JUDIT:

DEMÉNY OTTÓ:

ÁLMAIM

A jó alvás mély és álomtalan! Ha ez igaz, akkor én ritkán alszom igazán jól, mert nagyon sokat álmodom. Olykor az éjszaka közepén is, de ébredés előtt mindig. Álmaim különösebben nem zavarnak, bár elég sokat foglalkozom velük. Kicsit babonás is vagyok, csak annyira, hogy a játék határát ne lépjem túl vele — így aztán kialakult bennem álmaim magyarázatának egy sajátos rendszere: ez jó álom, ez, semleges, ez meg kifejezetten rossz. E módszert felesleges volna ismertetni; rajtam kívül senki számára nem mondana semmit.

Még gyermekkoromban hallottam — vagy olvastam? —, hogy az álom, legyen bármilyen körülményes és hosszú is, valójában néhány pillanat alatt zajlik le bennünk. Először kétkedve fogadtam ezt az állítást, ma már elhiszem. Saját álmaim sem tarthatnak tovább annál a néhány pillanatnál, amelyek az öntudatra ébredést megelőzik. De milyenek is ezek az álmok?

Gyerekkoromban elsősorban a félelmeim határozták meg őket. Volt egy gyakorta visszatérő álmom. Valami nyitott helyiségben aludtam, egy ablak alatti heverőn. Zajokat, rossz, alattomos hangokat hallottam, s tudtam, hogy engem keresnek, el

Később, kamaszkoromban, hősies-romantikussá váltak álmaim. Verekedtem, s játszi könyedséggel vertem meg magamnál erősebb és nagyobb fiúkat. Versenyeken vettem részt, érmeket akasztottak a nyakamba, s ami a legkülönösebb: loptam álmomban és bandavezérkedtem, de minden félelem nélkül, elegánsan és diadalittasan. A csendőrök nehéz szuronyos puskájukkal ott futottak el az orrom előtt, s én a bokorból nevetve néztem őket. Repültem is, amit mindenki megtesz álmában, s ezek a repülések is könnyedén derűsek voltak. Kitártam a karomat és fölemelkedtem a földről. Lassan, de biztonságosan szálltam, s a levegőből mindent alaposan szemügyre vettem.

Az igazán rossz álmok sora a háború után következett, de nem mindjárt 45-ben, hanem jó három-négy évvel később, amikor már húszéves lehettem. Bombázásokról, lövészárkokról, razziákról álmodtam, s nagyon sokszor arról, hogy halálra ítéltek. Beletörődve vártam a sorsomra, amikor rendszerint fölfedeztem börtönömön valami rést, s ilyenkor fölébredt bennem az életösztön. Megszöktem, nehéz sziklás terepeken kúsztam-másztam, tüskés bokrokba kapaszkodtam, s mikor

lön este, felelte.
„Akkor jó" mondta. „Húsvétra biztosan hazamegyek és majd pótálunk egyet, mint szoktunk."

Preparati per la tua morte.

Olajos György

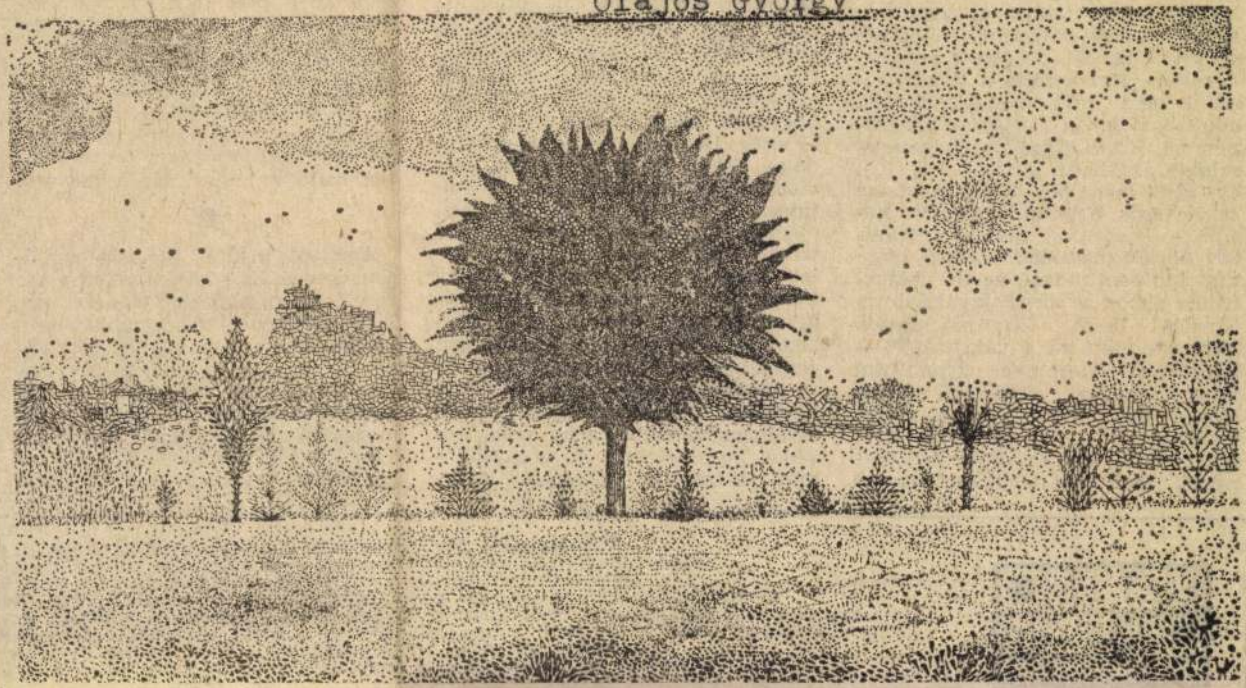

Olajos György rézkarca

1978. ápr. 1. 15 XXII. évf.
13. sz. 15. lap.
ÉLET ÉS IRODALOM Bp.

Pelhős Istvánt annak idején mint kiváló szakembert és rátermett vezetőt kérte ki a járás az állami gazdaságból s ajánlotta be Szedresen, hogy a tagság találja alkalmasnak a szövetkezet súlyosan és idülten szétzilált gazdálkodásának rendbehozására. Hozzászólás a tagság köréből nem volt, megválasztották, *egyhangúlag*. Az új elnök a főagronómust, Rózsa Lászlót jól ismerte, szintén az állami gazdaságból. Két év alatt azonban kiderült, hogy szinte csak ellentmondás van közöttük, de még ugyanennyi idő kellett annak megállapításához, hogy végképp nem tudnak együtt dolgozni. És akkor az elnök kiválasztotta Kovács Bélát főagronómusnak. „Hogyan esett rá a választás?" — kérdeztem. „Mert nem ugyanolyan, mint Rózsa Laci, akivel mi, sajnos, eléggé hasonlítunk. Ő se szeret magyarázkodni, én se. Ő is makacs, én is. Kovács Béla hajlékonyabb, szelídebb természet, szeret

lemzést kifejezőnek tartom, mégis.

Pelhős István elvállalta a szedresi szövetkezetet, mert képessége, munkabírása és tettvágya nagyobb feladatot kívánt, de elnökként is meg akart maradni közvetlen és egyszemélyi szakmai vezetőnek. Ezért nem pászolt hozzá a két főagronómus, de meggyőződésem, hogy nem pászolt volna másik kettő vagy tizenkettő sem. Ez — alkat dolga. De az is, hogy Kovács Béla viszont inkább társadalmi vezetőtípus. A két ember a másiknak megfelelő munkakörben dolgozott volna? Igen, ez azonban csak elméleti megállapítás maradhat, főleg utólag. Mert amennyiben az illetékesek idejében elemzik is a helyzetet, ez gyakorlatilag semmit sem ér: ha arra nemigen volt még példa az országban, hogy téesz-elnököt a demokrácia elhanyagolása címén leváltsanak, akkor arra még kevésbé, hogy az elnök és a főagronómus kicserélje posztját. Meghogy az igazgatótanács már leváltotta volna az elnököt, mint erélytelen vezetőt, itt pedig egyik sem bírta „megmozdítani" a másikat — ez a tény nem annyira a téeszdemokráciából, mint társadalmi berendezkedésünk általános természetéből következik. Ám abból folyik az is, hogy ezen a ponton végre belép történetünkbe az immár harmadszor megidézett szövetkezeti-társadalmi jelenség, s fontosságához méltóan, mint döntő tényező.

●

A sajátos módhoz illő sajátos módon, persze. És a különösséget a két vezető eltérő egyénisége is fokozta. Tudniillik, az elnök továbbra sem kereste az emberek kegyét. Sőt! Mikor az események egy későbbi szakaszában nyilvánosságra került, hogy „kapcsolatai elégtelenek a tömegekkel", akkor kijelentette: Ha most kezd barátkozni, mindenki azt gondolja, hogy begyulladt!... Nem

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Főszerkesztő: JOVÁNOVICS MIKLÓS, helyettes főszerkesztő: F
Szerkesztőség: 1054 Budapest, Széchenyi utca 1. Telefon: 111—424, 310—920.
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM K
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT, Budapest VII., Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT igazgató. 78—1297 Szikra Lapnyomda, Budapest. Felel
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: a helyi (Budapesten kerületi) kézbesítőhivataloknál és
Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, H—1389 Budapest
Előfizetési díj: egy hónapra 10 forint, negyedévre 30 forint, fél évre 60 for
INDEX: 25 244
HU ISSN 1420—8848

Olajos György

"Plakát" cimmel a lap hozza a müvész rajzát.
Repr.

A képet Lásd: Szabados Árpád: "Tea hármas-ban" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 18.
XIX. évf. 42. sz. 4. lap.

Olajos György
grafikusművész

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 OKT 22

1021

Olajos György: Vadgesztenye

FELEKI LÁSZLÓ:

Ichai, tschuchai!

— Sanyi bácsi, kérem, milyen volt a Bambini di Praga ezerkilencszánegyvenhét?

— Honnan tudnám? Én is az első műsorban a nagy gálaestet néztem. René Kollo és vendégei, Gregor Józseftől az isteni Lollóig.

sa, mert fáradhatatlanul végigkonferálta, végigénekelte az egész műsort. Ha focistáink erőnléte ilyen volna...

— Csak azt a Holnapot ne énekelte volna. Csalánkiütéseim támadnak a muzikál-zenétől.

egy hazai egyetemi felvételi vizsgán minden jelölt tudja, mikor egyesítették Pestet és Budát, és hogy mikor hangversenyezett együtt Budapesten Liszt és Wagner. Különben is, nem hiszek a

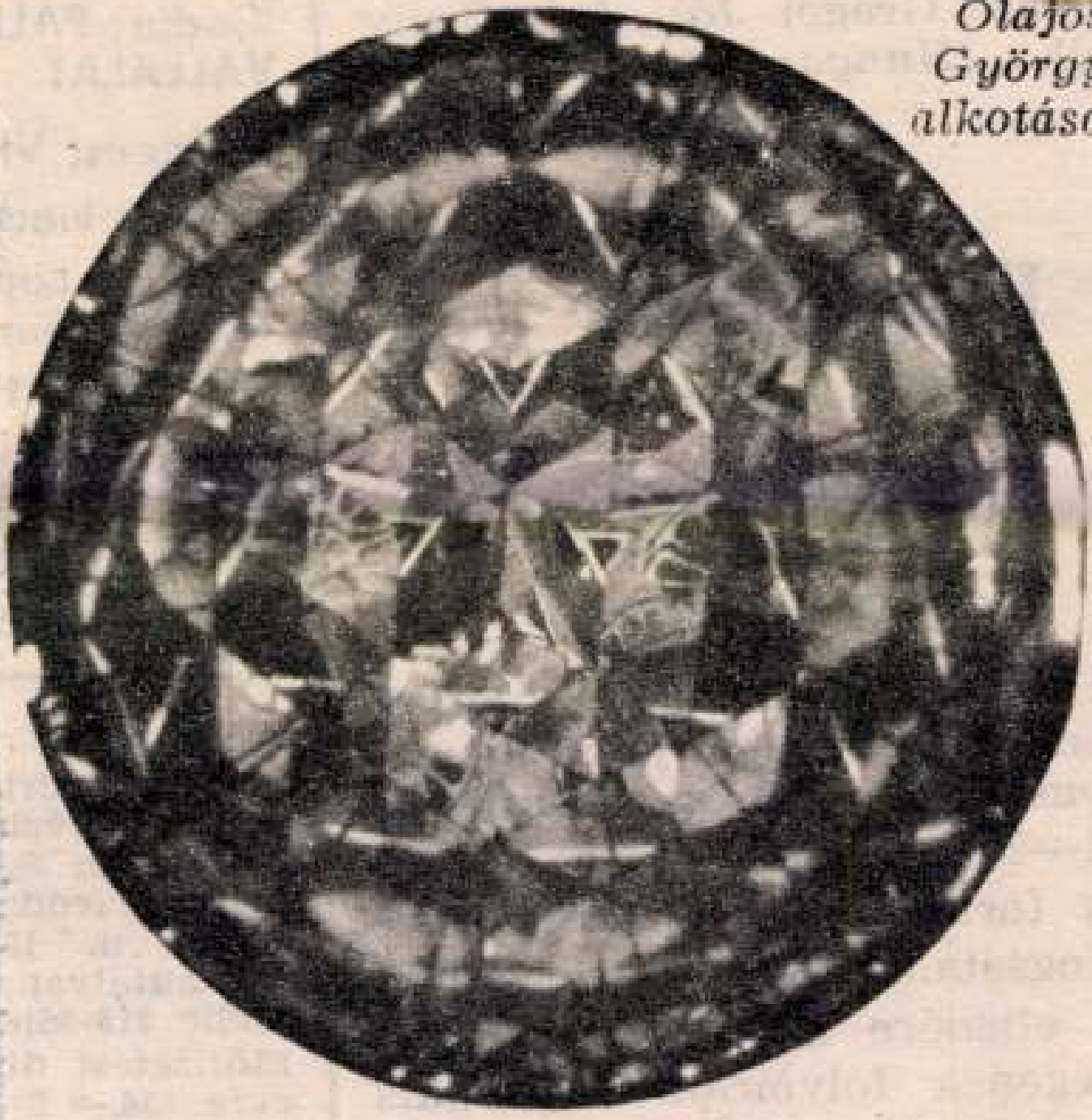

Olajos György alkotása

az, ami éppen eltűnik örökre."
listák: Gregor József és Csav-
elka. *(Hungaroton)*

Albert István

Folyóirat

AZ EMBERSÉGES KÖRNYEZETÉRT Magyar építészet

az év első felében, de szabott
enési határidején jóval túl ke-
vasóihoz a Magyar Építőmű-
1—2. összevont száma. Repre-
v formátuma, elegáns törde-
ifogástalan nyomtatása, kitűnő
ellenére az Építőművészek
ségének folyóirata is a „kis

felelősséget.
Kiadja: **PALLA**
VÁLLALAT
Budapest VII
Felelős kiad
a Pallas Lap
vezérigazgat
HU ISSN 013

89.1105
pest, rot
vezető: **SZLA**

Terjeszti a
bármely hírl
a hírlapkézb
üzleteiben és
ellátási Irod
Lehel u. 10
postautalván
Helir 215-961
Előfizetési dí
évre 636.— Ft

Olajos György

grafikusmúvész

„Kalcidon Zóg" c. kiállítása nyílt a Stúdió Galériában. Tovdasi Ádám cikke

Uj Tátra
1989 júl. 2.

Olajos György

Bakonyvári M. Ágnes: Kaleidoszkóp (Stúdió Galéria, 1989. június.)

Olajos György: Kép
a kaleidoszkópban, 1989
(fotó Varga Péter)

Művészet, 1989., 9., 5-old.

Olajos György, grafikusművész.

P. Szabó Ernő: Csillag néz sök visszanéznek? Nagydíjasok Miskolcon.

A szintézisteremtők közül jó néhányan szerepeltek a miskolci biennálén is, de egy-egy tartalon figyelemre méltó művekkel volt jelen például: Prutkay Péter, Szirtes János, Gaál József, Olajos György, Gémes Péter.

Művészet, 1989., 11-12., 41-old.

Olajos György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: [illegible]-748, 840-726

1980 NOV

grafi munkáé!

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

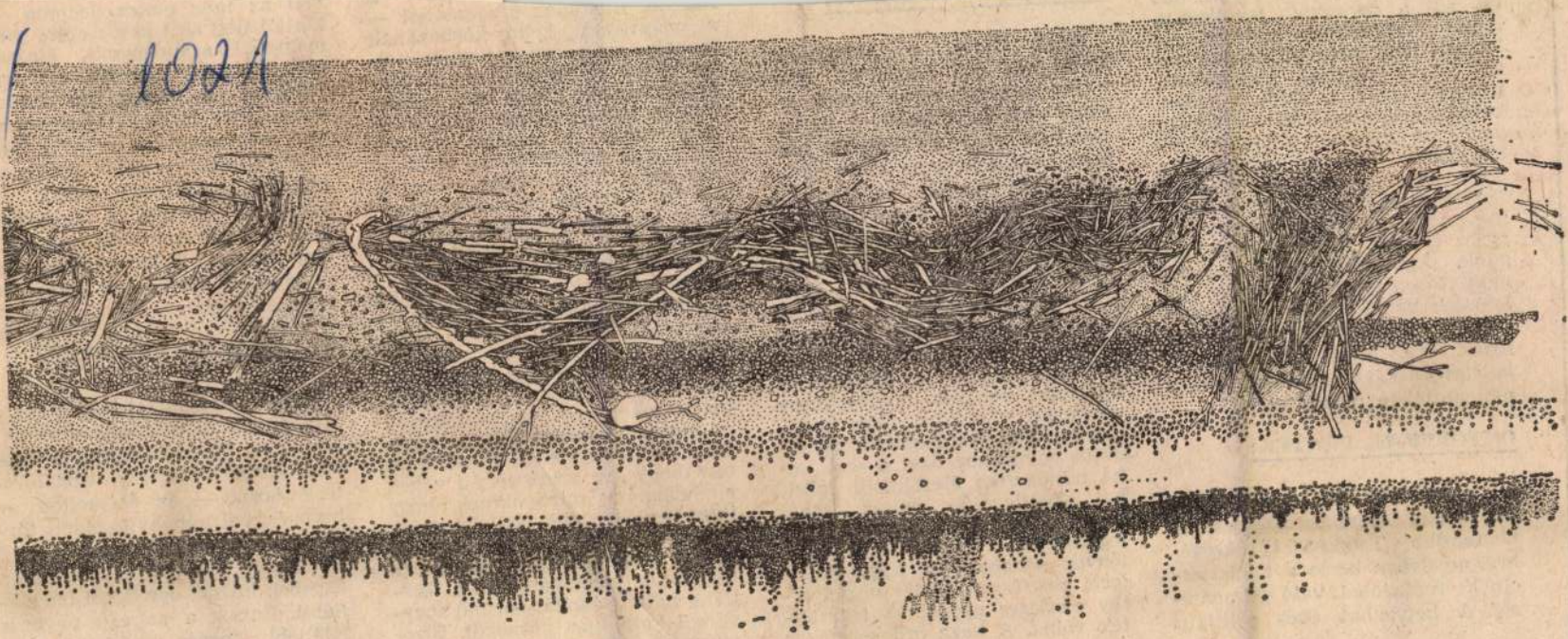

Olajos György: Hordalék

gulásfanatizmusa okán. Ugyan, mit ér az a *nemzeti fanatizmus*, amely valamilyen ködösen elképzelt jövő, nem túlságosan sokat jelentő nemzeti függetlenség nevében éppen a jövőt, a gyerekeket képes elpusztítani? Meddig terjed az eszközök felhasználhatóságának határa, úgynevezett nagy eszmei célok érdekében? Tartok attól, hogy Ortuella mégsem lesz memento. Persze, a gyász őszinte. *Mi* emlékezni fogunk. Ám emlékeznek-e *azok*, akik okozói voltak vagy okozói lehettek volna ennek a tragédiának? Természetesen nem. Képtelenek erre. Mint mindenki, aki *köteles adóként* értelmezi vak fanatizmusában mások életét...

OKTÓBER 24., PÉNTEK:

Alekszej Nyikolajevics Koszigin levelet intézett a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségéhez, amelyben kérte a miniszterelnöki funkcióból való felmentését. A hetvenhat éves politikus

OKTÓBER 25., SZOMBAT:

Erich Kuby, a hetvenéves, NSZK-ban élő német író bizonyára kedvelte volna a már régen halott *Zsolt Bélát*. A párhuzam lehetőségét az idézi föl bennem, hogy a magyar könyvkiadás szerencsés véletlene egyszerre kínálja olvasásra Kuby naplóját, *Az én háborúmat* és Zsolt emlékezéseit, a *Kilenc koffert*. A szituáció — enyhén szólva — pikáns. Mit érez a fasiszta rend két kiszolgáltatottja abban a háborúban, amelyben eszméik és akaratuk ellenére azon az oldalon kellett részt venniök, melyet eleve vesztesnek tartottak. Nem azért, mintha Kassandra-tehetséggel áldotta volna meg őket a sors, noha mindketten éleselméjű politikai megfigyelők voltak, tehát tiszta, elfogulatlan elmével mérlegelték az erőviszonyokat is. A lényeg azonban az, hogy ők az *igazi vesztésnek* Hitler vagy Horthy esetleges győzelmét tekintették volna. A haza érdekében, az

magyar írástudók él
a nagyváradi gettó
mocskos matracán, a
tek között, és így gon
gyarországról: „Ez a
mindig fontosabb üg
körülöttem a legt
nek..." És a *Kovács*
zik. Az ordítozó sop
aki neki, a tífusztól
gülés határán támol
nak azt mondja: „A
ennek a piszok világ
nagyon sajnálom n
Szeretném hazaküldeni, meg is
próbálom. De nem hiszem, hogy
ezektől a disznóktól sikerülni
fog!" Ezt mondotta a soproni or-
vos és ez „a tihanyi tejeskocsist,
ezt az okos, ravasz, melegszívű
parasztot", a másik Kovácsot jut-
tatja Zsolt eszébe. És fogadalmat
tesz, hogy „ha megérném a végét,
elmondanám mindenkinek, hogy
ilyen is előfordult". Nyilván azért,
mert ezt tartotta *a* hazának és
nem a nekivadult nyilasokat, a
begyávult kispolgárokat, a bes-
tiális gyilkosságokat pártoló nagy-
váradi katolikus püspököt. Bizo-
nyára egyetértett volna Kubyval,

címü filmjét.

OKTÓBER 26., VASÁRNAP:

Hazai gondjainkat is idézi az a vita, amelyről mostanában annyit beszélnek Moszkva-szerte. A *Voproszi Litye*raturi írók, irodalomtörténészek — az érdekeltek — bevonásával néhány történeti tárgyú műről, szépirodalmi igényű életrajzról tartott eszmecserét. Egyebek között egy Gogol-biográfiáról. Ennek a szerzője ugyanis fölöttébb furcsa kísérletbe kezdett. A forradalmi demokraták,

Olajos György [festő]

L.: Papp Csekár

K.J.T.: Üdvözlet.... 2.

Bp. 1976 aug. 27.

ESTI HIRLAP

Olajos György

"Fa" cimmel a lap bemutatja a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. 10.
XVII. évf. 6. sz. 3. lap.

Olajos György

A lap bemutatja a müvész tusrajzát. Cime nincs.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 17.
XVII. évf. 11. sz. 7. lap.

Olajos György

"Várakozás" cimmel a lap bemutatja a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 3.
XVII. évf. 9. sz. 5. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Olajos György

ÉLET ÉS IRODALOM
1973 JUN. 16

/1021

Olajos György rajza

szerző életrajzához és fejlődéstörténetéhez." Bármi túlzás rejlik is itt, valamit az olvasói szempontból kifejez. A vers hozzánk a legteljesebben akkor szól, ha már elsajátítottuk. Ha magányos töprengéseink közben mormoljuk sorait, ha beszélgetés közben a magunk szavai helyett használjuk képét, tömörítését vagy szentenciáját. (Milyen eleven, mennyire közműveltségi kincs például József Attila a mai köznapi beszélgetésekben!) A költészetnek ez a felszívódása, a többi irodalmi műfajhoz képest, kivételes. Semmi máshoz nem hasonló. S így megszorítva, megszűkítve a dolgot talán nem is annyira elhanyagolható az az alanyi esetlegesség: mit tudunk egy költőtől, amit írt hogyan, mi módon őrizzük.

Hajnal Anna

Hajnal Annát őrizzük. Nemcsak egy-egy sorát, egy-egy versét (azt is természetesen), hanem elsősorban a teremtésmódját. Ez az, ami új kötetét olvasva *(Időjárás-jelentés hajóknak)*, azonnal felpárádzik bennünk. Milyen ez a teremtés? „Részvéttel nézem aki él — mert tudom boldog aki élő" — fogalmazza meg maga látszólag ellentmondásos alapállását. Mert hiszen a részvét a képzeletnek erőfeszítése idegen fájdalom átélésére. Ezzel szemben benne, a maga aprólékos és pontos fantázia-mozdulásaival a létezés spontán, naiv gyönyörűségére irányul. Azt éli át. Abban vesz részt. Az élővilág tenyészetének kimeríthetetlen gazdagsága tartja örömben. A felépülő sejtek táncától, „kik egymásba fonódó láncba boldogan rendeződnek el", hínárringásokon és sziklák pattanásain át parányokig és óriásokig:

Mondd: felfogható mit akar

...ven, feleleven emlékk... elkíséri majd az olvasót... biztosan beléivódik. Me... szavakat intarziázó lezár... lehet megszabadulni.

Rákos Sánd...

Rákos Sándor világát ... olvasónak bemutatnunk. ... lete: etikai-filozófiai ... mák. Legmélyebb, mind... élményrétege: a háború ... az, ami az emberrel a XX. században történt. Apokaliptikus tapasztalás ez annak, aki az apokalipszis átélésére egyáltalában képes. Mert persze, nem mindenki képes rá. Van, aki a jelenések lovasainak láttán behunyja a szemét; van, akinek házát égetik s azt mondja: nem az én házam. Ilyenek vagyunk, vagy ilyenek is vagyunk. Szvidrigaljovok, akik így szólnak: „sokkal drágább egyetlen bőröm, semhogy bármiért kockára tenném — nem mondom csöppet sem tetszik ez az ügy bánom is én — kínozza meg az erősebb a gyöngét csak engem békén hagyjanak." De Rákos Sándort kilendíti egyensúlyából minden embertelenség (és minden, ami az emberi sorsban embertelen). Már fiatalon, az oly szenvedélyes és tehetséges *Az eb válaszol* című kötetben az Istennel perelt, a „betömött fülűvel". Később, ahogy mélyült költőileg, úgy tisztult filozófiailag pere az

... versét, hagyobb gondolatugrásokkal, a puszta versmagra koncentrált. A hitelesség ettől helyreállt, a rövid versek csokrában kitűnő költészet született. A nagy témák, Rákos visszatérő és egyre mélyülő témái azonban csak szilánkjaikban éledtek meg itt. Komplexebb kifejezésükhöz még hiányzott valami. Rákosnak meg kellett találnia, meg kellett szerkesztenie költészete mindenre képes hangszerét. Ez sikerült neki *Az emlék jelenében*.

Visszatért a szabadvershez, de nem ahhoz a nyújtott sorú és mármár ünnepélyeshez, amelyen eddig többnyire írt. A monotóniát, amely miatt Babits joggal marasztalta el a szabadverset, Rákos rafinált változatossággal, egy sereg rejtett formai leleménnyel oldotta fel. Nincs még szavunk, műkifejezésünk ezekre a szabad formán belüli formakülönbségekre. Csak a hasonlat közelítheti meg: Rákos egy-egy

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 SEP 9

ÉLET ÉS IRODALOM

Olajos György

1021

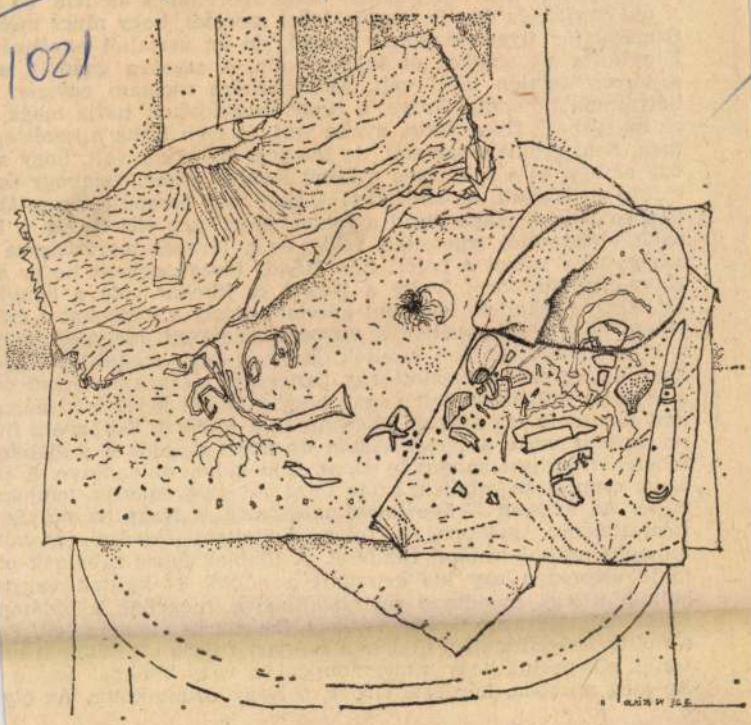

Olajos György: Csendélet

veremet fenn
a pulóverjét,
Szundikátor i
Kinyitotta az
a torony tete
bátyámmal, n
az az ember?
mert nem ért
egy ember, és
a feje ott kial
körben letépt
saját előadás
szaggatta a r
Nagy Szundik
szobában énel
fekete négyszögében állva a víztoronyra nézett, melynek tetej
a kifehéredett betonon csontok, kacatok közt, meghitt ridegsé
korában egyszer kifosztott egy sasfészket, és a simatörzsű fá
a tojást a szájába kellett venni, hogy mindkét kezét használha
lent járt, de a sas még mindig harcolt a tojásért. Körözve a fiú
szárnyával verte a testét. Aztán összetört a tojás a szájában,
tehetetlen dühvel zuhant le, sírva, fuldokolva, öklendezve. A sa
ágon, csapzottan, zihálva, aztán mint aki szégyenkezik, lomhán
mibe. Az ajtóban Gróve jelent most meg, a Nagy Szundikáto
félmeztelenül, kalappal a fején. Feltettem forrázni, mondt
ünnepre együnk valami rendeset. A többiek úgyis zabálnak ot
majd szerezzen egy kis krumplit a nőktől és kvittek vagyu
holnap itthon, mondta a fiú restellkedve, megyünk a vidámp
Egész nap, kérdezte Gróve, és nagy, lapos arca szomorú lett. Eg
a fiú, és egész testében átjárta a szégyen. Mária ott mindent na
tessék elképzelni, hogy a megmondom ki vagy játéknál órákig
Az meg micsoda, kérdezte Gróve, a Nagy Szundikátor. Az oly

Olajos György, grafikus

Olajos György: Napraforgó

olyan gazdag volt
hogy még a legnagyobb kerteket is
aznap mikor megvette őket
sok-sok antik szoborral rakatta tele

minden tagja torz és béna volt
nagy vagyonát csak a szemével
tudta élvezni s az ágyában is
csak mások segítségével
volt képes megfordulni

Olajos György, grafikus

OLAJOS GYÖRGY 1953-ban született Budapesten. A Villamosenergia-ipari Technikumban érettségizett 1971-ben. 1979-től hallgatója a Képzőművészeti Főiskolának; ötödéves művészképzős a sokszorosító grafikai tanszéken.

–: Mozgó-lexikon

Mozgó világ, Bp. 1984. jan-fev.

Borító 3

X/ 1,2.

Olajos György: Csalétkek

Olajos György, grafikus

Olajos György: Csalétkek

Élet és Irodalom · Bp. 1985. máj. 15. XXIX/11

14

VADAS JÓZSEF

Ez nem a tévé m
Derkovits-ösztöndíj
ja, amely olyan ki
Fiatal Képzőművés
tárlata nagyban. A
tagjai a szervezetn
nek kollektív n
Csupán annyi a ki
ezúttal nem egy va
négy-öt vagy még
taktak ki az Ernst
féktelenül túlmé

Színház

képletek

s vezet a szakításhoz.
ban a hősnő dölyfös
áltsága. A férfi némi ké-
rkezik meg távol-keleti
szerelmese ezt nem tű-
ultan az évezredes női
ttság szimbólumát lát-
e. Röpke idegsokk után
tudományos életvitelé-
örténet azzal a halvány
ugárral zárul: régész-
után talán egy fokkal

Manapság a regények, a színdarabok emancipált hősnői leginkább szuperintelligens kutatatónők és egyéb különleges képességű asszonyok. A nőmozgalom karrieristáiról nem esik szó, azokról, akik a butaságot, a közepes képességeket emancipálják, nem pedig a női nemet. A valóságnak erre a teljesebb, mélyebb ábrázolására —

OLAJOS György

Szemethy Imre: Kifutópályán: Beszélgetés három képrőművesszel. Főistolással. = Mozgó Világ.
X. évf 1/2. 1984 204–224. p. ll

Olajos György
Gaál József →
Palisti Erzsébet →

yilvánosan utasította vissza a rá való hivatkozást (1840–1.). De a
m segített magának a helyzetnek képtelenségén, ami ellen *Radnóti*
– itt ugyancsak közreadott – 1943. február 7-én írt részletében:
ett volna?! Kisebbítené ez? A Mű menten veszítene értékéből, sőt

teljesnek mondható, tartalmaz minden, 1922 és 1945 között József
zült írást. A tárgyszerű és lakonikus bevezetőből megtudjuk, hogy
figyelmen kívül hagyták (bármennyire érdekesek is) a leveleket,
rsasági jegyzőkönyveket s egyéb hivatalos iratokat. Az összegyűj-
változatos: a bírálatok, tanulmányok, visszaemlékezések, nekroló-
alkotások, versek, novellák, regényrészletek is szerepelnek. A ha-
a naplórészleteknek és a költővel készült interjúknak kegyelmeztek
ehet terjedelmi okból ki kellett szűrni a jelentéktelenebb írásokat, s
lfedezésre váró szövegek, az olvasó mégis úgy veheti kézbe a gyűj-
áll előtte egy korszak József Attila-recepciójának teljes képe, olyan
l a jövőben" (16.).
zető. S tegyük azonnal hozzá: be is váltja maradéktalanul a három
án ezer dokumentumot közreadó és további százakra jegyzetben ki-
ítható, hogy *alapmű*vet tartunk a kezünkben, amely hozzásegít ah-
ük, a forrásokkal szembesíthessük. Hogy széles körben elterjedt és
cáfolhassunk. Hogy rátaláljunk nem egy legenda fölöttébb ingatag
gítélésében.
akadnak. Az 1945-ös anyag feltűnően sovány; a válogatás során
121.) sem szerepel Barta Lajos *József Attila* (Szabad Magyarság,
Nagy István *József Attila új népe* című írása (Kolozsvár, 1945.),
nem, hogy megtalálhatók „A magyar irodalomtörténet bibliográfiá-
apest, 1982.) 658., illetve 671. lapján. Hasonlóképpen hiába keres-

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Grafikai műtermek '91

ÚGY KÖZELEDIK új tárlathoz az érdeklődő néző, ahogyan *Árkossy* István szép akvarelljén az *Idegen* közeledik egy fényes ablakú ház felé – nem tudhatja, mi várja ott, mi hívogatja, és megfordítva: a háziak sem sejthetik, mit hoz magával az Idegen: hulló falevelek bánatát-e, vagy talán vidám zeneszót?

A kiállítást a képzőművészek szövetsége Grafikai Szakosztályának körlevele előzte meg, és negyvenhat művész jelezte részvételi szándékát a Képcsarnok Vállalat Vörösmarty téri elegáns termében. Ahhoz, hogy ezt a nyári tárlatot országos keresztmetszetnek tekintsük, a létszám és a művek száma is kevés, ám ahhoz, hogy sokoldalúságában megmutatkozhassék a jelenkori magyar grafika, s kedvet csináljon a hozzá közeledőnek a grafikai műtermek közelebbi megismerésére, felkeresésére, ahhoz jó kezdet.

NÉVSOROLVASÁST tartani nem szeretnék, sem a hiányzók nevét felvésni egy fekete táblára. Örvendetesnek tartottam, hogy egy festő is "feliratkozott" a listára: *Kádár* J. Miklós *Don Quijote*ja még fekete-fehérben is elárulja, hogy ecsethez szokott kéz lendülete vitte. Ugyanakkor – ha már a műfaji közeledésekről esik szó – festőibb lett az egyik legrajzosabb grafikus: *König* Róbert, akinek főleg fekete-fehérben alkotott, sűrű rajzai oly jellegzetesek, hogy akik egyet-kettőt láttunk közülük, tévedhetetlenül felismerjük: most tágasabb egek alatt, a háttér fekete foltjának nagyobb teret szánva, nagyobb szerepet szabva, játszatja le zsugorított előtérben régi kedves témái közül például a *Hastingsi csatát*.

Ámde kezdjük mégis az elején ezt a „tárlatvezetést", ott, ahol belép az ajtón az Idegen, hiszen az első impresszió igen fontos. Jól tudja ezt *B. Supka* Magdolna művészettörténész, a kiállítás rendezője – és a zajos térről a csend világába vezet be. *Molnár* Péter leheletfinom drappos *Csönd* nyomata, illetőleg *Klossy* Irén hajszálvékony vonalainak fátyolos szövedéke *(A múlt emléke)* alkalmas arra, hogy az érkezőt a még kintről magával hozott tempó lelassítására bírja. Azután majd fokról fokra fel fog hangosodni e terem falainak felénk vetülő hangja, mind harsányabb színek szólítanak meg, miközben a tárlatrendező olyan közbülső ötletek megvalósítására is módot talál, mint annak bemutatása, hogy ugyanazt a témát miként fogalmazza meg a végtelenül sok színes vonal "szalmakazlaival" egyéni kifejezési módot teremtő *Kovács* Péter Balázs, és kafkai szomorúságú rovaremberével a Jugoszláviából mintegy tíz éve áttelepült *Benes* József, akinek "magával kötve, mint a kéve"-zsákfigurái a maguk eredetiségében és változatosságában ismerős részvevői a hazai képzőművészeti kiállításoknak (*Vízparton*, illetőleg *Parton*).

A POLITIKAI VÁLTOZÁSOK jeleit nem „illendő" ma már műkritikának észrevennie sem – visszahatása ez az egykori túlpolitizáltságnak –, mégis, miután a grafika gyors műfaj (s a plakáttal, a karikaturával határos), megpróbáltam e régi rossz „szempont" alapján is nézelődni a tárlaton. *Ábrahám* Ráfael egész sorozatot szentel a *Csillaghullás* élményének, a tőle megszokott magas szakmai színvonalon, meditálva a jelenségek fölött, a mélyebb filozófiai összefüggéseket látva, láttatva. *Zala* Tibor, ellenkezőleg, azzal „politizál", hogy nem politizál, hanem megannyi korhoz kötött mű után a régi énjét keresi (*Régi rajz*). A Kolozsvárt született, Romániából nemrég áttelepült *Nagy* Stoica Georgeta új hangot hoz a szorongásos álmok rögzítésében: a hasonló élményeket másként megfogalmazó motivumzuhatagot (*Emlékhatár, Határeset*). A marosvásárhelyi születésű, ugyancsak áttelepült *Borgó* (György Csaba) szintén nyeresége a hazai képzőművészeti kultúrának – furcsa, mirói játékosságú, titokzatos rajzaival. *Butak* András, aki épp tíz éve érkezett, az egyetlen a tárlaton, aki átlép műfaji kötöttségeken és meghatározatlan tárgyú, valamiképp rossz emlékeket ébresztő grafikák mellett (mit ábrázolnak vajon? felrobbantott bunkert? használhatatlanná tett krematóriumot? *A hely emléke* a címük) tárgyat is kiállít, egy *Doboz*-sorozat részeit, a doboz ódon könyvre hasonlít inkább, s ha kinyitjuk, talán csontváz van benne, ama riasztó angol megfigyelést illusztrálva, hogy minden család őriz csontvázat a szekrényében? (Lehetséges, hogy a teremben ez a legdirektebben politizáló mű?)

S ha a már Magyarországon alkotó új művészek néhányszavas bemutatásának – nem puszta udvariasságból – nagyobb teret szenteltünk, köszöntsük még ezeken a hasábokon a Franciaországból a szó szoros értelmében hazaszaladt *Csorba* Simont, aki saját meghatározása szerint "futóművész", s ugyanakkor tehetséges festő, a gesztusfestészet művelője. Néhány munkáját évekkel ezelőtt Párizsban láthattam, most meghatottan álltam aprólékosan míves festmény„firkája" előtt, melyen a hazafelé araszolgatás (1735 km-es futás 28 nap alatt) egyhangúságát festette meg – s a hosszútávfutó magányosságát.

NEM SZÁMOLHATTAM BE minden műről, jóllehet van itt régies hangulatú táj, vízeséssel (*Csurgói* Máté Lajos) és a még mindig modernnek számító média, a film hatásáról – a filmszalag pergésének „csodájáról" – tanuskodó sorozat (*Hegedüs* 2. László), hogy a két végletet említsem. E kettő között helyezkednek el a dekorativitástól az absztrakció küszöbére elérkezett *Kopasz* Márta és a barokk első mesteréhez „visszahátráló" *Kéri* Imre, aki *Caravaggio* műveit elemzi triptichonján. Az elvonatkoztatás határán jár *Rátkai* György, meglehet, a régészet iránti érdeklődése finomítja-tágítja látásmódját. Térhatású gyöngéd absztrakcióival tűnik ki *Parádi* Tamás.

„Milyen izgalmas festő lett *Stefanovits* Péter!" (Rajzolóként is érdekes volt) – gondoltam magamban, jóllehet nem értem *Ősi szeizmográf* című sozatát, s közben rájöttem, hogy izgalom, vagyis új kísérletek nincsenek ezen a tárlaton. Még az anyaggal való próbálkozások is elmaradnak, talán egyedül *Kunt* Ernő *Soproni udvara* az, amelyen a téma nyugalma ellen hat a nyugtalanító cinkmaratás.

Marad a megbízható minőség. *Maracskó* Gabriella szálkás tusrajzai, *Almásy* Aladár lírai látomásai (*Sámson és egy filiszteus!*), *Engel Tevan* István groteszk illusztrációi E.T.A. *Hoffmann* novelláihoz, *Olajos* György őskori fosszíliákat áhítatosan „feltámasztó" rézkarcai, *Sulyok* Gabriellának ősanyánk willendorfi idomait költészettel körüludvarló rajzai, *Sáros* András Miklós dús és gyönyörű trópusi fái...

Ember Mária

(A Grafikai Műtermek '91 kiállítás a Csontváry Teremben július 20-ig tekinthető meg.)

SCHILLER
OPEL GM
MÁRKAKERESKEDÉS
DRÁVA AUTÓ KFT.
JÚLIUS 12-ÉN, 13-ÁN, 14-ÉN, PÉNTEKTŐL VASÁRNAPIG
A HASZNÁLT AUTÓT
VÁSÁRLÓ ÜGYFELEKET
5%-OS ENGEDMÉNNYEL VÁRJA
A XIII. DRÁVA UTCA 17. ÉS A XIII. VÁCI ÚT 113.

OLAJOS György

OLAJOS György Új Művészet 1991/5

„Megfeszítenek és én vagyok a kereszt meg a szög" (Jorge Luis Borges)

A Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza adott helyet Érmezei Zoltán és Rauschenberger János kiállításának: a galéria pincéjében a kettejük által közösen készített műveknek, a földszinti termekben Érmezei Zoltán corpusainak.

A bemutatott gipszből készült tárgyak belátható idő alatt rommá, porrá válnak, ember módjára pusztulnak. Ezek a műtárgyak nem az idő feletti létbe, nem az öröklétnek, nem „emlékmű" gyanánt, hanem az időnek, a mulandóságnak készültek.

A pincetérben fejek, reliefek, medaillonok – egy képzeletbeli ásatás képzeletbeli leletei – egy „sosem volt" város létezésének (vagy inkább hiányának?) bizonyítékai. A tárgyak az antikvitást, a klasszikus ókort idézik. Egy újabb réteget választva le róluk, tovább visznek, nem állnak meg a történeti időre való utalásnál; a történelmen túlra, a mitológia idejébe lépnek át: Hádész világába, a „láthatatlanná lett" világba, az Alvilágba, amely kívül áll az időn.

A plakettek felfúvódott arcai szétterülnek az anyagban, amelybe belesüllyedtek. Kitörni készülődtek, de nem születtek meg. Idejük nem a születéssel, hanem a halállal kezdődött. Ez a pusztulás ideje, az élet az anyagba dermedt.

Az időre, az idő folyamatára utal a többször felhasznált Janus-motívum, először a pincébe vezető lejáratban elhelyezve. A kétarcú Janus-isten köztes világban, határponton áll, a befelé vivő és kifelé vezető út találkozásánál, kezdetén és végén egyszerre; egyaránt ismeri a múltat és a jövőt; létezésének pillanata a születésé és a halálé. A kapuk, az ajtók istene, maga a Kapu. A kiállított Janus-fejek nem az antikvitás óta általános ábrázolási típust idézik: mind a két arcuk pusztuló emberi arc. Csukott szemeikkel hiába fordulnak a múltat és jövőt jelképező két ellentétes irányba, jelenvalóságuk csak a pusztulás felé vezet.

A fejek egyszersmind az alkotók kettős portréi. Testlenyomatok, ugyanúgy, ahogyan a reliefek. Rauschenberger és Érmezei elmozdult (bemozdult az anyagba) a nyomat készítése közben, így hozva létre a többarcú alakokat. Az egymás utáni időpillanatok, a mozgás térbeli folyamatában egymás után létrejövő helyzetek pillanatfelvételeit rögzíti az anyag; a megélt idők jelződnek az egymás utáni időrétegek ábrázolásával.

A pince jobb oldalán az enviroment-ként berendezett, Pompejit és Herculaneumot felidéző, homokba és földbe szétterített „lelethalmaz" az idő rétegeit is szétteríti. Az ember az idő múlásában a saját esendőségét és múlékonyságát éli meg; hasonlóképpen a földszinti termek „felső világában", Krisztus szenvedésében saját szenvedését és elmúlását. A „felső világ" kapuja maga Krisztus, világa a keresztény világ, a modern ember világa, amelyben kinek-kinek magának, egyedül kell visszatalálnia a hithez.

A feltámadás ígéretét is hordozó corpusok Érmezeinél hangsúlyozottan a mulandóság, az időbe vetettség jelképei. Nincs mögöttük kereszt, maga a gipszhéj feszül rá a test helyén lévő fa merevítő keresztre. A corpusok Érmezei testének lenyomatai, így lesz a szobor testté és a test hiányának jelévé. A Krisztus szenvedését sajátjaként megélő ember két időpillanata tűnik át egymáson Érmezei kettős

◁ Érmezei Zoltán: Eli Eli lama sabaktani? (Márk 15.34), 1990, gipsz, 200×150 cm

Érmezei Zoltán–Rauschenberger János: Remete, 1990, gipsz, 120×90 cm (Fotók Tahin Gyula)

corpusában: a szenvedő emberben a halálnak adott emberfia. Az egyik öntvény felállítása és letisztogatása a megnyitó része volt: a letisztogatás, a gipszre rakódott föld eltávolítása, leválasztása feltárás, az idő rétegeinek felhajtogatása, egy korábbi időpillanat jelen időbe, és a test kereszt nélküli térbe függesztésével örök időbe emelése. Érmezei és Rauschenberger kiállítása, mint műalkotás egy összetett motívumrendszerű vanitaskompozícióként szemlélhető, amelynek három fő rétege van: 1. Reliefek, „szobrok" mint képzőművészeti alkotások, *az emberi lét, az emberi tevékenység jelképei.* 2. Az idő belepte és a „feltárás" által jelen időbe emelt tárgyak csupán az emberi élet üres héjai. Túlélve az embert, tárgyi mivoltukban revelálódik az, amit megemészt az idő. Így lehetnek *az emberi élet mulandóságának jelképei.* 3. A corpus az örök életre való feltámadás jelképe. *(„Mert a miképen Ádámban mindnyájan meghalnak, azonképen a Krisztusban is mindnyájan megelevenítettnek." Pál I. Kor. 15.22.)* Ugyanakkor Érmezei személyes mitológiájában saját teste, mint a Corpus Christi imitációja az emberi szenvedés és mulandóság teste egyben.

Az imitáció, a „mintha", a pszeudo a műalkotások alapformájaként egyszerre jelzi a tárgyak ottlétét és művi, „ál"-jellegét. A medaillonok, fejek, reliefek egy fiktív világ fiktív feltárásának „műleletei", a gipszöntvény mint sem nem plasztika, sem nem sculptura (a szavak eredeti értelmében) egyszerre jelzi a szobor meglétét és hiányát.

A lenyomat a plasztika és a sculptura közötti köztes térben létrejött pszeudo-mű. „Valótlansága miatt csak látszólagosan elpusztíthatatlan." (1990. 12. 12–1991. 01. 20.)

Bardi Terézia

Ősképek szubjektív láncszemei

Olajos György, Csaba Iván és Rácz László kiállítása

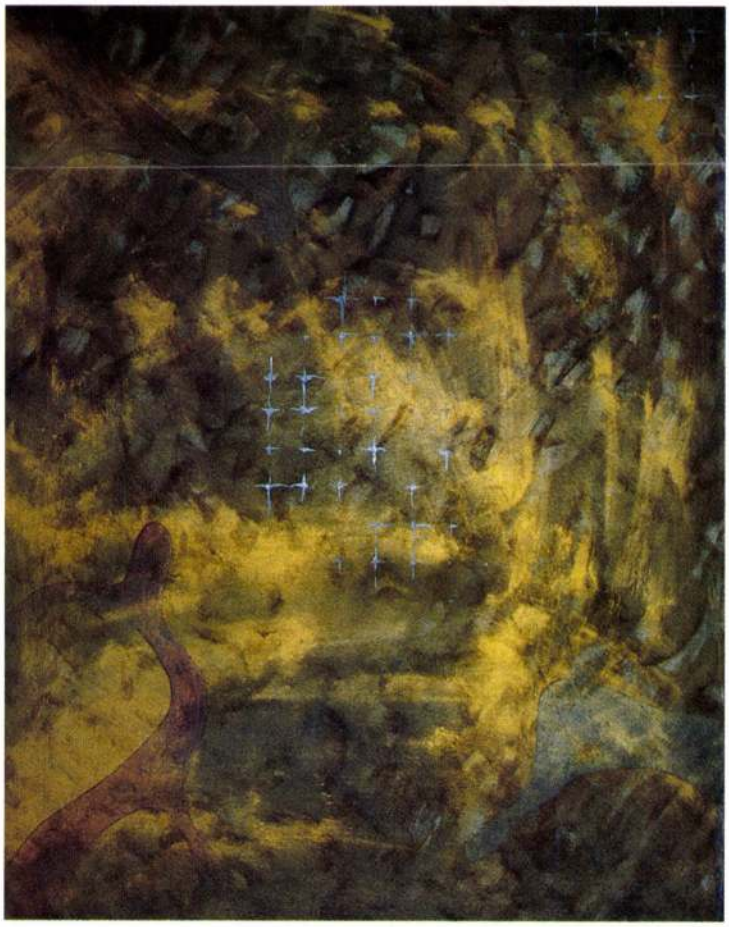

Csaba Iván: Csapda, 1987, olaj, vászon, 100×80 cm

Olajos György, Csaba Iván és *Rácz László* közös kiállításán kétségtelenül érezhettünk bizonyos képi azonosságokat. A legfőbb egyezés náluk, hogy mindhárman „archetipikus ősképeket", szimbólumokat teremtenek újra és újjá, esetleg fogalmaznak át – természetesen ki-ki a maga vérmérsékletének, műveltségének, szubjektív érdeklődésének megfelelően.

Jung szerint ezek „az ősi képek az emberiség legrégibb és legáltalánosabb képzetformái", majd hozzáteszi: „Az emberiség legnagyobb és legszebb gondolatai ezeken az ősi képeken, mint egy alaprajzon helyezkednek el. (...) Azt hiszem eredetüket nem lehet másképpen megmagyarázni, csak ha föltételezzük, hogy ezek az emberiség állandóan megismétlődő tapasztalatainak a lecsapódásai."

Hármuk közül talán *Olajos György* használja a legcéltudatosabban ezeket az ősi szimbólumokat, ezeket az emblémává tett, szinte mágikus jellé avatott és sűrített, ősi mítoszokat. Forrásai alaposak, lelkiismeretes utánjárásokból, sőt olykor közvetlen gyűjtésekből származnak (például mexikói „tanulmányút"!), szinte tudományos precizitásúak, de minden kultúrhistóriai kötöttségük ellenére rengeteg szubjektív elemet tartalmaznak a színek, a formák és a kompozíciók nüanszaiban. Visszatérő jelképei, például a négy őselemet

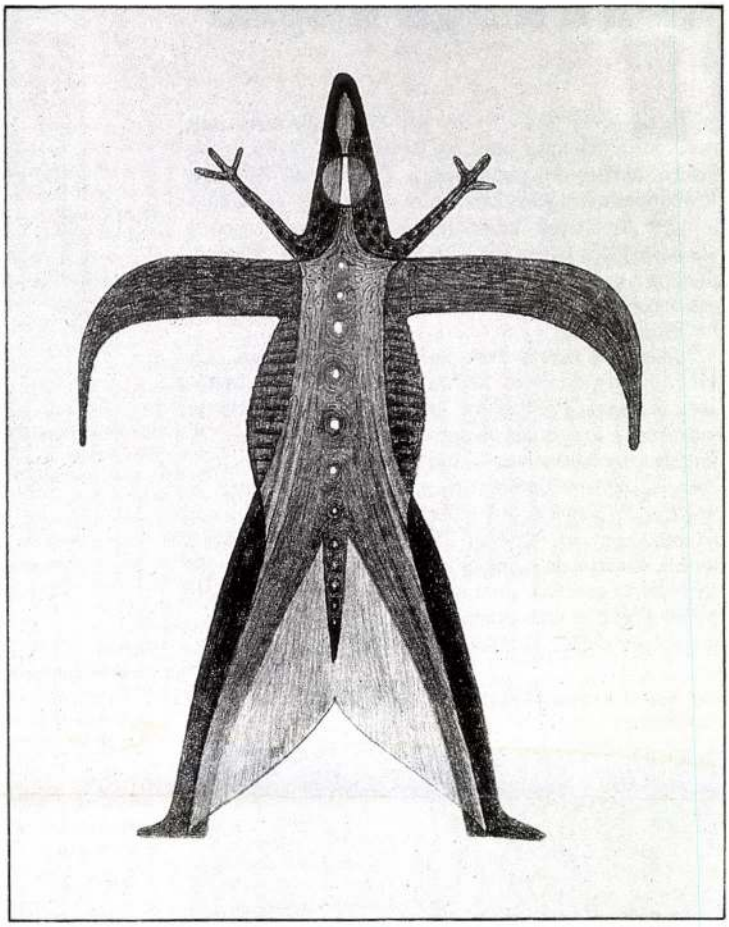

Olajos György: Állatok, 1988, litográfia (Fotók Horváth Viktória)

megtestesítő figurális szimbólum: a *Földszellem* ikerített emberi alakja, az *Aranykor* sasmadara, az *Őskor* halkígyója, vagy a saját farkába harapó *Uroborosz*, sokszor konkrét, sokszor költött, sőt olykor ösztönös, s csak utólag azonosított ősképekből fakadnak.

Csaba Iván is gyakran használ olyan konkrét képi elemeket vagy tárgyleleteket, amelyek már eleve más-más kultúrkör szimbólumaiból, illetve jelképpé tehető használati eszközeiből származnak. Ilyen ősi jelképek nála például az ókori egyiptomi hieroglifák és sírfestmények madarai, vagy a régi kínai vázákról átvett kacsafigurák, a kőkorszaki barlangrajzok állatábrázolásai, szarvas, vagy talán kecske alakjai. De ilyen jelképpé emelt régészeti elem a neolitikum ősemberének mocsárból előkerült, foszladozó hálója is. Ám Csaba Iván ezeket a jelképeket árnyképszerűen minimalizálja, leegyszerűsíti, majd megsokszorozza, illetve különös, homályosan ködös, atmoszférikus hangulatba helyezi őket. Olykor egy-egy szimbólum visszájára fordításától sem riad vissza. Példának okáért a *Sárkány ikon* című képre gondolunk, ahol Szent György lovag dicsőséges története helyett a sárkány esendő haláltusáját ismerhetjük meg.

Rácz László talán ösztönösebben fogalmazza meg ezeket az ősképeket és ős-szimbólumokat, mint a két másik kiállító. Munkái, szinte a szó szoros értelmében a fából kiindulva, az adott fa fizikai valóságához idomulva, egy témakör köré csoportosulnak, leginkább az Életfa mítoszát járják körül. Plasztikái közül kétségtelenül azok a legjobbak, amelyek úgy tudnak elszakadni a fától, mint talált meghatározottságtól, hogy túllépnek annak kényszerítő adottságain. Legszebb alkotásai mind azt bizonyítják, hogy ámbár legyen az egész fa totális világ- és életjelkép, annak részletei talán még inkább képesek e szimbólum új és új életvonatkozásaira felhívni a figyelmünket. (Bartók '32 Galéria, 1990. december 20–1991. január 4.)

Novotny Tihamér

Kortárs művészek zsűrizett alkotásai vásárolhatók kedvező feltételekkel: készpénzfizetés esetén 10% árengedmény, 30% előleggel alacsony havi törlesztés, kamatmentesen.

„KÁRPÁTIA" Képző- és Iparművészeti Alkotóközösség

1108 Budapest, Tóvirág u. 14. Tel.: 178-3355

Boltjaink: Bútorker 5. sz. Stílbútor Bolt, 1052 Budapest, Városház u. 4.
Bútorker Lakásművészeti Bolt, 1053 Budapest, Kossuth L. u. 12.
Royal-Átrium Áruház, Budapest VIII., Rákóczi út 63–65.

Kiállítás az esztergomi Rondellában

A *Dávid Lehel–Ilyés István–Kis Endre* művészhármas esztergomi kiállítása után egy évvel, 1990 őszén az ősi királyi székhely központjában, a Vármúzeum Rondella Kiállítótermében jelentkezett újra munkáival. A kiállítás a hazai kiállítások krónikájában feljegyzésre érdemes esemény; Ilyés István húszéves munkássága termékeiből mutatott be féltucatnyit, Kis Endre személyében pedig egy ismeretlen, meglepően kiforrott művész mutatkozott be festményeivel.

Miként azt hosszú évek során Ilyés István tette, *Kis Endre* szintén kitartóan kemény munkával, a célul kitűzött festészeti problémára koncentrálva alakította ki művészetét. Programja elszánt és komolyan veendő: „A festészet újragondolása – írja önvallomásában – *Cézanne–Gauguin–Csontváry* generációjával kezdődött, és *Matisse–Picasso–Chagall* művészetével folytatódott. Azt állítom, hogy ez egységes folyamat, igazi törekvése a tér–sík–forma–szín komplex egységének megteremtése (és az emberi figurának, mint az ember önmagáról alkotott eszményének az újra- és újrateremtése). Továbbá állítom, hogy ezer szállal kötődik az európai hagyományhoz,

Ilyés István: Furulyás, 1990, színezett tölgyfa, sárgaréz, 130×52 cm

Kis Endre: Kételkedés a tanításokban, 1989–1990, olaj, vászon, 70×50 cm (Fotók Haris László)

annak szerves és logikus folytatása, csupán történelmi esetlegességeitől igyekszik megszabadulni."

Képei valóban festőjük eredeti tér–forma–szín látásáról tanúskodnak, témáik egy sajátos, félértelmiségi vagabundus életforma, perifériális emberi lét cseppet sem idillikus jelenetei, különlegességük e komor időtlenségbe meredt létforma megmásíthatatlanságot sugalló, vaskos erejű képi megformálása. Az egyes jelenetek képi tere érzékelhetően csekély mélységű, a képfelületet jobbára teljesen betöltik. Ebből következően a motívumok nem követik a hagyományos perspektíva szerinti nagyságrendet, de nem sablonos „deformáltságuk" sem. „Minden egyes figurát minden egyes esetben újra kell fogalmazni, ugyanúgy, mint a korai kereszténység idejében" – írja Kis Endre különös anakronizmussal és mégis modern szemléletre való módon; a motívumok – hagyományos – sémaszerű átfedését azok hangsúlyos vagy kevésbé hangsúlyos, különböző nézőpont szerinti és különböző nagyságrendű egymás mellé helyezésével cseréli fel. A képi feszültség teljes: adódik ez az amúgy is különleges, extrémmé fokozott tematikából, s a felület síkszerű kitöltéséből, amely a különböző téri értékű motívumok előre (a néző felé) és hátra utaló kölcsönhatásával párosul. Amennyire igaz Kis Endre ama megállapítása, miszerint „a képzőművészet az én és a tér viszonyának a művészete", annyira megszívlelendő egy másik állítása is: „A látás iskolája a gondolkodás iskolája is."

„A hely szelleméhez", a bazilika közelségéhez *Ilyés István* faszobrai, fareliefjei, térszerkezetei, anyagukban a fát és fémet összebékítő plasztikai munkái illenek különösképpen. Csakhogy Ilyés nem „egyházi művész" a fogalom hagyományos értelmében, nem egyházi vagy vallásos témákat farag ki fából, még abban az esetben sem, ha – mint legújabban – a figurális alakítás ösvényére lép. Munkássága húsz-egynéhány éve már egy formailag fokozatosan megszilárduló, szellemiségében egyre nyil-

Olajos György, grafikus

L: Gaál József

Szemeszky Imre: Kifutópályán 204-226

Mozgó világ, Bp. 1984. jan-febr. X/1,2

Olajos György, [grafikus]

1 kép: repr.

Olajos György: Kógyómúmia

Mozgó Világ, Bp. 1984. jan-febr.

Melléklet

X/1,2.

Olajos György

Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása

Magyar Nemzet.
1987. II. 28.

Olajos György

Szolnok megye tanácsának díja az V. szolnoki képzőművészeti triennálén

Magyar Nemzet 1987.4.15.

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG
és az
ELSŐ MAGYAR LÁTVÁNYTÁR ALAPÍTVÁNY

tisztelettel meghívja
a

TIHANYI MÚZEUMBA
1992. június 5-én 16 órára
az

A·B·S·O·L·U·T

(TÜKRÖK ÉS DOBOZOK)
c. kiállítás megnyitására

Megnyitót mond:
JANKOVICS MARCELL

* * *

A kiállítás nyitva október 31-ig.
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Az A·B·S·O·L·U·T

c. kiállításon az alábbi szerzők munkái mellett XIX. és XX. századi népi és polgári tükrök, "tükrösök" is szerepelnek.

Albert Katalin

Ganczaugh Miklós

Gross Bettelheim Jolán

Katona Klára

Kováts Albert

Nagy Bálint

Olajos György

Orosz István

Prutkay Péter

Szemadám György

SI LA GI

Swierkiewicz Róbert

Ujházi Péter

Vörösváry Ákos

Andrej Wagin

Zoltán Sándor

Zsuffa András

OLAJOS György

OLAJOS György

FEKETE Judit: Fonalra füzött gondolatok : A szombatéhlyi textilbiennálé. = Magyar Nemzet, 1992. julius 2. 11.p.

Részletes ismertetése a kiállitott müvének mely a minitextil-biennálé nagydiját kapta

TAV. XXVIII

STORIA DELLA VERA CROCE Arezzo, Chiesa di San Fra
L'Annunciazione [n. 15 D] (cm. 193).

OLAJOS György

OLAJOS GYÖRGY tibeti thang'ka stílusban készült bronz domborművét, amelyet a Kőrösi Csoma Sándor emlékére emelt sztupa részére készített, szeptember 25-én avatják föl Tar községben. Ez az emlékmű egyébként Kőrösi Csoma Sándor magyarorsz sírját is jelképezi.

M. Nemet, 1992. jülius 29

OLASO

OLAJOS György

91 5. 48-49
10. 61

...i Művészet

Nyugszegi

OLAJOS GYÖRGY

Állatok, 1988, litográfia - 91. 5. 49

Új Művészet

OLAJOS György grafikus

M.Nemzet
1992.okt.16.

Olajos György: Zöld tűz

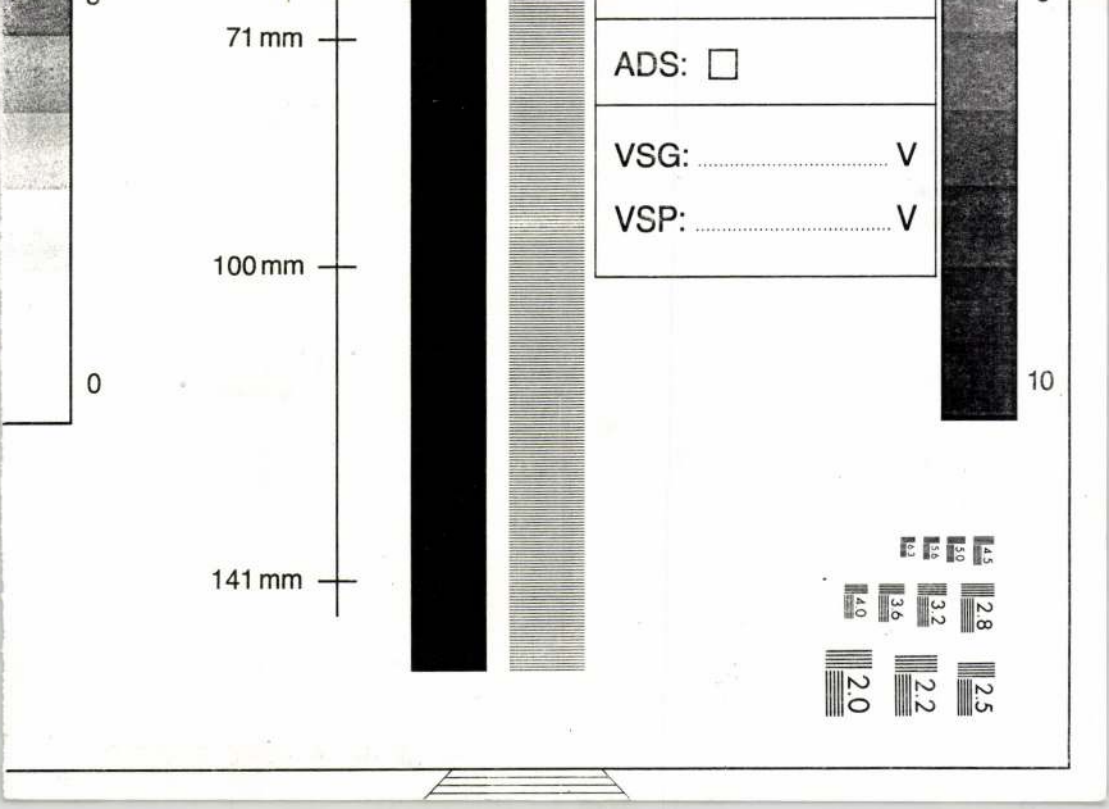
71 mm
100 mm
141 mm
0
10
ADS: ☐
VSG: V
VSP: V
4.5
5.0
5.6
6.3
4.0
3.6
3.2
2.8
2.0
2.2
2.5

OLAJOS György

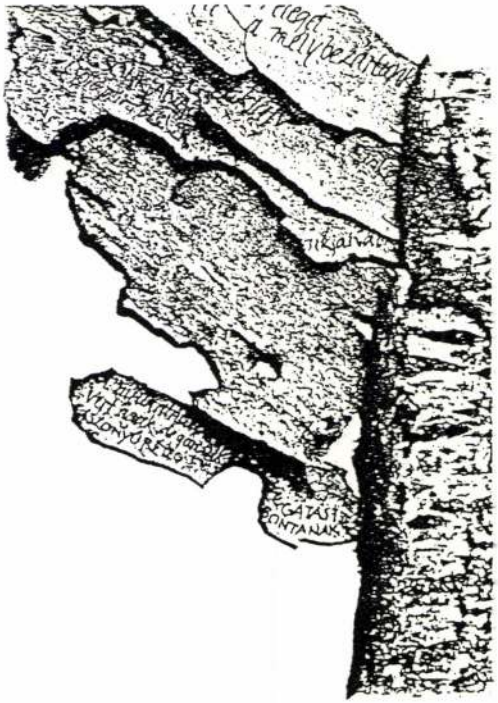

A Magyar Grafikusművészek Szövetsége, a Magyar Művészkönyvalkotók Társasága és a Balassi Kiadó szeretettel meghívja Önt a

„METAMORFÓZIS"

című művészkönyv kiállítás megnyitójára.
1994. szeplember 9-én 17órára a Balassi Könyvesbolba.
1023 Budapest, Margit u. 1.
A kiállítást megnyitja:

JELES ÉVA
Jeles és Tsa. Könyvkereskedő Cég vezetője

Árva Ilona
Békés Rozália
Budahelyi Tibor
Bulak András
Damó István
Gémes Péter
Hegedűs z. László
Kelecsényi Csilla
Kiss Ilona
Kovács Péter
Balázs

László Bandy
Lengyel András
Módár Rezső
Olajos György
Palaki Tibor
Sárkány Győző
Sóvárnai Valéria
Szirtnyi István
Vasvári László
Sándor
Vámai Gyula

MEGHÍVÓ

VIGADÓ GALÉRIA

Magyar Alkotóművészeti Alapítvány

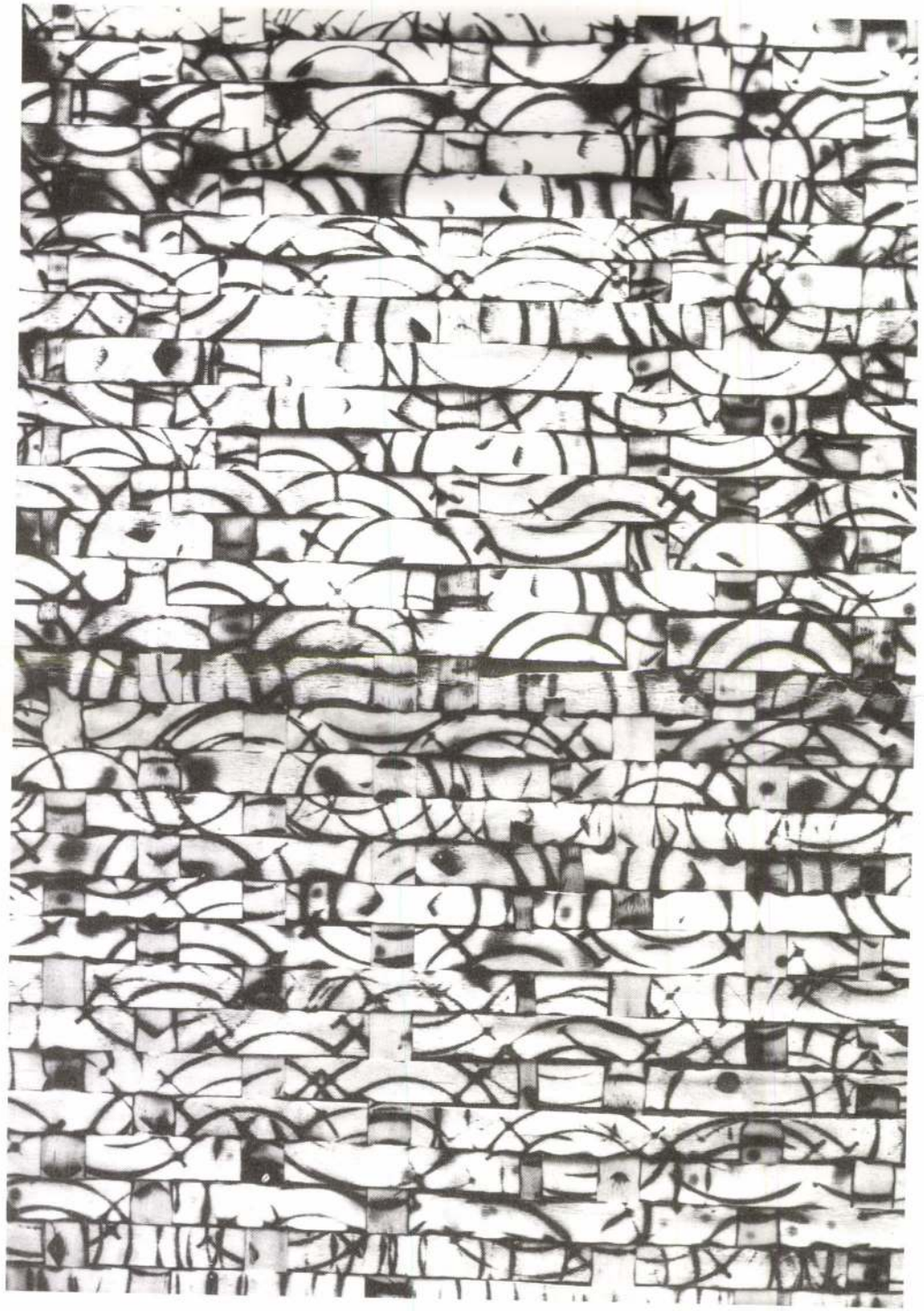

Mindenki pokollal táplálkozik,
még akkor is ha menny felé növekszik.

Weöres Sándor

Szeretettel meghívjuk Önt

OLAJOS GYÖRGY

grafikusművész
kiállításának megnyitójára
a Vigadó Galériába,
1994. május 6-án (pénteken)
17 órára

A kiállítást megnyitja:

Dr. MEZEI OTTÓ
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
1994 május 6 - 22
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

György Olajos

1092 Budapest
Kinizsi u. 11.

1953
geboren in Budapest
1984
Diplom an der Budapester Hochschule für Bildende Kunst
Seit 1985
Derkovits-Stipendium
Mitglied des Künstlerfonds der UVR und des Studios junger bildender Künstler

Himmlische und irdische Liebe
1986
Scherenschnitt, 66 x 50 cm

Erfüllte Liebe
1986
Scherenschnitt, 66 x 50 cm

Museum
1986
Scherenschnitt, 100 x 48 cm

Der Garten
1987
Plastik, 82 x 15 x 20 cm

Echsen-Vogel
1987
Plastik, 78 x 15 x 7 cm ●

Personalausstellung
1984
Freizeitzentrum am Almássy-tér, Budapest

Ausstellungsbeteiligungen
1983
Kleingrafik-Biennale, Tihany; Grafik-Biennale, Ljubljana
1984
Studio '84, Budapester Internationale Messe
1985
Kleingrafik-Biennale, Tihany; 40 schöpferische Jahre, Kunsthalle, Budapest; Studio '85, Ernst-Museum, Budapest; László-Nagy-Wettbewerb
1986
40 siegreiche Jahre, Moskau; Frühjahrsausstellung, Salgotarján; Studio '86, Historisches Museum der Stadt Budapest
1987
Kleingrafik-Biennale, Tihany; Ausstellung des Studios junger Künstler, Warschau; Grafik-Ausstellung, Szolnik; Ausstellung der Derkovits-Stipendiaten, Ernst-Museum, Budapest

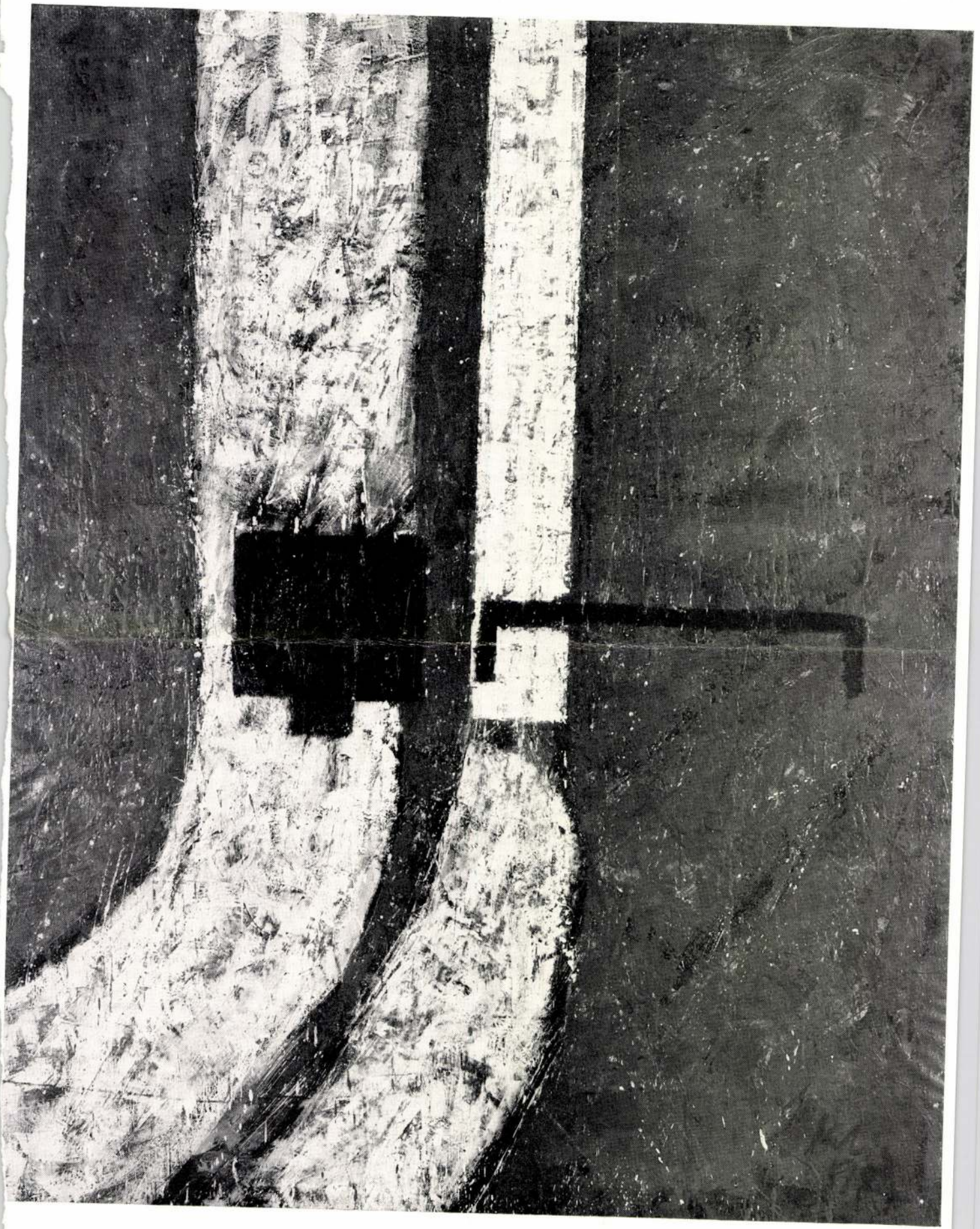

OLAJOS GYÖRGY

Grafika F.F. 2001

grafikai

kiáll.

210.0.

OLAJOS GYÖRGY

ÚJ MŰVÉSZET

1998/aug.

P-9396

39.o.

is majd akkor gyógyulok meg, ha
történt, hogy két fogam kihuzták
gyanusak, lehet, hogy Justizmord
állapotom most már javult, de mé
Emészt is a düh érte eleget.

Ad nomen Ybl - hát bizon
tam meg, akármennyire szörnyülkö
illeti, fölfrissitem az emlékeze
volt róla - elgelejtette, hogy m
látogatott, nagy sóhajtássak köz
könyvét s akkor ugyancsak megmon
értő, kompiláló, unalmas firkász
az ilyenek?" Azóta ő ennyire meg

Olajos György, festőművész.

Új Művész. 2003. 9. p. 34.

Loteprednol	300 ± 90 (3)
Fluticasone	150 ± 40 (4)
Cyclesonide-R (GYKI-63509)	1700 ± 300 (5)
Cyclesonide-S (GYKI-63510)	3900 ± 800 (5)
Cyclesonide-AP-R (GYKI-63511)	170 ± 90 (5)
Cyclesonide-AP-S (GYKI-63512)	1010 ± 750 (5)
GYKI-24742	430 ± 140 (5)
GYKI-24743	220 ± 97 (5)

Olajos György

A MAGY. IP. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN

71.l.

azonfelül is mindent, ami kell.
int legbiztosabb volna semmit se
ztos módszer: éhen halatni a népet.
volt. S ha csak barna kenyér kell -
egy rendelet. És egyébként is:
mint éhenhalatni. Hogy kinevet-

dnyájuknak
tettel Fülep

OLAJOS GYÖRGY

Új művészet

1998. aug.

39.o.

NYITVATARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Sem az eredeti elem (motívum) kiválasztásában, sem a menet közben alkalmazott eszköz, technika (manuális, gépi leképzés) minéműségét tekintve nem válogatós. A hangsúly – ahogyan a kiállítás címében is jelzi – az „átdolgozásokon" van. Szolgálhat inspiratív kiindulásul zenetörténeti vagy ásványtani kézikönyv (Finomítók, Szabadon), gabonaszem sorjázva üregkamrás plexidobozba helyezve (Betakarítás), fénylő kvarckristály tömeg mivoltában, átlátszó dobozkában (Hegyi falu), maga készítette (kisméretű) tusrajza, egyesével (Citra pokol, Erdei remeték), vagy párosával (Járom).

Hogy mivé alakul, milyen metamorfózison megy át a szemrevaló motívum, míg grafikai jellé, jelekké lesz, akár újabb, másmilyen jellé, jelekké, ez a rejtélyes játék ad vizuális izgalmat az egyes mű-párosoknak, vagy – sorozatműveknek, amelyek így egymás mellé helyezetten visszavetítenek valamit önmagukból az eredeti motívumra, a már eleve-jelre is. Mintha – a mérhető avagy nem mérhető idő távlatain átlendülve – egyetlen kéz, egyetlen elme gondolta volna ki, teremtette volna az evolúciós sorokat, külön-külön és együttesen. Minden előzetes szándék nélkül is olykor már lételméleti kérdéseket feszegetnek.

Ezek a (grafikai) jelek ugyanis evolúciós jellegükkel tűnnek ki. Nem magasabb vagy alacsonyabb rendűség értelmében, hanem oly módon, hogy az egybetartozó példányok felismerhetően ugyanazon „formai család" tagjai,mint ahogyan az – érzékletes példával élve – az egyazon családba tartozó, mondjuk, trópusi és mérsékelt égövi növényeknél tapasztalható. Minden egyes sorozatmű rendelkezik bizonyos formai jellegzetességekkel, amelyek stiláris vonásokkal (aranyszegély, század eleji fényképkivágat, Paul Klee-s vonalegyüttes stb.), azonos asszociációs jelentésrétegekkel (Elefántos kendő) keveredve a sorozat (vagy az „iker-mű") darabjain rendre megjelennek. Tekintet nélkül arra, hogy egyedi grafikai lapról, vagy fényképfelvételről van szó. E processzus, ezen „szerves jel" alkotási folyamat láttatása, bemutatása s ezzel párhuzamosan az egyes grafikai jelek hangsúlyozottan organikus jellege Olajos György kiállításának minden bizonnyal legfőbb erőssége.

Mezei Ottó

Olajos György

1953-ban született Budapesten

1979–84 Magyar képzőművészeti Főiskola – Sokszorosító Grafika Szak

Számos díjat nyert kiállításokon és 1972 óta rendszeresen állít ki Magyarországon és külföldön

A Vízivárosi Galéria támogatói:

Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkollégiuma

Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

Budapesti Art Expo Alapítvány

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

OLAJOS GYÖRGY

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925

OLAJOS GYÖRGY • 1998. nov. 27.– dec. 18.

Átdolgozások – grafikák, fotók, objektek •

Megnyitó: 1998. november 27-én, pénteken 18 órakor
Megnyitja: Mezei Ottó művészettörténész

Olajos György – Betakarítás; 1998; object-részlet; 48x43 cm

Még a század elején a vizuális hatáskeltésre áhítozó művész nem egy esetben gondosan összegyűjtött magának egy rakás képes árjegyzéket, képes magazint, miegymást, kivágott belőlük neki megtetsző részleteket, s önkényesnek tűnő módszerrel össze nem tartozó elemeket illesztett egybe. Az eljárás jól ismert, ma is dívik ez a készelemekkel folytatott játékos, vagy ritkább esetben halálosan komoly képi művelet.

Olajos György ennél meglehetősen bonyolultabb módszerrel dolgozik. Módszerébe még be is avatja a szemlélőt, valóságos genetikus folyamat szemtanúi lehetünk, mégha egy-egy állomás, megoldás miképpen az első rápillantásra homályban is marad előttünk. Ahogyan a „szövegcentrikusnak" nevezett költő játszik a nyelvi egység hangtestének módozataival, jelentésbeli árnyalataival, úgy játszik ő az eredeti (vizuális) elem(ek), motívum(ok) képi „ragozásával" (amikoris azok még azonosíthatók), vagy azok merőben más megjelenésű formává, képi egységgé alakításával.

MEGTEKINTHETŐ

2003. szeptember 21-éig szombat, vasárnap 14 – 18 óráig
illetve előzetes bejelentkezés alapján más napokon is.

GIM-HÁZ (Gödöllői Új Művészet Közalapítvány Alkotóháza)
Gödöllő, Körösfői utca 15-17.
Telefon/fax: 28-419-660, e-mail: gimhaz@freemail.hu

TÁMOGATÓK

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Gödöllő Város Önkormányzata
Petőfi Sándor Művelődési Központ Kht., Gödöllő
VÜSZI Kht., Gödöllő

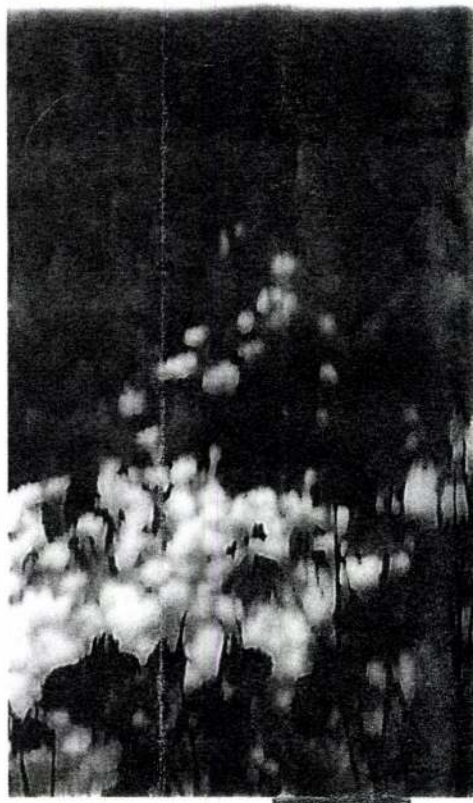

FOTÓ: AMATŐR FELVÉTELEK TERV: BÁRD JOHANNA

ELLITÓ MŰVÉSZEK

...L ANDRÁS KERÁMIKUS MŰVÉSZ ANTI SZABÓ JÁNOS FORMATERVEZŐ IPARMŰVÉSZ
...TH HAJNAL TEXTILMŰVÉSZ BAUER ISTVÁN KÉPZŐMŰVÉSZ BOCZ BEÁTA
...MŰVÉSZ BODIS ERZSÉBET TEXTILMŰVÉSZ BORZA TERÉZ KERÁMIKUSMŰVÉSZ
...ROSZ SARA KERÁMIKUSMŰVÉSZ HORVÁTH MÁRTON ÜVEGMŰVÉSZ KATONA
...Ó ERZSÉBET TEXTILMŰVÉSZ KUN ÉVA KERÁMIKUSMŰVÉSZ OLAJOS GYÖRGY
...KUS MŰVÉSZ OROSZ ISTVÁN GRAFIKUS MŰVÉSZ OROSZ PÉTER SZOBRÁSZMŰVÉSZ
PANNONHALMI ZSUZSA KERÁMIKUS-
MŰVÉSZ PIRK LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ REMSEY
FLÓRA TEXTILMŰVÉSZ SIMONFFY MÁRTA
TEXTILMŰVÉSZ SMETANA ÁGNES ÜVEGMŰVÉSZ
SZÉKELYI KATALIN TEXTILMŰVÉSZ SZUPPÁN
IRÉN TEXTILMŰVÉSZ TORMA ANNA TEXTILMŰVÉSZ

A Gödöllői Új Művészet Közalapítvány és a Gödöllői Iparművészeti Műhely
tisztelettel meghívja Önt 2003. július 5-én (szombaton) 17 órára
a GIM-HÁZ kiállító termében és kertjében rendezendő

A harmadik kert

című képző- és iparművészeti kiállítás megnyitójára

A kiállítást megnyitja: DR. KESERŰ KATALIN művészettörténész

A kisteremben SZAMÓDY ZSOLT fotóművész „Művészkert" című kiállítása látható,
Nagy Sándor kortárs szobrászművész zuglói kertjéről.

A kiállítást rendezte: KECSKÉS JÓZSEF, a Közalapítvány titkára,
RÉKASY BÁLINT ötvösművész
SERES IMRE, a Petőfi Sándor Művelődési Központ Kht., Gödöllő munkatársa

---

A megnyitót követően 24.00 óráig az egykori Gödöllői Művésztelep szellemében
jelmezes, kerti mulatságot rendezünk.

PROGRAM: Jelmezek felvonulása Nyáresti vidám kavalkád Zene – tánc Étel-ital batyuból
MŰSORVEZETŐ: BARTA KATALIN zongoratanár
KÖZREMŰKÖDIK: RETZLER PÉTER előadóművész és mások

MEGJELENÉS JELMEZBEN VAGY ÁLRUHÁBAN.

OLAJOS GYÖRGY

OLAJOS GYÖRGY

Új művészet

2002/márc

34.0.

OLAJOS GYÖRGY

ÚJ MŰVÉSZET

2000/jan.

P-9945

19.o.

ó - FÜLEP LAJOSNAK

[Bp. 1935. II. 17.]

ehaza körülbelül mindennel leszámol-
gyet a végtelenségből. Két hétig
remélem, elfeledtem, hogy Válasz[1]
ól is mertem álmodozni. Leveledre[2]

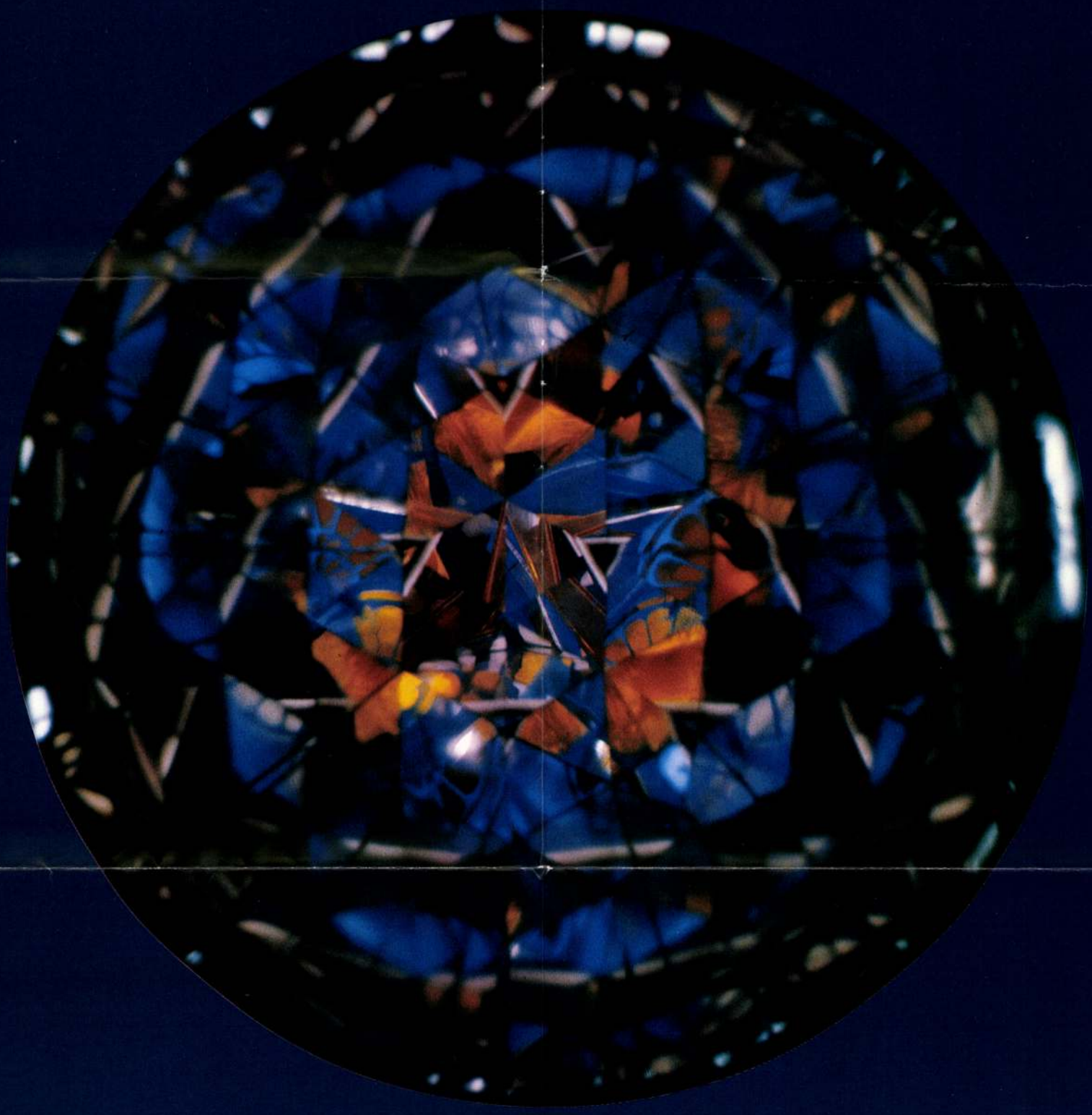

OLAJOS GYÖRGY

KALEIDOSZKÓP

OLAJOS GYÖRGY
KALEIDOSZKÓP

. . . előttünk nagyméretű kaleidoszkóp áll, felületét fa borítja. Ha közelhajolunk kukucskálójához, tekintetünket három trapézalakú tükörcsík vezeti tovább a háromszög ablakba, ami mögött egy fakorongon valódi laterna magica biztosítja a végtelen megannyi, kimeríthetetlenül látványos változatát. A többség feltehetően belefeledkezik a mozaik mágikus színeváltozásaiba, és csak néhány rigorózus analizáló nem lankad majd, hogy racionális magyarázatot találjon erre a csodára: a tükörlapok megsokszorozó szűkülésében egymás mellé kerülnek a vízszintes és függőleges háromszögsorok, ez adja az összkép térhatását, továbbá a minták minden forgatásra sugárszerűen húzódnak be vagy tágulnak ki a képből.

Ez a mű nem állít semmit, pusztán kérdéseket tesz fel. Furcsamód azonban a kérdésektől nagyon sok függ: ha a művész kérdése jó, az valahogy mindent képes átlényegíteni maga körül. Ez a kaleidoszkóp maximálisan a látványra összpontosít, és talán éppen ezért tud olyan szerteágazó asszociációkat kelteni. Mondjuk azt, hogy például egy állatra hasonlít, aminek mintha a gerincoszlopa mentén próbálnank a fejébe nézni. Mondjuk azt, hogy a tükrök például mikroszkópként működnek, és a valóságnak egy olyan kis szeletét nagyítják sokszorozva fel, ami mintha a szerkezet ős-alapképletét hordozná magában. Mondjuk, mint egy sejt, amiben apró elmozdulás az egészre hat ki, mégis csak egy zárt szerkezet alakul mindig – és ezt az elvet akár abszolutizálni is lehet.

A katalógusszövegek modorában most annak kellene következnie, hogy miért is ezek a gondolatok az egyedülállóan fontosak, és miért is fontos az a művész, akiről a katalógusszövegíró éppen katalógusszöveget írt. Lehet, hogy nem is fontosak. Mindenesetre itt áll előttünk egy nagyméretű kaleidoszkóp, aminek a felszínét fa borítja, és képeibe nagyjából bele van zárva a világ. Akad majd, akinek mindez csak esztétikus, másnak talán más is...

Torma Tamás

Csoportos kiállítások

1975 „SCI–FI" Tudományos Ismeretterjesztő Társulat országos központ, Budapest
1976 Bildnerisches Volksschaffen der Gewerkschaften Sozialistischer Länder, Ausstellungszentrum Dresden, DDR
1983 Kisgrafikai Biennálé, Tihany
Grafikai Biennálé, Ljubjana
1984 Tavaszi Tárlat, Salgótarján
Studió '84 Budapesti Nemzetközi Vásár
Interart '84, Pozdan
Interart '84, Poznan
1985 Kisgrafikai Biennálé, Tihany, Nagy László–pályázat
Studio '85, Ernst Múzeum, Budapest
40 Alkotó Év, Műcsarnok, Budapest
Tavaszi Tárlat, Salgótarján
Nagykőrösi Tárlat
Grafikai Triennálé, Besztercebánya
Magyar Képzőművészeti Főiskola végzős hallgatóinak kiállítása, Bartók Galéria, Budapest
1986 Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása, Műcsarnok, Budapest
Studió '86, Budapest, Történeti Múzeum
Tavaszi Tárlat, Salgótarján
40 Alkotó Év, Moszkva
1987 Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
Kisgrafikai Biennálé, Tihany
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának vándorkiállítása Lengyelországban (Varsó, Wroclaw, Gdansk)
Grafikai Tárlat, Szolnok
Tavaszi Tárlat, Salgótarján
Grafikai Biennálé, Miskolc
Artunion, Budapesti Nemzetközi Vásár
1988 Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása, Szombathely
Tavaszi Tárlat, Salgótarján
Artunion, Budapesti Nemzetközi Vásár
Művészeti Fesztivál, Bergen, Norvégia
1989 Tavaszi Tárlat, Békéscsaba
»Az NDK Kultúra napjai« Magyarországon, Ernst Múzeum Budapest
Miskolci Galéria

Egyéni kiállítások

1972 Szarvas Presszó, Budakeszi
1974 Műszaki Egyetem „E" Klub, Budapest
Fővárosi Művelődési Ház, Budapest
1975 József Attila Művelődési Központ, Budapest
1976 Hazafias Népfront kiállító terme, Budapest
1979 VÁTI KISZ klub, Budapest
Eötvös Klub, Budapest
1980 Belvárosi Művelődési és Ifjúsági Ház, Budapest
1982 VÁTI KISZ klub, Budapest
1984 Almássy téri Szabadidő Központ, Budapest
Műszaki Kémiai Kutatóintézet, Budafok
1987 Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár VII. ker., Budapest
1988 Pataky István Művelődési Központ, Budapest
1988 Patky István Művelődési Központ, Budapest
Ateljee Hulmi, Loimaa, Finnország
Finn-Magyar Kapcsolatok Intézete, Helsinki, Finnország
Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1989 Stúdió Galéria „Kaleidoszkóp", Budapest

Cím/Adress: Budapest, Kinizsi u. 11. IV. 25.
H–1092

Fiatal Képzőművészek Stúdiója

Stúdio of Young Artists

Fészek Galéria

Olajos György

FÉNY

című kiállítása

Megnyitó: 2003. január 14-én, 18-20 óráig.

Közreműködik:

Hibay Éva fuvola

A kiállítás megtekinthető: február 7-ig munkanapokon 14-19 óráig.

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alapprogram, Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága, Hungart

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB

Budapest VII. ker.
Kertész u. 36.

BUDAPEST 7
-8. 1. 03
AL-I/536

MAGYARORSZÁG
≈ 032
FORINT

2003 JAN 15.

BEKE LÁSZLÓ

BP.

POZSONYI út 4

1137

~~62-FS~~

~~POSTÁNMARAD!~~

OLAJOS GYÖRGY

OLAJOS György

grafikáinak bemutatója, Bp. Erzsébet-
város Kirgalória, 1985. oktober. Bev. Olajos
György. Bp. FSZEK, 1985 [4] p.ill

s 2-án. Habár családja. s különösen
sszimiláltnak számított, mégis ápolták
a szülőháza közelében lévő liberális
k a bármicvéjét. 1866-ban a pesti
ba, majd az Evangélikus
szülővárosát és Pauline nővére

a ifjúságában, Budapesten találkozott a
lkali (1798-1878), szarajevói szefárd
a vallásos cionizmus eszméjét,
lamnyelv a héber lenne. E célból
on. Mivel Herzl a vallási
y ennek az irányzatnak a hatása nagy
olhatta Joseph Natonek, magyar rabbi
ytatott tárgyalásai egy zsidó
ményre, Budapesten adta ki /1872/ a
apot.

rszági Djursjolmban született.
rténettudományi és
-ben doktori, 1973-ban professzori
n politikatudományt tanit. 1986-

OLAJOS GYÖRGY

M. I. T.

Olajos György

grafikusművész

NEGYEDSZÁZAD

1975-2000

című kiállítására

Megnyitja : Dr. Mezei Ottó

művészettörténész

február 8-án kedden 18 órakor

A kiállítás megtekinthető febuár 21-ig

munkanapokon 10-18 óráig

anno: 1949 ANGYALFÖLDI JAMK
Angyalföldi József Attila Művelődési Központ
Budapest XIII. kerület, József Attila tér 4.
tel.: 452-4290, 320-3843 Fax: 349-8151
e-mail: jamk@jamk.rulez.org web: http://jamk.rulez.org
Felelős kiadó: Fenyves Kornél

Megközelíthető a
4-es busszal, a 3-as metróval
és a 14-es villamossal a
Gyöngyösi útról

25

Meghívó

Az Angyalföldi
József Attila Művelődési Központ

Moholy Kortárs Galériája
Szeretettel meghívja
Önt és kedves családját

ezres léc alá, nem is [illegible]

többet a nap folyamán, s végül 9930-nál, valamivel a hétfői zárás alatt állapodott meg. Így a történet nem is került a szerdai lapok címoldalára: nem annyira a gazdaság valós teljesítménye és kilátásai tornászták ugyanis újabb magaslatokba a mutatót, mint inkább a pszichózis. Többen ugyan jelentős profitra tettek szert abból, hogy a Dow valós jelentőségénél is fontosabbnak mutatkozott, ám az elemzők és a pénzügyi szakértők szerint sokkal nagyobb súlya van a záróértéknek, mint a napközi adatoknak, a valós trendet inkább az előbbiek tükrözik. A Dow ráadásul ma már a tőkefelhalmozásnak sokkal kisebb százalékát tükrözi, mint egykoron, mivel csak a hagyományos blue chipek (AT & T, IBM, GM stb.) mozgását jelzi, a high-tech új feltörekmindig óvatos elnöke pedig február végi féléves kongresszusi jelentésében úgy fogalmazott: „A részvényárak elég magasak ahhoz, hogy kételyeket ébresszenek, nincsenek-e túlértékelve."

A Dow újabb ugrása kapcsán talán ezért is emlékszik vissza a The Wall Street Journal arra, hogy az index 1966-ban lépte át először az ezres mutatót, de nem tartott ki a zárásig. Utána esni kezdett, hat évvel később kapaszkodott csak meg négy számjegynél, de ezt követően a nagy depresszió utáni legrosszabb időszak következett, s a Dow csak 1982-ben tudta végleg leküzdeni az ezres akadályt.

Nem sokkal a szerdai nyitás után – lapzártánk idején – a mutató mindenesetre ismét esett, 9900-nál tartott.

Lambert Gábor

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE (március 17.)

	Nyitó	Átlag	Záró	Darabszám	Forgalom, forint
Agrimpex n.	–	–	–	–	–
Antenna Hungária	4 300	4 253	4 250	893	3 798 125
Aranypók	7 005	7 005	7 005	40	280 200
BÁV	1 410	1 364	1 350	849	1 158 170
BIF	580	580	580	200	116 000
Bonbon Hemingway	–	–	–	–	–
BorsodChem	4 195	4 204	4 195	21 052	88 497 655
Brau Union Hungaria	3 350	3 350	3 350	37	123 950
CEGF	–	–	–	–	–
Cofinec	1 250	1 306	1 315	6 310	8 241 250
Csopak	895	937	950	655	614 000
Danubius	4 300	4 557	4 600	36 546	166 546 955
Domus	–	–	–	–	–
Dunaholding	–	–	–	–	–
Dédász	12 500	12 734	12 800	161	2 050 200
Démász	16 600	16 799	16 850	2 355	39 562 250
EHEP	–	–	–	–	–
Egis	4 155	4 112	4 100	11 523	47 378 480
Elmű	19 000	19 000	19 000	5 031	95 589 000
ÉMÁSZ	7 000	7 008	7 000	1 160	8 129 315
Éravis	–	–	–	–	–
Fotex	100	99	98	31 205	3 075 571
Fűzfői Papír	–	–	–	–	–
Garagent	–	–	–	–	–
Gardénia	200	194	200	1 092	211 850
Globus	–	–	–	–	–
Graboplast	1 590	1 585	1 600	68 196	108 077 735
Humet	17	17	18	2 104	35 772
Human	1 320	1 320	1 320	200	264 000
Hungagent	–	–	–	–	–
IBUSZ	–	–	–	–	–
Inter-Európa Bank	8 250	8 514	8 500	452	3 848 500
Kartonpack	–	–	–	–	–
Konzum Bank	–	–	–	–	–
Konzum	1 200	1 181	1 005	3 691	4 359 150
Kékkúti Ásványvíz	850	850	850	1 000	850 000
Mol	5 660	5 655	5 670	705 432	3 989 510 015
Matáv	1 284	1 286	1 280	965 558	1 241 893 634
Mezőgép	2 400	2 499	2 500	22 230	55 548 950
Mizo	–	–	–	–	–
2. Deviza Factory	12 550	12 550	12 550	20	251 000
Nabi	3 380	3 392	3 395	1 973	6 692 520
Nitroil	–	–	–	–	–
Novotrade	–	–	–	–	–
OTP elsőbbségi	5 500	5 457	5 425	7 430	40 548 045
OTP	10 110	10 127	10 000	81 644	826 807 600
Pannon Váltó	580	580	580	10	5 800
Pannonflax	–	–	–	–	–
Pannonplast	4 295	4 209	4 200	4 494	18 913 260
Phylaxia	150	138	136	7 717	1 068 270
Pick	7 040	7 257	7 255	36 695	266 297 985
Prímagáz	2 450	2 333	2 320	3 447	8 042 545
Quaestor	–	–	–	–	–
Richter	7 785	7 674	7 610	58 368	447 907 555
Rizikó Factory	–	–	–	–	–
Rába	2 175	2 105	2 055	1 099 838	2 315 064 995
Skála-Coop T	–	–	–	–	–
Styl	–	–	–	–	–
Tiász	10 000	10 002	10 005	206	2 060 490
TVK	2 265	2 270	2 280	83 787	190 218 490
Virginia	–	–	–	–	–
Zalakerámia	1 900	1 874	1 865	26 334	49 340 885
Zwack	5 150	5 139	5 150	442	2 271 220
Kárpótlási jegy	460	450	454	25 562	11 493 564

(Forrás: Fornax Monitor)

Zászlók és textilkatonák

A szombathelyi biennálé anyaga Gödöllőn

Nem hiszem, hogy létezik jelentéktelenebb textília, mint a keskeny fehér pamutcsíkocska, amiről jószerével csak a varrónők tudják, hogy mire jó. De adjuk ezt az anyagot *Balázs* Irén kezébe, és kifejezi vele a bánatot. A fölszabadalt szalagok, akár a katonai kitüntetések egy zubbony elején, sorban fekszenek, parcellában, mint a halott katonák. Ez a fajta meglepetés, a különböző anyagokban rejlő sokféle lehetőség régóta hozzátartozik a kétévenként megrendezett textilbiennálékhoz, amelyeknek hoszszú ideje Szombathely ad otthont.

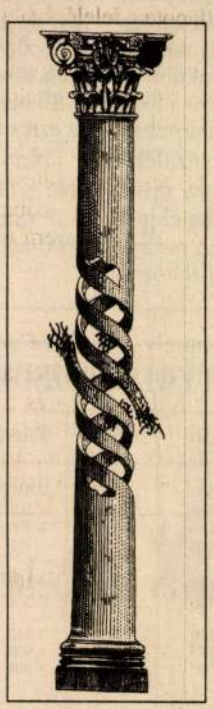

A textilbiennálé emblémája

A tavaly szeptemberi biennálé anyagából most újra szép kiállítást rendeztek a textilművészek, ezúttal a gödöllői lovardában. Miután a nagyszerű terem szinte kínálta a lehetőséget, alkalmuk volt arra is, hogy bemutassák a nemzetközi zászlóbiennálé legjobb darabjait. Láthattuk, a zászló fogalma éppúgy megmozgatta a textilesek fantáziáját, akárcsak a biennálé tematikája, a „szabadság". Rácsodálkozhattunk, mi mindenből lehet zászlót teremteni, hányféle anyag, technika alkalmas arra, hogy kifejezze fogalmát. A legmerészebben a külföldi művészek használták fel a szokatlan anyagokat: az angol Cathriona *Rush* zászlaja ragasztott és szövött szőrből készült, a német Wiebke *Petersen* filteres teazacskókat varrt a selyemre, a japán *Chika* Hosoi halászhálót használt, többen, mint a finn Anna-Rita *Haavisto* plasztikzsákokat, a skót Kate *Lockhart* pedig léggömböket ragasztott egybe színes zászlóvá.

A magyar művészek jobban ragaszkodtak a hagyományos textíliákhoz. Még a legmerészebbek is textíliához közel álló anyagokat választottak, mint *E. Szabó* Margit, aki a tüllt gyöngyszerűen csillogó, hímzéshez hasonlóan befűzött papír- vagy polietilén csíkokkal díszítette, s lepkeszárny finomságú lobogót „szőtt" belőle. *Kecseti* Gabriella drótból, tollból fonta madár alakú zászlaját. A merész anyagok mellett hagyományosnak hatott *Katona Szabó* Erzsébet vörös bőrből készített és *Aranyossy* Zsuzsanna arannyal díszített fekete bársonyzászlaja, amely a kétféle anyag dekorativitását egyformán tudta kibontani, és elsősorban ünnepélyességével, szépségével tűnt ki a többi közül. A légies, tündöklő lobogók között találjuk *Széles* Judit, *Simonffy* Márta és *Gulyás* Judit munkáit; *Ruttka* Andrea elsősorban friss és merész látvánnyal gazdagította a tárlatot.

A textilbiennálé anyagában sok szellemes, szép textíliát láthattunk: a hagyományos gobelinszövésben *Polgár* Rózsa finom színekkel, erőteljes festői látásmóddal megszőtt munkája emelkedett ki a többi közül. Simonffy Márta selyemre hímzett és nyomott textíliája ugyancsak kiemelkedően szép munka, s ide sorolható a szokatlan technikákat ötvöző *Benedek* Noémi és *Lévai* Nóra pamutcérna és drót-„álcája".

A kiállítás legszebb darabja fura módon mégsem textilesé, hanem *Olajos* Györgyé, aki jóllehet évek óta részt vesz a textilesek biennáléján és mindig figyelemre méltót alkot, valójában grafikus. Ő az a művész, aki a borsószemeken is szépet álmodik, s egy félbevágott dióhéj is elég neki, hogy remekművet alkosson belőle. A legutóbbi textilbiennáléra finom gézágyásokba rejti a „szabadság féltett relikviáit". Apró madarak ereklyévé merevedett tollazatát, amelyek nélkül nem lehet repülni. Milliméter finomságú szálak kötik a kicsi evezőket, s miközben szemléljük őket, rájövünk, repülni nem csak felfelé lehet: ha nincs más út, úgy, hogy egyre mélyebb rétegeibe hatolunk a léleknek, oda, ahová szárnyak nélkül is eljutni, s ahol nem verhet bilincsbe bennünket senki és semmi.

Fekete Judit

Magyar Nemzet 1999. III. 18.

OLAJOS György festő

HÍRHARANG

Csökkent a lakosság létszáma

A Nyugati-Mátra aljában elterülő Szurdokpüspökiben az elmúlt évhez képest 30 fővel csökkent a lakosság száma. Január 1-jén a lakosság száma 2154 fő volt.

Vendégház Erdőtarcsán

Nógrád megyében Erdőtarcsán van az egyik legtöbb kúria. Közülük a Végh-kúriát az idén tavasszal vásárolta meg a gödöllői Printerv kft. A meeglehetősen lepusztult udvarházat több milliós beruházással vendégházzá kívánja átalakítani az új tulajdonos.

Mindszenti munkálatok

A mátramindszenti temető ravatalozója előtt dolgoznak a település közmunkásai. Az önkormányzat megbízásából fedett terület kialakításán munkálkodnak, a fejlesztés értéke mintegy 150 ezer forint.

Közhasznú munkások Mátraszelén

A mátraszelei önkormányzat havonta ötven személy részére fizet jövedelempótló támogatást. A további folyósítás feltételeként előírt kilencvennapos munkaviszonyt mindenki megszerezte, jelenleg tizenhatan dolgoznak a község különböző tisztasági feladatainak – kaszálás, parkok, virágos területek rendben tartása, festési munkálatok – elvégzésén.

Véradás Tarjánban

A salgótarjáni vértranszfúziós intézet véradást szervez a véradóállomás épületében szeptember 19-én. A bölcsődék, az óvodák, az iskolák, a gimnáziumok, a pedagógiai intézet, a Népjóléti Képzési Központ és a ruhagyár donorjait 8 és 14 óra között várják.

Olajos György képei Gyarmaton

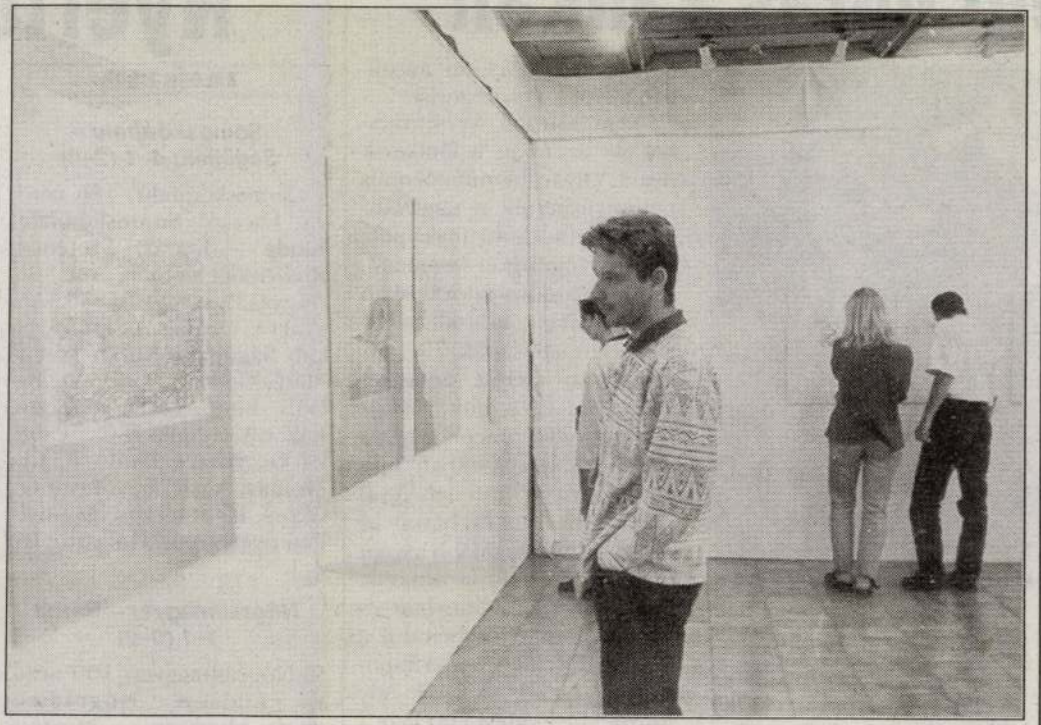

A balassagyarmati Mikszáth Kálmán Művelődési Központ Horváth Endre galériájában Olajos György budapesti festőművész tárlatát október 24-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Agglegény vőlegényszerepben

T. L.

A pesti Vigadóban a nyár folyamán sikert sikerre halmozó menyasszony mustrán is második díjat nyert.

A díjat a napokban adták át

Készül a gáz Ipolyszögön

SOÓS

Ipolyszög az elmúlt években egy kicsit „gyarmata" volt Balassagyarmatnak. Néhány apró beruházáson kívül sok pénzt nem költöttek a településre. 1994-es helyhatósági választások után *Cseman Pál* lett a város gondjait. Nagyrészt neki köszönhető, hogy rövidesen megkezdődik a településen a gázcsövek fektetése. Az ott lakók közül 17 család fizette be az önkormányzat számlájára az önrészesedés 50 százalékát, 35 ezer forintot. Így a számlán jelenleg 4,9 millió lyik. Negyvenegy önkormányzat részvételével, három megye területén. Magát a kivitelezést WF-Gáz Kft. végzi. Azt ígérik, szeptemberben elkezdődnek a földmunkák. A beruházáshoz az anyagi feltételek biztosítottak. Ha semmi nem

Radarkontroll

Méregdrága felvételek készülhetnek a megengedettnél gyorsabban közlekedőkről ma 6–14 óra között Pásztó külterületén – Hasznos belterületén – Pásztó külterületén – Pásztó belterületén – Jobbágyi külterületén – Szarvasgede belterületén – Jobbágyi külterületén, valamint 14–22 óráig Balassagyarmat – Rétság – Borsosberény – Nagyoroszi – Érsekvadkert, 22–6 óra között Balassagyarmat – Őrhalom – Szécsény – Endrefalva útvonalon.

Tornapálya a katolikus iskolának

Az egyházasgergei Kalot-szakiskola egymillió forintot nyert sportpálya építésére. Focizni már lehet rajta, s a kisebb tereprendezési munkákat követően indulhat a tenisz is. A pályát megnyitják a lakosság előtt, és használhatják azt a helyi általános iskola tanulói is.

A KENÓ

szeptember 16-i nyerőszámai

4	14	23	24	25
31	36	37	44	46
49	56	58	63	64
69	72	73	79	80

VERSENY ÉS SPORTTÁNC

Minőségi ugrás Zánkán

A Bevíz–Kasza és a Bolyós–Borók kettős a Főnix legmagasabb minősítéssel rendelkező versenyzői

MÁRTON ISTVÁN

A salgótarjáni Főnix sporttáncklub nem elégedett meg azzal, hogy újjászületett poraiból. Egyre ügyesebbek az ifjú táncosok. Jó lehetőség volt az értékszámnövelésre a zánkai gyermek- és ifjúsági táncfesztivál, ahol 48 klub 520 párosa igyekezett sikeresen szerepelni.

A négy napon át tartó tánckavalkádon a salgótarjániak közül a junior I. korcsoportban a *Bevíz Tamás, Kasza Gabriella* páros a latin táncokban elérte a D kategóriát.

Nem csupán versenyzésből állt azonban a főnixesek nyara. Olyan bemutatókon is népszerűsítették a társastáncot, mint a Centrum-napok, vagy a Nógrádker-bemutató, de a szomszédos Szlovákiában is nagy sikert arattak a Ragyolc fennállásának 750. évfordulóján tartott ünnepségen. Mint vezetőjük, *Andóné Hagara Judit* táncpedagógus elmondta, a napokban újra elkezdődik az intenzív gyakorlás, mivel az év hátralevő részében még legalább három minősítő verseny következik, Egerben, Füzesabonyban és Budapesten. Újra beindul a tánciskola is. Megnyitja kapuit – ugyancsak az SVT Ady Endre Művelődési Házában – az akrobatikus rock and roll kedvelői előtt a Rocky Club, és fiatal edzők vezetésével beindul a versenyaerobic.

Bemutató sportfelszerelésekből

BALOGH

A salgótarjáni sportcsarnokban tegnap sportfelszerelési bemutatót tartott az ABM (Abbigliamento Bellissimo Maurizio). *Molnár* ABM kizárólagos magyar forgalmazója elmondta, hogy az ABM olasz cég, amely 25 éve gyárt sportfelszerelési cikkeket. Főleg labdajátékokra alkalmas termékeket forgalmaznak. Hazánkban mékei. *Carlo Vidi*, az olasz cég képviselője elmondta, hogy az olasz Serie A és B résztvevői mellett több európai nagycsapat is ebben a szerelésben játszik.

Raktáruk Budapesten, a

LABDARÚGÓ MEGYEI II. OSZTÁLY, KELETI CSOPORT

Nyertek az éllovasok

BALOGH TIBOR

Somoskőújfalu – Ságújfalu 4–1 (2–0)

Somoskőújfalu, 100 néző, v.: Laczkó. **Somoskőújfalu:** Kajdy – Kapás, Szerencsi, Rusznyák, Molnár, Antal T., Angyal P., Nagy, Babják, Angyal O., Orosz. Cs.: Fülöp, Jakab. **Ságújfalu:** Bozó – Fodor, Máté, Godó L., Godó Z., Balogh, Berki, Bada, Mánczos, Lakatos, Csonka I. Cs.: Csonka G., Bartus, Godó F. **Gl.:** Molnár, Antal T., Angyal O., Orosz, ill. Mánczos. Könnyedén nyert a pályaválasztó. **Ifi:** 2–1.

Nógrádmegyer – Bárna 1–1 (0–0)

Nógrádmegyer, 100 néző, v.: Ludányi. **Nógrádmegyer:** Hornyan – Márton, Hegedűs, Lehoczki, Sándor T., Kojnok R., Botos A., Velki, Verbói I., Balázs, Klucska. Cs.: Toldi, Sándor S. **Bárna:** Rátóti – Pusuma Sz., Szabó A., Molnár, Gajdár, Répás, Pálfi, Pusuma R., Szabó R., Pusuma D., Torják. Cs.: Oravecz. **Gl.:** Verbói I., ill. Pálfi. Nem bírtak egymással a csapatok. **Ifi:** 0–3.

Ménkes – Mátramindszent 0–4 (0–2)

Ménkes, 100 néző, v.: Smelkó. **Ménkes:** Nagy – Pragár Sz., Berkes, Varga. **Cered:** Tajti – Bódi Zs., Kakuk, Cene, Budai, Simon, Kovács, Horváth, Kovács Gy., Radics, Bódi Cs. Cs.: Tajti. **Gl.:** Zsíros, Menczel, ill. Simon. Nagy küzdelemben nyert a karancsaljai legénység. **Ifi:** 5–0.

Kisterenye – Mátraszele 2–0 (1–0)

Kisterenye, 150 néző, v.: Ludányi. **Kisterenye:** Földi – Nánási, Baranyi, Susán, Szarka, Pozsár, Kaszás, Zsemján, Kovács, Komódy, Kiss-Simon. Cs.: Szűcs, Rajnik, Mátrai. **Mátraszele:** Rátóti – Gyenes, Farkas, Nagy, Tóth, Gyöngy, Gál, Rátóti, Kovács, Vinyei, Szomszéd. Cs.: Szabó, Sándor. **Gl.:** Kiss-Simon, Zsemján. Hozta a kötelezőt az éllovas. **Ifi:** 2–4.

Nagybárkány – Etes 8–1 (3–1)

Nagybárkány, 150 néző, v.: Gordos. **Nagybárkány:** Hiesz – Géczi, Bognár, Prezenszki, Zsélyi, Lőrincz, Juhász, Bangó, Godó, Virányi, Filkor. Cs.: Boros A. **Etes:** Kormos – Máté, Ácsfalvi, Pásztor, Darvas, Citor, Langa, Révai, Sirkó T., Orosházi, Sirkó Sz. Cs.: Para. **Gl.:** Géczi (3), Bognár (2), Zsélyi, Bangó, Virányi, ill. Sirkó T. Kiütéses hazai győzelem. **Ifi:** 3–2.

Ipolytarnóc – Vizslás 2–2 (2–1)

Ipolytarnóc, 100 néző, v.: Godó. **Ipolytarnóc:** Donkó – Varezi, Bolyós, Gál, Berki G., Oláh E., Petik F., Botos S., Lelovics, Botos R., Petik P. Cs.: Gál G., Oláh V. **Vizslás:** Sifter – Sándor, Bata, Győri, Heves, Egner, Kiss, Szabó, Kakuk, Kéri H., Benkocs. Cs.: Barna Imre. Gl.: Lelo-

Mihálygerge – Zagyvaróna 5–1 (3–1)

Mihálygerge, 100 néző, v.: Kiss. **Mihálygerge:** Csáki – Kiss, Nyerges, Mizser, Rácz, Honti, Raáb, Miklós, Egner, Drajkó, Gordos. Cs.: Marcsok. **Zagyvaróna:** Lehoczki – Angyal, Szekeres, Horváth, Rigó, Mag, Jánosi, Király, Bíró, Gregán, Angyal. Cs.: Botos, Tóth. **Mihálygerge góllövői:** Drajkó (2), Raáb, Miklós, Marcsok. Ilyen arányban is megérdemelten nyert a hazai csapat. **Ifi:** 2–3.

A felnőttbajnokság állása:

1. Kisterenye	5	5	-	-	26-2	15
2. Nagybárkány	5	5	-	-	24-3	15
3. M.-mindszent	5	4	1	-	20-4	13
4. Karancsalja	5	3	2	-	8-3	11
5. Somos	5	3	1	1	11-4	10
6. N.-megyer	5	3	1	1	8-7	10
7. Mihálygerge	5	2	1	2	19-12	7
8. Cered	5	2	-	3	8-7	6
9. Mátraszele	5	1	2	2	6-10	5
10. Bárna	5	1	2	2	6-13	5
11. Ságújfalu	5	1	1	3	8-12	4
12. Etes	5	1	1	3	7-19	4
13. Z.-róna	5	1	-	4	5-10	3
14. Vizslás	5	-	2	3	5-18	2
15. I.-tarnóc	5	-	2	3	4-19	2
16. Ménkes	5	-	-	5	2-24	-

Az ifjúsági bajnokság állása:

1. Bárna	5	5	-	-	29-1	15
2. Karancsalja	5	5	-	-	22-5	15
3. Vizslás	5	3	1	1	28-8	10

Meghívó

Olajos György

ESŐ

c. kiállítására

Megnyitja

Szemadám György

festőművész

1998 június 25-én
csütörtökön 18 órakor,

melyre szeretettel várjuk
Önt és kedves családját

Bálint Zsidó Közösségi Ház
Nagyterem
1065 Budapest, Révay utca 16.

A kiállítás megtekinthető naponta 10-18 óráig
minden nap 1998. augusztus 30-ig.

Lukács Judit
zongoraestjére
szeretettel várjuk

A megnyitó után
19 órakor

Jegyek a koncert előtt a helyszínen válthatók 200 Ft-os áron

ESIK OLAJOS GYÖRGY KIÁLLÍTÁSA

November 3 - 22.

Olajos György művei azt a kérdést próbálják körbejárni, hogy tulajdonképpen mi is az a festmény, a festészet, a festés folyamata. Így keletkeznek azok a képek, amelyeknek "mintázatát" a feloldódó festék és a papírra hulló esőcseppek hozzák létre. Ellentétben mondjuk a textilek mechanikusan ismétlődő terülőmintázatával, az esőcseppnyomok halmaza olyan megismételhetetlen végtelenség-érzetet kelt, mint az éjszakai égbolton a csillagok. Ezek a meditációra alkalmas lapok a kozmosz, a mindenség képméret által lehatárolt részletei. Nyitott képek, projekciós felületek, melyek a véges-végtelen viszonyának újragondolására ösztönöznek. A csillagok az éjszaka szemei, reménységei, fényjelek a sötétben, az eső pedig isteni áldás, a termékenység és megtisztulás ősi jelképe, az újjászületés lehetősége. Olajos György eső-képei dokumentatívak is, a múló pillanat lenyomatai, a megismételhetetlenség ikonjai.

IL PLEUT EXPOSITION DES ŒUVRES DE GYÖRGY OLAJOS

3 - 22 novembre

Les œuvres de György Olajos sont des points d'interrogation posés sur la nature de la peinture en tant qu'art, en tant que processus, ou en tant qu'objet fini. Les œuvres de cette exposition, dont le "dessin" est né de la chute de gouttes de pluie tombant sur la peinture ornant le papier, font partie de cette interrogation. Contrairement au dessin des tissus imprimés, se répétant mécaniquement et à l'infini, l'ensemble des traces des gouttes de pluie forme un infini qui ne peut être reproduit et qui ressemble, dans son effet, à celui des étoiles dans le ciel. Ces feuillets invitant à la méditation sont des éléments du cosmos, de l'univers auquel la dimension du tableau pose une limite. Il s'agit de tableaux ouverts, de surfaces de projection qui poussent le spectateur à reconsidérer le rapport fini-infini. Les étoiles sont les yeux de la nuit ; elles représentent ses espoirs et forment des signes lumineux dans l'obscurité ; la pluie est un don divin, le symbole archaïque de la fertilité et de la purification, elle porte en elle l'espoir de la renaissance. Les tableaux-pluie de György Olajos documentent l'instant qui passe, dont elles laissent une empreinte. Ce sont des icônes consacrées à la non-reproductibilité.

KÖZÉP -EURÓPAI RÉGI ZENEI FESZTIVÁL

November 8 -13.

A Régi Zenei Fesztivál, melyet a Magyar Kulturális Minisztérium, Németh Pál fuvolaművész és karnagy művészeti vezetésével szervez a Francia Intézet kiemelkedő zenei eseményként járul hozzá, hogy a magyar közönség megismerje régi korok zeneirodalmát. Ez nem pusztán francia-magyar, sokkal inkább európai rendezvény-sorozat, mely egy-egy téma köré csopor-tosítja a legnevesebb előadóművészek által bemutatott műveket. A közép-európai udvari zenét követően (1995) a szakrális zenére került a sor (1996), míg az idei évben a színpadi zenével ismerkedhet meg a közönség. A rendezvény európai találkozóra hívja a magyar, olasz és lengyel együtteseket, hogy eljátszhassák a barokk korszak lírai műveit. .

FESTIVAL CENTRE-EUROPÉEN DE MUSIQUE ANCIENNE

8 - 13 novembre

Le Festival de Musique Ancienne en Europe Centrale, organisé par l'Institut Français, en collaboration avec le Ministère hongrois de la Culture et de l'Education et placé sous la responsabilité artistique du flûtiste et chef d'orchestre Pál Németh, s'est imposé comme un événement musical majeur. Il a largement contribué à la diffusion de la musique ancienne en Hongrie . Européen avant tout, le Festival invite les meilleurs musiciens de la région a se produire à Budapest autour d'une thématique. Après les musiques de cour en Europe Centrale (1995), les musiques sacrées (1996), ce sont les musiques de scène qui seront à l'honneur cette année. L'ambition de cette édition est donc de présenter un rendez-vous européen autour des œuvres lyriques de la période baroque avec des ensembles hongrois, italiens et polonais.

BNP – KH – Dresdner Bank Rt.

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM

CITROËN

OLAJOS György

Textilkörkép 2000

Magyar Nemzet 37 magazin 2000. július 8., szombat

Jean-Luc Soulé,
a Magyarországi Francia Intézet Igazgatója
tisztelettel meghívja Önt

OLAJOS GYÖRGY
ESŐ

című kiállítására, amelyet
1997. november 4-én kedden 18.30h-kor nyit meg
Karátson Gábor festő, író.

A kiállítás megtekinthető 1997. november 21-ig,
hétfőtől péntekig 13 - 19 óráig.
(Francia Intézet, Budapest I., Fő u. 17.
első emeleti kiállítóterem.)

Fotó: Kriptaajtó a Père Lachaise temetőben. Olajos György felvétele.
György Olajos: Porte d'une crypte dans le Cimetière Père Lachaise.

INSTITUT FRANÇAIS EN HONGRIE
FRANCIA INTÉZET

Jean-Luc Soulé,
Directeur de l'Institut Français en Hongrie,
a le plaisir de vous inviter au vernissage de l'exposition de

GYÖRGY OLAJOS
intitulée
IL PLEUT

le mardi 4 novembre 1997 à 18h30 à l'Institut Français.
L' exposition sera inaugurée par **Gábor Karátson,** peintre et écrivain.

L'exposition est ouverte jusqu'au 21 novembre 1997,
du lundi au vendredi de 13h à 19h.
(Institut Français, Budapest I., Fő utca 17.,
dans la Galerie au premier étage.)

Szeretettel meghívjuk

Olajos György
képzőművész

Niche
című
kiállítására.

A kiállítást bevezeti:

Carius

Jóry Judit

1999. április 21-én
18 órakor.

A kiállítás megtekinthető:
május 7-ig
hétköznap 14-20 óráig.

cím:
Újlipótvárosi Klub-Galéria
XIII. ker. Tátra u.–Radnóti M. u. sarok
tel., fax: 320-53-80
e-mail: ARTBOX13@c3.hu
http://www.c3.hu/~artbox 13

OLAJOS GYÖRGY

ÚJLIPÓTVÁROSI
KLUB-GALÉRIA

1136 Budapest, Tátra utca 20/b.

Niche /e. nis/ *fr.*: 1. fülke, falbemélyedés 2. *él.* élőlénynek az élő környezetben elfoglalt helye

OLAJOS György graf.

Fenyerlitke, Alt. bk. 1987

Kenthefi S.: Mo. napórái. Bp. 1998 89.

natischen, kulti-
rseits Proletkult-
ngarischen Her-
d verkrampften
Todesgedanke,
tiermenschliche

Manche verkör-
struktionen sind
enspannungen
en Rot, das aus
che Geltung ist,

kiállításAusstellung

Olajos György

Amikor Olajos György természetes anyagokat - madártollakat vagy magokat - applikál műveibe, hasonlít a biedermeier "quodlibet"-képek készítőihez, a montázs 19. századi úttörőihez. E műfajokhoz óriási türelemre van szükség, éppúgy, mint az ornamentális felületkitöltő rajzokhoz és grafikákhoz. ... Az ornamentika lélektani és filozófiai lényege kerül itt mérlegre, s miközben a rajzokon meditáció számára alkalmas elmélyülést keresünk, rátalálunk a fraktálok által oly aktuálissá tett természettudományos csodavilágra. (Beke László)

Wenn György Olajos natürliche Materialien - Vogelfedern oder Körner - in seine Werke appliziert, ähnelt er den Biedermeierkünstlern, die die sog. "quodlibet"-Bilder machten, den Pionieren der Montage im 19. Jahrhundert. Diese Kunstgattung erfordert riesige Geduld, wie auch die Erstellung ornamentaler Zeichnungen und Graphiken, die die ganze Fläche ausfüllen. ... Abgewägt wird hier das psychische und philosophische Wesen der Ornamentik, und während wir auf den Zeichnungen nach zum Meditieren geeigneter Vertiefung suchen, stoßen wir auf die durch die Fraktalen so aktuell gemachte naturwissenschaftliche Wunderwelt. (László Beke)

MAYA

megnyitó/Eröffnung
1. 12., 18.00

bevezető/Einführung
Beke László

ezt követően / im Anschluß:
Balogh Kálmán
cimbalomzene / Zimbelmusik

Goethe-Institut

2. – 19. 12

GOETHE INSTITUT BUDAPEST

meghívóEinladung

A Goethe-Institut Budapest szeretettel meghívja Önt és barátait!

Das Goethe-Institut Budapest lädt Sie und Ihre Freunde herzlich ein!

Andrássy út 24.
H - 1061 Budapest
Tel.: (0036-1) 374 40 70
Fax: (0036-1) 374 40 80
http://www.goethe.de/ms/bud e-mail: goethe@goethe.hu

Óbudai Pincegaléria

Budapest, III. Fő tér 1. Zichy-kastély

RECYCLING

Noé bárka leletek

Olajos György

kiállítása

Megnyitja: 2007. október 16-án 18 órakor Szeifert Judit művészettörténész

Hegedűjáték: Olajos Hanga

Megtekinthető: november 11-ig, hétfő kivételével 14-18 óra között.

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Óbudai Pincegaléria

Budapest, III. Fő tér 1. Zichy-kastély

RECYCLING

Noé bárka leletek

Olajos György

kiállítása

Megnyitja: 2007. október 16-án 18 órakor Szeifert Judit művészettörténész

Hegedűjáték: Olajos Hanga

Megtekinthető: november 11-ig, hétfő kivételével 14-18 óra között.

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Budapest 1953. április 21.
A Képzőművészeti Főiskolán végzett.

Egyéni kiállításai /One man-shows:

1972. Budakeszi ; 1974. Budapest /kétszer/
1975. 1976. 1979. 1980. 1982. Budapest
1984. Budapest, Budafok; 1987. Budapest
1988. Budapest, Loimaa (Finnország), Helsinki, Budapest
1989. Budapest; 1991. Altenahr (Németország)
1993. 1994. 1995. Budapest

Díjai /Prizes:

1987. Szolnok, Képzőművészeti Triennálé, megosztott díj;
1985. Salgótarján, Tavaszi Tárlat, különdíj;
1989. Miskolc, Országos Grafikai Biennálé, két különdíj;
1989. Salgótarján, Tavaszi Tárlat, két különdíj;
1991. Miskolc, Országos Grafikai Biennálé, két különdíj;
1992. Szombathely, Nemzetközi Miniatűrtextil Biennálé, különdíj;
1994. Salgótarján, Országos Rajzbiennálé, különdíj;
1995. Salgótarján, Tavaszi Tárlat, különdíj;

Köztéri alkotások:

1987. Fényeslitkei Általános Iskola homlokzati fala, **"Világfa"** 14 színű sgrafitto 8,10x6,80m, 1m ø üvegmozaik napórával, vörösfenyő árnyékvetőkkel.
Felavatta: Molnár V. József

1986-88. között készült Kubában, a Topes de Collante hegytetőn egy szálloda-együttes főterének terve és kivitelezése, a **"Reloj del Sol"** Rafael Fornes kubai építész-grafikus közreműködésével (98 m Ø tér, közepén 16 m Ø napórával - kő, bronz, kerámia).

1992. Tar és Pásztó között épült Buddhista Sztúpába a Kőrösi Csoma Sándor emlékére állított bronz dombormű tanka (135x65 cm).
Felszentelte a Dalai Láma.

Olajos György

Címe /Address: 1092 Budapest, Kinizsi út 11. IV/25.

HORVÁTH ENDRE GALÉRIA
(Balassagyarmat, Rákóczi u. 50.)
1996. szeptember 6 - október 24.

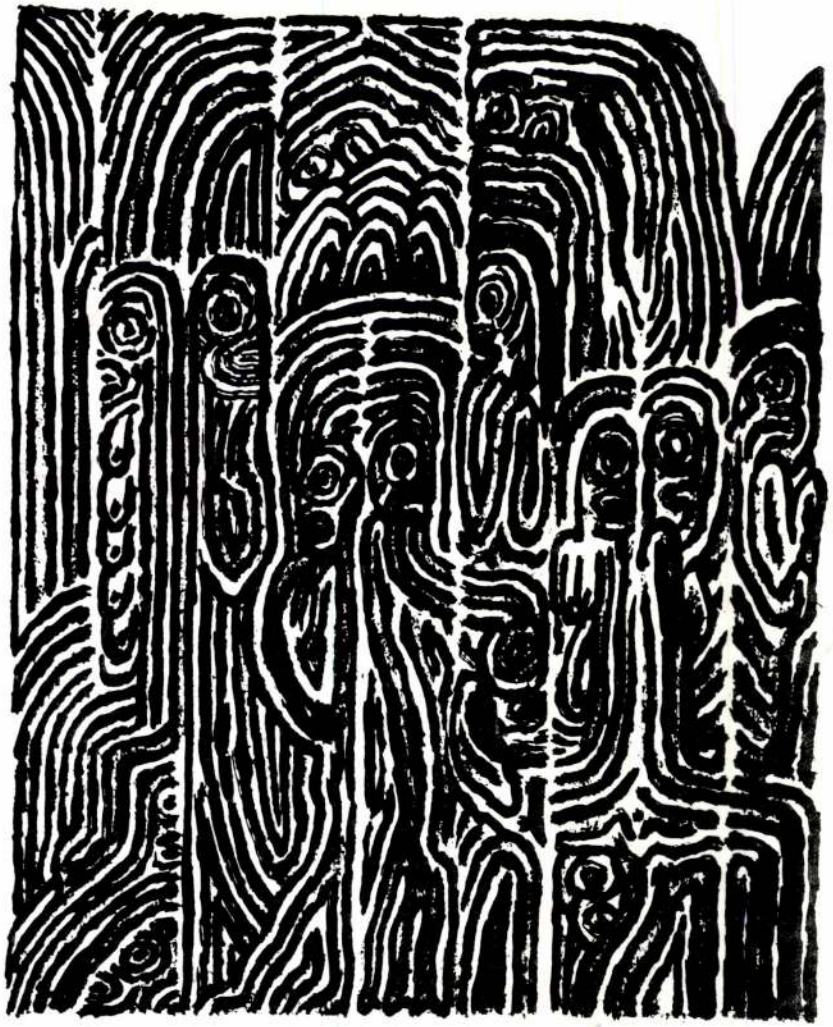

OLAJOS GYÖRGY

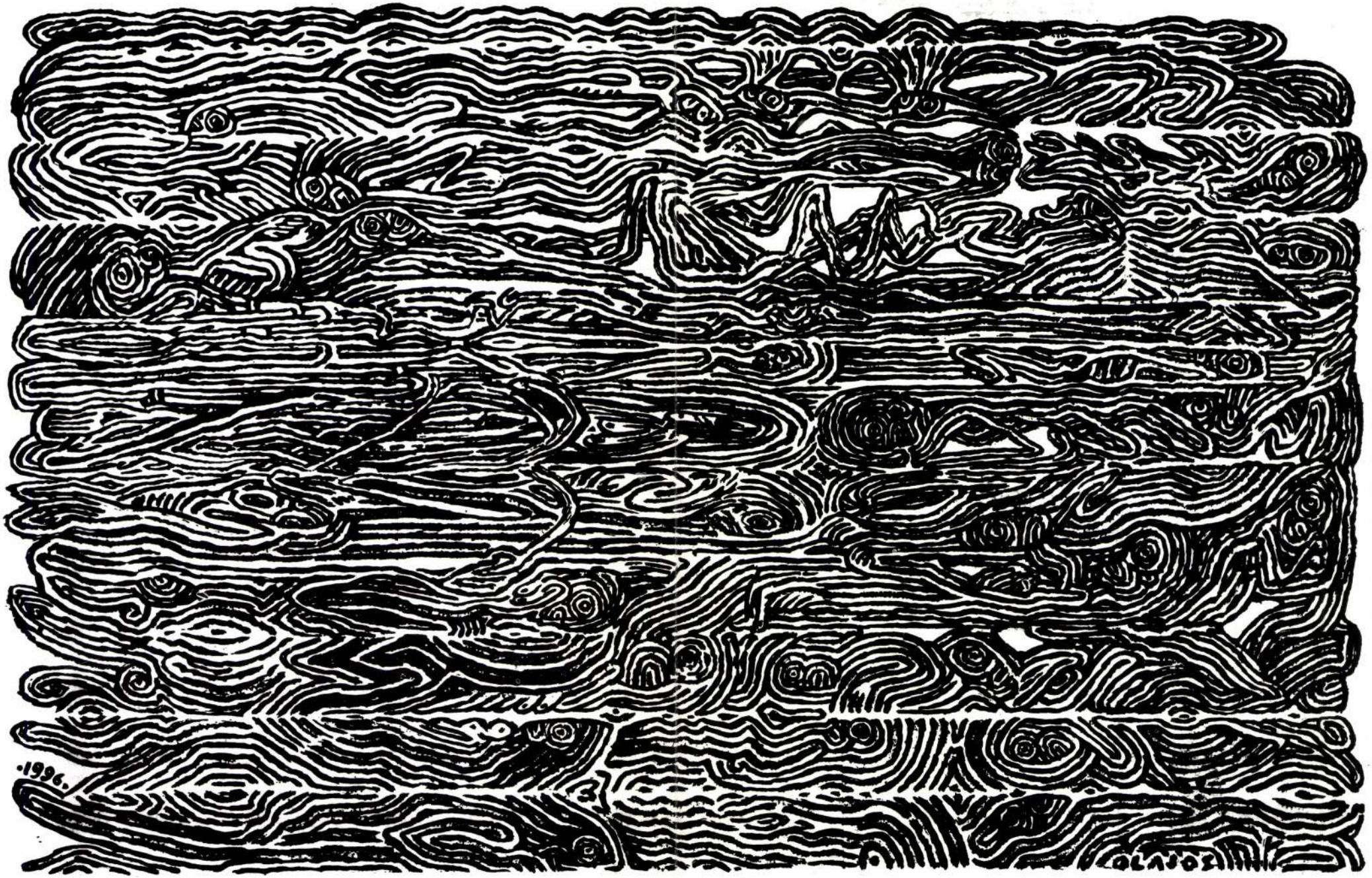
·1996.

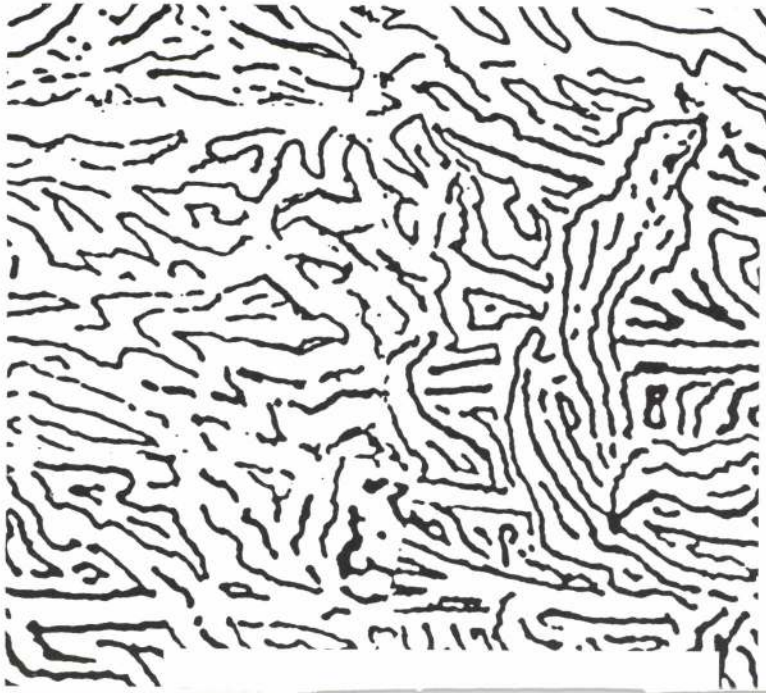

Wenn György Olajos natürliche Materialien - Vogelfedern oder Körner - in seine Werke appliziert, ähnelt er den Biedermeierkünstlern, die die sog. "quodlibet"-Bilder machten, den Pionieren der Montage im 19. Jahrhundert. Diese Kunstgattung erfordert riesige Geduld, wie auch die Erstellung ornamentaler Zeichnungen und Graphiken, die die ganze Fläche ausfüllen. Der Künstler durchwebt das Papierblatt mit Linien und bringt dabei unglaubliche Selbstdisziplin auf, anstelle eines Gewebes entsteht eine selbständige Komposition, in deren Labyrinthen der Blick gespannt einzudringen versucht. Abgewägt wird hier das psychische und philosophische Wesen der Ornamentik, und während wir auf den Zeichnungen nach zum Meditieren geeigneter Vertiefung suchen, stoßen wir auf die durch die Fraktalen so aktuell gemachte naturwissenschaftliche Wunderwelt. (László Beke)

Bruno Ganz a színpad, a televízió és a mozi között ingázik. A legismertebb és legfontosabb német ajkú színészek között tartják számon, a 60-as évek eleje óta olyan kiváló rendezőkkel dolgozott együtt mint Peter Stein, Wim Wenders vagy Volker Schlöndorff.

„Számomra ... fontos tudni, abbamarad-e a kép mellmagasságban vagy pedig látható lesz a járás is ..., mert akkor a képen láthatóvá váló testrészekre koncentrálok. Ezeknek kell mindent kifejezniük, a többiek, a nem láthatók, nem mondanak semmit."
(Bruno Ganz)

A Pro Helvetia Alapítvány, a Magyar Filmintézet és -archívum valamint az Örökmozgó közreműködésével.

Amikor Olajos György természetes anyagokat - madártollakat vagy magokat - applikál műveibe, hasonlít a biedermeier "quodlibet"-képek készítőihez, a montázs 19. századi úttörőihez. E műfajokhoz óriási türelemre van szükség, éppúgy, mint az ornamentális felületkitöltő rajzokhoz és grafikákhoz. A művész hihetetlen önfegyelemmel, vonalkákkal szövi tele a papírlapot, de szövet helyett önálló kompozíciókat alkot, melyek labirintusaiba izgatottan hatol be a tekintet. Az ornamentika lélektani és filozófiai lényege kerül itt mérlegre, s miközben a rajzokon meditáció számára alkalmas elmélyülést keresünk, rátalálunk a fraktálok által oly aktuálissá tett természettudományos csodavilágra. (Beke László)

A Goethe-Institut kiállításával egyidőben a Vizivárosi Galéria közös kiállítást mutat be, amelyen Olajos György alkotásai "Átdolgozások - fotó-sorozatok, grafikák, objektek", Székelyi Kati művei "Feldolgozások - papírmunkák" cím alatt lesznek láthatók. A kiállítást Mezei Ottó nyitja meg november 27-én 18 órakor.

Maya

megnyitó/Eröffnung
1. 12., 18.00

bevezető/Einführung
Beke László

ezt követően cimbalomzene/
im Anschluß Zimbelmusik

Zeitgleich mit der Ausstellung im Goethe-Institut zeigt die Vízivárosi Galéria eine Gemeinschaftsausstellung mit György Olajos: „Überarbeitungen - Fotoreihen, Graphiken, Objekte" und Kati Székelyi: „Aufarbeitungen - Papierarbeiten". Die Ausstellung wird von Ottó Mezei am 27. November um 18 Uhr eröffnet.

Hámos Gusztáv

TestÉrzetek 2000 avagy Lesz 2000. év - Tematikus est film-, video-, internet - példákkal és beszélgetéssel

"A kereszténység sikertörténete pogány ünnepek "ellenséges átvételének" valamint ezeknek azokhoz a mindenkori adottságokhoz történő hozzáigazításának hosszú sora, amelyekbe a terjedő kereszténység óhatatlanul beleütközött. Mind a mai napig megmaradtak különböző atavizmusok: Miért kell a "szerelem és a béke ünnepén" előkészíteni a virgácsot, és honnan származik az ajándékozás és az ajándékfogadás? Mi köze Názáreti Jézus születésének a fenyőfához, a krampuszhoz és a marcipánsüteményhez?" (Hámos Gusztáv)

KörperSinne 2000 oder: Das Jahr 2000 findet statt" - Themenabend mit Film-,Video-, Internetbeispielen und Gesprächen

"Die Erfolgsgeschichte des Christentums ist eine lange Reihe von `feindlichen Übernahmen´, heidnischer Feste und der immer neuen Anpassung an die jeweiligen Gegebenheiten, auf die das sich ausbreitende Christentum stieß. Verschiedene Atavismen haben sich bis heute erhalten: Warum wird beim `Fest der Liebe und des Friedens´ die Rute gezückt und woher kommt das Schenken und Beschenktwerden? Was hat die Geburt Jesus von Nazareths mit Tannenbaum, Knecht Ruprecht und Marzipangebäck zu tun?"

(Gusztáv Hámos)

A Kosztolányi
Művelődési Központ
és a Ferencvárosi Önkormányzat
tisztelettel meghívja
Önt és partnerét

Olajos György

SOROZATOK

s z i t a
r é z k a r c
f o t o
szövegfűzés
egyedi munkák

c. kiállítására

Megnyitja
Mezei Ottó
művészettörténész
június. 5-én
pénteken 18 órakor
a Ferencvárosi
Pincegalériában
1093 Bp. Mester u. 5.
Megtekinthető: június 30-ig,
kedd-szombat 10-18-ig.

OLAJOS György

5. – 23. p. Studió kiáll.
11. H. p. ill 19. p.

Új Művészet 1992

le szembe, hanem hogy segítse megérteni azokat az új szépségeket, értékeket, amelyek egyre táguló tartományait a tudomány és a technika nyitotta meg számunkra." (Kepes Gy.) És a tudomány visszahat a művészetekre is, nemcsak az új médiák létrehozásával, de gondolkodásban is. A kvantumelmélet megkérdőjelezte, majd elvetette a tömör és szilárd anyagi részecskékből álló világ képzetét. A szubatomi világban hullámszerű mintákká oldódik a tömör anyag, melyek nem is a dolgok valószínűségét, sokkal inkább kölcsönhatását fejezik ki. A világ tehát széttagolhatatlan, egymástól függetlenül létező apró egységekre — a természet, a teljesség részei közötti kapcsolatok bonyolult hálózata. Az anyag az energia egyik megjelenési formája, nem statikus valami, hanem egy állandóan zajló energetikai folyamat. Minden részecskéhez tartozik antirészecske, így a természetben szimmetriát alkot anyag és antianyag. Az anyag állandó változásban van — lényege a dinamizmus, a folyamat, a metamorfózis. Bármely részecske átalakítható más részecskévé és az energiából új részecskék teremthetők. Az egész univerzum el nem különíthető energiafolyamatok dinamikus hálózata. Minden egy, minden rímel. „Meglátni a világot a homokszemecskében, az eget a vadvirágban." (*Blake*) Kezd eltűnni a különbség erő és anyag között. Kibékíthetetlennek tűnő ellentmondások kezdenek egymásra találni. Megszülettek azok a nézőpontok, amelyekben hajdani alapellentétek feloldható paradoxonokká alakultak. A részekre tagolás csak szituáció és felszínes kép, mivel minden állandó mozgásban van és élő organikus egységet alkot — ezáltal szellem és anyag is egyszerre. *Herakleitosz* szerint az univerzum alapelve a tűz, az állandó változás jelképe. A „Lángok kertje" Kepesnél

fruits of the fast development and prosperity of the genre but they offered also inspiration and created an atmosphere: the institutionalisaiton of the genre was both cause and effect. Howewer, the most important turn which was decisive for the destiny of textile, its mentality, possibilities, and basic nature, came in the late 1960s, in the historical moment when the genre ceased to be mere decoration, applied ornament, a secondary object: it entered the territory of grand art. Compared to this every later happening, change and achievement are only matters of detail, fragments of the golden age. We cannot emphasize enough that this decisive turning point of Hungarian textile art coincided more or less with the meeting of intarnational textile- and grand art; and we must also see, of course, that the successive extension of genre limits, and their later dissappearance in classical painting, sculpture, the new weight and sense of materials and space in performances or installations, have had a beneficial effect on textile driving it forward irrepressibly to the territory of ,,great genres". And while we can state proudly that the Hungarian history of the genre complies with international trends with surprising naturalness, we cannot forget a particularly domestic phenonenon: not only textile has stepped over to grand art, but the modern, neo-avantgarde tendencies of art have also found understanding and familiar medium, often an asylum on the ,,national territory" of textile and textile artists.

Since the mid-1970s Hungarian textile art has successively lost some of the sparkle and force of its golden age, as in literature, music or film approaching the 1980s the younger generations' new, rougher and harsher voice took over the leading part; then in recent years the genre retired modestly into the background in the thick of the trend called new painting, postmodern and neo-avantgarde, waiting for the future. It is difficult to predict the fate of textile during the 1990s, but it seems certain that the turn of a quarter of a century ago will not entirely lose its validity: it is possible that after a short period of ebb the genre — preserving its positions within the limits of grand art — will rise in splendour again but of course it may also happen that as an underground stream, it withdraws again into the field of industrial art.

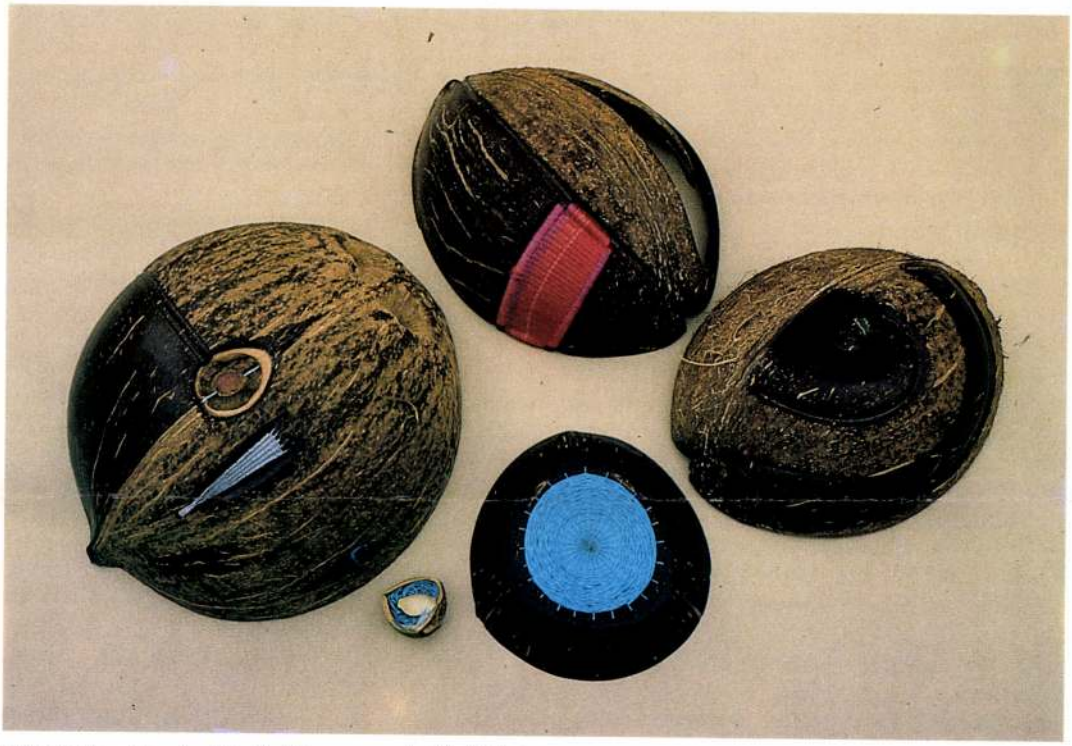

Olajos György: Termések I—V., I. Partra vetett hal, II. Költöző madár, III. Sárkánykígyó, IV. Tengerszem, V. Ereklye/**Fruits I—V.,** I. Fish washed ashore, II. Migrating bird, III. Dragonsnake, IV. Mountain lake, V. Relic, kókuszhéj, magok, cérna

MÁRTA KOVALOVSZKY
(Translated by Éva Polgár)

TEXTILMŰVÉSZET ÉS A „GRAND ART"

Fitz Péter

Meglehetősen nehéz helyzetben vagyok, mert meg kell magyaráznom, hogy miért nem a konferencia rendes színhelyén, a Szombathelyi Képtárban tartom előadásom. A nevezett helyszíntől való idegenkedésem oka ugyan személyes, de azért mégis összefügg a szimpózium témájával, a textil és grand art kapcsolatával.

1984 februárjában — akkor még mint a Savaria Múzeum textilosztályának vezetője — kidolgoztam a Szombathelyi Képtár szakmai koncepcióját, amelynek — mindenféle dicsekvés nélkül mondhatom — lehetett volna némi jelentősége a textilművészet szempontjából is. Ugyanis több dolgot kellett összeegyeztetni. A kiindulópont, hogy Magyarországon nem épült fél évszázada képtár. A 70-es évek végén Szombathelyen, ahol a modern művészetnek mérsékelt hagyományai voltak, illetve adott volt a nem túl jelentős képzőművészeti gyűjtemény, úgy döntöttek, hogy létrehoznak egy ilyen intézményt. Az eredeti koncepció, miszerint a szocialista képzőművészet fellegvára teremtődik meg, 1976-ban még elég indok volt az alapításra, a Képtár megnyitása idején, 1984-ben már elég anakronisztikus cél.

Szombathelyen, de az egész régióban egyetlen olyan gyűjtemény és specialitás létezett, amely egyetemes léptékével is kiemelkedett a provincializmusból, ez pedig a Savaria Múzeum textilgyűjteménye, az intézmény szerves kapcsolata a magyar és egyetemes textilművészettel. Igen kézenfekvő volt, hogy e köré kell csoportosítani az új képtár feladatait. Másfelől, a pillanat a textilművészet szempontjából objektíven tekintve nem volt ideális, éppen lezáródóban volt az a másfél évtizedes folyamat, amelynek keretében a textil a nagyművészetek rangjára tört, és éppen kudarcot vallott. Különféle technikai, politikai és művészeti okokból a Velemi Textilművészeti Alkotóműhelyben végleg befejeződött a munka. Különös ebben csak az, hogy a bezárást egy nagy pénzbeli támogatás indította el, amelynek keretében 6 millió forint (1983-as) állt rendelkezésre a műhely fejlesztésére. Ehhez pedig új helyet kellett volna találni, ami volt is bőven, csak akarat nem párosult az akkori politika részéről.

A terv tehát az volt, hogy a képtár egy modern művészeti múzeum lesz, amelyben a textil és annak nagyművészeti vonatkozásai jelentős szerepet kapnak. Mindezt kiegészíti egy újjászervezett alkotóműhelyi munka, amely más műfaji kötöttségektől függetlenül működik, és így megoldja a gyűjteményfejlesztés leglényegesebb vonatkozásait.

A harmadik pillér pedig az lett volna, hogy — már csak a földrajzi helyzetből is adódóan — egy közép-európai centrumként kell elképzelni ezt az intézményt. 1984-ben látható és hozzáférhető volt az a Csehszlovákiát, Lengyelországot, Szovjetuniót, Jugoszláviát és Ausztriát felölelő kör, amely az úgynevezett west-kunst érdeklődési szférájából kiesett, másfelől pedig akkor még senki nem kutatta, gyűjtötte komolyan ezt a területet, tehát meglehetősen valós cél lett volna a Szombathelyi Képtárat egy ilyen gyűjtőkörrel felruházni. Ráadásul ez lehetővé tette volna a sem Magyarországon, sem pedig a térségben sehol sem gyűjtött neoavantgárd művészetre való specializálódást, amely már csak azért is fontos lett volna, mert a magyar textilművészet 1970-től úgy 1982—83-ig igen szoros szimbiózisban létezett vele.

A tervből természetesen nem valósult meg semmi. Szokás szerint nem szakmai kritériumok miatt nem, hanem primitív személyi, politikai, kultúrpolitikai megfontolások miatt. 1984 őszén világos lett, hogy nem lehet kétszer ugyanabba a folyóba lépni, az alkalom egyedi és elmulasztott. A terv hasonlóan és mégis másként — a textilt kihagyva — megvalósult Ausztriában (Grazban és Bécsben), Szombathely pedig bűnösen kihasználatlanul hagyta az alkalmat, és megmaradt művészeti provinciának. Mindezt azért, mert az akkori helyi hatalmasok *dr. Bándi* Gábort, az akkori megyei múzeumigazgatót, az egész terv atyját, hidegre szándékoztak tenni. Ez utóbbi sikerült. Ekkor elhatároztam, hogy a magam részéről lezártam ezt az ügyet, hiszen a dolognak nem a személyes vonatkozásai a fontosak, de a magam részéről ebbe az elvetélt lehetőségek műintézetébe, a Szombathelyi Képtárba többet nem lépek be. Az ezért okozott kényelmetlenségekért pedig elnézésüket kérem.

Nem ez az első szimpózium, melyet a textilművészek szerveznek, 1975 és 1983 között minden évben összegyűltek Velemben a textilművészet hazai és külföldi művelői, barátai, más művészetek alkotói, művészettörténé-

A balassagyarmati

Mikszáth Kálmán Művelődési Központ

m e g h í v j a

Olajos György

OLAJOS GYÖRGY

képzőművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

a

HORVÁTH ENDRE GALÉRIÁBA

1996. szeptember 6 -tól október 24 -ig

Megnyitja: szeptember 6-án, pénteken 17 órakor

Dr. Mezei Ottó művészettörténész

A BMK Galéria tisztelettel meghívja Önt

OLAJOS GYÖRGY

grafikusművész

ZÖLD TŰZ című

kiállításának megnyitójára

1995 május 30- án 17 órára

bevezeti: LÓSKA LAJOS művészettörténész

1119 Budapest, Etele út 55.

Olajos György

OLÁDOS ISTVÁN

VERES PÉTER: SZERKEZETES TÁJAK, KARAKTERES PORTRÉK
O. I. EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

ÚJ MŰVÉSZET 2000 jan, 40-41

POLSKI ZWIĄZEK MOTOROWY
BIURO TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ
Warszawa, ul. Sandomierska 19
Telefon: 45-23-08

PZM n. 10.000 zam. 68

OLAJOS István 66
Kolozsvár, ?
festő

Banner Erdély

Olajos István

„Domboldal házakkal" pasztell, 1939

6.y. vines kép

Murádin Jenő:A Barabás Miklós Céh,Bukarest,Kriterion,
1978.

Olajos István

„Önarckép" olajfestmény, 1944

21. x. 4. kép

Murádin Jenő:A Barabás Miklós Céh,Bukarest,Kriterion, 1978.

MDK

Olajos István

Fasor, vizf.

Barabás Miklós Cóh kiáll. N.Szal. 1944. márc.

12 l.

MDK

Olajos István festőmüv.

L.I: Barabás Miklós Céh marosvásárhelyi . . . ~~1942.~~ ~~febx.26~~. Ellenzék, Kolozsvár. 1943. febr.26.

MDK

Műbarátok Köre Interieur kiáll. 1904. ápr.

1.

Olajos István
Falusi táj, paszt.

Műbarát VIII. kiáll. Erdély. 1941. ápr.

OLAJOS GYÖRGY

Karátson Gábor „Pálcikajáték"
keverőtéjével
1996 Napút Galéria?

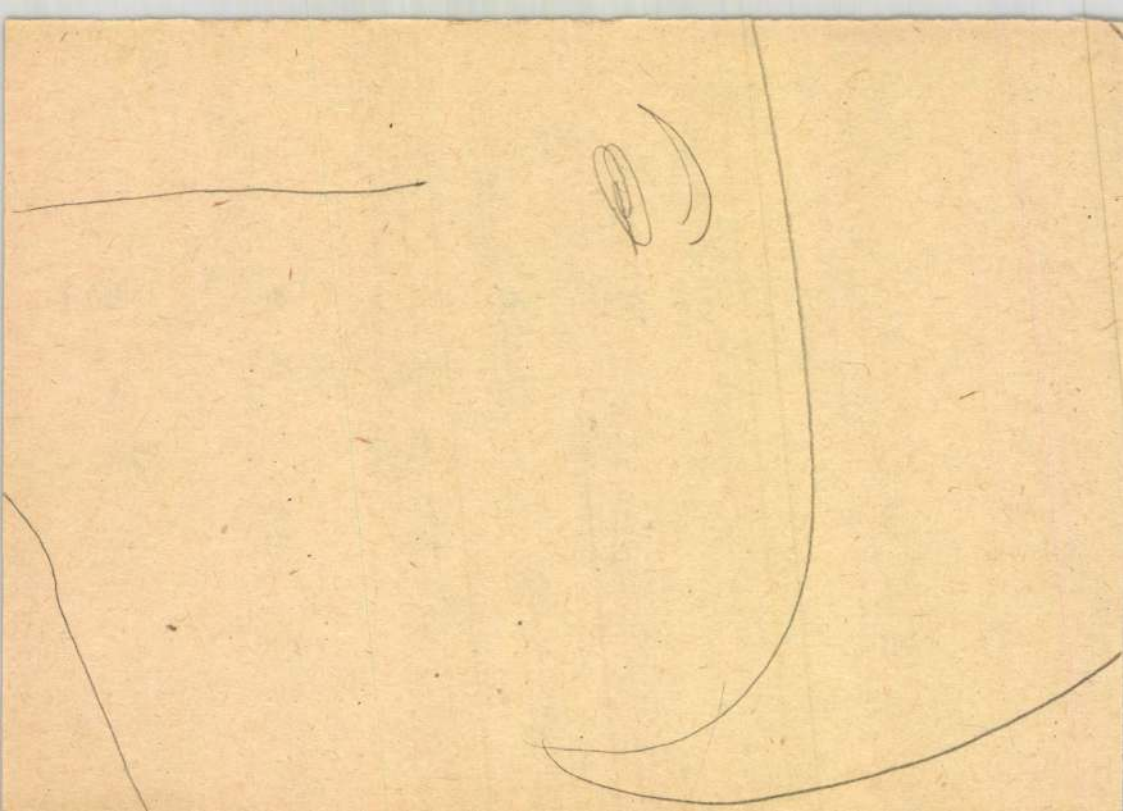

OLAJOS GYÖRGY

86. Kínai fal

11. Nemzetközi Miniatűrtextil Biennálé
Lombathelyi Képtár 1996 jún. 14 - aug. 31.

ORIENT ENIKŐ

90. Ki-le

11. Nemzetközi Miniatűrtextil Biennálé

Szombathelyi Képtár 1996 jún. 14 - aug. 31.

OLAJOS GYÖRGY

14. Nagyon Textilbiennálé

Kombathelyi Képtár

1996 jun 14 – aug 31.

Olajos György (1953–)
Tánc 1990
ecoline 25x38
Fotó: Neumann Ildikó

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Olajos György (1953–)
Termések III. 1992
fényvetület
Fotó: Neumann Ildikó

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

OLAJOS György

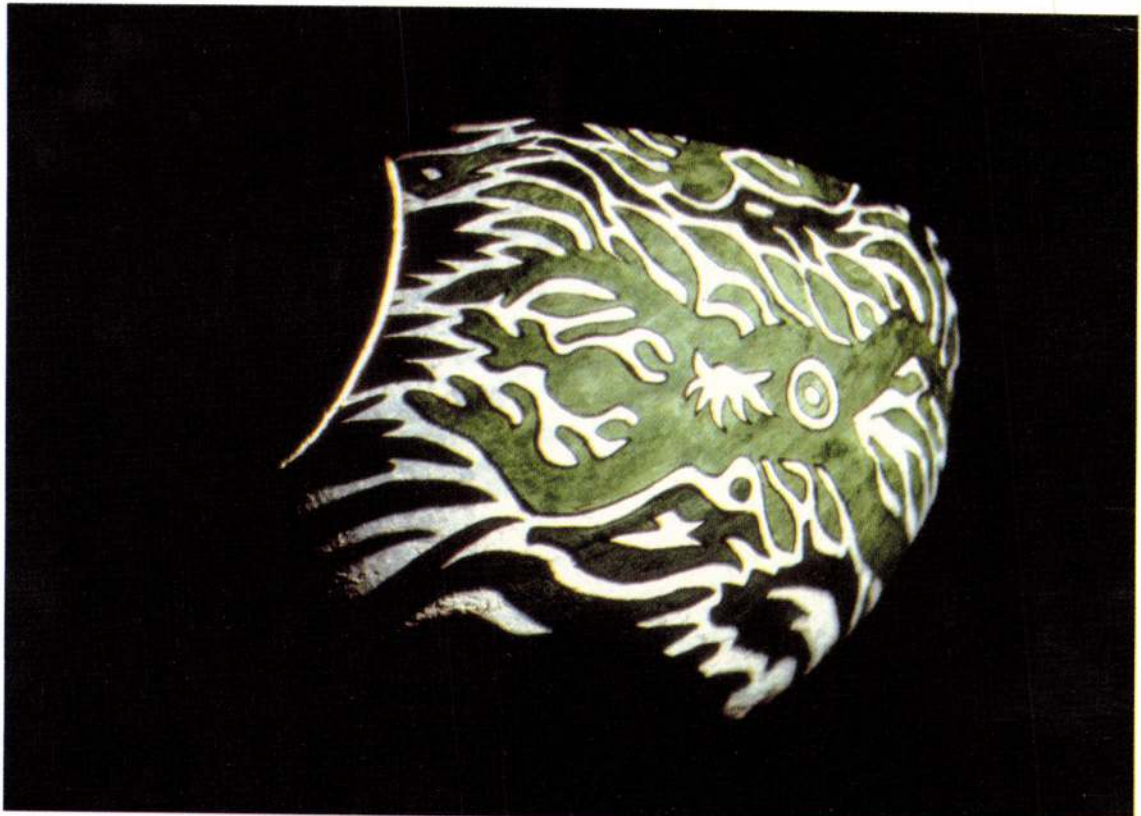

Jean-Luc Soulé,
a Magyarországi Francia Intézet Igazgatója
tisztelettel meghívja Önt

OLAJOS GYÖRGY
ESŐ

című kiállítására, amelyet
1997. november 4-én kedden 18.30h-kor nyit meg
Karátson Gábor festő, író.

A kiállítás megtekinthető 1997. november 21-ig,
hétfőtől péntekig 13 - 19 óráig.
(Francia Intézet, Budapest I., Fő u. 17.
első emeleti kiállítóterem.)

Fotó: Kriptaajtó a Père Lachaise temetőben. Olajos György felvétele.
György Olajos: Porte d'une crypte dans le Cimetière Père Lachaise.

INSTITUT FRANÇAIS EN HONGRIE
FRANCIA INTÉZET

Jean-Luc Soulé,
Directeur de l'Institut Français en Hongrie,
a le plaisir de vous inviter au vernissage de l'exposition de

GYÖRGY OLAJOS
intitulée
IL PLEUT

le mardi 4 novembre 1997 à 18h30 à l'Institut Français.
L' exposition sera inaugurée par **Gábor Karátson,** peintre et écrivain.

L'exposition est ouverte jusqu'au 21 novembre 1997,
du lundi au vendredi de 13h à 19h.
(Institut Français, Budapest I., Fő utca 17.,
dans la Galerie au premier étage.)

Olajos Lajos, festő

Győri Mihály: Marosvásárhely régi és uj képzőművészetehetségei. Szekely Nép, 1943. augusztus 18. 4 l.

MDK

Ulajos ötvös

Kolozsvári ötvös a XVII. században.

Jakab Elek. Oklevéltár. Kolozsvár története II. és III. kötetéhez. II.k.Bp. 1888. 730.lap

Olajos János

grafikus

1932-34

Iparm.Isk.Évk.
1930-34. 46. l.

Lepold: Esztergom egyházművészeti jelentősége. MIP, XXIII., 1920., 59. l. — Gerevich PA, 256—257. l. (Képe 257. l.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 123. szám. — Gerevich IPGY, 99. l. — Dutka 27—35. l. (Képe 28. l.) — Lepold—Lippay 60. l.

AZ IDŐ DIADALMENETE. (203. kép)

Francia munka 1510—1520 körül. Petrarca versét illusztráló festmény vagy metszet után. Töredék: magasabb volt és balra szélesebb, szegélye idegen, hozzávarrott.

Gyapjú, 287×130 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Gerevich PA, 258. l. — Dutka 35—38. l. (képe 36. l.) — Lepold—Lippay 60. l.

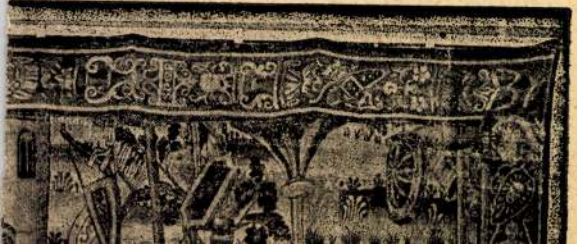

Olajos János, grafikus, 1937. végbizonyitványt nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
33 l.

tesitő, VIII-1888, 443 l. - Szendrei
fölszerelése a XVI. és XVII. században.
-1888, 89 l. - Czobor Béla: A Müemlé-
üködése. Archaeologiai Értesitő, X-
: Magyarország történelmi emlékei.
gyi József: Hazánk történelmi neveze-
emlékei. Gyöngyös, 1903, 81 l. - Szend-
pkor várai. Muzeumi és Könyvtári Érte-
vszky Bp. é.n. /1911/, képe 379, 420 l.
eti névtára. I. kötet, Vác, 1915, 178 l.

MDK

Olajos János, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Olajos István

Jestő

Kolozsvár, Levente u. 4.

lásd

Barabás M. Céh kiáll.

Kolozsvár 1943

Olajos István

festő

Vásárhelyi Z. Emil:

Barabás Miklós Céh.

A fiatalok kiállítása.

Pásztortűz. 1941.

21. l.

1— 45 91—146 271—365	46— 147— d. u. 3 201— 366—

Az aukciót naponként ponto
Ülőhelyeket csak az aukció megkez
sukra sziveskedjenek az irodában j

Olajos István

részt vett a Barabás
Miklós Céh 1939-évi dec.
kolozsvári kiállításán.

Maksay Albert:
Kolozsvári kiállítások.
Pásztortűz. 1940. 118. l.

Olajos István

lásd

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942.

44. l.

OLAJOS ISTVÁN

87. Fasor, vizfestmény 550.-

Nemzeti Szalon

1944. május.

Barabás Miklós Céh

kiállt -

Olajos István

festő

69. Fasor, virf.

Erdélyi képzőm. pünkösdi kiáll.

Kolozsvár 1944 –

MŰVÉSZETTÖRT.
INTÉZETE

EUM AUKCIÓI
I.

JTEMÉNY
TOKBÓL,

Y LÁSZLÓ
K I. RÉSZE,

ALADÁR-FÉLE

Olajos Lajos
festő Marosvásárhelyt
Bordy András
tanítvánnya

írod
z

Győri Mihály:
Marosvásárhely régi
és új képzőművész-
tehetségei kötelernek.
Székely Nép
1943. aug. 18.

Zsoltárok

I. II, V, VI, VIII, XIX, XXIII, XXIV, XXV, XXVI, XXX,
XXXII, XXXIII, XXXIV, XXXV, XXXVI, XXXVIII, XLII, X
L, LXI, LXV, LXVI, LXXVII, LXXIX, LXXX,
LXXXI, LXXXIV, LXXXVI, LXXXIX, XC, XCII, XCV,
II, CIX, CV, CXIX, CXXII, CXXX, CXXXIX, CXXXV,
CXXXVIII, CL.

Dicséretek.

45
1, 2, 4, 7, 8, 13, 18, 20, 21, 22, 31, 30, 32, 42,
50, 51, 52, 63, 69, 70, 72, 73, 75, 81, 82, 84, 89, 91,
98, 99, 100, 108, 131, 139, 160.

Olajos Péter

Kassai ács

1505

l.

Arch. Ért

1910. 347. l.

Erüst fövegdiszek, Anjou-liliomos

VII. 247.

Olapfi András, grafikus, plakáttervező.

a tavaly készült plakátok legjobbjait, 140-et, mától a Nemzeti Galériában láthatók. – Olapfi András egyike a hat nívódíjas plakattervező művésznek, Bécsből érkezett most haza, ugyanis Bécsben az Iparművészeti Főiskolán tanít. – Nívódíjas plakátja Veszprém megye megbízásából készült és a városi szemetelés, piszok, a rendetlenség ellen agitál. A címe: „Csak úgy mint otthon", „Vagy talán csakúgy, mint otthon?"

Esti Magazin.

1982. III. 5. Kossuth 18.30 / Ánéf.

OLARIU György *129, 130, 133*
Marosvásárhely, 1929. július 19.–Marosvásárhely,
1984. március 5.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Olariu Gheorghe

a Hajdúsági Múzeumban gazdag gyűjteményt őriznek azokból a művekből melyek e tájat szinte fellaltározzák; – mint a művész alkotása is.

Székelyhidi Ágoston: Mozaik a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepről.

Hajdúbihari Napló, 1974. aug. 4.

OLASZ asztalos. Gyöngyösön 1751-ben Haller Sámuel házában dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.A.

Glass, asztalos

Gjöngjösön 1751-ben Haller Sámuel házában dolgozik.

Heves megye műemlékei I. Irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

Olasz festő 19. sz. közepe

„Olaszországi vásár" Vízfestmény 25 x 37 cm
(Sérült) Utiáltási ár: 7000 ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Olasz festő? 16. y.

„Tartós türelem" Olaj, fa 74x58,5

Lent: Diuturna tolarentia felirat (Restaurált)

Védett. Kiliáltási ár: 20000 ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Olaf festő 17.4

Judit visszatér Holofernes
fejével. Olaj, vászon 100x61 (Restaurált)
Védett, Várható ár: 30000 Ft.

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Olay festő 18. y.

„Európa diadalára"

Olaj, vászon 84 x 102 (Restaurált)

Kikiáltási ár: 8000 Ft

BÁV 36. Képaukció Budapest 1975 december

Olasz festő 18. sz.

Mártír szent fejét angyalok csónakon szállítják

O. fa. 66 x 42 cm (sérült) restaurált)

Védett. Kiáltási ár: 18000 ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Olay v. oyvrák festő 1800 körül

„Bűnbánó Magdolna"

o. v. 52x62 cm

Kiáltási ár: 20000 ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Olasz festő 18. sz. vége:

„Scipió nagylelkűsége"

o.v. 123 x 150 cm (Restaurált)

Védett. Ziliáltási ár: 60000 ft.

BÁV 46. Képaukció katalógus, Bp. 1978. szeptember

Olasz festő 1700 körül

„Szenvedés" o.v. 62x49 cm
(Restaurált)

Védett. Kiállítási ár: 8000 Ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus Bp.1978.szeptember

Olasz festő 17. sz.

„Ádám és Éva" o.v. 149,5 x 111,5 cm

(Restaurált) Védett.

Kikiáltási ár: 40000 Ft.

BÁV 52. Képaukció katalógus Bp. 1980. szeptember

Olasz festő 18. sz.

„Romos táj alakokkal" o.v. 47x117,5 cm

(Restaurált) Kikiáltási ár: 20000 ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

Olasz festő 17.sz. első fele

„József és testvérei" o.v. 98,5 x 115 cm

(Restaurált, sérült) Védett.

Becsült ár: 30000 Ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Olaj festő 1700 körül:

„Alexandriai Szent Katalin"

o.v. 60 x 50 cm (Restaurált)

Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 54.képaukció Bp.1981.május

Olaj festő 18.sz.

(17.sz. kompozíció után)

„Pihenés Egyiptomba menekülés közben"

o.v. 40x28 cm (Restaurált)

Kiállítási ár: 15000 ft

BÁV 55.Képaukció Bp.1981.szeptember

Olaz festő 17.y.:

Madonna a gyermek Jézussal

o.v. 106 x 91 cm (Sérült) Védett.

kikiáltási ár: 30000 ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Olasz festő 18.y.

„Kikötő yeklákkal" o.v. 41,5 x 48 cm
(Sömült) Védett. Kiállítási ár: 30000 ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Olasz festő 18.y.

„Gendelet" o.v. 70x55 cm

(Sorult) Vidett.

Kiliáltási ár: 15000 ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Olasz festő 17. y.

„Krisztus az Olajfák kertjén"
o.v. 168x108 cm (Sérült) Védett.
Kikiáltási ár: 60000 ft.

BÁV 51.Képaukció katalógus Bp.1980.május

MDK

Obsz mester

az esztergomi várkápolna egykoru festett diszét a mester XVI.sz.i falképe elfedte.

A magyarországi művészet története.I.
Bpest,1961. II kiadás.56.l.

Olasz müveltségü mester

Gallicus Péter köréből a 14.sz. első évtizedéből fe
festi a szepesdaróci angyali üdvözletet és szent
Antal-jelenetet.

A magyarországi müvészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 150.l.

Olaszmúvészek Magyarországon

D'Budinis: Gli artisti italiani in Ungheria. Roma 1936

KÖNYVKERESKEDÉS

. BUCHHANDLUNG * LIBRAIRIE * BOOKSHOP

SÁGI INTÉZET KÖNYVKIADÓHIVATALÁNAK MAGYARORSZÁGI MEGBÍZOTTJA

BUDAPEST, 19 40. junius 7.
V. DOROTTYA UTCA 2

gos Bizottsága,

Budapest.

Hőgyes Endre u.10.

	FIZETENDŐ BUDAPESTEN			
kről	8.--			
r der Ostmark	6.82			
	8.93			
iquität	9.90			
	13.20			
	2.80			
	2.80			
	2.80			

Olasz ötvös

(aurifaber Italus)

1501. Buda.

neve emlitve nincs

Dívéky Adorján dr

Zsigmond lengyel herceg budai számadásai Bpest, 1914.

11. 38, 138. l.

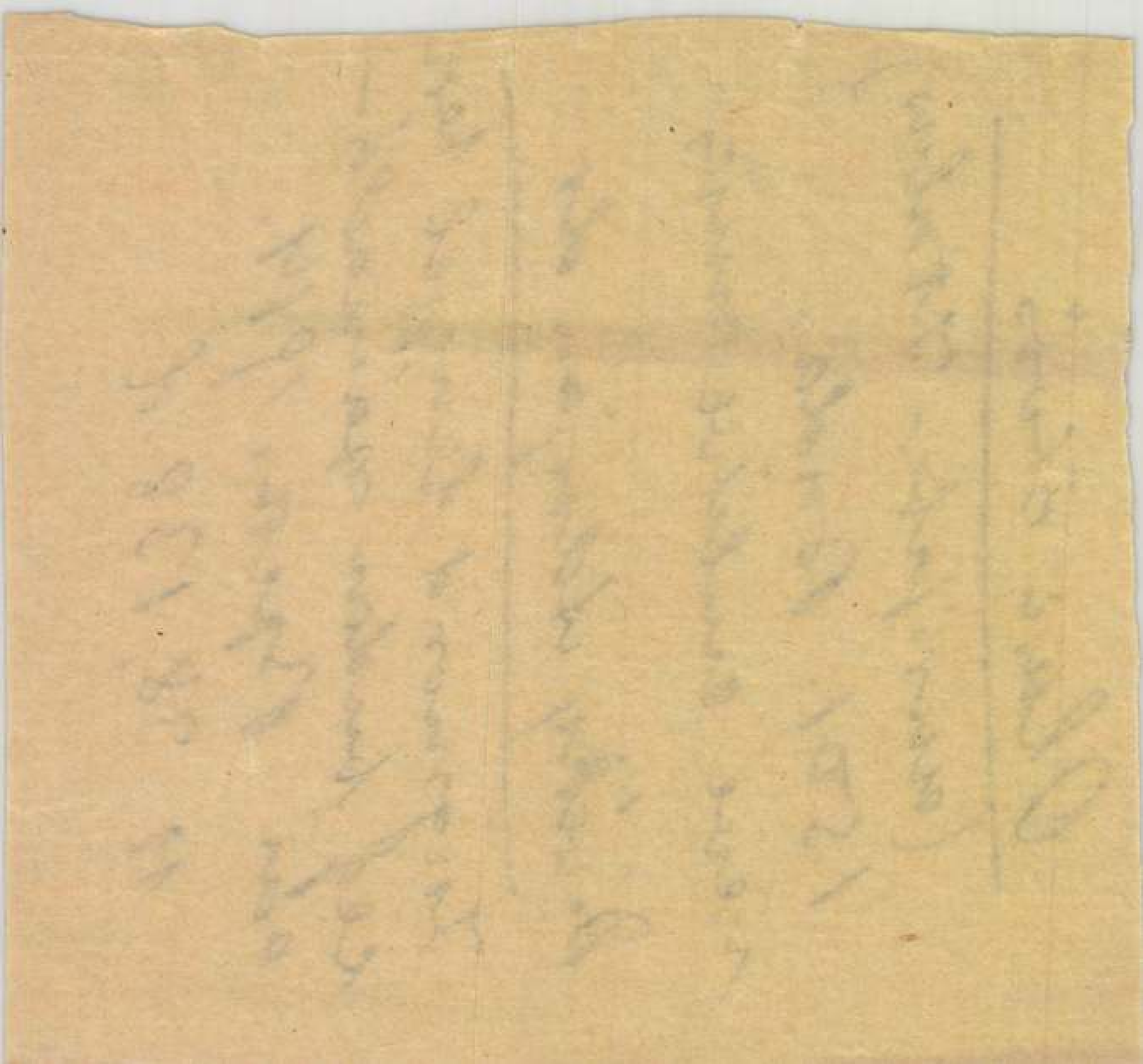

Olasz pap-rajzolót

M.D.K.

Pálffy Károly generális ajánlja és küldi Eszterházy püspökhöz, aki válaszlevelének fogalmazványában (1771. nov. 9-én) azt írja hogy „az olasz papnak nagyobb szüksége van énreám, mint énnekem őréa... Mindazon által amíg válam lesz heverni ötet nem hagyom".

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374-75. old.

Olasz, rajzoló

jon el, hogyha majd megöregszik, félrerúgják, elnézzenek a feje fölött!?!? Á, dehogy is... Ha meg tudja tartani a maga szép önálló kemény és impozáns függetlenségét akkor minden és mindenki az övé! Az arca már fel is derült, szinte jókedvűnek érezte magát. Mosolyogva felelt s aki minden titkok tudója lehetett volna, az láthatta most, hogy a nő már utól is érte a férfit nyugalomban, fölényben, szenvtelenségben: el volt barrikádozva ő is, mint a másik... Csak azért a benne szunnyadó lágy nőiesség mégis elvezette egy kedves, gyöngéd mondatig:

— Hát mit csináljunk, Gyuri... Muszáj...

Keserűen suhant elő a szó a másikból.

— Muszáj... persze, persze.

A nő szinte keményen felelt:

— Persze.

Élesen villanva, mint a srapnell lángja lobbant a férfi szeme a nőre. A nő szeme tüzelt, mint valami izgatott vadállaté. Így meredtek egymásra egy pillanatig gyűlölettel, dühvel, haraggal; aztán a férfi megszólalt messze elnézve a nő fölött, végig a tengeren, le a horizontig:

— Majd meghal maga egyszer, aztán nyugtom lesz magától...

A nő felnézett, elnevette magát. Kurtán, élesen, idegesen. Valamit érzett, homályosan, bizonytalanul, mintha a nyakát csiklandozta volna valami. Önkénytelenül odanyult, de csak a gyöngysora akadt a kezébe.

— Nem lenne kár értem? — kérdezte fojtottan.

A férfi ránézett. A nő akkor már kibontva feküdt a kis selyem tuniqueban, mint egy feltépett, rózsaszínű csiga a héjában. A festetlen szempilláit félig lehunyta, a bőre bronzbarnán fénylett a naptól, mint egy arab leányé... *

Ezen az utolsó délutánon messze kievezett a tengerre, amíg a nő odafenn a sűrűn lezsalugáterezett ablakok mögött, a rekkenő hőségben aludt. A tenger színe mély kék volt, mint az ultramarin, sima tükrét egyetlen fodor sem zavarta. Egyideig még nézte a tájat s a tengert, a távolodó partokat s a téglapiros fedelű kőházakat, azután ahogy evezett, gondolatai és mozdulatai ritmusába, teljesen elveszett, belehullt a látóérzéke: nem látott semmit maga körül, csak — a gondolatait.

Pír szökött az arcába, hirtelen, mint amikor valami eszébe jutott saját magáról, amit mások előtt gondosan titkolt, de amit azért jól tudott magáról, amit szégyelt, sajnált, amit igyekezett elhessegetni magától és mentől előbb elfelejteni; valamilyen titkot, sebet, lelki vagy testi nyomorúságot, ami senkire sem tartozik, amit minden ember megtart magának, amíg a teste s a szelleme ép. Lealjasodottnak, tehetetlennek, gyöngének és gyávának érezte magát, mert íme minden probléma megakadt a nők testi szépségének árkain, sövényin, — rózsaszínű barrikádjain. Egy pillanatig szinte szégyelt élni, utálta magát s borzadt saját magától. Íme a nagy titok, csak az emberek ne tudják valahogy: Szilvássy György merül, merül, a rózsaszínű, lilatos hínárba. Ütésre nincs már ereje a karjának, csak ölelésre.

Belekapott az evezőkbe. Barna karjain a felhajtott fehér ing alatt kiduzzadtak az izmok s a csónak szinte repült a vizen. Ki akarta fárasztani a testét. És most megint Erzsikére gondolt, aki az ő ingadozó, erőtlen lelkét mindig fel tudta frissíteni, halottaiból is feltámaszthatta volna. A szűzi tisztaságával, a nagy, komoly kék szemével, amelynek mély pillantása mögött a mennyei szerelem végtelensége tündökölt. És ezzel a szent teremtéssel ő nem törődött! Mert megvolt, mert tudta, hogy szereti, mert bármikor toppant volna be hozzá, mindig úgy találta volna, ahogy rá vár türelmesen. De ez még rendben volt: nem vétkezett ellene, legfeljebb önmaga ellen, hogy elhanyagolta azt, aki a Madonnájának született. De most — most elhagyta. Otthagyta, hazudott neki s aki úgy szerette őt, ahogy ezt tudta, érezte, annak azt is tudnia kellett, hogy mi az igazság az ő menekülésében.

És kiért, miért tette?

Valakiért, akit szeret...

Igen.

De hiszen arra a gondolatra, hogy meghalna — megkönnyebbülést, felszabadulást érzett, ha fájót is, de mégis csak felszabadulást. Míg, ha a másik... Úrjézusisten, ez még hála Istennek, soha, soha eszébe sem jutott... Belehalna menten, ha annak csak a hajaszála görbülne is meg...

Mért van hát akkor itt? És mért nem maradt ott a másiknál? Azért, állapította meg összeszorított fogakkal és dideregve a szégyentől, — mert ennél rögtön odaérkezett meg, ahonnét út messzebb, tovább nem is vezethet: a testéhez. Ez a test öli meg a lelkiismeretét, ez állja útját, mint egy élő zsilip, dermeszti meg az indulatait, ez szúrja szíven az önérzetét, ez bénítja meg testét, lelkét, agyvelejét, mint valami lenyűgöző nagy altatóforrás, amely ellen nem tud még csak védekezni sem. Csak meggyújtja a szemében, egy mozdulatában, egy szavában az ölelkezésre hívó bíborszín lámpásokat és ő szédülten és reszketve és akaratát vesztve támolyog be hozzá a nyitott kapukon. Ez minden értelme, tartalma a szerelmüknek, az együttlétüknek semmi, semmi más. Borzasztó. Bele kell ebbe őrülni.

(Folytatjuk)

Bajor Gizi tangóharmonikája

Nagy tábora van Magyarországon a tangóharmonikának. Szeretik ezt a hangszert, amelynek népszerűsége egyre gyarapszik. A tangóharmonikázók tábora e héten igen előkelő művésztaggal szaporodott. Bajor Gizi, a Nemzeti Színház nagy művésznője — vásárolt egy kitűnő hangszert, nyilván azzal a célzattal, hogy megtanuljon tangóharmonikázni. El is vitte magával balatonföldvári nyaralójába...

„Az első csókod után..."

Ez a címe a legfrisebb filmslágernek, amely a bemutatásra kerülő »Orient express« című filmben szerepel. Dolecskó Béla írta a film zenéjét, amely egyik jelenetében leleplezi a slágert. A két főszereplő ugyanis előadja az »Első csókod után« című dalt, utána a közönség látni fogja azokat, akik helyettük énekelnek és látni fogja a filmzenekart is, amely a kísérő zenét játssza.

Egy tangóharmonika-film sorsa

Nemrégen készült egy tangóharmonika-rövidfilm, amely azonban nem kerülhet a közönség elé, mert az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság a film vetítését nem engedélyezte. Azon a címen történt ez a nemlegcs intézkedés, hogy a magyar ruhákhoz nem illik a tangóharmonika.

Muzikális betörő

Személyes ügyben kell egy kis beszámolót írnom. József-körúti üzletemben igen gyakori látogató a betörő. Nemrégiben az alvilágban Bikaerejű Pista néven ismert híres betörő tüntetett el kirakatomból három tangóharmonikát. A detektívek kiválóan dolgoztak, elfogták a muzikális Pistát (furcsák ezek a muzikális betörők, hiszen azelőtt az ilyen bűnözők inkább »rajzoltak«), aki már nem tudta megmondani, hogy hol és kinek adta el a tangóharmonikákat. Az egyik detektív Palicson, egy zenész kezében látta meg az ellopott tangóharmonikát, a másik kettőt pedig Nagyváradon találták meg.

MARNITZ FRIGYES

Az Erzsébetvárosi Színházban színrekerülő »Két kapitány« című operett szereplői — karikatúrában

(Olasz rajza)

C. Z. válaszol

KÉRJÜK ELŐFIZETŐINKET, HOGY CÍMVÁLTOZÁS BEJELENTÉSE ALKALMÁVAL MINDEN EGYES ESETBEN ELŐZŐ CÍMÜKET IS KÖZÖLNI SZÍVESKEDJENEK.

LEVÉLÍRÓINKHOZ. Tisztelt hölgyeim és uraim! Mély tisztelettel figyelmükbe idézem, hogy annak idején, mikor a szilágypéri tűzvészkárosultak javára akciót indítottunk, arra kértem levélíróinkat, hogy egészen csekély áldozatként húszfilléres bélyeget mellékeljenek leveleikhez. A Film Színház Irodalom óriási közönsége azonban lélekemelő áldozatkészséggel a kérésemet messze túlhaladóan, sokkal többet is áldozott: tíz- és húszpengősök estek ki a borítékokból, délelőttönként pénzesutalványok érkeztek, úgyhogy hálás örömmel néztük szerkesztőségi asztalaink mellől, hogy az általunk elvetett mag, hogy szökken rügybe, majd virágba. Nagyon kérem önöket, tisztelt hölgyeim és uraim, egyelőre még ne zárják le ezt a szilágypéri penzumot, mint ahogy egyelőre még mi sem zártuk le gyűjtésünket. Rengeteg fájdalom és nélkülözés vár még enyhítésre, ne feledjék el, hogy a jó Isten számontartja, hogy meghallották-e saját szívük sugallatát s őszintén megvallom, én is mindig elszomorodom egy kicsit, ha óriási postámban akad egy-egy olyan levél is elvétve, amelynek írója húsz kérdést is feltesz, vagy olyan problémával rohan meg engem, amelynek lelkiismeretes megválaszolása komoly szellemi megerőltetésbe és munkába kerül — és a levélben még egy húszfilléres bélyeg sincs... Adjunk! A jó Isten szereti az adakozó embert, mi pedig adjunk hálát neki, — ha adhatunk!... Hálás köszönettel az önök első számú és legalázatosabb szolgája: Egyed Zoltán. — G. KLÁRI GINM. TAN., RAKAMAZ. Kedves kislányom, kívánságának nem tehetünk eleget, mert szerény véleményünk szerint a rovat, ami magának úgy tetszett, már kiégett, elporladt. Nem szoktunk kérődzeni és láthatja, hogy igyekszünk mindig valami egészen újat kitalálni. — SZENTGOTTHÁRDI CSERKÉSZCSAPAT. Önök szeretnének egy aktuális darabot előadni, mégpedig lehetőleg Vaszary János »Egy nap a világ« című darabját. A nemes cél érdekében jótékonycélra rendeznék az előadást. Arra kérnek bennünket, hogy közvetítsük kérésüket Vaszary Jánosnak: adja meg a szentgotthárdi cserkészcsapatnak az engedélyt az előadáshoz. Ime: közvetítjük a kérést a nagy nyilvánosság előtt Vaszary János barátunkhoz, az Andrássy Színház igazgatójához, a darab szerzőjéhez, illetékes választ dr. Bátai Emil orvos, cs.-parnok kér, Szentgotthárd, Vas megye. — I. FERENCNÉ, UZON. Drága nagyságos asszonyom, nagyon szívesen kalauzolnók önt, hogy megnézhesse a filmgyárat, de, sajnos, idegenek egyáltalában nem mehetnek be, erre még kivételesen sem adnak engedélyt (...). — SZ. EMIL, Sz-fehérvár. Szíveskedjék az Országos Színészegyesülethez fordulni (Baross-tér 9). — R. G. Köszönjük az adományt, amit eljuttattunk illetékes helyre. Kéziratról nem tudunk. — G. A., RÓZSA-UTCA. Novelláját elolvastuk s azt jónak is találjuk. Irásán látszik, hogy sokat foglalkozott irodalommal, azonban a téma nem nekünk való, novellákkal el vagyunk látva. — K. SÁRA, KECSKEMÉT. Levele papírkosárba került: színésznők felfedezésével nem foglalkozunk. — B. BEATRIX. Levelét nem értettem, ajánlom magamat, fésülöm a hajamat. — T. SÁNDOR. Az »Ember a természetben« című verse rossz Petőfi-utánérzés, még rosszabb stílusban. — S. ILONKA, KÖVÉR LAJOS-UTCA. A kért cím XII., Gaál-utca 10/B, de ezidőszerint a Tátrában van. Azt tanácsoljuk magának, hogy a hozzánk intézett szívhez szóló sorait ismételje meg V. úrnak, aki nagyon kedves, jószívű derék gyerek és biztosak vagyunk benne, hogy teljesíteni fogja az ön kívánságát. — K. SAROLTA. Sokat kell még tanulnia. — TÜSKEBOKOR. Hálásan köszönjük a szilágypérieknek küldött adományát, amellyel alaposan megszégyenített bennünket. Sajnos, a feltett kérdésekre már nem emlékszünk, kizárt dolog, hogy azokra nem válaszoltunk volna, hacsak nem volt valami okunk rá, hogy ne válaszoljunk. Szíveskedjék kérdéseit megismételni. — E. JÁNOSNÉ, PEST-SZENTERZSÉBET. Nagyon tudunk gratulálni szerencséjéhez, amellyel magas helyről adományban részesült, de a vers mégsem közölhető. — EGLANTINE. 1. Ujabban nem szerepel. 2. Szíveskedjék kiadójához fordulni. Nova, Andrássy-út. — R. FRIGYES MÉRNÖK. Egyetértünk önnel, de szerényen meg óhajtjuk jegyezni, hogy szegény Sándorka síremlékét nem a nevezett irodalmi társaság, hanem öccse, János emelteti. J. GYÖRGY, KOLOZSVÁR. Elnézést kérünk, nem tudunk úgy berendezkedni és időnkkel úgy rendelkezni, ahogy ezt látogatóink elképzelik. Egyébként nagyon rosszul tette, hogy a verseit nem hagyta itt nálunk. — F. JÓZSEF. Ön által spártai egyszerűséggel novellának jelzett elmeszülemény még akkor sem közölhető, ha egyébként remekmű volna, mert azt már minden csecsemő tudja, hogy szerkesztőségnek szánt kéziratpapírnak csak az egyik oldalára szokás írni. — DÉLIBÁB, P. JUDITH. Az ön kriksz-krakszírással írott leveléből az első sor, amely szemeötlött, az volt, hogy »Sokat foglalkoztam azzal a gondolattal, hogy színésznő leszek.« A levél ebben a pillanatban papírkosárba került. — MANDARIN. Két novelláját elolvastuk s azokat nem találjuk közölhetőknek. Az első novellára az a megjegyzésünk, hogy nem eredeti. Ez a téma Ferenc Józsefről és Schratt Katalinról közszájon forgó adoma s nem illik bele a novella elvont keretébe. — N. BÉLA KARP. TIZEDES, TÁB. POSTA 955. Versei nagyon kedvesek és mély érzésről tanuskodnak, de fájdalom, nem közölhetők. — R. GY. 222. A »Mit játszanak a mozik?« című rovatot illetőleg tett megjegyzésére az a válaszunk, hogy lapzárta után történt műsorváltozásról volt szó. — KÉKESI TUDÓSITÁSOK. Nem közölhető. — F. IMRE TART. FŐHADNAGY. Nagyon köszönjük a szíves felvilágosítást. — DAXIT KERESEK. A válasz, amit kapni fog, kicsit titokzatos, de maga csak vakon fogadja meg. Hívja fel bármelyik este a Dunaparkkávéházat telefonon és kérje Burli urat a telefonhoz. Reám való hivatkozással neki mondja el fájdalmát, ő majd segíteni fog rajta... — N. ILONKA. Udvardy próbál a Margitszigeten, ő lesz Daniló. Bár levele őszintén meghatott, mégsem tudunk ilyesmire vállalkozni. Tanácsot sem tudunk adni. Én, ha magamra hallgatnék (mint ahogy sohasem hallgatok magamra), legszívesebben elküldeném a levelét a fényképekkel együtt az illetőnek. — J. ANTAL. Konvulzív és ködösítő célzatú levelére a mellékelt vers érdekében semmi szükség nem volt. Megérdemelné, hogy büntetésből leközöljük a verset. Mondjon le egyszersmindenkorra a hasonló kísérletekről. — ANNA. A kérdezett művésznő minden hozzákerült szerzeményt átnéz és csak természetes, hogy a neki megfelelő számot elő is adja. Elegendő a zongorakíséretes énekszólamot megküldeni. Az bizony a jelen esetben hátráltatja a szám előadási lehetőségét, hogy nem dzsezzre, hanem szalonzenekarra történt a hangszerelés. — AMATŐR. A regénynek is van szerkezete. Vonatkozik ez a cselekmény arányosságára, a lélekrajzok belső szerkezeti felépítettségére. Méltóztassék bármelyik iskolai tankönyvet elolvasni, kimerítő választ kap a feltett kérdéseire. — H. LONCI. SVÁBHEGY. A felvetett ötlet igazán kitűnő és bizonyára — ha megvalósulna — óriási sikere lenne. Sajnos, sok a sarlatán, aki visszaélne a hozzáfordulók lelki problémáival. Nagyon nehéz volna összehozni az ön által oly kitűnően javasolt összeállításban egy szakemberekből álló ilyenfajta ú. n. lelki klinikát. Ami a regényemet illeti, — én magam sem értem őszintén megvallva, hogy hogy bírtam ki mindazt, amin keresztülmentem. A harmadik fejezetben írottakban megkapta a figyelmet ez a szó, hogy »önvád«. Erre vonatkozólag feleletképpen a regény első oldalán szereplő prológusszerű versnek egy másik versszakát közlöm magával itt nyomtatásban:

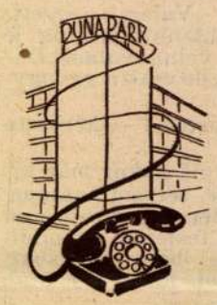

Ha majd a láncok rádrohannak,
És végetérnek a csaták,
Ha majd valóra vált a vád,
Hogy ifjúságod aranyát felváltottad:
Agyadnál őrködjön az önvád,
Sikoltva a melledbe fúrjon,
A fájdalom ott fuldokoljon,
De nehogy percig is csituljon:
Sírni se tudj!

Film Színház Irodalom 1943. júl. 23.

Olasz mester

rézkarca: Szigetvár ostromra

repr.

Cennerné: A Frányi család 1966 5.o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Olasz

"Portré" c. művével

.....

szerepelt a Független Művészek Társ.-nak

kiáll.-án.

8.O.U.930.X.5.

M.D.K.

Olasz

Karikaturái az Erzsébetvárosi Szinházban bemutatott "Két kapitány" c. operett szereplőiről.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. juli 23-29. VI. évf. 30. sz.

Olay Antal

2

Szemelyében egyszer sejtjük az egész Európába kirajzó velencei üveglényítőknek.

Borsos Béla: A magyar üvegművesség
Műszaki Könyvkiadó Bp.1974.

37. old.

Olan Antal

az üvegfestéssel foglalkozó mester 1419-ben
budai polgár

Borsos Béla: Régi magyar üvegművészet. Bp. 1965.
22.o.

Olasz Antal üvegesmester

1419-ből említik
budai polgár

→ lsd Róth Miksa
→ (Művészet 1985/3/8.l.)

Hangarthirlap 20th szept 14 kedd 14.

• **Olasz Attila festő** Pillanatmetszet című kiállítását tekinthetik meg az érdeklődők ma 18 órától az újlipótvárosi Klub Galériában. *(mh)*

azaz ..... Ft

.....

témafelelös*

l hitelesített számla másolatok egyidejü csatolása

i.

OLASZ ATTILA

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

PINCETÁRLAT

1136. Budapest, Tátra u. 20/b. Tel., fax: 320-53-80

E-mail:ujlipotvaros@chello.hu
honlap://members.chello.hu/ujlipotvaros

Szeretettel meghívjuk
Önt és barátait

Olasz Attila

festőművész

Pillanatmetszet
című
kiállítására.

A kiállítást megnyitja:
Zalán Tibor
József Attila-díjas író

2004. szeptember 14-én (kedden)
18 órakor.

A kiállítás megtekinthető:
október 1-jéig
hétköznap 14-20 óráig.

Pillanatmetszet

PATAKI FERENC

Krómoxidzöld tüzes 16–22

Olasz Attila beszédes képei

Olasz Attila ifjonti kora utóbbi hat évében impozáns kiállítási sorozattal lepte meg híveit és a képzőművészetre még kíváncsi, fogékony közönséget, de ugyanakkor kivívta a dicséretekkel egyébként is fukarkodó, óvatoskodó, „elragadtatott" lelkesedést pedig soha nem mutató „szakma" elismerését is. Ha csak fölsorolom azokat a kiváló irodalmárokat, művészeti írókat, művészeket, publicistákat, művészettörténészeket, akik bölcs megértéssel figyelték az ifjú ember áradó közlési vágyát, és új képei születését, állandó változásban, forrongó alakulásban kibontakozó festői munkásságát tapasztalt rálátással méltatták, vagy új összetételű kiállításait megnyitották – mondandóm javát máris kitöltöttem. Álljon itt most együtt e jeles férfiak kara: Kass János, Sass Ervin, Panek Sándor, Schéner Mihály, Tóth Attila, Banner Zoltán, Szuromi Pál, Sándor Iván, Simai Mihály, Nagy Gáspár, Juhász Ferenc, Zalán Tibor. A kiállítások címadásai is találóak: *Fényözön* (2000) *Ígéret* (2001) *Áttűnések, térlátomások* (2001) *Képzelet, felfedezés* (2002) *Sebzett terek* (2003) *Titkok, sejtelmek* (2003) *Időkapu* (2003) *Kozmikus érintés* (2004) *Pillanatmetszet* (2004) *Töredék-vonzás* (2004). A jelenben vagyunk.

A mosthoz, a jelen pillanathoz érkeztünk. Ki tudja honnan érkeztünk, honnan jöttünk. Az irodalom választ ad erre? Jelen van a kimondott szó, az írott szó. A képek is megszólalnak, beszédesek. Alkotójuk vetítőszobájából kifogyhatatlanul vetíti elénk végtelen alakváltozásait, megélt világunk megérzett, megsejtett, átélt képeit. A formálódó, érző, élő és lüktető világegyetem képeit. Ősállapotunkat, az idők kezdetét vetíti elénk. Minden egyes lap, minden egyes sík, minden egyes kubus, minden egyes térelem, minden egyes szín a végtelen megérzéséről, átéléséről beszél. Képeket őrzünk. Képeket álmodunk. Jeleket hagyunk. Belemarunk az anyagba.

Az idő tömbjét faragjuk. Űrt írunk. Űrcelláink mélyén kuporgunk. Üvegpajzsot vontunk magunk köré. Viharzónába kerültünk. Átvészeltük a gömbrobbanást. Jégzár alatt vagyunk. Lehet, hogy megmentjük magunkat. Lehet, hogy megmentjük a lángot vagy szikratöredékét. Lehet, hogy megmentjük a tüzes krómoxidzöldben, az izzó krómsárgában, a parázs karmazsinvörösben. Lehet, hogy kiszedjük a kobaltkékeket, a kobaltviolákat az éjhasadékból. Lehet, hogy fölébresztjük a mohos üregekben, mezők vad sötétzöldjében, vak sziklahasadékok méhében alvó fénynyalábot.

Átjutottunk az Időkapun.
Még meg sem születtünk.
Bebázottan feszülünk a Rend korlátjának.
Kristályálmaink vannak.

Végtelen színtereken, rejtett dimenziókban szunnyad valódi énünk.

Ha elhagynának szavaink, ha elfelejtenénk írni, és nem tudnánk olvasni, ha nem tudnánk beszélni sem – mindez ha bekövetkezne az ember életében – maradna testünk beszéde, maradna a jelbeszéd, és maradnának a képek. A kép egész testünk, egész valónk beszéde. Olasz Attila tizenhat éves kori remek kis tusrajza a *Csapás* erről szól: legsürgetőbb közölnivalóink előadásáról, belső világunk kivetítéséről a másik ember számára, mások számára. Márai azt írja: „Gondold meg, hogy csak az ember olvas." Gondolatát folytatva: képet is csak ember alkot. Így kell, ilyen tisztán néznünk a képalkotó ember szerepét: szavainkon és mozdulatainkon kívül marad a néznivaló kép. Sokszor kerülünk szavaink csapdájába, fogalmaink labirintusából nem találunk kivezető utat, amikor egy műremekről beszélni kezdünk. Ha egy kép nem magától „szólal meg", hanem mi próbáljuk leírni – először a kép közvetlenül látható felszíni rétegét –, könnyen elfeledkezünk az elmélyült figyelmet igénylő „mögöttes" világáról. Akkor adja magát, ha eljutottunk ahhoz az állapothoz, amikor magunkra ismerünk, magunkra találunk benne. A festészet valósága bizonyosság, bizonyosságok és igazságok a tartalmai, melyek mint a hatalmas nyomás alatt összepréselődött élőlények testéből keletkezett olaj és gáz a föld rétegei, szivacsos szerkezete között – a kép szövetei, szövedéke, szövevénye közé – a kép látható és láthatatlan tere közé vannak bepréselődve. Hasonlatomban a nagy nyomás az alkotó ember teremtő ereje, géniusza. A kiállítás főcímének egyik része a vonzás. A képekben a vonzás az az erő, amely összetartja a széthullani akaró formákat, a térség súlytalannak tűnő darabjait. Visszatérő motívum a mag, a gömbformában sűrűsödő teljesség: a teremtő erő. Életerő.

„Az űrben anyagfoszlányok lebegtek, sodródtak. Napok robbantak szét, csillagok zsugorodtak össze, bolygóhadak keringtek s forogtak a saját tengelyük körül, aztán eltűntek. Gyémántszilánkok halmozódtak fel és szóródtak szét a mozgatható falú helyiségszerűségben. A némaságba száműzötten részecskék száguldottak, ezer meg ezer kilométert téve meg másodpercenként. Áttetsző vagy homályos gázfelhők lebegtek mozdulatlanul, jóllehet fátylaik a fény sebességével rohantak a Föld felé. Nem volt már sem káosz, sem rend. Csak szakadékok voltak, szakadékokba nyíló szakadékok, üregek, mélységek, megmérhetetlen öblű hiányok..." Le Clézio idézett képsorán áttűnik az új nagy tablók egyike, nem az „átszitáló kékséget" ismételve, hanem a chartres-i gótikus üvegablakok metszően éles, világító kékségére emlékeztetően: az *Izomcsáp*. A vakító kék távlatban ott izzik, ott parázslik a kis teniszlabdaszerű életmag. A lehetőség a mélység és a „megmérhetetlen öblű hiányok" termékenyítésére. Belül a héjszerkezetek osztódása, rétegződése, bordázódása történik. A síkok rendjén, minden geometrikus formán végigfutnak az eleven erek, a kemény kristályhéjakat lágy idegek fonják át. Minden rideg páncélzat mellett, mögött ott lélegzik, lüktet az eleven tér vagy létezéséért küzdve a beszennyezett, fölsebzett, roncsolt tér. Miközben a fény, a láng töredékké válnak, elhamvadások, kihunytuk előtt a roppant vonzerő által újból hatalmas egységgé szerveződnek az életerős napsárga ölelésében. Az áttetsző, ünnepélyes narancssárgába hajló kadmiumsárgák mögött életre kelnek a krómoxidzöld tüzes árnyalatai, előtűnnek

a türkiz fátyolos-selymes foltjai. Minden a rendező elv szerint történik. Az esetlegesség, rendetlenség, a „zűr", a káosz látszólagos. A nagy képmezőn mindent összetart a kompozíció szilárd rendje. „A festészet a dolgok végtelenségével foglalkozik, amit a természet nem tud megvalósítani." Leonardo da Vinci gondolata mára sem veszített erejéből. A művész a teremtést sugározza ki önmagából: az élet mindig jelen van a teremtés feltételeként.

Olasz Attila tisztában van a kubizmus képépítő módszereivel, tanulságaival. Nemcsak az irodalmiság leíró és érzelmes részleteitől akarja megóvni vásznait, hanem a formák puritán „letisztogatásával" utal is a követendő vívmányokra. Ez újabb munkáinak szikárabb, ugyanakkor többnézetű, több dimenziót sejtető karakterét adja. Csakhogy egy őszinte festői gesztussal fölcseréli a kubista festmény jellegzetes „alig színeit": a tompa szürkét, a földbarnát, okkeres fehéret, kékes feketét transzparenssárgára, élénk zöldre, tűzvörös kadmiumra, cölines mangán égkékre. Látja az anyag természetét, viselkedését, helyenként megmutatja a szerkezetét. Tapasztalatait ötvözi azzal, hogy amit nem lát, azt kikövetkezteti, sajátos művészi eszközeivel hitelesíti azt. Ahol pedig ez nem egyértelmű, ott képzelete segíti: jó érzékkel megsejti, valószínűsíti a megoldást, beleilleszti az általa fölépített képi rend szilárd bizonyosságába. Festői világa ettől sokoldalú: egyszerre hagyománytisztelő és újszerű látványra apelláló, újszerű megjelenítésre törekvő. A szép fogalma is átértékelődött ezáltal, ahogy átértékelődött, átértékelődik az „emberi" és a „groteszk" fogalma is. Én egy finom, jelzésszerű utalást látok az antik görög szobrászat újkorban megtalált törekedés remekeire: a torzókra. A torzókra való utalás a *Testetlenül* címet viselő három embertest ábrázolásában teljesül. Ezek is töredékek, mint az említett klasszikus szobrok. A triptichonforma a hármasságban megvalósuló egységre, a teljességre vonatkozik. Másik értelemben azt a sajátos paradoxont képviseli – címadásával is –, hogy az egész, a teljesség csak a hiányban tud megvalósulni. Ezt az ellentmondást csak a kép tudja föloldani. A három embertörzs megjelenítésével tiszteletet ad nagy példaképének, Francis Bacon angol festőnek, egyben fölvillantja az emberábrázolásban közvetlenül is kínálkozó nagy lehetőségeket, amelyeknek megoldására készül. Attila tudja, hogy a sajátmaga által kitűzött célt csak kitartó, engedékenységet és belenyugvást nem ismerő szomjúsággal, belső sugallatának és belső parancsának engedelmeskedve érheti el. Ehhez kívánok kedves tanítványomnak jó tanulást és egy kis szünetet a kiállításai láncolatában.

Vonzás

Emberi kataklizmák

Szuromi Pál

A fény születése, 1998

Szelíd, nyurga, jóformán babaarcú fiatalember. Olyan, aki látszólag a légynek sem árt. Csakhogy *Olasz Attila* nyugtalanul csapongó, drámai sejtelmű képekkel jelentkezik a Fiatal Iparművészek Stúdiója Fise Galériájában. Akadnak itt szikár, analitikus szürrealista tanulmányok, parányi léptékű absztrakt pasztellvázlatok, nem beszélve a sodró ritmusú, méretes akril- és olajképek nyilvánvaló dominanciájáról. Látszólag következetes, expresszív vonzalmú festővel szembesülünk, bár a művek formanyelve egyre-másra módosul. Mintha a szerző valami kalandos, fordulatos felfedezőúton lenne. És csakugyan: Olasz Attila mindössze huszonegy éves. Szinte szemérmetlenül fiatal.

Ám ilyenképp is egy kisebbfajta, amolyan miniatűr festői pálya áll a szegedi fiú mögött. Az a legkevesebb, hogy apró gyermek korától a manuális önkifejezés megszállottja. Majd tizennégy esztendősen szabadiskolába kerül: *Pataki Ferenc* keze alá. Ez perdöntőnek látszik előrejutásában. Mestere ugyanis szerencsésen ráérez jóravaló festői adottságaira, s kitüntetett gonddal irányítgatja, támogatja. Fél évtizede például már közös, generációs tárlattal szerepeltek a nyilvánosság előtt. Ezek után pedig jöttek az önálló bemutatkozások (Szeged, Hódmezővásárhely, Orosháza).

Sebzett terek. Ezt a talányos, vészjósló címet viseli ez az intim kiállítás. Nem is teljesen alaptalanul. Mert mindenfelől természeti, emberi kataklizmák és metamorfózisok köszönnek vissza a képekről. Néha a hömpölygő nagy vizek elementáris áramkörébe kerülünk, máskor a fények születésének álomittas pillanatait éljük át. Ami annyit tesz: Olasz Attila valójában univerzális dimenziókban gondolkodik. Nála a fizikális matériák és a mennyei régiók egyféle archaikus, kozmikus egységben leledzenek, amiből olykor robusztus földcsuszamlások, máskor természeti csodák bomlanak ki (A vizek és a föld, Innen és túl). Mintha az őselemek drasztikus, heroikus küzdelmét firtatná. Közben organikusan csapongó, dinamikus színszövevényeket észlelünk, amelyek a végtelen térzónákat feszegetik. Valami fiatalos, romantikus sorsszerűség bujkál a képekben, ahol mindennek ára, áldozata van. Főként az egyedi, autonóm létezésnek.

Előszeretettel kötődik a telített, már-már barokkos mozgalmú formaképzéshez. Akárha szélfújta növényeket vagy drapériákat, netán viharzó felhőfoszlányokat állítana elénk. Más kérdés, hogy itt a valós motívumoknak pusztán csak analóg, indukáló funkciójuk van. Egészében tudniillik poétikusan elvont, szubjektív látomásokkal szembesülünk. Kétségtelen ugyan, hogy Olasz Attila termékeny stiláris ösztönzést kapott Pataki piktúrájából, de a német expresszionizmus mitikus hevülete is jócskán megérintette.

Látható például: Olasz Attila legújabban már az atmoszferikus, lírai fényhatások tünékeny tartományaival foglalkozik. Úgyszólván a mindenség és a semmi régióival. Ha eddig a vaskosabb, anyagszerűbb tolmácsolást követte, akkor most egy áttetszőbb, éterikusabb kifejezés csalogatja. Ez mindenképp logikus, bár fölöttébb emberpróbáló irányulás. Minthogy biztonságos szakmai felkészültség, sok-sok kutatás és jótékony türelem szükségeltetik hozzá. Nem csoda, hogy itt csupán bátortalan, halovány részeredmények pislákolnak előttünk. De ne legyünk telhetetlenek. *Osvát Ernő* is arra int bennünket: „A fejlődés nem állhat hideg lépcsőfokokból; a fejlődés a fokozódás istenostromlása."

MAGYAR NEMZET 2003. AUG. 4.

OLASZ ATTILA

rummal, aquaparkkal és színes strandprogramokkal áll a nyári fürdőzők rendelkezésére.

Kibővült és korszerűbbé vált Magyarország első csúszdaparkja is, ahol attraktív élménymedence (kisebb csúszdák, mászókák, állatfigurák, interaktív játékok) és im-

Idén szeptember végére készül el a kisvárdai várfürdő teljes rekonstrukciója. A beruházás során úszómedencét csúszdavárral, gyermekmedencét, vízgombát, vízköpőt, élménymedencét – sodrófolyosóval, masszázselemekkel, dögönyözővel, csúszdavárral – és hul-

működési megállapodás. A Regionális Idegenforgalmi Bizottság küldöttsége június elején azért utazott Kárpátaljára, hogy az ottani idegenforgalmi szakemberekkel megvitassa az együttműködés lehetőségeit, illetve hogy megismerje a térség turisztikai kínálatát.

amok

Kortárs Galériában augusztus 12-ig a kortárs festők és grafikusművészek nyári témájú alkotásaiból készült tárlat látogatható.

A szolnoki Damjanich János Múzeum időszaki kiállítótermében a nyár végéig *Fazekas Magdolna* festményeit nézhetik meg.

FÖLDI RÉGIÓBAN

Helyszín	Időpont
Jászberény	július 31.–augusztus 10.
Szolnok	augusztus 19–21.
Tiszadob	augusztus 6–10.
Jászberény	augusztus 8–9.
Jászberény	augusztus 9.
Nagycserkesz	augusztus 9–10.
Porcsalma	augusztus 10.
Hat településen	augusztus 13–19.
Debrecen	augusztus 15–20.
Nyírbátor	augusztus 16., 18–23.
Mándok, Fényeslitke	augusztus 16–17.
Szakoly	augusztus 18–20.
Túristvándi	augusztus 20.
Túristvándi	augusztus 21.
Szatmárcseke	augusztus 22–23.
Mezőtúr	augusztus 24.
Penyige	augusztus 24.
Milota	augusztus 30.
Beregdaróc	szeptember 5–6.
Nyíregyháza	szeptember 6–13.
Nyíregyháza	szeptember 12–14.
Nagydobos	szeptember 20–21.
Debrecen	szeptember 25–28.

Akadálymentesített szálláshelyek

Idén 196-tal bővült az észak-alföldi régióban az idegenforgalmi szálláshelyek száma. A Tivadari Református Ifjúsági Konferencia- és Üdülőközpontban a nagyobb épületet teljes egészében akadálymentesítették, így a mozgáskorlátozott vendégek is kényelmesen használhatják azokat.

Szolnokon megnyílt a Garden Hotel a Tiszaligetben. A négycsillagos szállodában 44 kétágyas szoba és két lakosztály található, emellett 150 személyes étterem, 50 fős reggeliztető. A 150 fős konferenciaterem mellett teniszpályák, valamint szauna, szolárium, masszázs-, pedikűr- és manikűrszalon várja a vendégeket. A beruházók 127 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyertek a Széchenyi-terv pályázatán és a megyei területfejlesztési tanácstól.

A régió másik újdonsága, hogy megnyílt a Tivadari Református Ifjúsági Konferencia- és Üdülőközpont is. A falu főutcáján, a műemlék jellegű református templommal szemben található üdülőközpontban 2, 3, 4, 5 és 8 ágyas szobákban 48 férőhelyet alakítottak ki. A nagyobb épületet teljes egészében akadálymentesítették, így a mozgáskorlátozott vendégek is kényelmesen használhatják azokat.

Nemrégiben átadták a felújított és kibővített Fenyves csárdát és panziót Baktalórántházán. Az átalakításra a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Tanács pályázatán nyertek a beruházók 61 millió forint vissza nem térítendő támogatást. A 21 szobás létesítményben étterem, vadászterem, bankett- és konferenciaterem, valamint kondicionálóterem, szauna és pezsgőfürdő várja a látogatókat.

Az észak-alföldi régió kereskedelmi szálláshelyei 2003. január és április között 103 380 vendéget fogadtak. A 25 949 külföldi vendég 104 900 vendégéjszakát töltött itt. A belföldi vendégek száma 2,8 százalékkal, míg a vendégéjszakáké 6,9 százalékkal esett vissza, így 77 431 fő 195 ezer vendégéjszakát tartózkodott a régióban. S bár egyértelműen érzékelhető a belföldi vendégek számának csökkenése, a külföldi látogatók számának emelkedése következtében a kereskedelmi szálláshelyek bevétele majdnem eléri az egymilliárd forintot, amely 13,9 százalékos növekedést mutat a tavalyi év azonos időszakához képest.

AZ OLDALT ÍRTA: HUNYOR ERNA

SZEIFERT JUDIT:

Kiállítás

Társasutazás

a Montparnasse-ra

Ha valaki azért látogat el a Zsidó Múzeum *Modigliani, Soutine és montparnasse-i barátaik* című kiállítására, mert a címben szereplő két nagymester tárlatára számít, akkor csalódás fogja érni. Mert ugyan a két „húzónév", a két világhírű festő néhány remekművel valóban szerepel a kiállításon, de megjelenésük bármilyen reprezentatív, mégis csupán jelzésértékű, a mennyiségileg hangsúlyos rész a címben barátokként megjelölt művészek sorát jelenti. Mindez azonban nem változtat azon a tényen, hogy igényesen installált, színvonalasan válogatott anyagot tár elénk ez a bemutató. A sok népszerű vagy ismeretlen, illetve csak kevéssé ismert név nagyszerű alkotások egész sorát rejti, amelyekből az *École de Paris* bontakozik ki. A tárlat elsősorban a Montparnasse-negyed 1920-as, 1930-as éveinek pezsgő művészeti életéből, az ott megfordult, illetve a szellemiségében oda köthető művészek festményeiből, szobraiból ad ízelítőt. A hangulat felidézését számos korabeli dokumentumfotó is segíti. A kiállítás azt a felismerést tárja a nézők elé, hogy a XX. század eleje óta a Montparnasse vonzásában élő, szinte kizárólag külföldi, illetve ezen belül közép-kelet-európai, többnyire zsidó származású művészek hozták létre a párizsi iskolát. (A születési hely által kijelölt nemzeti hovatartozás alapján, a jelenlegi kiállításon többek között nyolc orosz, tíz lengyel, öt ukrán, négy litván, három belorusz, két lett, egy román, egy bolgár, egy svéd, egy olasz, illetve egy tucat magyar származású művész szerepel.)

S bár az *École de Paris* sem időben, sem stilisztikailag nem definiálható egyértelműen, mégis meghatározhatóak azok a művészeti irányzatok, amelyekből a XX. század elején táplálkozott, illetve amelyeket ő hívott életre. Kezdetben Cézanne, majd Matisse és a fauve-ok, valamint Picasso és a kubizmus voltak ezek a mérvadó irányok. A mostani tárlat két emblematikus figurája Amadeo Modigliani és Chaim Soutine, akik szintén cézanne-i örökségből kiindulva váltak az expresszionizmus kiemelkedő, meghatározó egyéniségeivé. Modigliani nyújtottan torzuló formákból építette fel kompozícióit. Legjellemzőbb műfaja a portré, így most bemutatott két olajképe (*Viking Eggelin portréja*, 1916; *Férfiportré*, 1922–23), valamint néhány tus- és ceruzarajza (pl. *Chana Orloff portréja*, 1912; *Fülbevalós női fej*) is e témában látható. Soutine vibráló ecsetvonásokkal, vastagon felvitt festékrétegei zaklatott képi struktúrákat, drámai hatású képeket eredményeznek. Sajátos, morbid csendéletei (pl. *Pulyka vörös téglafal előtt*, 1924), groteszk arcképei (pl. *A vadász*, 1928) egyaránt humorral átitatott tragédiát sejtetnek. A vele egy térben kiállított Michel Kikione nagyszerű csendéletei (*Csendélet*, 1930; *Fácán*, 1940), illetve portréi (*Claire portréja*, 1927) rokonai Soutine alkotásainak. A hosszú névsorból csak néhányat kiragadva: Archipenko, Chagall, Epstein, Mela Muter (*Halak*, 1920), Mané-Katz, Lipchitz vagy Zadkine művei, illetve a magyar Czóbel Béla korai munkái (pl. *Rue Mouffetard*, 1925), Réth Alfréd, Farkas István, Tihanyi Lajos, Schönberger Armand festményei és Csáky József szobrai mentén bontakozik ki a korabeli Párizs művészeti forgataga.

A festmények, grafikák, szobrok, illetve fényképek között járva virtuális tér- és időutazás részesei lehetünk. A (Magyarországon) csak ritkán vagy egyáltalán nem látott képzőművészek alkotásai ugyanis elhozták a húszas-harmincas évek Montparnasse-át Budapestre.

(A Modigliani, Soutine és montparnasse-i barátaik című kiállítás a Zsidó Múzeumban október 19-ig látható.)

SÁNDOR IVÁN:

Tárlat

Sebzett terek

Hölgyeim és Uraim, fiatalember kiállításán vagyunk; hadd emlékeztessek egy hasonló korú ifjúra, aki azt mondta, hogy a művészet egyik része mindig állandó, a másik része az, amely mindig változik és elmúlik. Az ifjú, aki erről írt, Baudelaire volt.

Igaz gondolat. Csakhogy éppen a huszadik század, amelynek egyik előhírnöke volt, zúdította ránk a példákat arra, hogy a lázas megújulások sokkal többet bírálnak felül, mint amennyit a művészet soha nem változó részének mondhatunk, ám eközben még akkor is őriznek valamit az állandóból, ha meghirdetik a velük való totális szembefordulást. Ez a megőrzött nem más, mint a személyiség önmaga-keresése, megformálása, épen tartása, a folyamatos rákérdezés a ki vagyok én?-re, az újra és újra lejátszódó létezésdrámában.

A pályakezdő előtt, ha foglalkoztatják ezek a kérdések, ma igen sok kelepce nyílik. Kettőt említek. Az egyik az, hogy miközben még el sem jut nézőpontjainak, horizontjának, eszközeinek kialakításához, máris találkozik a kultúripar személyiségroncsoló arroganciájával. A másik, hogy mivel évtizedeinknek nincs átfogó korszelleme, ingatagok a történeti- és művészetfilozófiai konstrukciók, s még a kidolgozott tér- és időfogalmak is feloldhatatlan apóriáktól terhesek, a fiatal nemzedékek úgy próbálnak támpontokat keresni, hogy nem tekintenek el a radikális metafizika-kritikától.

Minderről azért tettem említést, mert az első képeit tizenhat évesen festő, most, első budapesti kiállítása idején huszonegy éves Olasz Attila olyan természetességgel kerüli el ezeket a kelepcéket, mint aki nem is vesz róluk tudomást. Első ecsethúzásától, a honnan jövünk, merre tartunk, kik vagyunk egzisztenciális kérdései foglalkoztatják.

Kezdő munkáin a festői rápillantást még naivnak láttam. Motiválatlanul romantikusnak. A világteremtésre, az ősformák megjelenésére, a fény-árnyék szétválasztására ugyan expresszív kifejezőeszközöket keresett, de a kompozíció egyirányúan determinált volt: fent a megnyíló világosság, alant a gomolygó sötétség. Viharos gyorsasággal lépett túl ezeken a megközelítéseken. A magasabb erők elrendeltségét kifejező kettéosztottságot felváltotta a fények, színek egymásba hullámzása, a „fent" és a „lent" dialógusa. Már tizennyolc éves kora óta kereső, találkozó, szétváló, ütköző, kavargó vagy éppen áttetsző-lebegő motívumokkal dolgozik. Legújabb képeivel még tovább jutott. Egymásba ékelődő, örvénylő formákat láthatunk. Átélhetjük az érintkezések küzdelmességét, hiábavalóságát. Olasz Attila – tudja, nem tudja, de bizonyosan érzi – újabb kompozícióin a mindennapi idő a metafizikai dimenzió terében jelenik meg.

A képek sokféle központtal rendelkeznek. A részletek egészként mutatkoznak meg, centrumaikban súlyos erőkkel. Megőrzik elkülönülő pályáikat, azonban mégis kapcsolódnak, s így a töredékek az együttlét vágyának érzetét keltik fel.

Ha figyelemmel kísérjük ezt a dinamikát, észrevehetjük, hogy a motívumok mélyülnek, kagylókként nyílnak meg, feltárják bensejüket. Máshol lebegve, egymáshoz simulva öblöket alakítanak, amelyekben a hullámzás csillapul. Eltitkolják az érintések érzéki természetét, de ezt úgy teszik, hogy felszabadítják a képek szemlélőinek képzelőerejét, magukhoz vonzzák tekintetünket, és a sejthető „mögöttiségek" felé irányítanak.

Semmi nincs nyugalomban Olasz Attila képein, mégis nyugalom árad belőlük. Domesztikálja és élvezeti tárgyul kínálja fel az átláthatatlanságot, a formák küzdelmes, ám a játékosságot sem nélkülöző kapcsolatát.

A legfontosabbat tudja: uralja a választott tereit – feltűnő, hogy a nagy és a miniatűr felületeket egyaránt. Láttam olyan hatalmas vásznait, amelyeket a terem adottságai miatt itt nem állított ki. Könnyedségükben is feszes kompozíciók. Felhívnám a figyelmet az *Üvegkatedrális* című munkájára, amelyen a töredékek halmazát viszont tenyérnyi helyen foglalja egységes szerkezetbe. Máshol, mint a *Lebegés*-sorozatban, az áttűnéseket úgy futtatja, hogy a képen túli virtualitásban is követhetjük a motívumok hullámzását.

A *Sebzett terek* már címével is utal rá, hogy milyen univerzális korélményt sűrít. Ez az egyik legújabb munkája. Nem nélkülözi a baljós jeleket, a lebegő-kavargó ellenpontozások azonban szembenézésre és együttérzésre szólítanak. Biztató hír ez festői látásmódjáról, magatartásáról.

Nem látom, hogy Olasz Attila bármilyen divatos stílusirányzathoz kötné magát. Lehet, hogy ez majd hosszú távon is kamatozik, pályája ez idő szerinti szakaszában mindenképpen előnyös. Útja nyitott. Majd eldönti, hogy mit kíván őrizni ama mindig változatlanból, és milyen másféle irányokba halad tovább.

(A FISE-galéria kiállításán Olasz Attila képei augusztus 22-ig láthatóak.)

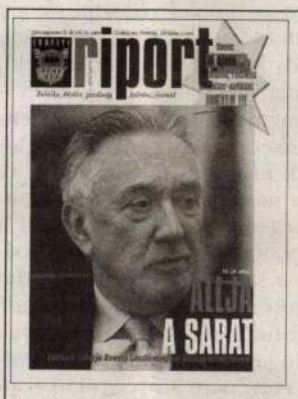

A 32. szám tartalmából

Riport: Panigay Ilona *Még felöntenek a garatra*, Tóth Hajnal *Kalotaszegi kavalkád*; **Publicisztika:** Stanik István *Álompolgárság*, Horváth Andor *Mi a történelem és mire használják?*, Székely Ervin *Illúziók nélkül a kettős állampolgárságról*, Markó Béla *Pezsgő és töpörtyűs pogácsa (válaszféle Csoóri Sándornak)*; **Politika:** Simon Judit *Hazudni veszélyes – Beszélgetés Takács Csabával, az RMDSZ ügyvezető elnökével*, E. Ferencz Judit *A romániai magyarok segíthetik az integrációt – Exkluzív interjú Hildegard Carola Puwak integrációs miniszterrel*, Simon Judit *A magyar diplomácia állja a sarat*; **Gazdaság:** Králik Lóránd *A romániai piac potenciálja vonzza a befektetőket – interjú Lednitzky Péterrel, a Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Kht. (ITDH) vezérigazgatójával*, Kamionok Szatmáron, Matekovics János: *Kisvállalkozó a szabad préda szerepében III.*; **Kultúra:** Szűcs László *Bukarestbe száműzve*; **Utazás:** *Amiért érdemes ellátogatni Budapestre és környékére* **Életmód:** *Meleg nyár – riport az egyneműek házasságáról szóló vitáról*; **Levélváltás.**

FUNDAMENTUM

A 2. szám tartalmából

Hogyan érinti az ország szuverenitását és az alapjogok helyzetét a csatlakozás az Európai Unióhoz? – erről szól a *Fundamentum* nyári számának több írása, többek között Paczolay Péter, Petrétei József, Chronowski Nóra, Hanák András, Kilényi Géza, Kardos Gábor, Jeney Petra, Kende Tamás és Bárd Petra tollából. A tanulmányrovatban Neil MacCormick, Sajó András, Sonnevend Pál és Nagy Boldizsár írását közli a folyóirat. Olvashatnak a lapban különböző megközelítésű véleményeket az egyenlő bánásmódról szóló törvény koncepciójáról is.

Az **ÉS** könyve augus

■ *Pályi András: Megérkezés. Kalligram Kiadó, 2003. 314 oldal, 2490 Ft*

TESLÁR ÁKOS:

Az érett kor v kíváncsisá

Megérkezés márpedig vagy van, vagy nincs. Aki választana a felmerült lehetőségek közül, akár a van, akár a nincs felé hajlana, valószínűleg rossz úton jár.

Pályi András új könyvének, a *Megérkezés*nek a címe több dologra utalhat egyszerre. Kezdjük egy szövegen kívüli értelmezéssel, a szerző kérdéses megérkezésével. Pályi András elmúlt hatvanéves, ez az első regénye. Eddigi szépirodalmi életműve mindössze két-három kötetnyi novellát, elbeszélést és a recepció által legtöbbre értékelt *Éltem – Másutt – Túl* gyűjteményt foglalja magában, írásait – tapintatos fordulattal élve – egy szűk, értő közönség olvasta és értette az elmúlt kb. három évtizedben. Ez a szűk, értő közönség nagy várakozással tekintett a regény megjelenése elé, joggal várta, hogy a nagyforma alkalmas lesz Pályi gondolkodói-írói alakjának kiteljesedésére. Ez a kiteljesedés meg is történt, a *Megérkezés* a korábbi művek biztos alapzatára épül: a legkorábbi novellák társadalmi-családi problematikája és a későbbi írások tabudöntögető, érzéki filozófiája, az *Éltem*ben kikristályosodott elbeszélői technika mind-mind visszaköszönnek a regény lapjain. A szöveg most is provokatív, és persze most sem az: miközben szemérmetlenségével sokkolhatja a Pályival újonnan ismerkedő olvasót (remélhetőleg sok új Pályi-olvasó születik, hiszen regényt többen vesznek és olvasnak, mint novelláskötetet), pornográfiája az öncélú botránykeltésnél súlyosabb; tragikus hangú, sötét tónusú (tulajdonképp nem is izgató) erotikája elmélkedés az emberi lét értelméről. Pályi konok gondolkodó, jó húsz éve nagyrészt azonos eszmei kiindulópontról beszél és beszélteti hőseit is, a nem vallásos természetű, szerelmi misztika különös kalandjait írja. Ilyen értelemben regénye a korábbi szövegek felől nézve egyszerre helyben járás, úton levés és megérkezés.

Az életmű középpontjába helyezett létkérdés (az új regény alapján) szintén összefoglalható a *megérkezés* fogalmával. Lehetséges-e megérkezni? A vallás nélkül elgondolt életben nyilvánvalóan újra kell definiálni a célszerűség fogalmát, ám az sem biztos, beszélhetünk-e egyáltalán olyan célról az emberi létezésben, amely az élet történéseit teleologikusan elbeszélhetővé tenné. Egy ilyen elbeszéléssel kísérletezik Pályi András, amikor regényhőse, Baróti Dániel saját élettörténetét lehetséges „érzéki üdvtörténetként" idézi fel, olyan életútként, amelyben különböző szeretkezések stációin keresztül végül elképzelhetővé és átélhetővé válik a *megérkezés* ünnepe. Megérkezés egyébként vagy van, vagy nincs, a főhős áradó (belső) beszédében mindkét álláspontra találunk idézhető helyet: „hová és miért akarunk megérkezni, ami eleve képtelenség és teljességgel teljesíthetetlen?" (79.), majd másutt: „a halál után ugyanis, amely ha jól belegondolok, maga a megérkezés, aligha következik bármi" (200.). Az egyén tudatának nézőpontja áll szemben az anyag nézőpontjával, hiszen a molekulák körforgása „fantasztikus óriáskerék, egyetlen másodpercre se áll le és nem pihen meg, még a halál pillanatában sem, mert a halál ugyebár, mint révbe érés, szintén illúzió" (79.). Vagy a halál a megérkezés, vagy nem. Vagy a halál a megérkezés, vagy nincs megérkezés. Vagy a halál a megérkezés, vagy a halál nyomban követi a megérkezést. Többek között ezek a lehetőségek merülnek fel a regényben, amelyben a főhős végül (az *Ünnep* című fejezetben) egy heves szeretkezés után veszti életét a hitvesi ágyban. Ha ez a szeretkezés a végső stáció, a cél, még mindig bizonytalan, hogy az ilyen megérkezés valójában az én önmagára találása, az énből való céltalan kilépés, vagy egy másik énnel való metafizikai egyesülés tapasztalatát nyújtja – azaz kérdés: az ünnepi szeretkezést milyen jellemzője teszi „célszerűvé". Pályi egy nemrégiben megjelent, de régen íródott vallomásában (*Kalligram*, 2002/12.) a szerelmi misztika a „szerelem adta teljességélmény előcsarnoka", a teljesség erotikus megélésének visszatartása. Felmerül tehát az is, hogy a beteljesülés, a megérkezés már túl van a szerelmi misztikán, de elképzelhető, hogy épp a misztika csúcspontja az a viszonyítási pont, amely az egész folyamatot szervezi. Megérkezés – ne feledjük – vagy van, vagy nincs.

Egy dilemma végképp elbizonytalanítja az olvasót: a narrátor és a főhős szólamának pontos elhatárolása a regényben gyakran nehéz. Az eddigi idézetek ellentétes hipotézisei a főszereplő, Baróti monológjaiból valók, az elbeszélő a regény nagy részében háttérbe vonul. A narrátor a végső szerelmi egyesülést leíró részben sem egyértelműsíti, hogy amit hőse érzékel, a végső, mindig is várt gyönyört, azt a szöveg maga is hitelesként fogadná el. Egy részlet a nagyon pontosan megírt jelenetből: „itt a *tested* elemi katarzisa, a tökéletesség perce; a drága, ismerős arc most ugyanolyan ismeretlen és ugyanúgy csupa titok, mint amikor először *ölelte*. Ide vezetett az *utam*, a mélyáram, *gondolja* ő zavarodottan, elragadtatottan, ide, félelmetes egy ünnep, mégiscsak itt az ünnep, holott már mindegy, rég *leváltam* erről is, jaj, ez a csúcs, többé nincs út, csak az égő pillanat, a mulandó tökéletes pillanat. És akkor mélyről, a feneketlen testkútból vagy honnan, jön föl *benne* az ondógejzír meg a gyönyör..." (302., kiemelések tőlem). Egy-egy mondaton belül hol a főszereplő, hol a narrátor illetékességére találunk utalást, és ezzel a játékkal az utalások közötti szövegek beszélőjének kiléte bizonytalanná válik. Ki mondja, hogy „itt az ünnep"? A megérkezés elképzelhető és átélhető – de vajon több-e ennél, tényként kezelhető-e a regény fikciójában? Több kell-e legyen egyáltalán, mint az egyén szubjektív bizonyossága, vagy rögeszméje? Baróti halálának tétje ez, a megérkezés eszméje Baróti végső feltételezése, amelyről azonban a szövegen belül (hiszen az majdnem teljesen az ő belső beszédére épül) nem szerezhetünk bizonyosságot.

A *megérkezés* regénycímként a cselekmény alaphelyzetére is utal: Baróti, volt t.-i főkonzul hazaérkezik kiküldetéséből a rendszerváltozás után teljesen megváltozott Budapestre. A viszonyok természetesen átalakultak, Baróti szocialista káderi karrierjének vége, a regény azonban nem különösebben foglalkozik a társadalmi átalakulás dilemmáival, a főhős gondolatai egyáltalán nem a közéletre irányulnak. Az utóbbi évtizedekben saját szexuális forradalmával a politikából való menekülést is megvalósította, „arra gondoltam, hogy konspiratív úton kicsenem az életemet a politika markából" (289.), életszemlélete is erre a kettősségre épül, megkülönbözteti a politika és a közélet esetlegességeit testi fejlődéstörténetének lényegiségétől: „a felszín és a mély problémája (...) nekem két utam van, két párhuzamos utam, (...) az egyik az, amire azt mondom, mondta, hogy mélyáram, a másik meg a politika" (227.). A regényben megírt történet a mélyáram története: „itt tartok, a saját testemnél, más már nem is foglalkoztat, csak ez, de ez nagyon, ez az érett kor végső kíváncsisága, a megérkezés maga, a megérkezés önmagamhoz" (240.), „a test, aki vagyok – az érzékiség!, ahogy mondják, mondta – fontosabb az eszménél" (188.). Az élettörténet felidézése két beszélgetés ürügyén történik meg, az egyikben Zengő Zsuzsa, egykori beteljesületlen vágyakozásának tárgya, a másikban a második felesége, Ica a beszélgetőpartner. A regény szerkezete is ezt követi: a páratlan fejezetekben Zengő Zsuzsa és „egy képzelt hódítás története" (194.) a főtéma, a páros fejezetekben Icával közös érzéki fejlődéstörténete bontakozik ki (a tulajdonképpeni mélyáram), míg az utolsó fejezetben, a férfi halála után találkozik a két nő és a két főszál. Az emlékező tudat Pályinál a már ismert hosszú, hömpölygő mondatokban tárja fel magát, a szerző kétségtelenül valahogyan így képzeli hitelesen megírhatónak a lélek beszédét.

Benjamin West

Az erotikus témájú regények egyik alapvető írói dilemmája, hogy milyen nyelvhasználat társuljon a nyelv tabui által elfedett tárgyhoz: a szerző megkísérelhet új nyelvet költeni, próbálkozhat a trágársággal, vagy építkezhet hozott anyagból, a szenvedélyesség hagyományos fordulataiból. Ebben a regényben Pályi általában az utóbbit választja, ahogy Baróti mondja: „ilyen agyoncsépelt, régimódi kifejezéseket szedek elő, ha egyszer nincs jobb" (46.). Az erotikus élmény hosszú, fokozódó szenvedélyességű mondatokban fogalmazódik meg, az izgalom görbéjét követi a mondatok görbéje, az emberi lélegzetvétel ritmusát idézi a szöveg. Elsősorban strukturális poétika ez: a szöveg, a hosszú mondat szerkezetére fokuszál, ami olykor (nyilván tudatosan) az egyes szavak megválogatásának kárára is érvényesül. Pályi nem a nyelvről akar filozofálni, hanem az érzékiségről, írására a szavak jó értelemben vett eszközszerűsége jellemző (ilyen értelemben írhatta Bán Zoltán András egy kritikájában, hogy Pályi „túl vé-

Olasz Dezső

építész.

Szül. Budapest 1879.

Oklevelet nyert 1904.

Műjegyzőművészegyetem 15. l.

Soliman.

Mellig, balra fordulva, telje
Jobb kezében nyilvesszőt tart. Tu
töse prémes. A keretet allegorikus
Felirata a kép felett két sorban:

Solymanus
Impera

A lap hátán latin nyomtatás olvas

Fm., mér. a vk.

MDK

Olasz Ferenc /Franciscus Italus/ épitész
+1516
János Albert siremléke 1502-1506, Magyarországból hivták Krakkoba.
A waweli királyi palotát tervezte és épitését vezette halálig.

Jan Dabrowsky: A krakkoi és a magyar renesszánsz kapcsolatai.
Müv.Ért.1956,V.évf.1.sz.34. l.

OLASZ FERENC

BÚCSÚK

A miskolci karmelita templom Avilai Szent Teréz búcsúja okt. 31-én, vasárnap 11 órakor lesz. Az ünnepi búcsúi szentmisét és szentbeszédet P. Kovács Cs. Albert budapesti kármelita tartományfőnök fogja mondani. Előtte, **okt. 28-án, 29-én és 30-án 17.30 órakor** kezdődő szentmisék keretében P. Zdiarszki László keszthelyi kármelita fog lelkigyakorlatot tartani. **Okt. 29-én,** pénteken lehetőség lesz a betegek szentségének felvételére, **30-án,** szombaton pedig a skapuláré felvételére. A búcsúra és a lelkigyakorlatra mindenkit szeretettel vár **a Miskolci Kármel!**

Magyar Szentek templomában (Magyar tudósok körútja1. a Petőfi híd budai hídfőjénél) **nov. 13-án, szombaton 18.30 órakor** ünnepi szentmise a templom búcsúja alkalmából. Közreműködik a Stella Koncertkórus Egyesület.

ELŐADÁS

„A legszentebb Eucharisztia tisztelete" címmel Szuromi Szabolcs Anzelm OPraem előadást tart **nov. 9-én** (kedden) **18.30 órától** a **Budapest-Újlak Sarlós Boldogasszony plébánia** hittantermében Felhévízi u. 2. (Megközelíthető a 6; 60; 86-os autóbusszal a Kolosy téri megállóból.)

A Farkasréti Ökumenikus Esték keretében nov. 8-án 18.30 órakor a Budapest XI. Németvölgyi út 138. sz. alatti közös evangélikus- református templomban a Mészáros-házaspár: **„A Focoláré mozgalom ökumenikus szemmel"** címmel tart **előadást.** Minden érdeklődőt szeretettel várnak.

A Budai Gör. Kat. Egyházközség sekrestye fölötti hittantermében (Fő u. 88.) nov. **1-jén hétfőn este 18.30 órakor** Dr. Nagymihályi Géza tart előadást **Misztikum és valóság a keleti teológiában** — címmel.

Megismerkedéstől a családalapításig. Előadás- és beszélgetés-sorozat keresztény házasságra készülő fiatalok számára a **Nagycsaládosok Országos Egyesülete, az Országos Lelkipásztori Intézet, a Katolikus Családtervezési Tanácsadó szervezésében.** A kéthetenként tartandó előadásokra minden fiatalt szeretettel várnak. Az előadások szempontokat adnak a párválasztáshoz, érettebb önismerethez segítenek, és a családi élet főbb kérdéseit ismertetik. Az előadások **helyszíne a SAPIENTIA Szerzetesi Hittudományi Főiskola** (Budapest, V. ker. Piarista köz, az Erzsébet híd pesti hídfőjénél. **Ideje: szerda esténként 19-től kb. 21-óráig.** Program: **nov. 17-én:** Ketten a többiek között — Szlabey Balázs — Sallai Viola.

ALAPÍTVÁNYOK

Katolikus Rádió Alapítvány (1051 Budapest, Hercegprímás u. 7., Tel.: 312-9704, adószám: **18076107-1-41) köszöni mindazok segítségét, akik jövedelemadójuk 1%-át ajánlották fel az alapítvány javára.** A felajánlásokból összegyűlt 1.010.658 Ftból 2003-ban PC-fejlesztésre 510.274 Ft-ot, irodaszerre 166.474 Ft-ot, működési költségekre pedig 150.000 Ft-ot fordított.

Az Új Ember Római Katolikus Alapítvány (1053 Budapest, Kossuth L. u. 1., adószám: **19660664-1-41**; telefonszám: 317-3933) a 2003-as évben a felajánlott személyi jövedelemadók 1%-ából 2.092.000 Ft-ot, magánszemélyek felajánlásaiból 2.935.000 Ft-ot, kamatbevételből 207.000 Ft könyvelt, az összes bevétel 5.234.000 Ft volt. Alapítványi célú támogatásokra 8.000.000 Ft-ot, egyéb költségekre 124.000 Ft-ot fordítottunk. Minden felajánlást és támogatást hálásan köszönünk!

A Süksödi Szent Anna Alapítvány ezúton is **köszönetet mond mindazoknak, akik** 2004-ben az előző évi **jövedelemadójuk 1 %-ával támogatták az Alapítványt.** E címen 2004-ben 117.107 Ft érkezett, mely összeget az Alapító Okirat céljainak megfelelően, elsősorban a gyermekekkel való foglalkozás céljaira kívánjuk fordítani.

A Salkaházi Sára Alapítvány a Több Életért (1114 Budapest, Bartók B. út. 61. III/6., adószáma: 18075041-1-43) kuratóriuma **megköszöni mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk 1 %-ának felajánlásával segítették az** alapítvány céljainak megvalósulását. 2003. évben ez 354.827 Ft bevételt jelentett, amelyet továbbképzésre, kis jövedelmű **nyugdíjasok támogatására és folyóirat megjelentetésére fordítottunk.**

Köszönetet mondunk minden kedves támogatónknak, akik 2003. évben is **adójuk 1 %-ával támogattak bennünket. A Budai Margitosok Baráti Köre** részére átutalt 224.175 Ft. teljes összegét a rend Szent Anna Kollégiuma támogatására fordítottuk. **Az Árpádházi Szent Margit Alapítvány részére** érkezett 43.406 Ft-ot, valamint az előző évről áthozott tartalékolt 57.784 gekre és zenei programokra 101.985 Ft-ot, móri zenei táborára 92.363 Ft-ot fordított.

A MOM Kórus Alapítvány köszöni támogatóinak, hogy az **SZJA 1%-ból** 213.241 Ft adományukkal **hozzájárultak a kórus egyházzenei rendezvényeken való részvételéhez.** Adószám: 19666914-1-41. OTP számlaszám: 11701004-20122078

A Szombathelyi Premontrei Diákszövetség köszöni a számára 2003. évben juttatott **SZJA 1 %-os felajánlásokat.** A kapott 61.148 forintot a premontrei gimnázium tanulóinak év végi jutalmazására fordítottuk. Adószámunk: 19247397-1-18

Az Aszódi Szentháromság Egyházközösség Alapítvány (adószám: 19185631-1-13) közli, hogy a 2003. évi **SZJA 1 %-ából** kapott 206.688.- azaz Kettőszázhatezer hatszáznyolcvannyolc forintot a helyi hitéleti központ vázlattervének elkészítésére, valamint rászoruló tanulóknak ingyenes hittankönyv juttatására költöttük. **Köszönjük támogatóinknak.**

A Drégelypalánki Szent Erzsébet Alapítvány köszöni a 2003-ik évben megajánlott **1 % jövedelemadó felajánlást,** amit a templom villámhárítójára és a víz csatorna elvezetésére használtunk fel.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik személyi **jövedelemadójuk 1 %-ával** segítették 2003-ban a **Külső-ferencvárosi Szent Kereszt plébániatemplom** felújítását. (IX. Üllői út 145.)

Beszámoló a Szentendrei Ferences Gimnázium Pro Schola F. Sz. Alapítványa 2003. évi működéséről (Adószámunk: 19169060-1-13). A./ Az 1 %-ról. **Iskolánk** kiemelten közhasznú **Alapítványa ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik adójuk 1 %-át 2003-ban javára felajánlották.** A befolyt összeg: 3.875.551 Ft, amit a diákok szabadidős tevékenységének támogatására, kiemelkedő tanulmányi teljesítmények jutalmazására, német-magyar diákcserés programra, végzős diákok assisi-i zarándoklatnak és az évi 3 napos lelkigyakorlatunk kiadásaira fordítottunk. Bizakodón és hálás szeretettel várjuk a további 1 % felajánlásokat a következő adóbevallások alkalmával is. B./ Az éves forgalomról. A 2003. év elején az induló vagyon 5.869.929 Ft volt. Az éves betételt (az 1 %-kal együtt) 11.041.000 Ft. Kiadásaink részletesen: tanári szoba előterének új burkolata, szertárfejlesztések, audio-vizuális eszközök vásárlása, mellékhelyiségek felújítása, a hagyományos farsangi bál támogatása, autóbuszok bérlése kirándulásokhoz. A záró vagyon értéke: 6.725.763 Ft volt. **Továbbra is köszönettel veszszük támogatóink nagylelkű felajánlásait.** P. András a kuratórium elnöke.

A Kalocsa Főegyházmegyei Katolikus Karitász Alapítvány a 2002. évi **SZJA 1 %-ának felajánlásából kapott** 396.249 Ft **összeget** a következő módon használta fel: rászorulók segélyezésére: 345.404 Ft; az önkéntes munkatársak képzésére: 50.845 Ft. **Minden felajánlónak köszönjük** és kérjük továbbra is hathatós **támogatásukat.** Adószám: 19047946-1-03. Cím: 6300 Kalocsa, Szentháromság tér 1.

A Schola Christiana Alapítvány kuratóriuma köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk 1 %-át 2002-ben **alapítványunknak ajánlották fel.** Az APEH által átutalt összegek -1.676.776 Ft-ot, maradéktalanul katolikus iskolánk jobb felszerelésére, vizesblokkok felújítására, ablakokra hőtompító felvitelére fordítottuk. **Köszönet érte.** Bizalommal számítunk további felajánlásaikra. Adószámunk: 18036149-2-42

A Szent Tádé Alapítvány az Ifjúságért, mely a budapesti Magyar Szentek templomában folyó ifjúsági munkát segíti, tájékoztatja támogatóit és a közvéleményt, hogy a **személyi jövedelemadó felajánlott 1 %-ából** 2003-ban 767 ezer forintot **kapott.** Ezt az **összeget** a következő célokra használtuk fel: gyermek- és ifjúsági táborok támogatása, tanulmányi ösztöndíjak nyújtása, ünnepségek és lelkinapok támogatása, szociális segélyek nyújtása. **Köszönjük a támogatást.**

A Közhasznú Alapítvány a Főti Ökumenikus Iskoláért (2151 Fót, Vörösmarty u. 2. adószám: 19178635-1-13) ezúton is **köszöni mindazoknak, akik** a 2002. évi **SZJA 1 %-át** 981.700 Ftot **az alapítványnak ajánlották fel.** Az összeggel a Főti Ökumenikus Általános Iskolát és Gimnáziumot támogattuk.

A Szentlélek-kápolna Baráti Kör Alapítvány (1114 Bp. Ulászló u. 15.) **ezúton mond köszönetet azoknak, akik a 2002. évi személyi jövedelemadójuk 1 %-ával segítettek bennünket.** Célunk családsegítés, életminőség javítás, ennek megfelelően a befolyt 190.441 Ft összegből egyedüllálóknak, kisnyugdíjasoknak, nagycsaládosoknak vitaminkészítményeket, karácsonyi csomagokat vásároltunk; autóbuszos országjárást tettünk lehetővé kedvezményesen. **Kérjük a jövőben is szíves támogatásukat!** Adószámunk: 18008962-1-43.

In aeternum

Olasz Ferenc-kiállítás a Szent István-bazilikában

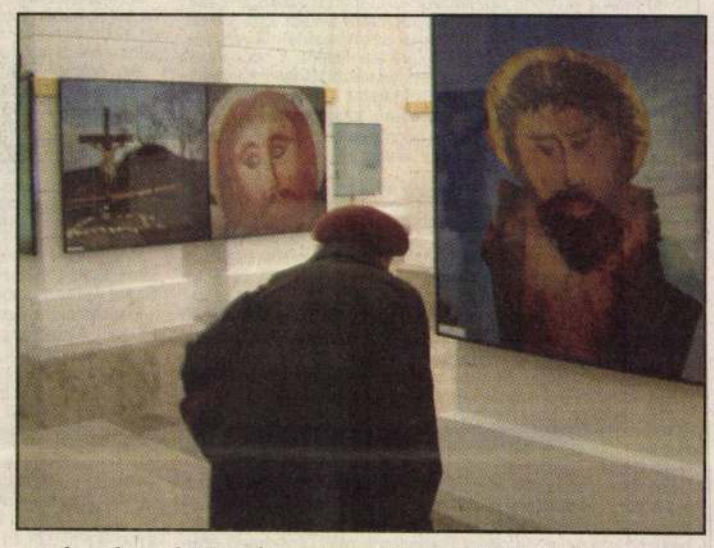

Első hallásra talán furcsa, hogy fotókiállítás látható a Szent István-bazilika közelmúltban felújított impozáns méretű altemplomában. (*Olasz Ferenc* képeit december 5-éig nézhetik meg az érdeklődők.) A városi ember ma már ritkán, többnyire csak a falusi rokonokhoz ellátogatva találkozhatott a megváltás egyetemességére figyelmeztető útszéli Krisztus-keresztekkel, a templomba nem járók pedig a ránk néző, szelíd tekintetű Máriával, Józseffel még kevésbé. A képeket nézve régi emlékek idéződnek fel bennem. Bandukoltunk az úton, kezem a nagyapám kérges tenyerében, s valahogy együtt volt bennünk minden. Az elvégzendő munka természetadta kötelessége, szeretete, a fiukat sirató temetői Máriák, a keresztvetések a déli harangszó hallatán, az esti imák, a dicsértessékek. Mert dicsértessékkel köszöntünk az idősebbeknek. Sejtettük – miként apánk és anyánk szemében – az ezerráncú Péter bácsi szemében is ott lehet az Isten, aki mindenütt jelen van. Mindig azt hittem, hogy a feszület mögül is figyel engem, és ha időnként rosszaságon kap, megcsóválja a fejét. Ott van a büszkeségünkben, rendületlen magyarságunkban, és hittük, hogy megáld bennünket jókedvvel, bőséggel, ha mi is akarjuk és dolgozunk érte. Így nőttünk fel.

Ha a valóságban már egyre ritkábban is, de képzeletben mindig fejet hajtunk az előtt az út menti kereszt előtt, amelynek a képe, formája, színe belénk ivódott, lényünk részévé vált.

Manapság könnyű elfeledkezni múltunkról, gyökereinkről. Olasz Ferenc képei segítenek lelkünk mélyére nézni, megkeresni a pontot, ahová mindig érdemes visszatérni, hogy egyek legyünk önmagunkkal.

„Úgy érzem, mintha a lelkek oázisában lennénk" – írta az emlékkönyvbe a kiállítás egyik látogatója. Igen, ez a lélek oázisa és leletmentés is egyben. Ha az Istentől elforduló emberi természet veszendőbe hagyná a jeleket, akkor legyen miből újjászületni az egyszerűség emberarcú, Istent rejtő pléhkrisztusainak, angyalainak, keresztfáinak. Megerősödni az ösztökélő hitnek, hogy csak vele együtt érdemes születni, élni és meghalni. Nem szabadna hagynunk, hogy feledésbe merüljön nagyszüleink, apáink, anyáink tudása. Olasz Ferenc kiállítása segít ennek az emlékezetnek a fenntartásában, továbbvitelében. Megvásárolhatjuk a nekünk tetsző képeket, a szobánk falára akaszthatjuk azokat, mert a fotók a „Szépség és szeretet templomának" építőkövei is lehetnek akár, s arra biztatnak, hogy egy Istentől elrugaszkodott világban építsük újjá lelkünkben az Isten házát.

Jézus segített az elesetteken, gyógyította a betegeket, a halott Lázárt föltámasztotta. A Magyar Örökség-díjas fotográfus művészetével a kegyelem jézusi útját követi, amikor a bevételt daganatos gyermekek gyógyítására ajánlja föl. A képeket november 28-án advent első vasárnapján délután 4 órakor egy jótékonysági rendezvényen adják át a tulajdonosoknak a Szent István-bazilikában.

Cser István

MDK

Olasz Ferenc szobrász

Lásd: Franciscus Italus.

OLASZ FERENC

(Részlet Olasz Ferencnek a Magyar Helikonnál készülő, Fejfák című fotóalbumához írott kísérőszövegből.)

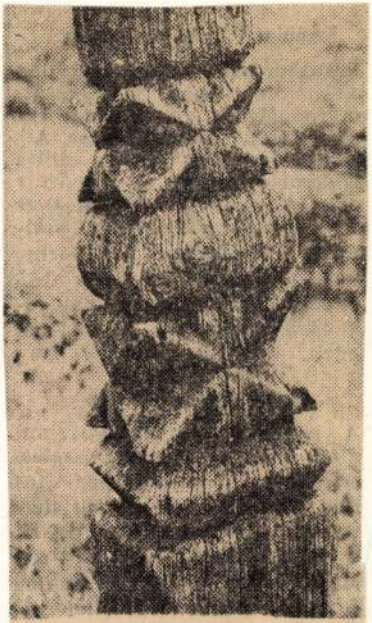

Olasz Ferenc fotója

Magyar Hirlap 1975/29o/8

Olasz Ferenc

Kiállítási Versprémium
(Foto)

Magyar Nemzet 1985. VIII. 18.

OLASZ FERENC – fotós

Kultúra Magyar Nemzet 1997.01.08.

Olasz Ferenc pléhkrisztusai

Fotókiállítás a Vigadó Galériában

Mindenkinek megvan a maga Krisztusa. Az enyém ég felé emeli arcát. Fejét nem horgasztja a mellére, tekintetével az eget fürkészi. Reménykedik. Jobb időt, irgalmat vár. Régóta várja őket, de azok csak nem akarnak elérkezni. Testét esők áztatják, sűrű patakok futnak végig rajta, vonásai elmosódtak, bőrét nap égette hólyagosra, szája szakadozott szélű árok. Csak a szeme él tovább. Pléhtestét az idő véresre verte, rozsdafoltok lüktetnek rajta, halálos sebeket mart bele az elmúlás. De még itt van. Pusztulásában is szép. Homlokára világos foltot vetett a fény: csillag ragyog homloka közepén.

Másoknak másfajta Krisztus jutott. Fekete bajusszal és sűrű fekete szemöldökkel. Busa fejét talán a faluvégi vályogos cigányról másolták. Mellette társa ijedt tekintettel bámul a világba, szeme fehérje mandulaformájú, szembogara riadtan röpköd a közepén. Behúzott nyakú, mokány, feszíti hátát a fának, fejét konokul leszegezi, ereje átsüt tehetetlenségén. Ezt egy áhítatos asztalos faragta, amazt a mézeskalácsos: teste bepólyált buba, gombszeme vidáman csillog, lisztes képéből ránk mosolyog.

Pléhkrisztusok *Olasz* Ferenc fotóin a *Vigadó Galéria* ma megnyíló kiállításán. Fakeresztek, kőkorpuszok, vállukra sárga mohapalástot dobott az idő. Korpusz az üres tájban, a havas határban: a semmi közepén.

A másik teremben portrék. Falusi arcok fekete-fehérben, gyíkszemű öregek, kezüket keresztformában összekulcsolják. Olasz Ferenc első filmtekercsének fotói.

– Hatvanhatban végeztem a főiskola magyar–történelem szakán – meséli –, és első fizetésemből egy Werramatic fényképezőgépet vásároltam részletre. Ősrégi masina volt, amit valami egészen szokatlan mozdulattal ellett felhúzni. Persze nyersyaggal sem voltunk elkényeztve akkoriban, az Ilford papírt vagy Ilford filmet még hírből ismertük. De az egyszerű gép mégis ilyen pengeélességű felvételeket készített.

Zircen tanított, és nyári szünetben a szülőfalu szolgáltatta a modelleket az első felvételekhez.

– Lina néni szúrós tekintetét még ma is a hátunkban érezzük. Félelmetes természetét az ájtatos pillantás sem tudja enyhíteni. Kőkemény asszony volt. Fölnevelt egy tucat gyereket, és az idő meg a kíméletlen munka – no és egy kis pálinka hozzá – megtette a magáét. Ez itt Döme – mutat egy másik képre. – Mivel a faluban vagy Lázár volt valaki, vagy Mózer, hogy megkülönböztessék egymást, mindenki ragadványnevet kapott.

Zirc, Pápa, Hévíz – ahol Olasz Ferenc öt éven át tanított. A *Magyar Televízióhoz* 1970-ben került – ügyelőként. Végigjárta a szamárlétrát, amíg a képzőművészeti osztály rendezője lett. Az alapos fölkészülés meghozta a hasznát. Az *Örökségünk* sorozat 1972–73-ban indult, amelyben 10–12 perces filmekben népi bútorokat, parasztházakat, szokásokat mutatott be, majd *Csontváry* festménye: a *Mária kútja* következett. S ahogy az első filmtekercsnél, itt is megtalálta a megfelelő hangot, a látvány egyéni kifejezési módját. Mint aki mozaikból építkezik, előbb csak színeket mutat, finom kis részleteket. Ecsetvonások simulnak egymáshoz, színek keverednek, tűnnek át, formák fordulnak. Megannyi kocka – megannyi önálló kép, amíg legvégül összeáll a teljes festmény. Ekkoriban készült el első könyve is, a *Fejfák*.

– Az ember mindig a közvetlen környezetéből merít – mondja –, s valahol a szülői ház, az iskola körül megtalálhatók azok a szellemi indítékok, amelyek egy életre meghatározzák gondolkodásmódját.

Keszthelyen járt a *Vajda* Jánosról elnevezett gimnáziumba, *Berzsenyi, Batsányi* szellemi közelsége irányította, a falubeli arcok, a paraszti tárgyak, útszéli kőkeresztek, pléhkrisztusok szegélyezték útját. A Fejfákhoz tartozó képeket még könnyű volt összeszedni: a református temetőket kellett felkeresni hozzá. De hol keresse a pléhkrisztusokat? Végül a határ menti területeken, elzárt vidékeken Erdélyben, Felvidéken, Délvidéken, Palócföldön akadt a legszebb emlékekre.

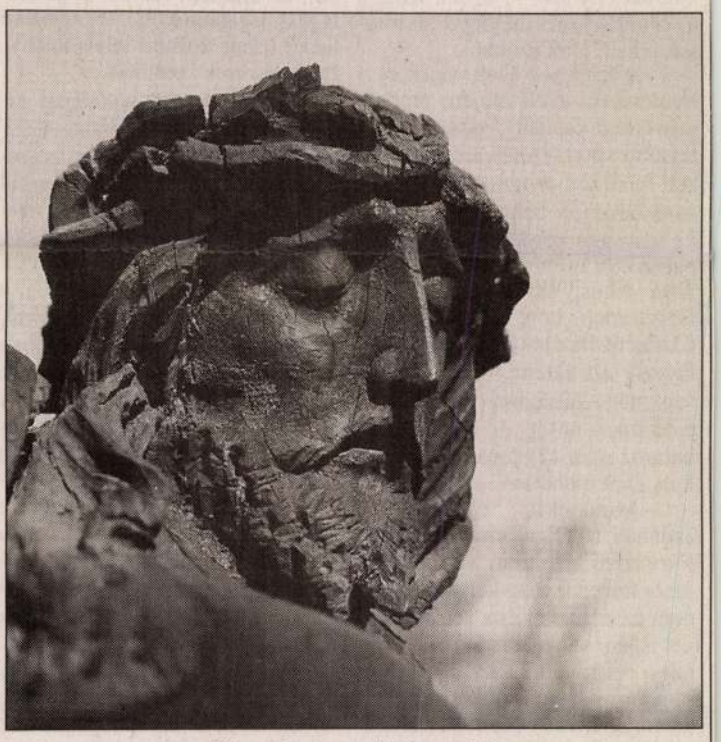

Olasz Ferenc: Krisztusfej

A kiállítás harmadik nagy csoportját a drámai témájú dramaturgiai fotók alkotják. Festményszerű látomások, megkövült mozgások, pillanatnyi fölvillanások ezek, amelyeket a *Halotti beszéd*, az *Ómagyar Mária-siralom*, a *Nemzeti dal* vagy a *Szózat* ihletett.

Összesen mintegy 77 filmet készített. Filmjei – akárcsak a forgatások során készült fotók – önálló értékű alkotások. Versszorok görgetik, csiszolják, keltik életre a gondolatot. Formálják, mint a kavicsot a folyók, a sziklákat a szelek vagy mint az idő – az utak mentén a fából, kőből faragott vagy pléhre festett Krisztusokat.

Honnan veszi látomásait? Mindenkinek megvan a maga Krisztusa. Megfaragja, megfesti, vagy mint Olasz Ferenc, magában hordja és filmre, képernyőre álmodja őket.

Fekete Judit

Tudósításunk az úszó- és vízilabda-világbajnokságról

Egerszegi új szerepe: díszvendég

Perth, január 7.

Világszerte sok mindenkit doppingol, hogy doppingügyekben tiszta víz kerüljön a pohárba. Főként, ha a 8. úszó- és vízilabda-világbajnokság színhelyén, a perthi Challenge Stadium főmedencéjének a partján, ahol éppen a magyarok edzettek – a *Széchy* Tamás- és a *Kiss* László-féle csapat váltotta egymást –, olyan, amúgy egyáltalán nem meglepő elszólásokat hall, mint ezúttal.

– A hetvenes évek végén és a nyolcvanas évek elején, amikor szövetségi kapitány voltam, a legfelsőbb sportvezetés az úgynevezett *biológiai program megvitatására* buzdított bennünket – bökte ki csak úgy kérdés nélkül a csapatvezetői minőségben jelen lévő *Tóth* Ákos, aki a Testnevelési Egyetemen tanít és manapság edzőként fiatalokkal foglalkozik. Először azt hittem, rosszul hallok, vagy netán túlságosan is megviselt a 42 fokos hőség, de a szakember határozottan kijelentette: „vállalom, amit mondtam".

– Mindenki egyöntetűen, azonnali hatállyal visszautasította a rosszízű ajánlatot. Természetesen a felvetést meg kellett tárgyalnom az edzőkkel és a versenyzőkkel is, ám valamennyien elzárkóztak a részvételtől. Széchy Tamás mindjárt három indokot is felhozott az indítvány ellen. Két érv, az erkölcsi és a negatív hatás nem szorul különösebb magyarázatra, de a harmadik is igazán figyelemreméltó: ha rosszul úszik a versenyzője, akkor nem tudja eldönteni, a bekapott tabletta okozta a problémát, vagy netán ő hibázott szakmailag.

– *A doppingolókat látszólag tűzzel-vassal üldöző, ám időnként képmutató politikát folytató Nemzetközi Úszószövetség a kongresszusán az első alkalommal doppingoláson ért versenyzők négyéves eltiltását két évre akarták csökkenteni. Miért?*

– Ez az indítvány teljesen érthetetlen és indokolatlan volt, de az előterjesztés okát nem ismerem, a büró tudniillik szigorúan zárt üléseket tart, s ott fogant ez a szerencsére halva született ötlet. Ám akadt egy igazán érdekes kezdeményezés is. Egy úriember azt javasolta, hogy azt az országot, amelyben egy évben legalább három sportoló doppingtesztje pozitív, a FINA zárja ki a világversenyekről, de ez nem talált meghallgatásra. Kár, hogy csak szóban, ott a helyszínen hangzott el ez a gondolat először.

– *Ön szerint valóban mindenki tiszta sportot szeretne?*

– Meglehet, hogy többeknek nagyon is kedvező a jelenlegi állapot, de érzésem szerint a sportvilágnak legalább a 70–80 százaléka hadat üzent a tiltott teljesítményfokozó szerek szedőinek.

– *Akad persze szabályos elképzelés is az előrelépésre. A házigazdák például különféle technikai újítások bevezetésével akarták gyorsítani a medencét, de ezt nem fogadta mindenki örömmel.*

– A két terv közül az egyik megvalósul, a másik nem. Új, a szomszédos pályákról érkező hullámokat az eddigieknél jobban megtörő köteleket szereltek fel, s ez a megoldás működik is. A rajtkő felső lapjára kétoldalt beépített fogantyúkat viszont a FINA leszereltette a vendéglátókkal, mert ez gyorsította volna a startot, de akik még soha nem használták – márpedig ezt a konstrukciót ez idáig még csak *Ausztráliában* próbálták ki –, azoknak esetleg hátrányt jelenthetett volna.

Hogy vajon a Perthben nagy érdeklődéssel várt s fokozatosan érkező kínaiaknak előnyt jelent-e például az új rendszer, hamarosan kiderül, hiszen hétfőn kezdődnek az úszóviadalok.

– A vádakkal ellentétben a mi versenyzőink igenis tiszták! Ráadásul Kína vezető szerepet óhajt vállalni a doppingellenes küzdelemben! – jelentette ki többek megdöbbenésére még a repülőtéren az ázsiai küldöttség vezetője, *Shi-tian Shu*, aki hangsúlyozta azt is, hogy azt a versenyzőt, akit tiltott szerek használatán érnek, s ez kiderül, szigorúan megbüntetik hazájában. – A Kínai Úszószövetség mindent elkövet, hogy a versenyzők ne szeghessék meg a szabályokat. Nekünk nincs is tudomásunk arról, hogy a sportolóink közül bárki is tiltott anyagokkal akarna jobb eredményt elérni – fejtette ki igencsak megmosolyogtató állásfoglalását a sportvezető.

A tények ellenben önmagukért beszélnek: 1990 és '96 között 23 kínai úszó doppingtesztje bizonyult pozitívnak, s ezen a listán második *Szovjetunió/Oroszország* hét lebukott versenyzővel, harmadik *Ausztria* néggyel, negyedik az *Egyesült Államok* hárommal.

Az viszont az ausztrál sajtóban megjelentekkel szemben téves információ, hogy a FINA a német válogatott szövetségi kapitánya, az egykori keletnémet Winfried *Leopold* mellett visszavonta az 1500 méteres gyorsúszásban világbajnoki címet szerzett hajdani NDK-s Jörg *Hoffmann* akkreditálását is. Mint kiderült, a testület ezt csak akarta, de nem tette meg.

Helyi idő szerint este nyolckor az *ünnepélyes megnyitóval* hivatalosan is megkezdődött a világbajnokság. Az eseményen vendégként részt vett hat élő legenda, köztük az ötszörös olimpiai bajnok, *Atlanta* után visszavonult *Egerszegi* Krisztina is. Rajta kívül itt volt az egykori amerikai úszófenomén, Mark *Spitz*, az amerikai műugrócsoda Greg *Louganis*, a két hajdani ausztrál világsztár Murray *Rose* és Shane *Gould*, valamint az orosz úszókirály, Vlagyimir *Szalnyikov*. A magyar zászlót a csapatok felvonulásakor az 1996-ban a 200 méteres vegyes úszásban olimpiai bajnoki címet szerzett *Czene* Attila vitte, de nem volt egyértelmű, hogy ő lesz a zászlóvivő. Miután ugyanis *Güttler* Károly önként lemondott erről a lehetőségről, Czene és *Rózsa* Norbert „ölre mentek" egymással, hogy kettejük közül kit illet e megtiszteltetés. Most Czene nyert, de ugyanígy, ugyanilyen magabiztosan győzhet kétszáz méter vegyesen is. S mostani „veresége" ellenére Rózsától is győzelmet várunk, például a kétszáz méteres mellúszásban. S akkor mindjárt lesz két zászlóvivőnk is.

Molnár László

Női hosszútávúszás, 5 km: 1. Erica *Rose* (amerikai) 59:23,5 perc, 2. Edith *van Dijk* (holland) 1:00:58,8 óra, 3. Peggy *Büch* (német) 1:01:05,8, … *Kasparik* Edit 1:06:42,0

Férfi hosszútávúszás, 5

1. Alekszej *Akatyijev* (o 55:18,6 perc, 2. Ky *Hurst* (ausztrál) 55:24,9, 3. Luca *Baldini* (olasz) 55:37,4, … 25. *Csendes* Norbert 1:02:49,5 óra.

g Extraliga

rr veretlensége

lt is születtek: előbb az orosz *Matyukov*, majd *Sándor* talált a vendégek hálójába (2-0).

Kijelölték a magyar csapatot a téli olimpiára

Öten még reménykedhetnek a naganói utazásban

A naganói téli olimpiára ké[szülődő] n Japánban. A sífutó *Latrom*

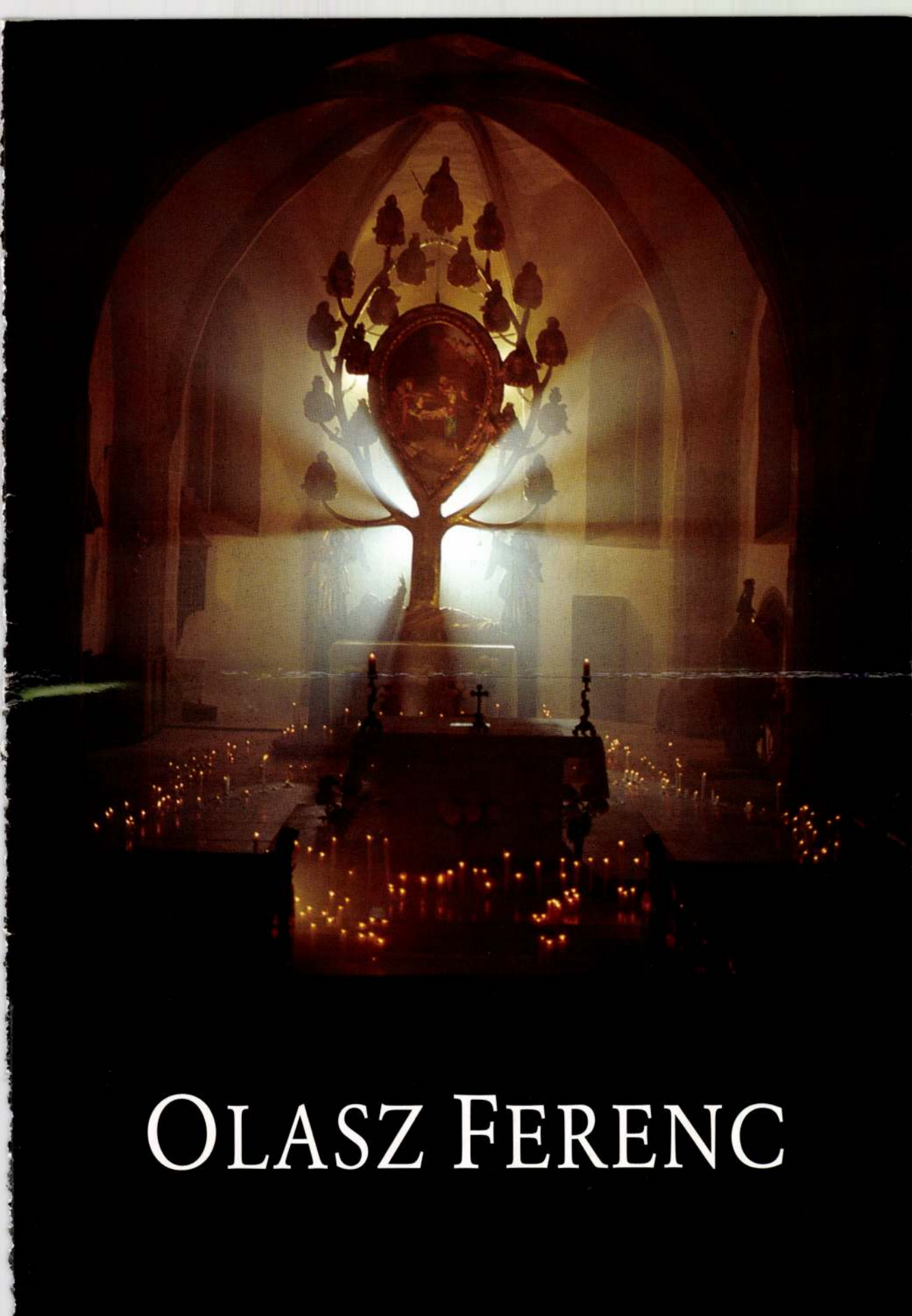

OLASZ FERENC

Olasz Ferenc azt szeretné, ha az angyalok lányok lennének, Henoch apokalipszisét szeretné visszájára fordítani. Történetei a ködbe vesző időben történnek, villany nincs, a ködös hajnalon, a vakító vörös naplementében ősi táncok geometriája szerint jóvá tenni szeretné a jóvátehetetlent. A bukott angyalokat az emberek lányaitól szeretné távol tartani, szeretné a semmi fölé láncolt angyalokat eloldani, és visszavezetni az Úrhoz. Szerepet szeretne cseréltetni, az eredendő bűnben feloldozást keresni, a szerelmes tiszta nőt szárnyasan, a lélek fényével, gyertyával menetelésre bírni, fel-fel a magasba. Szeretne megszabadulni a hajdani angyalnász titáni szörnyetegeitől, a földön körüljáró gonosz szellemektől, a bukott angyalivadékoktól. Minden lefényképezett tárgya, bánatos kis Máriák, elrajzolt pléhkrisztusok, kapuk, tornyok csak erre az egyre valók, a visszafordíthatatlan visszafordítására. Egy falusi kisfiú álma, tiszta, emléktelen reménye lobog szűzi fehérségben minden képen és filmen, minden áttünésben, a látványok mindig konfliktusmentes keverésében.
És hát persze, a háttérben ott dobog a megcsúfolt, ízekre szedett, de eleven magyar Pendragon-legenda.

Könyveim:
Fejfák 1975.
Mindörökké 1978.
Dicsértessék 1989.
Székelykapuk 1989.

Kiállításaim:
Ferencvárosi Pincetárlat 1973.
Alsópáhok, Kultúrház 1974.
Veszprém, Piarista templom 1985.
Keszthely, Kármelita templom 1986.
Esztergom, Keresztény Múzeum 1989.
Várszínház 1990.
Strasburg, Egyetem 1991.
Párizs, Magyar Intézet 1992.
Győr, Bencés Gimnázium 1996,1997.

Filmjeim:
Fejfák 1973.
Az Esztergomi Keresztény Múzeum kincsei 1974.
Nagy Balogh János 1974.
A Veleméri Szentháromság templom 1975.
Pieta (Keszthelyről) 1975.
Medgyessy Ferenc 1975.
Csontváry: Mária kútja Názáretben 1975.
Kolozsvári Tamás: Kálvária-oltár 1977.
Fülep Lajos 1977.
Mexikó Arca 1977.
Csontváry: A Libanoni Cédrusok 1978.
A siklósi vár 1978.
A nyírbátori Ferences templom 1979.

Töredék (A mulandóság fölé) a népi vallásosság tárgyi emlékei 1978–1984
Mindörökké / Kőkrisztus / Sirató / Harangláb / Mária-siralom / Madonna / Mindenszentek / Üvegképek / Pléh-Krisztus / A tákosi templom / Krucsay-oltár / Nemeskér / Vasboldogasszony – Mária oltár / Virágozó Asztalosok (festett famennyezetes templomok (I.–IV.) / Kálvária / A mulandóság fölé (faépítészet)

Kondor Béla: Szentek bevonulása 1983.
A nagyszentmiklósi kincs I.–II. 1984.
Elégia (Bartók Béla) 1985.
Nap a Holdhoz
(zenei meditáció Assisiben 1985.
Festa Musica Pro (Assisi II.)
Glória (Giotto, Lorenzetti ... Assisi III.
M. S. Mester I. Ave Maria
II. Passió

Filmjeim (folytatás)
Csontváry Kosztka Tivadar (1985–1986)
I.–II.–III. tétel
Csontváry: Siratófal 1987.
Gyöngyöspata temploma 1987.
Rachmaninov: Vesperas 1987.
Úrkoporsó Garamszentbenedekről 1988.
Szent László herma 1989.
Mária halála Kassáról 1989.
Mária főoltár Csikmenaságról
I. Ave Gratia 2. Keresztút
Magyar Szentek 1989–1990.
Lőcsei Krónika 1990.
Lőcsei Pál 1990.
Mersits Piroska 1990.
A Vizsolyi Biblia 1990.
El Greco 1990.
Kolozsvári Testvérek: Szent György 1990.

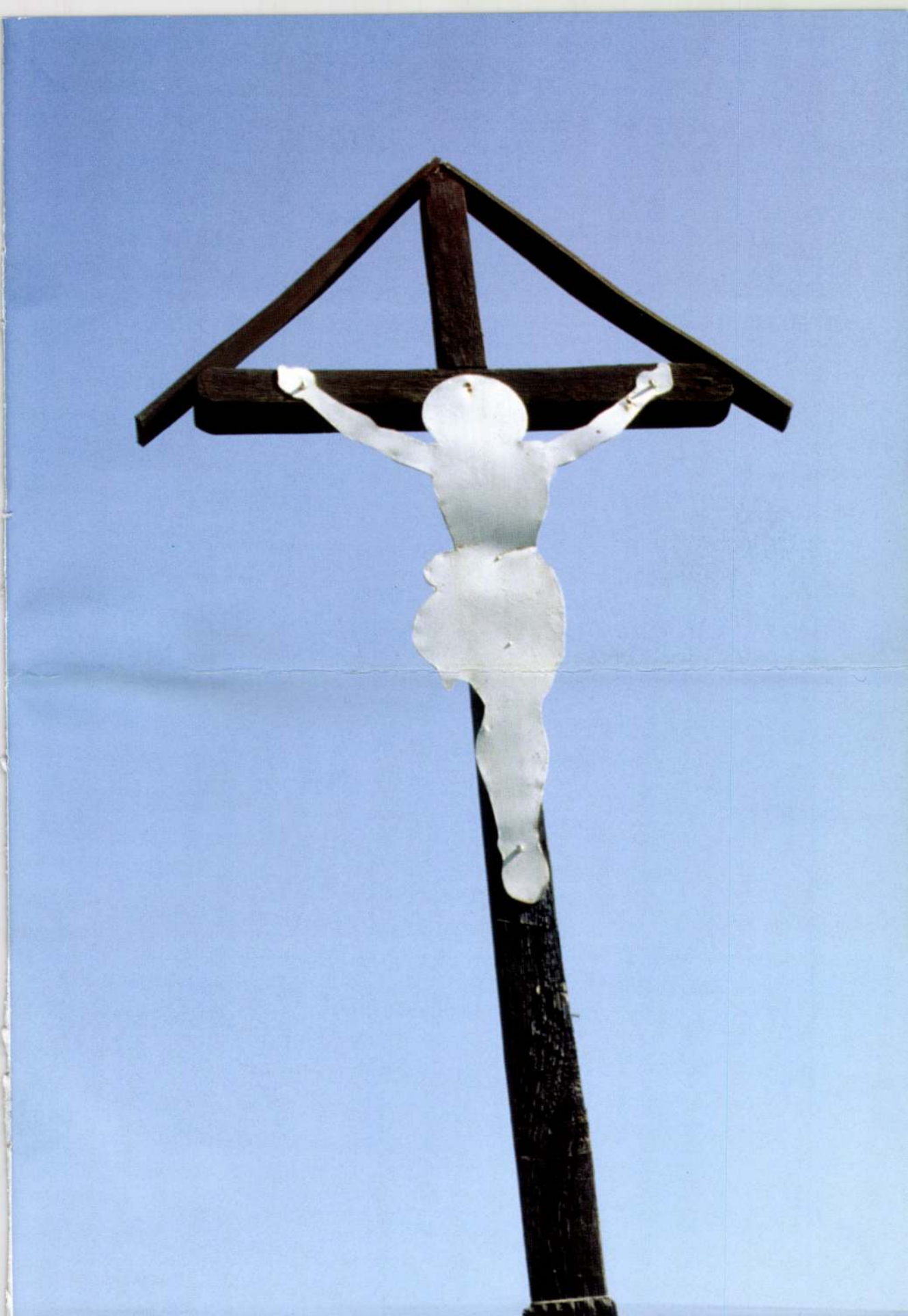

Közel hetven művészeti (képzőművészeti, zenei) filmet készítettem: a nagyszentmiklósi Kincs-től a középkori magyarországi művészet legszebb emlékein át (A Szent Korona, Szent László herma, Halotti Beszéd, M. S. Mester) Csontváryig. A zenei és képzőművészeti alkotások vizuális megjelenítési lehetőségeit, az alkotó interpretáció lehetőségeit keresem.

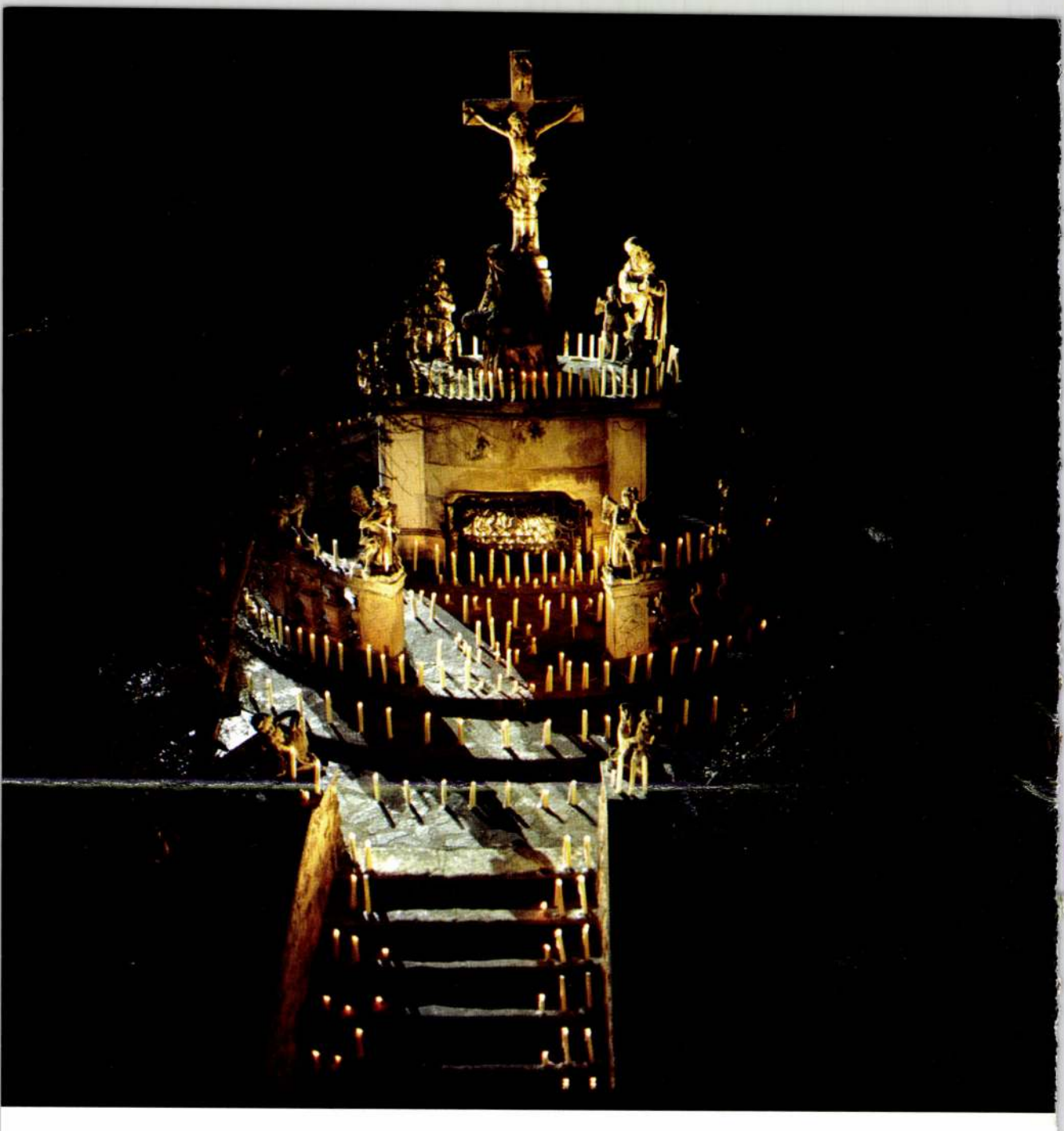

Makovecz 1990–1992.
Angyali Üdvözlet 1992.
A templomépítő
(Makovecz: Paksi templom) 1993.
Nemzeti Dal 1993.
Himnusz 1993.
A Szent Korona 1993.
Szózat 1993.
Halotti Beszéd és Könyörgés 1993.
Ómagyar Mária-siralom 1993.
Zászlók 1994.
Te Deum 1994.
Magyar Te Deum 1994.
Gyertyaszentelő Boldogasszony 1995.
Országépítő (Csenger) 1995.
Szivárvány Havasán
(Maczkó Mária énekel) 1996.
Gyászvers 1997.

„Ne mondd a fényt árnyéknak, az árnyékot pedig fénynek!"

(Ókori keresztény jótanács)

1943. január 1-jén születtem Alsópáhokon (Zala megye).
A falu két szélén állított kereszt mintha életemet – a születéstől a halálig – jelképezné ... Emberi létünk két pólusa között egy-egy ház előtt a hit, a vágy, a szerelem, a hűség, a remény, az öröm és a fájdalom keresztjei, életem stációi. Bármeddig is jutottam, ma sem léptem ki szülőföldem kapuin, bárhová vetődök is, hordozom ezeket a határokat.
Zajos, túlhajszolt életünket megszólító, meditációra hívó hangnak szánom munkáimat, vigaszul a HIT és az ÉLET mulandósága ellen.

Egyre kevesebb ember törődik azzal, hogy személy szerint ő tisztességesen cselekszik-e vagy sem. Egyre kevesebb embert érdekel saját lelkének vagy lelkiismeretének tisztasága. Képletesen szólva: egyre több emberben hal meg az Isten, és űr marad a helyén. Amig mindenki a hatalomról beszél, és senki sem emlegeti hitelt érdemlően vagy meggyőzően a saját, egyszemélyi emberi felelősségét, addig eleve kieszközöljük magunknak a fölmentést.
Ha mindenki úgy dolgozna a saját szakmájában, mintha csak rajta múlna a világ jobb sorsa ... A pannonhalmi apátság egyik kápolnájában a magasban találkozó kőívek tetejére – a templomba lépők számára láthatatlan helyre – virágokat faragott a középkori mester. Az a kőfaragó teljességre törekedett, számára az volt a természetes. Ugyanennek a templomnak a díszkapujánál tíz pár gyönyörűen csiszolt oszlop áll, melyekről úgy derült ki, hogy a barokk alkotásai, hogy a restaurátorok felfedezték, az oszlopok háta, falnak támaszkodó része (amit a templomba lépő szintén nem láthat) nincs kifaragva, rücskös.
ÉN A LÁTHATATLAN VIRÁGOKHOZ VONZÓDOM.

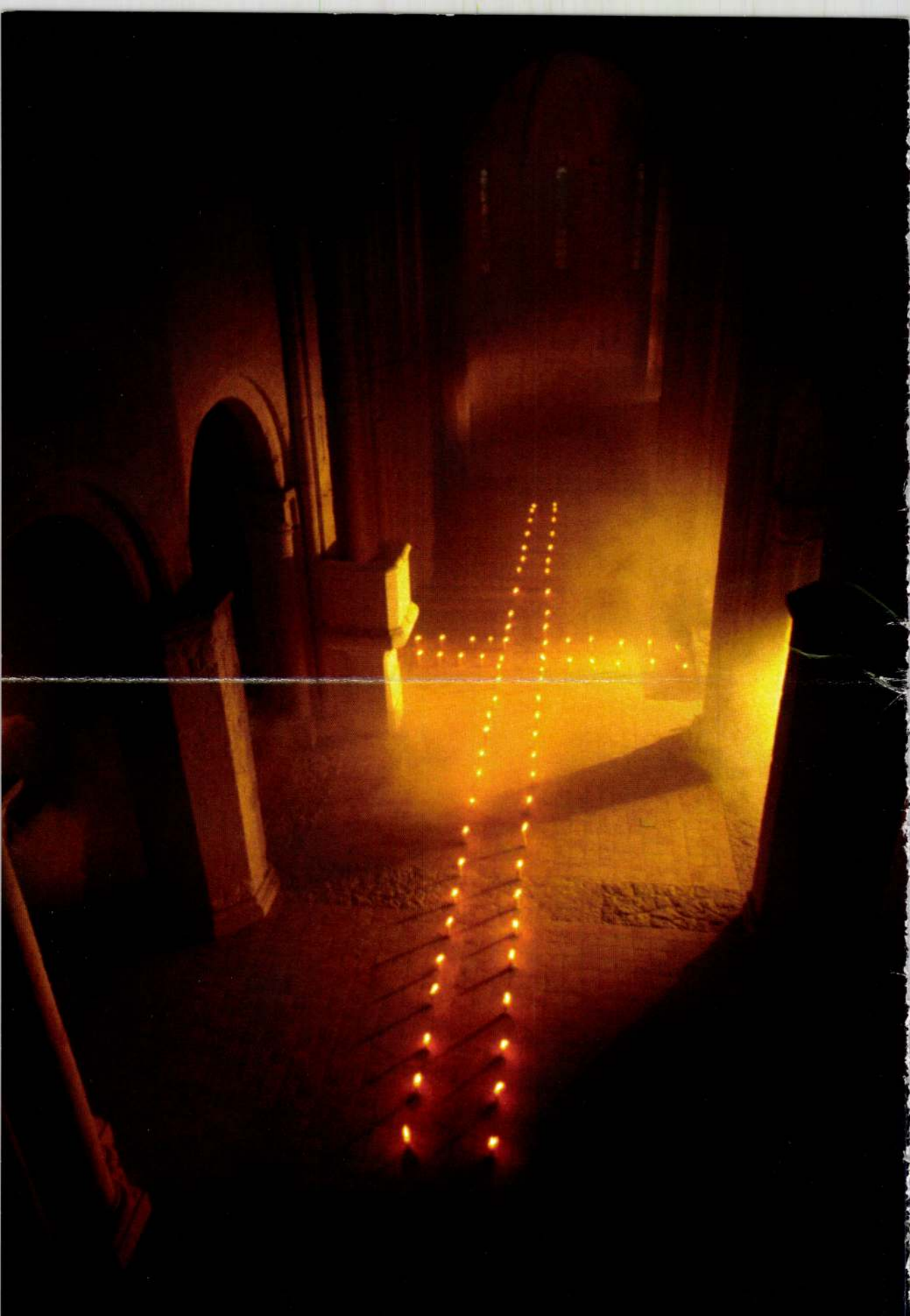

OLASZ Ferenc

Tiszatáj, 1989. 11.

SÜTŐ ANDRÁS

Az élet és halál kapui

BEVEZETŐ SOROK OLASZ FERENC KÖNYVÉHEZ

Székelyudvarhely Szejke nevezetű hegyoldalán található Orbán Balázs sírja. A vigalmi helynek kiszemelt völgyből — ahol mindenkor vásári a sokadalom, s az énekes hangulat — külön út vezet föl hozzá. A síremlékhez közeledve, midőn az embert a kegyelet érzése kezdi szótlanná tenni, kapuk szólalnak meg ősi feliratakkal. Hét kapu alatt kell elvonulni, hogy Orbán Balázs nyugvóhelyéhez jussunk. Az utolsót — halála előtt két esztendővel — ő csináltatta. Az életnek nyilván, galambdúccal a homlokzatán. Galambok persze nem tanyáznak benne. A kapu gazdája nem gondolhatta, hogy valójában gyászkaput faragtat magának. Nap, Hold és csillag jelzi rajta: mire esküdtek föl a székelyek például még 1707-ben is Pekri Lőrinc vezérüknek. Napimádók lettek volna? Én úgy gondolom, másfajta alázat és reménység diktálta szimbólumaikat: az örökkévalóságé. Maradnánk meg, miként a csillagok. Mert nem volt könnyű megmaradni ezen a tájon. Diadalkapu állítására sosem nyílt alkalom. Ezt a fogalmat Mohács óta mellőzni lehet a magyar szótárban. A legnagyobbnak nevezett székely: Orbán Balázs sorsa is gyászkapuk alatt alakult példájává a kényszerűségnek, a székelység történelmének viharaiban. Itt azonban álljunk meg egy pillanatra. Nyugati újságíró — akit gyanús propagandaszövegek tájékoztattak Erdély népességi viszonyairól — azt kérdi tőlem: igaz-e, hogy a székelyek nem magyarok? Hanem micsodák? Nem tudja pontosan, de »mások«. Titokzatos eredetű nép. Az erdélyi szászokról tudja, hogy németek. A svábokról is. Ám a székelyek? Bizonytalanságát — mint kiderült — főleg azok a zsurnaliszta történészek táplálják, akik bekebelező mohóságukban vissza-visszatérnek ama feltételezéshez, miszerint a székelyek valójában elmagyarosított románok. Erre semmi bizonyíték ugyan, de mit számít az? Fő a cél, amelyet ezek az eredetmegszállottak maguk elé tűztek: visszavezetni a székelységet az ősanyanemzet kebelére.

A kifejezés: *siculi*, népet, nemzetséget jelent, és egyben határőrségi megbízatást is. Idegen fülnek persze nehéz észrevennie, hogy a nemzetség és nemzetiség: két külön fogalom. Az egyik törzsi eredet jelzése, a másik: etnikum, nemzeti hovatartozás. Ez utóbbit nézve: a székelység a magyar nemzet legkeletibb tömege a Kárpát-medencében. Ha azt mondom: székely, valójában a magyarság fogalmának szinonímáját használom. A székely-magyar pedig olyasféle párosítás, mint például a *leopárduc*.

Erdély történetében a székelység mégis külön nemzetként szerepelt sok évszázadon át. Ez társadalmi szervezettségi sajátosságaiból ered. A székelység középkori önkormányzata, katonai demokráciája olyan jelenség, amelynek párját a feudális Európában hiába keressük. A XIV. század végéig a székelység — a siculitás — fogalma a nemességgel volt azonos. A lovas és gyalogos harcosok adót nem fizettek, s kezdetben senkinek sem volt magánbirtoka. Az erdő- és földhasználat ősi jogrendszer alapján közös volt. Önkormányzata azonban, és minden kiváltsága a XVI. század végéig felőrlődött az általánosban. A feudalizmus jobbágyi nyomorúságát végül a székelység épp-

úgy elszenvedte, mint az Erdély földjén vele együtt élő román jobbágyság. Újkori története nem egyéb, mint felkelések sorozata a legendák ködébe veszett jogokért. Vérveszteségei iszonyúak voltak. Csoda, hogy fennmaradt, hiszen egyként tizedelte a tatár és török, kolera, és az erdélyi magyar főnemesség, János Zsigmond (1562), Báthory István, majd Mária Terézia őnagysága, az éjfélkor kötéllel katonát fogdostató II. József, a negyvennyolcas szabadságharc, az osztrák elnyomás elleni összeesküvések sorozatos kudarca. (1853-ban, amidőn Marosvásárhelyt Török Jánost és társait felakasztják, 10 000 az osztrák önkény elleni összeesküvők száma.) A változatos büntetésekből élve menekültek azért növesztettek hosszú hajat, hogy levágott fülük helyét takargassák vele. A tizenkét éves gyerekek már katonakötelesek voltak. »Igen bővérűek, minden században meg kell csapolni őket« — mondta Buccow generális róluk. A siculicidium évében (1764), midőn egy részük »elcsángált« — vagyis elbujdosott — csángónak Moldvába, csupán a kerékbetörtek száma 408 volt. 1848-ban Agyagfalván százezren gyűltek egybe — igent mondani Petőfi eszméire. Ha baj volt, nem oktalanul mondta Bem tábornok: »Azt csak bízzuk a székelyekre.« Igaz, túltengett bennük mindig a harci kedv. 1849 februárjában Medgyes alatt gyülekeztek. »Nincs ruhátok« — szólt a vezérkar. »Majd Szebenben szerzünk az osztrákoktól« — mondták a nemzetőrök. És bevették Szebent. Majd azután: hogyan tovább? Nincs golyóbis. »Van Bem apó lábában!« És rohantak a halálba zászlós kopjáikkal. Egyet hívtak: mindahány ment. Egyet üldöztek: rohant valamennyi a megmentésére. Ismeretlen volt például számukra a civil temetés. Halottaik sírjába az imádság és a feltámadás reménye mellé puskalövést küldtek.

Súlyuk, szerepük igen jelentős a magyar történelemben és szellemi életünkben. Az 1514-es parasztfelkeléshez ők adták a vezér Dózsa Györgyöt, akiről Marx is értekezett, és aki Doja Gheorghe néven román hősként szerepel a román tankönyvekben. Ők adták Mikes Kelement, a magyar széppróza halhatatlanját, aki Rákóczi fejedelemmel együtt törökországi száműzetésben halt meg. A székelyek adták a magyar nyelvterület legszebb balladáit és irodalmunk egyik klasszikusát: Tamási Áront.

*

A székelyföldi magyarság joggal büszkélkedik Orbán Balázzsal is. Nem pusztán a provincia önérzete ültette őt az emlékezet aranyszékébe. Az udvarhelyszékiek nem túlozták el a jelentőségét, amikor oly impozáns síremléket emeltek neki a Szejke-fürdő gerincén, hogy már nem is személyt, hanem eseményt tiszteltek meg benne. Mindazt talán, ami megesett e tájon az idők folyamán. A minduntalan fölvetett fejre zuhintott csapásokat, a kerékbetörteket, a megcsonkítottakat, a fejszével lenyakazottakat, az elbujdosottakat, a siculicidiumok iszonyatából kimenekülteket, torkukban a szülőföldsirató szavakkal:

Mikor Csíkból elindultam, jaj,
színem se volt, úgy búsultam, jaj!
Kezem fejemre kapcsoltam,
szegény Csíkot úgy sirattam, jaj!
Mikor a falu végire kiérkeztünk, jaj!
nagy szomorún visszanéztünk, jaj!

Láttuk sok kémény füstölgését,
felfelé lengedezését, jaj.
Mikor Sepsiszentgyörgyre megérkeztünk, jaj,
egy fogadóba mind bémentünk, jaj!
Elévettük a tarisznyát,
azt a csíki tarkabarkát, jaj.
De én még enni se tudtam,
szegény Csíkot úgy sirattam, jaj!

A siratódallam ott szorongott Orbán Balázs torkában is. Kossuth híve és barátja volt. Victor Hugo imígyen dicsérte: kétszáz francia Orbán Balázszsal meg lehetne buktatni a francia császárságot. Az emigrációból hazatérve megírta hatalmas művét a Székelyföld emberi és tárgyi világáról, történelmi emlékeiről, népművészetéről, legendáiról, küzdelmeiről. Tudomásom szerint: méreteiben egyedülálló vállalkozás a magyar kultúrhistóriában. Faluról falura, városról városra járva, sőt háztól házig, embertől emberig kutatva hordta össze művének anyagát roppant nehézségek közepette.

A szabadságharcos — fölcserélvén a kardot a tollal — önismeretünk bővítésének szentelte életét. »Szentjeim a forradalmárok« — vallotta. A forradalmárokat az osztrák bosszú fölakasztatta és agyonlövette, szerteszóratta, mint a mákot, a világ minden tájára, Orbán Balázs szentjeinek helyét lenyakazatlan szentségünk vette át: a szülőföld parancsainak teljesítése. Önmagunk számbavétele és megőrzése, szellemi értékeink gyarapítása, diadalkapu nélküli múltunk tisztelete s napjainkig sugárzó, vagy álmainkba sikoltó tanulságainak okos hasznosítása.

Amit Orbán Balázs fölmutatott: sok helyütt romantikus persze; történész, szigorú szakember kifogás alá vetheti. Egészében mégis eszméletserkentő hagyaték, egy nép szellemi és tárgyi univerzumának maradandó dokumentuma. Szerzője beutazta Kelet egzotikus világát is, az igazi Nagy Utazás mégis az itthoni volt. Ez a nehezebb s az eredményesebb is: batyut kötve elindulni — önmagunk felé. Ilyenformán, ha ismerős arcunk föltűnik a múltból, és netán megnyugtató mosolya is, hogy ahol vagyunk: huzatban is jó helyt vagyunk — a vigaszért Orbán Balázsnak is kijár a köszönet.

*

Orbán Balázs kapui: az élet és halál kapui. Ha sírjánál eltűnődünk a Székelyföld történelmi sorsának hányatottságán; ha képzeletünk, mint büdös rókalyukakat, számba veszi a székelység magyar etnikai mivoltának tagadását célzó kísérleteket; ha azt is tudjuk, hogy ennek a tájnak közel milliós magyar tömege újabban egyetlen népszámlálás alkalmával sem lépett csapdába, elkerülvén a sandán fölkínált rubrikát, amelyben magyar helyett *székely nemzetiségűnek,* tehát fantometnikumnak vallhatta volna magát; ha Orbán Balázs indexre került életművét nem ereklyeként, hanem kisebbségi létünk számbavételének serkentő példájaként értékeljük: akkor a nevezetes sírtól visszajövet a faragott kapuk az életbe, a jelen felé irányítanak bennünket; székelyföldi városokba és falvakba, ahol metaforikus, ősi jeleikkel és felirataikkal múlt, jelen és jövendő hármas dimenziójában beszélnek egy emberi közösség élni akarásáról.

Élni — és nem akárhogyan!

Hanem — a sajátosság méltósága szerint — önmagunk megtartó hagyományaiban.

Már megint az átkozott hagyomány? Már megint holmi ódon érdekesség? Már megint sajátosság?

Igen, már megint! Mert átkozott ugyan — sorsa mutatja. Ódon is, mint akármilyen más nép hagyományvilága, meg sajátos is: megteremtőjének különös szellemi jegyeit viseli, amelyek végül is egyetemes emberi értékeket gyarapítanak.

Miről beszél ma is az úgynevezett székely kapu? A világ megszépítésének szándékáról. A tartós otthon megteremtésének vágyáról. Mert aki kilép rajta, nem a megtagadott portát, a felrúgott múltat, avagy az oly divatos *nihilt* hagyja maga mögött.

Hanem a ragaszkodást a *visszamenetelhez.* Áldás a belépőre!

Áldás vagy verés: vállalni kell.

Ahol ma székely kapu épül: ott megannyi kihalt szándék hamuja alatt a vállalás parancsa izzik. Sorsvállalást kell mondanunk — újból. Kós Károly hajdani kiáltványának hangján, egy Reményik Sándor rekedt kiáltásaihoz csatlakozva: a szülőföld sír utánatok, emberek!

Ahol ma székely kapu épül: tagadás az, a reménytelenség tagadása. Csíkszereda környékén egy új kapu homlokáról Tamási Áron szavai szólnak imígyen: AZÉRT VAGYUNK A VILÁGON, HOGY VALAHOL OTTHON LEGYÜNK BENNE!

Ez a valahol: a szülőföld. Érte küszködnek most a beszédes kapuk is.

Sorsuk: gazdáik sorsa.

*

Kényszergondjaim között az idők folyamán kapugondok is megtelepedtek. Székely atyafiak öntötték elibém változatos panaszaikat, közöttük ilyet is: a hatvanas évek elején felügyeleti sétája közben egy kisvárosi polgármesternek a székely kapuk láttán zseniális aggodalma támadt: a cserefába vésett napsugarak, levelek, virágok, madarak színeiben jól fejlett politikai érzékkel és kombinációs készséggel iszonyatos veszedelem jelenléte is észrevehető: a kapunak jobb felső sarkában búsongó madárka piros csőre, fehér szárnya a bal sarok zöld leveleivel együtt... ó atyaságos fennvaló Úristen! — a magyar nemzeti színeket »adja ki«. Azok a kapuk tehát: nacionalisták!

Kommunista ébertelenség és szájtátiság, mondta berezelt polgármesterünk, s a színes kapukat rendeletileg sötétbarnára mázoltatta. E műveletet az emberek nagyrészt *pakurával,* az ásványolaj olcsó melléktermékével hajtották végre.

Micsoda gyász!

A megtiport hagyomány gyásza.

Micsoda szégyen!

A hatalmi önkénynek mily szemérmetlen és szánalmas tobzódása virágok felett, faragott, piros madarak testén! Vendéget invitáló betűkön. Napon és Holdon és klerikális reakciónak nyilvánított szavaikon: »Isten segedelmével e kaput állíttatta Csepregi Mihály és neje...«

A feketébe vont kapusorok mintha tömeges halálhírt jeleztek volna: háborút, pestist, a félelem koleráját. Aztán elmúlt, meghunyászkodásra kényszerítette a nép lázongása. Ám a székely kapuk megsemmisítési kísérletei nem

szűntek meg. Gazdáik a hatalmi packázás változatos formáit szenvedték el folyamatosan.

Miért oly magas az a kapu?

Miért nem alacsonyabb?

Honnan a fája, deszkája?

Volt-e rá engedély, határozat, felsőbb jóváhagyás?

Nem illeszkedik szabályszerűleg a falurendezési előírásokhoz, az állami szabványokhoz, tájhoz, politikához, ideológiához. A szomszédos vaskerítéshez, kőfalhoz, hivatalos távlati elgondolásokhoz. Konzervatív, elszigetelődő, begubózó, hivalkodó, cifra és problematikus.

Ám e hatalmi kötekedések ellenére is épülnek, szaporodnak a székely kapuk Székelyföldön. Nemcsak esztétikai igény: az életösztön is serkenti a kapuállítókat. Veszendő értékeikből mentik a menthetőt.

Kitetszik ebből: megannyi emberi tragédia közepette kapubánat is van. Az élet és halál kapuinak jelrendszerében a hivatali gyanakvás hitvallást sejt.

Jól sejti.

A faragott székely kapuk egy sajátos népi szellemiség tárgyi megtestesülései. Hitvallás ez? Annak megvallása ilyenformán is, hogy folyamatos létében a székelység századok értékes hagyományaihoz ragaszkodik. Aki ezekből kiforgatná: jobb, ha a tréfás kapufelirathoz tartja magát: »Áldás a belépőre, hát még a kimenőre.« Ezt persze könnyű mondani. Mert ez csak ráolvasás a reális veszedelemre.

Úgy sejtem, ezzel a könyvével Olasz Ferenc a székely kapunak e vallomásos értelmét óhajtja közkinccsé tenni. Aki közelképeiben elmerül: egy különösnek vélt népi világ szépségeiben talál igaz gyönyörködést, miközben zord századok tanulságain is eltűnődhet. Azon mindenekelőtt, hogy a székelymagyarok kapukkal is azt mondják, amit Mikes Kelemen hűségéből tanultak:

Vagyunk, akik voltunk, s leszünk, akik vagyunk, Isten minket úgy segéljen!

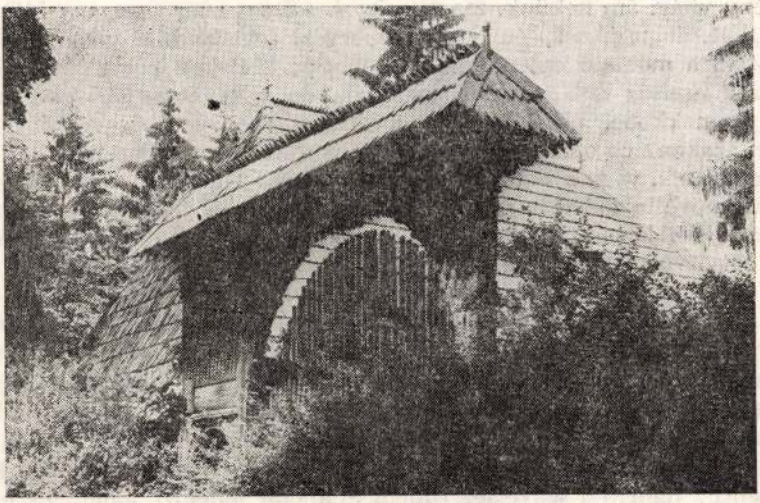

OLASZ FERENC FOTÓJA

Mária könnye

BESZÉLGETÉS

OLASZ FERENCCEL

(Akár egy kápolnában; széttekintve Olasz Ferenc otthonában, a fehérre meszelt falon Corpus, piéta, a sarkokban fába mintázva Mária a Gyermekkel. Nem műkincsgyűjteményének darabjait sorolom. Olasz Ferenc az árokpartra dobott, temetőkerítésen túlra hajított szobrocskákat gyöngéden felemelte, megtisztította sártól és méltatlanságtól, s házában méltó helyre állította. Az asztal fehér abrosszal leterítve; a szobában mindenfelé virág. Nemcsak a csönd és a békesség, a hűvös idő is templomi áhítatot sugall. Augusztus 30-a van. Talán a történelmi idő is dideregtet: augusztus 29-ét Keresztelő Szent János fejevételeként is tudja a keresztény világ, ám nekünk, magyaroknak sokszorosan a pogány időkre emlékeztet; 1521. augusztus 29-én Nándorfehérvárt foglalta el a török; ugyanez a nap 1526-ban a mohácsi csatavesztés időpontja; 1541-ben pedig Buda esett el. A magyar államiság első meg- és széttöretésének gyásznapjai. Az ismeretlen mesterek homokkőbe, pléhből, fába mintázott szenvedő és vérző Krisztus-portréiban azoknak az embereknek a mását is a keresztre képzelték, akik nádasokba menekültek, vagy a templom óvó falai között Istenhez imádkoztak, avagy paticsvárak mögé húzódva harcoltak a maguk és a haza megmaradásáért. Olasz Ferenc húsz éve kezdett élettervéhez. Hogy ha másként nem, fotográfiákba, filmekbe rögzítve mentse meg az örökkévalóságnak a kultikus népi művészet emlékeit. Nagy László szép szavai indították útra a sorozatot; a *Fejfák*, majd a *Mindörökké* következett 1978-ban. Kiállítások, könyvészeti díjak, elismerések jelezték vállalkozásának igényét. És mégis. Azóta újabb könyve nem jelent meg. További szerződések és ámítások fölött most ne tartsunk lajstromot. Egyik kiadó albumnyi, pótolhatatlan képét elvesztette; neves személyiségek hazudoztak neki; szakmai, s hivatalos felszólításra kérte felvételét a Magyar Fotóművészek Szövetségébe, s mindmáig arról se értesítették, hogy nem vették fel. Ez nem Olasz Ferencet, hanem a szövetség fülledt állapotát jellemzi, amelynek egyik fő vezetője nem éles optikájáról, hanem Kádár János bizalmasaként volt ismeretes.

Olasz Ferenc Ady Endrével álmodta, hogy „nagyot és szépet, emberit és magyart" alkot filmjeivel és fényképeivel. Félve idézem Adyt is vele kapcsolatban, mert a percemberkék dáridóznak. Akik közügyi és emberi mivoltukban munkásmozgalmi és ideológiai citátumokban kopottan, és százszor megalkudva, most Petőfi nem alkuvásával, Ady mennydörgő magyarságával és József Attila gondolatával óhajtják igazolni önmagukat.

Velük szemben az Idő nem alkuszik majd.

Olasz Ferenc pedig hiábavalósági érzésének közepette járta a felvidéki, őrségi, székely portákat, elhagyott Krisztusokat keresett a határban. Nem adta fel, noha Ézsauval nemcsak tudta, de megélte: „... és eltávozott a jogosság, / és az igazság messze áll, / mivel a hűség elesett az utcán, / és az egyenesség nem juthat be. / És a hűség hiányzik, / és aki a gonoszt kerüli, prédává lesz."

Ülünk az asztalnál egymással szemben, s nemcsak mi vacogunk az augusztusi nyárban, hanem az ablaknál dúsan futó Mária könnye virág is. Mondják Golgotavirágnak is. Most zöld levelei között a szirmok összezárva szerkezetüket és színüket titkolják.)

— *Életedre visszagondolva, első emlékképedként milyen kapu merül fel benned?*

— Kérdésed bizonyára arra utal, hogy idézném meg az alsópáhoki szülői ház portáját s kapuját, amelynek nyílása egyben a világ irányába tárulkozásomnak jelképeként is értelmezhető. De az én életem kapuja egy térben tágasabban leírható tartomány, amely Páhokon ma sem merült el a gyermekkorommal, hanem bennem él. Ez a kapu pedig a falu elején s végén álló két kereszt között nyílik és záródik, ami sorsomat és etikai hovatartozandóságomat mélyen meghatározza. A faluban házak előtt is állnak keresztek, s ezek szimbólumai azoknak a stációknak is, amit az ott lakók, a világháborúkat megjárt és megszenvedett, a magánéletükben és a történelemben, az ötvenes években megnyomorított emberek bejártak. A falu két szélén állított kereszt mintha életemet — a születéstől a halálig — jelképezné... Emberi létünk két pólusa (két sorompója) között egy-egy ház előtt a hit, a vágy, a szerelem, a hűtlenség, a remény: az öröm és fájdalom keresztjei, életem stációi. Bármeddig is jutottam, ma sem léptem ki szülőföldem kapuin, bárhova vetődök is, hordozom ezeket a határokat. A vágy: kiszakadás a gyűlölt, lezárt, mozdulatlan életből, s eljutni a „világba". S aztán a „metamorfózis" után a szent kötelesség: megalkotni a szülőföldről és a „világról" szóló művet. Valamikor Sümeg nagy búcsújáró hely volt; Zalavárról, Sárnellékről, Nemesboldogasszonyfáról zarándokoltak az emberek Sümegre, útjuk Páhokon is átvezetett. Már csak mesélték nekem, hogy valamikor a falu elején fogadták a búcsúba tartó szomszéd falvak embereit. Kenyérrel, borral kínálták őket, s ha máskor villóztak is a szenvedélyek egymás iránt, az ünnepi alkalmak eloldották az ellenségeskedéseket, s az összetartozás szép alkalmaivá emelkedtek a találkozások. S ezen a két kereszt közötti úton, ha egymással szembetalálkoztak az emberek, még ha ellenségek is voltak, a köszönés szentsége élt bennük: „Dicsértessék...", mondta az egyik; „Mindörökké", válaszolta a szemben jövő. Lelki és erkölcsi kényszer működött bennük, az együttélés, az emberi viselkedés elemi normáit nem adták fel magukban. Máig úgy érzem, hogy a falu két végén álló keresztek között rajlik az életem. De ha valamilyen oknál fogva ez a két kereszt eltűnne, az én érzéseim akkor se változnának. Úgy él ez bennem, mint amikor Zalaszentlászló környékén fakrisztusokat kerestünk, s egy néni biztatott: menjünk ki a szőlőhegyre, ott gyönyörű munkát találunk. Rábukkantunk, de csak az üres keresztre. A Corpus hiányzott. Kutattunk utána, majd kiderült: a háborút még átvészelte, de '56 után már eltűnt. Mégis, a néni tudatában év-

tizedek múltán is élt, s ha felnézett, ő a szenvedő Krisztust is odalátta a keresztre. Mert benne élt a Megváltó.

— *Otthoni és személyes indíttatásodra utaltál, de azt gondolom, hogy nemcsak érzelmi kötöttség, hanem esztétikai eltökéltség is dolgozott benned, hogy felvállaltad a Kárpát-medence szakrális magyar népművészetét. Pedig nevezetes katedrálisokról és világhírű képgyűjteményekről készíthetted volna filmjeidet...*

— A rendkívüli ember, esztéta és filozófus, Fülep Lajos írja, hogy a század elején, amikor a világ művészetének egyik fővárosából, Firenzéből hazalátogatott, a Székelyudvarhely környéki falvakat járta, mert „a maguk építette tornácos, filagóriás házak, maguk faragta, festett kapuk, kerítések sorai között szerényebb skálán, kisebb arányok és igények fokán ugyanezt élhettem meg; a végig egységes stílust és változatait nem lehetett megunni, nem lehetett betelni velük, mind ugyanolyan volt, és mind más, és mikor sajnálatosan meg kellett válnom tőlük, nem tudtam mást mondani, mint: ennél szebb már ne is legyen semmi". Fél évszázaddal később én se tudtam és tudok mást mondani. A vasboldogasszonyi Mária mennybemenetele oltára előtt leboruló ember ugyanazt éli át, mint a párizsi Notre Dame hívője.

— *Tudom, hogy munkásságod tudományos alapozottságában Fülep Lajos mellett Bálint Sándor életműve is meghatározó.*

— A Töredék sorozat forgatásakor ismerhettem meg Sándor bácsit. Pár napot otthonában tölthettünk, s gyűjteményének legszebb darabjai, a Mária-házak, a Prágai kis Jézus, keresztek, nyomatok legalább filmünkben megmaradtak az örökkévalóságnak. Amikor Sándor bácsi felhívta figyelmemet a Tápé határában lévő pléhkrisztusra, néhány nap múlva száz darab színes diát, pléhkrisztust tettem elébe. Boldog volt, s örömmel vállalta a könyvhöz kapcsolódó tanulmány megírását. Aztán következett tragikus autóbalesete, és sok kötetre való gondolatát magával vitte. A könyv azóta is várta feltámadását, a Corvinánál kétszer járt le a szerződésem, aztán közölték: nem tartanak rá igényt. Most az Optimum Kiadó karácsonyra ígéri. Tudom, hogy állhatatos faggatózásaid közepette most kérdeznéd, kiknek nem kellett ez a gyűjtemény. Más könyvemmel (Johannes Aguila) kapcsolatban pedig faggatózhatnál, kik és hogyan veszthették el a könyv teljes anyagát? Ne személyeskedjünk, László! Pál apostolt idézem inkább; a Galatabeliekhez írott levelében írja: „... minden ember pedig az ő maga cselekedetét vizsgálja meg, és akkor csakis önmagára lesz dicsekedése és nem másra nézve. Mert ki-ki a maga terhét hordozza." De Sándor bácsiról kérdeztél. Itthoni csöndes magányomban az Ünnepi Kalendáriumot és más munkáit gyakran olvasom. Ő nemcsak tudós volt, hanem ember volt az emberek között, s ez a legnemesebb erény, amely a hívő szerint az Isten közelében való boldog megnyugvást, a felekezeten kívüli számára pedig a halál után tartós emlékezetet érdemel.

— *Provinciális művészet — mondod, és mondod rendületlen ragaszkodással, érzékenységgel és szeretettel. Az Illyés Gyula említette mucsai európaiság viszont fölényesen legyint: provincializmus.*

— Értem, mire célzol. A továbbiakban terjedelmessé duzzasztott interjúban sorolhatnám neked megaláztatásom történeteit. Kezdve attól, hogy a Művészet főszerkesztője, amikor képeket vittem be hozzá, gúnyosan mondta kollégájának: „itt a fejfás fiú". S én csak álltam, arra gondoltam: hogy lehet így lesüllyedni! Mutathatnám az aktahalmazt, ami dokumentálja: egykori főnököm, D. Fehér Zsuzsa, hangolva is a televízió felső vezetését, munkám akadályoztatásától, filmjeim sugárzásainak megtiltásán át, méltatlan időpontillesztésig mi mindent

elkövetett. Nem sorolom, mert még sértettnek mutatkoznék, holott valójában nem engem aláztak meg, hanem pusztuló népművészetünk egyetemes értékeit. Munkáim ellen mutatkozó, lappangó nemtetszését és gyűlölködését főnököm olykor tovább már nem tudta türtőztetni. Amikor a Töredék című filmem átvételi vetítése befejeződött, D. Fehér Zsuzsa felugrott a székéről, kirohant, becsapta az ajtót, s irodájában tombolt és üvöltötte: „Becsapott! Becsapott!" Bele tudsz gondolni, milyen alantas érzések törtek elő belőle? Kezedbe adom és olvasd át ezt a tervezetet! Láthatod: 1974-ben íródott, s a középkori magyarországi művészet kincseit szerettem volna megfilmesíteni. Húsz kisfilm elképzelését jelzi ez a munkaterv; a magyar királyi koronától M. S. mesterig terjedően. Bekarikáztam, hogy lásd: másfél évtized alatt hetet készíthettem el! De ha megnézed a forgatás évszámait, kitűnik: a hétből négy 1988—89-ben született. De még nem válaszoltam neked, miért is él bennem ez a konok „provincializmus". Egy alapvető szemléletbeli eltökéltség vezet. Amit Fülep Lajos tegnapi, fél évszázados megfogalmazásaként még ma sem tudtunk művészeti-esztétikai és nemzeti programmá emelni. Szó szerint idézem: „Meg kell változnia annak a szemléletnek, amely csak a reprezentatív műveket becsüli igazán. A stílus az egész közösség nyelve. Nekünk nincs Brunelleschink, Rembrandtunk, Michelangelónk, az első fél ezredből való épületeink nagyrészt elpusztultak. Ahelyett, hogy veszteségeinket idegenek műveinek magunkénak tulajdonításával, a Donnerek, az osztrák Tiepolo fitogtatásával akarnánk pótolni, tanuljuk meg, hogy a mi igénytelenebb, talán darabosabb népi produktumaink nemcsak a tudományos kutatás archeológiai darabjai, hanem éppen olyan élők, és olyan tiszta, zavartalan örömet szereznek, mint a legnagyobbak."

— *Ha például Varga Imréről portréfilmet forgattál volna, bizonyára több terved megvalósulhat...*

— ... említhetted volna Kiss Istvánt, s mindazokat, akik Aczél György udvartartásában munkáikkal behízelegték magukat, s a megrendelésekkel, díjakkal a „szocialista" művészet perc-halhatatlanjai lettek. Bizonyára igazad is van. Kötelező filmeket én is készítettem; például a siklósi várról; Nyírbátorról; ezeket jó szívvel vállalom. De ennél tovább? Egy ókori keresztény jó tanács így hangzik: „Ne mondd a fényt árnyéknak, az árnyékot pedig fénynek." Filmjeim és könyveim sosem a perc- és kultúrpolitikai intenciók szerint készülnek. Nem támogatnak a művészet pózában tetszelgő vezércikk-szobrászokat és piktorokat. Egyre kevesebb ember törődik azzal, hogy személy szerint ő tisztességesen cselekszik-e vagy sem. Egyre kevesebb embert érdekel a saját lelkének vagy lelkismeretének tisztasága. Képletesen szólva: egyre több emberben hal meg az Isten, és úr marad a helyén... Amíg mindenki a hatalomról beszél, és senki sem emlegeti hitelt érdemlően vagy meggyőzően a saját, egyszemélyi emberi felelősségét, addig eleve kieszközöljük magunknak a fölmentést. Ha valaki úgy dolgozna a saját szakmájában, mintha csak rajta múlna a világ jobb sorsa... A pannonhalmi apátság egyik kápolnájában a magasban találkozó kőívek tetejére — a templomba lépők számára láthatatlan helyre — virágokat faragott a középkori mester. Az a kőfaragó teljességre törekedett, számára ez volt a természetes. De ugyanennek a templomnak a díszkapujánál tíz pár gyönyörűen csiszolt oszlop áll, amelyekről úgy derült ki, hogy a barokk alkotásai; a restaurátorok felfedezték, hogy az oszlopok háta, falnak támaszkodó része (amit a templomban lévő nem láthat) nincs kifaragva, rücskös. Én a láthatatlan virágokhoz vonzódom!

— *Emlékszem, jó húsz éve, amikor Amerigo Tot első hazai kiállítását a debreceni egyetemen megrendezték, s találkozott a város művészeivel, a hatalom és*

a művészet kapcsolatáról kérdezték. Tóth Imre szemüvegét és nyakában a selyemsálat végigsimította, és enyhe mosollyal csak annyit mondott: „Raffaello is befeküdt Gyula pápa ágyába, hogy azokat a csodálatos freskókat megfesthesse"...

— Értem, mire célzol. Félve mondom, hogy napi megalkuvásokat hála Istennek nem kellett vállalnom. Legfeljebb eltűrni a D. Fehér-terrort. Ha nem forgathattam egy évig, hát nem forgattam. Üres napjaimban és hónapjaimban igyekeztem pótolni hiányosságaimat. Olvastam és újra olvastam. Az ember élete rohanásban telik, nem tud töltődni, elmélyülni. Én olvastam és erősödtem. Olvastam a Szentírást, Pilinszky János, Hamvas Béla, Dosztojevszkij, Illyés Gyula, Bálint Sándor, Fülep Lajos műveit.

— *A feleslegesség érzése azért pusztítja is az embert...*

— Pontosítsuk: az embert, ha hite és küldetése van, semmi nem pusztíthatja. Holta után se. De a mindennapokban a semmiségek végzetesen koptatnak. A szenvedés lehet, hogy összetör, de nem koptat el. De a semmiségek! Odarajzolják a bosszúság és ingerültség szürke vonalait a szájak és a szemek köré, mintha csak megjelölnék alattvalóikat, és ezer zsinóron rángatják a gondolataikat, és agyonkötözik őket, mint Gullivert a törpék. De azért csak rohannak tovább, mert mindig ezer dolguk van, ahelyett, hogy egy lenne vagy néhány, amire igazán odafigyelnek. És az emberek addig futkosnak mulandó dolgaik között, egyiktől a másikig, míg elfelejtik a mulandóságot, és nem figyelnek zihálló tüdejük tapintatlan és fontos zajára, pedig a mulandóságra gondolni kell, ha tudni akarja az ember, hol érdemes lassítani a lépteit, vagy megállni majdnem örökre. De a semmiségek nem tűrik ezt, őértük rohanni kell...

— *De Te sokszor a kamerával akartál megállni és gondolkodni, gondolkodtatni. És gyakran nem tehetted. Bizonyára a hallgatás nemcsak töltődést, mélyülést hozhat, hanem a fáradtság és a hiábavalóság érzéséhez is vezethet.*

— Egyszerűen válaszolhatnék avval, hogy a cellában életüket leélő kódexmásoló szerzetesek nem érezték hiábavalónak munkájukat. Mert Isten szolgájának tudták magukat. Értem persze kérdésedet. Nekem mégiscsak az az élethivatásom, hogy névtelen mesterek remekműveit a köz és a nemzet közösségi értékeiként tudatosítsam. Helyette olvasok és hallgatok. Keserves állapot. Csoóri Sándor gondolatának igazságát sokszor át- és megéltem már: „Az évek óta tartó hallgatás, a néma bírálat csak félmegoldás, mert abból, amit hagy magában megbukni az ember, nem lesz igazi győzelem soha, fáradtság lesz, közöny, meddőség, tanácstalanság, elbizonytalanodás. A bőrömön érzem, a satuba szorított idegeimen, hogy az önkorlátozás hosszú távon a lét korlátozása is. Az élet változatos lehetőségeinek a megtizedelése." Elmondhatom, nemcsak a nevemben társadalmi méretekben megtizedeltek bennünket.

— *Névtelen mesterek remekművei fölött ámulnak filmjeid és fotográfiáid. Ismeretlenül is nagy barátságban élsz évtizedekkel, évszázadokkal ezelőtti kőfaragó, kapuállító, oltárépítő mesterekkel...*

— Megragadó e „régi névtelen mesterek" hite, amellyel megalkották e műveket. Szinte érezni megindultságukat, ahogy az anyagot formálják, igyekezetüket, hogy pontosan azt az „igazi Krisztust—Máriát" ábrázolják, akit az evangéliumból megismertek, akivel szenvedésében együttéreznek, akit szeretnek és akit siratnak... Bármiképpen vélekedjék is valaki ezekről a mesterekről: nemes törekvésük volt, megérdemlik a szeretetet, a tiszteletet, és fogyatkozásaikért a megbocsátást. Zajos, túlhajszolt életünket megszólító, meditációra hívó hangnak szántam e munkáimat, hitről, belső csöndről, a lélek csöndjéről vallanak, s mintegy vigaszul a HIT és az ÉLET mulandósága ellen... Lehet, hogy nem tudtam

elérni nagy dolgokat, de mindent megtettem, amire képes voltam. Japánban — a középkorban — öt-hat álnéven írták verseiket a költők, s igyekeztek halálukig titokban tartani személyüket... hagyták a filológusokra. Micsoda belső, személyes, templomi csöndje lehet az így létrehozott műnek! Többségünk névtelenül tűnik el, s lassan kihullunk az emlékezetből. Anélkül voltunk tanítóik, népművelőik, lelki gondozóik, hogy egyetlen kitüntetést, kiváló népművelő, kiváló dolgozó, pro urbe díjat is kaptunk volna. Néhányunkat ugyan fel lehetne terjeszteni ezekre, de mit számít ilyesmi azoknak, akik felfele mennek... Mit számít az ilyenfajta gyógyír azoknak, akik egészségesek? Érdemünk jóval több, mint ami egy-egy ilyen díj mögött meghúzódik, titkunk is jóval több ennél. (M. S. Mester, a névtelen, éppúgy óriása korának, mint Dürer...)

— *Árokparti kőkeresztek, pléhkrisztusok egyre pusztultak, pusztították őket. Az emberek beletörődéssel fogadták ezt?*

— Elmondok neked egy történetet. A népi vallásosság tárgyi emlékeit bemutató filmsorozat (Töredék, A mulandóság fölé) forgatásakor eljutottam Kisbágyonba, ahol emlékezetem a legszebb pléhkrisztust őrizte. Döbbenetünkre a keresztfa üres volt. A szent test összehajtott kezekkel, arccal a kerítés falának támasztva feküdt, s kicsit távolabb a megásott sír. János bácsi, a templomszolga napok óta próbált erőt venni magán, szinte belebetegedett abba, ami ráméretett: el kell temetnie az Urat! Felém fordította a Corpust, s a rozsdás mellkas fölött gyönyörű arc nézett rám, soha nem láttam még ilyen szomorú Krisztust. Alig mertem kimondani... elvihetném-e magammal? János bácsi könnyeit visszafojtva kérdezte: jó helye lesz-e? Búcsúzáskor még annyit mondott: elmondok egy imát magáért.

— *Törekvéseid is szomorúan igazolják: a televízió a párt mindenkori percpolitikájára és Aczél elvtárs „nacionalizmus" iránt rendületlen csiholt aggodalmaira sandított. Most már a politikában is beismert és fennen hangoztatott igény: a nemzeti televíziózás megteremtése. Eddigi beszélgetésünkből nem tűnt ki, hogy az új idők fuvallatát éreznéd akár a magad szűkebb munkaterületén is...*

— Hogy milyen szellemben működött ez a televízió? Nem leszek elfogult, most még csak utalásszerűen se mérjük avval, hogy terveim közül hány filmet nem készíthettem el. De az már mégiscsak árulkodó, hogy amikor 1976-ban Fülep Lajosról portréfilmet készítettem, kiderült: egyetlen kocka se készült róla! Nézd meg, most már hetek óta Lukács-portrét sugároznak. De Fülep Lajosról egyetlen felvétel nem készült! Amikor Németh Lajostól Poszler Györgyig minden számottevő magyar esztéta és filozófus úgy hivatkozik rá, mint a kor egyik legnagyobb gondolkodójára. Szégyenletes, és a tudatos közömbösség, a szabotázs félreérthetetlen bizonyítéka. Lukáccsal mint politikussal lehetett manipulálni, hát őt különféle ürüggyel kamera elé ültették és beszéltették. Fülep Lajos pedig maradjon csak a szűk szakma számára. Mert ha a képernyőn is megszólal, talán még olyat mond, ami dobozban marad, az pedig gazdaságtalan. Netán Aczél elvtárs telefonál másnap, mondván: az a válaszos nacionalista mit keresett a képernyőn? Így hát inkább egy kocka se készüljön. Arról a Fülep Lajosról, aki 1919 után nem emigrált se Bécsbe, se Moszkvába, hanem elment évtizedekre Zengővárkonyba, és építette egy kis közösség lelkét. Évtizedeken át, Keresztury Dezső hívásáig, szolgálta népét és az Istent. Fülep Lajos tudása és embersége nem kellett. Szégyenteljes kultúrpolitika, amelynek vezetőjét még most is a műveltség, a szellem és a reform nagy formátumú bajnokaként aposztrofálják.

De a jövőről kérdeztél. Igazad van: nincsenek illúzióim. Amikor alapozták a televíziót, megbízható káderek, ávósok kezébe került a vezetés. Százas nagyságrendben. Természetesen dolgozni is kellett, tehát kiváló szakemberek is bekerültek. De a vezetés azóta se változott. Még csak nem is az elnöki magasságra gondolok, mert azok jöttek-mentek, a pártközpont illetékeseinek hangulata szerint. Volt, maradt és marad az a masszív réteg, az alapozók s kontraszelektívek hadserege, akik évtizedeink dicsőséges eredményeképp az ávós tisztikar neveltjei. Igazában mindmáig nincsenek személyi változások, nemcsak a tévénél, a lapoknál sem. Jól tudod: a mindent végighaptákoló főszerkesztők most éppen liberálisak. Új életet kezdenek? Ugyan már: többszöri életük sem tartalmaz már egy fikarcnyi tisztességet, becsületet. Ők a csúszómászók, soha semmilyen konfliktust nem vállalók, ők a gyávák, az árulók és a hősök... Ők a mindenkori szolgák, s alig várják, hogy gazdáik változzanak. Mondjak példát? Sokszorosan levitézlett figurák most szellemeskedő műsorban óhajtják magukat továbbra is hitelesíteni; s tán nemsokára a pult alatt mért disznóhúshoz a hentesek protekcióját előlegezni. „Mit csinálna a nyugati határon fölöslegessé vált szögesdróttal?" — így szólt egy körkérdés. Sándor István válaszát talán te is hallottad: „Vatikánnak tudnánk szállítani, ahol töviskoszorút fonhatnának belőle." Belelátsz ebbe a velejéig romlott, ijesztő cinizmusba? Azok, akik éveken, évtizedeken át elhallgattak, hazudtak, képernyőre nem engedték a felelős szót, nacionalista volt nekik Illyés Gyula, párt- és kormánydelegációkkal különgépeken utazgattak, és szemrebbenés nélkül szolgáltak, s fonták a töviskoronát egy egész nemzet fölé, most a legszentebb érzéseinkkel viccelődnek. Kérdésedre végül is kérdéssel felelek: ilyen tények, jelek és alja-megnyilatkozások közepette ugyan remélhető-e megújulás? Mert én szellemi és etikai megtisztulásra gondolok.

— *Úgy hallom szavaidból, hogy kétségbeesetten tapasztalod a dolgok moccanatlanságát, s továbbra is bujdosónak tekinted magad.*

— Igen, sokan vagyunk másodrendű állampolgárok, akik nem szolgáltunk és nem árultunk el senkit, mert nem pénzre és nem hatalomra vágytunk, hanem önnön etikánk szerint próbáltunk tisztességgel dolgozni. Meghurcoltak bennünket, némaságra ítéltek, csak egyet nem vehettek el tőlünk: a hitünket. Miközben a „csillagok háborúja dúlt", a mi szemünk előtt a bethehemi csillag ragyogott, s miközben a szolgák új uraiknak szolgáltak a régi gazda gyalázásával, mi a Heródesek és Pilátusok között a megjövendölt Gyermeket vártuk.

— *Etikai megtisztulást igényelsz és vársz tehát mindenekelőtt.*

— Igen. A Tízparancsolat fenségéről és igazságáról van szó! Mert az olyan erkölcsi értékeket véd, amelyek minden társadalom létezésének legfontosabb feltételeit alkotják. Mondjuk az első három parancsolattól még eltekinthet a ateista, de a többi héttől már aligha. Hiszen ezek a hagyományok ápolását, a szülő szeretetét, megbecsülését, az élet védelmét, az igazi szerelem értékeinek a megőrzését, a tulajdonhoz való jogot, az igazságot óvják. Ha ezeket a követelményeket társadalmi méretekben nem tartják meg, akkor a közösség megbetegszik. Kant mondja: az egyéni életemben megtehetem, hogy alapelvvé teszem a magam számára, hogy egy nehéz helyzetből hazugsággal vágom ki magam. De társadalmi méretekben ezt már nem tehetem meg a közösség pusztulásának veszélye nélkül. Az etikai hagyományokat a jog nem pótolhatja. Képtelenség a társadalom életének minden apró mozzanatát jogilag, illetve írásban lefektetve szabályozni. Bizonyos fő normáknak, mint hagyománynak kell élniük és hatniuk, s ahol ezek nem érvényesülnek, ott teljes káosz lehet a következmény. Olyan működő közösségeket kell létrehozni, támogatni, amelyeknek tagjai egymást segítve újra életre tudják kelteni és életben tudják tartani az etikai normákat,

s általában az etikai világfelfogást. Mert a legfőbb gondot én ma abban látom, hogy az etikai világfelfogás hiányzik. Annak felismerése és érvényesítése, hogy az emberi életnek vannak etikai dimenziói is. Hogy az embernek nemcsak a pillanatnyi, gyakran rosszul felfogott érdekeit kell néznie cselekvéseiben. Ma pedig ez történik. Nincs külön marxista és keresztény etika, pláne szocialista! Etika csak egyféle van! Világunkban az anyagi értékek lettek a legfontosabbak, az etikaiak pedig háttérbe szorultak. Gondolati hátteret kell adni az embereknek, hogy felfogják, megértsék, ha valaki etikusan él, akkor minőségileg gazdagabban, jobban él. Prédikációkkal nem megyünk semmire. Közösségekre, öntevékeny közösségekre volna szükség, amelyek szembefordulnak a fogyasztói gondolkodással, és szilárd erkölcsi elvek szerint irányítják életüket.

— *De gondolom, keserűséged azért a békesség, a megbékélés jegyében fogalmazódik...*

— Senki sem tagadja, hogy történelmi időket élünk, s ez komoly döntések elé állít bennünket. De nem könnyű találkozni azzal, aki dolgos, becsületes családok padlását lesöpörte. Nem könnyű, amikor olyannal találkozunk, akiről tudjuk, hogy vér tapad a kezéhez. Nem könnyű megsüvegelni azt, aki családokat tett tönkre; szülőt, gyermeket, testvért vitetett el, akiknek holléte sohasem derült ki. Nem könnyű magas beosztásban látni azt, aki mások tehetségét derékba törte. Zseniális emberek segédmunkások voltak és lapátoltak... Akiknek pedig lapátolniuk kellett volna, élet és halál urai voltak.

— *És nem volt könnyű a nacionalizmus gyanújával Erdélyben járni, hitet és biztatást adni, amikor a politika eltemetett kétmillió magyarunkat. Judittal mégse nyugodtatok, turistaként jártad a csíki, gyimesi falvakat, és fényképezted a kapukat, pléhkrisztusokat, temetőket. Beleavatkoztál tehát a román belügyekbe. A számonkérés elért-e?*

— Egy alkalommal Szamosújvár fölött Judittal barangoltunk, út menti Krisztusokat fényképeztem. Az egyik faluban talán többet időztünk a kelleténél, a rendőr felfigyelt, és gyanússá váltunk. Bekísértek, kivallattak. Tovább rendőri díszkísérettel folytattuk utunkat. A gond csak akkor mutatkozott, amikor filmtakarékossági és esztétikai szempontból kezdtünk elhagyogatni kereszteket. Ekkor gyanússá váltunk: hogyhogy nem fotózunk minden keresztet? Így aztán minden utunkba eső emléket lekattintottam, hogy megnyugtassuk az éber felügyelőt. Egy más alkalommal egy részeg rendőr elvette az útlevelünket, és eltűnt. Bementünk Besztercére, s a milícián nem hitték el, hogy nem tudunk románul. Mert a román vasutasnak, rendőrnek s minden hivatalosnak, ki tudja nitől vezettetve, egy kényszerképzete van, miszerint — ők ugyan semmi más nyelvet nem beszélnek, de — a világ minden más nyelvű polgárának kötelessége románul tudni. Nagyvégre egy magyarul beszélő közeg estére előkerült, s az késő este előkerítette a részeg rendőrt és az okmányainkat.

— *Kétoldalú gyanakvások közepette a kapun belépve hogyan fogadtak a székely gazdák?*

— Feliratokkal válaszolhatok neked, épp olyan emberséggel, szívvel és szeretettel, ahogyan a kapukon is írva vagyon: „Isten békessége a bemenőkkel. / Isten áldása a bentlevőkkel" — olvasható az egyik bethlenfalvi kapu feliratként. Az oklándi unitárius eklézsia pedig imígyen fogadja vendégét: „Az egyenes szívűt ezen kapu várja / kétös szívűt pedig végképen kizárja / Isten akaratját hirdető és szólló lakik itt / ne meny be prédáló s kobolló." De ezeket a kapukat nem is az írások jellemzik igazán, sokkal inkább azok a becses faragások, amelyek az emberi lelkekről is vallanak. Mérhetetlen szegénységben és a megalázottságuk

panaszolása közepette fogadtak a ház gazdái, miközben az ünnepien terített asztalra feltették utolsó sajtjukat, elővették kicsi lisztjüket, hogy kalácsot süssenek az együttlét örömére. Búcsúzásaink mindannyiszor abban a fájdalmas bizonytalanságban zajlottak, hogy nem tudtuk, találkozunk-e valaha. Judit különösen nehezen viselte a zokognivaló pillanatokat. Sok kedves ismerősre, barátra tettünk szert. Sokakhoz visszatértünk, és ruhával, élelemmel, jó szóval igyekeztünk életüket erősíteni.

— *A pusztulás tényeit mennyire tapasztaltad?*

— Könyvem a tíz év előtti állapotot rögzíti. Ahogyan Sütő András is megírta bevezetőjében, a hatóságok változatos módszerekkel kényszerítik a gazdákat, hogy tüntessék el a becses, nagy értékű kapukat. Az album borítóján is egy állapotot, történetit rögzít. A negyvenes évek első felében, a magyar időben sok kiskapu fölött a tükörrészben sokan megfaragták a magyar címert. Az elmúlt évtizedekben arra kényszerítették a gazdákat, hogy tüntessék el a címert. A legtöbben egyszerűen kivágták. Szerencsés esetben néhány helyen csak bedeszkázták. A címert tehát elbújtatták. Egy ilyen helyen, kérésemre, óvatos körültekintéssel néhány percre kibontották a deszkát, és lefényképeztem. Ez lett a könyv borítója, a hátsó része pedig a bedeszkázott állapotot mutatja, mintegy nemcsak a székely kapuk, hanem a kétmilliós magyarság nemzetiségi és emberi sorsát is példázva.

— *Kígyó-, sárkánymotívumok őrzik ezeket a kapukat. De varázsos erejük védelmet jelenthet-e? A gazdák meg tudják-e tartani?*

— Ha így folytatódik a pusztítás, aligha. Udvarhely környékén ugyan még az elmúlt években is épültek új kapuk, de a pusztulás folyamata megállíthatatlan. Hogy miben bízhatunk? Amíg a porták gazdái lélekben és testben megmaradnak, addig a kapuk is. S talán szakmai értelemben, talán a nemzetközi összefogásban.

— *Mindennek rendelt ideje van — idézted egy helyütt a Prédikátor Salamon könyvét. Most rendelt ideje van a rombolásnak?*

— Ha figyelmesen végigolvasod az írást, alább, ezt követően, az utolsó passzusban azt láthatod: „ideje van a békességnek". Bármely passzusát idézed a Himnusznak vagy a Szózatnak, abból is felzúg a zsoltáros panasz: ez a nép már mindenen túl van. Ez a nép minden lelki és erőnlétének végénél tart. Hogy e mostoha időben mégis mit tehetünk? — kérdezheted okkal. Tamási Áront idézem, aki a vásárhelyi találkozón nemcsak hazai, hanem a Duna-medence sors-közösségének jegyében fogalmazta meg: „... Igen, mostoha idő jár reánk ebben az országban. A hatalom felé nyitott és megsebzett szívvel, s a magyarság felé sorsközösséget vállalva mondja ezt egy ember, ki népének szolgálatában ezen a helyen nem a hivatását, hanem a kötelességét teljesíti. De a magyar történelemben igen gyakran megtörtént, hogy költők és írók álltak dobogóra és onnét követelték közösségük számára a honpolgári jogokat. És embertestvéreik számára, magyar és idegen elnyomóktól egyaránt, az emberi szabadságot. Kötelességszerűen ezt teszem én is. S valahányszor író cselekszi ezt és nem politikus teljes bizonyossággal tömegek szenvednek és forrongásban van valami nagy veszedelem, mely ellen népnek és hatalomnak egyaránt védekeznie kell." Talán ismered Reismann Mariann Bartók-portréját; szuggesztív, ahogyan félig visszanéz: ha szemébe tekintesz, mintha Krisztusra néznél. El-elnézem döbbenetes sugárzását, és azt kérdezem magamtól: van-e olyan ember, aki lelket adhat ennek az országnak és a magyarságnak?

(Délutánba hajlik az idő. Az ablak felé fordulunk: Mária könnyének néhány virága mégiscsak kinyílt. A betűző napsugarak némiképp csak felmelegítették a szobát. Nézd — mondja O. F. —, mennyi színben pompázik! A lila megannyi árnyalata. Figyeljük a virág szerkezetét: akár egy kora középkori templom építménye. Kör alakú forma felső mennyezettel. A zárt tokból indul és nyílik ki: öt kalapácsvirág és három szög. A Mária könnye huszonnégy óráig virágzik. Krisztus is annyi ideig feküdt a sírban. Nagy szimbólum!

Mária könnye bújtással szaporodik, s ritkán ered meg. S nem minden évben hoz virágot. De az idén már másodszor virágzott.

— Nagyon szeret bennünket! — mondja Ferenc búcsúzóul.)

ABLONCZY LÁSZLÓ

KALÁSZ MÁRTON

Együtt, Eschedében

Marianne és Günter Kunertnek

közben, mondják, repedeznek a birodalmak
az évszakok szitaszövésű
anyaga már szakadozik,
mielőtt belefekszik
bárki egy versírásra, egy szeretkezésre

értelme a beszédnek
kilenc vagy másfél ezer év után,
leképeznünk egymást, itt, északon,
mint rég talán Mezopotámiában vagy Szigligeten,
Buchban; leolvasni egymás arcáról: ilyen az öröm

ez a baráti ölelés
a fogadó óráját sem ijeszti, s nem éleszti meg,
kvarcszemet sem csúsztat egy fanyar töltetű vidékbe,
szálkát sem emel a világ szemébe,
különben mi itt másból érkezünk

enni, inni csöndben, fonódni fényvető szavakba,
a tudatban: fél nap ez az idő,
múló, de lehet belőle száz évig élni;
két édes nő, két férfi — lesznek, aligha így számítanak
érzelmükben még egy találkozásra

Fondorlat

örökíted ma is nagy fáidat,
próbáltam megkülönböztetni, melyiken leshet az alma:
nem baj, hogy minden inkább a kéreg felől halad,
kényes lebocsátásunknak nem tréfa a hatalma

ami ránk róva, az egyetlen, hogy tévelyedünk,
láttasd kicsit szívedben e ragályos, szárnyas eszméd;
mint a lepkéknek, nekünk sincs föltételünk,
adtuk törvénybe — e fondorlatodat rajtunk jóvátehetnéd

Neniae

1.

ínségünk szégyenlős, mivel szégyenletes
kicsavarodik létünk, mintha szárnyat
akarna vonni valaki némán, hunyó szeme elé

nézz újra föl, akármennyire fájna
annak, aki meglátná bennünk megtört régi iriszét
s emlékezete nincs szabva többé
viselésre vagy golgotára

2.

nincsenek a rozsdás szögek
háznál se, falba ütve
amelyek egyszer, régen, finom tenyerükre
írták volna a tisztes szöghelyet

falon leples arckép, revedt
tövis fonása — ifjúkori szikla
ösztönüket a naptár koronként becsapta
nem voltak soha harminchárom évesek

Csak ezt

ujjongva mondom, hogy nem örülök,
szomorúan, hogy nem bánt semmi sem;
kifordítva is körök a körök,
amikbe beszorítottuk az életem —

szorítás nélkül csak ezt viselem

Út menti pléhkrisztusok

K.G.

Olasz Ferenc Krisztus-kereszteket ábrázoló fotóiból nyílt állandó kiállítás Győrött, a Révfaluban lévő római katolikus plébánián. A művész a Kárpát-medence minden szegletét bejárta fényképezőgépével, s az út menti keresztek világának megörökítésével egy eltűnő Magyarországnak állít emléket.

Makovecz Imre építész a kiállítás megnyitóján elmondta: a keresztény magyarság utakkal hálózta be az országát, s mellékük kereszteket, pléhkrisztusokat emelt. E keresztek emelték fel a földről az arra járó emberek tekintetét a magasba. A régi utakat ugyan sok helyütt beszántották, a megfakult, düledező keresztek előtt elhaladó utasok ajkán is elhalkult az imádság, de Magyarország mégis él. Megmaradtunk és megpróbálunk mindent újra kezdeni – zárta gondolatait a Kossuth-díjas építész.

MAGYAR NEMZET, 2001. JAN. 22. 16.o.

OLASZ FERENC

Az alapprogramból nyújtott támogatás építési beruházásra, felújításra, állandó fenntartási és üzemeltetési kiadásokra, alaptőke emelésre nem használható fel, illetve harmadik fél részére át nem ruházható. A támogatás terhére a fenntartási és üzemeltetési kiadásokra a pályázó vagy a lebonyolító – a pályázóval történő megállapodás alapján – a jóváhagyott összeg legfeljebb 5%-át számolhatja el átalánydíjként.

A pályázatokat a kollégium a benyújtási határnaptól számított 60 napon belül bírálja el. A döntés felülbírálatát kérni nem lehet.

A pályázattal kapcsolatos felvilágosítás az NKA Igazgatóságának címén és telefonszámán (351-5461/141-es mellék) az ügyfélszolgálattól kérhető.

OLASZ FERENC

Magyar Örökség tizedszer

(MTI) Tizedik alkalommal osztották ki a Magyar Örökség kitüntető címeket. A Svájcban élő Böröcz József a magyarok szolidaritása és segélyezése érdekében végzett áldozatos szervező munkájával érdemelte ki a címet. A csíksomlyói katolikus közösség a magyarságot a legnehezebb időkben is megtartó erejéért kapta meg a kitüntetést. Haynal Imre orvosprofesszor megalkuvást nem ismerő példáját posztumusz részesítette elismerésben a bírálóbizottság. Olasz Ferenc fotó- és filmművészt a népi és szakrális múlt, valamint a jelen újszerű eszközökkel való megjelenítéséért jutalmazta a testület. Sándor György filozofikus humorával érdemelte ki a díjat, Szokolay Sándor Árpád-házi Szent Margit életéről szóló misztérium-operájáért részesült a Magyar Örökség-díjban. Weöres Sándor verseinek páratlan nyelvezete és költészetét generációkkal megszerettető világa szintén része lett a Magyar Örökségnek.

MAGYAR HÍRLAP, 1998. MÁJ. 23. B. o.

viszonylag a legtárgyilagosabb művész, mert

CZÓBEL BÉLA.

Tisztelettel meghívjuk

OLASZ FERENC
fotográfus

kiállításának megnyitójára a

VIGADÓ GALÉRIÁBA

1998. január 8-án, 17 órára

Megnyitja:
MAKOVECZ IMRE

Közreműködik:
MACZKÓ MÁRIA (ének)

Megtekinthető: 1998. január 8-tól 25-ig.
Hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

OLASZ FERENC

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítást létrejöttét támogatták:

Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Olasz Ferenc
Angyal
Nagybörzsöny Sz. István templom

MEGHÍVÓ

1999. szeptember 12-én, vasárnap 16 órára

Olasz Ferenc

kiállításának megnyitójára a Keresztény Múzeumba.

A kiállítást megnyitja: Nagy Gáspár költő

Megtekinthető: 2000. január 2-ig,
hétfő kivételével, naponta 10-17 óráig.

Esztergom, Mindszenty tér 2.

OLASZ FERENC - fotós

OLASZ FERENC fotográfus kiállítását Makovecz Imre nyitja meg csütörtökön délután öt órakor a Vigadó Galériában.

Esti Magyarország

1998.06.04.

Olasz Ferenc

NAGY GÁSPÁR

Minden a Kereszt jegyében

Krakkóban, Olasz Ferenc fotográfiáiról

Ahogy régtől is gyakorta mondják és írják: Krakkó Lengyelország szíve. S most nem is véletlenül, talán a Rómából jól ide hallható, de még inkább az ide, emlékeihez szüntelenül visszatérő-visszasajgó Péter-utód szívdobbanásaira figyelve, ez a szív lett, ez a nagy keresztény szívként lüktető urbs, a 2000. esztendő európai kulturális fővárosa.

S benne annyi de annyi magyar emlék, relikvia és emlékezetre méltó cselekedet a história abroncsidejéből kiszabadulva valóságosan is élteti a két nép nem formális, hanem ezer szállal átszőtt barátságát.

Szent Adalbert püspök első királyunkat, Istvánt is érintő, szentségeket hordozó keze. Aztán a szentként tisztelt magyar királylány, Hedvig egyetem-alapító buzgalma, vagy Balassi Bálint reneszánsz boltívű poézise itt lüktet a város falai között. Nem is beszélve ama híres krakkói kürtszóról, amely a mi hajnal szavunkból lett figyelmeztető *bejnal,* ha jött, ha jön az ellen...

A Mária-templom közelében, ahol a harangkondulás a mi néhai Gál János harangöntő mesterünk kezét is áldva, fennen, de alázattal dícséri a Teremtőt, most egy olyan magyar fotográfus és filmeket álmodó művész mutatkozik be szinte templomnyi térben, az Arzenál „főhajójában", aki műveit, esztétikai és etikai hitvallását, csöndre vágyó meditációit, imádságként hozta el ide. Magyar örökségként, magyar imaként.

Pléh Krisztus, Várvölgy

Hiszen az időpont is jelképesen szép: a szeplőtelen fogantatás Vasárnapján állunk itt Olasz Ferenc fotográfiái előtt, ahogy mifelénk, Ferenccel közös szülőföldünkön, Dél-Nyugat-Magyarországon is mondják: Gyümölcsoltókor. Az isteni Ige megtestesülésének legelső pillanatában, valóban a kereszténység harmadik évezredének ajtajában. Már énekelnénk is egyik legszebb Mária-énekünket, első himnuszunkat, a Boldogasszony Anyánk kezdetű népéneket.

Az ajtó Olasz Ferenc hite, kivételes tálentuma által is nyílik: a szem és a kéz engedelmeskedik annak az akaratnak, amely észrevétlenül sugalmazva szól bele a művészi alakítás minőségébe, milyenségébe.

Olasz Ferenc polgári végzettsége szerint magyar-történelem szakos tanár, később filmrendezői diplomát szerez. Az elmúlt három évtizedben csaknem hetven hosszabb-rövidebb művészeti filmet készített. Az MTV rendezője. Áldozatos művészi tevékenységét csak a rendszerváltozás után ismerték el: 1991-ben *Magyar Művészetért-díjjal,* majd 1998-ban a *Magyar Örökségdíjjal,* amely az Ő munkásságának lényegét nevében is kifejező méltó kitüntetés volt.

De ne feledjük megemlíteni azt a négy, esztétikai értelemben is kivételes szépségű könyvét, melyeknek lapjain a kiállított művek javarésze látható. Ha Olasz Ferencnek nem lenne több kiállítása, s képei valami barbárság következtében elpusztulnának, jó tudni, hogy könyvek őrzik művészetét, melyet a szakrális néprajz még föllelhető tárgyi rekvizítumaiból sarjasztott, melyekért bejárta az egész Kárpát-medencét, ahogy annak idején Bartók és Kodály tette a népdalok gyűjtésekor. E könyvek pedig egyszavas, tömör címeikkel a magyar világot mondják ki, de az egyetemes létezés minden dimenzióját érintik. Sorrendben: *Fejfák (1975), Mindörökké (1978), Dícsértessék (1989), Székelykapuk (1989),* melyekhez tudós folkloristák írtak eligazító tanulmányokat, utószavakat, máshol pedig Nagy László prózaverse és Sütő András költői prózája adja a felütést.

Olasz Ferenc mondja egy tavalyi, *Vigilia*-béli interjúban, hogy mindenek ellenére „...az emberekből mégsem sikerült kiölni az Isten utáni vágyat, szükségük van a jelenlétére, ha másként nem, egy kiállítóteremben", s így folytatja: „az igazán jelentős, lelkeket megszólító alkotások mind Istentől sugalltak".

Magára vonatkoztatva pedig így beszél: „Tudatosan vállalom az értékőrző szerepét. Soha nem éreztem úgy, hogy örökérvényű vagy maradandó dolgokat csinálok. Mindig azt csináltam, amire belső késztetést éreztem. Engem valaki egyszer megbízott ezzel, természetesen nem egy osztályvezetőre vagy szerkesztőre gondolok. Kosztolányit idézve: egy láthatatlan Úr vendége vagyok. Amire mindig törekedtem, hogy a magyarság értékeinek megmutatása révén egyetemes értékeket hozzak létre. Ez abból adódik, hogy ízlésem katolikus, következésképpen egyetemes."

Nagyjából itt be is fejeződhetne az, amit igazán szükséges elmondanunk. A többi csak, Pilinszkyvel szólván: „gyönyörű, elejthető fölösleg." A lényeg ott a képeken, s aztán ott lesz, ebben egészen bizonyos vagyok, a néző lelkében elinduló folyamatban, amely időnként a fotográfus tiszta szavaira és gondolataira is emlékszik, hogy, lám, mindez megvalósított krédóként ott van a képek tökéletességében.

Húsvéti meditáció — Olasz Ferenc kiállítása

2000. március 26. és április 25. között a Czartoryski Múzeum Arzenál kiállítótermében mutatták be Olasz Ferenc több mint 100 képből álló fotókiállítását. Címe hitelesen sugallja a kiállítás hangulatát. A népes közönség megismerhette a művész kezdeti alkotó korszakának szociófotóit, későbbi híres Krisztus-képeit, tájba ötvözött templomait, az égboltozattal együtt rohanó felhőit, filmjeiből előhívott fotó-festményeit. A Nagy Gáspár költő bevezetőjével és Maczkó Mária népi imáival, dalaival gazdagított megnyitón részt vett a kiállítást nagy műgonddal rendező alkotó, Olasz Ferenc is. Töményen. Sugározva a szeretetre és a feltétlen hitre épülő művészet üzenetét.

Mert minden ott van a kereszten: legyen az kő, fa vagy az enyészetnek leginkább fölkínált pléh-darabból kirajzolt korpusz, szögekkel meggyötört Krisztus-test. És csöndes, várakozó Máriák a keresztek tövében. Meg az angyalok a keresztcsúcsokon, amint a képzelet teremtő sugallatára odaröppentek, ahogy az ismeretlen, névtelen mesterek megalkották, s annyiféle naiv bájjal és színnel kifestették őket. Egyszerre időtlenek: a legősibb és legmodernebb művészi alakítások toposzai innen indulnak és itt találkoznak. A jelben, a mindenség alapgyökében: a kereszt arcában.

Ott vagyunk fölnagyítva azokban a szenvedő arcokban: ott a névtelen mester s ott a néző. A mai ember néz ki a számolhatatlan Isten-arc valamelyikéből. Aztán a távolba lát, ahogy a fotográfus Olasz Ferenc szülőföldjétől, Alsópáhoktól indulva eljutott a Keleti-Kárpátok karéjáig, hogy fáradhatatlanul és művészi alázattal, még az utolsó előtti órában számbavegye pusztulásra ítélt kincseinket. Hogy meglássa és megőrizze ott a havas tájban a keresztet reményt adó vitorláját, amint az idő és a történelem szelei éppen belekapaszkodnak.

De a kereszt áll. A fából és a homokkőből készített is... És a romtemplom is a teljességről beszél. A gyertyák mindig értünk lobognak. Mert a fotográfus valóban tudja, és személyes sorsával is tanúsítja, hogy a keresztviselésnek melyek a művészi és emberi dimenziói. Tudja és ismeri Albert Camus szép, ha tetszik imperativusban is kiejthető mondatát: „A múlttal szemben tanúsított legnagyobb hűség, ha mindent átadunk a jelennek."

Olasz Ferenc képei a 2000. esztendő Húsvétja előtt itt, Krakkóban is, sőt, talán minden eddigi kiállításánál teljesebben és hitelesebben erről a hűségről beszélnek.

2000. március 26.

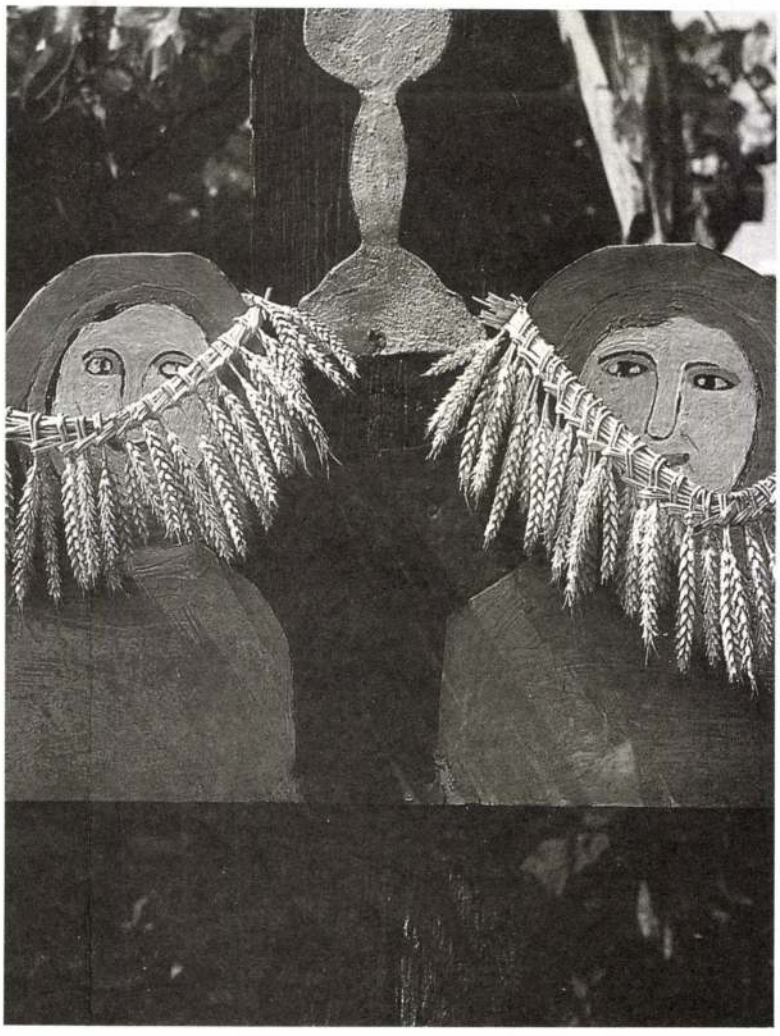

Máriák, Szamostölgyes

Olasz Ferenc fotóművészről

Somogy 1985:1.

Kiállítással jelentkezett szülőföldjén Olasz Ferenc. Az 52 fekete-fehér és színes felvételt tartalmazó anyagot *Töredék* címen 2 hónapig láthatták Keszthelyen. A felvételek egy része már ismert volt a Magyar Helikon kiadónál 1978-ban megjelent *Mindörökké* c. kötetből, mégis erejüknél, mondanivalójuknál, művészi kvalitásuknál fogva az újdonság erejével hatottak.

Olasz Ferenc missziót vállal. Utak kereszteződésénél, szőlőkben, templomkertekben, temetőkben málló, omladozó kőből, fából faragott, pléhre festett kereszteket, Krisztusokat, szenteket kutat és örökít meg fényképezőgépével. Ezek azonban nem egyszerű kópiái a valóságnak, mint ahogy filmjei *(Kolozsvári Tamás, Pieta Keszthelyről, A veleméri Szentháromság-templom* stb.) sem a művek vagy alkotóik képszerű tükrei. Mélyebb összefüggéseket keres, esztétikai elemzésre vállalkozik. Önmaga így vall erről: „A művek literális tartalma helyett fontosabbnak érzem a mű sajátos értékeinek: arányok, kompozíciók, színek hangsúlyozását – annak bemutatását, hogy a szín-logika alapján hogyan válnak »szín-nüanszok« önálló kompozíciókká, a képstruktúra szükségszerű összetevőivé."

Nem egyszerű néprajzi tárgyfotókat készít, hanem olyan részleteket, amelyek önállóan is megállják helyüket, egyben magukban hordozzák az egész kompozíció lényegét. Az e képeken közölt kereszteket, falusi szenteket főleg a Dunántúlon és Erdélyben fényképezte. Stílusukban, művészi értékeikben, formáikban eltérőek. Van nehézkezű falusi emberek készítette vastag, tömör, sokszor csak jelzett archaikus formájú, de vannak városi, falusi kőfaragó műhelyekből kikerültek, simább, bájosabb arccal világba tekintők. Van ezekben az alkotásokban ősi erejű szuggesztív hatás, csodálatosan naiv báj, egyszerű és tiszta érzés. Nem a műalkotás, az áldozat volt az alkotók munkájának lényege. A legszebbet, a legtisztábbat megalkotni akarás hozta létre azokat a furcsa formákat, amelyek magukon viselik a román, a gót, a barokk, a klaszszicista stílusjegyeket, néha keverten az alkotó játékos kedve, ízlése vagy éppen a megrendelő kívánsága szerint. E művek nem térnek és nem is térhetnek el a vidéki stílusirányzatoktól, sem az egyházi jellegektől, de megtalálhatók bennük azok az egyéni ízek, amelyeket a szobrász alkotó öröme teremtett. Olasz Ferenc ezeket az egyéni variánsokat mutatja be képein. A kiemelt és felnagyított formák az alkotás pillanatát is nyomon követve tárják a néző elé a vésők kőbe, fába maró élének nyomait, a festett képek széles ecsetvonásait. Közeli találkozás ez a művel. Különleges és megható. A tarnanémeti, dési, kisbágyoni festett pléhszentek keveretlen színei erősen egyszerűsített, elrajzolt arca, mosolya és bánata olyan, akár egy szép, tiszta, szívet melengető gyermekrajz. Az ősi primitív művészet jellegzetes vonásai tehát e szakrális, néprajzi tárgyi emlékeken is megtalálhatók. Hogy mennyire nem köthető országhatárokhoz, kontinensekhez e művészet, talán azoknak a (dési, mádéfalvi) kereszteknek Krisztusa, szentjei bizonyítják, melyek a húsvét-szigeti kőarcok, egy afrikai szobor vagy éppen északi vikingek faragványainak testvérei is lehetnének.

A kiállítás egyik színes képe *(Krisztus a hóban)* nemcsak formájában, de mély emberi tartalmával is kiemelkedik. A késő esti havas tájban megjelenő Megfeszített a magára maradt, könnyen sebezhető ember jelképe. A csontkemény tél kékes hidegsége, a corpus fekete-barnája kiáltás, amely azonban elhal egy embernemjárta táj merev fagyosságában.

Olasz Ferenc jó érzékkel látja meg a lényeget és kiemelkedőt. Eddig ismeretlen eréllyel hívja fel a figyelmet azokra a fontos művelődés- és művészettörténeti, néprajzi alkotásokra, melyeket nem lenne szabad szemünk elől téveszteni, hisz korhadó fából, málló mész- vagy homokkőből, rozsdásodó fémből készültek. Réthelyi Jenőnek az Ethographia XCV/1. számában megjelent tanulmányából tudjuk, hogy a Keszthely

környékén 1816–1838 között meglévő 25 kőkeresztből ma még töredékben vagy épen 19 látható, a 17 kőszoborból 8, a 72 fakeresztből 1. Megvédésük, feldolgozásuk területén sokéves lemaradást kell értő, okos módon pótolnunk. Olasz Ferenc szép képei ehhez a munkához is nélkülözhetetlen segítséget adnak.

CSÉBY GÉZA

Cseresznyéskert

Csehov-bemutató Kaposváron

– *Husi!* – csücsörít rá a Párizsból jött úrhatnám ifjú inas, Jasa az elkerekedő szemű Dunyasára, s durva csókkal mindjárt szájon is kapja a riadt álmélkodástól pillanatok alatt nekiszerelmetesedő butuska szobalányt. Spiró György új fordítása itt és még néhány helyen bizonyára épp annyival nyersebb az orosz eredetinél, mint amennyire hajlott az olykori finomkodásra Tóth Árpád korábbi magyarítása (– *Ropogós friss gyümölcs!* – a „régi" Jasa még ilyen bőbeszédű udvarlással szemelte ki ölelgetnivalóját). A változott szöveg nyilvánvalóan kulcskérdés, szinte alapföltétel a *Cseresznyéskert* kaposvári színrevitelében: a stílus is igazodik ahhoz a szánandó lekopasztottsághoz, kendőzetlen csúfsághoz, amely kevés kivételt nem számítva hosszú ideje uralja a Csiky Gergely Színházban föltáruló látványt. A hang ugyanúgy irtózik tehát a hazugságtól, mint a kép. Spiró megőrizte ugyan Tóth Árpád találatait, de ha kellett, módosított és főleg tömörített. A kínálkozó jelentésárnyalatok közül a modernebbet, a mait választotta. Elfújta azt a lírai ködöt, amely lábszárig gomolyogva egy-egy adaptációban félig-meddig már eltakarta a figurákat. Bárha mielőbb az első hallás élményénél nyomatékosabb érvre: kötetbeli kiadásra támaszkodhatnánk! Legalább afféle füzetes, sokszorosított formában, amiként a győriek közre (és ezzel vitára) bocsátották az Emőd György-féle *Szentivánéji álom*ot.

Spiró kiváltképp ráhangolódhatott Csehov remekére, mivelhogy nemrégiben épp Kaposváron műsorra tűzött darabjában maga is kert-metaforával élt. A természetszerűen nagyon sok különbség ellenére a pusztuló kert nála is a pusztuló emberi értékek és életek jelképeként funkcionált, még a szereplők viszonyrendszerében is fölfedezhető hasonlóság.

A dialógusokat, a mondatokat ízekre szedve készülhetett az új fordítás. Az *ízekre szedés* a jellemzője Ascher Tamás rendezésének is. Csehovval általában, a *Cseresznyéskert*tel különösen mint stílus- és műfajproblémával szoktak szembesülni a színrevivők. A tragédia vagy komédia Sztanyiszlavszkijtól elsúlyosított örökségével. Ascher nem azzal törődik, milyennek tetszik – s milyennek tessék – kívülről a mű, hanem hogy milyennek tetszik az ábrázolt világ belülről: a hősök számára. Nem a drámaszemlélet, hanem a világszemlélet izgatja. Ez az aprólékos figyelem engedi meg, hogy – mai színházi gyakorlatunkban szokatlan, az értelmezés szempontjából azonban helyes módon – négy felvonásban, három szünettel peregjen az előadás. Ezért lehet és kell elidőzni egy bevert-betört orr groteszk látványánál, egy kerti pad ülés-koreográfiájánál (a nagy fenékcsúsztatósdiban valaki mindig kényszerűen „fél személy" marad, fél ülepen szorong), ezért külön mutatvány, ha valakinek feneketlen hörbölő kedve van, és az italtól ugyanúgy képtelen megrezzenni, mint – a pénzen kívül – az emberi lét bármely tényezőjétől. A társulat színészei áldozatos munkával vesznek részt a játékban – hiszen ez a fajta közelítés a kitartott alakításpillanatoknak, az erős gesztusoknak, a kapkodás nélküli, mély megmutatkozásnak kedvez.

A színészi kart általában dicséret illetheti majd – a rendezői elképzelés viszont csak részben nyer a választott módszerrel. Nem a részelemeket rendeli alá valamely

OLASZ Ferenc

Vigilia 1981. 47

magyar műhely

A párizsi magyar folyóirat legújabb, 62–63. számában ismét alaposan feladja a leckét hűséges olvasóinak. A legkülönfélébb „szövegek" megfejtése – ha egyáltalán azzal az igénnyel születnek, hogy valóban megfejtsük őket – az avantgarde alapos ismerőinek is fogas feladat, értelmezésére pedig valószínűleg még ők sem vállalkoznának. Sajátos szintézisben találkozik a legjellemzőbb kísérletekben a játék és komolyság, a magasra csigázott igény és az igénytelenség, a pillanatnyi intuícióra való hagyatkozás – mely olykor sajátos ízlést tükröz – és a gondos tervezés. Arra nagyon jó alkalmat nyújtanak például *Papp Tibor* négyzetekkel és téglalapokkal szabdalt szövegei, hogy elgondolkozzunk az irodalom lehetséges értelmezéseiről anélkül, hogy a lap írásainak tükrében e kérdésre bármiféle választ megkockáztatni mernénk. Talán valamelyes segítséget nyújthat *Kanyó Zoltán* „Logikai norma és elbeszélés" című tanulmánya, de őszintén szólva a szerzőnél makacsabbul hiszünk abban, hogy a mű alakításában az írói személyiségnek és intuíciónak is van némi szerepe, nemcsak a logikai konstrukcióknak. A 62–63. számban három magyarországi szerző műveit is olvashatjuk: Zalán Tibor *Siva háta mögött*, Balázsovics Mihály *bevezetés a társaságba* című írását és Péntek Imre két versét. Egyébiránt a *Magyar Műhely* egyes számai arra mindenképp jó alkalmat szolgáltatnak, hogy felelősebben és az eddigieknél tudatosabban szembesüljünk az irodalommal, illetve a róla kialakított – némely vonásaiban talán hagyományos – képünkkel, anélkül, hogy azt feladandónak kellene vélnünk. Az természetes, hogy a lap tipográfiai kivitelezése ezúttal is rendhagyó.

SZÁMUNK ÍRÓI

EGYED ANDRÁS tanár, tudományos kutató, az International Council of Psychologists tagja.

KUTAS KÁLMÁN ny. evangélikus lelkész, költő, 92 éves. Versei a *Napkelet*ben, a *Protestáns Szemlé*ben és a *Vigilia*ban jelentek meg, legutóbb 1976. októberi számunkban.

MEZEY LÁSZLÓ professzor, irodalomtörténész, az irodalomtudományok doktora, az MTA tudományos tanácsadója, a középkori írásbeliség és írásművészet európai hírű tudósa. 1980 szeptemberében „Gellért-problémák" c. tanulmányát közöltük.

SZABÓ FERENC SJ a Vatikáni Rádió magyar műsorának szerkesztője. Teológiai, filozófiai és irodalmi tanulmányokat ír. Legutóbb „Henri de Lubac 80 éves" (1976. április) és „Ötvenéves a Vatikáni Rádió" (1981. május) című írásait tettük közzé.

WÁGNER TIBOR újságíró, tanár, a Magyar Életrajzi és a Magyar Irodalmi Lexikon munkatársa. A szerkesztésében készült Szerb Antal-emlékkönyv a Magvető kiadásában lát majd napvilágot.

Itt hívjuk fel olvasóink és az érdeklődők figyelmét arra, hogy lapunk régebbi számai a Vigilia Kiadóhivatalában megvásárolhatók.

OLASZ FERENC FOTÓI

Ez idén Olasz Ferenc fotóművész felvételei díszítették a Vigilia címlapját. Falvak szélén, országutak mentén, temetőkben, templomkertekben, hegyek lábánál készítette őket a legkülönbözőbb hazai tájakon és Erdélyben, Székelyföldön. Ügyes parasztemberek keze munkáit, faragásait, pléhfestéseit örökítette meg a Corpusokban, Pietákban, stációkban, szentekben, mint a vidék vallási életének nélkülözhetetlen kifejezőit, attribútumait.

Nézem ezeket a képeket és szeretném megtudni, milyenek lehettek azok az emberek, akik ezeket a fából faragott kereszteket, pléhből kivágott angyalokat, fényes szárnyú madarakat, szúrágta kelyheket, rozsdaette Máriákat, koszorús Krisztusokat készítették?

Látszólag mit sem tudnak az ábrázolt dolgok egymás közti kapcsolatáról. Csak egy-egy dolognak Istennel való kapcsolatára figyelnek. Soha nem ábrázolják a fényt, hogy segítségével az egyik alaktól a másikhoz jussanak. Soha nem törekednek a perspektíva érzéketetésére: nem azért, mintha nem lennének képesek rá, hanem azért, mert nem akarják, hogy figuráik a háromdimenziós térben kevésbé legyenek egyedül. Úgy látják alakjaikat, mintha Isten éppen csak önmaguknak alkotta volna meg őket, s azok mit se tudnának egymásról. Egyik sem illik bele a másik formálódásába. Soha nem tekintenek egymásra, mindig velünk néznek szembe. Érezni, éppen a teremtésből jönnek, és a következő teremtésre várakoznak.

Ezek a naiv művészek nyugalomban ábrázolják a dolgokat, a tér még mozdulatlan körülöttük. A teret úgy érzékelik, mint a kegyelmet, amelyben Isten jön el közéjük. És ebben a csöndben jobban hallhatják őt. Így minden egyes alakért külön-külön felelősek. Nem tudunk egy alakot egy másikhoz való viszonyával meghatározni. Úgy vannak elválasztva egymástól, hogy az egyik nem egészítheti ki a másik töredékességét. Nem ők vigyáznak egymásra, Istennek kell őriznie őket. Eleve úgy dolgoztak, hogy alkotásukat valóban csak ő fejezheti be. Kényszerítik magukat arra, hogy Istennel legyenek. És kényszerítik Istent, hogy velük legyen. Mindig ezt az elkülönített világot helyezik elé, hogy ismét összerakja darabjait. Soha nem hagyják nyugodni. De nem volt a világ soha oly nyugodt, mint ez, amely nem hagyott nyugtot teremtőjének.

Olasz Ferenc képei olyanok, mint Jézus evangéliumi példabeszédei. Ha birtokában vagyunk az elemi értés szabályainak, ha ismerjük az élet grammatikáját, még nem jelenti azt, hogy alkalmazni is tudjuk. Ezért vannak a példabeszédek és ezért a képek is, amelyek elsősorban önmagukat jelentik, de ugyanakkor mindig valami önmagukon túlira is utalnak. Sokszor nem világosak minden részletükben, néha titokzatosak, nehezen megközelíthetők, az értelem és az érzelem síkján nem mindig követhetők. Igazi jelentésüket nem szétszedve, tudományos elemzéssel találjuk meg, hanem a teljes létben, amit magukban hordanak. Nem egyszerűen tükröt tartanak, hanem élet-képet, élet-darabot állítanak elénk, amit nem lefordítani kell, hanem elérni, hogy a képnek kép, a darabnak darab feleljen meg az életünkben.

T. G.

VIGILIA

Ára: 20,– Ft

HUNGAROTON HANGLEMEZAJÁNLAT

PERGOLESI
Stabat Mater
Kalmár Magda (szoprán) Hamari Júlia (alt)
A Magyar Rádió és Televízió Női Kara
Liszt Ferenc Kamarazenekar
Hangversenymester: Rolla János
Vezényel: Lamberto Gardelli
SLPX 12201 Ára: 70,– Ft

BARTÓK
Concerto Táncszvit
Magyar Állami Hangversenyzenekar
Vezényel: Ferencsik János
Centenáriumi kiadvány
SLPX 12346 Ára: 70,– Ft

HÄNDEL
12 concerto grosso, Op. 6.
Liszt Ferenc Kamarazenekar
Hangversenymester: Rolla János
SLPX 12015/17 Ára: 210,– Ft

BALASSI BÁLINT VERSEI
Bánffy György
Zene: korabeli dallamok alapján
SLPX 13860 Ára: 70,– Ft

„...a véghez vinnivalókat végezhessem”

Olasz Ferenc fotókiállítása a Keresztény Múzeumban

A cím – így írva – egy dunántúli parasztasszony imádságos fohászából való, maga a művész, *Olasz* Ferenc gyűjtötte valamikor, és mostani esztergomi kiállításának vendégeit ajándékozta meg vele, egybetűzve a maga vallomásos életrajzi töredékével. Álldogálva a képek előtt, majd kijőve a csöndes kis térbe torkolló utcára – szemben a hajdani szerényszürke prímási palota, mögöttünk a hit és a haza igazsága mellett egész életével tanúskodó nagy főpásztor, *Mindszenty* kardinális utolsó érseki lakhelye, fölöttünk a Duna őszies ragyogását nyugtázó bazilika –, tér és szellem kivételes egysége, s ebben a harmóniában a két emberi vallomás is egybeszövődik, egybe magukkal a képekkel, amelyek előtt megtorpanni kényszerülünk, hogy aztán emlékeink közé sorolódjanak, szelíd erőszakkal és feledhetetlen ragyogással. Olasz Ferenc *vallomása* a hitben élő művész alkalmi, alkalomhoz kötött megnyilatkozása, a *naiv ima* viszont a mindennapok rendjét meghatározó isteni akarat elfogadásának szinte természeti egyszerűségű kinyilvánítása. Keresve se lelhetnénk mélyebb és tisztább értelmezését annak, amit Olasz Ferenc képei jelentenek, amiről Olasz Ferenc művészi alkotásai *jelentést tesznek*. Mert valóban, ha a *művészi* elkötelezettség elválaszthatatlan egységben van a lét egyetemes elrendezettségét valló *hittel*, akkor ez a transzcendens egység a mindennapokban szükségképpen *erkölcsi kánonként* jelenik meg. A művész életében úgy, mint teremtő alázat, az emberében úgy, mint annak a biztos tudata, hogy munkálkodni érdemes és kötelező, s a másik embert is megilleti a megváltás reménye.

Olasz Ferenc híressé vált „pléhkrisztusai” sugalmazzák mindezt: a természet, a táj, az emberi környezet egyszerre pusztító és megtartó indulatainak kitett „emlékeztetők” ezek, amik köré a művészi figyelem, a művészi tekintet ihletettsége sugároz olyan glóriát, amely a naiv piktor festékkevercsétől és hitétől nyeri megerősítését. Olasz Ferenc képei nagyítanak és kicsinyítenek. Kinagyítják az arcot – a Megváltóét és az emberekét –, s lekicsinyítik a korpuszt, Krisztus gyalázatának durva épületét, fölé varázsolva a borús, de mindig napsugárral vemhes felhőket, mögé a faluszéli táj esendő tárgyait, köré a ritkásan derűs ligetet vagy a hó szép halállal, de az eljövendő tavasszal is biztató fehérségét. Esetlen alakok, bumfordi anatómia, gyermekded dekorativitás, rozsdásodva málló anyag – kimerevítve, nagyítva-kicsinyítve halhatatlanodik ezeken a képeken. A kétdimenziós tárgy kétdimenziós képként őrzi az egy vagy végtelen számú dimenzióban lüktető üzenetet. *Jelként* örökítődik meg tárgy és gondolat, s hitelesebb jelrendszereként az emberi természetnek meg a hit iránti elkötelezettségének, mint akár a dómok aranya vagy a bazilikák kórusának hibátlan összhangzata.

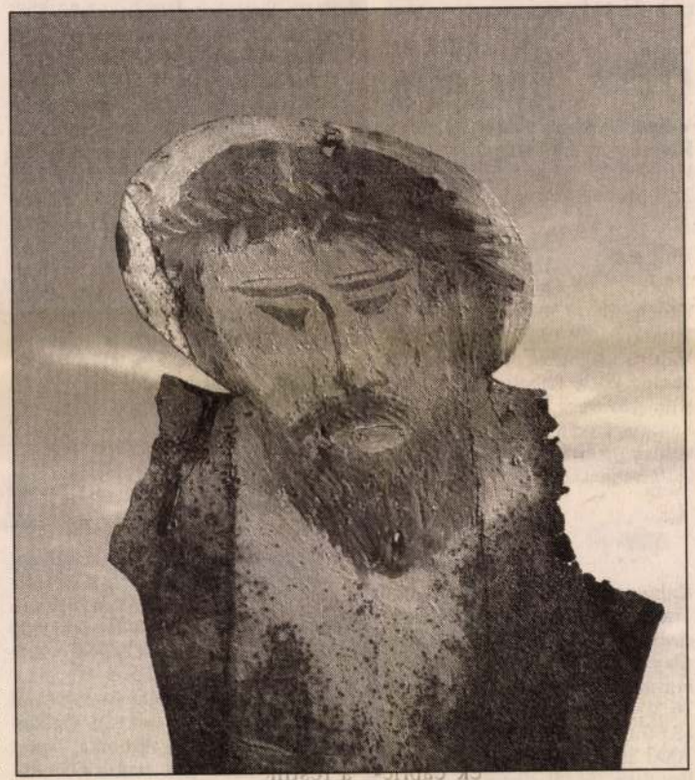

Olasz Ferenc képei kinagyítják az arcot, a Megváltóét

„Állunk keresztjeink tövében” – olvashattuk valamikor Olasz Ferenc emberihelyzet-meghatározását. S hát igen, hol máshol lehet megállni, mint azon a ponton, amely az egyetlen bizonyosság, ahol az egyetemes szeretet pusztulása *mégis* a végső vigasz? Olasz Ferenc képei nem kevesebbről tanúskodnak, mint arról: a „kereszt” azért lehet megváltó üzenet, mert nemcsak az üdvtörténet záloga, hanem ember alkotta tárgy is – emlékeztető istengyilkos önmagunkra, s intés arra, hogy megajándékozottságunknak tudatában legyünk.

Olasz Ferenc ötvenhat éves, sok tucat film szerzője, számos emlékezetes kiállításon adhatott számot munkálkodásáról, szép szavak és dijak méltányolták művészetét. Ez a mostani kiállítása az érett alkotó tudatos összegezése – nemcsak „pléhkrisztusait” dokumentálja határolt és mégis végtelenített képein, hanem rituális filmjeit is megidézi, a régi magyar templomtereket művészileg spiritualizáló gesztusait, természet- és emberportréit is. Mégis minden bizonnyal a művész mesterségének tisztaságát, a mesterember nyugalmát és kínokon túli derűjét, a tettben munkálkodó hit természetességét ezek a faluszéli, út menti, a vádort köszöntő és az útra indulótól búcsúzó, megtalált, megörökített korpuszok fejezik ki a legszebben. A *névtelen középkori mester* az ideálja Olasz Ferencnek, az, aki nem tudta magáról, hogy művész, hogy öntudatlanul az emberi halhatatlanságot ostromolja. Számára csak a feladat létezett, s hálás volt sorsának, hogy a faragott kő, a pingált fal megvallhatta azt, *amitől* a lélek örök derűvel teli. Az a kőfaragó a példaképe Olasz Ferencnek, aki az egyik pannonhalmi kápolnának a kőíveire virágokat faragott – fönt a magasban, emberi szemnek láthatatlanul. S nem az a barokk mester, aki ugyanitt az oszlopoknak a belső, falnak támaszkodó oldalát már nem csiszolta le. Ez a *vallomásos kettősség* arra a magyar költőre emlékeztethet bennünket, aki talán a legszenvedélyesebben próbálta visszaperelni a dúlt és modern XX. századba a középkor keresztény hitének naiv biztonságát, az éppen itt, Esztergomban otthonra lelő *Babits* Mihályra, aki ifjan, a *Pictor Ignotus* című versében a régi névtelen festőtestvért idézi meg, később, sok tapasztalat után viszont már így kell kezdje hatalmas költeményét, a *Psychoanalysis Christianát:* „Mint a bókos szentek állnak a fülkében / kívülről a szemnek kifaragva szépen, / de befelé, hol a falnak fordul hátok, / csak darabos szikla s durva törés tátog: / ilyen szentek vagyunk mi!” „Ki farag valaha bennünket egészre, / ha nincs kemény vésőnk, hogy magunkat vésne...” – szakad föl a végső kérdés a versben, és csöndesen, de elhalkíthatatlanul ezt kérdezik Olasz Ferenc képei is.

A. K.

SZOMBATI TELEVÍZIÓ

MTV 6.00 Aranyfüst 8.00 Jó reggelt adj, Istenem 10.00 Hol mi 10.30 A nagylány 12.00 Déli harangszó – Sanzonok hangján 12.30 Játék határok nélkül 12.45 TS – Forma–1 Európa Nagydíj 14.05 Jani házhoz megy… 14.35 Delta 15.05 Zenebutik – Zenehíd 16.00 A Századunk műhelyéből 16.20 1100 év Európa közepén 16.50 TS – Vasas–Zalahús ZTE 19.00 Lottóshow 19.20 Játék határok nélkül 19.25 Időkerék 19.30 Híradó, sporthírek 20.00 Kalózok 21.45 Miss World Hungary 1999 22.40 Malcolm

MTV 6.00 Cigánymagazin 6.25 Srpski Ekran 6.50 Slovenski utrinki 7.15 Unser Bildschirm 7.40 Nekem ne lenne hazám 8.00 Derült égből egy család 8.55 Geget geggel – Pénzmánia 10.30 Emily 11.30 Harry és még egy jómadár 12.00 Déli harangszó – Minden lében két kanál 13.00 Thalassa – A tenger magazinja 13.30 Játék határok nélkül 15.00 Rosszcsont kalandjai 15.35 Szívtipró gimi 16.25 Bonbonnière 16.55 Szentföldi szent helyek üzenete 17.30 Fekvőtámasz 19.30 Liszt Ferenc 20.00 Híradó, sporthírek 20.30 Egy nő a múltból 22.10 TS – Magyarország–Dánia

DUNA TV 6.05 Régiók 6.35 Figyelj 7.05 Hírek 7.20 Összkép 7.50 Cimborák II. 9.20 Nyelvőrző 9.35 Hej, hej, helyes beszéd 9.50 Ami igaz, az igaz 10.05 Tarkabarka 11.05 Különleges múzeumok 11.25 Hegyek, emberek, Himalája 11.55 Vers 12.00 Déli harangszó, lapozó 12.20 Élő egyház 12.35 Postabontás 12.50 Anziksz 13.05 Virtus 13.40 Marco Polo 14.55 A ceruza és a radír 15.05 Éléskamra 15.55 Egyszer volt… a sztepp 16.55 A zene arcai 17.25 Mese: Rupert maci kalandjai 18.00 Híradó 18.20 Tálentum 18.55 Orvosok – Dr. Schwarz és dr. Martin 20.25 Mozart: Don Giovanni 21.00 Híradó 21.25 Sportpercek 21.40 Törvényen kívül 23.25 Híradó – Vers 23.45 Az éjszaka filmje: Ipiapacs egy, kettő, három

tv2 6.00 Gyökereink 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV 2-matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Partitévé 15.00 Csillagközi szökevények 16.00 Sabrina, a tinédzser boszorkány 16.30 Jó barátok 17.00 Dawson és barátai 18.00 Szerelem első látásra 18.30 Tények 19.00 Herkules 20.00 A bosszú börtönében 21.55 Beverly Hills-i zsaru 2. 23.45 Y-akták 0.15 Pamela titkai 2.

RTL KLUB 6.30 Bibliai kalandok 7.00 Kölyökklub 10.50 Csőrre töltve, utána: Mire gondolok 11.20 Bugs – A cég hullámhosszán 12.15 Kedvenc 12.45 RTL Klub – Roadshow, utána: Mire gondolok 13.00 Hírek 13.10 Pepsi Music Chart 14.10 Galla-mappa 14.45 Spartacus 16.45 Kung-fu 17.35 SeaQuest DSV – A mélység birodalma 18.30 Híradó 18.50 Fókusz plusz 19.10 Paula és Paulina 20.00 Esti showder Fábry Sándorral kb. 21.40 RTL Sport klub kb. 22.50 Híradó 23.05 Életveszélyben – Hétköznapi hősök 0.05 Beavis és Butthead 0.30 Fókusz plusz 1.50 Divatklip

TV3 6.50 Nap-kelte 10.05 Nap-kelte extra 10.55 A Simpson család 11.20 Cinema 11.50 Alf 12.40 Quinn doktornő a varázsló 13.30 Flipper, a delfin 14.20 Széllovagok 15.15 Tin-tin 16.05 Bogaras bogarak 16.20 Lassie 16.50 Beverly Hills 90210 18.30 Hír3 19.00 Roseanne 19.30 MASH 20.00 Kisvárosi rejtélyek 20.50 New York rendőrei 21.45 Ragyogás 23.25 Végtelen határok 0.20 Eleven Levi's Chart

SZÍV TV 8.00 Meditációs jóga 8.18 Testszépítés 8.40 E hét sztárja öt percben 18.00 Top Gun 18.30 A XXI. század sportjai 19.00 A vízek szerelmese 19.30 Irányjelző 20.00 A fekete kobra 1. 21.45 E hét sztárja öt percben

MSAT 7.00 Nickelodeon 19.00 Ugródeszka 19.30 Hír M 20.05 Vahur 20.35 Ski Patrol 22.20 Time Runner, az idő száműzöttje 23.55 HírM 0.25 Vahur 0.55 Ugródeszka 2.05 Music Box

BUDAPEST BP TELEVÍZIÓ 15.45 Betűreklám 16.00 Celeste 17.00 A hónap szépe 17.30 Klipparádé 17.50 Szemforgató 18.00 Találkozások 19.00 Mesezug 19.30 Van rá megoldás 20.15 Nosztalgiaparádé 20.30 Robelin tanácsa 21.00 Kameravarieté 21.15 Csocsó 21.30 Sanzonpódium 22.00–24.00 Töltse velünk az éjszakát 0.00 Szemforgató 0.10 Betűreklám

EUROSPORT 8.30–10.30 Extrém sportok 10.30 Mountain bike, vb 11.30 Kalandtúra: Dolomitember 12.00 Traktorhúzó Európa-kupa 13.00 Erős emberek versenye 14.00 Kamionverseny – FIA Európa-kupa 14.30 FIA Formula–3000 nemzetközi bajnokság 16.30 Országúti kerékpár verseny 18.00 Lovassport 19.00 FIA Formula-3000 nemzetközi bajnokság 20.00 Bowling 21.00 Snooker-vb 23.00 Ökölvívás 24.00 Országúti kerékpárverseny 1.00 Amerikai darts nyílt nemzetközi verseny 2.00 Műsorzárás

Vasárna reggel Nap-Kelte a Tv 3-on. Tervezett témáikból: – Siketek világnapja: a nélkülözhetetlen jeltolmács – Vendég az MLSZ új elnöke – Új találmány az inzulintapasz. A stúdióban a feltaláló – Szabó Bence újra indulna az olimpián

SZOMBATI RÁDIÓ

MR KOSSUTH 8.06 Kopogtató 8.30 Fúvom az énekem… 8.35 Kerek perec 9.00 Hírek, időjárás, útközben 9.05 Családi tükör 9.35 Pótkerék 10.00 Hírek, időjárás, útközben 10.05 Szombat délelőtt 12.00 Déli krónika 12.30 Faluról falura 13.00 Hírek, időjárás 13.04 Új zenei újság 13.40 Rikkancs 14.00 Hírek, időjárás 14.05 Oxigén 14.55 Műsorajánlat 15.00 Hírek, időjárás, útközben 15.04 Irodalmi újság 16.00 Tizenhat óra 17.30 Népzenei portré 18.00 Esti krónika 18.20 Elő-futam 18.25 Szemle 19.00 Hírek, időjárás 19.05 Sportvilág 19.25 Műsorismertetés 19.29 Az ötös lottó nyertes számai 19.30 Jó éjszakát, gyerekek 19.40 Miska bácsi levelesládája 20.00 Hírek, időjárás 20.04 A Rádiószínház dokumentumműhelyének bemutatója 21.00 Hírek, időjárás 21.04 Rádiószínház 22.00 Késő esti krónika 22.20 A 23. óra 23.00 Hírek, időjárás, kenó 23.04 Hírek, időjárás 0.10 Himnusz

MR PETŐFI 6.00 Hírek, időjárás 6.03 A szeretet közösségei 6.35 Sportszombat 8.00 Hírek, időjárás 8.05 Hazai slágerkívánságok 9.00 Hírek, időjárás 9.05 Petőfikabaré 10.00 Párkereső 11.00 Hírek, időjárás 11.07 Kedvencek listája – '99 slágereiből 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Hírpercek 13.15 Daráló 13.45 Hangdominó 14.00 Szívküldi… 15.00 Hírek, körzeti időjárás 15.08 Kedvenceink kedvencei 16.00 Ízes történetek 16.27 Emberek és egyéb állatfajták 16.55 A hatos lottó sorsolása 17.00 Hírek, időjárás 17.05 Operettparádé 18.02 Magyar kuriózumok 18.32 Gospelek a javából 19.00 Hírek, időjárás 19.03 Varázsnaptár 20.00 Sportkoktél 21.00 Hírek, időjárás 21.04 Folklór Fórum 22.00 Kulissza 23.00 Hírpercek 23.15 Annyi… 24.00 Éjfél után…

MR BARTÓK 6.00 Muzsikáló reggel 8.00 Hírek, időjárás, műsorismertetés 8.06 Pódium 9.06 Vég nélküli játékok 10.00 Hírek, időjárás, műsorismertetés 10.05 Hangfelvételek felsőfokon 11.15 Giuseppe Taddel operafelvételeiből 12.00 Hírek, időjárás, műsorismertetés 12.00 Repríz 14.00 Hírek, időjárás, műsorismertetés 14.05 Álomzenék 15.06 Opera-művészlemezek 16.00 Hírek, időjárás, műsorismertetés 16.05 A Bartók rádió klubja 18.00 Hírek, időjárás, műsorismertetés 18.05 Bemutató 19.15 Donizetti: Szerelmi bájital 21.40 Kamarazene 22.43 A XX. század legszebb hangfelvételei az EMI gondozásában 24.00 Hírek, időjárás, szózat

VASÁRNAPI RÁDIÓ

MR KOSSUTH 6.00 Vasárnapi újság 8.25 Édes anyanyelvünk 8.30 MM – Magyar Millennium 9.00 Hírek, időjárás 9.05 Világóra 10.00 Hírek, időjárás, útközben 10.04 Istentisztelet közvetítése Budapestről 11.00 Hírek, időjárás 11.05 Gondolat-jel 12.00 Déli krónika, sport 12.25 Harminc perc alatt a Föld körül 12.55 Vasárnapi levél 13.00 Hírek, időjárás 13.05 Névjegy 13.55 Műsorajánlat 14.00 Hírek, időjárás 14.04 Szonda 14.35 Népdalkörök pódiuma 15.00 Hírek, időjárás 15.04 Művészlemezek 16.00 Hírek, időjárás 16.04 Hajnal, virradat nélkül 17.00 A mi időnk 19.00 Hírek, időjárás 19.04 Sportvilág 19.25 Műsorismertetés 19.30 Jó éjszakát gyerekek 19.40 A bajadér 20.00 Hírek, időjárás 20.04 Rádiófónia 21.00 Hírek, időjárás 21.04 Asszonyságok díja 22.00 Késő esti krónika 22.20 Vasárnapi hangverseny 23.37 Régi híres énekesek műsorából 24.00 Hírek, időjárás, totó 0.10 Himnusz

MR PETŐFI 6.00 Hírek, időjárás 6.03 Állomáskereső 6.08 Végre, vasárnap 7.44 Sportreggel 8.00 Jó reggelt, Európa 9.00 Hírek, időjárás 9.05 A Magyar Rádió Karinthy Színpada 10.00 Gordiusz-magazin 11.00 Hírek, időjárás 11.07 Csúcson 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Hírpercek 13.15 Tollas Szuszó titkai 14.15 Halljátók feleim… 14.45 Színejava 16.00 Poptarisznya 20.00 A dráma 20.40 Vincze Ottó szerzeményeiből 21.00 Hírek, időjárás 21.04 A Rádió Dalszínháza 23.00 Hírpercek 23.15 Annyi… 24.00 Éjfél után…

MR BARTÓK 6.00 Muzsikáló reggel 8.00 Hírek, időjárás, műsorismertetés 8.05 Lemezbemutató 9.05 Kapcsoljuk a rotterdami Doelent 10.00 Kapcsoljuk a firenzei Bartolomeo Cristofori Akadémiát 11.00 Kapcsoljuk az Olomouci Reduta hangversenytermet 12.00 Kapcsoljuk a ljubljanai Szlovén Filharmónia hangversenytermét 13.00 Hírek, időjárás, műsorismertetés 13.05 Kapcsoljuk a drezdai Szent Kereszt-templomot 14.00 Kapcsoljuk a helsinki Silbelius Akadémia hangversenytermét 15.00 Kapcsoljuk a Brugge-i Szt. Jakab-templomot 16.00 Kapcsoljuk a rigai Szt. János-templomot 17.00 Kapcsoljuk a stockholmi Gustav Vasa-templomot 18.00 Kapcsoljuk a varsói Vitold Lutos awski hangversenytermet 19.00 Frederica von Stade operafelvételeiből 19.35 Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét kb. 22.30 Klasszikus pengetős muzsika 23.17 Rádiószínház 24.00 Hírek, időjárás, szózat

Tisztelettel meghívjuk

OLASZ FERENC

fotográfus

kiállításának megnyitójára a

VIGADÓ GALÉRIÁBA

1998. január 8-án, 17 órára

Megnyitja:

MAKOVECZ IMRE

Közreműködik:

MACZKÓ MÁRIA (ének)

Megtekinthető: 1998. január 8-tól 25-ig.

Hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Olasz Ferenc

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítást létrejöttét támogatták:

Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

OLASZ FERENC

MAGYAR NEMZET : 2000. III. 28.

Krakkó 2000

Fotókiállítás és könyvbemutató

A Krakkó 2000, a magyar millenniumi kulturális programsorozat részeként megnyílt *Olasz* Ferenc fotóművész kiállítása a krakkói Czartoryski Múzeumban – adta hírül az MTI. A Húsvéti gondolatok című kiállítást *Nagy* Gáspár költő vezette be. Megtartották *Pilinszky* János lengyel nyelvű verskötetének, az Apokryfnek a premierjét is. A költeményeket Jerzy *Snopek* irodalomtörténész válogatta s fordította. A kötetet is ő mutatta be a Czartoryski Múzeumban. Az est zárásaként Jan *Nowicki* színművész Pilinszky-verseket szavalt.

MEGHÍVÓ

1999. szeptember 12-én, vasárnap 16 órára

Olasz Ferenc

kiállításának megnyitójára a Keresztény Múzeumba.

A kiállítást megnyitja: Nagy Gáspár költő

Megtekinthető: 2000. január 2-ig,
hétfő kivételével, naponta 10-17 óráig.

Esztergom, Mindszenty tér 2.

Olasz Ferenc
Angyal
Nagybörzsöny Sz. István templom

Olasz Imre

festő Nagyfőrős

Csopaki partrészlet,

c. valószínűleg

grafikával vett írt

a Képzőművészek

Vidéki Követsége

1928. évi tárlatán

Dolmenek X. 50.

Olasz Imre

gimn. tanár
mukedvelő festő
Nagykőrösön

l.

Törös Nagykőrös

képröm. kiáll.

Kat.

M

Palffy János hagyom.
Budapest 19.
Kis szalon. IV:122.

ber 17-én Neuenhainban 1873 au-

ol, a hol
~~elléken~~ balról kopár szikla emel-
~~[illegible]~~ épületei bontakoznak ki ~~a me-~~ és a hol
~~t erőd ural~~ az előtérben ~~[illegible]~~ a
négy vitorlás tartózkodik [Közül ~~[illegible]~~ ~~Ez utóbbiak~~ A hajók
; a középütt látható mellett három
olnakot, több munkást és egy lovat
e; a jobbról veszteglők elsejében pedig
yet FE 99 számmal jelöltek meg, két
bolt felhőzött. Jelzése alól jobb-
6.
ozott keretben,
5:~~87.8~~ cm.-- Száma a törzsleltárban
~~[illegible]~~ III:10.— Becsértéke 2400 K.

145

zőkosár és a földön fekvő
atan néznek egy kiterített keleti

31

Nog 358

2·4

A NEMZETI SZALON 388-IK KIÁLLITÁSA

A

KÉPZŐMŰVÉSZEK VIDÉKI SZÖVETSÉGE ELSŐ KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

1928 JANUÁR HÓ

A NEMZETI SZALON VEZETŐSÉGE:

ELNÖK:

Gróf ANDRÁSSY GYULA v. b. t. t.

ALELNÖKÖK:

Gellért Jenő — Horvai János

IGAZGATÓ:

Déry Béla

ÜGYÉSZ:

Dr. Képessy József

MŰTÁROS:

Kató Kálmán

PÉNZTÁRNOK:

Eckstein M. Miklós

TITKÁR:

Bende János

TISZTELETBELI TAGOK:

† Benczúr Gyula
† Munkácsy Mihály
† Szinnyei Merse Pál
Eugen svéd királyi herceg

SOCIETAIREK:

Baditz Ottó
Déry Béla
Edvi Illés Aladár
Endrey Sándor
Gellért Jenő
Horvai János
dr. Ilosvay Lajos
Kacziány Ödön
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
dr. Képessy József
† Kőrösfői Kriesch Aladár
László Fülöp Elek
† Br. Mednyánszky László
Mendlik Oszkár
Nádler Róbert
Rubovics Márk
† Székely Bertalan
† Szikszay Ferencz
Vajda Zsigmond

KÜLFÖLDI SOCIETAIREK:

Epstein Jehuda (Osztrák)
Goltz A. D. „
Harta Felix „
Hofner Otto „
Karlinsky Stephan „
Krausz Wilhelm „
Liljefors Bruno (Svéd)
Lindberg Erik Svéd
Milles Carl „
Ranzoni Hans (Osztrák)
Schönthal Otto „
Schultzberg Anshelm (Svéd)
Skocylas Ladislav (Lengyel)
Wilhelmson Carl (Svéd)
Wyczolkowski Leo (Lengyel)

A KÉPZŐMŰVÉSZEK VIDÉKI SZÖVETSÉGÉNEK FELADATA.

Minden egészséges művészeti politika oda irányul, hogy országok művészete ne egyetlen helyre tömörüljön. Egészséges vidéki városok kulturát szolgáló munkája intenzivebbé válik, ha művésztársaságok, kulturegyesületek mennek a segitségére. S ha igaz az, mint a hogy igaz is, hogy a szépség eszközeivel hóditó hadjáratot viselhetünk: akkor a magyarság megerősödését szolgálja minden olyan cselekedet, mely a vidéken élő művészet megerősitésére irányul. Belátta ezt az állam is, amikor kulturegyesületek létesitését, kulturpaloták épitését határozta el a vidéken.

Belátta ezt a Nemzeti Szalon vezetősége is és örömmel fogadta a vidéken élő és dolgozó művészeknek és művésztársaságoknak azt a kivánságát, hogy országos szervezetté tömörülve, intenzivebben bele akarnak kapcsolódni a magyar művészeti életbe és három évenként a fővárosban és évenként egyszer — mindig más vidéki nagyobb városban — óhajtanának beszámolót tartani művészeti munkásságukról.

Annyi bizonyos, hogy a vidéken lakó művészek bizonyos hátrányban vannak a fővárosban dolgozó művészekkel szemben főleg kiállitási mód szempontjából és ritkábban van alkalmuk a nyilvánosság elé kerülve versenyre kelni a többiekkel, pedig a verseny minden kulturális dolognak, de főleg a művészeti fejlődésnek az egyetlen és legfontosabb életfeltétele.

Örvendetes tehát a fővárostól távol lévő művészek tömörülése, mert ezáltal a főváros és vidék közötti művészeti kapcsolatok erősödést nyernek és az egymásra hatás révén is csak nyeresége lehet a művészeti fejlődésnek.

A fővárosi művészek időnként a nagyváros gyárfüstös levegőjéből kimenekülnek a szabad természetbe, a vidéki művészek pedig feljönnek a fővárosba többet és ujabbat látni, mint odahaza.

Az a hitünk, hogy ez a tömörülés meg fogja könnyiteni a művészetek vidéki apostolainak szorgalmas munkáját és elő fogja segiteni művészetük kifejlődését és érvényesülését.

DÉRY BÉLA.

A
KÉPZŐMŰVÉSZEK VIDÉKI SZÖVETSÉGÉNEK ELSŐ KIÁLLITÁSÁN A KÖVETKEZŐ VIDÉKEN MŰKÖDŐ MŰVÉSZTÁRSASÁGOK ÉS TESTÜLETEK TAGJAI VESZNEK RÉSZT:

Bajai Képzőművészek Társasága

Békéscsabai Aurora Kör művészeti osztálya

Egri Képzőművészeti Társaság

Győri Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat

Kecskeméti Műpártoló Egyesület

Pápai Képző és Iparművészeti Társulat (1922)

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága (1926)

Vasvármegye és Szombathely város kulturegyesülete szépművészeti szakosztálya.

A GYŐRI KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉS IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT

(alakult 1919 őszén) jelenlegi tisztikara:

Elnök: BENES PÁL
gyáros, festőművész

Társelnökök:

FARKAS MÁTYÁS
Győr város polgármestere

dr. KUNCZ JENŐ
Győr vrm. ny. alispánja

Ügyvezető alelnök:
DR. HŐFER VILMOS
városi főjegyző

Művészeti alelnök:
HERRITZ OSZKÁR
reálisk. tanár, festőművész

Tiszteletbeli alelnökök:

NAGY GYŐZŐ
fa- és fémiparisk. igazgató

STADLER DEZSŐ
műépitész

Igazgató: Dr. VALLÓ ISTVÁN
tb. városi tanácsos

Főtitkár: Dr. KATÓ SÁNDOR
reálisk. tanár

Művészeti titkárok:

ALBERT ANDOR
szobrászművész (képzőművészeti)

SCHIMA BANDI
iparművész (iparművészeti)

Jegyző: POLGÁR RUDOLF
műépitész

Műtárosok: BÉKÉSSY LEÓ
tanitóképzőint. tanár, festőművész

PANDUR JÓZSEF
festőművész

GYŐRI KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉS IPAR-MŰVÉSZETI TÁRSULAT.

A művészet alkotásai a mult és jelen kulturájának legfontosabb fokmérői. Az erkölcsi és szellemi alkotóerők inkább igazolják egy nép életképességét és élethivatását, mint az öldöklő harci eszközök. Szétszaggatott hazánk élniakarását is a magyar teremtő géniusz fáklyájának lobogása jelzi legjobban a világ számára az ecset és véső alkotásai egy-egy bilincset feszithetnek széjjel összekötözött testünkről.

Élénkülő és egyre öntudatosabbá váló művészeti kultura terjed szerte a csonka ország vidékén. Városunk művészeti életében is jelentős alakulat a „Győri Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat", mely Győrnek, mint fontos kulturcentrumnak és környékének, a Felsődunántulnak eddig szétszórtan működő művészet erőit, művészeket és a művészetek barátait egyesitette kebelében.

Az alakulás főcélja volt, hogy előmozditsa művészeink erkölcsi és anyagi érvényesülését, hozzáértő helyi és fővárosi erők (Csányi Károly, Gróh István, dr. Lázár Béla, Lyka Károly) bevonásával előadásokat rendezzen a művészi érzék fölkeltésére, a művészetek népszerűsitésére.

A legsulyosabb időkben alakult 1919 őszén, de az elmult 8 esztendő nehéz gazdasági viszonyai közt is programmjához hiven évenkint megrendezte téli tárlatait, nem zárkózva el közben kiállitásain nagyobb körök művészgárdájával való társulástól sem („Képzőművészek Nemzeti Szövetsége" 1919, Győrből elszakadt budapesti művészek 1921, Nemzeti Szalon és Céhbeliek 1926.) Ezzel alkalmat adott a város művészetpártoló közönségének müizlése fejlesztésére, művészi alkotások vásárlására s maga is vásárolt műtárgyakat tagjai közt történő kisorsolásra.

A megizmosodott Társulatnak 800-at meghaladó tagja van, kik közül kb. 60 a tényleg működő és kiállitásokon résztvett képző, ill. iparművész. A jelen kiállitáson résztvevő, kiállitásainkon már több sikert aratott művésztagjaink közül a Győrből most megvált Herritz meg Pandur a legrégibb tagjai a győri kolóniának. kiknek nevét és alkotásait a város és

vidék uriházai mindenfelé őrzik. Pandurnak Győrött több sikerült freskója is látható (Lloyd, Hungária, Polg. fiuiskola). Csák Antal müncheni és párisi tanulmányai után pár évi győri tartózkodása alatt 16 nagyobbméretű háborús képe révén (a győri Frigyes laktanya tiszti étkezőjében) lett ismertté. Békéssy Leó a zsánerben, Szabó Alajos a csendéletben alkotnak értékeset. Zászlós István a fiatal szobrászgeneráció tehetséges tagja, neve ismert néhány alkotása folytán (Szent Imre, Hunyadi). Legfrissebben jött tagunk Zalaegerszegről, a Műcsarnokból már ismert Kássa Gábor. Az ifjabb generációból Győri Frigyes és Solymássy Konrád alkotásai érdemelnek figyelmet. Számra kevesebb, de értékes darabokkal szerepelnek a többi győriek is: Révész Györgyi, Havas László a szines ceruza hivatott kezelője, Schubertné Tinagl Ilona, a Törökországot járt Pohárnok Zoltán, Ipolyi Ernő és Mayer Árpád akvarellfestők.

DR. KATÓ SÁNDOR

a győri Képző- és Iparműv. Társ. főtitkára.

A KECSKEMÉTI MŰPÁRTOLÓ EGYESÜLET TISZTIKARA ÉS VÁLASZTMÁNYA:

Elnök: ZIMAY KÁROLY
Kecskemét th. város polgármestere

Ügyvezető alelnök:
Dr. Joó Gyula
a Kecskeméti Ref. Jogakadémia dékánja.

Alelnök:
Révész Imre
festőművész, a Képzőművészeti főiskola tanára.

Műtáros:
Katona József
Szőlő-és Gyümölcsterm.Szöv.igazg.

Pénztáros:
Székely Sándor
gyógyszerész.

Ügyész:
Dr. Adorján Imre
ügyvéd.

Titkár;
Szunyoghy Farkas
Ref. Tanítónőképző Int. rajztanára.

Főellenőr:
Winkler István
banktisztviselő.

Jegyző:
Mares Géza
Orsz. Tanítói Árvaház igazgatója.

ZSÜRI:

Elnök: Révész Imre

Tagok:

Domby Lajos
Ref. reálgimn. rajztanár.

Dr. Nyul Tóth Pál
kulturtanácsnok.

Prohászka József
festőművész.

Szappanos Jenő városi főmérnök.

Választmányi tagok:

Benyovszky István
Bóka Gyula
Dr. Cserey Pechány Albin
Dr. Füredy István
Dr. Gesztelyi Nagy László
Dr. Hetessy Kálmán
Heverdle Margit
Dr. Horváth Ödön
Dr. Joódy Endre
Dr. Kiss János
Dr. Kiss Jánosné
Dr. Kiss Kálmán
Kozma Endre
Marton Sándor
Dr. Meczner Sándor
Öllős Sarolta
Révész Boriska
Dr. Szabó Ambrus
Dr. Szabó Kálmán
Szabó Sándor
Dr. Szarvas András
Dr. Szilády Károly
Sztankay Lajos
Dr, Tassy József
Sz. Tóth Ilonka
Katona Géza

Póttagok:
Irányi István, Kinzler Ödön, Dr. Matolczy Károly, Pásthy János

Számvizsgálóbizottság:
Bodor József, Soós Gyula, Bőjthe Vilmos.

KECSKEMÉTI MŰPÁRTOLÓ EGYESÜLET

A Kecskeméti Műpártoló Egyesület abból az alkalomból alakult, mikor a Nemzeti Szalon 1926. tavaszán Kecskeméten kiállítást rendezett. Bár alakulásának első impulzusa csupán annyi volt, hogy egy táborba tömöritse azokat a műbarátokat, kik eddig is lelkes pártfogói voltak városunkban a képzőművészeteknek és igy közös munkával támogathassák a Nemzeti Szalon nemes vállalkozását, már az alakuló gyülésen programmjába vette a kultura legszebb ékkövének, a magyar képzőművészetnek erejéhez mérten való legmesszebbmenő támogatását.

Alakulása perceiben szó esett arról is, nem volna-e elegendő, ha valamelyik már meglevő kulturális egyesület alosztályaként kezdené meg munkásságát. Szerencsés jövőbe látással önálló egyesületté alakult s ezáltal önállóan intézheti maga elé tüzött célját.

Rövid, másfél esztendei fennállása óta 4 kiállitást rendezett és több mint kétszázötven millió korona értékü műtárgyat adott el kiállitásain és minden külső támogatás nélkül, csupán a legszerényebbre szabott tagsági dijakból — évi 2 pengő — és a kiállitások belépőjegyei árából egy tehetséges művésznövendéket segélyez állandóan a Képzőművészeti főiskolán folytatott tanulmányaiban és finanszirozta a jelen kiállitáson résztvevő kecskeméti művészek kiadásait.

Az egyesület legközelebbi céljául a következő két programmpontot tűzte maga elé.

Az első lokális jelentőségű és abból áll, hogy a Kada Elek hatalmas alkotása, a Művésztelep sorsát előbbre vigye. Ugyanis a kecskeméti Művésztelep gyönyörüszép villái is osztozkodtak a trianoni csonka Magyarország szomoru sorsában és csak Kecskemét város minden szépért-jóért lelkesülő közönségének köszönhető, hogy még ma is művészi élet van bennük. A kommün után a villák elnéptelenedtek és lakásokul foglalták le őket. Csak apránként, lakásokról-lakásokra lehetett visszaadni eredeti rendeltetésének. A város minden áldozatkészséget meghozva, ajánlotta fel a telepet az államnak. Az átadási tárgyalások huzódnak évről-évre s ez bizony művészi szempontból nagyon hátrányos. A Műpártoló Egyesület társa-

dalmi uton kiséreli meg elérni azt, hogy ez a nagy kulturkincs ismét megindulhasson azon az uton, melyet Kada Elek a boldog béke éveiben elgondolt.

Másik kitüzött célja az egyesületnek már országos jellegü. Országos akciót szándékozik inditani vidéki műpártoló egyesületek alapitására és ezeknek egy országos egyesületbe leendő tömöritésére abból a célból, hogy válvetett munkával, közös tervszerü programmal hathatósabban támogathassák a magyar képzőművészet ügyét. Közösen megbeszélt programm szerint rendeznék vidéki és fővárosi kiállitásaikait, műtörténeti, esztétikai, agitatórius előadásaikat és .... közösen védekeznének a mükereskedelem tulkapásai ellen.

Bárha egészen bizonyos, hogy az értéktelen giccsek, mázolmányok és hamisitások elsütése mindig nehezebbé és nehezebbé válik ott, ahol rendszeres képzőművészeti előadások, kiállitások rendezésével fejlesztik a közönség izlését, az is tény, hogy a mükereskedelem futóbetyárai ellen országos védekezési akciót kell kezdeni, ha meg akarjuk menteni nehéz körülmények között levő képzőművészetünket. A közönség izlésének fejleszlése mellett őrizni és irányitani kell azt a „ritka garast" is, amit művásárlásra hajlandók forditani a mostani nehéz gazdasági években az emberek.

Egyesületünknek van rendes választmánya, zsürije, számvizsgáló bizottsága. Mivel azonban a 25 tagu választmány kissé nehézkesen mozgatható, kisebb ügyek összehivására van egyesületünknek ügyvezető igazgatósága, mely a kisebbügyeket maga intézi rövid úton.

PÉCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS MŰBARÁTOK TÁRSASÁGA

Elnök: ebesfalvi TÖRÖK LAJOS
m. kir. rendőrfőtanácsos, a pécsi kapitányság vezetője

Alelnök:
Pilch Andor
műépitész

Titkár:
Péter József
Pécs szab. kir. város főlevéltárosa

Pénztáros:
Koszorus Károly
festőművész

Ellenőr:
vitéz Rácz Jenő
festőművész

VÁLASZTMÁNY:

E. Bayersdorf Erna
szobrászművésznő

Csácsinovits Lajos
műépitész

Dabasi Kovács Gyula
festőművész

Nagy Mihály
szobrászművész

Szentpétery Kristóf
festőművész

ZSÜRI:

Arnhold Nándor
festőművész

E. Bayersdorf Erna
szobrászművésznő

Dabasi Kovács Gyula
festőművész

Gábor Jenő
festőművész

Gebauer Ernő
festőművész

Nagy Mihály
szobrászművész

Szentpétery Kristóf
festőművész

rendes tagok.

Kőszeghy Gyula
festőművész

Nikelszky Géza
festőművész

vitéz Rácz Jenő
festőművész

póttagok.

SZÁMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG:

Arnhold Nándor
festőművész

Börötzffy Károly
festőművész

Gebauer Ernő
festőművész

PÉCS ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZETEK.

Pécsett minden korban otthonra talált a képzőművészet. A római kor temetőjéből a plasztika emlékei kerülnek felszinre. A keresztény római korból megmaradt sirkamra falfestészete a római katakombákkal hasonlitható össze. A népvándorlás korabeli leletek iparművészeti tárgyakat tartalmaznak. Legtöbbje ötvös munka.

Pécs képzőművészeti életében fordulópontot jelent a pécsi püspökség megalapitása. A képzőművészet központjában a székesegyház áll. A városban a XIX. század közepéig a képzőművészetek egyetlen mecénása az egyház.

A török hódoltság korának is meg volt a képzőművészete. Kő és fafaragások, vasmüvesség, ötvös művészet teremtette meg a maga emlékeit. Az épitő művészet is támogatóra talált a törökben. A pécsi török épitmények páratlanok a maguk nemében.

Pécsett a régibb időben kevesen lépnek a képzőművészi pályára. Akik erre szánják magukat, külföldre mennek tanulni, a tehetségesek kint is maradnak, mert idehaza megélni nem tudnának. Klimó György pécsi püspök a XVIII. században művészeti akadémiát akar felállitani. Csak terv maradt.

A XIX. század végén, a székesegyház restaurálásakor sok művész dolgozik Pécsett. Lotz és Székely ekkor festik a kápolnák freskóit. A művészek pécsi munkássága serkentőleg hat a városra. Ezt a hatást erősbiti a fellendülésnek induló Zsolnay gyár, ahol szobrászok és festők találnak munkára.

Az első nagyobb megmozdulás a Nemzeti Szalon pécsi kiállitása, melyet egymásután követnek kiállitások és ezek keretében a művészi bemutatkozások. Ezt a fellendülést letöri a háboru. A szerb megszállás alatt minden pang. A felszabadulás után a képzőművészeti főiskola két éven át Pécsett tartotta nyári kurzusát.

A legutóbbi idők eredménye a Pécsi Képzőművészek és Mübarátok Társaságának megalakulása. A társaság egyesiti a pécsi és baranyai művészeket művészi irányra való tekintet nélkül. Messzebbi feladata: az iparművészet felkarolása, a Dunántul művészeinek Pécsett való tömöritése, Pécsnek a Dunántul művészi központjává való emelése. Elnöke: ebesfalvi Török Lajos, m. kir. rendőrfőtanácsos, a pécsi kapitányság vezetője, titkára: Péter József Pécs szab. kir. város főlevéltárosa.

A társaság rövid fennállása óta sikereket ért el. 1926-ban megrendezi a pécsi művészek reprezentativ kiállitását. E kiállitás alkalmával meghivja a Nemzeti Szalont, mely a meghivást elfogadja és Pécsett rendezi meg a

pécsiekkel együtt az ötvenedik vidéki kiállitását. A kiállitás erkölcsi és anyagi sikere minden várakozást felülmult. Megnyitására a kultuszkormány is leküldte képviselőjét. A kiállitás két szóval jellemezhető: érték, siker.

Ezt a kiállitást hamarosan egy pécsi retrospektiv kiállitás követte. Pécs Hölgyei az egyetemi diákjóléti intézmények felsegélyezésére rendezték. A rendezés művészi részét a társaság készséggel vállalta. A kiállitáson hatalmas művészi érték vonult fel, bizonyságául annak, hogy Pécsett — ha ma még gyüjtőkről, gyüjteményről szólni nem is lehet — egyesek birtokában kiváló művészi alkotások vannak.

A társaság ez év őszén megrendezi az első önálló kiállitását. A kiállitás általános feltünést keltett. Erkölcsi és anyagi sikere számottevő. A kiállitás művészi értékét legjobban igazolja, hogy a város vezetősége tiz képet vásárolt meg a városi Majorossy muzeum részére. A kiállitás iránt nemcsak Baranya vármegye, hanem a szomszédos vármegyék is élénk érdeklődést mutattak.

A társaság vezetősége örömmel ragad meg minden olyan alkalmat, mely a pécsi tehetségeket szükebb hazájukon kivül is megismerteti. Igy vetődött fel a pesti bemutató kérdése is, amelynek az egyengetésében kiváló és megértő munkatársára talált Déry Bélának, a Nemzeti Szalon igazgatójának a személyében.

A Nemzeti Szalonban rendezett kiállitás a pécsiek első együttes budapesti kiállitása. Az a reményünk, hogy ne legyen egyuttal az utolsó is. Hogy az ezzel a kiállitással meginduló kezdet uj, boldogabb, erkölcsiekben és anyagiakban bővebben termő korba vezessen.

VASVÁRMEGYE ÉS SZOMBATHELY VÁROS KULTUREGYESÜLETÉNEK SZÉPMÜVÉSZETI SZAKOSZTÁLYA.

Szombathely városa Nyugatmagyarország egyik legjelentősebb kulturális gócpontja. Képzőművészeti hagyományai leginkább a barokk korban gyökereznek. Remek székesegyháza Maulpertsch páratlan szépségü freskóival, Dorffmeister oltárképeivel nemes tradicióként maradtak a mai korra és ezek gyakorolnak finom hatást a szombathelyi közönség izlésére és művészetére. A vasi föld sok művészt termelt ki magából és sok ideszakadt mestert ihletett meg. Azoknak a munkáit a szombathelyi Kulturegyesület gyüjti.

Szombathely művészi életének föléledése azonban ujabb keletü. Egybeesik a város Kulturegyesületének fölvirágozásával 1919. év szeptemberében, a kommün bukása után a Kulturegyesület hatalmas lendületü munkaprogrammal lépett Vasvármegye és a város közönsége elé. Ezt a programmot akkori elnökének Kapi Béla ev. püspöknek vezetésével meg is valósitotta. Kapi Béla lemondása után nem szünt meg az egyesület működése és ma egyike Csonkamagyarország legintenzivebb munkát kifejtő kulturegyesületeinek. A Kulturegyesulet kebelében alakult meg Szombathely művészeinek köre is, mint az egyesület „Képzőművészeti szakosztálya." Elnöke: Vass Béla, titkára: Fábián Gyula és jegyzője: Pogány Aladár lettek. Mintegy tizenöt művész csoportosult ebbe a kis társaságba, amely mindjárt megalakulásának esztendejében szép kiállitás keretében mutatkozott be a szombathelyi közönség előtt. A képzőművészeti szakosztály művészeti szabadiskolát nyitott, amely ugy a képzőművészetben, mint az iparművészetben szakszerü oktatást nyujtott azoknak, akik életkörülményeik miatt nem kereshették fel a főváros művész-képző iskoláit. Az egészséges intézménynek sok növendéke volt és példát mutatott arra, hogy a sokat hangoztatott „decentralizáció" ezen a téren is mennyire helyén való lenne és megfelelő állami támogatással Szombathelyen erőteljes művészeti iskolát lehetne teremteni. A nehéz pénzügyi viszonyok következtében a hivatást telje-

sitő intézmény elsorvadt. A szombathelyi művészeti egyesüle ez idő szerint megelégszik azzal, hogy minden évben kiállitá sokat rendez. Ezekkel a kiállitásokkal akarja ébren tartani tagjainak munkakedvét és a közönség érdeklődését. Ez is elegendő a mostani viszonyok mellett. Sokszor ez a munka is szélmalomharcnak látszik. Vidéken — vidéki művésznek lenni, sok mellőzéssel jár. Nagy, igen nagy lelkierő kell ahhoz, hogy vidékre szakadt, vagy vidékről kinőtt és szülővárosában maradt művész el ne veszitse kedvét. őrizze szivében azt a kis tüzet, amelyet a szépség szeretete gyujtott benne és dolgozzék ugy, hogy hite legyen a jövőben.

1926. évi junius havában rendezte a Nemzeti Szalon szombathelyi kiállitását. Ez alkalommal hivta meg Déry Béla a Kulturegyesület szépművészeti osztályát a „Képzőművészek Vidéki Szövetségébe." A Nemzeti Szalon igazgatója fölismerte azt, hogy a vidék művészeti életét össze kell kapcsolni, hogy egészséges, egységes vérkeringés frissitse fel azt és a vidéken kallódó tehetségek levegőhöz jussanak. Ennek a Szövetségnek missiója lenne az ország művészetében, ha megértésre találna és szeretettel fogadják Higyjük, hogy igy lesz. Művész-sors: magyar-sors. Nincs egyebe a hiténél . . .

FÁBIÁN GYULA.

A BÉKÉSCSABAI AURORA KÖR TISZTIKARA:

A kör elnöke:
Dr. KORNISS GÉZA

Alelnökei:
Dr. BERTHOTY ISTVÁN Dr. RELL LAJOS
Dr. REMENÁR ELEK

Titkár:
Dr. RÉVÉSZ SÁNDOR

EGRI KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSASÁG.

Megalakult 1927. szeptember hó 19-én a Nemzeti Szalon kezdeményezésére.

Az alakuló közgyűlés megbizásából jelenleg az ügyeket Előkészitő Bizottság vezeti, melynek tagjai:

Hernádi Handmann A.
Korény József
Lipovniczkyné Szeőke Izabella
Meilinger Dezsö
Steinhauser Ágoston
Tóth Gyula
Trójan Alfonz
festőművészek

Érlach Sándor dr.
ügyvéd
Jakab József
iró

PÁPAI KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT:

Alapítási éve: 1922.

ELNÖK:
dr. TENZLINGER JÓZSEF polgármester

ALELNÖK:
Losonczi Jenő, kollég. tanár

Műtáros:
Boksay Endre, reálgimn. tanár

Pénztáros:
Gaál József, tak. pt. főkönyvelő

MŰKÖDÉSE: Műv. tört. és esztétikai előadások tartása; évente — rendesen decemberben — képkiállitás rendezése; mult évi pünkösdkor a Nemzeti Szalon keretében a Szinyey Társaság kiállitása a Pápai Egyesülettel karöltve pápai művészekkel.

Megjegyzés: A Társulat belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályokkal működik.

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

ÁGOSTON VENCEL (Baja)

1	Alkony, olajf.	400.—
2	Kutnál, vizf.	340.—
3	Októberi hangulat, olajf.	400.—
4	Sugovica, vizf.	340.—

BÉKÉSSY LEÓ (Győr)

5	Két öreg asszony, olajf.	370.—

BOKSAY ENDRE (Pápa)

6	Tél vége, olajf.	250.—
7	Csendélet, olajf.	250.—

BOTYÁNSZKY JÁNOS (Békéscsaba)

8	Portrait, olajf.	200.—

CSÁK ANTAL (Győr)

9	Portrait, olajf.	Mgtul.
9a	Portrait, olajf.	Mgtul.

ÉBER SÁNDOR (Baja)

10	Zadravecz István püspök ur képmása, olajf.	1000.—
10a	Arcképtanulmány, alfresco	400.—
10b	Tanulmány, alfresco	400.—
10c	Arckép, olajf.	1000.—

ÉRCZHEGYI IRÉN (Kecskemét)

11	Arczkép, olajf.	Mgt.

FÁBIÁN GYULA (Szombathely)

12	Tabáni est, aquatinta	20.—
13	Rába part, vernis-mous	20.—
14	Nürnberg részlet, rézkarc	20.—
15	Halasi tél, aqua tinta	20.—

FÁBIÁNNÉ BICZÓ ILONA

16	Szombathely, olajf.	Szombathely város tulajdona
17	Kertben, olajf.	120.—
18	Kőszegi várrészlet, vonalkarc	20.—
19	Ablaknál, mezzotinto	30.—
20	Halasi ősz, vonalkarc	20.—
21	Öreg hid, vonalkarc	20.—

FORBÁT ALFRÉD (Győr)

22	Autoudvar tervei a berlini botanikuskert részére, rajz	
23	Autoudvar a berlini botanikuskertben, fénykép	
24	Autoudvar a berlini botanikuskertben, fénykép	
25	Autoudvar a berlini botanikuskertben, fénykép	
26	Autoudvar a berlini botanikuskertben, fénykép	
27	Autoudvar a berlini botanikuskertben, fénykép	
28	Autoudvar a berlini botanikuskertben, fénykép	

GAÁL JÓZSEF (Pápa)

29	Tapolca parti rész	Mgtul.
30	Tájkép	Mgtul.
31	Részlet Arquataból	Mgtul.
32	Tájkép a Sandhill-Parkból	Mgtul.

GÁBOR JENŐ (Pécs)

33	Le Havrei kikötő, olajf.	500.—
34	A párisi Jockey-ban, olajf.	640.—

GEBAUER ERNŐ (Pécs)

35	Feltámadás. Barokstilü mennyezetterv	400.—
36	Bányászok, olajf.	1800.—

Dr. GIAY FRIGYES (Szombathely)

37	Egyházi csendélet, olajf.	800.—

GYŐRI FRIGYES (Győr)

39	Karácsony, olajf.	250.—
40	Kompozicio, olajf.	250.—
41	Virágok, olajf.	Mgtul.
42	Cigánybécs, olajf.	250.—

HAGYIK ISTVÁN (Kecskemét)

43	Csöszbácsi, olajf.	200.—
45	Elverte a jég a vetésemet, olajf.	400.—
46	Kompkötélvonók, olajf.	800.—
47	Felhők ősszel, olajf.	320.—
48	Eső után, olajf.	320.—
49	Márciusi vihar, olajf.	320.—

HAVAS LÁSZLÓ (Győr)

50	Fenyők kora délelőtt, olajf.	200.—
51	Füzes, napsütéses délután, olajf.	200.—

HERNÁDI HANDMANN ALAJOS (Eger)

52	Ősz a tanyán, olajf.	2000.—
53	Április végén, olajf.	600.—
54	Virágzó almafa, olajf.	2000.—

HERRITZ OSZKÁR (Győr)

56	Öregek, olajf.	Mgt.
57	Székesegyház belseje, olajf.	600.—

HÉNEL GUSZTÁV (Pápa)

58	Részlet a Festetics herceg parkjából (Keszthelyen) olajf.	400.—
59	Részlet az amsterdami kikötőből, olajf.	400.—
60	A pápai külvárosból, olajf.	240.—

HÉNEL MARGIT (Pápa)

63	Bazsarózsák	Pápa város tulajdona
64	Irisek, olajf.	240.—

HOROWITZNÉ LUKÁCS STEFFI

65	Gyermek arckép, olajf.	Mgtul.
66	Mese illusztráció, tollrajz	100.—
67	Mese illusztráció, tollrajz	100.—
68	Mese illusztráció, tollrajz	100.—
69	Mese illusztráció, tollrajz	120.—

IPOLYI ERNŐ (Győr)

70	Csesznek vára, vizf.	200.—
71	Győr, Megyeház uccai részlet, vizf.	150.—

ISTOKOVICS KÁLMÁN (Pécs)

72	Mártélyi Tisza, olajf.	300.—
73	Jánoskuti kazlak Pécsről, olajf.	1000.—

JAKSA ISTVÁN (Szombathely)

75	Esti harangszó, olajf.	400.—
76	Koldus a templomban, olajf.	180.—

JANKAI DEUTSCH TIBOR (Békéscsaba)

77	Szajna partján, olajf.	300.—
78	Festőnő a Szajna partján, olajf.	Mgtul.
79	Fiatal leány olajf.	350.—
80	Tornácon, olajf.	300.—
80a	Révész, olajf.	600.—

JICINSKY VERA, (Pécs)

81	Edinburg, olajf.	170.—
82	Lydia W. táncosnő képmása, olajf.	170.—
83	Zongoránál, pastell	100.—
84	Önarkép, pastell	80.—
85	Artícsókák, pastell	Mgtul.

KAPITÁNY JÓZSEF (Békéscsaba)

86	Dantet felkeresik a magyarok Ravenában 1321. bronzban	1000.—
87	Studium a csabai fürdő egy alakjához, fényezett műkő	400.—

KÁLMÁNDY PAP LÁSZLÓ (Pécs)

88	Erdei út, olajf.	350.—

KÁSSA GÁBOR (Győr)

89	Gyász, olajf.	800.—
90	Cigányputrik, olajf.	400.—
91	Kisvárosi utca télen, vizf.	250.—

DR. KIS GÁBOR (Pápa)

92	Palazzo vecchio Firenze, vizf.	Mgtul.
93	Csesznek, olajf.	Mgtul.

KISS J. ZOLTÁN (Kecskemét)

94	Cigányleány, szinrajz	100.—

KOLOZSVÁRY SÁNDOR (Békéscsaba)

95	Séta a jegenyék alatt, rajz	100.—
96	Vizsga előtt. rajz	80.—
97	Erdő szélén, rajz	Mgtul.

KOSZORÚS KÁROLY, (Pécs)

98	A Pálos templom, olajf.	200.—

KŐSZEGHY GYULA (Pécs)

100	Kaszárnya az egri várban, vizf.	140.—
101	Kapi vára, vizf.	150.—
102	S. Rocco a fellegvárral Görzben, vizf.	180.—

KÜRTHY GYÖRGY (Pécs)

103	dr. P. M. a sokkezű, szinrajz	Mgtul.
104	Téli temetés, gouache	50.—
105	Ember tragédiája — Áthén. diszletterv, gouache	40.—
106	Ember tragédiája — Falanszter, diszletterv, gouache	40.—
107	Ember tragédiája — Menyország, diszletterv, gouache	40.—
108	Ember tragédiája — Jégvidék, diszletterv, gouache	40.—
109	Szemafor, 1914. gouache	50.—

LAUER GIZELLA (Pápa)

110	Tavasz, pastell	

ÖZV. LIPOVNICZKYNÉ SZEÖKE IZABELLA (Eger)

111	Őszi rózsák, olajf.	200.—
112	Pünkösdi rózsák, vizf.	100.—
113	Imádkozó gyermek, olajf.	400.—
114	Akt, olajf.	150.—

LOSONCZI JENŐ (Pápa)

115	Bakonyi várrom, szinrajz	60.—
116	Leány pávával, vizf.	80.—
119	Borulás a Balatonon, olajf.	130.—
120	Házfedelek télen. olajf.	Pápa város tulajdona

MARTYN FERENC (Pécs)

121	B. Klári úrhölgy arcképe	500.—

MATZON JÓZSEF (Győr)

122	Győr, Vargakői részlet, aquarell	40.—
123	Győri Marcaltoi részlet, aquarell	40.—

MATZON JÓZSEFNÉ (Győr)

124	Szomorufüz, tüfestés	300.—
125	Szántovető, tüfestés	300.—

MAYER ÁRPÁD, Győr

126	Csendélet, olajf.	250.—
127	Régi utca, olajf.	250.—

MÁTIS KÁLMÁN, Kecskemét

128	Öreg asszony, olajf.	160.—

MIERTL GYULA, Pécs

129	Az öttemplom városából, paszt.	200.—

MOKOS JÓZSEF, Békéscsaba

132	Faluvége, olajf.	200.—

MOLNÁR BÉLA

133	Ősz a Balokányon, olajf.	500.—
134	Nagybánya előtt, olajf.	300.—

IFJ. NAGY BÉLA, Kecskemét

135	Egy esős nap, olajf.	120.—

OLASZ IMRE, Nagykőrös

136	Csopaki partrészlet	30.—

PANDUR JÓZSEF, Győr

138	Kovácsműhely, olajf.	1400.—
139	Nyári felhők, olajf.	650.—
140	Tanulmányfej, olajf.	850.—
141	Tehenek a folyóban	800.—

PÁLESCH PÁL, Pécs

142	Schneeberg a Semmeringről, olajf.	150.—

CSÉBI POGÁNY ALADÁR (Szombathely)

143	Falusi lakodalom, olajf.	160.—
144	Csendélet, olajf.	200.—

POKORNY LÁSZLÓ (Marosvásárhely)

147	Tájkép, paszt.	Mgt.

PROHÁSZKA JÓZSEF (Kecskemét)

148	Fésülködő, olajf.	300.—
149	Alföldi táj, olajf.	300.—
150	Arczkép, olajf.	Mgt.
151	Nádas, olajf.	350.—
152	Leányfej, olajf.	300.—
154	Kutágas, olajf.	350.—
155	Magyar leány, olajf.	500.—
156	Napfürdés, olajf.	400.—
157	Elmerengve, olajf.	250.—
158	Napsütés, olajf.	100.—
159	Tanulmányfej, olajf.	150.—

VITÉZ RÁCZ JENŐ (Pécs)

160	Tájkép, olajf.	280.—
161	Borulás, olajf.	Mgtul.
161a	Csend, olajf.	280.—

REYSSER OTTÓ JÓZSEF (Kecskemét)

162	Nagyék tanyája, gouache	80.—
163	A szép ut, cer. rajz	60.—

RÉGNER PÁL (Pápa)

167	Csendélet sonkával, olajf.
168	Szeleteltetés, olajf.
169	Csendélet bogánccsal, olajf.

RÉVÉSZ GYÖRGYI (GYŐR)

171 Tanulmányfej, olajf. Mgtul.

SAÁGHY MICHAELA (Szombathely)

172 Hölgy agarakkal, ceruzarajz Mgtul.
173 Salome, ceruzarajz Mgtul.
174 Kisértés, tollrajz Mgtul.
175 Hágár, ceruzarajz Mgtul.

SAJÓ ISTVÁN (Kecskemét)

176 Köd 160.—
178 Szénaboglyák, olajf. 200.—

SASS ÁRPÁD (Békéscsaba)

179 Asztalosműhely, olajf. 300.—
180 Halásztanya, olajf. Mgtul.
181 Önarckép, olajf. 250.—
182 Cigányfertály, olajf. 250.—

SCHMIDTNÉ SZÉLL ARANKA

183 Őszi virágok, vizf. 60.—

SCHUBERTHNÉ TINAGL ILONA (Győr)

184 Önarckép, olajf. Mgtul.

SIKORSKA ZSOLNAY JULIA (Pécs)

185 Tájkép, Malmok a Dráván, olajf. 600.—
186 Cziniák, olajf. 300.—

SOLYMÁSSY KONRÁD (Kecskemét)

189 A szántódi révnél, olajf. Mgtul.
190 Reminiscenciák 400.—
191 Tavaszinap a Dunaparton, olajf. Mgtul.

SZABÓ ALAJOS (Győr)

192	A győri székesegyház belseje, olajf.	300.—
193	Virágcsendélet, olajf.	500.—
194	Szegény gyermek, olajf.	300.—

NAGYENYEDI SZABÓ JENŐ (Kecskemét)

195	Késő őszkör, olajf.	140.—
196	Tájkép, olajf.	160.—
197	Eső után, olajf.	160.—

SZENT-GALY DEZSŐ (Békéscsaba)

198	Falusi utca télen, tollr.	45.—
199	Erdő széle, tollrajz	160.—
200	Oláh falu, tollrajz	60.—

SZENTPÉTERY KRISTÓF (Pécs)

201	Tájkép, olajf.	200.—
202	Erdő mélye, olajf.	150.—
203	Zivatar, olajf.	350.—

SZILÁDY MARGIT (Kecskemét)

204	Pipáragyujtó paraszt, olajf.	300.—

SZITA J. FERENC (Pápa)

205	Szent-Gellért szobra Pápán, paszt.	500.—
206	Kisértés, szin. tus	120.—
207	Vén iszákos, tusrajz	100.—
208	A gyilkos, paszt.	400.—
209	Balatoni részlet, olajf.	400.—
210	Téli táj, olajf.	400.—
211	Erdő részlet, olajf.	400.—
212	Balatoni nyárfás part, olajf.	1500.—

SZUNYOGHY FARKAS

212a	Napszállat, olajf.	Mgtul.
212b	Tanya, olajf.	Eladó
212c	Faluvége, olajf.	Mgtul.
212d	Füzfák, olajf.	Eladó

TIMON IZA (Eger)

213	Egri pincék, olajf.	60.—

TÓTH LAJOS (Kecskemét)

215	Tanulmány, olajf.	300.—
216	Agyagos tengerpart, olajf.	350.—
217	Alföldi táj, olajf.	350.—

TURMAYER SÁNDOR (Kecskemét)

220	Cigányleány, olajf.	300.—

VASS BÉLA (Szombathely)

221	Akt, olajf.	500.—
223	Tanulmányfő, olajf.	100.—

WÁGNER JÓZSEF (Békéscsaba)

224	Nyárutó, olajf.	300.—
225	Buza tenger, olajf.	
226	Hámori tó, olajf.	700.—
227	Begoniák, olajf.	300.—
228	Ó-Massa, olajf.	240.—
229	Csolnakok a Balatonon, paszt.	50.—
230	Kilátás, paszt.	50.—
231	Faluvégi házak, olajf.	300.—

ZÁSZLÓS ISTVÁN

232	Egy korty bor, gipsz	100.—

Vásárlási tudnivalók.

A műtárgyak eladását kizárólag a műtárosi hivatal, illetve **Kató Kálmán,** a Nemzeti Szalon műtárosa eszközli. A vételár 50 %-a a vásárláskor, 50% pedig 8 napon belül, legkésőbb azonban a kiállitás bezárásakor fizetendő.

A Zichy-centennárium alkalmából megjelent

Zichy Mihály élete és művészete

irta

BENDE JÁNOS

A 206 oldalas kötet részletesen tárgyalja a világhirü magyar festőművész eseményekben oly gazdag, érdekes életrajzát és hü képét adja az ő óriási regiszterü művészetének.

Ára P 4.80

Kapható a Nemzeti Szalon pénztáránál.

L. DOOR LUJZA

optikai és fotószaküzlete

IV. Petőfi Sándor-u. 7. (Pilvax-közben)

Szemüvegek Látcsövek
Fényképészeti cikkek

Amatörfelvételek a leggyorsabban itt készülnek

Glatz Suire
Olaiz Suire

Duplum
cloredobos

N. Szal
1928 Jan

Olasz Imre

~~Bartha László~~

festő

~~Daigka Antal~~

~~festő~~

Ilarczi István

festő

4

Olasz Imre

festő

Remsey Jenő György

festő

cred

nagykőrösi Ifu-
letésu v. vonatkozásu
Művesek

Galantai Fekete Béla

Nagykőrös művészete

A nagykőrösi képző-
művészeti kiállítási
katalogusa. 1926.

Nemzeti halvy

Mics cred

Remsey kivételével
mind rend vettek e kiállításon

MDK

Olasz Imre, Nagykőrös

Csopaki partrészlet

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. K.Szal. 1928.
jun. 8 1.

Olasz Imre tiszacsegei pásztor

tanitotta meg Némethy Lajost
a remek fechnikával készülő
korikás ostor fonására, készitésére.

Béres András. Terelok, ferelőeszközök
a Hajdusági pásztorok kezén.
Déri Muzeum 1962. 185. L

Olasz Imre MDK

festő

A nagykörösi képzőművészeti kiállitás katalógusa
Nemzeti Szalon 1926.

MDK

Olasz Imre

Kat Nagykőrös kiállításon vett részt, 1926.

MOB Kvt. 2465.sz.

MDK

Olasz Imre, festőm.

Nagykörös.

Csopaki partreszlet.

Nemz. Szal. 388.kiáll.
Képzőművészek vidéki Szövetségének I.kiáll.
1928.jan.

Olasz János kömüves

Győri Szemle 1941. 184.

A győri ipar történetéről

Olasz János MÖK

győri kömüves mester

neve a XVII században sserepel az okmányokban.

Jenei Ferenc: A Régi győri házak.
Bp. 1959. 9.o.

R. D. U

OLASZ János kőfaragó, kőműves

1602-ben győrben szerepel

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bpn. 1959.

T. 49. 251. l.

Olasz János

Könnüves

1602-ben lett győri polgárrá.

Bedy Vince:

Adalékok a győri ipar történetéhez

Győri Szemle

1941. 184. l.

SZENTTAMÁS

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Olasz János, santhói

kőműves és építő, 1550 ben

Szolnok vára építésénél

dolgozott.

Illéssy János. Adatok a

szolnoki vár építéséhez és első

ostromához. Hadtörténelmi

Közlemények 1893. 651. l.

Olasz Jakab, staczonai kőmíves és épitő, 1550 ben Szolnok vára épitésénél dolgozott.

Illéssy János. Adatok a szolnoki vár épitéséhez és első ostromához. Hadtonténelmi Közlemények. 1893. 651. l.

Olasz József

nuszabó

l. Größfyszür

154. l.

Olasz József

büdszentmihályi
szurszabó

XIX. sz.

Györffy szur

138. l.

Olasz Kristóf

pénzverő.

Segesvára Hunyadi János tette át ideiglenesen a brassai pénzverdét, megbízván Olasz Kristóf Kolozsvári pénzverő kamarai főtisztnek, hogy a pénzverő szerszámokat Brassóból Segesvárra.

Ballagi Aladár. Brassai ötvösök és ötvösművek. Arch. Ért 1890. 385. l.

Daniel Bulkerch.

Olasz Márta

Ferkápzomfoiskávk

1939/41. 141.l.

	Kálmán	felesége	098.6
3.	Dr.Szentiványi Gyula	főtitkár	99.4
4.	Dr.Szentiványi Gyula	felesége	99.4
5.	Dr.Dercsényi Dezső	I.muzeumi segédőr	098.6
6.	Dr.Dercsényi Dezső	felesége	098.6
7.	Dr.Csabai István	műemléki segédőr	098.6
8.	Dr.Pálinkás László	muzeumi s. őr	D.057
9.	Saláth Ferenc	szakal-tiszt	098.6

Összesen:

Mindösszesen:

Budapest, 1944 január

Olasz Márta

pdg. isk. rajztanárjelölt

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 148. l.

„ält. művelődés-történelem" és „egyházművészet" tanára (1933/34—1937/38).

Krocsák Emil okl. középiskolai rajztanár, festőművész, a geometriai tárgyak és a „keres-

bizatást nyert 1924. szeptember
szakoktatóvá kineveztetett 1938.
30-án.

Stern Anna a textilművészeti kivitelező te
kák szaktanítónője. Az Iparmű
Iskolában szaktanítónői megbizatást
1907. július 1-én, szaktanítónővé kir
tetett 1909. március 22-én. Nyugal
vonult 1940. június 30-án.

Zombori Ferencné Bartus Irén textil-iparmű
a női ruhatervezés és ruhavarrás
oktatója. Textil-szaktanítónői meg
tást nyert 1935. december 1-én,
oktatóvá kineveztetett 1938. júniu
30-án.

B) Megbízott szakoktatók:

Cseténvi Antal okl. iparművész, a festő-
osztály tiszteletdíjas szakoktatója (19
—1938/39).

Nyiri László okl. iparművész, a festő-
osztály tiszteletdíjas szakoktatója
(1939/40—).

Szuchy Ferenc okl. keramikus, a kerámikai
osztály tiszteletdíjas szakoktatója
(1936/37—)

Művezetők:

Sehr József a gipszöntőde művezetője. Az
művészeti Iskolában tiszteletdíjas

MDK

Sz.Olasz Márta

Tatabányai Képzőm. és Ipram. Társ. levele Szentiványi Gyulának, 1948. febr.

Olasz Miklós

a Gépészi Képzőművészeti Kör jubileumára megnyílt „Itt és akkor történt" c. kiállításon szereplő munkái.

(g. b.): Indulás és beérkezés.
Kisalföld, 1943. nov. 22.

Olasz Miklós építész

– Pogonyi Ritával közösen kerámia-kiállítása a Rovottyan utcai kiállítóteremben.

Kérd: Pogonyi Ritával

Gáltuk, halldtuk, 1983. XII. 15.

OLASZ Miklós: A végtisztesség milyensége kúltúra kérdése.
= Magyar Nemzetp 1993. febr. 15. 8.

Válasz Makovecz Imrénk

OLASZ MIKLÓS 1996. ápr. 23

Fizetőképesség és az ízlés nem mindig esik egybe

Olasz Miklós 41 éves belsőépítész. Felesége, Pagony Rita keramikus-szobrászművész. Két gyermekük van, a 14 éves Lilla és a 10 esztendős Bea. Miklós az általános iskolát Veszprémben végezte, a középiskolát a Lovassyban és a győri Kazinczy gimnáziumban. Az Iparművészeti Főiskola belsőépítész szakán szerzett diplomát. Először a Veszprémi Tervezővállalatnál dolgozott, de már 1981 óta szabadúszó. Belsőépítész-tervezői munkája mellett feleségével társszerzőként számos köztéri képzőművészeti alkotást hoztak létre.

– Tudjuk, hogy mivel foglalkozik egy tanár, egy fodrász, egy sofőr, de mit csinál egy belsőépítész?

– A belsőépítész a tárgy- és környezetkultúra területén alapvetően két dolgot csinálhat. Elmehet a tömegtermelésbe bútoripari gyártmánytervezőnek – designernek –, vagy egyedi tervezést végez, ami az enteriőrnek – az ember által épített belső térnek – minden elemét magában foglalja, a bútorok formai és szerkezeti kialakításától a fal, a mennyezet, a padló, a világítás megoldásáig.

– Hogyan lesz valaki belsőépítész, gondolom, nem ötéves korában határozta el?

– Valóban nem, bár a szülői orientálás is közrejátszott a választásomban. Édesapám építészmérnök volt, édesanyám műszaki rajzoló, így némileg közel voltam a tűzhöz. Ennek ellenére – a mindenkori túljelentkezés miatt – a főiskolára való bejutás nem volt sétagalopp. Környezetemnek sikerült annyira „fanatizálnia" engem, hogy másodszor is nekifutottam a többfordulós felvételinek és így sikerült.

– A siker érdekében elment segédmunkásnak az asztalosszakmában, felköltözött Pestre s így tovább...

– Így van. Köszönöm, hogy ezeket mondja, ugyanis mindig nehezemre esett, hogy a nem létező „nehéz gyermekkoromról" vagy más keserveimről ejtsek szót.

– Diploma után, 1980-ban került vissza Veszprémbe, az itteni tervezővállalathoz. Hogyan viselte a hivatali fegyelmet és miket produkált ott?

– Ami a fegyelmet illeti, azt a fajtát, ami akkoriban volt, roszszul viseltem. Ami az ésszerű fegyelmet és főként az önfegyelmet illeti, arról vallom, hogy nagy előrevivője a dolgoknak, ám a „fegyelmet önmagáért" elvet nem osztom. Ennek biztosan van helye a hadseregben, ám a polgári életben haszontalan. A munkáimról: csak jelzésszerűen mondanám az MNB–OTP székházat, a Marica kávéházat a pincesörözővel, vagy a Szürkebarát borozót. A későbbi időkből a Hungária és az Állami Biztosító székházát, vagy a Takarékbank Kossuth utcai székházát említhetném. Talán a legrégebbi és leghűségesebb megrendelő a paksi atomerőmű. Nagyon szép munkákat kaptunk tőlük Pakson, Balatonfüreden és Budapesten.

– Feleségével, Pagony Ritával közösen milyen műveket alkottak?

– Veszprém belvárosában a Gizella udvarban lévő ivókutat, Balatonfüreden a Kossuth-forrást nevezhetem meg. A kiállítási műfajban az akkori monopolcégeken keresztül jó pár külföldi megmutatkozásunk volt, melynek európai és tengerentúli dokumentumai egyaránt vannak, könyvek, folyóirat-publikációk, tehát sikerült a figyelmet felhívni magunkra.

– A nyár három hónapját már hosszú évek óta egy Balaton-felvidéki kis faluban, Tagyonban tölti. Mivel foglalatoskodnak ott?

– Egy ideje már egyfajta művészi „fészekrakással" vagyunk elfoglalva, egy régi parasztportából igyekszünk – így negyven felett – önerőből megteremteni az alkotás feltételeit. Emellett sikerült ehhez az objektumhoz kapcsolódóan egy öreg pajtát kiállítóteremmé átalakítanunk.

– Mi visz rá egy művész házaspárt, hogy önerőből kiállítótermet létesítsen?

– Ha nem tudjuk megmutatni magunkat, nem élünk meg. Az a helyzet, hogy ezt helyettünk senki nem végzi el. A szükség visz rá, erre és a „szabadság igézete". Itt azt és úgy állítunk ki, amit és ahogy akarunk, a nekünk szimpatikus alkotókat hívjuk meg, a leginkább fogékony közönséget verbuváljuk össze, egyszóval ez a „mi birodalmunk". Az utóbbi évek változásai bebizonyították, hogy sem a művészeket, sem a közönséget nem viszi előre a mennyiségi szemléletű műélvezet. Ennek ránk nézve az a tanulsága, hogy nem a teleírt vendégkönyv, hanem a hozzáértő és igenis a vásárlóképes közönség – ha úgy tetszik, az elit műpártolók – lehetnek a mi eltartóink. Magától értetődik persze, hogy bárkit, aki a munkánk, illetve a kiállítások iránt őszintén érdeklődik, nagy szeretettel várunk. Tudjuk ugyanis, hogy a fizetőképesség és a jó ízlés nem mindig esik egybe.

– Önkormányzati megrendelést mikor kapott utoljára Veszprémben?

– Utolsó költségvetési megrendelőm '89-ben Szekeres Imre volt, ám az sem valósult meg. Az eltelt idő alatt gyönyörű városháza-épületegyüttes létesült, nagy léptékű kórház-rekonstrukció ment végbe, a megyeházán is történt ez-az, sőt, a színház rekonstrukciójára is gondolhatok, szóval, valahogy mindig kimaradunk a dolgokból.

Kiss Endre

Olasz Miklós: – Valahogy mindig kimaradtunk a veszprémi munkákból... Korbély Barnabás felvétele

(Az interjú a veszprémi Rádió Jamben elhangzott Arcélek zenében című műsor szerkesztett változata.)

Családfórum Devecserben

A közelmúltban a júniusi főegyházmegyei zsinatra való előkészület jegyében családfórumot tartottak Devecserben a plébánián.

A családreferensek és a munkadokumentum elkészítése érdekében összegyűlt megbízottak tanácskozása a meghívott Esztergom–budapesti Főegyházmegye családreferenseinek *(Gál Márton és felesége)* tapasztalati beszámolójával kezdődött.

A vendégek ismertették, melyek voltak azok a zsinati témakörök, területek (szentségek, hitoktatás, ifjúság, katolikus iskolák, sajátos csoportok, papképzés, papi élet, ökumené a társadalomban), amelyekhez kapcsolódva kifejthették elképzeléseiket, terveiket az esztergomi zsinati munkadokumentumokban. Miután a témák többnyire átfedték egymást, így ez elég bonyolult feladatnak bizonyult – állították.

Részletesen szóltak az egyes tématerületek körében felmerült problémákról is. Így például szóba került a jegyesoktatás köréből, hogy azt világi házaspárok is eredményesen végezhetik, fontos, hogy barátságos légkörben történjen. Tudatosítsák a fiatalokban, hogy a szexualitás ajándék, de az abortív módszerek Isten akaratával ellentétesek. A család belső ügye, akarnak-e gyereket vagy sem. A gyermek a családban szintén ajándék, de nem a házasság értelme és célja – hangzott el.

Devecserben az egyházmegye családreferensei, családegyesületei részvételével zsinat-előkészítő tanácskozás zajlott

Rendkívül fontosnak tartották a felkészítéseken a természetes családtervezés technikájának megismertetését. Továbbá, hogy már a jegyesoktatás idején is törekedni lehet arra, hogy a párok olyan közössége alakuljék ki, ami alapja lehet később a családközösségeknek.

Vizsgálták a családok kapcsolatát az egyházközséggel, a pappal és viszont, a papság lelkipásztori, családpasztorációs tevékenységét. Sajnos, ma már a családoknak csak 38 százalékában van jelen a napi egy-kétszeri együtt imádkozás – hangzott el. Nem kidolgozott a családi ünnepek (névnapok, születésnapok, házassági évforduló) liturgiája. A családok általában az egyház passzív tagjai, nincs kapcsolatuk a plébánossal, a helyi papokkal. Ennek oldására igen fontos volna élni a lehetőséggel – ahol erre megfelelő feltételek vannak –, a kisgyermekes és ifjúsági misék megteremtésével, ahol kötetlen stílusban, az életkori sajátosságoknak megfelelően zajlana a prédikáció, lehetne beszélgetni, kérdezni is.

Szóltak a felekezetközi házasságokról is, ahol a párok nem azonos vallásúak. Ők általában kiszakadnak a felekezeti közegükből, ahelyett, hogy összehoznák a két közösséget. Ezért célszerű volna például, ha egymás istentiszteleteit néha együtt látogatnák meg. Illetve szükség volna közös ökumenikus esküvői liturgiára. Ennek érdekében célszerű volna, hogy az egyes felekezetek papjai felvegyék a kapcsolatot egymással.

Végezetül szó volt a családközösség-vezetők képzéséről s arról, hogy az Esztergom–budapesti Főegyházmegye zsinata családpasztorációs központok felállítását határozta el, lelki vezetőkkel az élen. Szakvikáriusok (helynökségek) alakultak a pasztorációs, diakonális és társadalmi, oktatási, kulturális területek munkájának előmozdítására. Ez egy ötéves lelkipásztori tervet jelent.

A vendégek beszámolóját aktív vita követte, majd a veszprémi egyházmegye családreferensei, kisközösségeinek vezetői *Mód Miklós* plébános és *Gódány Róbert* világi megbízott vezetésével megalkották a veszprémi zsinati munkadokumentumot.

E munkadokumentum alapján vitatják majd meg a családdal kapcsolatos pasztorációs javaslatokat a veszprémi zsinaton.

Családok az egyházban

A veszprémi egyházmegyei zsinat munkadokumentumából

Az ember teremtése szorosan összefügg a családdal, a családhoz kötődik. Isten a szeretet, aki átadja nekünk szeretetét (teremtés). Ő maga a szentháromságos élet. Mivel Isten szeretetközösség, ezért az embert is szeretetközösségre teremti meg, melynek alapsejtje a család. Így a család, mint minden emberi közösség magja, a háromságos egy Isten szeretetüzenetének középpontjában áll. A család Isten el-

Javaslatok: Alakuljon a főegyházmegyében egy családpasztorációs munkacsoport azzal a feladattal, hogy figyelemmel kísérje a családok helyzetét, a családmozgalmak működését, a családok plébániai és egyházmegyei pasztorációját, javaslatokat terjesszen elő az egyházi vezetőknek, plébánosoknak, mozgalmaknak, katolikus intézményeknek...

Helyzetelemzés: Az egyházszonyok, hajszolt életvitel, elanyagiasodás, – sok tekintetben nehezítik a családok életét. Mindezek következménye, hogy a házasságok és családok nagy számban bomlanak fel, s amelyek megmaradnak, küszködnek a sok nehézséggel. Élnek azonban egyházközségeinkben családok, működnek családcsoportok és családmozgalmak (Fokoláré, Kolping, Schönstatt...), melyek csíráját

Karl Herbst A valódi Jézus című könyvéből olvashattunk részleteket az elmúlt hetekben. Anélkül, hogy a könyv fordítójának személyes ügyét (április 16-i szám) érinteném, szeretnék szólni a közölt részletekről.

– A könyv *A valódi Jézus* címet viseli, és ezzel azt sugallja, hogy ő, a szerző – Karl Herbst – ismeri a valódi Jézust, másokkal szemben. *Jézus életének kutatása* a múlt század második felének és e század elejének volt népszerű teológiai témája. E korszak azzal zárult, hogy a *valódi történelmi Jézust* – azon túl, ahogy az evangéliumok elénk adják – nem lehet megtalálni.

Olasz Oszvald

lengyel Várados, iparűmvész

Cáscl

Lengyel menekültek kiáll.

Alkotás Művészház

1943.

98 – 104. sz.

Grund im Barockstil umbaute, erweiterte, aus
~~der Periode~~ Zeit des
für die Sachsen, die ebenfalls zähe weiterle
erstarrte bal kanisch-byzantinische Manier f
tonischen Schaffens.

Die eigentliche Blüt
sen in das XIV. und XV. Jahrhundert. In romani
gentliche stilbildende Gebiet Ungarns gelte
gische Landesteile belegen. In der Gotik ände
seine Führerrolle, welche nun in vielen Bela
ter Ludwig d. Gr. und Sigismund von Siebenbü
westlichen Strömungen verschmolzen und zu e
ten durch eigene Zutaten bereichert. Aus die
solche geniale Künstlerpersönlichkeiten her
die allgemeine Kunstgeschichte eine bahnbre
leistungen der Brüder Kolozsvári gehen de

Olasz Péter kőmíves és építő,
aki 1550 ben Szolnok vára épí-
tésénél dolgozott.

Illésy János. Adatok a szol-
noki vár építésének és első ostromához
Hadtörténelmi Közlemények. 1893. 651. l.

Olasz R.

MDK

/Alépitményi/ mérnök

A II. világháboru után ahidépités terén szerzett érdemeit.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

78.o.

MDK

Olasz Rezső

Az algyői hidnak a II. világháboru utáni ujjáépitésénél a roncskiemelést a vállalkozok ért Széchy Endre és Olasz Rezső- ere eti módon végezték. A részletes terveket a vállalat mérnöke, Bonta József dolgozta ki.

97.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

OLASZ Sándor Rozália

Borsod-Abauj-Zemplén megye képes műemlék-jegyzéke. Szerk. Szabadfalvi József, Cseri Miklós. Miskolc : Herman Ottó Muzeum, 1992
VII. köt. 34.

Sátoraljaújhely, megyeháza, vasmunkái, 1776

Olaszné Zakariás Anna, iparművész

Textiltervező. Munkáitól kiállítása

Nyílik a Jerencsárosi pincehlubban.

—: o Művészi textiliák 12.-

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. okt. 27.

OLCSAI Kiss Zoltán

THEISLER György: Kilencven éve született Olcsai Kiss Zoltán. = Művészet, 26, 1985, 11-12. 104.,ill.

OLCSAY-KISS Zoltán

A.T.: Történetek marcali szobrokról. =
Új Magyarország, II.évf.86.sz. 1992.április 10.
6.p.

Olcsay-Kiss Zoltán
Kisfaludi Stróbl Zsigmond
Marton László

kapjuk rajta írás közben, annnek nyomát sem látju
pítja, vagy kiállítást rendez. Ha erénynek tudtuk o
hagyhatjuk-e azt az elfogultságot, amely írásából
említeni egy *Egry* József, egy *Márffy* Ödön, egy *C*
tanulmányban, amelynek tere van arra is, hogy *Ko*
lalkozzék? Ám ezen és sok más érthetetlen kihag
alapjában véve bízunk Kopp Jenő jóhiszeműségéb
apodiktikus kijelentésekkel, amelyek veszélyesen
letű propagandaszólamokhoz, s amelyeket már m

„A racionalista eszmék, tanok, kísérletek teljes

Vagy:

„A párizsi iskolának a magyar festészetet szin
lasztó hatásával szemben megindul a közös szemlé
tömörülése."

Azt hisszük, Kopp itt a neoklasszicizáló római
lönben eloszlatja az alábbi idézet, amely a klassz
viszonyairól tájékoztat.

„A klasszicizmus a liberális Európa túlzottan
fejlődésével szemben a politikai átalakulás, szilárd

OLEJNYIK Ágnes

Gallwitz Ferenc: Olejnyik Ágnes. =
Könyvtáros, 35, 1985, 10. 622. ill

OLEJNIK Jakab fertő

három lépés a premonstrei templomban

Péter I. László: Nagyvárad római katolikus templomai. Nagyvárad, 1992. 70.

sági kérdése: Zárójelenkés. 1970.)

tó Intézet, Budapest

„Kut. int. jelentés"

Lugano.

ingelhez a gombostű, tapadt
kiküszöbölésére.

„szabadalmi leírás"

Olejnik Janka

életrajz

Murádin János: Nagybánya A festőtelep
művészei. Miskolc, 1994, 72.

Vlaszné Zakariás Anna textilművész 1

Kiállítása nyílt a
Ferencvárosi Pincetárlatban

Magyar Nemzet 1972 november 3
Koldi

Olaszné Zalaszás Anna 2

„Gentudre"
„Mákvirágos"
„Pávás" c. művei emlitve

Magyar Nemzet 1972 november 3
4. old.

Olaynè Zalaniás Anna

3

„Halak" u textilje
emlitve

Magyar Nemzet 1972 november 3
4. old.

Olaszné, Zakariás Anna:

„Szentendre" c. falinőnyeg, amely a Münaki Egyetem klubjában rendezett kiállításán szerepelt.

Népmüvelés 1973/1 45.dd

Zsukov tábornagy:

Gondoskodunk róla, hogy Németország, mint támadó katonai hatalom, soha többé fel ne támadhasson

Az európai háború véget ért, a leszerelést most tanulmányozzuk

Berlin, jún. 11. (TASS)

A külföldi sajtó képviselői sajtóértekezleten jelentek meg Zsukov tábornagynál, a németországi szovjet megszálló csapatok főparancsnokánál és Visinszki helyettes külügyi népbiztosnál. Zsukov tábornagy sok kérdésre adott feleletet, amelyet angol, amerikai, kanadai és francia laptudósítók tettek fel írásban.

— Megkérdezték tőlem — mondta Zsukov —, mit tartok a szövetséges ellenőrzőbizottság főfeladatának és milyennek látom a négy nagyhatalom Németország irányában követett politikájának kilátásait. *Ezt a kérdést teljes nyíltsággal tárgyalta már sajtónk. Nincs semmi hozzátenni valóm.*

— Egy másik kérdés ez volt: Közölhet-e eddig még nyilvánosságra nem került részleteket a berlini végső csatáról? *A berlini csata döntő jelentőségű volt,* — állapította meg a tábornagy. Komoly előkészületeket tettünk rá.

— Haditervünket elsősorban arra alapítottuk, hogy meglepjük az ellenséget és keresztülhúzzuk számításait. Ezért mint főparancsnok a rajtaütésszerű éjszakai támadás módszerét alkalmaztam, amire a németek — mint a foglyok vallomásából kiderült — nem voltak elkészülve. Gondolták ugyan, hogy éjszaka támadunk, de *nem gondolták, hogy ez lesz a döntő roham.* Tüzérségi előkészítés után már azon az éjszakán megindítottam a páncélkocsik támadását.

— Hogy harckocsijaink számára lehetővé tegyük a tájékozódást, sok fényszórót alkalmaztunk. *Ez egészen új hadviselési módszer volt.* Mindez április 20-án hajnali 4 óra tájban történt. A fényszórók használata nemcsak arra szolgált, hogy páncélosaink és gyalogságunk számára megvilágosítsuk az utat, hanem arra is, hogy *elvakítsuk az ellenséget* és így ne tudjon pontosan célozni.

Közel félmillió embert vesztettek a németek a berlini csatában

— Több mint kétezer fényszórót állítottunk fel a főcélpontok előtt 200 méteres közökben. Mint mondottam, *a németek nem számítottak ilyen hatalmas rohamra és ellenállásuk gyorsan megtört.* A német hadvezetőség ezért minden tartalékot összevont és a berlini helyőrség egy részét is a támadás megállítására rendelte ki. Ez nagy tévedés volt részéről. Amikor a szovjet csapatok Berlin irányában áttörtek, a főváros több helyen védtelen volt és megfelelő tartalékok hiányában nem tudtak ellenállni rohamunknak.

— A németeknek több mint félmillió emberük volt a berlini csatában, ezek közül több mint 300.000-et foglyul ejtettünk, 150.000 elesett, a többi szétszóródott. *Azt hisszük, a berlini hadműveletek egészen jól sikerültek.*

A sajtóértekezlet résztvevői nevettek.

— Hogy hogyan gondolom el Berlin közös ellenőrzését? Nagy-Berlin igazgatására szövetségesközi főhadiszállás megszervezését tervezzük.

— Azt hiszem, hogy a szövetséges nemzetek viszonya a német néphez *a németek viselkedésétől függ.* Mennél hamarább levonják a helyes következtetést a maguk számára Németország vereségéből, annál jobb.

— A Vörös Hadsereg és a helyi lakosság közötti barátkozást megengedik? — vetette fel a kérdést a Sunday Times tudósítója.

— *A megszállási szabályzat erről világosan intézkedik.*

Németország leszerelésénél a krími határozat a mértékadó

— Mondhat valamit a *Vörös Hadsereg* leszereléséről?

— *A háborúnak Európában vége. A leszerelés kérdését most tanulmányozzuk.*

— A Szabad Németország Bizottság résztvesz-e majd a szövetséges ellenőrzőbizottság munkájában?

— Azt hiszem, ez a kérdés e pillanatban nem jelentős. De itt van még egy írásban elém terjesztett kérdés: Milyen intézkedéseket tesznek *Németország gazdasági leszerelésére? A krimi értekezlet határozatait tartjuk szem előtt és ezzel mindent megmondtam e kérdésről. Gondoskodunk róla, hogy Németország mint támadó katonai hatalom soha többé fel ne támadhasson.*

A *Daily Telegraph* tudósítója megkérdezte, hogy a háborús bűnösök perének tárgyalása nyilvános lesz-e a sajtó képviselői számára?

— Erre most még nehéz felelni — válaszolt Zsukov tábornagy —, de azt hiszem, hogy a szövetségesek számára előnyös lenne a nyilvános tárgyalás. Így volt ez a charkovi perben is, ahol a szovjet és a külföldi sajtó tudósítói megjelenhettek.

Ismétlem, semmi véglegeset nem tudok mondani Hitler sorsáról. Az utolsó percben még el is repülhetett Berlinből.

Kiss Ferencet

Salzburgban elfogta egy magyar színész

Gróf Festetich Domokost és Szálasi arcképfestőjét is letartóztatták

A németországi haláltáborokból kiszabadult fiatal magyar deportáltak, miközben hazafelé indulnak, előszeretettel vesznek részt a Németországban bujkáló nyilasok és egyéb jobboldali politikusok felkutatásában. Ezek az önkéntes detektívek az ottani megszálló hatóságok segítségére vannak a magyarországi háborús bűnösök kinyomozásában. Közöttük a legeredményesebben eddig *Hajós Péter* fiatal színész működött, aki *részt vett*

Kiss Ferenc, a Színészkamara hirhedt elnökének az elfogatásában,

de az ő érdeme az is, hogy gróf *Festetich Domokos, a volt jobboldali képviselő és Olaszi Imre festő, Szálasi arcképfestője is rendőrkézre került külföldön.*

Hajós Péter hétfőn érkezett meg *Ebenseeből* Budapestre kéthetes kalandos utazás után. A fiatal színész, aki annakidején erdélyi színpadokon szerepelt, ezeket mondotta Kiss Ferenc elfogatásáról:

— Barátaimmal Salzburg utcáin sétáltam, amikor egy *szomorúan lépkedő, tagbaszakadt férfira lettem figyelmes.* Utána mentem, jobban megnéztem és izgalmamban nem akartam hinni a szemeimnek:

felismertem Kiss Ferencet.

— Rákiáltottam:

— *Hogy van, kedves mester?*

Kiss Ferenc meghökkent, majd halkan megkérdezte tőlem:

— *Ki vagy, édesfiam?*

— *Vidéki színész vagyok. De mit csinál a mester Salzburgban?*

— *Most járok abban az ügyben, hogy hazamehessek.*

— *No, akkor segítségére leszek Önnek, kedves mester, jöjjön csak velünk a rendőrségre.*

Barátaimmal betuszkoltuk egy autóba, a Színészkamara és a Színiakadémia volt „elnökét", aki nem is ellenkezett. *A nyitott autóban ülő Kiss Ferencet több magyar felismerte és felkiáltottak a gépkocsiba: Ott viszik Kiss Ferencet, azt a gazembert!*

Az autóban

Kiss Ferenc sírva könyörgött, hogy engedjük szabadon,

hiszen személyesen akart jelentkezni, mert nem bírja tovább a bujkálást. Izgalmában *„művész úrnak"* és drága *„kollégámnak"* titulált, majd arra hivatkozott, hogy *odahaza sok baja volt a felesége miatt, aki félzsidó származású.* Ezzel a hazugsággal akarta igazolni magát.

Így történt Kiss Ferenc elfogatása hét nappal ezelőtt. A salzburgi rendőrségen nagy örömmel fogadták őt.

Gróf Festetich Domokos letagadja önmagát

A magyar közönség élénken emlékezik gróf *Festetich Domokosnak,* a letűnt parlament *„Dózsijának"* nevére is, aki a képviselőházban zamatos antiszemita közbeszólásai és *zsidókkal kötött üzletei révén* tett szert politikai hírnévre. Festetich elfogatását így mondotta el Hajós Péter:

— *Stroblban megtudtam, hogy gróf Festetich Domokos ott bujkál.* Bekopogtattam a lakásába, ahol szerencsémre ott találtam őt feleségével együtt.

— Ön Festetich Domokos — szóltam rá —, *önt mint nyilast letartóztatjuk!*

Festetich és felesége élénken tiltakozott. A gróf kijelentette, hogy *nem azonos Festetich Domokossal, sohasem volt nyilas és sohasem volt antiszemita.*

A házkutatás során megtalált bizonyítékok alapján azonban hamarosan

bevallotta, hogy azonos gróf Festetich Domokossal.

Megtaláltuk a *naplóját* is, amelyben menetrendszerű pontossággal jegyzett fel mindent. Nap és óra szerint ilyen följegyzéseket találtunk a naplójában: *„Vacsora Endre Lászlóval", „Magyar-német baráti összejövetel Baksy Lászlónál", „Tea a német követségen", „Menekülésem német tábornokokkal."*

Menekülésére most pontot tett Stroblban az ottani hatóság. Érdekes naplóját egyelőre most ott folytatja „Dózsi gróf", aki menekülésével kapcsolatban *milliókat érő ékszereket vitt el magyarországi birtokáról Németországba.*

Szálasi csakis *Olaszi Imre* festőtől engedte magát lefestetni. Ez a „szerencsés" festő ecsetje révén beférkőzött Szálasi bizalmába. Ennek folyományaképpen az ecsetet felcserélte a tiszti kardbojttal és szemtanuk állítása szerint *januárban Olaszi altábornagyi minőségben küldte a német frontra a Hungarista századokat,* amelyeket Kapuvárott és környékén bucsuztatott lelkesítő szavakkal.

A sokoldalú festőre

mint vándorszínészre

akadt rá Ischlben a szemfüles Hajós. A nyilasok ugyanis februárban egy, a Dunántúlon működő daltársulatot arra kényszerítettek, hogy *Németországba menjenek az oda vezényelt nyilasok szórakoztatására.* Az összeomlás után Szálasi arcképfestője a daltársulathoz szegődött és mint tenorista igyekezett elrejtőzni a hatóságok elől. A hangjáról azonban *felismerték a hamisan éneklő komédiást,* akit az Ekhos szekérről még idejében leszállítottak. Informátorunk még elmondotta, hogy hazafelé való útjában *Atterseeben látta Baksy Lászlót,* a Sztójay-kormány hirhedt belügyi államtitkárát. Ott azonban nyomtalanul eltünt. Valahol a környéken bujkál.

Amire ezek a sorok a *Kossuth Népében* napvilágot látnak, bizonyos, hogy az illetékes hatóságok *Kiss Ferencet* és társait már útnak indították Budapest felé.

Fodor Tibor

A „Vörös Csillag" megemlékezése Szverdlovról

Szverdlov a bolseviki párt és a Szovjet állam legkitünőbb szervezői közé tartozott. „Szervező, csontjának velejéig, szervező természeténél fogva, szokásból, forradalmi nevelésénél fogva, ösztönösen, szervező egész forrongó tevékenységével" — mondotta róla Sztálin marsall. 1901-ben, 16 éves korában résztvett a földalatti nyomda megalapításában és ettől kezdve csak a mozgalomnak élt. A cári rendőrség tizszer letartóztatta, börtönbe vetette, számüzte; de ő mindig újra feltünt ott, ahol szükség volt rá. A forradalom viharos napjaiban közvetlen munkatársa volt Leninnek és Sztálinnak. Mint a párt központi bizottságának titkára, a szervezés munkáját vezette. Lenin jellemzése szerint Szverdlov a hivatásos forradalmár legmarkánsabb típusa, aki teljesen elszakadt a családtól, a régi polgári társadalom minden kényelmétől és szokásától, és teljesen a forradalomnak szentelte magát. Mint a Központi Végrehajtó Bizottság titkára, lázas tevékenységet fejtett ki a Szovjet hatalmi szervei megteremtése és megszilárdítása érdekében. *Különösen sok figyelmet fordított a Vörös Hadsereg megszervezésére, de a legkülönbözőbb szervezési munkákkal foglalkozott, mint a falu megszervezésével, a nők közötti propagandával és agitációval,* az ifjúsági szervezetekkel, stb. Rendkívül nagyfontosságú az a tevékenysége, amely a Szovjet hatalomnak a nemzeti köztársaságokba való megszervezésére irányult.

Tito tábornagy csapatai rendben vonulnak ki Triesztből

London, jún. 11.

Trieszti jelentések beszámolnak arról, hogy Tito tábornagy csapatai a Belgrádban kötött megegyezés értelmében előkészületeket tesznek a város elhagyására, — jelenti a londoni rádió. A jugoszláv csapatok tehergépkocsikra szállva hagyják el a várost. Tito csapatainak keddig kell a demarkációs vonal mögé visszavonulniok. A demarkációs vonaltól nyugatra 2000 jugoszláv katona marad, ezek a brit parancsnokság által kijelölt pontokon helyezkednek el.

Hazaengedik Amerikából a német hadifoglyok nagyrészét

London, jún. 11.

A londoni rádió szerint Washingtonban közölték, hogy az Egyesült Államokban jelenleg 2,852.000 német katona van hadifogságban. Ezeknek nagy részét a legrövidebb időn belül hazaengedik, hogy a polgári termelésben helyezkedhessenek el.

BÉLYEG

gyüjteményt, magyar és külföldi sorokat, egyes és tömegbélyeget magas áron veszek. WERNER, Károly-körút 10.

Balogh államtitkár

a tisztes kereskedelemről és a demokráciáról

A Független Kisgazda Párt VIII. kerületi szervezete vasárnap kereskedői nagygyűlést rendezett, amelyen főként a tisztes kereskedelem és evvel együtt a tiszta demokrácia védelmének kérdése került szóba.

A többi között felszólalt *Balogh István* miniszterelnökségi államtitkár, aki kijelentette, hogy a demokrácia eszközei mások, mint voltak az elmult rezsimé, *„olyan demokráciát akarunk felépíteni, amelyet tiz év mulva vagy száz év mulva sem lehet erkölcsileg megtámadni"*. Az államtitkár ezután felhívta a kereskedelmet, hogy a maga portáján teremtsen tiszta helyzetet, majd a Hangya kérdését tette szóvá és leszegezte, hogy *a kormány támogatni akarja a szövetkezeteket, de nem a legális kereskedelem kárára.* A kormány általában a közelmult gyakorlatával szemben teljes mértékben igénybe akarja venni a kereskedelem munkáját.

Mi van a Bakonyban?

A Bakonyban több helység még ma is tiszta németajkú és ezekből a nyilaskormány alatt a németek az ottani lakosság férfi részét mind elvitték SS-katonának. Most, a háború befejezése után, ezek az SS-katonák kivétel nélkül mind hazajöttek és nevezetesen Bakonyjákó községben alig egy-két hijján valamennyi sváb otthon van, az ottani csendőrséget a rendelkezések értelmében feloszlatták és helyét az egyik Volksbund vezető fia foglalta el, aki mint SS-katona szolgált és csak az összeomlás után szökött haza civilruhájában. A földosztást a községi bíró — aki szintén a Volksbund egyik vezetőembere volt —, természetesen a saját felfogású német fajtestvérei között osztotta fel. Ma már magyar beadványokat földigénylésre el sem fogadnak.

Az ottani lakosság a magyarokkal szemben egyenesen ellenséges indulatú és ma talán még inkább, mint annakidején, bátran hangoztatja német mivoltát.

Helyszíni szemlét kérünk!

T. E.

Újra be kell jelenteni az OTI és MABI tagokat

A népjóléti miniszter elrendelte, hogy az Országos Társadalombiztosító Intézetnél és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézeténél biztosításra kötelezett munkavállalókat *újra be kell jelenteni*, mégpedig a magánalkalmazottak közül — most már javadalmazásukra való tekintet nélkül — azokat, akik 1945 április 1-én vagy azt követően alkalmazásban állottak vagy állanak, az ipari munkavállalók közül pedig azokat, akik április 30-án vagy azt követően alkalmazásban állottak vagy állanak.

Az általános bejelentési kötelezettség a háztartási alkalmazottakra, házfelügyelőkre és segédházfelügyelőkre nem terjed ki.

Az általános bejelentés teljesítésének határideje junius 30-ika.

— **Ásványolajkiutalások új rendje.** Ásványolaj nagy- és kiskereskedők a jövőben anyagkiutalásokban csak a Magyar Kereskedők Országos Központi Szövetsége (KOKSZ, V., Dorottya-u. 1., I. em.) útján benyújtott igénylések alapján részesülhetnek. Amennyiben a nagykereskedők árujukat kiskereskedőknek óhajtják eladni, ezeket az igényléseket is a KOKSZ útján kell előterjeszteni. Fogyasztók részére az árukiszolgáltatás szabad. Közületek (vasút, posta, villanytelep stb.) és gyári jellegű iparvállalatok anyagigényléseiket közvetlenül terjeszthetik elő, de jogukban áll igénylésüket bármely kereskedőtől kérni. Az igényléseket három egyenlő példányban kell előterjeszteni. Tekintettel arra, hogy az árukiutalások csak 30 napig érvényesek, az anyagigényléseket is csak ilyen időtartamra szabad előterjeszteni.

Napló

Irja: Dallos Sándor

Mai naplójegyzetem alapja is olvasási élmény s ezt is egy újságcikk adja, mint a multkorit. Csak ez frissebb keletű: mai. Következőleg nem vigasztal, csak meghökkent, nem fölemel, hanem lever.

Joggal.

Azt olvasom, hogy egy neves professzor, egy bostoni vegyészlángelme sok évi kutatómunkáját páratlan eredmény koronázta: laboratóriumában valami olyan csodaszert sikerült előállítania, amely pillanatok alatt megszünteti a test minden fáradtságát s hallatlan munkateljesítményre teszi képessé az embert. A felfedezés ugyan kísérleti stádiumban van még, ám minden azt mutatja, hogy a találmány valóban korszakalkotó: a csodaszerrel beoltott emberek munkatöbblete átlag 40—100 százalék. A cikkíró lelkesen ismerteti a kísérletek menetét is. Eszerint a professzor a kiválasztott embereket egy taposómalomba állítja s miután egy-egy ampullányi folyadékot fecskendezett a bőrük alá, elindítja őket s órával a kezében figyeli munkájukat. Az injekció anyaga ugyanis a csoport egyik felénél desztillált viz csupán, a másik fele azonban magát a csodaszert kapja. A hatás mindig ugyanaz: a desztilláltvizesek régen kidőlnek már, mikor a csodaszeresek még mindig vidáman tapossák a malom hajtószerkezetét. Egyéni adottságaik szerint 40—100 százalékkal tovább, mint a társaik. Vagyis 8 óra helyett 11—16 óráig is s csak akkor kezdenek fáradni.

Ezt olvasom s még néhány nagyképű, világviszonylatos számot, melyeket — adatok hiján — nem tudok ellenőrizni s végül elragadtatott sorokat az emberi elmének emez újabb csodálatos diadaláról s magasztaló köszönetet a „gyönyörű ajándékért", amelyet, íme, a tudomány újból adott az emberiségnek.

Én nem tudok osztozni az elragadtatásban, ellenkezőleg, szivből útálom a cikkírót, mert nagyképű, felületes és iszonyúan ostoba s még inkább útálom ezt az egész „nagyszerű felfedezést" — ha ugyan egyáltalában valóság — felfedezőjével, a neves külföldi vegyészlángelmével együtt.

Útálom mindenekelőtt, mert a felfedezés ténye, lényege egyaránt mélyen sért: méltatlan az emberhez. A professzor úr úgy mérte fel egy csoport ember izomzatának erejét, mint a barmokét s hosszú esztendők alatt azon mesterkedett, hogy ezt az izomerőt emelje. És csak ezt. Hogy lélek is van, hogy az ember az is, sőt főként az, ez a professzornak, úgy látszik, eszébe se jutott. Csak kar, láb, váll, gerinc, hát, derék és csípő érdekelte, csak a hús, az in és az izom, mintha igavonó állatokkal spekulálna, más semmi. Az például, hogy az ember örömre vágyik, mert arra született: egyáltalában nem. Hogy boldogságra kellene segíteni: az sem. Hogy szép látásokat adjon neki, szellemének szárnyat, szivének meleget, életének egy kis enyhet, lelkének fényt, jóságot és szeretetet: ugyan már! Csak úgy nézte, mint korunkhoz illik nézni az embert: munkaerőnek.

Hát mindenekelőtt ezért útálom. Azután azért, mert amit elkövetett, az nemcsak sértés, hanem árulás is az ember ellen. Mit gondol, professzor úr, mi lesz ebből a felfedezésből, ha valóban van s ha egyszer átmegy a közhasználatba? Megmondhatom önnek: munkauzsora! Csak az! Hogy ön jót akart, hogy inkább segíteni akart az emberen? Hogy legalább részben fel akarta szabaditani a fizikum megalázó korlátjai alól? Jó. Ám ebben az esetben ön a világ legnagyobb naivja, professzor úr. Elmondom önnek, mi lenne az ön csodaszeréből, ha egyszer közkinccsé válnék. Legelőször is egy jól hangzó nevet adnának neki; mondjuk, „Energit" lenne a neve, vagy talán „Labocrenscin". S azon túl ezer és ezer lap a világ minden nyelvén szárnyaló cikkekben az emberiség legáldottabb áldásának hirdetné és hazudná. Többtermelést kiabálnának a cikkek, jobb emberi és családi életet, fölemelkedést, könnyebb boldogulást s ez lenne a külszín. A munkahelyek kapuján viszont megjelennének a táblák: „Csak labocrenscinnel oltott munkásokat alkalmazunk!" „A napi energitoltás kötelező!" S ez lenne a lényeg. S egy emberből kihajszolnának kettőt, aztán jönne egy új Bedeaux s az kisajtolna a kettővé hajszolt egy emberből még egy felet. Viszont az ön szobra egész bizonyosan ott állna mindenütt, minden valamirevaló üzemben, mint a népjólét atyjáé.

Hát útálom a csodaszerét professzor úr. Nem kell! Nem, emberek! Hagyják meg nekünk az áldott fáradtságot, hisz ez tartja még egy kicsit bennünk a lelket! Hogy időnként le kell feküdnünk, el kell dőlnünk s a test törvényei napi négy-öt-hatnyolc órára mégis valami emberfélévé mentenek bennünket. Valami olyan lénnyé, aki legalább álmában hasonlít az emberhez. Az istenért, hagyják meg a természetes korlátokat, ne döntsék le őket! Legyenek ezek örök titkok, mert ha megbontják őket, lényegükből forgattatunk ki s elpusztulunk. Hagyjanak bennünket! El akarunk fáradni, hisz emberek vagyunk s csak így tudunk megmaradni embernek.

A vállalkozóknak is áldozatot kell hozniok

Az iparügyi miniszter nyilatkozata

Bán Antal iparügyi miniszter hivatalbalépése alkalmával fogadta a sajtó képviselőit és előttük néhány fontos, a magyar iparral kapcsolatos kérdést ismertetett. Hangsúlyozta a *többtermelés fontosságát* és megállapította, hogy a többtermelés akkor lesz elérhető, ha a kulcsiparok munkássága az élelmezés szempontjából előnyös helyzetbe jut. Ezzel kapcsolatban utalt *a jelenlegi élelmezési nehézségekre*, a szabad piaci árak megfizethetetlenségére. Az a vélemény, hogy a munkások bérének reálisnak és nem csupán névlegesnek kell lennie, ami jelenti, hogy *bérükből meg tudják venni maguknak hivatalos áron a megélhetéshez szükséges élelmiszermennyiséget.* Természetesen tudatában van annak, hogy milyen nehézségek mutatkoznak éppen ezen a téren: ismeri a gördülő anyaghiányban fennálló körülményeket és tudja, hogy az élelmiszerkészletek milyen csekélyek. Szeretné azonban, ha az egyes vidékek közellátási kormánybiztosai és polgármesterei *nem gördítenének nehézségeket az élelmiszerek kiszállítása elé* és tekintetbe vennék, hogy *mintegy negyedmillió munkás ellátásáról kell gondoskodni.* A feladatot, bármilyen nehéz is, mindenesetre meg kell oldani, mert enélkül nem lehet előbbrejutni. Eltekintve, hogy *a szabad piaci árak megfizethetetlensége és az élelmiszerhiány a munkásokra kihívólag hat.*

Ami a vállalkozókat illeti: a miniszter minden segítséget megad nekik és hiszi, ők is megértik, hogy a munkásséghoz hasonlóan nekik is meg kell hozniok a maguk áldozatát. Reméli, hogy a vállalkozás egyre jobban megbarátkozik az üzemi alkotmány gondolatával.

Amerika jóvátételi követelése a német hadiipar megsemmisítése

London, jún. 11.

A moszkvai jóvátételi értekezletre utazó amerikai küldöttség vezetője a sajtónak tett nyiltakozatában kijelentette, hogy az Egyesült Államok részéről követelt jóvátétel célja a német hadianyaggyártó ipar megsemmisítése. Jóvátételi követeléseink — mondta — szigoruak, de reálisak lesznek s úgy állapítjuk meg, hogy a németek gyorsan kifizethessék.

Havi 500 tonna újságpapírt kell előállítania a magyar iparnak

Gyorsan fokozható lesz a papírgyártás

A magyar papírgyárak a háború és az ostrom alatt aránylag keveset szenvedtek és a berendezések, kisebb sérülésektől eltekintve, épségben maradtak. Ezzel szemben a nyersanyagkészletek nagy része elveszett. A gyárak üzembehelyezéséhez, illetve a rendszeres papírgyártáshoz megfelelő szénmennyiségre, villanyáramra, továbbá nyers- és segédanyagokra van szükség. *Kárpátaljáról nyersanyagra számithatunk.* A Romániával való szoros együttműködésnek a magyar politika homlokterében álló rendezése lehetővé tenné *az erdélyi fa* nyersanyagforrásként való felhasználását.

Bár ezek a lehetőségek megnyugtatásúl szolgálnak arra nézve, hogy például *a csepeli celluloze-gyár* nyersanyaggal ellátható lesz, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy számtalan mezőgazdasági termék, ha nem is a közeli jövőben, de későbbi időpontban ipari nyersanyagúl szolgálhat. A fa az egész világon fogyóban van, mint volt a helyzet a ronggyal is és körülbelül ötven év mulva a világ faállománya nagyon meg fog ritkulni. Ezért kell számításba venni *a szalma, kukorica, nád, sás stb.* felhasználási lehetőségét fa helyett. Fontos szerep jut itt a magyar mezőgazdasági kutatásnak, hogy egy *száz százalékosan magyar ipari produktum* előállítása csökkenthesse az egyébként elkerülhetetlen behozatal mértékét a papírgyártáshoz szükséges nyersanyagokban. A csepeli papírgyár kutató laporatóriuma folytatott idevonatkozó kísérleteket és azokat a jövőben is folytatja.

Bár a gyártási kapacitás lényegesen csökkent és számolni lehet azzal, hogy az iparnak a jóvátétel keretében is kell dolgoznia, éppen *a papírszakmában megvan a remény arra, hogy a polgári szükséglet kielégíthető lesz.* Ami a sajtó papírellátását illeti, a csepeli papírgyár jelenleg két kisebb géppel dolgozik és a mostani rotációspapirigény felét képes csak gyártani, úgyhogy a készletek felhasználása nem kerülhető el. *A jelenlegi rotációspapirigény körülbelül havi 500 tonna, a csepeli gyár jelenlegi havi termelése 250 tonna, de egyik nagy gépegysége üzembehelyezésének esetén a teljes szükséges mennyiséget elő tudná állitani.* A forgalom megindulása, a korlátozások megszüntetése és a fogyasztást növelő vidéki rendelők megjelenése esetén körülbelül *1000 tonna havi szükséglettel kell kalkulálni.*

B. F.

Tizenöt perc szórakozás

Örömmel jelentjük...

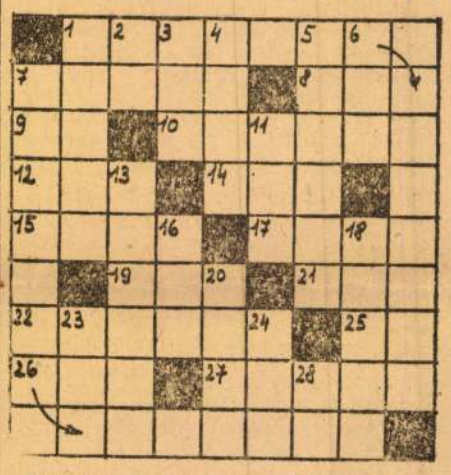

Vizszintes: 1. Örömmel jelentjük... (A 11-ik kockába kettősbetű „Gy" kerül.) 7. Fáj szegénynek a lába. 8. Á Á G. 9. Kereskedelmi kifejezés az áru átvételi helyének jelölésére (-tól,-től,-ból,-ből). 10. Kis állatka, becézve. 12. Kérdőszócska. 14. Sas — idegen neve. 15. Eperszínű. 17. Ora dea ... (Nagyvárad). 19. A tetejébe. 21. Panasz-szó (fordítva). 22. Az Isten ostora volt. 25. Állj meg csak, figyelj ide! 26. N R hegy. 2. Kiejtett betű. 3. Lónyai Torna Egylet. 4. Színe, főle. 5. Lakások a szabad ég alatt. 6. Ópiumtartalmú növény. 7. A vizszintes 1. folytatása. 11. E A M 13. Ez az, amit az ember kereken visszautasít, de ha a második betűről az ékezetet elvesszük, akkor az ember szívesen elfogadja. (Legalább egy pár kilóval belőle.) 16. Z E I. 18 Száguld. 20. Hely, a villamosok várására. 23. Három — idegen neve. 24. Három első betű a teljes magyar ábécéből. 28. Helyrag.

Függőleges: 1. Bibliai ... Ifj. Bednay József

... havi számunk keresztrejtvényének megfejtése: Ifjúság bolondság, öregség gyengeség.

Olasz r. k. templom

OLASZ. / Baranya. /

Pálos kolostor romjai, Olasz é Gyula-puszta közt a pécs-mohácsi országút mellett.

Gerecze, 1906, 135 l.

OLASZ. /Baranya./

R.K. pleb. templom 1776.

Gerecze, 1906, 135.

Olasz r.k. templom

OLASZFALU (Veszprém)

Olaszfalu

R. K. TEMPLOM építtette 1764-ben Haschke Konstant zirc-heiligenkreuzi apát. 1900-ban restaurálva.

RMV 5, 215 l.

Olaszfalui kent

Háromság-templom

Agzirciajats

28, 29, 43, 44, 99,

100. l.

Föoltára repr.

u. o. VI. tabla

Szónéke repr. u. o.

IX tabla

1627.

anyaga?

F

Olaszfalu templo-
mának festményei

Ország-Világ 1901.
153. l.

.....

.....

.....

hivatalfőnök

Olaszfalu templomának festménye

Ország-Világ

1901. 153. p.

Olaszfalui vk. templom

OLASZFALU

R. K. templom

Vaszyó Tihamér: Könyvismertetés. Századok, LXXIII – 1939, 122 l.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1935. október hó 19-én (szombaton) délután fél 6 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum Baross-utcai előadótermében (VIII., Baross-utca 13.) tartandó

SZÉKELY BERTALAN-EMLÉKÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

Elnöki megnyitó.

Dr. Szentiványi Gyula: Székely Bertalan emlékezete. (Vetített képekkel.)

Utána választmányi ülés.

Gerevich Tibor
elnök.

Vendégeket a Társulat szívesen lát.

Olasz tájban járt északi festő 19. sz. közepe

„Vízparti városrészlet" o.v. 62x87 cm

(Restaurált)

Kikiáltási ár: 15000 ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

Olaszországban működő németalföldi festő 18.sz.

„Kóstoló lovasokkal" o.v. 42×61 cm

Visszavonva Védett. Kikiáltási ár: 75000 Ft.

BÁV 55.Képaukció Bp.1981.szeptember

Olaszliszkai rk.

plébtemplom

Zemplén vm.

gotikus, a torony

felső része a XIX.

században épült.

(megot stilben)

Kepe repr

Emlkassaiegyhm

II. k. 689. l. elott

Szöveg 689 és kv. ll.

2

— 2. RIPPL-RÓNAI: VIRÁGOK.
— *1. Giovanni Vaszary: Paesaggio. — 2. Rippl-Rónai: Fiori.*

Szeretettel meghívjuk
Önt és kedves barátait
a

Fénytörők

- alkotócsoport -

Kopaszi-gát

című kiállítására.

A megnyitó időpontja:
1998. július 2. 18^{30}

Helye:
Újpesti Gyermek és
Ifjúsági Ház

Címe:
1042 Budapest
István út 17-19.

A kiállítást megnyitja:

***STALTER* GYÖRGY**
fotóművész

Kiállítók:

Ágh András
Biros Zoltán
Follinus Gerry
Groszwald Vencel
Hohl Tibor
Karácsony Iván
Kemenczei Sándor
Kovács György
Kovács István
Németh Csaba
Olasz Tamás
Varga Róbert

A kiállítás megtekinthető:
1998. 07. 02 – 07. 16.-ig
10^{00} - 18^{00} között

OLASZ TAMÁS

Meghívó

Olaszi Sós István

könyvkötő

Kassa 1707.

l.

Romhányi

86. l.

IV.

21.

mDK.

Olaszi Sós István

könyvkötő

1707 ben polgárjogot nyer fizet érte 18 magyar forintot.

A könyvtáblák disze az ismert felsőmagyarországi típus, de a század 40es évei-ben a magy. renaissance virágbokrétáit alkalmazzák.

÷ Kassai könyvkötők

Grafikai Szemle 1910 évf 6 z 181 l

MŰEMLÉKEINK

A NAGYBACONI TEMPLOM

Amikor száz évvel ezelőtt Orbán Balázs Erdővidéken járva, Nagybacont is felkereste, s messzelátszó templomát megvizsgálta, hogy a falu történetéhez adatokat szerezzen, s az esetleg található művészeti értékekről megemlékezzék. Két, szépen faragott kapukeretet talált a templom bejáratánál. E két kapu nem nagy dolog ugyan — írja —, de mégis elég arra, hogy e templom építési korát a XV. század közepére határozzuk. — Ha tüzetesebben megvizsgáljuk a templomot, s korabeli feljegyzésekre is figyelünk, az önmagukban nem kiváló jelentőségű felfedezések és adatok kerek egésszé állnak össze, és elmondják e templom történetét.

Bacon már 1334-ben szervezett anyaegyház volt, központja a környék falvainak. Így bizonyára temploma is volt, s talán a mostaniak nyugati fele részben ebből az időből való. Maga a település még régebbi. Erre következtethetünk abból, hogy 1421-ben Magister Sandrinus de Sebus Bachon 1276-ban élt elődeiről emlékezik meg egy oklevél. Már biztos talajon állunk, ha e feltételezett korai templom XV. századvégi gyökeres újjáépítéséről beszélünk, mert ennek jelei ma is láthatóak. Ebből az építésből való a támpilléres torony alsó része, a két, szépen faragott kőkapuzat — a nyugati gyémánt- és rozettametszéssel díszített, a keleti, mely eredetileg délen állott, összefonódó tagozatú, 1508 évszámmal —, a mai Úrasztala kőlába, mely egy árkádíves nyugati karzat pillér-alapzata lehetett ; a szószékbe beépített néhány boltozati bordadarab és a karzatbejárónál elhelyezett hajdani sekrestyeajtó kőkerete. Valóban nem nagy dolog ez a néhány faragott kődarab, de tanúságuk alapján elképzelhetjük azt a késő gótikus, boltozatos, nemes formákkal és arányokkal ékeskedő templomot, melyet Bacon központi egyháza a XV. század második felében felépített. Az 1508-as évszám valószínű az építés befejezésének ideje. A gótikus stílust egy igen nemes arányú és gazdagon munkált, aranyozott kehely is képviseli, mutatva, hogy nemcsak az épület, de berendezése és felszerelése is magas művészi színvonalú volt. Ennek a templomnak akkor még alacsonyabb tornyába helyezték el a ma is meglévő, 1575-ben öntött harangot.

Az idő múlásával történt rongálódások javítása során e templomon sok minden átalakult, de amit a későbbi századok adtak hozzá, az is csak ékességére szolgált. Az épület formáján az 1679. évi javítás keveset változtatott. Amikor ezt az évszámot a toronypillérre feljegyezték, felírták az akkori papok neveit is : Tomas Uzoni, Iohannes Ajtai, Andreas Udvarhelyi. Jelentősebb változásokat hozott a következő század vége. Egy 1757-ben készült orgonát állítanak fel a templomban 1797-ben, 1798—1801 között pedig teljesen újjáépítik, nagyobbítják a szentélyrészt. Valószínű, hogy a nyugati oldalon álló, boltozatos karzat már korábban elkészült. A feljegyzések „fundamentumából" való újjáépítésről beszélnek, de ez csak a keleti részre vonatkoztatható. A torony mostani, szép formáját 1862-ben kapta, a két, nagyméretű portikus is ekkor épült.

Sorolhatnók a neveket, dátumokat, hisz az épületen állandóan építgettek, javítgattak. Az évszázadok otthagyták stílusuk kézjegyét a templomon, egészen máig, s e jegyek megőrzése és számbavétele köt össze múltat és jelent.

(dávid lászló)

dor színpadi krónikájáról az első véle-
Árpád fogalmazta meg: „Lehet, ha nem
érkezik, hanem önvallatóbb, ke mény
serkentés is, jobban örvendtünk volna".
romszor mutatta be ugyanaz az együt-
a darabot ös-, ünnepi- és közönséges
tató formájában. Az Ágyúhős (így ne-
n) érkezését fogadó áhítatot nem volt
örni a darabról szóló bírálattal, viszont
örgyi színházi élet egyes jelenségeinek
galább egyenértékű bűn az ünneprontás-
Áron bemutatójával tovább bővült és
a játékrend, ki sokfelé kap, keveset mar-
akkor egyre nyilvánvalóbbá vált a sep-
történelmi dráma-hullám néhány saját-

össég természetes vágya újralátni legen-
játszani vagy játszatni a történelmi idők
lindkét drámaíró, Veress Dániel és Som-
bben a reális szükségletben kapaszkodott
arázza darabjaik közönségsikerét. A mi-
nevezzük így) viszont olyan művész dol-
s a hagyomány érzelmi-gondolati újra-
épes megteremteni azt a dimenziót, ami
idományos-analitikus vizsgálódástól, sem-
ámától sem várható el. A hagyomány új-
jelentő, sajátos asszimiláció és szintézis
zhetjük művészi vénának is) „dramatur-
gességekben" érvényesül, melyek nem egy
aütöttek az együttes teljesítményére.
lszerekkel dolgoztak drámai krónikásaink?
iel azt hangoztatta, hogy dokumentum-
rjengős, esszészerű dialógusait levelekkel,
atokkal hitelesítheti. A Gábor Áron a-
n korabeli tudósításokban, népgyűlések
iban, vezető politikusok és államférfiak
ban, levelekben, a szemtanúk leírásaiból
ben találhatjuk meg. Csakhogy, míg Pé-
Saul Levitt kezén a jegyzőkönyvi részle-
is drámává terebélyesedtek, addig az em-
psiszentgyörgyi darabból maradéktalanul
ayhén szólva, a másolást. Ezt épp a szer-
nstruált összekötőszöveg teszi szemléletes-
k fantáziája vagy invenciója nem futja
tüntesse a varratokat, vagy eloszlassa ben-

az elnagyolt vagy primitíven kiépített helyzeteket színpadszerűvé tegye, és hogy legalább a játékban megjelenésben a székely ember jellemző vonásait érvényesítse. Mint dramaturg is valóságos laboratóriumi munkát végzett a dialógusok letisztításában, a szerkezeti döccenők egyengetésében. Az első felvonásban még aránylag könnyű dólga volt, a 2. és 3. képben is két jól megformált figurára (Horváth Albert főkirálybíró és Dobay Károly alezredes) támaszkodhatott, a harmadik felvonásban már nem sok kapaszkodót találhatott semmilyen rendezői koncepció.

Az alakítások vizsgálatánál előnyösebbnek tartom a korabeli leírásokból vett mércét alkalmazni. A szerző is elsősorban **Nagy Sándor** tüzér főhadnagy tanúvallomásként használható könyvére támaszkodik, nemcsak a könyvben megőrzött párbeszédeket veszi át, hanem csekély változtatással az egykori szemtanú kommentárjait is. **Gábor Áron** emlékezetes november 23-i fellépését a következőképpen írja le: „A sűrű tömeg palliszádjai között a zöld asztal végéhez állt egy férfi, durva székely gyapjúszövet öltönyében, mint egy második keresztelő János, aki hivatva vala vérkeresztségével avatni be a népet a hősök gyülekezetébe. Nem szónokol, csak felel a kérdésekre: hogy ki ő, hogy ő mondá e szókat: „lesz ágyú!" .. A szemerjai paphoz írt, válóperének megindítását kérő, többoldalas leveléből kitűnik, hogy írói készséggel, irodalmi műveltséggel rendelkezett, rendkívül intenzív lelki életet élt, az egykori dokumentumok mégis azt sugallják, hogy nem a szavak, hanem a tettek embere volt. Hiába kutatunk a két nyilvános eskü, a 3. kép politikai filippikája, a negyedik kép testamentuma után. Drámairói ötletek, melyek erősen a karzatnak szólnak. Az első kép Gábor Áronja sokkal hitelesebb; a székely ember egyszavas, egyszerű bölcsessége érezhetően jó kiindulópontot nyújt **Péterffy Lajos**nak, aki egy adott pillanatban mintha sokallta volna az egykori iskolatárs és a lelkes diák beszédét, ösztönösen szerszámaihoz lépett, a fogót, a kályhából kiszedett vasat rendezgette. Mozgásában, beszédében valami célzatos darabosság érvényesült, érthető, hogy furcsán érezte magát a harmadik képben, amikor kiragadva természetes környezetéből és elfoglaltságai közül, politikai szónokként kellett felvennie a harcot a királybíróval. A 4. képben darabossága, egyszerűsége meddő indulatoskodássá válik

IT HOZTÁL NEKÜNK, ÁRON?

benyomást, hogy a mindenáron kicsikart
ök szájába adott mondanivaló nagyon is
zadi eredetű, egy jóindulatú pedagógus,
iskolai tananyagból nyert bölcsessége; a
ban például az iparosítás, a nemzetiségi
és szükségessége vagy a korabeli osz-
i magyarázata. Az 1848—1849-es szabad-
k bemutatása ma már nem szorul, leg-
észi alkotásban nem, ilyen kiegészítésekre.
hogy az ilyen, még ha dokumentumsze-
itatható, okoskodások gyengítik a dialógu-
terét, és hamis kicsengésű színpadi hely-
etnek.

Áron dramaturgiailag és nyelvileg legin-
ett része az első felvonás. Sombori könyv-
zerűen és élményszerűen exponálja a sze-
itatását. Reális, tény- és érzelmi alapot
Áron indulásához. A hős moldvai éle-
iskolatársak találkozásából, a diákélmé-
ából szervesen bontakozik ki a múlt

(a részeg tüzér kardlapozása) épp drámaibb szituációk hiányában.

Horváth Albert főkirálybíró: „inkább a kulisszák mögött igyekezett ingadozó politikáját érvényesíteni, nyílt gyűlésekben pedig teljes dignitásában, pompás nyugalommal elfoglalva elnöki széket: engedte, ha nem egyszer zajosabbá vált a gyűlés, vagy vihar kerekedett, hogy Berde Mózsa kormánybiztos, az ő megnyerő, nyájas modorával megkísértse a hullámokat csillapítani". **Király József** alakítása teljes egészében megfelel ennek a jellemzésnek. Megjelenésében, az arcán tükröződő lelki reakciókban rendkívül tisztán és hitelesen eleveníti meg ezt az állandóan több színt játszó táblabírót. A leleplezettség pillanataiban karvalyszerűen villant a szeme, a méltóságteljes nyugalomról éreztük, hogy nagy feszültséget takaró álarc, ami bármelyik pillanatban eltűnhet a konjunktúrának megfelelően. Egyedül, illetve néhányad magával is képes volt letenni az esküt a császári hatóságoknak, a Bach-korszak idején tett szolgálatáért bárósági és érdemjele-

OLASZTELEKI

MŰEMLÉKEINK

AZ OLASZTELEKI TEMPLOM

A művészet emlékeit keresve Olasztelek templomában két kor és két művészeti ág érdemel különösebb figyelmet. A középkori emlékeket őrző templom és a 17—18. század festő-asztalosainak néhány remekbe készült munkája a berendezési tárgyak között.

A templom 14. századi eredetének, az 1857-ben történt átalakítás után is, jó néhány tanújele ma-

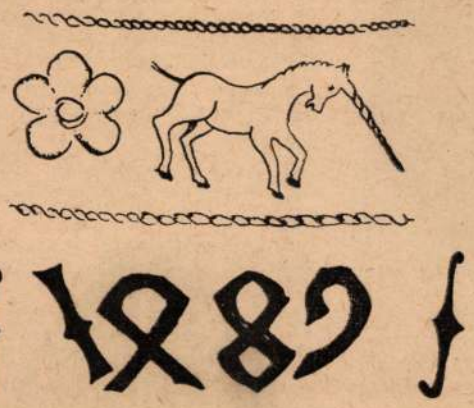

Középkori harang szimbolikus ábrázolása és évszáma

radt. Az átalakításkor ugyanis a két bejárati nyílás kereteléseként felhasználták a régi templom kő-kapuzatainak néhány darabját, a fundamentumban pedig a réginek simára faragott kváderköveit. Ezek a hengeres alakúra faragott, és az úgynevezett körtetag formájú töredékek, a maguk építészeti nyelvén beszélve, arról vallanak, hogy a 13—14. század fordulójáról valók, és egy koragótikus stílusban gazdagon kivitelezett templomhoz tartoztak. E templom lábazatát simára megmunkált kövekből rakták. Ezt a stílusbeli megállapítást alátámasztja a pápai tizedjegyzék feljegyzése, mely „Olozteluk" Péter nevű papjának és egyházának adományát is számba vette. Valószínű, ebből az időből való a templom előtt álló, kőből faragott, nyolcszögletű formát mutató keresztelő-medence. A középkor végéről jelentős értéket őriz az 1795-ben épített torony: egy 1489-es évszámú, minuszkulás (15. századi betűtípus) feliratú harangot. (Ad honorem Sancti Martini et omnium sanctorum.) A szavakat apró virágminták választják el, s ott látható egy középkori szimbolikus állat, az egyszarvú ló alakja.

A templom gazdag tárháza a festő-asztalosok remek munkáinak. Legrégibb s legszebben munkált darab az 1689-es évszámú, csigavonalas alakú formákkal felépített szószékkorona. Faragása és festése rangos mesterre vall. Az újabb festés alól előtűnő C.I. K.M. betűk készítőjének vagy készíttetőjének névbetűi lehetnek. Egy másik, hasonló korú munka, egy régi éneklőállvány — ahogy hajdan nevezték: pulpitus, az orgonák előtt a kántor helye a templomban — a szentgyörgyi múzeumba került. Aprólékos, finom díszei teszik széppé az 1751-es évszámú Úrasztalát, mely Asztalos Péter Miklós munkája. Élete párjával együtt ajándékba készítette a templom számára. Így talán ő az első, név szerint ismert falubeli mesterember, munkája után ítélve — művész. Ezekből az évekből való két mennyezetes pad, gazdagabb asztalosmunkával, egyik a Daniel-család címerével.

A kézművesmesterség a 17—19. században két vonalon tevékenykedett. Voltak a céhek keretén belül hosszú tanulóévek alatt felkészített hivatásos mesterek, s voltak ügyes kezű, rátermett tehetségek, akik az apáról fiúra szálló ismereteket egybegyűjtve, a népművészettől el nem szakadva faragtak-festettek, ha szükség volt munkájukra. Az olaszteleki templom darabjai hivatásos mesterektől származnak, akik koruk építészeti és bútorstílusát ismerve, művészi szinten dolgoztak. Munkáik a jó színvonalú asztalosipar jelenlétét bizonyítják.

Dávid László

Az olaszteleki templom képe

SZERB ANTAL

Pendragon legenda

A kitűnő irodalomtörténész és esszéíró Szerb Antal regénye legalább olyan izgalmas olvasmány, mint a világirodalomról szóló fejtegetései. A Pendragon legenda cselekménye a látható, mondjuk, objektív világból indul, és történéseivel visszakanyarodik a rózsakeresztesek korába, amolyan felemás regény ez, nem lehet tudni, meddig tart a valóság, és hol kezdődik az irrealitás, vagy hogy egyáltalában lehetetlenséggel állunk szemben, valamiféle fantáziaszülte világgal, s a magam részéről arra szavaznék, hogy Szerb Antalnak ez a könyve a magyar szürrealista próza első megnyilatkozása. Nemcsak a rózsakeresztesekről elmondott dolgok, az ő világukba való behatolás, a lehetetlennel mérhető történések teszik szürrealisztikussá ,de a megrajzolt és a meg nem rajzolt részek közötti viszony is.

Nem könnyű olvasmány Szerb Antal egyetlen könyve sem, de az, aki átrágta magát a könyvek meredek első oldalain, az már át is adhatja magát a gyönyörködésnek, s a következő könyvek első oldalai nem jelentenek különösebb nehézséget számára

(Vári)

KOVÁCS DÉNES

Gyimesi csángó írott tojások

Értékes könyvecske jelent meg 1969 végén a Hargita megyei alkotások háza gondozásában. Kár, hogy a kiadvány csak belső módszertani munkaként kerül forgalomba, s egyetlen példánya sem juthat el a könyvüzletbe.

A gyimesi írott tojásokkal **Kovács Dénes,** a szerző, az ötvenes évek elején kezdett foglalkozni, amikor mint a csíkszeredai múzeum megalapítója, az alakulgató tudományos intézmény hatóterületét vette számba

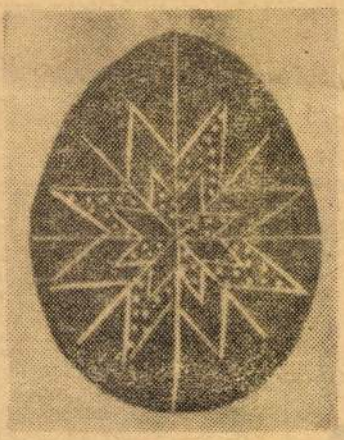

Tőtött rózsa

Majdnem két évtized munkásságának egyik tudományos terméke a most megjelent gyűjtemény. Harmincnégy minta szemléletes grafikai tálalásban arról is árulkodik, hogy a szerző otthonosan mozog a rajztoll, a metszővéső és az ecset világában.

Ördögtérgye

Mivel a könyv pusztán metodikai anyagnak készült, a szerző szavaival élve: „serkentő és emlékeztető anyag, ezért nem kérhetjük számon tőle a tudományosságot, a rendszerezést és a monográfikus szöveget. Annál is inkább nem, mert Kovács Dénes e gyűjtemény zárószövegében utalt arra, hogy a tojásírással egy alaposabb munkában kíván foglalkozni.

Amit mégis a rovására kell írnunk a füzetecskének, az sorrendben ez lenne:

1. A tojásírás technikájának a tárgyalása. Igaz, hogy a pár sornyi jegyzetben benne lelni a lényeget, de egy olyan valaki, aki ennek a számottevő füzetnek a hatására akarná megtanulni a tojásfestést, nemigen boldogul vele.

2. Nincs eléggé hangsúlyozva az átlók ritmusmeghatározó lényege.

3. Néhány esetben — például a patkós minta —, az alapdíszítés helyett a könyv a változatot reprodukálja.

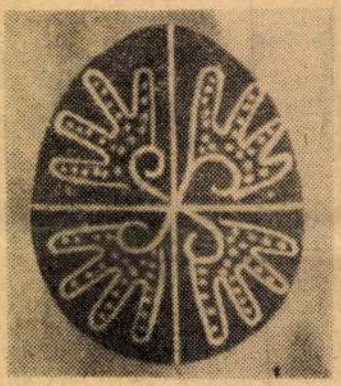

Kakastaré

Mindettől eltekintve, hézagpótló kiadvány a Kovács Dénes könyve, s bízom benne, hogy a hazai magyar könyvkiadó is gondolhat hasonló dolgok sajtó alá rendezésére.

Sebe Iván

MÉRLEG

● TÁRCA ● TÁRCA ● TÁRCA ● TÁRCA ●

CSIKI LÁSZLÓ

író-olvasó t[illegible] –

Olaszy Sándor

— Mély fájdalommal tudatom, hogy **Olaszy Sándor** festőművész máj. 20-án, 74 éves korában, sok szenvedés után elhunyt. Hamvait a tamási sírboltban helyezzük örök nyugalomba. Gyászolja: felesége Stockinger Györgyi, valamint az Olaszy és Babits család. ×

Magyar Nemzet 1976. V. 27.

Olasztelki ref. templom

Fejfák
Klenodiumok leírása
és rajta
Régi köprofilök -
Torony alaprajta
Urasztala részletekkel.
Berendezés.
Gótikus műrészletek
Debreczeni László

1932. 163-172 l.

OLASZTELEKI

Daniel-kastély

Balogh Jolán: A renaissance építészet és szobrászat Erdélyben. MM, X–1934, 153 l.

Olasztelek, Daniel-kastély

MDK

Olaszy festő

-y -r cikke. Magyar Nemzet, 1943, febr. 25.
4.l.

Olaszy Sándor

Dunántúl 1928 jan. 25.

X

8. oldal.

MŰVÉSZET-ZENE

)-(**Még mindig tart a képkiállítás a Pannónia halljában.** A Pannónia halljában rendezett nagysikerű képkiállítást a nagy érdeklődésre való tekintettel meghosszabbitották és a tárlat anyagát új képekkel frissítették fel. A kiállítás kivételes sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy számos értékes nagy vászon talált vevőre a város müértő közönségének köréből. Olaszy Sándor a nagytehetségü fiatal portréfestő úgyszólván pihenés nélkül dolgozik azon a szenzációsnak igérkező pécsi portrésorozaton, amelynek gyüjteményes kiállítása eseménye lesz Pécs város közönségének. A kiállítás egész nap megtekinthető belépődíj nélkül.

.-

BIBLIOTHEK

rägten Halbleder-Einbänden.
Format
EN FÜNF STAEDTEN.5 komische Novellen.
EN NOVELLEN. Meistererzählungen aus

hauspiel in 3 Akten nach dem Indischen
Exotische Welt-Legenden u. Sagen der

ISCHERIN. Die Geschichte der Marquise
französischen Barock.
: Jeder Band statt /5.25/ 1.40
EROBERER. Rote und Gelbe
n /9:75/ 3:50
AMA BUDDHA.Broschiert /4.50/ 1.70
UR
Leinenband /12:--/ 4:40
Märchen.2 Bände.Leinen /24.--/ 7.80
. Eine Sammlung indischer
inen /24.--/ 7.80
Erzählungen eines Dämons.
/12.--/ 4.40
lt von Wilhelm Ruland.Alt-
ärchen.Leinen.Georg Müller
/9.--/ 2.90
ch und Übertragung ins Moderne
lgeprägter Luxus--Lederein b./30.-/ 14:40
Leinen /7:50/ 4:40
Roman. Leinen: /9:-/ 2:90
TAGES. Roman.Leinen /9.-/ 2:90
n /5:25/ 2:90

Olaszy Sándor

Magyarság 1939 jul. 12.

Tizennégy nemzeti szocialista internált kiszabadult a kanizsai táborból

A nyilaskeresztes szélsőjobboldal széles körökben elterjedt hetilapja, *A Nép*, legfrissebb számában közli, hogy tizenkét nemzeti szocialista testvér kiszabadult a nagykanizsai internálótáborból. A lap a kiszabadultak következő névsorát hozza:

Hajtó Henrik magántisztviselő,
Ákossy Károly kereskedő,
Vigh Imre vendéglős,
Székessy István magántisztviselő,
Apródy József órás,
Jánossy-Varga bányász,
Olaszy Sándor festőművész,
Loibl Imre kőművessegéd,
Kazár Kálmán hentessegéd,
Katona Ferenc pincér,
Türk Barnabás magántisztviselő.
Timár András lapbizományos.

A *Nép* cikke, amely az internáltak életéről is ad rövid tájékoztatót, a fenti tizenkét nevet említi. A *Magyarság* értesülése szerint nemrégiben szabadult ki Kanizsáról *Roósz* József testvér, a nemzeti szocialista tömegek előtt jól ismert földmüves-iró. Most betegségének kezeltetésére hosszabb időre szanatóriumi ápolásra van szüksége.

Végül, értesülésünk szerint szerdán délben szabadult ki a nagykanizsai internálótáborból N. *Schultz* József, aki a nemzeti szocialista mozgalomnak egyik legrégibb fészkéből, Mezőberényből való — akárcsak Roósz testvér — és a mozgalmak első szervezői közé tartozik.

VASÁRNAP
9
Kat. Veronika
Prot. Lukrécia

8.– ✓

N. k. 4 ó. 11 p. N. ny. 19 ó. 58 p.

HÉTFŐ
10
Kat. Amália
Prot. Amália

4.– ✓

KEDD
11
Kat. I. Pius p.
Prot. Lili

6.–

SZERDA
12
Kat. G. János
Prot. Izabella

4.–

52.–

CSÜTÖRTÖK
13
Kat. Anaklét p.
Prot. Jenő

PÉNTEK
14
Kat. Bonavent.
Prot. Eőrs

SZOMBAT
15
Kat. Henrik cs.
Prot. Henrik

Izr. 28. S. Matoth M. 2. P.

Olaszy Sándor, festőművész. Született. Szarvason, 1902-ben. Középiskoláit a kőszegi bencésrendi főgimnáziumban végezte. A kir. József müegyetem építészeti fakultásán két éven át folytatott tanulmányokat. Később művészi hajlamainak engedve, a Képzőművészeti Főiskolára iratkozott be, ahol Rudnay Gyula vezetése mellett négy évig dolgozott. Különösen a portrait-festészetben ért el nagyobb sikereket. Elkészitette Sipőcz polgármester, Berczel, Buzáth, Lieber, Borvendég, Galina és több más fővárosi vezető férfiu arcképeit. Nemcsak Budapesten, hanem a vidéki városokban is több közéleti férfiu és a társadalomban vezető szerepet játszó személyek portraiteit festette meg. A Független Művészek Társulatának tagja.

Rátsz. 835.l.

X

FÜZESGYARMAT

Tekintetes

Europa

Film, Könyv, Lapterjesztő és
Könyvkiadó -r.t.

Nyomtatvány. Budapest.

V. Rothermere u.18.III.2.

Olaszy Sándor

l.

Szépmüvészet

1943. 34. l.

Olaszy Sándor festő

Életfogytiglani kényszermunkára ítéltek egy festőművészt

A Népbíróság László Dezső-tanácsa több napon keresztül tárgyalta *Olaszy* Sándor festőművész bűnügyét. Olaszy már 1938-ban belépett a nyilaspártba, amelynek lelkes tagja maradt mindvégig. Számos propagandabeszédet tartott, Szálasi kiszabadulása után megalakította a »Szálasi-gárdát«, majd amikor a nyilasok működését betiltották, lövészegyesület formájában folytatta barátaival együtt a pártmunkát. 1944-ben a pártszervezet országos vezetője lett, holott tudta, hogy a pártszolgálatosok fosztogatnak, gyilkolnak. *Ő szervezte meg a hungarista légiót, amelyben önmagának altábornagyi rangot adományozott.*

Olaszy részben beismerő vallomást tett: elismerte, hogy a pártszolgálatosok vezetője volt, *de azzal védekezett, hogy csupán adminisztratív munkát végzett.* A pártszolgálatosok kegyetlenkedéseiről nem tudott. A bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása és a perbeszédek elhangzása után Olaszyt *életfogytiglani kényszermunkára ítélte.*

Világ. 1946. május 5.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **OKTÓBER** 43. hét

19 Vasárnap	A. Pét. *Luciusz*
20 Hétfő	Vendel *Iréne*
21 Kedd	Orsolya *Orsolya*
22 Szerda	Kordula *Előd*
23 Csütörtök	Ignác *Gyöngyike*
24 Péntek	Ráfael *Salamon*
25 Szombat	Mór *Blanka*

Olasz Sándor

festőművész

1939 februárjában

Kistarcsára internálták. Nyilas.

Virradat

1939. márc. 6.

Boldog husvéti ünnepeket.

Olaszy Sándor

festő

Film-Színház-Irodalom

1943. 24. sz.

Olaszy Sándor festőművész készíti Muráti Lili legújabb portréját.

kitudja míly régi, mely szittya és vésője alól került. E kürt története érdekes. Vele járt ez Lehel vezérrel minden csatájában, szavára új élet ömlött a harcba; ~~ve~~ a hegytetőn ha megfuvá, mérföldnyire elhallott zengése.

6.

M.D.K.

Olaszy Sándor

„Dr. Gallina Frigyes székesfővárosi tanácsnok" cimmel a művész festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1930. okt. 12-18. XX. évf. 42. sz. 67. lap

Olaszy Sándor

festő

koll. kiáll. kat

63 mű

Műterem 100.-rt

1942. dec

könyvtáramban

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Olasz Sándor
festő

Műcs. kiáll. 1938 tól
Pipics 118. c.

Olaszi Sándor

1924/25 – 1925/26

Ferképzőmfoiskèvk

121.

más szempontjából is a legkiválóbbak. Ilyen a híres Kígyóbűvölő (1907), amely már a Louvreban hirdeti R. művészetét.

R.-t nem alaptalanul hasonlítják össze kritikusok a renaissancekori Crivellivel, a németalföldi Pieter Brueghellel, vagy az ó-görög vázák festőivel. Talán még közelebbi rokonai neki a nép művészei, a falusi oltárképek festői, akik az övéhez hasonló áhítatos, szent egyűgyűséggel ábrázolják az emberek életét és a legendákat. — Irodalom: *W. Uhde:* Henri R (Dresden, 1921). *Hevesy.*

R. 2. *Théodore*, francia tájképfestő, * Párizs 1812, † Barbizon 1867. Eleinte Guillon-Lethière történeti festőnél tanult, fejlődésére azonban auvergnei és normandiai utazásai alatt folytatott természetmegfigyelései voltak döntők. A hangulattájkép (paysage intime) egyik főmestere, ki Dupré és Daubignyval a mult század 30-as éveinek elején a barbizoni iskolát megalapította. A fontainebleaui erdő szélén fekvő Barbizonba visszavonulva, nagy szegénységben élte le élete nagy részét. Képeit életében nem igen vették és közvetlen halála előtt 100.000 frankért vette meg Durand-Ruel és Brame mintegy 80 képét, vázlatát és rajzát, melyekkel halála után a legfényesebb üzleteket csinálták. A természet plaszticitása, gránittömbök, nagy fák hatalmas törzsei és elágazásai, szóval a természet struktúrája, az erdő belseje, az azokban meghúzódó tisztások, az erdő szélén magányosan álló hatalmas fák nagy horizontú tájjal és mocsaras vizekkel, vonzották. A déli nap erőteljes színskáláján kívül az esti világítás, az eső utáni hangulat uralkodik gyakran képein. Az emberi alak hiányzik róluk, csak néhány legelő tehén élénkíti azokat. Ő a tájkép epikusa az

Olaszy Sándor
Kat. 1939/40. 98. szám. II

OLASZY SÁNDOR :

178. Havas utca. - Olajf.,v., 60 x 80.5 cm.
Jelz.l.j. "Olaszy Sándor 940".

56. Béni arcképe. - Olajf., v. 59.5 x 73.5 cm. Jelz. nélkül.

57. Bükkös. - Olajf., v. 104 x 90 cm. Jelz. l. b. "Ferenczy K."

58. Csendélet két kacsával. - Olajf.,v., 95 x 53 cm. Jelz. f. j. "Ferenczy K."

59. ifj. Hegedüs Sándor arcképe. - Olajf., v. 76.5 x 105.5 cm. Jelz. nélkül.

FÉNYES ADOLF :

60. Csendélet. - Olajf., v., 60 x 37 cm.Jelz. l.j. "Fényes A."

61. Ebédnél. - Olajf., v., 26 x 29.5 cm. Jelz. l. j. "Fényes A."

Olaszy Sándor festi

szül 1902 júl. 21. Szarvas
Békés megye. A Gyerti Vegyő
művészeti főiskolán Rudnay
Gyulától tanult
1923-27 ig. Ki még
sehol sem állított. Egy
Van Dyck-fejet másolt
1927 ben a Szépművészeti
Múzeumban.

Illéshazy-korpta a trencsény kempfonban

VI. 240.

...ön a Nyírből) V tábla

...yekn a Szabolcs vármegyei
...eumban.

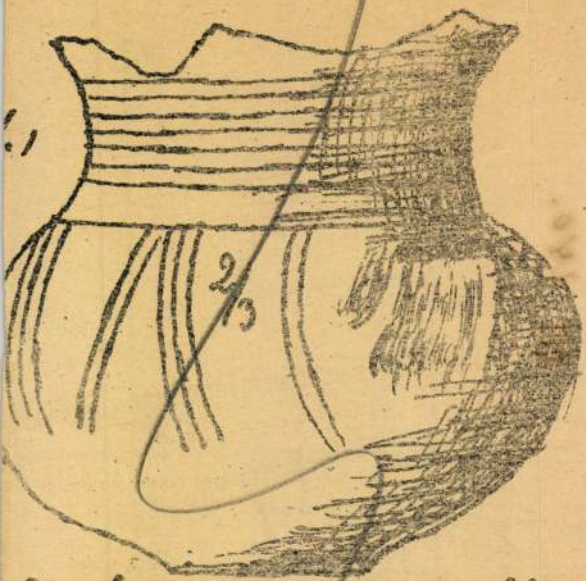

...ardos. Feketés szürke fényes
felületü; nem korongon jógyur-
mából Készült, jól egetett. Fü-
lének csak alsó vége van meg.
...atokból álló díszítés ügyetlen
...ll. Pereme töredezett. A tulsó d-
...dények csaknem fele hiányzik.
...féle bártokról. Márky József urtól
1900

Olaszy Sándor

festő Pesten, Lalik
Thököly út

A tamási postamester
a testvérbátyja, kinnél
láttam az ő és feleségének
arcképét, több csendéletképet
egy tájképet és egy másolatot
a Szépművészeti Muzeum
egyik Strozzi-képe után.
Vele fogjak festetni a
tamási (Tolna m.) r.k.
plébánia templom 3 új
oltárképét.

1938. III 8. k

lapokat vezette be, azzal, hogy

az adakozoknak. Ezáltal elejét a

esetleges elvesztésével,- ha ese

városra vonatkoztatva nagy anyag

Nagym

Azért, ha Méltó

Nagys

kapna ne méltoztassék azt zakkat

vetkező adományok szives befizet

Egyben közlöm,

sével nyilvántartási száma.....

A ker. elölj. szolg. ut. 16/a sz. mintája.

Olaszy Sándor

festő

kollektiv kiállitása

Budapesten a Csaba

kulturális egyesület

helyiségében 1940 ka-

rácsonyán.

Uj Magyarság

1940 dec. 24

(Képzőművészeti

kiállitás.)

Olaszy Sándor

X

— **A Műterem kiállítása.** A Műterem Kossuth Lajos-utcai termeiben *Olaszy Sándor* festőművész képei közt volt kellemes esténk. Olaszy alapjában naturalista művész. Kitünő szeme van a természet szépségeinek megfigyelésére s amit látott, azt közérthetően adja elő. Rokonlélek a nagybányaiakkal. A nagyváros levegője azonban egyik-másik képén eltéritette tiszta naturalizmusától. Ezeken felfokozott képzeleti szinskálát léptet a természetes helyébe. E képeiért azonban bő kárpótlást kapunk, ha egy-egy borongós hangulatu őszi képében elmerülünk. Szépek legtöbbnyire dekorativ jellegü arcképei is. *(s. l.)*

Pesti Hirlap
1942. dec. 22.

tvány.

ányi Gyula úrnak

irosztságának Főtitkára

Budapest.

Högyes Endre-u. 10.

Olaszi Sándor

Olaszi Sándor festőművész, XIV.
Szent Domonkos-u. 14. 427-069

Bptávb 1940 szept.

LIPÓTVÁROSI BUTORSZÁLLITÓ ÉS FUVAROZÓ K. F. T.

BUDAPEST V.,
VISEGRÁDI-U. 30
TELEFONSZÁM:
90-3-21

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Szentiványi Gyula urnak
~~urnőnek~~

Brest

Olaszi Sándor

Templom belseje
c. képe repr.

Művészet 1943. 14. l.

(Műterem kiáll.)

Olaszy Sándor

festő

kroll. kiáll.

Művészet. 1943. II. l.

(A Műterem kiállításai.)

Olaszy Sándor

Zitter L. kisanzony
portréja -

Repr. -

Müvész Kurír

1937. 1. n. 14. l.

munka=minőség

OPTIKA FOTO

BUDAPEST
XI., Horthy Miklós-út 47.
Telefon: 456-175.

UJPESTI OPTIKA
Ujpest, Árpád-út 70.
Telefon: 295-675.

RÁKOSPALOTA
Zápolya-utca 34.
Telefon: 294-314

Az egyke és ami mögötte van

Megint sokat írnak és beszélnek az egykéről. Ez a beszédtárgy minden évben felbukkan valamilyen formában, ama szomorú ténnyel kapcsolatban, hogy valaki ismét felfedezet egy egykés vidéket. Mennyi egykés vidék van már Magyarországon! És az írók írnak róla, a csevegők csevegnek róla, a szónokok szónokolnak felőle, nagy tervek kavarognak a levegőben, bizottságokat alakítanak, vagy akarnak alakítani, azután megbuknak a szép és hibás elgondolások, elpárologson a szenteltvizek és marad minden úgy, ahogy volt, a legközelebbi alkalomig. Ekkor újra kezdődik minden előlről.

Nálunk a bizottságok és a meg nem alakult bizottságok munkája mindig azon bukik meg, hogy nincs pénz.

Mert általában az az elgondolás, hogy pénz nélkül ezt a kérdést megoldani nem lehet. Ugyanis a kaszinói, egyesületi, asztaltársasági, baráti körök, szóval a társadalom, sőt fel kell tételeznem, hogy a politikai és egyházi elgondolások is abból indulnak ki, hogy ennek a nemzetbetegségnek gyógyszere az, hogy *„fel kell világosítani a népet"*, ehhez pedig pénz kell.

Nagyon elhibázott és a dolog lényegét fel nem ismerő gondolkodás az, amely feltételezi azt, hogy a tervezett felvilágosító munka sikeres és eredményes lehet. Mert a *„népet"* már felvilágosították a vén falusi boszorkányok, a lelketlen kuruzslók, a drága pénzért tanácsokat osztogató műkedvelő bábaasszonyok, ezekkel pedig a mai nevelésű és ellátottságú orvos, pap, tanító, zöldkeresztes nővér a tanácsadás és felvilágosítás terén nem veheti fel a versenyt, sőt a leghatásosabban felépített, parasztian logikus érvek és erkölcsi tanácsok is általában hatástalanok maradnak.

Mit ér a felvilágosítás akkor, mikor e szerencsétlen vidékek népe anélkül, hogy tudta volna, hogy létezik liberalizmus és mi a lényege, állandóan a liberalizmus áldásaiban részesült.

Mikor megtanulta, hogy a pénz, a gazdagság boldogít, hogy a pénz minlent pótol, hitet, vallást, meggyőződést, közösségi érzést, becsületet, erkölcsöt. Mikor megtanulta, hogy elsősorban jövök Én, az Én jólétem, az Én kényelmem, esetleg az Én egyetlen utódom gondtalan megélhetése és vagyona. Minden egyéb csak délibáb, szivárvány, ujságcikk, szónoklat, nagydob, amit ugyan el lehet hinni és eszerint cselekedni is lehet, de aki a sajátmaga érdekére, a sajátmaga javára és a sajátmaga kényelmére törekszik, az ő együgyű elképzelése és önző meggyőződése szerint, mindig jobban jár.

Sohasem a meggyőződés az elsődleges valami, hanem mindig az események, történések és az ezek által meghatározott körülmények, amiket ha megfelelőeknek, helyeseknek lát az ember, akkor a körülmények okát és lényegét hitté, meggyőződéssé formálja és egyrészt hagyománnyá rendeli, örökül hagyja, másrészt hagyományul örökli és fogadja el. Érthető tehát, hogy a liberalizmus életalakulatai, különböző megjelenési formái, gazdasági jelenségei és a liberális gazdasági rendszert ködként megülő liberális erkölcsiség a nép egyes csoportjainál gyökeret ver.

Nem csoda, ha a jobbágysorsban és zselléri életben senyvedett és viszonylagos jólétbe jutott embercsoportok előtt a közösségi gondolat ismeretlen volt, — hiszen hivatott tanítói sem ismerték, vagy csak halványan, kialakulatlan formájában érezték, — mert a liberalizmus és a közösségi gondolat egymást fogalmilag kizárja.

Mi azonban a nemzetközösség nagyobbik és gondolkodó fele, azért vagyunk itt, hogy a közösséget ért sérelmeket megszüntessük. Az egykés vidék lakói éppen olyan bűnözők a nemzeti közösség szempontjából, mint a gyilkos, a rabló, a csaló, vagy a sikkasztó. Ezeket éppen olyan sürgősen kell ártalmatlanná tenni, mint a gyilkost, rablót, csalót, vagy sikkasztót. Nem kiirtással, büntetéssel, elzárással, politikai jogaik megfosztásával, hanem célszerű intézkedésekkel.

Az egykés vidék a nemzeti közösség ellensége.

Mindegy, hogy tudatosan, vagy tudattalanul, de ellensége. Ellenség, mert apasztja a nemzet állagát, rontja a nemzet ellenállóképességét, gyengíti és mérgezi a nemzeti öntudatot. A rábízott államterületet védtelenül hagyja, nem gondoskodik a vidék népi és katonai erősségéről, készenléti állapotáról, nyitva hagyja a védelmi állásokat, nem ássa be magát a földbe, nem építi ki a nemzeti élet földvárait, kiserődeit: a családot, olyan mint a csüggedt, közömbös lelkű, testileg legyengült, rozsdás fegyverű hadsereg, mely addig tartja az elhanyagolt állásokat, amíg nem támadják meg.

Az ilyen vidék kifejezett betörési helye az ellenségnek.

Minden olyan vidék, amelynek területe néptelen, vagy melynek népe földtelen betörési hely. Jusson csak eszünkbe a Trianon után mócokkal és dobrovojácokkal betelepített sok tízezer hold szántó.

Az ilyen egykés vidék tehát nemzeti és nemzetvédelmi szempontból káros. Ha pedig valami a nemzet szempontjából káros, azt meg kell szüntetni, tekintetnélkül arra hogy ez a károkozónak fáj-e, bajt, vagyoni romlást, vagy egyéb kellemetlenséget okoz-e, mert első a nemzet érdeke és csak azután következik minden más egyéb.

Az ilyen vidék őrségét ki kell cserélni.

Nem engedhető meg, hogy olyanok alkossák a védősereget, kik a védelemre való képességüket eljátszották. Magtalan, elsenyvedt nép helyébe szapora, őserejű népet kell telepíteni, de módot kell adni arra is, hogy az elernyedt nép magárataláljon, kötelességére, öntudatra ébredjen.

Ebben a kérdésben felesleges mindenféle bizottság, előkészület, tanulmány, huzavona, nyavalygás. Mint ahogyan nem volt és felesleges lett volna a külföldi magyarok betelepítésekor mindenféle topogás, széktologatás és szónoklás.

A felvilágosítással tehát nem sokat érünk, hanem az egykés vidékek lakosságát olyan helyzetbe kell hozni, hogy kénytelen legyen a körülmények kényszerítő parancsa következtében, a felfogás szerint kevésbé rosszat: a becsületes családi életet és a gyermekáldást választani.

Ez a kényszerítő állapot majd kitermeli a lelkekből azt a meggyőződést, mely a magyar nemzeti közösségi tudattal egybevág és mint hagyomány, mint törvényszerű erkölcsi felfogás ismét beleévődik a ma már üressé és önzővé vált lelkekbe.

Évek előtt szó volt már egy olyan talpraesett törvényről, mely gyökeres és maradandó változást idézett volna elő az egykés lelkekben. E törvényelőkészítés hírére az egyik egykés község főjegyzője jóvoltából a lakosság tudomást szerzett róla, hogy veszedelemben forog az egykék öröksége, vagyis, hogy az egykékkel éppen az ellenkező célt érik el a családok, mint amit elérni kívántak. És az történt, hogy már a törvénytervezet hírére feltűnő szaporodás következett be a faluban.

A tanulság az, hogy nincs szükség sem bizottságra, sem felvilágosításra, sem fokozottabb erkölcsi nevelésre, csak annak a tudatára, hogy valami férfias, kemény, megtámadhatatlan és kivédhetetlen dolog következik.

Ezt várjuk mi is! **Ujvárosi Sándor**

TESTVÉR!

Jegyezd meg: csak Testvérnél vásárolj!
Minden könyvet megkaphatsz

BORKA FERENC

testvér

könyvkereskedésében

Budapest, VIII., Rákóczi-út 30., I /4.

Pontos és gyors vidéki szállítások!

Igy fordult a külpolitika 1943-ra

Veszedelmes dolog felelőtlenül és hivatlanul csacska játékot űzni sorsfordulatok idején a történelemben. Okulásul talán ezzel a gondolattal lépjünk be 1943 külpolitikai alakulásainak küszöbén az új esztendőbe. És még egyet: soha, egy pillanatra se függetlenítsük magunkat a nagyvilágtól, a valószínűségektől és nem utolsósorban — a tényektől! Mert csak így tudjuk pontosan felmérni a nagyvilág rendszertelennek tűnő eseményeinek kavargásában a történelem pontosan bekövetkező rendszerét! Amelyben csak azok nem tudnak tájékozódni, akik szívesen halásznak a zavarosban.

Kár, hogy a londoni és a moszkvai rádió nem hallgat a jótanácsra. Mármint a saját érdekében.

Mert akkor ezeket az útmutatásokat betartaná. De ezt a két világharsonát hidegen hagyják a nagyvilág eseményei, a valószínűségek, sőt maguk a tények is.

Ebből következően nem győzik beharangozni a nagy szenzációt: a tengelyhatalmak elvesztették a háborút és ők megnyerték. Mert a világnak tudomásul kell vennie, hogy ha egy német katona az orosz fronton hősi halált hal, akkor mi elvesztettük a háborút. Ha *Afrikában* angol zsoldban egy néger elsüti a fegyverét, akkor az angolszász hatalmak máris megnyerték a háborút. Ha a *Wilhelmstrasse* az angol rádió által kitűzött határidőre nem jelenti be az inváziót, akkor összeomlott a nemzetiszociálizmus és ha Afrikában az *Intelligence Service* emberei meggyilkolják *Darlant*, az a tengelyállamok belső ellentétének a bizonyítéka. Ha a *Times* dühös hangon cikket ír Amerika háború utáni gazdasági impériálizmusa ellen, az fényesen bizonyítja a győzelmes angol világra való előkészületet. Ha a nemzeti *Kina* a maga 250 milliónyi lakósával hadat üzen az angolszász szövetségeseknek s ennek azonnal gyakorlati megvalósítását és véghezvitelét megkezdi: akkor ez az angol rádióban *Japán* belső gyengeségét érzékelteti azon az alapon, hogy a Felkelő Nap Országa ime: már kinai katonákra szorul! Ha *Kalkutta* lángokban áll a japán légierő bombazáporai nyomán, akkor ez az indiai zsákutcában veszteglő angol hadtesteknek *Tokio* felé való előnyomulásának napnál fényesebb bizonyítéka. Ha naponta tíz- és százezer tonna hajótér süllyed el nyílt tengeren, sőt bent az amerikai kikötőkben is, ez a szövetséges hatalmak ipari termelésének győzelmes tanujele. Ha *Sikorszky* másfélmillió lengyel eltűnését kéri számon a moszkvai szovjettől, ez biztosítéka az antant hatalmak előtt annak, hogy az ő eljövendő Európájuknak a *Szovjet* politikai érdektelenségét és a fennmaradó európai államok biztonságát szavatolja. Ha a spanyolok és a portugálok ibér blokkot alakítanak, akkor ennek éle a moszkvai és a londoni rádió véleménye szerint feltétlenül a tengely ellen irányul, csak épen azon csodálkoznak még *Londonban*, hogy *Olaszországot* még nem fenyegeti közvetlenül a spanyol invázió. Ha *Törökország*, a maga nagyhatalmi állásának egyedüli garanciájaképen megújítja *Afganisztánnal* előázsiai szövetségét, a *Saadabadi Entente*-ot, anélkül, hogy a Szovjettel hajlandó volna a semlegességen túlmenő bármilyen újabb megállapodás létesítésére, akkor a nemzetközi baloldal *London* és *Moszkva* szócsövein át bejelenti Törökország ellenséges érzületét a tengelyhatalmakkal szemben és azt a harci eltökéltséget, hogy rövidesen angol hadihajókkal karöltve támadásba megy át a Dunán. Pedig ha egyáltalában igaz a terv, hogy angol hadihajók a Dunán akarnak felvonulni, ennek csak az az oka lehet, hogy ott mégsem lehet olyan mélyre süllyedni!...

Az angol vörösnépfront internációnáléja ilyen dugóhúzómódra gondolkozik.

Ezért örül azután neki, ha hírt kap róla, hogy a hatmilliós kis *Svédország* csatahajókat épít, mert azokat már a maga haditervébe illeszti bele. És örül annak, hogy délen néhány emigrált francia tábornok hallatja szavát a világ politikában. De örülnek annak is, hogyha a *svájci* szocdemék vezére kihirdeti a szociáldemokrácia nemzetiszociálistaellenességét és azt, hogy az elkövetkező új rendet szovjet alapon képzeli el.

Ez a lázas londoni és moszkvai rádió nagy szenzációként hirdeti meg Irán kényszerű hadbaszállását és a földgömb minden létezőjének az angolszász-szovjet győzelemért való lelkesedését. És meghirdeti azt, hogy a győzelem alapfeltételei náluk megvannak. Talán olyanformán, ahogyan New-Yorkban az egyik revűszínház igazgatója legújabb attrakciójában száz görl között mutogatja pénzért a tapsoló közönségnek szalutáló amerikai pilótákat, akik *Csangkajsek* seregében szolgáltak. Mármint hogy ez volna az erkölcsi alap az ő győzelmükhöz.

Közben bölcsen hallgat a baloldali hírharsona Anglia és Amerika belső ellentétjéről,

éppenúgy, mint Amerika belső bajairól. Hogy *Chile* nem akar tudni a háborúról és *Argentina* sem közkedvelt a Fehér Ház előtt. A hadbavonult *Brazilia* magatartása pedig egyenesen megdöbbentő: éppen ezért jó is elhallgatni. Nem kevesebbről van szó, mint hogy mereven elutasította azt a washingtoni kormányindítványt, amely szerint Braziliának hadsereget kellene küldenie az északafrikai frontra, miután a jámbor brazilok jobban bírják azt a *„klímát"*, mint a még jámborabb jenkik, ennek fejében az USA viszont hajlandó csapatokat küldeni Braziliába, az annyira hangoztatott és szükséges rend fenntartására. És szinte érthetetlen, hogy Brazilia nem fogadta el ezt a nemes ajánlatot.

De más irányban szembeszökővé kezd válni az amerikai-angol ellentét is.

Amerika ellenőrzése alá vette jóformán az összes angol érdekeltségeket

először a brit anyaszigeteket, azután *Afrika* fontosabb részeit, sőt *Szíria* iránt is élénk mind politikailag, mind gazdasági-lag az érdeklődése, de ezentúl gazdasági megfigyelőket küldött *Távolkelet* minden angol gyarmatára, sőt a még megkörnyékezhető európai államokból is kezdi kiszorítani az angol befolyást. Így jelentek meg *Törökországban* Amerika ügynökei, így létesült *Madridban* az amerikai gazdasági bizottság és ilyen ellentét alakult ki *Északafrikában a De Gaulle-, Darlan,* illetve *Giraud*-ügyben. És Anglia dühös tehetetlenséggel nézi önzetlen szövetségesének imperialisztikus cselszövéseit, amelyeket például még Darlan meggyilkoltatásával sem tudott megakadályozni.

De ezekről hallgat az angol- és szovjetrádió. Hallgat arról is, hogy

az angolszász hatalmak annyi hajót vesztetek el a háború során, mint amennyi Japán egész tengeri haderejе,

hallgat arról, hogy a nyersanyagok mindinkább csúsznak ki az angolok kezéből és még sok mindenről hallgat a derék szócső.

Pedig közben a világtörténések útja befordult 1943-ba. Amelytől olyan, sokan olyan sokfélét és olyan biztosan várnak. Pedig a jövő lehet akármilyen titokzatos és kiszámíthatatlan, a valószínűségek és a tények összjátékából születik az mindezek ellenére meg. Márpedig

a tények arról szólnak, hogy Európa nagy egység felé tör,

hogy a keleten kétezer kilométerre rendületlenül tartja a frontot az európai hadierő, s ezen az 50, vagy akár 100 km-es ingás sem változtat, hogy távolkeleten Japán és Ázsiai Nagytér áll őrt az új világ bölcsője fölött és Délen diplomáciai kudarcba fulladt máris az északafrikai angol-amerikai manőver. És végül a legnagyszerűbb emberi tény: a történelem nem hajlandó sem *Churchill*, sem *Roosevelt*, sem *Sztalin* óhaja vagy akár parancsa szerint — visszafelé menni, hanem csak előre, azon az úton, amelyen a cél a nemzetiszocializmus. Ide fordul a külpolitika 1943-ban...

Kg.

Első szerelem

Turgenyev regénye

Turgenyev az első név az orosz irodalomban, amely egész Európát meghódította. Hazájában rajongtak érte, de makacs ellenfelei is támadtak, külföldön azonban egyhangú elismeréssel fogadták és olyan mesterek szegődtek hírnevének szolgálatába, mint Prosper Mérimée. Nincs benne semmi a jellegzetes orosz írók formátlanságából és ziláltságából; Turgenyev meggyőződéses esztéta volt, szerette a tiszta formákat s azokat az álomszerűen áttetsző szerkezeteket, amelyekben az orosz világ nem a maga zaklatottságában, hanem átfinomodva jelenik meg. Alakjai, úgy érezzük néha, ködben élnek, vagy valami párás sugárzásban; Turgenyev számára nem a kemény vonalak a fontosak, hanem az a légkör, amely az emberekből árad, az embereket körülveszi; — ma nem egyszer úgy tűnik, mintha a modern, hangulati világba alászálló regény első előfutárja volna. Talán még a regénynél is tökéletesebb mestere a novellának, meg az elbeszélés ama formájának, amelyet kisregénynek szoktunk nevezni. Ilyen az *Első szerelem* is. Hőse első személyben mondja el szerelmének történetét, s oly csodálatosan érzékelteti a kamaszévek izgatott és rajongó hangulatát, bizonytalanságát és vakmerőségét, hogy ezt a művészetet a modern lélektanon iskolázott írók sem tudják túlszárnyalni. Felejthetetlen idill az *Első szerelem*, a világirodalom remeke. A kitűnő fordítás *Rónay* György munkája, melyet a *Révai testvérek irodalmi intézet r.-t.* adott ki s kapható a *Nyilas Könyvesboltban* is (Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 7. — Pilvaxköz).

A HÉT ESEMÉNYEI

1 Az USA *Fehér Könyv*-éről lassankint kiderül, hogy nem is olyan ártalmatlan, mint aminőnek a színe szeretné feltüntetni.

Így legutóbb a „*Matin*” című francia lapban Philippe *Henriot* volt francia képviselő érdekes előadásáról olvashattunk feltünő sorokat. Azon az emlékezetes 1939. szeptember 3.-án Franciaország még nem adta át az ultimátumot Németországnak, amikor Henriot valamilyen ügyből kifolyólag megjelent a lengyel követségen. „*Hazám már harcban áll*”, — kiáltott fel *Lukasiewicz* lengyel követ. — „*Mire vár Franciaország még, hogy hadat üzenjen?*” — „*Franciaország*” — válaszolta Henriot, —, *addig vár, míg a legutolsó tárgyalás is elmult. S minthogy önök, ahogy ezt állitják, hat hónapig is ellen tudnak állni, még 48 órát várhatnak.*” — A lengyel követ elcsukló hangon mondta: *Ellenállni hat hónapig? . . . Két hétig sem tudunk!*”

Ebben a pillanatban megszólal a telefon s Lukasiewicz felveszi a kagylót, melyből igen erős hangot lehet kivenni, olyan hangosat, hogy az egész helyiségben hallható. Ez a hang ezt mondja: „*Hogyan? Franciaország még nem üzent hadat? Azonnal felhívom Daladier-t s megmondom neki, hogyha Franciaország azon nyomban nem cselekszik, eljátszotta becsületét . . .*”

A telefonáló senki más, mint *William Bullitt*, az USA párisi nagykövete. Később valóban telefonált is Daladier-nak, ez viszont külügyminiszterét utasitotta, hogy tovább ne várjon. S Franciaország, noha a 24 órás határidőből még 12 óra hátra volt, ennek lejárta előtt megüzente Németországnak a háborút. Bullitt akarata győzött. Róla pedig tudjuk, hogy Roosvelt legbizalmasabb embereinek volt egyike.

2 Általában az USA csak szeretné úgy feltüntetni a dolgokat, mintha politikája a békét szolgálta volna. Kitünik ez abból az eljárásból is, amelyet Kina irányában folytat. Amikor Japán bejelentette, hogy lemond a Kinában eddig élvezett különleges jogairól, ezt a bejelentést nyomon követte az USA hasonló lépése. Csakhogy míg Japán minden feltétel nélkül mondott le jogairól, addig az USA fenntartotta magának Csunking-Kinával szemben a legtöbb kedvezményt biztositó kikötést. Ami magyarán annyit jelent, hogyha Kina meg is tudna egyezni Japánnal a kelet-ázsiai nagytér kérdéseiben, mindaz a kedvezmény, mely ebből folyóan Japánt illetné, az USA is élvezné.

Ami más szavakkal annyit jelent, hogy nem hajlandó lemondani a busás üzleti nyereségeket biztositó kinai összeköttetésről.

3 Eddig egyre azt hallhattuk, hogy nem igaz az, mintha az USA-ban a zsidóságé lenne a döntő szó. Most a *Saturday Evening Post* című amerikai lapban csattanó bizonyitékot olvashattunk ennek az allitásnak a cáfolatára. Ugyanis bizonyos *Israels* József nevü zsidó, aki alaposan ismeri Roosevelt és környezetét, a fent emlitett lapban cikket írt s ebben azt mondja, hogy *Samuel Rosenmann*-nak több hatalma van, mint az USA-kormány bármelyik tagjának.

S vajjon ki ez a Samuel Rosenmann? Erre is megfelel Israels cikke.

Samuel Rosenmann százszázalékos newyorki zsidó. 46 éves, pontosan 170 cm magas és két mázsa körül van a testsúlya, ami nem is csoda, minthogy étvágyáról mesék keringenek Roosvelt környezetében. A család orthodox zsidó származású s Rosenmann apja valamikor a „*ruházati iparban tevékenykedett.*”

Ma Rosenmann — Israels szavai szerint — „az elnök bizalmasa.” Minden ujjászervezési rendelet s a kormánynak minden olyan intézkedése, mely a haditermelésre és a háborús hirszerzésre vonatkozik, Rosenmann íróasztalán lát napvilágot, hogy aztán az elnök aláírásával ellátva, mint a háborús végrehajtóbizottság intézkedései szerepeljenek.

A sajtókonferenciákon is, — mondja ugyancsak Israels, — Roosvelt gyakran tesz efféle kijelentéseket: „*Ebben az ügyben éppen most dolgozik Rosenmann*”. Vagy: „*Már kértem, hogy erről Rosenmannal tárgyalhassak.*” A Roosvelt által neki ajándékozott fényképen is ez áll: „*Régi jogtanácsosomnak, mindenkori tanácsadómnak és barátomnak.*”

Ez a dedikálás sokat, azt is mondhatnók: mindent megmagyaráz.

Temelésre koszorúkba a legszebb virágait fonja a
„Hungária” virágház és kertészet
Telefonrendelések: 183-130 és 183-299

TESTVÉR, ITT VÁSÁROLJ

BUTORT LŐRINC-től
Király-u. 89.
üzem: Podmaniczky-u. 41.

Rádiót MAULIS-tól
Ráday-u. 11 Telefon: 185—20 J.

ING, mertek utan is trikó-alsóruháza Bazsó
BAROSS-U. 66
TELEFON.

Férfi- és fiuruha, formaruha is, kicsinyben és nagyban.
Veres Károly nál VIII Népszínház-utca 34

BUTORT Zerfalanné
keresztény bútorszalonjában RAKÓCZI-ÚT 82
I. em. 3. — Vidékre árajánlatot küldünk

Bútort Budán
MONCZ FERENC asztalosmesternél
Horthy Miklós-út 28. Tel.: 259—039.

BUTORT
részletre is MÓZES ISTVÁNTÓL
Szent István-körút 11.

Háló- és kombinált szobák, kárpitosáru, fotelágy és mindennemű
bútorok OLÁH-tól
JÓZSEF-KÖRÚT 66. SZ. Telefon: 132—102

BORSAY-FOTO
VI., Király-utca 72. Tel.: 224-316
Művészi munka, olcsó árak.

BUTOR
kombinált szobák, hálók nagy választékban
KNEISZ műbutorasztalosnál
Wesselényi-utca 45., Erzsébet-körút sarok.

BAZSÓ BUDÁN
ING, HARISNYA
NYAKKENDŐ.
Horthy Miklós-út 60. sz.

Saját készítményü
BUTORT SIEBOLDNE
Dohány-utca 27
fizetési kedvezménnyel

BUTORT
részletre is
nagy választékban
Hungária
bútorcsarnok
Nagymező-u. 41

Cipőt utalványra és könyvre
ALBRECHT-től
Budapest, IX., Mester-u. 20. Nagy választék!

Nyomtatványok legolcsóbban
Palásti-nyomda
VII., Izabella-tér 3 Tel.: 424-851

HÉDY
Harisnya, kesztyű, kötött áru, női fehérnemű, blúz
TERÉZ-KÖRÚT 24/b SZÁM PESKAY EDE

BUNDÁT legelőnyösebben PILÁT
szücstől. I. Ferenc-körút 32. II. emelet.

Butort Keresztény Bútoriparosok Szövetkezeténél
VIII., Üllői-út 14

Orvosi műszerek
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK
JONKE ÉS TÁRSA,
VIII., Mária-u. 42. T.: 136-149.

Testvér, ha vásárolsz, hivatkozz A NÉP-re!

A nő a Mozgalomban

Hősök asszonya

Életre hivatott, élni akaró népek és nemzetek gigászi élet-halál küzdelmének hőskorát éljük ma.

Uj feladatok elé állítja ez a kor a nőt is. Helyesebben: nem is a feladatok újak, hanem azoknak tudatosítása. A női lélek gyengédebbségéből, érzőbb voltából természetszerüleg következik, hogy a nő irtózik mindentől, ami vérontás, öldöklés, pusztítás, irtóznia kell tehát a háborútól is. Viszont a női lélek konstruktiv beállítottságú.

Életet adó, életet óvó, fészek melegítésére pelyhet gyüjtögető, családi tűzhely melegét szinó ösztöneinek csalhatatlanságával megérzi, mikor jelent a háború a nép érdekeivel ellenkező céltalan öldöklést és mikor nemzetmentő, elkerülhetetlen szükségességet, amelynek nyomán új, teljesebb élet fakad.

Emlékezhetünk, hogy a most folyó háború kezdete előtt, amikor az egész világ feszült izgalommal leste a tárgyalások eredményét, beszámoltak róla az ujságok, hogy az angol anyák tízezrei keresték fel levelekkel Chamberlaint, könyörgő, fenyegető hangon kívánva tőle a háború elkerülését. Ma már mindenki tudja, hogy az angol népet saját érdekei ellen, idegen érdekek védelmét célzó háborúba kényszeritette az idegen érdekközösségbe tartozó vezetősége. Ugyanakkor a német anyák, — akik pedig súlyosan érezhették, mi várhat reájuk, mert hiszen a nem régen befejezett belső harcban sok áldozatot hoztak — az újabb áldozatot vállalni tudásnak fenséges erejével várták Vezérük döntését.

Mikor tehát életlehetőségének megteremtését célzó harcok hőskorát éli egy nép, akkor születik meg a hősök asszonya. A mi történelmünk különösen telve van ragyogó példájukkal. A női élet legnagyobb erőt követelő, legkeservesebb próbatétele az, mikor élete virágát, szívéről szakadt gyermekét, vagy gyermekeinek apját, vagy virágba boruló lelkének reménységtársát kell a harcba engednie. Mégpedig úgy, hogy minden szörnyű féltését, riadt aggodalmát elrejtse előle. Vergődő, szenvedő szívét nem szabad a harcba induló hős útjába állítani, mert semmi sem bénítja úgy meg lendületét, semmi sem nehezíti úgy meg az indulását, mint ha rá kell lépnie az érte vérző, őt szerető asszonyi szívre. — Mikor azt tudja mondani: „*Indulj!*“ — pedig a szíve azt sikoltja: „*Maradj! Az életem árán tudnám megváltani a maradásodat!*“ — akkor születik meg a hősök asszonya, akinek emlékét áldani fogják sok nemzedék boldogabb népei.

Pártunk vezetősége elhatározta, hogy a hőskor tudatosítása végett, a hősi kultusz fokozott fejlesztésére fogja a testvérek figyelmét irányítani. A nőszervezet is bekapcsolódik ebbe az akcióba. Mióta magyar honvédek vére is hull az élni akaró népek közös külső frontján, azóta a mi asszonyaink — mert megismerték az azonos ellenséget és mert az eddig hozott áldozatok megacélozták lelküket — utólérhetetlenek ötletben, fáradhatatlanságban, hogy hőseink hozzátartozóit és a sebesülteket szeretetük jeleivel elhalmozzák. Kórházlátogatásaik kitörölhetetlen nyomot hagynak katonáink lelkében, annyi tartalmat, melegséget visznek bele.

Ezúton is utasítom a vidéki szervezetek női vezetőit, hogy a női csoport gondoskodjék róla, hogy a minden párthelyiségben létesitendő hősi emlékművön mindig legyen friss virág és az örökmécses égjen. A női csoport tagjai szervezetten látogassák — a megyevezetőknek kiadott utasítás szerint — a honvédek hozzátartozóit, legyenek segítségükre háztartási és egyéb dolgaikban. Minden összejövetel alkalmával megkülönböztetett figyelemmel és szeretettel vegyék őket körül.

Végezetül megemlítem még, mint követendő példát, hogy a zentai női csoport két, a pécsi egy és az egri is egy hadiárva neveltetéséről kíván gondoskodni. Heves megye női vezetője pedig örökbefogad egy hadiárvát. Elesett testvérek gyermekei jöhetnek elsősorban számításba, jelentkezések a címemre küldendők a Hűség házába. Igen nagy biztatás rejlik abban a jövőre nézve, hogy így akarnak áldozatos lélekkel segítségére lenni hőseink árváinak azok a testvéreink, akiknek pedig maguknak is elég bajuk és gondjuk van.

A messze idegenben érettünk küzdő honvédeinknek pedig, úgy érzem, nem küldhetünk szebb és biztatóbb üzenetet, mint azt, hogy megszületett már nálunk is a „*Hősök asszonya*“.

Budapesti és Vidéki Női Főcsoportok Vezetője.

Nyilas festőművész kiállítása

Az újabb magyar festészet egyik legizmosabb tehetsége, *Olaszy* Sándor festőművész nemrégiben tartotta gyüjteményes kiállítását. A Kossuth Lajos-utcai „*Műterem*“ helyiségében több mint hatvan képét állította ki a fiatal művész és festményei általános nagy sikert arattak, úgy a közönség, mint a sajtó terén.

Olaszy festményeire az élénk színezés a jellemző. Képei pazar színpompában ragyognak anélkül, hogy általános hatásukban rikítók lennének. Témában leginkább a tájképeket szereti. Behavazott táj, nyári vidék ábrázolása egyaránt gyakran kerül ki ecsetje alól. Külön sikere volt portréinak. Általános örömet és tetszést aratott *Szálasi* Ferenc nagy, majdnem életnagyságú állóképe. Hasonlóképpen kiállította *Hitler* Adolf portréját is. Színművésznők és színművészek arcképei gazdagították még a kiálltást.

Megkértük Olaszy testvért, szóljon néhány szót róla, hogyan lett belőle festőművész?

— Egész fiatal korom óta határozott vonzalmat éreztem a művészetek iránt. Középiskolai tanulmányaim a kőszegi bencéseknél végeztem. Ezután természetesen lehetőséget kerestem, hogy az ország szívébe, Budapestre kerülhessek. Nehéz anyagi körülmények közé jutottam. Öt testvérem van, akik akkor még tanulmányaikat folytatták. Özvegy édesanyám nem tudott gondoskodni rólam. Az ő kívánságára — művészhajlamaim ellenére — a műegyetemre íratkoztam be, hogy építészmérnöknek készüljek. Két év multán azonban, az egyetemistákra akkor különösképpen súlyosbodó anyagi nehézségek miatt, kénytelen voltam tanulmányaimat abbahagyni. Időközben annyira megtanultam hegedülni, hogy egyik zenekarban helyezkedtem el. Így anyagi biztosítékot találtam a továbbtanulásra.

— Ekkor gondolkodás nélkül a Képzőművészeti Főiskolára íratkoztam be. A felvételi vizsga sikerült. *Rudnay* Gyula mester tanítványa lettem. Az iskola elvégzése után, 1927 körül, a konszolidációs idők nehézségei és az általános művésznyomor közepette bocsátott útnak mesterem. Ettől kezdve kemény munkával küzdöttem az elismerésért. Több kiállításon vettem részt, mint arcképfestő. Bejártam az egész országot, azonban gyüjteményes kiállításra csak most, 1942 decemberében, kerülhetett a sor.

— *Milyen eredménnyel zárult a gyüjteményes kiállítás?*

— Mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben a legteljesebb mértékban elégedett vagyok. Az állam két képet vásárolt, egyet pedig a székesfőváros. A magángyüjtők közül gróf *Majláth* Erzsébet földbirtokos, *Tichler* Viktor papírgyáros, *Kocsárd* Emánuel építészmérnök és *Bíró* Dénes vendéglős vásároltak nagyobb mennyiségben.

— *A jövőben milyen munkákat vállal?* — kérdezzük a fiatal művészt.

— A mostani kiálltásom egyik sikere, hogy számos portrét rendeltek meg nálam. A közeljövőben tehát ezeket kell megfestenem.

A nyilas festőművész első gyüjteményes kiállítása és nagy sikere ismét azt bizonyítja, hogy a politika nem befolyásolja a művészetet és nincs a művészet ártalmára.

A budapesti
Ügetőverseny Egyesület
január 23., 24., 30. és 31. napjain versenynapokat rendez, melynek kezdete délután fél három óra. — Belépőjegyek: I. hely uraknak P 3.—, hölgyeknek P 2.—; II. hely P 1.50, III. hely P —.60.

Korpács Lajos: Igáslovak

Korpács Lajos

A békéscsabai művésztelepen hosszabb ideig dolgozott. Tanulmányait Zombory mesternél végezte. Lovas képein a forró nyár napsütésével, majd a borongós ősz pazar színeivel érdekes plener hatásokat ér el. Érdeklődését főleg a forma és a szín köti le. Festői meglátásban ábrázolt hortobágyi képei, terelést, szántást ábrázoló művei egy-egy érdekes mozzanata a magyar népéletnek. A Nemzeti Szalon kiállítója. Több gyüjteményes kiállítást rendezett. Békésgyula, Békés vármegye és Ujpest városa több képét megvásárolta. Nagy lovas kompozición dolgozik, melyet a közeli jövőre tervezett újabb kiállításán szándékozik a közönségnek bemutatni.

Korpács Lajos: Szántás

Művészet Kurir 1937. 1. sz. 13. l.

Juszkó Piroska: Porcellánok. (Műcsarnok.)

Füstös Zoltán: Feleségem. (Műcsarnok.)

Akkordok

Rovatvezető: Hartstein Péter

A „Művész Kurir" expresszinterjuja Engel Iván zongoraművésszel pesti hangversenye után

Még mindannyian a hatása alatt állunk annak a démonikus erejű extázisnak, ami a „Mondscheinsonata" harmadik tétele után erőt vett a publikumon. Mintha vágtató szellemlovasok csatája zúgott volna hideg, sápadt holdfényes éjszakában, — dermedt izgalommal nyügözött le Beethoven gigantikus ereje. Még újabb ráadásokat követelt kint a közönség, mikor a fáradt művész elé lépek. — Vajjon ő hogy értelmezte azt, amit mindnyájan éreztünk?

— Nem tudom és nem merem magyarázni a zenét. De mondanivalóm is alig van a sajtó számára. Én a mondanivalómat csak a zongora mellett tudom kifejezni, akik itt voltak, azoknak mindent elmondtam.

Külföldi sikerei után érdeklődünk.

— Most érkeztem haza. Svájcban, Angliában és Hollandiában turnéztam. A magam sikereiről nem beszélek, de őszinte örömmel a magyar muzsika sikeréről. Nagyon szeretik Kodályt külföldön. Büszke vagyok rá, hogy Kodály számos művét én ismertettem meg külföldön, de büszke vagyok egy másik Kodály premierre is. Békéscsabán 1927-ben...

— A legközelebbi hangversenye?

— Milánó, Bologna, Firenze. Magyar szerzők művein

Olaszy Sándor: Zitter L. kisasszony portréja.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Olaszy Sándor
festő
Vkminkiáll. 1943

Hideg napsütés, olajf.
Hóolvadás, olajf.

MDK

Olaszi Sándor, festö

Dr.Gallina F. székesfövárosi tanácsnok
arcképe. Olf.

Nemz.Szal.-A Független Müvészek Társ. -III.kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Olaszy Sándor

Önarckép, of.

Kék ég, of.

Vörös fenyők, of.

Bányászhalál, of.

Müterem 5. csop.kiáll. 1937. jul.

MDK

Olaszy Sándor

Pécs város társadalmának ismertnevü reprezentánsait festette meg rövid ittartózkodása alatt. A müvész a téli tárlaton vett részt és ez alkalomból tartozkodott Pécsett.

Cikk: Még csak egy hétig marad nyitva a téli tárlat.

Dunántul 1928.jan.5. 6.o.

MDK

Olaszy Sándor festőművész

A pécsi Vigadó nagytermében rendezett tárlaton résztvett Olaszy Sándor festőművész tömegével kap portrérendeléseket.

Cikk: Megindult a képvásárlás a pécsi tárlaton.

Dunántul 1927.dec.31. 6.o.

Olaszy Sándor frstő

MDK

Magyarság 1944. nov. 25.

MDK

Olaszy Sándor

Esti ima, of.

Kubikosok, of.

Önarckép, of.

Műterem 4. csop.kiáll. 1937. ápr.

MDK

Olaszy Sándor, festöm.

Szeles napnyugta.
Fenyök hó alatt.
M.M. szinmüvésznö arckepe.
S.E. " "
T.K. " "
Sz.L. szinmüvész. "
gróf P.D. I.-né "

Müterem.- Gyüjteményes kiállitas. 1942.dec.2o.-29.
Kat.

MDK

Olaszy Sándor, festőm.

Arany lombok.
Vasárnap delelőtt.
Facsoport őszi napsütésben.
N.E.arcképe.
Falusi udvarház.
Ólmos esős borulás.
Esti hangulat Szárszónál.
Arcképtanulmány.
A telből kifelé.

üteren.- Gyüjteményes kiállitás. 1942.dec. 2o.-29.
Kat.

MDK

Olaszy Sándor, festöm.

Hitler Adolf vezér és kancellár arcképe.
Válaszut.
Vajda-Hunyad vára.
Balatoni nyár.
Havas utca.
Interieur.
Hideg napsütés.
Napnyugta a Balatonon.
Télutó.

Müterem.- Gyüjteményes kiállitás. 1942.dec. 20.-29.
Kat.

MDK

Olaszy Sándor, festőm.

Üvegesendélet.
Szobám.
Ősz.
Templom belseje.
Befujta az utat a hó.
Udvarrészlet.
Balatoni táj.
Ősz a Balatonon.
ifj.gróf N.F. arcképe.

Müterem.- Gyüjteményes kiállitás. 1942.dec. 2o.-29.
Kat.

MDK

Olaszy Sándor, festőm.

Őszi táj.
Kukorica hó alatt.
Aranyhid.
Kőbánya téli napsütésben.
Nyírfák télen.
Tópart.
Csendélet.
Önarckép.
Zöld lombok.

Műterem.- gyüjteményes kiállitása. 1942 dec.28.-29. Ka

Kat.

HDK

Olaszy Sándor, festőm.

Sz.F. arcképe.
Z.K.
Balatonimtáj.
Őszi lombok.
Krumpliverem.
Vörös fenyők.
Hóolvadás.
Porcellán csendélet.
Napnyugta.
Kapubejárat.

Műterem.- gyüjteményes kiállítása. 1942 dec.20.-29. Kat.

MDK

Olaszy Sándor, festőm.

Mezei virágok.
Baromfiudvar.
Végtelen ut.
Őszi napfény.
Borozó paraszt.
Mélyut.
Falurészlet.
Házak a falu végén.
Őszi hangulat.
Ragyogó ősz.

Műterem.- gyűjteményes kiállitása. 1942 dec.20.-29. Ka
Kat.

MDK

Olaszy Sándor, festö

Önarckép.

MKTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Ep. Mücsarnok. Kat. 29.1.

MDK

Olaszy Sándor, festőm.

Zitter L.kisasszony portréja. Repr.14.1.

Művész Kurir. 1937. 1.sz. 14.1.

M.D.K.

Olaszy Sán dor

Fényképét bemutatja a lap munkaközben, műtermében, amint Muráti Lili szinművésznőt festi.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. juni. 11-17
VI. évf. 24. sz.

MDK

Olaszy Sándor

Tavaszi napsütés, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

MDK

Olaszy Sándor

Tavaszi napsütés. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.jun.1-től-ig. 35.1.

Magyar ügyet támogat, ha terjeszti a magyar zenét.

Hivja fel rokonai és barátai figyelmét előnyös előfizetési feltételeinkre és hasson rájuk, hogy

LÉPJENEK BE A „MAGYAR MUZSIKABARÁTOK TÁBORÁBA"

és fizessenek sürgősen elő a kiadásunkban megjelenő

ZONGORA vagy HARMONIKA

kottákra, melyeket a példányonkénti 2.—, 4.— pengő helyett ***féláron*** kap, mert

20 példány zongora

vagy

12 füzet harmonika

legujabb sláger és dal

(film, operett, tánczene és magyarnóta)

előfizetési ára évi 24.— pengő,

mely havi 2.— pengős részletekben is törleszthető. Az előfizetés egy évre kötelez.

ZONGORA

kiadványainkat negyedévenként (március, junius, szeptember, december)

HARMONIKA

kiadványainkat pedig havonta a befizetés arányában küldjük költségmentesen. A kiadásra kerülő művek ifj. Jáhn Antal zeneszerző, harmonikaművész könnyen játszható átiratai. A basszushangok és akkordok hangjegyábrázolásain kivül még betükkel is jelezve vannak, tehát a művek lejátszásához a basszuskulcs ismerete sem feltétlenül szükséges. Az átiratok kisharmonikán is előadhatók.

Ha a „MAGYAR MUZSIKABARÁTOK" táborába belépni óhajt, ugy fizessen be 4.— pengőt (Az első és utolsó havi részlet fedezésére) a 49.455 számu postacsekkszámlánkra, hivatkozzon ezen felhivásra, közölje pontos cimét és azt, hogy milyen kottákra (zongora vagy harmonika) vonatkozik előfizetése.

TOBORZÓ
ZENEMŰ-KÖNYV
SZÍNPADI KIADÓ
ÉS
HANGVERSENYRENDEZŐ

F. k.: ómoroviczai Szalmássy Zsigmond Dr. Berkes és Gerő Merkur) nyomda

OLASZY SÁNDOR

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

MŰTEREM
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI
KUNSTAUSSTELLUNGEN
BUDAPEST, IV.,
KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET • TELEFON: 189-554

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1942 DECEMBER HÓ 20-TÓL 29-IG 9—1/2 6 ÓRÁIG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10—2 ÓRÁIG

KATALÓGUS ÁRA 50 FILL.

		Pengő
1.	Őszi táj	580.—
2.	Kukorica hó alatt	550.—
3.	Aranyhid	m. t.
4.	Kőbánya téli napsütésben	220.—
5.	Nyirfák télen	350.—
6.	Tópart	500.—
7.	Csendélet	320.—
8.	Önarckép	m. t.
9.	Zöld lombok	950.—
10.	Mezei virágok	420.—
11.	Baromfiudvar	400.—
12.	Végtelen út	600.—
13.	Őszi napfény	460.—
14.	Borozó paraszt	1000 —
15.	Mélyút	800 —
16.	Falurészlet	1200 —
17.	Házak a falu végén	580.—
18.	Őszi hangulat	420.—
19.	Ragyogó ősz	450.—
20.	Sz. F. arcképe	m. t.
21.	Z. K. „	„
22.	Balatoni táj	900.—
23.	Őszi lombok	280.—
24.	Krumpliverem	280.—
25.	Vörös fenyők	380.—
26.	Hóolvadás	200.—
27.	Porcellán csendélet	600.—
28.	Napnyugta	550.—
29.	Kapubejárat	m. t.
30.	Üvegcsendélet	580.—
31.	Szobám	m. t.
32.	Ősz	480.—
33.	Templom belseje	750.—
34.	Befujta az utat a hó	250.—
35.	Udvarrészlet	m. t.
36.	Balatoni táj	380.—
37.	Ősz a Balatonon	280.—
38.	ifj. gróf N. F. arcképe	m. t.
39.	Hitler Adolf vezér és kancellár arcképe	„
40.	Válaszút	480.—
41.	Vajda-Hunyad vára	650.—
42.	Balatoni nyár	360.—
43.	Havas utca	850.—
44.	Interieur	660.—
45.	Hideg napsütés	480.—
46.	Napnyugta a Balatonon	300.—
47.	Télutó	300.—
48.	Arany lombok	950.—
49.	Vasárnap délelőtt	1250.—
50.	Facsoport őszi napsütésben	550.—
51.	N. E. arcképe	m. t.
52.	Falusi udvarház	580.—
53.	Ólmos esős borulás	550.—
54.	Esti hangulat Szárszónál	450.—
55.	Arckép tanulmány	m. t.
56.	A télből kifelé	320.—
57.	Szeles napnyugta	200.—
58.	Fenyők hó alatt	480.—
59.	M. M. szinművésznő arcképe	Mesterfilm tulajdona
60.	S. E. „ „	„
61.	T. K. „ „	„
62.	Sz. L. szinművész „	m. t.
63.	gróf P. D. I.-né „	„

A kiállitást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

festőművész

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Ha kiállitásaink érdeklik, kérjük nevét a pontos cimmel olvashatóan a látogató könyvbe beirni, hogy a jövőben állandóan küldhessük meghivóinkat nb. cimére.

Olaszi Sándor

Olaszy Sándor MDK

Önarckép

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

Olaszi Sándor

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

Est, 930.X.5.

Olaszy Sándor

Alketásával szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

M.930.X.5.

Olaszi Sándor festő

*

A Műteremben **Olaszi** Sándor állít ki. Energikus, termékeny festő Olaszi, aki keményen és markánsan ragadja meg portréin a karaktereket. Imponáló méretben festette meg Hitler portréját, Mezey Máriát és több ismert egyéniséget. Karakterérzéke igen fejlett, bátran, biztosan rajzol, azonban festőibb, lágyabb tónushatásokra kellene törekednie és elmélyednie a festői problémákban. **R. Szörédi Ilona**

U. M. 1942. XII. 25

JOHANNES OLAZ, Johannes Italicus, épitőmester

Pozsonyi lapicida, jelentős mester. A sarvári épitkezésekbe is beleszólt. 1552-ben, október 21-én érte küldenek/1552-es Sennyey elszőmolás/. Itt Johannes Olaznak emlitik. 224.old. 120.jegy

TÓTH MELINDA: A sarvari var épitéstörténete 193.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

Olaz, Joannes kőmüves M.D.K.

1558-ban dolgozik az egri vár épitkezésein

Verancsics püspök szolgálatában

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épit-
kezésein 1493 és 1596 között
Az Egri Muzeum Évkönyve 1963 I. Eger -1963 178. l.

Olaz, Joannes kőmüves M.D.K.

1557-ben dolgozik az egri vár épitkezésén

~omoskőről hivták át.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri várépitkezésein 1493 é 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964 I. Eger -1964 178.l.

. K.D.K .

Olaz, Joannes kőmüves M.D.K.

1562-ben dolgozik az egri vár épitkezésén

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri várépitkezésein 1493 -s 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger 1964. 179.l.

M.D.K.

Joannes Olaz

1562 febr.-től újra szerepel egy ilyen nevü kőmüves segéd.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.179.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Joannes Olaz

1558 márc.és ápr.-ban csak ő dolgozik.
kőmüves.

Dótshy Mihaly:Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.178.o.

Az Egri Múz Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Joannes Olaz
---

4 olasz marad 1556-ban is csatlakozik ezekhez. Vezetőjük ekkor Mathias

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között, I. közl. 178. o.

Az Egr Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

M.D.A.

Joannes Olaz

1558 márc.-ápr.-ban csak ő dolgozik. Kömüves.
Verancsics Antal püspök szolgálatában.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 178. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

M.D.K.

Joannes Olaz

1558 nyarán dolgozik,mint kömüves.Somoskőről hivták át.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.178.o.

Az Egri Múz.Évkönyvei.I.Eger,1963

M.D.K.

Mathias Olaz

Kömüves 1555 jan 1-én Bécsbe megy ás mesterével panaszaik miatt.1556-ban az ottmaradt 4 olaszhoz csatlakozik.Ekkor vezetőjük Mathias.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.178.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

Olaz Mathias kőmüves M.D.K.

1554-ben Egerben dolgozik, 155 . januárba Pécsb
be utazik, hogy az udvarnál panaszaikat előad-
ják.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár
építkezésein 1493 és 1596 között 177.1.
Az Egri Múzeum Évkönyve I. 1963.

Olaszy Sándor festő

N.U. 1942. XII. 19.

Kiállítások

Olaszy Sándor jól iskolázott, konzervativ festő — amint a Kossuth Lajos-utcai Műteremben kiállitott hatvanhárom képe mutatja: a konkrétet szereti, ezt ragadja meg tájban és arcban egyaránt s nem érdekli az a titok, ami a szinek, formák és vonalak mögött van. Viszont táj és arc egyaránt érdeklik. Legjobb képei közé tartozik az ezüstös levegőjü és kék árnyékokkal tele *„Nyirfák télen"*, a ködös messzeségbe fuló *„Végtelen ut"*, a városligeti tó őszi fáiról festett *„Arany lombok"*, ahol láthatóan megfogta az az arany lobbanás, amivel egy korán megsárgult levelü fa gyullad ki társai között az őszi napfény és a csillogó viz varázslatában. Tájképei közül azok érvényesülnek legjobban, amelyeken a levegő és a fény tónusai olyanok, hogy kevés, vagy csak egyszerü eszközökkel megoldott távlatra van szükség. Erős aktualitásérzék vezeti arcképei modelljeinek megválasztásában. Női és férfi szinész portréi, sajnos, azt a már-már üzletileg kötelező retust mutatják, amit, mondjuk, a képes szinházi hetilapok szinesnyomásu boritékai, amikor hasonló szinészarcképet közölnek! Pedig hogy *Olaszy* Sándor jobban is tud festeni arcokat, azt arcképeinek másik csoportja mutatja!

* Ijjas Antal.

zám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ltal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted] *fizetendő.*

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Olaszy Sándor festő

kezepel a „Műterem" v.
csoportkiállításán

Esti Kurir, 1937 VII. 11.

Olaszy Sándor

M.N.942.XII.23.

ti hirek

ötlik és nem is véletlennek látszik szemünk előtt, hogy mennyi műalkotásnak tárgya éppen a Megváltó születése...

B. A.

Olaszy Sándor képei a „Műterem"-ben

Az impresszionizmus optimizmusa és a visszatért realizmus józansága árad el Olaszy Sándornak kiállításán. Mind a 63 kiállított képe komoly studium alapján készült munka, szerzőjük láthatón mindig komolyan veszi munkáját és önmagát, tárgyválasztástól a legvégső részletig semmit el nem hanyagol. Rajz és szín egyensúlyban összemüködik kifejezésében. Alak- és tájkép egyaránt foglalkoztatja, sőt nem kevesebb kedvvel és sikerrel fest csendéletet is. Alakképei közt egész sora szerepel

Olbert Károly

szül. Budapesten 1902 márc
6. Rk. Gim. érettes
1920/21. II. elsőéves művész-
nőv. ~~15~~ Benkhard Agost

Hiersemanns Handbücher

III. 224.

tovább Olbert Károly

Orosz Pál

1932/33. középiskolai rajztanári vkleve-let kaptak

Képzőm. főisk. évk

1932/33. 57. l.

1408. ASZTAL, cseresznyefa. Magyar, Louis XVI. 150.—

1409. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, diófa, két oszloppal. Biedermeier stílus. 280.—

1410. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, tölgyfa, berakott díszítéssel. Louis XVI. 200.—

1411. FIÓKOS KREDENC, diófa. Biedermeier stílus. 300.—

1412. SZUSZÉK, hársfa. Magyar népies munka. 65.—

1413. SZUSZÉK, hasonló az előbbihez. 65.—

1414. KREDENC, diófa. Olasz reneszánsz stílus. 80.—

1415. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, cseresznyefa. Biedermeier. 185.—

1416. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, diófa. Biedermeier. 185.—

1417. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, festett fa. Népies munka. 160.—

1418. KANAPÉ ÉS KÁT KAROSSZÉK, diófa, brokatell kárpítozással. Barok stílus. 300.—

1419. KIS ASZTAL, diófa. Barok stílus. 40.—

1420. KIS ASZTAL, diófa, berakott lappal. Barok stílus. 50.—

Olbert Károly

1920/21. I., 1921/22

Ferképzőmfoiskevk

118. I.

Fontainebleau erdő szélén (1848), Magános tölgyek (1852), Viharhangulat (1835 körül), Tölgyfasor (1837), valamennyi

Olbert Károly

V. éves

100 P pitalomdíj

1932/33

Ferképzomfoiskevk 27. 1.

FÉRFI, NŐTÉS GYERMEK RUHÁK

Jó ruhák

Neumann M.

M. KIR. UDVARI ÉS KAMARAI SZÁLLITÓ

BUDAPEST IV · MUZEUM-KÖRÚT 1.

Olbert Károly ifj

fessö

Erk. 1928

V

. Draufsicht.

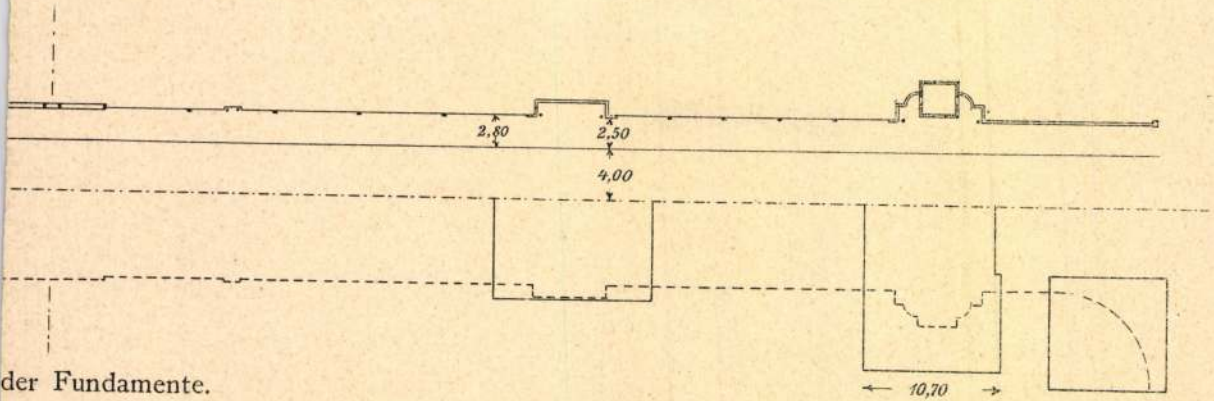

der Fundamente.

stab 1 : 600.

Olaszy Sándor

Önarcképe nekepel a

„Műtekem" V. csoport kiállításán

(emlitve)

Magyarság 1937 VIII 11.

Olaszi Sándor

Lekepel a „Műtekem" V.
csoportkiállításán

Esti Kurir 1937 VII-11

Olaszy Sándor MDK

Tavaszi napsütés, olf.

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

OLAY FERNC, térképész, /1780 körül/

Ulbrich könyve II.részében Burgenlandi és környező alla
mok községi térképei,legtöbb 1770 után.Eredeti kéziratos
szinezett térképek.Sok vonatkozás a kismartoni Eszterh
házy éa s vörösvári Erdódy birtokokra.A térképek szerző
legnagyobbrészt magyarok.Úgy Olay Ferenc is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

Johannes Olay

szegedi Ötvös 1572

lásd

Bárfás Brassó 188

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

M.D.K.

Olar (Olasz) Giovanni, kőműves

Valtelina mester leszűrása után 1556-ban az olaszok egyik vezetője lett az egri várban. 1556-ban, és 1562-ben is itt szerepel, mint az új püspök, Verancsics Antal szolgálatában.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 375. old.

Jacobus Olaz

1575 dec. 20. A Kolozsvári tanács által megerősített céhlevélben mint a "confraternitas lapicidarum" egyik céhmestere szerepel „Jacobus Olaz."

Balogh Jolán: Késő renaissance kőfaragómühelyek II. közl.

A kolozsvári mühelyek - Ars Hungarica 1974/2 368 old

Budapest Székesfővárosi I. kerületi Közsé

Záró-kim

192.....évi.....

Forgalom			
Tartozik		Követel	
P	f	P	f

Albrich József
Művenet. 1908. 352,423

gi „Kossuth Lajos" Felsőkereskedelmi Iskola

utatás

s hó 31-én n.

Próbamérleg — Egyenleg				
Tartozik P	f	Követel P	f	Vagyon P
		135.040	79	
18.573	34			1854.
85.692	64			85 69
3.570	-			357
17.254	81			24.54
2.264	85			228
6.000	-			594
		30.000	-	
140	59			

M.D.K.

Olasz (Olasz) Matteo,

1551-ben, január 1-én, Valle-
lina munkásai képviseletében a mes-
teivel együtt Bécsbe utazik, hogy pana-
1556-ban ő az olasz ének vezetője
Egerben.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 375. old.

MD

Olbrich Armin technikus

Közreműködött a budapesti keleti pályaudvar megépitésénél. A 25 éves jubileumi ünnepségen megfeledkeztek a nagy munkanak részeseiről, ezt a hiányt pótolja a cikk.

Cikk: Még egyszer a budapesti keleti palyaudvar jubileumáról.

Epitő Ipar, 1909 aug. 29. 316.l.

Olbrich Károly

1917/18 - 1918/19 I.,

1919/20

Ferképzőmfoiskévk

119. C.

Josef Maria Olbrich, osztrák építész és festőművész /1867-1908/.
Nagy Ildikó: Fémes Beck Vilmos /1885-1918/.

2. J. M. Olbrich rajza Fémes Beck feladatai számára, 1906. /repr./ (Antalffy Ágnes tulajdona.)

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4 szám, 98-old.

MDK

Olbert Károly, festö

Csók István tanitványa.

(e.a.):
A Képzőmüv. Főisk. növ. kiáll. ~~[illegible]~~ Műcs.
Ujság. 1928 máj. 2o. 22.l.

Olbert Károly

1927/28 - 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

118. l.

Olbert Károly

VI. évfs hallg., ferkő

1932/33. évi fővárosi

ösztöndíj pályázaton

dicséretes elismerés

Ferképzomfoiskévk 26-1.

15. HÉT

7 PASSIO VAS., HERMAN **VASÁRNAP** VIRÁGVASÁRNAP

8 DÉNES, LIDIA **HÉTFŐ** ANASZTÁZIA, ATALA

9 KONRÁD, ERHARDT **KEDD** LAMBREI B. J., LAMBERT